Tiits nii xnee kyalmbañ; El Nuevo Testamento en el zapoteco de Quioquitani

New Testament in Zapotec, Quioquitani-Quierí

(MX:ztq:Zapotec, Quioquitani-Quierí)

Tiits nii xnee kyalmbañ; El Nuevo Testamento en el zapoteco de Quioquitani

New Testament in Zapotec, Quioquitani-Quierí (MX:ztq:Zapotec, Quioquitani-Quierí)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Quioquitani-Quierí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Quioquitani-Quierí

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 8 Nov 2023 from source files dated 29 Jan 2022
b875d83b-1345-50dd-9fb2-879c17bf285a

Contents

San Mateo 1
San Marcos 39
San Lucas 64
San Juan 103
Hechos 133
Romanos 171
1 Corintios 185
2 Corintios 199
Gálatas 208
Efesios 213
Filipenses 218
Colosenses 221
1 Tesalonicenses 224
2 Tesalonicenses 227
1 Timoteo 229
2 Timoteo 233
Tito 236
Filemón 238
Hebreos 239
Santiago 249
1 Pedro 253
2 Pedro 257
1 Juan 259
2 Juan 263
3 Juan 264
Judas 265
El Apocalipsis 266

Kitsy nii pkëë San Mateo

Pxusykoltoo Jesucrist (Lc. 3:23-38)

1 Kitsy re xseety pxusykoltoo Jesucrist. Lo xtiiy David ni lo xtiiy Abraham sëëd Jesús.

2 Abraham kok pxosy Isaac, lëë Isaac na kok pxosy Jacob, lëë Jacob na kok pxosy Judá ni betsy Judá. 3 Chop Judá Tamar kop Fares ni Zara. Lëë Fares kok pxosy Esrom, lëë Esrom na kok pxosy Aram. 4 Lëë Aram kok pxosy Aminadab, lëë Aminadab na kok pxosy Naasón, lëë Naasón na kok pxosy Salmón. 5 Chop Salmón Rahab kop Booz. Chop Booz Rut kop Obed. Lëë Obed kok pxosy Isaí. 6 Lëë Isaí kok pxosy rey David aan chop rey David kwnaa nii kok tsiil Urías kop Salomón.

7 Lëë Salomón kok pxosy Roboam, lëë Roboam na kok pxosy Abías, lëë Abías na kok pxosy Asa. 8 Lëë Asa kok pxosy Josafat, lëë Josafat na kok pxosy Joram, lëë Joram na kok pxosy Uzías. 9 Lëë Uzías kok pxosy Jotam, lëë Jotam na kok pxosy Acaz, lëë Acaz na kok pxosy Ezequías. 10 Lëë Ezequías kok pxosy Manasés, lëë Manasés na kok pxosy Amón, lëë Amón na kok pxosy Josías. 11 Lëë Josías kok pxosy Jeconías ni betsy Jeconías. Mer tiemp ko lëë xaa Babilonia sikni xoo xaa Israel nëz Babilonia.

12 Aan loxsye ptsiñ xaa Babilonia, lëë Jeconías kop Salatiel. Lëë Salatiel kok pxosy Zorobabel. 13 Lëë Zorobabel kok pxosy Abiud, lëë Abiud na kok pxosy Eliaquim, lëë Eliaquim na kok pxosy Azor. 14 Lëë Azor kok pxosy Sadoc, lëë Sadoc na kok pxosy Aquim, lëë Aquim na kok pxosy Eliud. 15 Lëë Eliud kok pxosy Eleazar, lëë Eleazar na kok pxosy Matán, lëë Matán na kok pxosy Jacob. 16 Lëë Jacob kok pxosy José, lëë José kok tsiil Mariy, lëë Mariy na kok xñaa Jesús, xaa nii kwloolë no Crist.

17 Tsida pxusykoltoo meñ Israel kwtedy lo kislyu re destye Abraham axte David. Stsida xaa kwtedy destye David axte tse nii lëë meñ Israel sey nëz Babilonia. Stsida xaa kwtedy destye worñee lëë meñ Israel sey nëz Babilonia axte worñee lëë Crist koly.

Lëë Jesucrist koly (Lc. 2:1-7)

18 Sinrii mod koly Jesucrist. Lëë xñaa xaa Mariy no nii ktsiilña chop José. Per antes nii ktsiilña xaa, lëë Mariy kok xiñ por Kyalbini Ntson. 19 Per como tu xaa buen nak José, koklasty xaa nii nyeñ meñ nii lëë xaa blaa Mariy. Por ngo lëë xaa kwlokyeñ klaa tsilaan xaa me. 20 Lëë xaa lox kwlokyeñ nii singo kuuñtsyey xaa, tsiñee lëë tu xangly Dios kunee lo xaa lo mgaal chëb:

—José, lo xtiiy David sëëdoo. Ptsiilña Mariy, por xiñ Kyalbini Ntson kap me. 21 Lëë Mariy kap tu mëëdpkiy aan no nii kolël xaa Jesús. Singo kcholë xaa por lëë xaa kteelaa meñ xkyedzy xaa lo tol.

22 Kchësyo kok parñee kak cumplir tiits nii pxaal Dios lo profet tsiñee chëb xaa:

23 Lëë tu kwnaa yeeñ kakxiñ aan lëë me
kap tu mëëdpkiy,
aan lëë mëëd ko kcholë Emanuel.
(Tiits ko nak sinak xñee ñe: Lëë Dios nakni lëë no.)

24 Tsiñee lëë José bna, lëë xaa beeñtsyey nii kwnabey xangly Dios. Lëë xaa ptsiilña Mariy. 25 Per kwyonidy xaa Mariy, sink lëë xaa kwlës axte nii lëë Mariy kop mëëd. Aan lëë xaa kwloolë mëëd ko Jesús.

2

Lëë xaa chak kukan Jesús

1 Tsiñee lëë Jesús lox koly leñ kyedzy Belén nii ngab Judea, lëë bla xaa chak nii sëëd nëz laa xlyañ ngbidz ptsiñ Jerusalén. Lëë Herodes nak rey tiemp ko. 2 Lëë xaa chak ko kwnabtiits chëb:

—¿Ko xrey meñ Israel nii koly? Por lëë noo syoopnaal tu mëly nii kwlañ nëz laa xlyañ ngbidz. Mëly go bluuy loo noo nii lëë xaa koly aan lëë noo syoop ksoxib lo xaa.

3 Tsiñee lëë rey Herodes biñ nii chëb xaa chak ko, lëë xaa kwyo kyalnë kchë xaa meñ Jerusalén. 4 Tsigo lëë rey Herodes kwnabey koktsyetsy kchësy xaa nii xñabey lo pxosy ni kchësy maestre ley, aan lëë xaa kwnabtiits chëb xaa:

—Pa no nii kaly Crist.

5 Lëë xaa go chëb:

—Tu kyedzy nii lë Belén nii ngab Judeaw,
por lëë profet pkëë sinrii:
6 Lëë lëë do meñ Belén,
nikxe nii wiñ xkyedzy to,
mastre nono lo kchë kyedzy nii ngab Judá,
por leñ xkyedzy to kchoo tu xaa nii kñabey,
aan lëë xaa kantsi meñ Israel.
7 Loxsye ngo lëë Herodes kwtsyetsy tsilaan ksa xaa chak ko, aan lëë xaa kwnabtiits pa woortyee kon xaa mëly go. 8 Tsigo lëë xaa pxaal xaa Belén, aan lëë xaa chëb lo xaa:
—Kol tsi siko, aan kol kyub mëëd ko. Aan tsiñee ktsil do xaa, kol kluuy tiits lon parñee kaksoxibaa lo xaa.
9 Loxsye kwnee rey lo xaa, lëë xaa si. Aan lëë mëly nii kon xaa kwlañ tugak sinech lo xaa, aan lëë ma kwsobtse axte laañee nix Jesús. 10 Tsiñee lëë ksa xaa chak ko kon nii lëë mëly kwsobtse, per nli busy ble xaa.
11 Lëë xaa kwsëëb leñ yu, aan tsiñee lëë xaa kon mëëd chop xñaa mëëd Mariy, lëë xaa pkady or, yaal ni ngwaan xlyaa nex nii lë mirra. 12 Per lëë Dios kwnee lo xaa lo mgaal. Chëb Dios nii nody nii tsiktedy xaa lo Herodes. Por ngo lëë xaa kwseñ stu nëz par kyey xaa xkyedzy xaa.

Lëë José sey nëz Egipto

13 Tsiñee lëë ksa xaa chak ko bi, lëë tu xangly Dios kunee lo José lo mgaal chëb:
—Kuxche, biy mëëd ni biy xñaa mëëd aan pxooñ kwey nëz Egipto. Por lëë Herodes kyub mëëd par kuty xaa mëëd. Kwyo siko axte nii kñen lool stub.
14 Lëë José kuxche aan kyool sini xaa mëëd chop xñaa nëz Egipto. 15 Siko kwyo xaa axte nii lëë Herodes kuty. Kchësy nrii ptsyool xaa parñee kak cumplir xtiits Dios nii kwnee profet tsiñee chëb xaa: "Egipto byakxin xiñaa."

Lëë Herodes xñabey kety mëëdpkiy

16 Tsiñee lëë Herodes byeñ nii lëë ksa xaa chak ko pkëëti xaa, per nli busy blëë xaa. Aan lëë xaa kwlii cuent pa wortyee kon xaa chak ko mëly, aan lëë xaa kwnabey kuty kchësy mëëdpkiy nii chap chop iz par kyety nii no leñ kyedzy Belén ni leñ kyedzy nii nche kexka siko. 17 Singo mod lëë tiits nii kwnee profet Jeremías kok cumplir tsiñee chëb xaa:
18 Leñ kyedzy Ramá biiñ Raquel,
porñee lëë kchë xiñ me kuty,
aan nikxe xñee meñ lo me,
per xekwty me, lëë me choon.
19 Per loxsye kuty Herodes, lëë tu xangly Dios kunee lo José lo mgaal xtañ meñ Egipto chëb:
20 —Kuxche, aan byey Israel ksal mëëd ni xñaa mëëd, por lëë kchësy xaa nii kokladzy nyuty mëëd kuty.
21 Tsigo lëë José kuxche aan lëë xaa sikni mëëd chop xñaa nëz Israel. 22 Per tsiñee biñ xaa nii lëë xiñ Herodes nii lë Arquelao sob xñabey Judea, lëë xaa ptsyeb nyey xaa siko. Aan como lëë Dios kaa kwneel lo xaa lo mgaal, lëë xaa sey nëz Galilea. 23 Tsiñee lëë xaa ptsiñ Galilea, lëë xaa kwtedyso tu kyedzy nii lë Nazaret. Singo mod lëë xtiits profet kok cumplir tsiñee chëb xaa nii xaa Nazaret kak Jesús.

3

Lëë Juan xluuy xtiits Dios
(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Leñ tse go lëë Juan Bautist bislo xluuy xtiits Dios tañ pidzy nii nche Judea, 2 xñee xaa:
—Kol ktikche styoo do lo Dios, porque lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey.
3 Lëë Juan nak xaa nii pseety profet Isaías tsiñee chëb xaa:
Son meñ tsiy xaa tsiñee lëë xaa kñee lo meñ
tu tañ pidzy këb xaa:
"Kol kxixkwaa nëz nii tedy xaa nii xñabey.
Kol kwii tu nëz tubli."
4 Kits lady camey kwyaa xab Juan, lëë xcinturón xaa kwyaa con kidy. Nkwxandx ni tsiñ tañ taw xaa. 5 Tsigo lëë meñ Jerusalén, ni meñ nii no nëz Judea ni kchësy meñ nii ncheno kex chu kiigwpee Jordán kwey laañee so Juan. 6 Aan tsiñee lëë meñ lox xobtol xtol lo Dios, lëë Juan xchoobnis meñ chu kiigwpee Jordán.
7 Per tsiñee kon Juan nii ndaly xaa fariseo ni xaa saduceo ptsiñ chakladzy chobnis, lëë Juan chëb:
—¡Nak to sinak mëël! ¿Cho në nii lëë do telaa lo kyalntseeb nii kxaal Dios? 8 Kol kpañ sinak xñabey Dios parñee kak nyoo nii nli lëë do ptikche styoo do lo Dios.
9 Kak nyaady to nii Abraham nak pxosy to. Por nli xñen nii schilo kyuñ Dios kyo

re xiñ Abraham. 10 Lëë kiibyag kaa tse
so mbës parñee chug silu yag nii xkyëdy
nex aan tsow lo ki. Singo ktsyool meñ nii
xtikchedy styoo lo Dios. 11 Nli naa xchoob-
nis lëë do con nis parñee kpikche styoo do
lo Dios. Per lëë xaa nii kiid tsiñee lëën kpi
kchoobnis meñ nii kniladzy xtiits Dios con
Kyalbini Ntson, ni lëë xaa ksaksi meñ nii
knilasty con ki. Porque mastre non xaa
lon, ni lab xaa xyaldy koyaa. 12 No xpal xaa
ña xaa par kuuñnyë xaa xobxtily ni kwii
xaa tixob tublad. Lëë xaa kotsey xobxtily
leñ ngoch, per lëë xaa ksaay tixob lo tu ki
nii kyuuydy.

Lëë Juan xchoobnis Jesús (Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

13 Galilea pchoo Jesús, lëë xaa kwey lo
Juan chu kiigwpee Jordán parñee kchoob-
nis Juan xaa. 14 Klo kwnëdy Juan nchoob-
nis Juan xaa, chëb Juan:

—Naa no nii nyely lool par kchoobnisoo
naa. ¿Penak nii lii sëëd lon?

15 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Pchoobnis naa, por no nii kuuñ no
cumplir nii xñabey Dios.

Lëë Juan ptee tiits. 16 Aan siikñee lëë
Jesús lox kwchobnis, lëë kpaa byaly, aan
lëë Jesús kon nii lëë xKyalbini Ntson Dios
sëëd sëëb sinak tu palom byab lady xaa.
17 Ni lëë xaa biñ tsiy tu xaa nii xñee:

—Lëë xiñaa nii xkëstyoon so ske. Xlen lo
xaa.

4

Lëë xaatox chuñ Jesús preb (Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

1 Loxsye kwchobnis Jesús, lëë Kyalbini
Ntson kuni xaa tañ pidzy par kuñ xaatox
xaa preb.

2 Ni tu pe tawdy Jesús lo choow kpidz
ni choow kyool nii kwyo xaa tañ pidzy ko.
Por ngo, tsiñee lëë xaa kwlaañ, 3 lëë xaatox
kwey lo xaa chëb:

—Deelñee nli Xiñ Dios nakoo, kwnabey
nii kyak kyo nii nche ske kyaxtily.

4 Per lëë Jesús chëb:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: "Lëdy
nonsy kyaxtily kaw meñ parñee kpañ meñ,
sink no nii kuuñtsyey meñ kchë nii xñabey
Dios."

5 Loxsye ngo lëë xaatox kuni xaa leñ
kyedzy Jerusalén, aan lëë xaatox blëëp xaa
kik lidzy Dios laañee mastre klaa, 6 ni lëë
xaatox chëb lo xaa:

—Deel nli Xiñ Dios nakoo, kwyas nu aan
byab lyu, por leñ xkitsy Dios xñee:
Lëë Dios kxaal xangly kakni lii.
Lëë angly kñaasy lii con ña xaa,
parñee lasty kyo niyoo.

7 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Leñ xkitsyak Dios xñee: "Kuñdyoo Dios
nii xñabey lii preb."

8 Lëë lultime lëë xaatox kuni Jesús tu kik
kiy nii per nli busy klaa, aan lëë xaatox
bluuy kchësy kyedzy nii nche lo kislyu ni
kchësy cos non nii no low, 9 aan lëë xaatox
chëb lo Jesús:

—Snetsyaa kchësyo lool deelñee soxiboo
lon.

10 Lëë Jesús chëb:

—Bichee nu, xaatox, por leñ kitsy nii kë
xtiits Dios xñee: "Psoxib lo Dios nii xñabey
lii ni xtiits sye xaa psoob."

11 Tsigo lëë xaatox psaan Jesús aan lëë
xangly Dios kuni nii taw xaa.

Lëë Jesús xluuy xtiits Dios Galilea (Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

12 Tsiñee biñ Jesús nii lëë Juan no skiib,
lëë xaa kwseñ nëz, lëë xaa si nëz Galilea.
13 Per byodre xaa leñ kyedzy Nazaret, sink
lëë xaa kwtedyso tu kyedzy nii lë Caper-
naum nii nche chu nistoo Galilea. Kexka
siko nak xtañ meñ Zabulón ni xtañ meñ
Neftalí. 14 Kchësy nrii kok parñee kak
cumplir nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb
xaa:

15 Xtañ meñ Zabulón ni xtañ meñ Neftalí,
kyedzy nii nche stublad chu kiigwpee
Jordán,
kexka chu nistoo Galilea, laañee no meñ sit.
16 Lo nguey mbañ meñ go,
per lëë meñ go kon tu bini ngol.
Lëë nguialkuty xñabey lo meñ go,
per lëë bini go psaani lo meñ go.

17 Destye wor go lëë Jesús bislo xñee lo
meñ:

—Kol ktikche styoo do lo Dios, por lëë
wor kutsiñ nii lëë xaa kñabey.

Lëë Jesús xkwetsy tap ngoosy mël (Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Tu tse lëë Jesús sitedy chu nistoo
Galilea, tsiñee lëë xaa kon chop ngoosy mël
nii nche kchon xkyex lo nis. Chop betsy
nak xaa. Tu xaa lë Simoñ Pedre, lëë stu xaa
lë Ndresy. 19 Aan lëë Jesús chëb lo xaa:
—Kol tënal naa parñee jkoostre to mël,
sink lëën kluy lo do xa kluuy do xtitsaa lo
meñ.
20 Wor go kazh nche gak xkyex xaa, lëë
xaa sinal Jesús.
21 Sijtyak kwsë Jesús, lëë xaa kon schop
ngoosy mël. Tu xaa lë Jacob, lëë stu xaa lë
Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Lëë
xaa no jkëtë xkyex xaa leñ tu barkw ksa
xaa pxosy xaa. Lëë Jesús kwtsyetsy xaa,
22 aan wor go kazh lëë xaa psaan pxosy xaa
leñ barkw. Lëë xaa sinal Jesús.

Lëë Jesús chuuñ kyak meñ (Lc. 6:17-19)

23 Kunsë Jesús tyub xtañ meñ Galilea,
aan kchë leñ ktoo nii kwey xaa bluuy xaa
xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ, ni beeñ
kyak xaa meñ xsyaknë. 24 Tyub nëz Siria
biñ meñ nii chuuñtsyey Jesús. Por ngo nii
kchëlo meñ xsyaknë kwey lo Jesús. Kwey
meñ nii no kyalbini mal leñ styoo, ni meñ
nii chak wety, ni meñ nii kutoo lady, aan
kchësy meñ xsyaknë go beeñ kyak Jesús.
25 Ndaly meñ Galilea, ni meñ Decápolis, ni
ndaly meñ Jerusalén, ni meñ Judea, ni meñ
nii ncheno stublad chu kiigwpee Jordán
kunal Jesús.

5

Lëë Jesús xluuy xtiits Dios tañ

1 Tsiñee Lëë Jesús kon kchësy meñ go, lëë
xaa kwsob tu chex kiy. Lëë meñ big lo xaa
2 aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ
chëb xaa:
3 —Dichos meñ nii xyeñ no xtol, por lëë
meñ go kyey laañee xñabey Dios.
4 'Dichos meñ nii no kyalnë, por lëë Dios
kchoobladzy styoo meñ go.
5 'Dichos meñ ndoladzy, por lo meñ go
ktee Dios kislyu.
6 'Dichos meñ nii choxko kuuñtsyey nii
chakladzy Dios por stee Dios kchësy nii
kñab meñ go.
7 'Dichos meñ nii xkëstyoo xcombañer,
por skëstyoo Dios meñ go.
8 'Dichos meñ nii tubli no styoo, por lëë
meñ go kan Dios.
9 'Dichos meñ nii xkwëës tily, porque lëë
meñ go kak xiñ Dios.
10 'Dichos meñ nii xtyedy kyalnë por xti-
its Dios, por lëë meñ go kyey laañee xñabey
Dios.
11 'Dichos to, tsiñee kutsyetsy meñ do ni
ksaksi meñ do ni tsiñee por xtitsaa jkots
tiitskizh meñ do. 12 Kol kle ni kol ko nguiool
styoo do, por lëë Dios kizh lëë do tsiñee
ktsiñ do kpaa. Siñee xsaksi gak meñ lëë do
psaksi meñ kchë profet nii biid penaadle.

Sedy ni bini (Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 'Lëë do nak sinak sedy lo kislyu re. Per
deelñee ksaan sedy xinxiyo, ¿xa kyak nxiyo
stub? Lëëw ksyëëb porñee pa xkiiñtrew aan
lëëw subniy kchë meñ nii xtyedy nëz.
14 'Lëë do nak sinak bini nii xsaani lo
kislyu. Nak to sinak tu kyedzy nii nche tu
kik kiy. Chilody tsolano. 15 Ni nan gaa to
nii xkëëdy meñ tu bini parñee kolan meño
leñ tu cajón, sink lëë meñ xsoob bini go tu
laañee ksaaniw lo kchë meñ nii sëëb leñ
yu. 16 Singo gak kaa lëë do kol ktee nii
ksaani xbini do lo meñ, parñee tsiñee kan
meñ kchësy cos buen nii chuuñtsyey do,
stee meñ skizh lo Tat Tios nii sob kpaa.

Lëë Jesús xluuy xa nak xley Moisés

17 Chëb Jesús lo meñ:
—Këbty to tsaaplaa lëën syely parñee kni-
lastre to xley Moisés ni kchë nii bluuy pro-
fet nii pxaal Dios penaadle. Lëdyo gon, sink
lëën syely parñee kuñno cumplir. 18 Ni lëën
xñe kaazhkaa lo do nii mentre bii no kpaa
ni bii nche kislyu, kyaaldy ni tu letre ni
ni tu punt nii kë lo xley Moisés. Kchësyo
kak cumplir. 19 Por ngo, kchë meñ nii
xsaldy tu cos nii xñabey Dios, nikxe tu cos
wiñsyew, ni deelñee xluuydy meñ lo xcom-
bañer ksoob xtiits Dios, tsiñee lëë meñ go
ktsiñ laañee xñabey Dios, lëë Dios ksyablyu
meñ go. Per lëë meñ nii ksal kchë kchësy
nii xñabey Dios ni kluuyo lo xcombañer, lëë
Dios klisklaa meñ go laañee xñabey Dios.
20 Por ngo, deelñee tsoxkody to nii kuñ do
gan lo maestre ley ni lo meñ fariseo nii
kuuñtsyey do nii xñabey Dios, tsitsiñdy tse
nii sëëb to laañee xñabey Dios.

Lëë Jesús xluuy xa nak kyalwlëë. (Lc. 12:57-59)

21 'Pe lëdy kayonle gaa to nii chëb Dios
lo pxusykoltoo do: "Kujtyoo, por lëë meñ
nii kuty saa bñech tsi lo xtisy." 22 Per naa
nii xcuentaa, lëën xñe nii kchë meñ nii klëë
lo xcombañer, lëë Dios ksaksi meñ go. Lëë
kchë gaa meñ nii kxiñ tiits lo xcombañer,
lëë xaa nii xñabey ksaksi meñ go. Per lëë
meñ nii këb lo xcombañer: "Pa xkiiñdyoo",
lëë Dios kxaal meñ go lo ki nii chek linfiern.
23 'Por ngo, deelñee sol lo pkoog aan
ksaladzyoo nii ngol falt lo xcombañeeroo,
24 psaan nii sijkadyoo lo Dios lo pkoog aan
kuknab perdón lo xcombañeeroo. Tsigolye
schilo kpikcheel lo pkoog aan kokonoo nii
sijkadyoo lo Dios.
25 'Deelñee xkëëkiy tu xaa lii aan chak-
ladzy xaa tsikso xaa lii lo xtisy, kunee lo
xaa lëë ka bii xteedyo tiits, porque deelñee
kyaaboo ña xtisy, lëë xtisy këb lo mayor:
"Kol ko xaa gue skiib", aan lëë xaa ko lii
skiib. 26 Aan xsobaa nii kchoodyoo skiib
axte nii kizhoo lal nii kñab xaa lool.

Lëë Jesús xluuy nii ndox tsoni meñ tsiil xcombañer

27 'Pe lëdy kayonle gaa to nii chëb Dios:
"Tsonidyoo tsiil stu meñ." 28 Per naa nii
xcuentaa lëën xñe nii cualquiersye tu xaa
nii kan tu kwnaa aan ksya styoo xaa tsoni
xaa me, nikxe nii beeñtsyeydy xaaw, tu tol
le ngo beeñtsyey xaa.
29 'Singo tsigo busy, deelñee mëlool nii
sob nëzli chuñ xtoloo, kwliiw aan psëëbo.
Porque penakty nii kindy tu mëlool, lëjty nii
chop mëlool sob aan kyeyoo linfiern. 30 O
deelñee gaa ñalil chuñ xtoloo, pchugo aan
psëëbo, porque penakty nii sobty tu ñal,
lëjty nii chop ñal sob aan kyeyoo linfiern.

Lëë Jesús xluuy xa nak kyalwsëëb tsiil (Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

31 'Ni kayonle gaa to nii chëb Dios:
"Cualquiersye xaa nii ksëëb tsiil no nii ktee
xaa tublë kitsy lo me nii lëë xaa blaa me."
32 Per naa nii xcuentaa lëën xñe nii deelñee
klaa tu xaa tsiil aan pkaady me chop me stu
mguiy lo xaa, lëë xaa xyub nii tsoni me stu
mguiy. Aan cualquiersye xaa nii ktsiilña tu
kwnaa nii psëëb tsiil le, lëë xaa chuuñtsyey
tol.

Lëë Jesús xluuy nii nody nii jkon meñ Dios

33 'Ni kayonle gaa to nii chëb Dios
lo pxusykoltoo do: "Tu cos nii pkonoo
beeñtsyeyo." 34 Per naa nii xcuentaa lëën
xñe nii por ni tu cos jkondy to Dios. Jkondy
to por kpaa, porque siko sob Dios, 35 ni
jkondy to por kislyu, por lo kislyu xsyo niy
Dios, ni jkondy to por kyedzy Jerusalén,
porque Dios nak rey siko. 36 Ni jkondy to
Dios por kik to, porque ni tu kits kik to
chilody kuuñ jkiitsy to o kuuñnyeesy kaa to.
37 Tsiñee xñee do nii nli tu cos, ktsëëdy to lo
xtiits to, tugak kol nee nliw. O deelñee gaa
xñee do nlidyo, tugak kol nee nii nlidyo,
ktsëëdy to lo xtiits to, por ndox nii ktsëë do
lo xtiits to.

Deelñee ko tu meñ falt lool, buendy nii kogookoo falt lo meñ go (Lc. 6:29-30)

38 'Kayonle gaa to nii chëb Dios: "Deelñee
kwii tu meñ mëlool, kwlii gak mëlo meñ go,
o deelñee kwii tu meñ tu laayoo, kwlii gak
tu lay meñ go." 39 Per naa nii xcuentaa lëën
xñe nii deelñee no cho chakladzy ksaksi
lii, psaan, o deelñee gaa kyaasy tu xaa
kwesyoo, ptee wi stublad kwesyoo kyaasy
xaa. 40 Deelñee tsikso tu xaa lii lo xtisy
parñee kla xaa xmaankwoo, blaa kla xaa
wi xchakeetoo. 41 Deelñee jkoy xoo tu xaa
lii xyow xaa tu mily metre, biyo chop mily
metre. 42 Deelñee kñab meñ nii kteedyoo
tu cos lo meñ singosy, pteedyo, ni jkaadyoo
cos lo meñ nii xñabtiñ.

Kol jkëstyoo meñ nii xtilyni lëë do (Lc. 6:27-28, 32-36)

43 'Ni kayonle gaa to nii lëë pxusykoltoo
do kwnee: "Pkëstyoo meñ nii ngui xñee lool,
per ptilyni meñ nii xtilyni lii." 44 Per naa
nii xcuentaa lëën xñe: Kol jkëstyoo meñ
nii xtilyni lëë do ni kol nab nii kakni Dios
meñ nii kënlaag lëë do, 45 tsiin kak to xiñ
Tat Tios nii sob kpaa. Por lëë xingbidz
xaa xsaani lo meñ ngoptol ni lo meñ buen,
ni lëë xaa xsyaab kyo par meñ nii chuñ
kyalbuen ni meñ nii chuñ kyalmal. 46 Ni
tu pe kneesty Dios lo do deelñee xaktyee
meñ nii ngui xñee lo do xkëstyoo do. Por
singo gak chuuñtsyey kchë xaa yoox nii
xtop tumi par kyeyo lo xtisy nii sob Roma.
47 Deelñee xaktyee meñ nii xyuumbey do

xkëëptyux to, pe nano. ¿Pe lëdy singo nayak chuuñtsyey meñ nii xnilasty Dios? 48 Kol ksaan xtol do, porque nody xtol pxosy to nii sob kpaa.

6

Lëë Jesús xluuy xa kuñ meñ kyalbuen

1 'Kuñdy to kyalbuen laañee nche meñ parñee kanpee meño. Por ni tu pe kneesty Dios lo do singo mod. 2 Por ngo, tsiñee jkadyoo tu cos lo meñ nii no lyaadzy, jkëëdyoo tsyetsy nii lëëw pkadyoo, sinak chuuñtsyey grol meñ leñ ktoo ni pal nëz parñee kakyetypee lë xaa nii lëë lëësy xaa buen. Por lëën xñe kazh nii ni tu pe kteejtre Dios lo xaa go. 3 Singo tsigo busy tsiñee jkadyoo tu cos lo meñ nii no lyaadzy, per ni tu lo xamiigwoo kutiistylo. 4 Tsilaan pkadyoo tsiin lëë Tat Tios nii chan kchë cos nii chuuñtsyeyoo tsilaan ktikche kyalnsaak ko.

Lëë Jesús xluuy xa kutiitsni meñ Dios (Lc. 11:2-4)

5 'Tsiñee kutiitsni do Dios, kaktyoo sinak kchë meñ nii xsyoli leñ ktoo toon pere xñee, ni kakty to sinak meñ nii xsyo pal nëz parñee kanpee meñ meñ go. Por lëën xñe kazh nii ni tu pe kteejtre Dios lo meñ go. 6 Per lëë lii tsiñee kutiitsnil Tat Tios, byo leñ liidzyoo aan psuugw chu puert aan bitiits chopsyoo Tat Tios. Aan lëë Tat Tios nii chan kchë cos nii chuuñtsyey tsilaanoo ktikche xkyalnsaakoo.

7 'Tsiñee kutiitsnil Dios, kseejtyoo tiits nii pa xkiiñdy. Kuuñtsyeydyoo sinak chuuñtsyey meñ nii xnilasty xtiits Dios. Xsyak meñ go nii por kchë nii xñee meñ go lëë Dios ksal meñ go. 8 Kutiitsnidy to Dios sinak chuñ meñ go, por nanle Tat Tios pe cos xkiiñ do nikxe karty kñab tow. 9 Sinrii no nii kutiitsni do Dios:

Tat Tios, lii nii soboo kpaa, xñab noo nii kchë meñ kuuñ ksak lii.

10 Ni xñab noo nii ktsiñ tse nii kñabeyoo lo kislyu sinak nii xñabeyoo kpaa.

11 Bneetsy nii tyaaw noo natse.

12 Beeñ noo perdón sinak nii chuuñ noo perdón meñ nii xko falt loo noo.

13 Klaadyoo jkaal xaatox lëë noo parñee kyaabty noo lo tol. Pteelaa lëë noo lo xaa.

14 'Deelñee xnityladzy to falt nii xko xcombañer do lo do, snityladzy Dios xtol do. 15 Per deelñee knitylasty to xfalt xcombañer do, per ni Tat Tios nii sob kpaa knitylasty xtol do.

Lëë Jesús xñee xa kuuñ ksak meñ Dios

16 'Tsiñee kawdy to par kuuñ ksak to Dios, ksaa mbandy to lo do parñee kanpee meñ nii noyawdy to par kuuñ ksak to Dios. Por singo chuuñtsyey grol meñ ni lëën xñe kaazhkaa nii ni tu pe kteejty Dios lo meñ go. 17 Per tsiñee kawdy to par kuuñ ksak to Dios, kol kiib lo do ni kol kooñ kik to 18 parñee kyeñdy meñ nii karty kaw do porñee lëë do noyuuñ ksak Dios. Kol ktee nii Tat Tios sye kyeñ pe cos noyuuñtsyey do tsiin ktikche xaa xkyalnsaak to.

Lëë Jesús xñee nii tsoxkody meñ kap meñ ndaly cos lo kislyu (Lc. 12:33-34)

19 'Ktobty to tub yox cos lo kislyu, por lëëw kyëmëël ni lëë ngbaan gaa no. 20 Sink kol tsoxko kuuñtsyey do nii jkiiñ lo do kpaa, por siko kindy nkwxog nii jkëëma cos ni kindy meñ nii xkwan. 21 Parñee laañee tso gak nii chap to tso xkyalmbañ do.

Bini nii xsaani leñ styoo meñ (Lc. 11:34-36)

22 'Nak mëlo do sinak tu bini nii xsaani leñ styoo do. Deelñee nxiñdy mëlo do tyub leñ styoo do nyaani. 23 Per deelñee nxiñ mëlo do, tyub leñ styoo do nguey. Aan deelñee xsaanidy bini nii no leñ styoo do, ¿pe toodyxe nguey poo yeesy nak tyub leñ styoo do?

Chantsi Dios xiñ (Lc. 16:13)

24 'Ni tu cho chilody kyë tsiiñ chop lo patrón. Por neñdy sle xaa lo tu xpatrón xaa, lëë stu lo xaa klëë xaa, o neñdy kaa ngui kuñ xaa xtsiiñ tu lo xpatrón xaa, aan ksaldy xaa stu xaa. Por ngo chilody ksoob to xtiits Dios tyub styoo do deelñee tumi tugak sini kik to.

25 'Ni lëën xñe gaa nii tsoxkody to nii dyon pe cos kaw do o ki gaa to parñee kpañ do o pe cos kakw kaa to. ¿Pe lëdy nayak

mastre non kyalmbañ que nii xtyaaw, ni pe lëdy kaa nayaknan do nii mastre non xcuerp to que ladx nii chakw to? 26 Kol kan kchë mguiñ gaanoo. Chandy ma ni xkyëdy ma kwlaap, ni xkotseydy ma nii ktyaaw. Lëë Tat Tios nii sob kpaa xyaan ma. ¡Aan mastre non do lo kchë mguiñ! 27 Nikxe gaa nii tsoxko do, per ni tu wor chilody kiskool do lo tse nii kpañ do.

28 '¿Penak nii choxko do por ladx nii kakw to? Kol kuy gaanoo xa xroob kyoo tañ aan xkyëdyo tsiiñ ni xkibtyo ladx. 29 Per sootaa ni rey Salomón kokwty tu ladx ngui sinak nii ngui tu kyoo, nikxe nii ndaly cos ngui kop xaa. 30 Deelñee Dios tsigo busy xkakw xab kchë kizhyë nii no tañ aan xlyëëdyak lëëw chek lo ki, ¿penak tsigo nii xnilasty to nii lëë Dios jkakw xab to? 31 Pe tsinidy kik to nii dyon pe cos kaw do o pe cos ki gaa to ni pe kakw to. 32 Kchësy cos re no meñ nii xnilasty Dios kyalnë, per lëë lëë do nanle Tat Tios nii sob kpaa pe cos chak falt lo do. 33 Por ngo, klo kol kuuñtsyey nii xñabey Dios tsiin kxaal xaa nii kak falt lo do. 34 Tsody to kyalnë nii dyon pe cos kak kxe, porque xaal xaal nak kyalnë tu tse.

7

Jkëëkiydy to xcombañer do (Lc. 6:37-38, 41-42)

1 'Jkëëkiydy to xcombañer do tsiin jkëëkiydy Dios to. 2 Por sinak nii xkëëkiyak to xcombañer do jkëëkiy Dios to, ni sinak nii chuuñtsyeyak to kuuñtsyey Dios to. 3 ¿Penak nii xseel chanoo kizh wiñ nii no lo xcombañeeroo aan xyeñdyoo nii mastre ngol tublë yag nii no lool? 4 ¿Xa nanoo këëboo lo xcombañeeroo: "Kwlës dyon kwin kizh wiñ nii no lool", aan xkwiidyoo yag ngol nii no lool? 5 ¡Maaloo! Klo kwlii yag ngol nii no lool tsiin kchilo kanoo par kwiil kizh wiñ nii no lo xcombañeeroo.

6 'Kluuydy to xtiits Dios lo meñ nii chaklasty kono, por toontlaa klëë meñ go aan kxiix meñ go lëë do sinak chuuñtsyey mëkw. Ni jkaydy to kyalnsaak nii xneetsy Dios lo do cholsye lo meñ, por toontlaa subniy meño sinak xsyubniy ngutsy nii xyaan meñ ma.

Kol nab, kol kyub ni kol jkëëptyux chu yu (Lc. 11:9-13; 6:31)

7 'Kol nab nii jkiiñ do lo Dios tsiin kneetsy xaaw, kol kyub cos tsiin ktsyool dow, ni kol jkëëptyux chu yu tsiin kyalyo. 8 Por kchë meñ nii kñab tu cos lo Dios jkaaw, ni kchë meñ nii kyub cos ktsyolo, ni kchë meñ nii jkëëptyux chu yu lëëw kyaly.

9 '¿Pe no tu do dyon kyax ktee tu kyo lo xiñ tsiñee kñab xiñ do tu kyaxtily? 10 ¿Pe no gaa tu do kyax ktee tu mëël lo xiñ do tsiñee kñab xiñ do tu mël lo do? 11 Kol kyeñ gaanoo nii nikxe mal do, per xtee do cos buen lo xiñ do. ¿Pe lëëdyxe Tat Tios nii sob kpaa tsigo kteejty cos buen lo meñ nii kñabo?

12 'Kol kan meñ sinak nii chakladzy to kan meñ do. Por singo kë leñ kitsy nii pkëë Moisés ni kchësy profet.

Kol tedy chu puert nii nxeñdy (Lc. 13:24)

13 'Kol sëëb nëz laa kë puert nii nxeñdy. Por nxeñ puert ni nxeñ nëz nii xkëëtañ meñ, aan ndaly meñ xsyëëb nëz chu puert ko ni xsyeñ nëz ko. 14 Per xisy meñ xsyëëb chu puert nii nxeñdy, ni xisy meñ xtsiil nëz nii xtsiñ laañee jkaa meñ kyalmbañ nii nitylody, porñee tir ngan nëz ko.

Kchësy yag xyuumbey meño por nex nii xkyë low (Lc. 6:43-44)

15 'Kol kap cuent kchë lo xaa wnee xuuy nii chakladzy kluuy xtiits Dios. Porque xpig xaa lo do sinak tu mëkwxiily, per lëë leñ styoo xaa go nak xaa sinak tu mëëtsy. 16 Schilo kyeñ do pe cos no styoo xaa deelñee kan do kchë cos nii chuuñtsyey xaa, por xkyëdy uv lo yakitsy ni yegw lo yakitsy looñ. 17 Ni nan gaa to nii deelñee buen tu yag nonsyke nex buen xkyë low, per deelñee buendyo nonsyke nex byodz xkyë low. 18 Xkyëdy nex byodz lo yag buen, ni xkyëdy nex buen lo yag nii buendy. 19 Kchësy yag nii xkyëdy nex buen lo lëëw chug aan lëëw tsek. 20 Singo gak kchë xaa wnee xuuy schilo kyeñ do pe cos no styoo xaa deelñee kan do kchë nii chuuñtsyey xaa.

Tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy (Lc. 13:25-27)

21 'Lëdy kchë meñ nii xñee lon nii naa nak
xaa nii xñabey sëëb laañee xñabey Tat Tios,
sink xaktyee meñ nii nli xsoob xtiits Tat
Tios sëëb. 22 Tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy
ndaly meñ kñë lon: "Xsoob noo xtiitsoo.
Con xtiitspeyoo blii noo kyalbini mal, ni
con xtiitspeyoo beeñtsyeey noo kyalntson."
23 Per lëën këp lo meñ go: "Nandyaa cho do.
Kol kpichee nu, por ngoptol do."

Lidzy xaa nyaani ni lidzy xaa nguey (Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

24 'Kchë meñ nii xkëëtyag xtitsaa ni
chuuñtsyeyo nak sinak tu xaa nyaani nii
psaa lidzy lady kyo. 25 Tsiñee lëë kyo bislo
ni lëë nis kok naal kiigwpee ni lëë me bi,
pe kokty lidzy xaa porñee lady kyo sobo.
26 Per lëë kchë meñ nii xkëëtyag xtitsaa
aan chuuñtsyeydyo nak sinak tu xaa nguey
nii psaa lidzy lo yuzh. 27 Tsiñee lëë kyo
bislo ni lëë nis kok naal kiigwpee ni lëë
me bi, lëë lidzy xaa byablyu, ¡aan kaazhkaa
kwnitylow!

28 Tsiñee lëë Jesús lox kwnee, psee meñ
biñ kchë nii bluuy xaa, 29 porñee kwnee
xaa sinak tu xaa xñabey, kwneedy xaa
sinak xñee chol mastre ley.

8

Lëë Jesús chuuñ kyak tu meñ xsyaknë (Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

1 Tsiñee lëë Jesús bikche kiy, ndaly meñ
kunal xaa. 2 Kok xtsedyak byety Jesús kiy
tsiñee lëë tu xaa xsyaknë nii xyodz lady
biid ksoxib lo xaa chëb:

—Xey, pe nëëdyoo beeñ kyak naa.

3 Tsigo lëë Jesús pxob ña kik xaa chëb:

—Chakladzyaa nii kyakoo. Byak.

Aan wor go kazh lëë xaa nii xyodz lady
ko byak. 4 Per lëë Jesús chëb lo xaa:

—Ni tu cho lo këëbtyoo xa byakoo, sink
byey aan kwey lo pxosy. Kuksakon nii
xñabey xley Moisés parñee kan kchë meñ
nii lëël byak.

Lëë Jesús chuuñ kyak xmos tu xaa nii xñabey lo soldad Roma (Lc. 7:1-10)

5 Lëë Jesús kwsëëb lik leñ kyedzy Caper-
naum tsiñee lëë tu xaa nii xñabey lo tubt-
soon soldad Roma kunee lo xaa 6 chëb:

—Xey, lëë xmosaa xsyaknë. Lëë xaa nix
chu yu, kutoo xaa ni mban xkyë xaa yoob.

7 Lëë Jesús kwëb chëb:

—Naa kuuñ kyakaa xmoosoo.

8 Tsigo lëë xaa xñabey go chëb:

—Xey, cho nakaa nii tsil lidzyaa. Destye
nu pxaal tiits nii kyak xmosaa aan lëë
xaa kyak. 9 Porque deel naa, no xaa
nii mastre xñabey lon, lëë naa lo soldad
xñabeyaa. Tsiñee xalaa tu xaa mandad, chi
xaa. Tsiñee xkwetsy kaan tu xaa, chiid
xaa. Singo gak xmosaa tsiñee xñabeyaa nii
kuuñtsyey xaa tu cos, chuuñtsyey xaaw.

10 Axte psee Jesús biñ xaa nii kwnee xaa
xñabey go, aan lëë xaa chëb lo meñ nii sinal:

—Nli gaa na karty kanaa tu meñ Israel
nii kniladzy Dios tyub styoo sinak xniladzy
xaa xñabey re. 11 Ni lëën kñeli gaa lo do nii
ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu kawni
pxusykoltoo no Abraham, Isaac ni Jacob
tse nii lëë Dios kñabey. 12 Per ndaly meñ nii
wi xyal sob siko kwe lo nguey ley koon ni
kaw lay.

13 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xaa nii
xñabey lo soldad:

—Byey liidzyoo. Lëë nii bniladzyoo tyub
styool kak.

Aan wor go kazh lëë xmos xaa xñabey go
byak.

Lëë Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Pedre (Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ lidzy Pedre lëë
xñaatsaap Pedre nix xlyañ xlyëë. 15 Lëë
Jesús kwseñ ña me, aan lëë xlyëë pchoo.
Tsigo lëë me kuxche beeñlo me nii taw xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak ndaly meñ xsyaknë (Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Tsiñee lëë lyu pkyey, lëë meñ kuni
ndaly xaa nii no kyalbini mal leñ styoo lo
Jesús. Aan con tublanak tiits nii kwnee
Jesús lëë kchë kyalbini mal go pchoo ni
lëë kchë meñ xsyaknë byak. 17 Lëë Jesús
beeñtsyey ngo parñee kuñ xaa cumplir tiits
nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa:
"Lëë xaa biy kchë xkyalkits no."

Meñ nii kokladzy nyinal Jesús (Lc. 9:57-62)

18 Tsiñee kon Jesús nii singootyee ndaly
meñ ptyop, lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Kol tsoo stublad chu nistoo.
19 Aan lëë tu maestre ley big chëb lo xaa:
—Maestre, chakladzyaa sënalaa lii laañee tsityoo.
20 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Chap mëz kyoplyoo ni chap mguiñ pchoos, per lëë naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios ni laañee kxiladzyaa xisy wiñ chaaptyaa.
21 Loxsye ngo lëë tu xpëëdscuel xaa chëb:
—Xey, blaa kajkeetsy kaazhaa pxosyaa, tsigo kyely nalaa lii laañee tsityoo.
22 Lëë Jesús chëb:
—Tënal naa. Lëë meñ nii nak sinak meñ kuty jkeetsy meñ kuty.

Lëë Jesús xkwëës me (Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Lëë Jesús kwyo barkw ksa xpëëdscuel.
24 Lëë xaa si lo nis ksa xaa, tsiñee lëë tu me dox bislo xchoo aan lëë barkw byaktsë nis. Per lëë Jesús nixyesy. 25 Lëë xpëëdscuel xaa beeñ kna xaa chëb:
—¡Pteelaa lëë noo, por lëë barkw nonity leñ nis!
26 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—¿Penak nii xtsyeb to? ¿Penak nii kopty to Dios confians?
Aan loxsye chëb xaa singo lëë xaa kwnabey nii kwës me ni kwe tse nistoo, aan nli gaa tsesy byak. 27 Kchësy xpëëdscuel xaa psee xñee:
—¿Cho nak xaa re nii axte wi me ni nistoo xsoob xtiits xaa?

Lëë Jesús xkwii kyalbini mal (Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ xtañ meñ Gadara nii nche stublad chu nistoo, lëë chop xaa nii no kyalbini mal leñ styoo pchoo leñ paa aan lëë xaa big lo Jesús. Ntseeb chak xaa. Por ngo ni tu cho xtyejty nëz ko. 29 Aan lëë xaa kwchuptsyë chëb xaa lo Jesús:
—Jkaaldyoo lëë noo, Jesús. Ndon noo nii Xiñ Dios nakoo. ¿Penak sëëd ksaksil lëë noo? Karty ktsiñ xtsee noo.
30 Aan kex siko ncheyaw tubtsoon ngutsy. 31 Lëë kyalbini mal go chëb lo Jesús:
—Deelñee kwiil lëë noo, bneetsy tiitspey syëëb noo leñ ngutsy nii nche ske.
32 Lëë Jesús chëb:
—Kol sëëb.
Tsigo lëë kyalbini mal go pchoo chop leñ styoo xaa go, aan lëëw kwsëëb leñ ngutsy. Aan kchë ngutsy ko kwloo corr kukyab lo nis aan lëë ma kuty.
33 Lëë xaa nii nche nap ngutsy ko kuknitiits kyedzy, aan tsiñee ptsiñ xaa, lëë xaa bitiits lo meñ xa ptsyool xaa nii no kyalbini mal leñ styoo. 34 Aan lëë meñ kyedzy kwey laañee so Jesús, chëb meñ lo xaa: “Beeñ favor, bi nu.”

9

Lëë Jesús chuuñ kyak tu meñ nii kutoo (Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

1 Loxsye ngo lëë Jesús kwyo barkw aan lëë xaa ptsiñ laañee nche xkyedzy xaa.
2 Siko lëë meñ ptsiñni tu xaa xsyaknë nii kë yag. Tyub lady xaa kutoo. Tsiñee kon Jesús nii xniladzy xaa nii ptsiñni xaa nii lëësy Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë, lëë Jesús chëb lo xaa xsyaknë:
—Ndaan kwloo styool. Lëë kchë xtoloo bily.
3 Tsigo nladzy bla maestre ley nii nche siko: “Falt no ko xaa gue lo Dios.” 4 Per como xyeñ Jesús pe cos xsya styoo xaa, lëë Jesús chëb:
—¿Penak nii singueetyee xsya tol do?
5 Schilo këpaa lo meñ xsyaknë: “Lëë kchësy xtoloo bily”, ni schilo këpaa: “Kuxche aan kwsë”, per ¿chow dyon mastre ngan? 6 Lëën kluy lo do gaanoo nii lëë mguiy nii pxaal Dios lo kislyu kwaa tiitspey parñee ktsily xaa xtol meñ.
Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xaa nii nëtoo go:
—Kuxche, blis xtal aan byey liidzyoo.
7 Tsigo lëë xaa nëtoo go kuxche aan lëë xaa sey lidzy xaa. 8 Tsiñee lox kon meñ nii beeñtsyey Jesús, lëë meñ psee, ni lëë meñ ptee skizh porñee kon meñ nii lëë Dios ptee kyalwnabey lo tu xaa lo kislyu re.

Lëë Jesús xkwetsy Mateo (Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

9 Tsiñee lëë Jesús bi siko, lëë xaa kon nii lëë tu xaa nii lë Mateo sob laañee chikni meñ tumi nii kyey lo xtisy nii sob Roma. Lëë xaa chëb lo Mateo:
—Tënal naa.
Lëë Mateo kuso aan lëë xaa sinal Jesús.

10 Aan lëëtyee lëë Jesús sobyaw lidzy Mateo, lëë bla xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni lëë bla xaa ngoptol ptsiñ, aan lëë xaa kwsob kwi Jesús ni kwi xpëëdscuel Jesús lo mezh. 11 Tsiñee lëë xaa fariseo kono, lëë xaa kwnabtiits lo xpëëdscuel Jesús, chëb xaa:

—¿Pe mod nak nii chawni xmaestre to xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni penak nii chawni xaa kchë meñ ngoptol gue?

12 Lëë Jesús biño aan lëë xaa chëb:

—Xkiiñdy meñ nii ndaan xaa nii chuñ rmedy, sink meñ xsyaknë xkiiñ xaa nii chuñ rmedy. 13 Kol kyey aan kol kseedy xtiits Dios nii xñee: "Chakladzyaa nii jkëstyoo meñ xcombañer, chaklastyaa nii kiidlookon meñ cos lon." Syely kyubtyaa meñ buen, sink lëën syely kyub meñ ngoptol.

Lëë meñ xñabtiits lo Jesús (Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 Lëë xpëëdscuel Juan Bautist big lo Jesús, aan lëë xaa chëb:

—Kety kety xtyaawdy noo par kuuñ ksak noo Dios ksa noo xaa fariseo. Lëë xpëëdscueeloo, ¿penak nii xsaandy xaa wagw par kuuñ ksak xaa Dios?

15 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe lika nayak tso kyalnë meñ nii chi tu kyalwtsiilña deelñee bii nche meñ nii ptsiilña? Per sitsiñ wor gon nii lëë meñ nii ptsiilña kchoo, tsigolye nagon schilo tso kyalnë meñ ni ksaan meñ wagw.

16 'Ni tu cho xkëëtëdy tu ladx yoox con tublë ladx kub, porque tsi lëëw tsadx, lëë ladx kub kpe aan lëëw lox kchos ladx yoox, aan lëë laa nchos ko kak nroobre. 17 Ni ni tu cho xkyëdy kaa nip kub leñ tu kyeg kidy nii kwyoxle, porque ntseeb kchoso, aan xiñ nip ni nitylo kyeg. Por ngo no nii ktyëë nip kub leñ kyeg kub, parñee nikle nipo nikle gaa kyego pe kaktyoo.

Xiñtsyaap tu xaa xñabey ni kwnaa nii kwseñ xab Jesús (Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Lëë Jesús nonee lo meñ, tsiñee lëë tu xaa xñabey ptsiñ. Lëë xaa psoxib lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Lëë xiñtsyaapaa kuty, per deel sëël kyo no lidzyaa kxoboo ñal lady me, spañ me.

19 Lëë Jesús kunal ksa xpëëdscuel. 20 Aan lady kchë meñ nii nche siko no tu kwnaa xsyaknë. Kokle tsiipchop iz nii xchoo me cheñ. Lëë me big nëz xitsy Jesús aan lëë me kwseñ skiñ xab xaa. 21 Nladzy me: "Comñee jkaa seeñaa xab Jesús lëën kyak." 22 Per lëë Jesús byoogw buy lo kwnaa go aan lëë xaa chëb:

—Ndaan, xiñ, kwloo styool. Por lëël byak porñee bniladzyoo nii schilo kuuñ kyakaa lii.

Aan wor go kazh lëë me byak.

23 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ lidzy xaa xñabey go, kon xaa nii lëë musyk tse nche mbës par ktsiñ wkeetsy, ni lëë meñ no wiiñ ni ncheyuptsyë. 24 Lëë xaa chëb:

—Kol kchoo nu. Por kujty me, sink lëë me nixyesy.

Pxidzy meñ biñ xtiits Jesús, 25 per loxsye kwlii xaa meñ yu, lëë xaa kwseñ ña mëëd kwnaa go, aan lëë gaa me kuxche. 26 Aan tyub nëz tañ go koknan meñ nii beeñtsyey Jesús.

Lëë Jesús chuuñ kyak chop meñ nii xñady lo

27 Tsiñee lëë Jesús bi siko, lëë chop xaa nii xñady lo sinal xitsy xaa, xñee:

—¡Lii nii sëëdoo lo xtiiy rey David, pkëstyoo lëë noo!

28 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ lidzy, lëë chop xaa nii xñady lo big lo Jesús aan lëë Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe xniladzy to nii suuñ kyakaa to?

Lëë chop xaa nii xñady lo chëb:

—Xniladzy noo nii suuñ kyakoo lëë noo.

29 Tsigo lëë Jesús kwseñ lo chop xaa nii chandy ko aan lëë xaa chëb:

—Lëë do kyak porñee bniladzy to nii suuñ kyakaa to.

30 Lëë chop lo xaa go byak. Per lëë Jesús chëb lo xaa:

—Ni tu cho lo këbty to xa byak to.

31 Per xaktyee kwlëb xaa pchoo xaa siko. Lëë xaa bislo bitiits xaa nii beeñtsyey Jesús tyub tañ go.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu ngop

32 Lëë chop xaa nii byak nonsy lik sey, tsiñee lëë meñ ptsiñni tu ngop nii no kyalbini mal leñ styoo lo Jesús. 33 Lëë Jesús kwlii kyalbini mal go, aan lëë ngop ko bislo

kwnee. Kchësy meñ psee kono aan lëë meñ bislo xñee:
—Karty kaa nagon tyon no nii kuuñtsyey tu meñ ngue leñ kyedzy Israel.
34 Per lëë xaa fariseo bislo kwnee nii misme xaatox nii xñabey lo kyalbini mal ptee tiitspey lo Jesús parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ.

Xkëstyoo Jesús meñ

35 Kchë kyedzy nii kutedy Jesús bluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ leñ ktoo, ni beeñ kyak xaa meñ xsyaknë. 36 Pkëstyoo xaa meñ porñee kon xaa nii mban nche kteenë meñ sinak nii xkwë mëkwxiily tsiñee kindy cho tsikap ma. 37 Aan lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:
—Nak kchë meñ re sinak tsiñee lëë kwlaap mer kislo aan kindy ndaly mos. 38 Kol nab lo Dios nii kxaal xaa xaa nii kiid kluuy xtiits xaa lo meñ.

10

Lëë Jesús xkwe ksa tsiipchop xpëëdscuel (Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

1 Lëë Jesús kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel, aan lëë xaa ptee tiitspey lo xaa parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ, ni kuuñ kyak xaa meñ xsyaknë.
2 Lëë ksa lë xapostle xaa nche kë nu: Simoñ, xaa nii kwloolë gak xaa Pedre, ni Ndresy betsy Pedre, ni Jacob ni betsy xaa nii lë Juan (Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa), 3 ni Felip ni Bartolomé, ni Max ni Mateo (Lëë Mateo kok xaa nii ptop tumi kyedzy par kyeyo Roma), ni xiñ Alfeo nii lë Jacob ni Tadeo, 4 ni Simoñ nii kwyo lady tub tiiy xaa nii pcholë Cananista ni Judas Iscariote (Lëë Judas pko Jesús ña xaa xñabey).

Lëë Jesús xaal xpëëdscuel chikluuy xtiits Dios (Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

5 Lëë Jesús pxaal ksa tsiipchop xpëëdscuel, per lëë xaa chëb kazh lo xaa:
—Tsidy to tañ nii no meñ sit, ni sëëbty to leñ xkyedzy meñ Samaria. 6 Sink kol tsi lo meñ Israel nii nak sinak mëkwxiily nii ncheno tañ. 7 Kol tsi aan kol këb nii lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey. 8 Kol kuñ kyak meñ xsyaknë, ni kol kuñ kpañ meñ kuty, ni kol kuñ kyak kchë meñ nii xyodz lady, ni kol kwii kyalbini mal leñ styoo meñ. Singosy kwaa do kyalwnabey parñee kuuñtsyey do kchë cos re. Por ngo, kñabty to tumi lo meñ.
9 'Koydy to tumi, 10 ni koydy to bols nii jkiiñ lo do nëz. Ni koydy to ladx par ktsyëë xab to ni koydy to kyalkidy par ktsyëë lab to, ni koydy to yag nii ksoxka do. Pe tsinidy kik to nii dyon pe kaw do, por kchë xaa nii xkyë tsiiñ nonguial nii kyaan meñ xaa.
11 'Tsiñee ktsiñ do tu kyedzy wiñ o tu kyedzy ngol gaa, kol kyub tu xaa nii knee lidzy kwës to aan siko kol kwës axte nii kpi do kyedzy ko. 12 Ni tsiñee gaa sëëb to tu leñ yu, kol jkëëptyux kchësy meñ nii no leñ yu go. 13 Deelñee skëëtyag meñ nii no leñ yu go nii kluuy do, kol nab nii kakni Dios meñ go, per deelñee jkëëtyagty meñ gow kaknidy Dios meñ go. 14 Per deelñee kneesty meñ lidzy kwës to ni kaklasty meñ kon nii xluuy do, kol kchoo yu go o kyedzy go gaa, aan kol kwib yuti nii xña niy do. 15 Por nli xñen nii tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy, ntseebre kyalnë nii tedy meñ go que kyalnë nii tedy meñ Sodoma ni meñ Gomorra.

Kyalnë

16 'Lëën kxal lëë do laañee no meñ ntseeb nii ntseeb si ntseeb kchë ma tox nii chuty mëkwxiily. Per nsiñ kol kak sinak nsiñ mëël, ni kol kak ndoo sinak tu palom. 17 Ligier kol kak, por lëë meñ tsikso lëë do lo xaa xñabey ni lëë meñ kiñ lëë do leñ ktoo. 18 Ni axte lo xtisy ni lo rey tsikso meñ do por naa. Siko lëë do kñee xtitsaa lo meñ xñabey ni lo meñ sit. 19 Per tsiñee lëë do ktsiñ lo xaa xñabey pe tsinidy kik to nii dyon xa kñee do o pe këëb kaa to, por tsiñee tsitsib kñee do, lëë Dios ksyaab leñ kik to pe cos kñee do. 20 Ni kchëë gaa tiits nii kchoo chuw do, lëdy xtiits tow, sink xtiits xkyalbini Tat Tioso.
21 'Ni so gaa tse nii lëë meñ kñabey kety betsy ni so tse nii misme pxosy meñ kñabey kety meñ, ni so tse nii lëë xaa wiñ kakniladzy pxosy aan lëë xaa kñabey kety xaa. 22 Kchësy meñ klëë lo do, porñee xsoob to xtitsaa. Per deelñee xekw to te do kchë lo kyalnë go stelaa do. 23 Tsiñee ktilyni meñ do tu kyedzy, kol kxooñ, kol tsi stu kyedzy. Porque xsobaa nii karty ksa kyedzy nii nche Israel no tedy to tsi lëë mguiy nii pxaal Dios kiid stub.

24 'Mastre non maestre lo mëëdscuel ni
mastre non patrón lo mos. 25 No nii tsoxko
mëëdscuel kak sinak maestre, ni no nii
tsoxko mos kak sinak xpatrón. Deelñee
xñee meñ nii xaatox nakni xpixwan yu, ¿pe
toodyxe ntseebre nii kñee meñ lo meñ lidzy
xpixwan yu?

Cho no nii ktsyeb meñ (Lc. 12:2-9)

26 'Ktsyebty to meñ, por nody tu cos
ngueetsy nii kchukëdy, ni nody tu cos tsi-
laan nii kak ndoondy. 27 Kchësy nii chuti-
itsaa lo do lo nguey kol kutiitso xña lo
ngbidz. Ni kchësy kaa nii xñe tsilaanaa lo
do kol tsëp kik yu aan nguiedzy kol neew.
28 Ktsyebty to meñ nii chuty, por chilody
kuty meñ go xkyalmbañ do. Kol ktsyeb
xaa nii schilo kuty xkyalmbañ do ni schilo
kxaal lëë do linfiern.
29 '¿Pe karty kaa nayak kan do nii xtyo
chop mguiñ wiñ con bla pes? Per ni tu ma
chejty deelñee xteejty Tat Tios tiits. 30 Aan
lëë lëë do axte kits kik to ngab lo Tat Tios.
31 Ktsyebty to, por mastre non do lo mguiñ.

Meñ nii xchoo xfavor Jesús (Lc. 12:8-9)

32 'Kchësy meñ nii xchoo xfavoraa lo
kislyu re, schon xfavor meñ go tsiñee lëë
meñ go klyañ lo Tat Tios. 33 Per lëë meñ
nii kchoody xfavoraa lo kislyu re, ni naa
kchoody xfavor meñ go lo Tat Tios.

Lëë Jesús chuñ meñ chop tiiy (Lc. 12:51-53; 14:26-27)

34 'Këbty to tsaaplaa syelyaa lo kislyu
re parñee tsodre tily. Lëdyo gon, sink
lëën syelyni tily. 35 Lëën syely parñee
ktilyni mëëdpkiy pxosy, ni ktilyni mëëd
kwnaa xñaa, ni ktilyni nkwxizh xñaatsaap.
36 Misme kchë meñ lidzy meñ ktily.
37 'Kchë meñ nii xkëstyoo pxosy ni
xñaa aan xkëstyoody naa nonguialdy kak
meñ go xpëëdscuelaa, ni meñ nii xkëstyoo
xiñgan o xiñtsyaap kaa aan xkëstyoody naa
nonguialdy kak xpëëdscuelaa. 38 Ni deelñee
chaklasty meñ te kyalnë ni kiidnaldy meñ
naa, nonguialdy kak meñ xpëëdscuelaa.
39 Kchë xaa nii choxko kteelaa xkyalmbañ
kety. Per lëë xaa nii pe sinidy kik, nikxe
kety xaa, lëë xaa kpañ porñee xniladzy xaa
xtitsaa.

Nii jkaa meñ nii xsoob xtiits Dios (Mr. 9:41)

40 'Kchë meñ nii chantsi lëë do, chantsi
naa. Ni kchësy meñ nii chantsi naa, chantsi
Tat Tios nii pxaal naa. 41 Kchë meñ nii
chantsi tu profet nii pxaal Dios jkaa nii
ktee Dios lo profet ko. Ni kchë meñ nii
chantsi tu xaa buen jkaa nii ktee Dios lo
xaa buen go. 42 Kchë meñ nii ktee tub
xig nis yag ki xaa nii no xladaa, lëë Dios
ktikche xkyalnsaak meñ go.

11

Lëë xpëëdscuel Juan chinabtiits lo Jesús (Lc. 7:18-35)

1 Tsiñee lëë Jesús lox beeñ kseedy
xpëëdscuel, lëë xaa sikluuy xtiits Dios lo
meñ nii no tañ go.
2 Lëëtyee gaa leñ tse go lëë Juan Bautist
no skiib tsiñee biñ xaa kchë nii noyuuñtsyey
Jesús. Lëë xaa pxaal bla xpëëdscuel xaa
3 kunabtiits dyon pe lëë Jesús nak xaa nii
kxaal Dios ote no nii yak bii kyëmbës xaa
xaa nii kxaal Dios.
4 Lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel Juan:
—Kol kyey aan kol kutiits lo Juan kchësy
nii chan do ni chon do. 5 Kol këb nii lëë
meñ nii xñady lo chan, ni lëë meñ nii xsyëdy
xsyë, ni lëë meñ nii xyodz lady xyak, ni
lëë meñ nii xkwaat chon, ni lëë meñ kuty
xpañ, ni lëë kchë meñ mban nii ni tu pe
chapty xkëëtyag xtiits Dios. 6 Ni kol këb nii
dichos meñ nii jkandy kik kan naa.
7 Tsiñee lëë xpëëdscuel Juan Bautist bi, lëë
Jesús bitiits lo meñ cho nak Juan, chëb xaa:
—¿Pe cos kukuy do dyon worñee kwey do
tañ? ¿Pe kukuy do tublë kizh nii nëz re nëz
rek xni me? 8 Deelñee kukuydy to kizh nii
xni me, ¿pe cos kukuy do? Ote ¿kukuy do
tu xaa nii nakw ladx non yak? Por nan
do gon nii lidzy rey ncheno kchë xaa nii
nakw ladx non. 9 Kol në dyon pe cos kukuy
do. Deelñee tu profet gon kukuy do, nli nii
profet nak xaa nii kukuy do, per mastre
non xaa. 10 Lëë Juan xseety kitsy nii kë
xtiits Dios laañee xñeew:
Lëën kxal tu xaa nii tenech lool,
parñee kwii xaa tu nëz tedyoo.

11 'Lo kchë meñ nii noyaly lo kislyu re
xsobaa nii ni tu meñ karty tsitsib sinak
Juan Bautist, per lëë laa xñabey Dios kchë
xaa nii xisy non chuñ gan lo Juan.
12 'Destye nii biid Juan Bautist axte nina,
lëë laa xñabey Dios chak tily, aan lëë meñ
ntseeb chakladzy knitylow. 13 Lëë kchë
profet ni lëë xley Moisés bluuy xtiits Dios lo
meñ worñee karty kiid Juan. 14 Ni toon pe
sniladzy kaa to nii lëë Juan nak profet Elías
nii no kiid. 15 Kchësy to siñee chakladzy to
kyeñ do, kol jkëëtyag.
16 '¿Cho nak sinak meñ nii no natiemp?
Nak meñ nii no natiemp gon sinak chol
xaa wiñ nii xkwe laañee chak kiy aan xñee
xaa lo xcombañer xaa: 17 "Ptsyool noo flaut
aan byëëdy to, ni ptsyool noo ti nii së mban
aan biiñdyak to." 18 Na nii lëë Juan biid,
xñee do nii kyalbini mal no leñ styoo xaa,
porñee tawdy xaa ni kowdy xaa viñ. 19 Lëë
na nii lëë mguiy nii pxaal Dios chaw ni chi
viñ, xñee do nii lyaadzy wagwsye no xaa ni
ngonip xaa, ni xñee do nii lëë xaa chi lidzy
meñ ngoptol ni lidzy meñ nii xtop tumi par
kyey Roma. Per por kchë nii chuuñtsyeyaa
xluuy nii Dios nakni naa.

Meñ nii xtikchedy styoo lo Dios (Lc. 10:13-15)

20 Lëë Jesús bislo kwëntseeb lo meñ nii
no kchë kyedzy laañee beeñtsyey xaa kyal-
ntson, porñee ptikchedy meñ go styoo lo
Dios. Chëb xaa:
21 —¡Chooksye lëë doy meñ Corazín ni
chooksye lëë do meñ Betsaida! Por deelñee
nyan meñ Tiro ni meñ Sidón kchë kyal-
ntson nii kon do, tselye kokw meñ go ladx
nchog ni tselye pchoop meñ go xkiti lo kik
parñee kluuy meñ go nii ptikche meñ go
styoo lo Dios. 22 Por ngo, tse nii lëë Dios kuñ
kyalxtisy ntseebre kyalnë nii tedy to que
nii tedy meñ Tiro ni meñ Sidón. 23 Lëë lii nii
nol leñ kyedzy Capernaum, ¿pe nladzyoo
nayak nii sle Dios lool? Kledy xaa gon, sink
lëë xaa kxaal lii linfiern. Porque deelñee
nyak kchë kyalntson nii konoo leñ kyedzy
Sodoma, bii ndyon no kyedzy ko natiemp.
24 Por ngo, tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy
ntseebre kyalnë nii tedy to que nii tedy
meñ nii no kyedzy Sodoma.

Lëë Jesús ktee laa kxiladzy meñ (Lc. 10:21-22)

25 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Tat Tios, lii xñabey kpaa ni lii xñabey
kislyu. Skizhoo porñee kwloolanoo xtiit-
soo lo meñ nyaani ni lo meñ chak parñee
kluuylo lo meñ ndoladzy nii nak sinak
mëëd wiñ. 26 Styool, Tat Tios, kwlañ nii
singo kuuñtsyeyoo ni lëëw beeñtsyey gaal.
27 Ni lëë Jesús chëb lo meñ:
—Lëë Tat Tios bneetsy kchë nii chap xaa
lon ni ni tu cho xyuumbeydy kaa xiñ Tat
Tios, xaktyee Tat Tios sye xyuumbey xaa.
Singo gak kaa Tat Tios, xaktyee xiñ xaa
ni meñ nii kwe xiñ xaa schilo kyuumbey
xaa. 28 Kol të lon kchësy to siñee xtsag
to kë do tsiiñ ni kchësy to siñee noy do
yow. Naa knetsy laañee kxiladzy to. 29 Kol
ksoob xtitsaa. Kol kuy gaanoo nii chaapaa
paciensy ni nguudzy styoon tsiin ktsyol laa
kxiladzy to. 30 Por ngandy ksoob to xtitsaa
ni ndalydy nii kuuñtsyey do.

12

Lëë xpëëdscuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiiñ (Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

1 Lëë Jesús sitedy lo tu kwaakon tu tse
nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, tsiñee lëë
xpëëdscuel xaa kwlaañ aan lëë xaa bislo
xchoow xaa xobxtily parñee kaw xaaw.
2 Lëë meñ fariseo kon nii noyuuñtsyey
xpëëdscuel Jesús, aan lëë xaa chëb lo Jesús:
—Buy gaanoo, lëë xpëëdscueeloo
noyuuñtsyey nii nonguialdy kak tse nii
xiladzy meñ lo tsiiñ.
3 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¿Pe karty klab to laañee xñee xa
beeñtsyey rey David worñee kwlaañ xaa
ksa xcombañer xaa? 4 Kwsëëb xaa leñ
lidzy Dios aan taw xaa kyaxtily nii xaktyee
pxosy nonguial kaw ni ptee xaa nii taw xaa
nii ksa xaa si. 5 ¿Ni pe karty kaa klab to xley
Moisés laañee xñee nii lëdy tol chuñ pxosy
nii no leñ lidzy Dios nikxe xilasty xaa tse
nii xiladzy meñ lo tsiiñ? 6 Per lëën xñe lo
do nore nii mastre non lo lidzy Dios. 7 Por
xyeñaa nii karty kyeñ do xtiits Dios nii xñee:
"Chakladzyaa nii jkëstyoo do xcombañer
do, chaklastyaa nii ksakon do ma." Deelñee

nyeñ do tiits ko, nguëëkiydy to meñ nii nody xtol. 8 Per kol kaknan nii lëë mguiy nii pxaal Dios xñabey lo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

Tu xaa nii mbañdy ña (Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

9 Lëë Jesús bi siko aan lëë xaa kwsëëb leñ ktoo nii sob leñ kyedzy ko. 10 Lëë tu xaa xsyaknë nii mbañdy tu ña no leñ ktoo go, aan como wi bla meñ nii chakladzy jkëëkiy Jesús nche siko, lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Pe nonguial dyon kak meñ xsyaknë rmedy tse nii xiladzy no lo tsiiñ?

11 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee chap to tu mëkwxiily aan xyab ma leñ tu kyeech nxity tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ, ¿pe xkwiidy to ma nayak? 12 ¡Ni mastre gaa non tu meñ lo mëkwxiily! Por ngo lëën xñe nii schilo kuñ ñe kyalbuen tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

13 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xaa xsyaknë go:

—Biskaa ñal.

Lëë xaa go biskaa ña, aan lëëw byaktsey. 14 Tsiñee lëë xaa fariseo pchoo ktoo, lëë xaa bislo bitiits xaa dyon xa kuty xaa Jesús.

Xaa nii kuñ xtsiiñ Dios

15 Tsiñee lëë Jesús byeño, lëë xaa bi siko. Aan ndaly meñ sinal xaa ni ndaly gaa meñ xsyaknë beeñ kyak xaa, 16 ni chëb xaa lo kchë meñ nii beeñ kyak xaa nii kutiisty meñ cho nak xaa. 17 Singo beeñtsyey Jesús parñee kak cumplir nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa:

18 Lëë xaa re kwlen parñee kuñ xaa xtsiñaa.
Xkëstyoon xaa ni xlen lo xaa.
Lëën kte xkyalbinin lo xaa,
parñee tsikëb xaa lo meñ sit nii lëën kuñ kyalxtisy.
19 Ktilynidy xaa meñ, ni kuptsyëdy xaa,
parñee kondy meñ nii xtyenëz tsiy xaa.
20 Ni ksaksidy xaa meñ mban nii nak sinak yag nii merle ketsy
ni këntseebty xaa lo meñ nii nak sinak bini ntsool nii no nëz kyuuy,
sink lëë xaa kuñ kyalxtisy.
21 Ni lëësy xaa ksaladzy meñ nii ncheno lo kislyu.

Lëë meñ xñee nii xaatox nakni Jesús (Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Lëë meñ kuni tu xaa nii no kyalbini mal leñ styoo lo Jesús. Xñady lo xaa ni ngop xaa, per lëë Jesús beeñ kyak xaa. 23 Kchësy meñ nii kon nii beeñtsyey Jesús psee chëb:

—¿Pe lëdy kaa lo xtiiy rey David sëëd xaa gue?

24 Tsiñee lëë xaa fariseo biñ nii nchenee meñ, lëë xaa chëb:

—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kyalbini mal ptee tiitspey lo xaa gue parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ.

25 Per como nan Jesús pe cos xsya styoo xaa fariseo, lëë xaa chëb:

—Ni tu kyedzy nii nak chop tiiy gon chilody ktiiy. Lëëw xnitylo. Singo gak kaa meñ wlidzy nii nak chop tiiy chilody ktiiy meñ go. 26 Nikle gaa kchë kyalbini mal nii xsoob xtiits xaatox, deelñee ktilyo kchë xcombañero, sikootyee lëë xkyalwnabey xaatox kyal. 27 Deelñee lëë Beelzebú, xaa nii xñabey lo kchë kyalbini mal, xneetsy tiitspey lon parñee kwin kyalbini mal leñ styoo meñ, ¿cho xtee tiitspey lo xaa nii nak ksa do tsigo parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ? Sikokesy nagon xluuy nii nandy to pe xñee do. 28 Lëë xKyalbini Dios xnee tiitspey lon parñee kwin kyalbini mal, ni lëë wor gaa kutsiñ nii lëë Dios kñabey.

29 '¿Xa lë nii kwan meñ cos nii no lidzy tu xaa ntseeb na dyon deelñee kxituu kazhty meñ xaa?

30 'Kchë xaa nii nody xfavoraa chiidnidy xaa meñ lon, sink lëë xaa xsëëbtañ meñ porñee xlëë xaa lon.

31 'Nli xñen nii stsily Dios xtol meñ ni kchë tiits yox nii kñee meñ, per ktsildy xaa xtol meñ nii ko falt lo Kyalbini Ntson. 32 Ni stsily Dios xtol meñ nii ko falt lo mguiy nii pxaal xaa, per lëë meñ nii ko falt lo Kyalbini Ntson, tsitsiñdy tse nii ktsily Dios xtol meñ go.

Kchësy yag xyuumbey meño por nex nii xkyë low (Lc. 6:43-45)

33 'Deelñee xtyoontsi yag, buen nex nii xkyë low. Deelñee xtyoontsidyo, buendy nex nii xkyë low. Singo gak kaa lëë do. 34 ¡Nak to sinak mëël! Chilody kñee do tiits buen por mal do. Ni nan gaa to nii tiits nii no leñ styoo meñ xchoo chuw meñ.

35 Buen së lo xtiits meñ nii buen no styoo.
Buendy së lo xtiits meñ nii no cos mal leñ
styoo. 36 Ni lëën xñe kaazhkaa nii lëë do
ktee cuent lo Dios por kchë tiits yox nii
kchoo chuw do tse nii lëë xaa kuñ kyalx-
tisy. 37 Porque misme tiits nii kchoo chuw
do ksoli lëë do o kchon gaa lëë do.

Lëë meñ chakladzy nii kuuñtsyey Jesús tu kyalntson
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 Loxsye ngo lëë bla xaa fariseo ni lëë
bla maestre ley chëb lo Jesús:

—Maestre, beeñtsyey tu kyalntson nii
karty kuuñtsyeyoo parñee kniladzy noo nii
Dios nakni lii.

39 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëë meñ mal re me chakladzy kan tu
kyalntson, aan xsoobty meñ re xtiits Dios,
per ni stu kyalntson kantre meñ re. No
nii ksaladzy meñ nii ptsyool profet Jonás.
40 Porque sinak nii kwyo gak Jonás leñ
mël lo nistoo tson kpidz tson kyool, singo
gak tso mguiy nii pxaal Dios leñ lyu tson
kpidz ni tson kyool. 41 Tse nii lëë Dios kuñ
kyalxtisy lëë meñ Nínive jkëëkiy meñ nii
no natiemp, por ptikche meñ Nínive styoo
lo Dios worñee biñ meñ Nínive nii kwnee
Jonás, porque mastre precisy nii xluyaa
lo do que nii kwnee Jonás. 42 Ni skëëkiy
kwnaa nii kok rey kyedzy Sabá meñ nii
no natiemp tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy,
por sit pchoo me par jkëëtyag me xtiits rey
Salomón, ni mastre gaa precisy nii xñen lo
do lo kchë xkyalchak Salomón.

Kyalbini mal nii xpikche
(Lc. 11:24-26)

43 'Tsiñee lëë tu kyalbini mal xchoo leñ
styoo tu meñ, lëëw xkyënsë tañ xyubo dyon
pa kwëso. Aan deelñee xtsyoldy pa kwëso,
lëëw xñee: 44 "Lëën kpikche kyan laañee
pchon." Tsiñee lëë kyalbini mal go xtsiñ,
chano nii lëë leñ styoo meñ nii pchow tse
nak sinak tu yu nii kal lik blyoob ni kwxixk-
waa. 45 Tsigo lëëw chikyub skadzy kyalbini
nii mastre mal, aan lëëw xsyëëb leñ kik
meñ go ksaw, aan mastre mban xtye meñ
go. Singo gak nagon ktsyool kchësy meñ
mal nii no natiemp.

Xñaa Jesús ni betsy xaa
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Lëë Jesús bii nonee lo meñ, tsiñee lëë
xñaa xaa ni betsy xaa ptsiñ parñee kñee xaa
lo Jesús. Aan como kwsëëbty xaa leñ yu,
47 lëë meñ kuni tiits lo Jesús chëb:

—Lëë xñaal ni betsyoo nche ley chak-
ladzy kñee lool.

48 Per lëë Jesús chëb lo meñ nii kuni tiits:

—¿Cho nak kaa tnan ni cho nak betsyaa?

49 Loxsye ngo lëë Jesús bluuy xpëëdscuel
aan lëë xaa chëb:

—Lëë xaa gue nak tnan ni nak betsyaa.
50 Porque kchësy meñ nii xsoob xtiits Tat
Tios nii sob kpaa nak betsyaa, psyañaa ni
tnan.

13

Xcuent ngon
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Loxsye kwnee Jesús lo meñ, lëë xaa
pchoo leñ yu aan lëë xaa kusob chu nistoo.
2 Tsiñee kon xaa nii singootyee ndaly meñ
ptyop, lëë xaa kwsob tu leñ barkw aan lëë
meñ kwche chu nistoo. 3 Tsigo lëë xaa bislo
beeñ kseedy xaa meñ nonsyke con cuent,
xñee xaa:

—Tu ngon name pchoo si kon. 4 Aan
tsiñee lëë xaa bislo kon, no xipni xaa byab
lo nëz, aan lëëw kutaw mguiñ. 5 No gaa
laañee byabo lady kyo laañee neeldy lyu,
aan blyëëdy lëëw pchukë lyu, porñee nxijty
kwyow. 6 Per tsiñee lëë ngbidz kwlañ lëë
ngbidz psaayo, aan como kindy luw lëëw
pidzy. 7 Lëë stub lugar lëë xipni xaa byab
lady yakitsy, aan tsiñee lëë yakitsy kwroob
lëë yakitsy kwtiño. 8 Per lëë stub lugar lëë
pni byab laañee neely lyu, aan ngui kok
xkwaa xaa siko. No laañee ptop xaa tu
kyoow lmud xob, no gaa laañee ptop xaa
tsongalyo ni no laañee ptop xaa kalyptsii
lmudo. 9 Deelñee chakladzy to kyeñ do, ¡kol
jkëëtyag!

Lëë Jesús xñee penak nii chuuñ kseedy xaa meñ con cuent
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Loxsye ngo lëë xpëëdscuel Jesús big,
aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús, chëb xaa:

—¿Penak nii nonsyke con cuent chuuñ
kseedyoo meñ?

11 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëë Dios gon xluuy xa nak xkyalwnabey xaa lo do, per xluuydy xaaw lo meñ nii nche tublad. 12 Por lëë Dios kuuñ kseedy meñ nii chak parñee mastre kak meñ go, per lëë meñ nii chakty, lëë Dios kuñ nii knityladzy meñ go axte kchë nii no kseedy meñ go. 13 Nonsyke con cuent chuuñ ksedyaa meñ, porñee xña lo meñ aan chandy meñ, ni chon meñ per xyeñdy meñ. 14 Lëë meñ chuñ cumplir nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa:

Nikxe mastre kon do, per kyeñdy to,
nikxe mastre kuy do, per kandy to.
15 Por lëë styoo meñ lox pkyedzy.
Ntse tyag meñ, ni ndiib lo meñ.
Kchë nrii ptsyool meñ parñee kchilody kan meñ, ni kon meñ ni kyeñ meñ.
Ni lëë meñ ptsyool kchë nrii parñee ktikchedy meñ styoo lon tsiin ktsilyaa xtol meñ.

16 'Per dichos to, porñee xña lo do ni chon do. 17 Por nli xñen nii ndaly profet ni ndaly xaa buen kokladzy nyan nii chan do, per kondy xaaw, ni ndaly xaa kokladzy nguëëtyag nii xkëëtyag to, per pkëëtyagty xaaw.

Lëë Jesús xluuy xa nak xcuent ngon (Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 Lëë Jesús chëb:

—Lëën kniy lo do xa nak xcuent ngon. 19 Lëë meñ nii xkëëtyag xtiits Dios nii xñee xa nak xkyalwnabey xaa aan xyeñdy xaaw nak sinak pni nii byab lo nëz. Xlyëëdy lëë xaatox chiklaats nii bñaa leñ styoo meñ go. 20 Lëë meñ nii gaa xle xkëëtyag xtiits Dios nak sinak pni nii byab lady kyo. 21 Por sinusy xniladzy meñ go xtiits Dios, per tsiñee chan meñ go nii lëë kyalnë sëëd, lëë styoo meñ go xchoso. 22 Lëë pni nii byab lady yakitsy nak sinak meñ nii xkëëtyag xtiits Dios, per como xsyak meñ go nii mastre precisy toon pere kap meñ go lo kislyu, kchësy ngo nagon xkiñ xtiits Dios nii no leñ styoo meñ go aan xlaadyoo ksoob meñ go xtiits Dios. 23 Lëë pni nii byab laañee neely lyu nak sinak meñ nii xkëëtyag xtiits Dios, ni xyeño, ni chuuñtsyeyo. No meñ go nak sinak laañee ptyop tu kyoow lmud xob, no gaa meñ nii nak sinak laañee ptyop tsongaly lmud xob, ni kalyptsii lmudo.

Kizh nii kwlañ lady xobxtily

24 Lëë Jesús pso stu cuent lo meñ, chëb xaa:

—Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii kon xobxtily lo xkwaa. 25 Aan mentre lëë xaa nixyesy, lëë tu xaa nii xlëë lo xaa kukan stub clasy pni lo xkwaa xaa. 26 Per tsiñee lëë xobxtily kwroob, ni lëëw pchukë to, lëë pni nii kondy xaa kok nyoo. 27 Tsigo lëë mos kukëb lo xpixwan kwaa: "Xey, con nonsy xobxtily konoo, ¿pa pchoo kizh nii kwlañ lady xobxtily?" 28 Lëë xpixwan kwaa chëb: "No cho tu xaa nii xlëë lon kukan kizh ko lady tu xobxtiilyaa." Lëë mos chëb: "¿Pe syo klaats noo kizh ko?" 29 Per lëë xpixwan kwaa chëb: "Tsidy to, por toontlaa tsiñee klaats to kizh ko, klaats to wi xobxtily. 30 Masy kol ksaan kroobo ksaw axte kal lo kwlaap. Tsigolye kxalaa mos tsiktop klo kizh ko ni këpaa kxituu xaaw por manoj parñee tseko. Loxsye ngo lëë xaa kotsey tu xobxtiilyaa."

Xcuent medzy martas (Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

31 Lëë Jesús pso stu cuent re lo meñ, chëb xaa:

—Nak laañee xñabey Dios sinak tu medzy martas nii xlyañ lo kwaa. 32 Lëë medzy martas nak tu medzy nii mastre wiich. Per tsiñee lëë yag ko xroob, axte mguiñ chiksaa xipchoos loo go.

Xcuent levadur (Lc. 13:20-21)

33 Pso gak xaa stu cuent re, chëb xaa:

—Nak xkyalwnabey Dios sinak levadur nii xkots tu kwnaa tson lmud riñ tsiñee xkweek me kobyi.

Nonsyke con cuent beeñ kseedy Jesús meñ (Mr. 4:33-34)

34 Nonsyke con cuent beeñ kseedy Jesús meñ 35 parñee kak cumplir nii kwnee tu profet tsiñee chëb xaa:

Nonsyke con cuent kuuñ ksedyaa meñ.
Lëën kluy cos nii karty kon meñ destye nii kwleek Dios kislyu.

Lëë Jesús xñee xa nak xcuent ngon

36 Tsiñee lëë meñ lox bi, lëë Jesús byo leñ yu, aan lëë xpëëdscuel xaa chëb lo xaa:

—Bluuy loo noo dyon xa nak xcuent kizh nii kwlañ lady xobxtily.

37 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëë mguiy nii pxaal Dios nak xaa nii chan xobxtily. 38 Lo kislyu nak laañee chak kon. Lëë meñ nii xsoob xtiits Dios nak sinak xobxtily. Lëë meñ nii xsoob xtiits xaatox nak sinak pni nii kondy xpixwan kwaa. 39 Lëë xaatox kon stub clasy pni. Lëë kwlaap nak si kak tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. Lëë angly kyë si xkyë xaa nii xkyë kwlaap tse go. 40 Sinak nii xkyëktop meñ kizh nii pa xkiiñdy par tseko, singo ktop angly meñ nii ngab lo xaatox tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. 41 Lëë xangly mguiy nii pxaal Dios tsiktop kchë meñ nii chuñ xtol xcombañer, ni meñ nii xsaandy xtol. 42 Lëë angly ko kchësy meñ go leñ worne nii noyek. Siko koon meñ go ni kawlay meñ go. 43 Loxsye ngo lëë kchësy meñ nii xsoob xtiits Dios ksaani laañee xñabey Dios sinak nii xsaani ngbidz. Deelñee chakladzy to kyeñ do, ¡kol jkëëtyag!

Xcuent cos non nii no lyu

44 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xtsyol tu cos non nii no lyu. Aan xle xaa, lëëw xkolyu xaa stub, ni lëë xaa xto kchësy nii chap xaa parñee si xaa lyu go.

Xcuent kyo non

45 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xkyëkyub kyo non nii lë perle. 46 Aan tsiñee xtsyol xaa tu kyo nii nyazh non, lëë xaa chikto kchësy nii chap xaa aan lëëw xsi xaa.

Xcuent kyex

47 'Nikle laañee xñabey Dios nako sinak tu kyex nii xyab lo nistoo aan xtopo kchë clasy mël. 48 Tsiñee lëë kyex lox xyaktsë, lëë ngoosy mël xkwiiw tublad chu nis, aan lëë xaa xsyob xkwe xaa mël. Leñ tskwidy xko xaa ma nii xtyaaw. Lëë ma nii xtyaawdy xsëëb xaa. 49 Singo gak kak tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. Lëë angly kwii meñ nii xsoobty xtiits Dios lady meñ nii xsoobo, 50 aan lëë xaa ko meñ nii psoobty xtiits Dios lo ki nii noyek leñ worne. Siko koon meñ go ni kawlay meñ go.

Cos kub ni cos yoox

51 Lëë Jesús kwnabtiits lo xpëëdscuel chëb:

—¿Pe xyeñ do kchë nii xñen lo do?

—Xyeeñ noow —kwëb xaa.

52 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Tsiñee xseedy maestre ley xa nak xkyalwnabey Dios, nak xaa sinak tu xaa nii xkwii cos kub ni cos yoox nii no leñ lidzy.

Lëë Jesús xyey xkyedzy (Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Tsiñee lëë Jesús lox pso kchë cuent ko, lëë xaa bi siko, 54 aan lëë xaa kwey xkyedzy xaa. Beeñ kseedy xaa meñ leñ ktoo aan psee meñ biñ xiwseedy xaa, xñee meñ:

—¿Pa pseedy xaa kchë cos ke ni pa pseedy xaa kuuñtsyey xaa kchë kyalntson gue? 55 ¿Pe lëdy lëë xiñ carpinter ngue nayak? ¿Ni pe lëdy xñaa xaa nayak nak Mariy, ni betsy xaa nak Jacob, José, Simoñ ni Judas? 56 ¿Ni pe lëdy kaa nayak lady no no psyañ xaa? ¿Pa pseedy xaa kchë cos nii chuuñtsyey xaa?

57 Por ngo koklasty meñ nsal meñ xaa. Per lëë Jesús chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per deelñee meñ xkyedzy meñ nak profet, xsaldy meñ xaa.

58 Beeñtsyeydy xaa ndaly kyalntson leñ xkyedzy xaa, porñee bnilasty meñ xtiits xaa.

14

Xkyalkuty Juan Bautist (Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

1 Lëë Herodes nii xñabey tyub Galilea tiemp ko biñ kchë nii chuuñtsyey Jesús, 2 aan lëë xaa chëb lo meñ nii xkyë tsiiñ lo xaa:

—Lëë Juan Bautist ngue pañ. Por ngo nii chuñ xaa kchë kyalntson gue.

3 Singo chëb Herodes porñee lëë xaa kwnabey kwyo Juan skiib ni lëë xaa kwnabey pxituu Juan con caden leñ skiib porsye Herodías, tsiil betsy xaa Felip. 4 Porñee chëb Juan lo xaa:

—Buendy nii tsol chopoo me.

5 Tsigo kokladzy Herodes nyuty Juan, per ptsyeb xaa meñ kyedzy porñee kchësy meñ bniladzy nii xtiits Dios bluuy Juan. 6 Per tsiñee lëë Herodes ptsiil iz, lëë xiñtsyaap Herodías kukyëë laañee nche sob xaa ksa

xaa meñ nii kwtsyetsy xaa, aan ptsiladzy Herodes xa byëë me. 7 Por ngo lëë Herodes pkon Dios lo me nii stee xaa nii kñabtyee me.
8 Lëë me kunabtiits lo xñaa me. Tsi lëë me bikche, chëb me lo Herodes:
—Pxob kik Juan Bautist leñ tu plat aan bneetsyo lon.
9 Mban ptee styoo rey Herodes, per como lëëw pchool chuw xaa ni lëëw biñ gaa kchësy meñ nii nche sob siko, 10 lëë xaa kwnabey chug kik Juan leñ skiib. 11 Tsiñee lëë kik Juan lox kwchug, lëëw pxob xaa tu leñ plat, aan lëëw ptee xaa lo xiñtsyaap Herodías, aan lëë me pteedyo lo xñaa me.
12 Lëë xpëëdscuel Juan kuklis Juan aan loxsye pkeetsy xaa Juan, lëë xaa kunitiits lo Jesús.

Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ (Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Tsiñee lëë Jesús biño, lëë xaa kwyo tu leñ barkw, aan lëë xaa si laañee kindy meñ. Per lëë meñ byeño aan lëë meñ siniy tub lo kislyu. 14 Tsiñee lëë Jesús byety barkw, lëë xaa kon nii singootyee ndaly meñ nche, aan lëë xaa pkëstyoo kchë meñ go ni lëë xaa beeñ kyak meñ xsyaknë. 15 Tsiñee lëë tse ptsye lëë xpëëdscuel Jesús big aan lëë xaa chëb lo Jesús:
—Lëë tse gon ptsye, aan ni tu kyedzy nchedy nu. Psonëz meñ parñee tsikyub meñ nii kaw.
16 Lëë Jesús chëb:
—Xkiiñdy nii kyey meñ. Lëë do kol ktee nii kaw meñ.
17 Lëë xpëëdscuel xaa chëb:
—¿Per pe cos kyaan noo kchësy meñ gue? Xaktyee kaayak kyaxtily ni chopak mël nooy noo.
18 Lëë Jesús chëb:
—Kol të niw nu dyon.
19 Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob meñ lo kizhyë. Loxsye ngo lëë xaa kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël go, aan lëë xaa blëp lo kpaa par ktee xaa skizh lo Dios. Loxsye ptee xaa skizh lëë xaa beeñ grol kyaxtily go aan lëëw pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa parñee kiisy xpëëdscuel xaaw lo meñ. 20 Kchësy meñ byëly taw, aan tsiñee lëë wagw kwlox, ptyop tsiipchop tskwidy kyaxtily byuy. 21 Xkaa meñ nii taw siik kaay mily xaapkiy aan pkabty kwnaa ni pkabty xaa wiñ.

Lëë Jesús xsyë lo nis (Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Loxsye ngo lëë Jesús blëp xpëëdscuel barkw parñee ktsiñ xaa stublad chu nistoo klo xaa mentre lëë Jesús bii no ksonëz meñ. 23 Tsiñee lëë Jesús lox psonëz meñ, lëë xaa kwyëp kiy par kutiitsni xaa Dios. Lëë lyu lox pkyey aan lëë xaa bii so siko nonsy xaa. 24 Lëë barkw nii no xpëëdscuel xaa tse si groltyee nistoo, aan lëë nis xchëëp barkw, porñee lëë me bislo xpi. 25 Lëë wor tempran lëë Jesús ptsiñ laañee si barkw xsyë xaa lo nistoo. 26 Tsiñee lëë xpëëdscuel Jesús kon nii lëë tu meñ xsyë lo nis, lëë xaa ptsyeb aan lëë xaa kwchuptsyë nladzy xaa neñdy tu pesy chan xaa.
27 Per lëë Jesús kwnee chëb:
—¡Ktsyebty to. Naaw!
28 Tsigo lëë Pedre chëb:
—Deel lii busy nak Jesús, blaa nii sën lo nis parñee kyelyaa axte laañee sol.
29 Lëë Jesús chëb:
—Të.
Lëë Pedre byety barkw aan lëë xaa bislo xsyë xaa lo nis par ktsiñ xaa laañee so Jesús. 30 Per tsiñee byeñ xaa nii lëë me xchëëp xaa, lëë xaa ptsyeb. Ni tsi lëë nis bislo xpix kik xaa, lëë xaa kwchuptsyë chëb xaa:
—¡Pteelaa naa!
31 Lëë Jesús kuseñ ña xaa aan lëë Jesús chëb lo xaa:
—¿Penak nii bnilastyoo nii schilo sëël lo nis?
32 Tsiñee lëë xaa byo leñ barkw, lëë me kwlës. 33 Aan lëë ksa xpëëdscuel xaa nii no leñ barkw psoxib lo xaa chëb:
—Nli nii Xiñ Dios nakoo.

Lëë Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë (Mr. 6:53-56)

34 Lëë xaa kwtekë nistoo aan lëë xaa ptsiñ xtañ meñ Genesaret. 35 Tsiñee lëë meñ kyedzy ko byuumbey Jesús, lëë xaa kunitiits kchë kyedzy nii nche kex siko, aan lëë meñ kuni xaa xsyaknë lo Jesús. 36 Ni lëë meñ chëb lo Jesús nii klaa xaa señ meñ xsyaknë siquier skiñ xab xaa, aan kchë meñ xsyaknë nii kwseño byak.

15

Lëë Jesús xtilytiitsni xaa fariseo ni maestre ley (Mr. 7:1-23)

1 Lëë bla xaa fariseo ni lëë bla maestre
ley nii no Jerusalén kwey lo Jesús, aan lëë
xaa chëb:
2 —¿Penak chuuñtsyeydy xpëëdscueeloo nii
beeñtsyey pxusykoltoo no nii kawdy xaa
deelñee tsadxty ña xaa sinak xñabey xley
no?
3 Per lëë Jesús chëb:
—Kol në dyon nii xsaan do nii xñabey
Dios tublad par kuuñtsyey do nii no kik to.
4 Porque lëë Dios gon xñee: "Psal pxoosyoo
ni xñaal." Ni lëë gaa Dios xñee nii nonguial
kety kchë xaa nii ktsiibtee pxosy o ktsiibtee
gaa xñaa. 5 Per lëë do xñee nii schilo këb
tu xaa lo pxosy o lo xñaa gaa: "Chilody
kuñaa to yudar, por lëën kwlookon kchësy
nii chaapaa lo Dios." 6 Ni lëë do xñee nii
këbsye meñ tiits ko nodre nii kuñ meñ px-
osy o xñaa gaa yudar. Aan singo mod lëë
do xsaan nii xñabey Dios par kuuñtsyey do
nii no kik to. 7 Nli gak xtiits Dios nii kwnee
profet Isaías worñee chëb xaa:
8 Tsiñee xñeesy meñ sootee nli nii xsal meñ
naa,
per sinidy kik meñ nii ksoob meñ xtitsaa.
9 Pe nandy chool meñ lay lon,
porque xluuydy meñ xtitsaa, sink nii no
kik meñ xluuy meñ.
10 Loxsye ngo lëë Jesús kwtsyetsy meñ
aan lëë xaa chëb:
—Kol jkëëtyag nii kñen lo do ni kol kyeño:
11 Ni tu cos nii xtyaaw gon chuñdy xtol meñ,
sink kchë tiits yox nii xchoo chuw meñ
chuñ xtol meñ.
12 Lëë xpëëdscuel Jesús big aan lëë xaa
chëb lo Jesús:
—¿Pe byeñoo gaa nii blëë xaa fariseo biñ
nii kwneel?
13 Lëë Jesús chëb:
—Nak xaa fariseo sinak yag nii beeñ
pnidy Tat Tios nii sob kpaa, lëëw klaats xaa
si luw. 14 Kol ksaan xaa fariseo, por xñady
lo xaa aan chakladzy xaa kluuy xaa nëz lo
stu xaa nii xñadyak lo. Aan deelñee kob tu
xaa nii xñady lo ña stu xaa nii xñadyak lo
chop xaa tsikyab leñ tu kyeech.
15 Tsigo lëë Pedre chëb lo Jesús:
—Kwnë loo noo dyon xa nak tiits nii
chëëboo lo meñ.
16 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¿Pe ni lëë do nayak xyeñdy nii kwnen?
17 ¿Nandy to nayak nii kchë nii chaw meñ,
leñsye meñ chitedyo aan xlyëëdyak lëëw
xchoo? 18 Per lëë kchë tiits yox nii xchoo
chuw meñ gon, leñ styoo meñ xlyaño, aan
chuño xtol meñ. 19 Porque leñ styoo meñ
xlyañ nii lëë meñ kuuñtsyey cos mal, leñ
styoo meñ xlyañ nii lëë meñ kuty, leñ
styoo meñ xlyañ nii lëë meñ tsoni tsiil
xcombañer, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëë
meñ kwan, ni leñ styoo meñ xlyañ nii
lëë meñ jkëëti, ni leñ styoo meñ xlyañ nii
lëë meñ kotsyetsy. 20 Kchësy cos re chuñ
xtol meñ. Lëdy tol chuñ meñ tsiñee chaw
meñ aan xkiibty meñ ña sinak xñabey xley
pxusykoltoo meñ.

Lëë Jesús chuuñ kyak xiñtsyaap tu kwnaa (Mr. 7:24-30)

21 Siko pchoo Jesús, lëë xaa si nëz Tiro ni
Sidón. 22 Aan lëë tu kwnaa Canaán nii no
nëz tañ go big lo Jesús aan lëë me chëb:
—¡Xey, lii nii sëëdoo lo xtiiy rey David,
pkëstyoo naa! Lëë xiñtsyaapaa xsyaknë. No
tu kyalbini mal leñ styoo me.
23 Per psaldy Jesús me. Por ngo lëë
xpëëdscuel xaa chëb lo xaa:
—Kwnabtiits dyon pe cos chakladzy me,
por xaktyee chuptsyë me nal me xitsy no.
24 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Lo meñ Israelsye nii këtañ si xkyëtañ
mëkwxiily pxaal Dioosaa.
25 Per lëë kwnaa go big lo Jesús aan lëë
me psoxib chëb me:
—¡Xey, pkëstyoo naa!
26 Lëë Jesús chëb lo me:
—Buendyo nii klan kyaxtily lo mëëd par
kteedy noo lo mëkw.
27 Tsigo lëë me chëb:
—Tiitsli, xey, xñeel, per xtop mëkw axte
kchë plë nii xlaal xpixwan ma leñ mezh.
28 Tsigo lëë Jesús chëb lo me:
—Lëë xiñtsyaapoo kyak, por bniladzyoo
nii syak me.
Aan wor go kazh lëë xiñtsyaap me byak.

Lëë Jesús chuuñ kyak ndaly meñ xsyaknë

29 Tsiñee lëë Jesús bi siko lëë xaa ptsiñ
chu nistoo Galilea aan lëë xaa kusob tu kik

kiy. 30 Ndaly meñ kwey laañee sob xaa. Kuni meñ xaa nii xsyëdy ni xaa nii xñady lo, ni kuni meñ xaa nii mank niy, ni kuni meñ ngop, ni kuni meñ kchëlo xaa xsyaknë lo Jesús aan lëë Jesús beeñ kyak kchë xaa xsyaknë go. 31 Psee meñ kon meñ nii lëë ngop xñee, ni lëë xaa nii xñady lo chan, ni lëë xaa nii chilody së xsyë. Aan kchësy meñ ptee skizh lo xDios meñ Israel.

Lëë Jesús xyaan tap mily meñ (Mr. 8:1-10)

32 Lëë Jesús kwtsyetsy xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:

—Xkëstyoon kchë meñ gue, por natse chak tson kpidz nii nche meñ lon aan kindy pe kaw meñ. Aan deelñee ksonëzaa meñ singosy, ntseeb jkyey meñ nëz.

33 Lëë xpëëdscuel Jesús chëb:

—Per ¿pa kyoxii no nii kaw kchë meñ gue, con ni tu cho nody nu par ksyuuyo?

34 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do?

Aan lëë xaa chëb:

—Kadzyo, ni tubtsoon mël wiñ.

35 Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob meñ lo lyu.

36 Aan lëë xaa kwseñ ksa kadzy kyaxtily go ni mël go. Loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa, aan lëë xpëëdscuel xaa kwtiisyo lo meñ. 37 Kchësy meñ byëly taw aan tsiñee lëë wagw kwlox ptyop kadzy tskwidy kyaxtily byuy. 38 Siik tap mily xaapkiy taw aan pkabty kwnaa ni pkabty xaa wiñ. 39 Loxsye psonëz Jesús meñ, lëë xaa byëp barkw aan lëë xaa si nëz Magadán.

16

Lëë meñ fariseo ni meñ saduceo chakladzy nii kuuñtsyey Jesús tu kyalntson (Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

1 Kwey xaa fariseo ni xaa saduceo lo Jesús nladzy xaa nguëëti xaa Jesús. Por ngo lëë xaa chëb:

—Beeñtsyey tu kyalntson nii karty kuuñtsyeyoo dyon tsiin kniladzy noo nii Dios nakni lii.

2 Per lëë Jesús chëb:

—Tsiñee xtsye tse name xñee do: “Kyabty kyo kxe, por nixñë leñ kpaa.” 3 Lëë tsi xyaani lyu xñee do: “Lëë kyo kyab natse, por tir nixñë leñ kpaa ni no xkey.” Deelñee nan do xa chak leñ kpaa worñee kyabty kyo o worñee gaa kyabo, penak nii xyeñdy to xa nak kchë cos nii noyak natiemp. 4 Lëë meñ mal re chakladzy kan tu kyalntson aan xsoobty meñ re xtiits Dios, per kandy meñ re ni stu kyalntson. No nii ksaladzy meñ nii ptsyool Jonás.

Loxsye ngo nche gak meñ, lëë Jesús bi.

Xlevadur meñ fariseo (Mr. 8:14-21)

5 Tsiñee lëë xpëëdscuel xaa si stublad chu nistoo, bnityladzy xaa nyoy xaa kyaxtily. 6 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kono gaa. Kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur xaa saduceo.

7 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa bislo xñee:

—Neñdy porñee nooydy no kyaxtily, ngo nii kwnee xaa singo.

8 Per lëë Jesús byeñ pe cos ncheyutiits xaa aan lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii xñee do nii noydy to kyaxtily ni penak nii xnilasty to nii naa kyan lëë do? 9 ¿Pe byeñdy to nawen ni pe xsalasty to worñee kwtiisyaa kaay kyaxtily lo kaay mily meñ, aan blak tskwidy nii byuy dyon ptop to? 10 ¿Ni pe xsalasty to worñee kwtiisyaa kadzy kyaxtily lo tap mily meñ aan blak tskwidy nii byuy dyon ptop to? 11 ¿Penak nii byeñdy to nii lëdy kyaxtily nii xtyaaw psetyaa lo do worñee niyaa: “Kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur xaa saduceo”?

12 Tsigore lëë xpëëdscuel xaa byeñ nii lëdy levadur nii xkyë kyaxtily pseety xaa tsiñee chëb xaa: “Kol kap cuent lo levadur gon”, sink lo kchë nii xluuy xaa fariseo ni xaa saduceo no nii kap xaa cuent.

Lëë Pedre xñee nii lëë Jesús nak Crist (Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

13 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ kyedzy nii lë Cesarea de Filipo, lëë xaa kwnabtiits lo xpëëdscuel xaa, chëb xaa:

—¿Pe nan do dyon cho xñee meñ nii nakaa?

14 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa kwëb chëb:

—No meñ xñee nii lii nak Juan Bautist. No gaa meñ xñee nii lii nak Elías. Ni no

stubla meñ nii xñee nii lii nak Jeremías o stu profet.
15 Tsigo lëë xaa chëb:
—Lëë dook, ¿pe nan do cho nakaa?
16 Lëë Simoñ, xaa nii xñee gak xaa Pedre chëb:
—Lii nak Crist, ni lii nak xiñ Tat Tios.
17 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Simoñ, lii nii nakoo xiñ Jonás, dichoosoo por lëdy chol meñ lo kislyu re nëw lool, sink Tat Tios nii sob kpaa nëw. 18 Per Pedre xñen lool por lii ladzy kchë meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xlyadzy kyo yu aan ni kyalkuty kuñdy gan lo meñ go. 19 Lëën knetsy kyalwnabey lool parñee kchësy meñ nii kuñoo perdón ktsily Dios xtol, per ktsildy xaa xtol meñ nii kuñdyoo perdón.
20 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel nii ni tu cho lo këbty xaa nii lëë Jesús nak Crist.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety (Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

21 Destye tse go lëë Jesús bislo xñee lo xpëëdscuel nii lëë xaa tsi Jerusalén, aan lëë xaa kol nii xñabey ni lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë maestre ley ksaksi xaa. Chëb xaa nii lëë meñ kuty xaa. Per tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. 22 Tsigo lëë Pedre kuni Jesús tublad aan lëë xaa kwëntseeb lo Jesús, chëb xaa:
—¡Nëdy Dios nii ktsyooloo ngo!
23 Per lëë Jesús byoogw aan lëë xaa chëb lo Pedre:
—¡Bichee nu, xaatox! Toontlaa kuñoo xtolaa. Por nody kikoo sinak no kik Dios, sink sinak no kik meñ lo kislyu re no kikoo.
24 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:
—Deelñee chakladzy to kak to xpëëdscuelaa, no nii ksaan do kchë nii xyostyoo do ni no nii tedy to kyalnë parñee kchilo kiidnal do naa. 25 Por lëë kchë xaa nii choxko kteelaa xkyalmbañ, lo kyalkuty kety. Per lëë xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëë xaa kpañ, porñee xniladzy xaa xtitsaa. 26 ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu, lëëtyak lëë meñ kety? ¿O palal gaa kizh meñ parñee kejty meñ? 27 Porque lëë mguiy nii pxaal Dios kiid con xkyalwnabey Dios ksa angly aan lëë xaa kizh meñ según nii beeñtsyey meñ. 28 Nli xñen nii no meñ nii nche nu kejty axte nii kan meñ kiid kñabey mguiy ni pxaal Dios.

17

Lëë Jesús chutiitsni Moisés ni Elías (Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

1 Tse nii kwloxo xoop kpidz, lëë Jesús kwey tu kiy nii per nli busy klaa, aan xaktyee Pedre, ni Jacob, ni betsy Jacob nii lë Juan kuni xaa. 2 Siko xña lo xaa lëë Jesús ptsyëëlo. Bibëly lo Jesús sinak xpibëly lo ngbidz ni byak nguitsy xab xaa sinak nguitsy bini. 3 Ni lëë xaa kon nii lëë Moisés ni lëë profet Elías ncheyutiits ksa Jesús. 4 Tsigo lëë Pedre chëb lo Jesús:
—¡Xaatee mbëë nche no nu! Pe chakladzyoo nii ksan tson yu yagxiidy, tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par profet Elías.
5 Lëë Pedre bii nonee, tsiñee lëë tu xkey nii xpibëly ptyaagw laañee nche xaa aan lëë xaa kwnity lo xkey go ni lëë xaa biñ nii lo xkey go pchootsiy tu xaa nii chëb:
—Lëë xiñaa nrii. Naa kwle xaa ni xkëstyoon xaa. Kol jkëëtyag xtiits xaa.
6 Tsiñee lëë xpëëdscuel Jesús biñ ngo, lëë xaa byab ndooslo lo lyu porñee ptsyeb xaa.
7 Per lëë Jesús big kwtap xitsy xaa chëb:
—Kol tsische. Ktsyebty to.
8 Aan tsiñee lëë xaa blis lo xaa, ni tu cho kontre xaa, xaktyee Jesús so siko.
9 Tsi lëë xaa siksëëb chex kiy go, lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:
—Ni tu cho lo kutiisty to nii kon do. Kol kwës axte tse nii kpañ mguiy nii pxaal Dios.
10 Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús kwnabtiits:
—¿Penak nii xñee maestre ley nii klo profet Elías kiid?
11 Lëë Jesús chëb:
—Nli nii klo Elías kiid kweekli kchë cos. 12 Per lëë Elías biidle, aan byuumbeydy meñ xaa, sink lëë meñ psaksi xaa sinak nii ksaksi meñ mguiy nii pxaal Dios.
13 Tsigore lëë xpëëdscuel Jesús byeñ nii lëë Juan Bautist biid xlugar profet Elías.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ (Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Tsiñee lëë xaa ptsiñ laañee nche meñ, lëë tu xaa psoxib lo Jesús aan lëë xaa chëb:
15 —Pkëstyoo xiñganaa, por chetyë xaa aan tir xsaksi kyalkits re xaa. No wor xchono

xaa lo ki o lo nis kaa. 16 Lëë xaa byelynin lo
xpëëdscueeloo, per pchilody xpëëdscueeloo
nyuñ kyak xaa.
17 Lëë Jesús chëb:
—¡Natsypee nguiedzy styoo do ni xnilasty
to Dios! ¿Axte pa wor këb ñe nii lëën ksal-
adzy lëë do? ¿Pa slal tiemp no nii kxekwaa
lo do? Kol tëni xaa wiñ go nu dyon.
18 Lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go
aan lëëw kwlii xaa leñ styoo xaa wiñ go aan
wor go kazh lëë xaa byak.
19 Loxsye byaan Jesús nonsy, lëë
xpëëdscuel xaa chëb:
—¿Penak nii pchiloody noo ngwii noo
kyalbini mal go?
20-21 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Porñee bnilasty to nii lëë Dios kuuñ
kyak xaa wiñ go. Nli xñen nii nikxe palal-
sye xniladzy to Dios schilo këb to lo kiy re:
“Bichee nu, kusob stu lugar”, aan lëë kiy
kpichee. Por kchë nii no styoo meñ nii
xniladzy Dios chak cumplir.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety
(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Nëz Galilea këwhile Jesús tsiñee lëë xaa
chëb lo xpëëdscuel xaa:
—Lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ.
23 Aan lëë meñ kuty xaa, per tse nii loxo
tson kpidz, lëë xaa kpañ. Mban ptee styoo
xpëëdscuel xaa biñ nii chëb xaa.

Xaa nii xtop tumi

24 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ leñ kyedzy Ca-
pernaum ksa xpëëdscuel, lëë xaa nii xtop
tumi nii xkiiñ leñ yu nii lë lidzy Dios kun-
abtiits lo Pedre chëb:
—¿Pe xsoob xmaestroo tumi nii xtop
noo?
25 —Xsoob xaaw —chëb Pedre.
Tsiñee lëë Pedre byo leñ yu, klo Jesús
kwnee chëb:
—¿Pe nëël dyon, Simoñ? ¿Cho lo xtop rey
tumi: pe lo xaa xkyedzy xaaw, ote lo xaa
sito yak?
26 Tsigo lëë Pedre chëb:
—Lo xaa sito.
Chëb kaa Jesús:
—Nody tsigo busy nii ksoob xaa xkyedzy
tumi. 27 Per parñee kody no falt lo meñ,
kwey chu nistoo aan kwlii tu mël. Leñ
chuw ma no tumi. Skaa tumi go tsitixoo nii
nsëbaa ni nii nsëëboo lo xaa nii xtop tumi.

18

¿Cho mastre non?
(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

1 Misme tse go lëë xpëëdscuel Jesús big
aan lëë xaa kwnabtiits:
—¿Cho mastre non laañee xñabey Dios?
2 Lëë Jesús kwtsyetsy tu xaa wiñ, aan lëë
xaa pso xaa groltyee. 3 Loxsye ngo lëë xaa
chëb:
—Nli xñen nii deelñee ktsëëdy to xmod to
ni kak ndolasty to sinak ndoladzy tu xaa
wiñ, chilody sëëb to laañee xñabey Dios.
4 Kchë xaa nii chakladzy kak tu xaa nii
mastre non laañee xñabey Dios no nii kak
ndoladzy xaa sinak ndoladzy tu xaa wiñ.
5 Ni kchësy kaa meñ nii kantsi tu xaa wiñ
porñee xniladzy meñ xtitsaa, naa chantsi
meñ go.

Meñ nii chuñ xtol xcombañer
(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

6 'Kchësy xaa nii kuñ xtol meñ nii xni-
ladzy xtitsaa sinak xniladzy tu xaa wiño
nonguial kxituu meñ tu kyomoliñ yañ xaa
aan tsikchon meñ xaa lo nistoo. 7 ¡Brob meñ
nii nche lo kislyu, por tir xtee tiits nii kuñ
meñ tol! Ni tugak kaa kteedyo tiits, per
¡brobsye xaa nii kuñ xtol meñ!
8 'Por ngo, deelñee ñal o niy gaal chuñ
xtoloo, pchugo aan psëëbo. Mbëëre kt-
siiñoo lo Dios con tugak niyoo ni tugak ñal,
lëjty nii chop ñal ni chop niyoo sob aan
kyeyoo lo ki nii chek linfiern. 9 Deelñee
mëloo gaal na chuñ xtoloo, kuliiw aan
psëëbo. Mbëëre ktsiiñoo lo Dios con tugak
mëlool, lëjty nii chop mëlool sob aan kyeyoo
lo ki nii chek linfiern.

Mëkwxiily nii kwnity
(Lc. 15:3-7)

10-11 'Ksyablyudy to meñ ni xniladzy xtit-
saa sinak xniladzy tu xaa wiño, por tugak
nche angly nii nakni meñ go lo Tat Tios nii
sob kpaa.
12 'Deelñee nyap to tu kyoow mëkwxiily
aan nguëtañ do tu ma, ¿pe nsaandy to stap-
kalyptsiipkee xcombañer ma nayak aan
lëë do nyikyub ma? 13 Aan deelñee ntsil
do ma, nli xñen nii mastre nleni do ma nii

kwnity que kchë ma nii kwnijty. 14 Singo gak Tat Tios nii sob kpaa chaklasty xaa nii kyëtañ meñ nii xniladzy xtitsaa.

Meñ nii xko falt lo xcombañer (Lc. 17:3)

15 'Deelñee ko tu xcombañeeroo falt lool, kunee lo xaa aan kudzy xtol xaa. Deelñee son xaa xtiitsoo lëël beeñle gan nii ktiilydre to. 16 Deelñee ksaldy xaa lii, kunee lo xaa stub, per tsidyoo nonsyoo, sink kuni tu meñ o chop kaa meñ parñee kñee meñ lo xaa. 17 Deelñee psaldyak xaa meñ nii kunil, kudzyo lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan deelñee ksaldyak xaa meñ go, psaan xaa, por nak xaa sinak meñ sit nii xnilasty xtiits Dios, ni nak xaa sinak tu xaa yox nii xtop tumi kyedzy par kyeyo Roma.

18 'Nli xñen nii lëë Dios ktsily xtol kchë meñ nii kuñ do perdón, per ktsildy xaa xtol meñ nii kuñdy to perdón.

19 'Ni deelñee gaa nche do chop to tub lugar aan kñab to tugak cos lo Tat Tios, lëëw kneetsy xaa. 20 Porque laañee nche choptson meñ nii xniladzy xtitsaa, lëën so siko.

21 Loxsye ngo lëë Pedre chëb lo Jesús:

—¿Blak vuelt no nii kuñaa perdón xcombañeraa deelñee ko xaa falt lon? ¿Pe axte kadzy vuelto?

22 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kniydyaa nii no nii kuñoo xcombañeeroo perdón kadzy vuelt, por no nii kuñoo perdón kchë falt nii ko xaa lool.

Xcuent xaa nii kwnëdy nyuñ perdón xcombañer

23 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu rey nii kokladzy ndop kchë tumi nii nsëëb mos lo xaa. 24 Lëë xaa bislo xkwetsy xaa mos nii nsëëb lo xaa aan lëë tu mos nii singootyee nroob tumi nsëëb lo xaa. 25 Como nseñdy mos ko tumi par kizh xaa tiñ go, lëë rey kwnabey nii to xaa ksa xiñ xaa ni tsiil xaa ni kchësy nii chap xaa, parñee kazh tiñ go. 26 Lëë mos ko psoxib lo rey aan lëë xaa chëb: "Kop paciensy, skizhaa kchë nii nsëbaa lool." 27 Lëë rey pkëstyoo xaa nii nsëëb ko aan lëë rey blaa xaa. Kwtiixty xaa xtiñ xaa. 28 Per tsiñee lëë mos ko pchoo, lëë xaa ptsyool tu xcombañer xaa nii nsëëb toon palalsye tumi lo xaa. Lëë xaa kwseñ yañ xcombañer xaa aan lëë xaa bislo xiyañ xaa xaa, xñee xaa: "¿Pe skizhoo nii nsëëboo lon busy ote kizhtylo yak?" 29 Tsigo lëë xcombañer xaa psoxib lo xaa chëb: "Kop paciensy, skizhaa kchë nii nsëbaa lool." 30 Per kwnëdy xaa, sink lëë xaa kulo xcombañer xaa skiib axte nii nguizh xcombañer xaa xtiñ. 31 Tsiñee lëë stubla xmos rey kon nii beeñtsyey xaa go, pteenë xaa aan lëë xaa kukëbo lo rey. 32 Lëë rey kwnabey koktsyetsy mos ko aan lëë rey chëb lo xaa: "¡Natsypee maaloo! Beñaa lii perdón ni beeñ jkizhtyaa lii porñee psoxiboo lon. 33 Singo gak no nii nyuñoo perdón xcombañeeroo sinak nii beñaa lii perdón." 34 Aan lo nii singootyee blëë rey, lëë xaa kwnabey nii te mos ko castigw axte nii kizh xaa kchë nii nsëëb xaa.

35 'Singo gak nagon ksaksi Tat Tios nii sob kpaa lëë do, deelñee kuñdy to perdón xcombañer do —chëb Jesús.

19

Lëë Jesús xluuy xa nak kyalwsëëbtsiil (Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

1 Loxsye kwnee Jesús lo meñ, lëë xaa bi Galilea, aan lëë xaa si nëz Judea. Nëz tañ go xtye kiigwpee Jordán. 2 Ndaly meñ kunal aan ndaly meñ xsyaknë beeñ kyak xaa siko.

3 Lëë bla xaa fariseo big lo Jesús aan parñee kuñ xaa Jesús preb, lëë xaa chëb:

—¿Pe schilo dyon klaa mguiy tsiil por cualquier falt nii ko me?

4 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe karty nayak klab to leñ kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñee nii worñee lëë Dios psaa kislyu, tugak mguiy ni tugak kwnaa psaa Dios? 5 Por ngo chëb Dios: "No nii klaa mguiy pxosy ni xñaa parñee kpañ xaa chop tsiil xaa, aan singo mod lëë xaa kyak sinak tugak meñ chop tsiil xaa." 6 Deelñee tugak meñ tsigo busy nak xaa nii xtsiilña chop tsiil xaa, nody nii klaa xaa me, por lëë Dios pteedy me lo xaa.

7 Tsigo lëë xaa fariseo chëb:

—¿Penak tsigo nii kwnabey Moisés nii ktee xaapkiy tublë kitsy lo kwnaa, deelñee klaa xaa me?

8 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Porñee koklasty meñ nsoob xtiits Dios, ngo nii lëë Moisés ptee tiits nii klaa tsiil meñ, per lëë mastre klo psëëbtsiildy meñ. 9 Ni nli gaa xñen nii deelñee klaa tu mguiy tsiil, aan pkaady me lo xaa chop me stu mguiy, aan ktsiilña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa.

10 Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús chëb:

—Deelñee singo xtsyool xaa nii xtsiilña, masy ktsiilñady meñ.

11 Lëë Jesús chëb:

—Lëdy kchë mguiy xsyak nii masy buen tsiilñady xaa, xaktyee blasy xaa xsyak nii bueno. 12 No xaapkiy nii destye nii koly xaa, chilody kap xaa mëëd. No gaa xaapkiy nii chilody kap xaa mëëd porñee lëë meñ pchug xaa parñee kapty xaa mëëd. Ni no xaapkiy nii schilo ktsiilña ni kap xaa mëëd, per xtsiilñady xaa porñee chakladzy xaa kuñ xaa xtsiiñ Dios. Deel no cho chaklasty ktsiilña, schilo ktsiilñady xaa.

Lëë meñ chini xaa wiñ lo Jesús (Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13 Lëë meñ kuni bla xaa wiñ lo Jesús parñee kxob Jesús ña kik xaa wiñ ni kñab xaa lo Dios por kchë xaa wiñ go, per lëë xpëëdscuel Jesús kwëntseeb lo meñ nii kuni xaa wiñ. 14 Per lëë Jesús chëb:

—Kol klaa kiid xaa wiñ lon, jkady tow. Por kchë meñ nii nak sinak xaa wiñ kyey laañee xñabey Dios.

15 Lëë Jesús pxob ña kik kchë xaa wiñ go, aan lëë xaa bi siko.

Lëë Jesús chutiitsni tu xaa rikw (Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Lëë Jesús nol nëz nii kpi xaa tsiñee lëë tu xaa kwey lo Jesús chëb:

—Maestre, kwnë kchë cos buen nii no kuuñtsyeyaa parñee jkan kyalmbañ nii xnitylody.

17 Lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii xñabtiitsoo pe cos buen? Tugak xaa nii chuuñtsyey cos buen no. Per deelñee chakladzyoo jkaal kyalmbañ nii xnitylody, beeñtsyey nii xñabey xley Moisés.

18 Tsigo lëë xaa go chëb:

—¿Cho xley Moisés no nii kuuñtsyeyaa?

Lëë Jesús chëb:

—Kujtyoo, kyubtyoo stu kwnaa deelñee no tsiiloo, kwandyoo, ni jkots tiitskizhtyoo meñ, 19 psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal, ni pkëstyoo xcombañeeroo sinak xkëstyool lii.

20 Lëë xaa go chëb:

—Kchësy ngo noyuuñtsyeyaa. Kwnë dyon pe cos chak falt kuuñtsyeyaa.

21 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee chakladzyoo jkaal kyalmbañ nii xnitylody, byey aan pto kchësy nii chapoo aan pkady tumi go lo meñ prob tsiin kchilo sëëboo laañee xñabey Dios. Loxsye ktol kchë nii chapoo, tënal naa.

22 Tsiñee lëë xaa go biñ nii chëb Jesús, mban ptee styoo xaa porñee tir rikw xaa, aan lëë xaa sey.

23 Tsigo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Nli xñen nii neñ sëëb tu rikw laañee xñabey Dios. 24 Masy sinusy te tu camey xan tu kyeech kuzh que nii sëëb tu rikw laañee xñabey Dios.

25 Tsiñee biñ xpëëdscuel xaa ngo, ntseeb psee xaa aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Cho lë nii telaa lo tol tsigo?

26 Lëë Jesús buy lo xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per lëë Dios kteelaa meñ.

27 Tsigo lëë Pedre chëb:

—Lëë noo psaan kchësy nii chaap noo aan lëë noo syoop naal lii. Kwnë dyon pe cos jkaa noo.

28 Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii tsiñee lëë Dios kuuñ jkub kchë cos nii no lo kislyu, lëë xaa kxaal naa kakaa rey, aan lëën kso lëë do kñabey do ksa tsiipchop tiiy nii no Israel. 29 Kchë meñ nii xsaan lidzy, ni xsaan betsy ni psyañ ni xñaa ni pxosy ni xiñ, ni xsaan xilyu parñee kiidnal naa, siik tu kyoow nii psaan meñ go jkaa meñ go ni lëë meñ go jkaa kyalmbañ nii xnitylody. 30 Per ndaly xaa nii nyats chak nina kyablyu, parñee ktaan xaa nii mban nina.

20

Xcuent xaa nii xkyë tsiiñ

1 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii silyga sikyub mos parñee kyë mos tsiiñ lo xkwaa xaa nii no nonsyke yag uv. 2 Loxsye byaan xaa tiits nii lal nii xkaa meñ tu kpidz kizh xaa mos, lëë xaa pxaal mos lo xkwaa

xaa. 3 Tsi kol las nueve lëë xaa kwey leñ
kyedzy stub, aan lëë xaa kon nii lëë stubla
xaa nii xkyë tsiiñ nche nlety. 4 Aan lëë xaa
chëb: “Kol tsoo kyë do tsiiñ lo xkwaan, na
kizhaa lëë do.” Lëë xaa go si. 5 Tsi kol xwe
ngbidz lëë xaa kwey stub, singo gak tsi lëë
las tres kok. 6 Lëë las cinco merle kak tsiñee
lëë xaa kwey leñ kyedzy stub, aan lëë xaa
kon nii lëë stubla xaa nii xkyë tsiiñ nche
nlety. Lëë xaa chëb lo xaa go: “¿Penak nii
kwëdy to tsiiñ natse?” 7 Tsigo lëë xaa go
chëb: “Porñee ni tu cho pcheedy lëë noo.”
Lëë xaa chëb: “Kol tsoo kyë do tsiiñ lo xk-
waan.” 8 Tsiñee lëë tse ptsye, lëë xpixwan
kwaa chëb lo xaa nii xñabey lo mos: “Kwt-
syetsy xaa nii kwë tsiiñ, aan kwtiix klo xaa
nii kwsëëb lultime. Axte lultime kizhoo
xaa nii kwsëëb silyga.” 9 Klo xaa nii kwsëëb
las cinco kozh aan lal nii xkaa meñ nii
xkyë tsiiñ nder tse kwaa xaa. 10 Tsiñee
lëë kchësy xaa nii kwsëëb lo tsiiñ silyga
kozh nladzy xaa tu masy tu kpidz nguizh
xpixwan kwaa xaa, per lalak nii xkaa meñ
nii xkyë tsiiñ tu kpidz kwaa xaa. 11 Tsiñee
lëë kchësy xaa go lox kwnaasy tumi go, lëë
xaa kwneenë xpixwan kwaa, 12 chëb xaa lo
xpixwan kwaa: “Lalak nii kwtiizhoo xaa
nii kwë tsiiñ tugak wor name kwtiizhoo
lëë noo, aan tyub tse pkyëë noo tsiiñ lo
naay.” 13 Tsigo lëë xpixwan kwaa chëb lo
tu xaa nii kwsëëb lo tsiiñ silyga: “Beetsy,
xsaksidyaa lii gon. ¿Pe lëdy nayak kazh
bñee no nii lal nii xkaa meñ tu kpidz kizhaa
lii? 14 Pseñ xtumil aan byey, por styoon
kwlañ nii kizhaa xaa nii kwsëëb lultime
lalak nii kwtizhaa lii 15 aan kindy cho pe
kñë lon. Por schilo kuuñtsyeyaa nii klyañ
styoon con tu tumin. ¿Ote xlëël yak porñee
bueenaa?”

16 Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—No meñ nii nyats chak nina, per sitsiñ
tse nii lëë meñ go kyablyu parñee ktaan
kchë meñ nii mban nina.

Lëëw xyon vuelt nii lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Lëë Jesús si Jerusalén, aan nëz no
xaa tsiñee lëë xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop
xpëëdscuel xaa, aan lëë xaa chëb:

18 —Chan do gon, lëë no syo Jerusalén.
Siko lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë
maestre ley kñaasy naa, aan lëë xaa kñab
ketyaa, 19 ni lëë xaa jko naa ña meñ sit
parñee kidyni xaa naa, ni kiñ xaa naa ni lëë
xaa jkëë naa lo crusy parñee ketyaa, per tse
nii loxo tson kpidz lëën kpañ.

Nii kwnab tsiil Zebedeo

(Mr. 10:35-45)

20 Lëë tsiil Zebedeo kunab tu favor lo
Jesús ksa xiñ me, aan lëë me psoxib lo Jesús.
21 Tsigo lëë Jesús chëb lo me:

—¿Pe cos chakladzyoo?

Lëë me chëb:

—Chakladzyaa nii tsiñee lëël sob
kñabeyoo sob tuga xiñaa tyuxlad kwil, tu
me nëzli stu me nëzpeg.

22 Lëë Jesús chëb:

—Nandy to pe cos xñab to. ¿Pe nyakxe na
xekw to tedy to kchë kyalnë nii teedyaa?

Tsigo lëë xiñ me chëb:

—Xekw noo.

23 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xekw to tedy to kchë kyalnë nii
teedyaa. Per lëdy naa kwe xaa nii sob kwin
nëzli o nëzpeg kaa. Lëë Tat Tios xyal kwe
meñ nii sob siko.

24 Tsiñee lëë stsii xpëëdscuel Jesús biñ
ngo, lëë xaa blëë lo chop xiñ kwnaa go.
25 Per lëë Jesús kwtsyetsy ksa xpëëdscuel
aan lëë xaa chëb:

—Nan do gon xa chuuñtsyey xaa nii
xñabey lo kislyu. Chuuñ xcheñ xaa laañee
xñabey xaa, ni xsoob meñ xtiits xaa.
26 Nody nii kuuñtsyey do singo, sink kchë
xaa nii kakladzy kñabey lo do no nii ksoob
xaa xtiits to. 27 Singo gak kchë xaa nii
kakladzy kak klaa lo do no nii kyë xaa tsiiñ
lo do sinak nii xkyë moso. 28 Singo gak naa
syeldyaa parñee kantsi meñaa, sink parñee
kantsin meñ, ni ketyaa parñee telaa meñ lo
tol syelyaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak chop xaa nii xñady lo

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

29 Tsiñee lëë Jesús bi Jericó, ndaly meñ
sinal xitsy xaa. 30 Aan lëë chop xaa nii
xñady lo nii nche sob chu nëz biñ nii lëë
Jesús sitedy siko, aan nguiedzy kwnee xaa
lo Jesús chëb xaa:

—¡Xey, lii nii sëëdoo lo xtiiy rey David,
pkëstyoo lëë noo!

31 Kwëntseeb meñ lo chop xaa nii xñady lo parñee nyoogw chuw xaa, per mastre nguiedzy kwnee xaa:
—¡Xey, lii nii sëëdoo lo xtiiy rey David, pkëstyoo lëë noo!
32 Lëë Jesús kwso tse, aan lëë xaa kwtsyetsy chop xaa nii xñady lo aan lëë xaa chëb:
—¿Pe cos chakladzy to?
33 Tsigo lëë chop xaa nii xñady lo chëb:
—Xey, chakladzy noo nii kña loo noo.
34 Lëë Jesús pkëstyoo chop xaa nii xñady lo aan lëë Jesús kwseñ lo chop xaa go, aan nli gaa wor go kazh lëë lo xaa byak aan lëë xaa sinal Jesús.

21

Lëë Jesús xsyëëb leñ kyedzy Jerusalén (Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Lëë Jesús mer ktsiñ Jerusalén tsiñee lëë xaa pxaal chop xpëëdscuel xaa kyedzy nii lë Betfagé nii nche chex kiy nii lë Olivos.
2 Chëb xaa:
—Kol tsi kyedzy nii nche kexka ske aan tsiñee ktsiñ do, lëë do kan nii lëë tu burr kusy këtuu chop xiñ. Kol klaa ma aan kol tëni ma lon. 3 Deelñee cho kñabtiits lo do penak nii xlaa do ma, kol këb nii naa xkiiñ ma ni kol këb na kiid kni gak xaa ma.
4 Singo beeñtsyey Jesús par kak cumplir xtiits Dios nii kwnee profet tsiñee chëb xaa:
5 Kol këb lo meñ Jerusalén:
“Buy gaanoo ndoladzy xreeyoo,
lëë xaa sëëd soobsye xaa lady tu burr wiñ.”
6 Lëë xpëëdscuel Jesús kwey mandad nii pxaal Jesús xaa. 7 Kuxi xaa burr kusy chop xiñ ma aan loxsye pxoob xaa xab xaa lady ma, lëë Jesús kwsob. 8 Aan ndaly meñ ptañ xab lo nëz. No gaa meñ pchug xikw yag aan kwleek meño laañee tedy Jesús. 9 Aan lëë meñ nii nal xitsy xaa ni nech lo xaa bislo kwchuptsyë xñee:
—¡Skizh Dios nii pxaal xaa tu xaa nii sëëd lo xtiiy rey David kak xrey no! ¡Lëë Dios nakni xaa! ¡Kol ktee skizh lo Dios!
10 Tsiñee lëë Jesús kwsëëb leñ kyedzy Jerusalén, kchësy meñ xñabtiits lo xcombañer:
—¿Cho nak xaa gue?
11 Aan lëë meñ nii si ksa Jesús xñee:
—Lëë xaa gue nak Jesús. Profet xaa, Nazaret nak xkyedzy xaa. Galilea ngabo.

Lëë Jesús xsyëëb leñ lidzy Dios (Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Lëë Jesús kwsëëb leñ lidzy Dios, aan lëë xaa kwlii kchësy meñ nii nche kto ni nche si. Ptische xaa xmezh xaa nii xtsëë tumi lo meñ ni ptsily xaa laañee xsyob xaa nii xto palom. 13 Aan lëë xaa chëb:
—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lidzy Dios kak tu laañee kiidnee meñ lo Dios. Per lëë do byuño lidzy ngbaan.
14 Aan lëë xaa beeñ kyak meñ nii xñady lo ni meñ nii chilody së nii big lo xaa leñ lidzy Dios. 15 Per tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley kon kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús, ni lëë xaa biñ nii lëë kchë xaa wiñ nii no leñ lidzy Dios bislo chuptsyë xñee: “¡Skizh Dios nii pxaal xaa tu xaa nii sëëd lo xtiiy David!”, lëë xaa blëë 16 aan lëë xaa chëb lo Jesús:
—¿Pe chonoo nii xñee xaa wiñ gue?
—Chonno —chëb Jesús— ¿ni pe karty kaa nayak klab to leñ kitsy laañee xñee nii lëë Dios kwle mëëd nii bii chadzy par kool mëëd lay lo Dios?
17 Loxsye ngo nche gak meñ, lëë Jesús si Betania. Siko ptseñ xaa.

Lëë Jesús xtsiibtee yag yegw (Mr. 11:12-14, 20-26)

18 Lëë byaani lyu lëë Jesús si Jerusalén stub, aan lëë xaa kwlaañ. 19 Aan lëë xaa kwey xan tu yag yegw nii sob kex chu nëz, per këdy nex loo go. Xaktyee xikwo singootyee xña. Tsigo lëë xaa chëb lo yag yegw:
—¡Kpikchedre kyë nex lool!
Aan wor go kazh lëë yag yegw ko pidzy.
20 Tsiñee lëë xpëëdscuel xaa kono, kchësy xaa psee, aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:
—¿Xa nak nii blyëëdy pidzy yag yegw?
21 Lëë Jesús chëb:
—Nli xñen nii deelñee kniladzy to nii schilo kuuñtsyey do tu cos ni jkandy kik to, lëjty xaktyee yag yegw kchilo jkwiitsy to, sink schilo këb to lo kiy re: “Bichee nu aan kukyab lo nistoo”, aan lëë kiy tsikyab.
22 Ni lëë Dios knee kchë nii kñab to deelñee kniladzy to.

Lëë Jesús chutiitsni xaa nii xñabey lo pxosy
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Lëë Jesús kwsëëb leñ lidzy Dios aan lëë xaa noyuuñ kseedy meñ tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni bla xaa kol nii xñabey kukëb lo xaa:

—¿Cho bneetsy tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?

24 Lëë Jesús chëb:

—Wi gak gaan dyon kñabtiits tu cos lo do. Deelñee snë dow na tsigo sniyaa cho xnee tiitspey lon par kuuñtsyeyaa kchë cos re. 25 Kol në dyon cho pxaal Juan biid kchobnis xaa. ¿Pe Dioso ote cholsye meño yak?

Tsigo lëë xaa bislo xtilytiits lsa xaa, xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: "¿Penak tsigo nii bnilasty to nii bluuy xaa?" 26 Aan chilodyak tyeesy no nii chol meñ lo kislyu re pxaal Juan, por xtsyeb no meñ. Por kchësy meñ xniladzy nii xtiits Dios bluuy Juan.

27 Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús:

—Ndondy noow.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Per ni naa ngo busy kniydy dyon cho bnee tiitspey lon.

28 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xaa:

—Tu xaa name chap xaa chop xiñgan xaa aan lëë xaa chëb lo tu xaa: "Xiñ, kwey tsiiñ lo xkwaan natse." 29 Lëë xiñ xaa kwëb chëb: "¡Chaklastyaa kan!" Per kok xtsedyako lëë styoo xaa bikche aan lëë xaa kwey. 30 Tsigo lëë xaa go kunee lo stu xiñ aan lëë xiñ xaa chëb: "Na kan." Aan kweydy xaa. 31 Kol në na dyon cho xaa go beeñtsyey nii chakladzy pxosy xaa.

Lëë xaa chëb:

—Xiñ xaa nii kwey tsiiñ lo xkwaa xaa.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii klo xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni klo kwnaa nii chap ndaly mguiy sëëb laañee xñabey Dios lo do. 32 Por lëë Juan Bautist biid kluuyle xa kpañ meñ, aan bnilasty to xtiits xaa sinak nii bniladzy xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni sinak bniladzy kwnaa nii chap ndaly mguiy. Per lëë do, nikxe kon do nii lëë xaa go ptsëë xmod, bnilasty to xtiits Juan.

Xcuent xaa nii beeñ pni yag uv
(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 'Kol kon stu cuent re. Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv lo xkwaa ni psuugw kwraly xaaw ni psaa xaa tu laañee kxii uv ni psaa xaa tu laañee sob meñ nii kyënapo.

'Loxsye ngo lëëw ptee xaa companiy lo xaa nii kuuñ tsiiño, aan lëë xaa si viaj. 34 Aan tsiñee lëë xtiemp uv kol, lëë xaa pxaal xmos xaa siknab nii xyal xaa. 35 Per lëë xaa nii beeñ tsiiñ ptee cheñ xmos xaa, ni no xmos xaa beety xaa go, no gaa xmos xaa pkaa lo kyo. 36 Tsigo lëë xpixwan uv pxaal stubtsoon mos. Per singo gak beeñtsyey xaa nii beeñ tsiiñ.

37 'Lultime lëë xpixwan uv pxaal xiñgan nladzy xaa: "Stsyeb xaa go xiñganaa." 38 Per tsiñee kon xaa go nii lëë xiñgan xpixwan uv ptsiñ, lëë xaa chëb lo xcombañer xaa: "Lëë xaa gue kyaani xkwaa pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiin kyaani now." 39 Lëë xaa kwnaasy xiñgan xpixwan uv aan lëë xaa kukyeety xaa tublad chu kwaa.

40 '¿Pe në do dyon pe cos kuñ xpixwan uv xaa nii beeñ tsiiñ xkwaa xaa?

41 Tsigo lëë meñ kwëb chëb:

—Jkëstyoody xaa xaa yox ko, lëë xaa kuty xaa, aan lëë xaa kutiñ xkwaa xaa lo xaa nii kxaal nii ktyop lo xkwaa xaa tsiñee kal xtiemp kwlaap.

42 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe karty klab to leñ kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñee nii lëë kyo nii kwxaak xaa nii xsaa yu xkiiñdy?

Byak tu kyo nii mastre xkiiñ.
Lëë Dios byuñ kyo go kyo nii xkiiñ,
aan xsee no xtyon now.

43 Por ngo lëë Dios ksaan lëë do aan lëë xaa tsikyub meñ nii ksoob xtiits xaa. 44 Deel kyab meñ lady kyo nii psetyaa lo do, lëë meñ kak byuy. Per deelñee kyab kyo go lady meñ, ni kak nyoody pa kuty meñ.

45 Tsiñee lëë Jesús lox pso cuent ko, lëë bla xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa fariseo byeñ nii contre lëë xaa kwnee Jesús. 46 Kokladzy xaa nyaasy xaa Jesús wor go kazh, per ptsyeb xaa meñ, porñee kchë meñ bniladzy nii xtiits Dios xluuy Jesús.

22

Xcuent tu kyalwtsiilña

1 Lëë Jesús bislo xso cuent stub, xñee xaa:
2 —Nak laañee xñabey Dios sinak tu rey
nii beeñ tu lni worñee ptsiilña xiñgan xaa.
3 Aan lëë xaa pxaal xmos xaa sitsyetsy meñ
nii tsi lo lni, per kwnëdy meñ go nyi. 4 Lëë
rey go pxaal xmos stub, chëb xaa: "Kol këb
lo meñ nii lëën tse beeñlo xixkwanaa, ni
kol këb nii lëën tse lox bety xyosyaa nii
xro. Kol këb lo meñ kiid meñ lo lni." 5 Per
psaldy meñ nii koktsyetsy xmos rey. No
meñ nii koktsyetsy si tañ, no gaa meñ go si
lo xtsiiñ, 6 ni no meñ nii ptee xcheñ xmos
rey, axte nii beety xaa xaa. 7 Por ngo nii
blëë rey, aan lëë xaa pxaal xsoldad xaa
kukyeety kchë meñ nii psaksi xmos xaa ni
psaay soldad xkyedzy meñ go. 8 Loxsye
ngo lëë rey chëb lo xmos: "Lëë nii ktyaaw
lo lni nagon lox koklo, per kwnëdy meñ nii
koktsyetsy nyiid. 9 Na kol tsi nëz aan kol këb
kchë lo meñ nii ktsyool do nii kiid meñ lo
xkyalwtsiilña xiñaa." 10 Lëë xmos rey pchoo
kwey nëz, aan lëë xaa ptop meñ. Nikxe
meñ bueno, nikxe gaa malo, kchëlo meñ
kuni xaa aan lëë lidzy rey byaktsë.
11 'Tsiñee lëë rey kwsëëb leñ yu laañee
nche sob meñ nii ptsiñni xmos xaa, lëë xaa
kon tu xaa nii nakwty ladx nii chakw meñ
nii chi lo tu kyalwtsiilña. 12 Lëë rey chëb lo
xaa: "¿Penak nii sëëdoo aan nakwtyoo ladx
nii chakw meñ nii chi kyalwtsiilña?" Per ni
tu pe chëbty xaa go. 13 Tsigo lëë rey chëb
lo xaa nii xkiisy niskwaan: "Kol kxituu niy
xaa re ni ña xaa, aan kol tsikchon xaa lo
nguey. Siko koon xaa ni kaw lay xaa."
14 Loxsye bitiits Jesús ngo, lëë xaa chëb:
—Ndaly meñ xkwetsy Dios, per xisy meñ
sëëb laañee xñabey xaa.

Lëë xaa fariseo chuñ Jesús preb (Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Lëë xaa fariseo xyub dyon pe cos
jkëëkiy xaa Jesús. 16 Por ngo lëë xaa pxaal
bla xaa nii no xlad xaa ksa bla xaa nii nak
ksa Herodes kukëb lo Jesús:
—Maestre, ndon noo nii nonsyke tiitsli
xñeel. Xsaldyoo nii xñee meñ ni xseedyoo
xa chak meñ. Liisy xluuyoo xa kpañ
meñ sinak xñabey Dios. 17 Kwnë dyon pe
nonguial tizh noo tumi nii xtop xtisy Roma
ote nonguialdyo yak.
18 Per como nan Jesús pe cos tsiiñ si xaa,
lëë Jesús chëb:
—¿Penak nii chakladzy to kuñ do naa
preb? 19 Kol kluuy tu pes lon dyon.
Tsigo lëë xaa go kuni tu pes lo Jesús.
20 Aan lëë Jesús kwnabtiits:
—¿Cho nak xaa nii kë loo go?
21 Tsigo lëë xaa go chëb:
—Lëë xaa nak xtisy Roma.
Lëë Jesús chëb:
—Kol kizh nii nsëëb to lo xtisy Roma tsigo
busy, ni kol kizh nii nsëëb to lo Dios.
22 Tsiñee biñ xaa go nii chëb Jesús, ntseeb
psee xaa, aan so gak Jesús, lëë xaa sey.

Lëë xaa saduceo xñabtiits dyon pe nli nii xpañ meñ kuty (Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Misme tse go lëë bla xaa saduceo kwey
lo Jesús. Lëë xaa saduceo xñee nii kpañdy
meñ kuty. Por ngo lëë xaa kukëb lo Jesús:
24 —Maestre, lëë Moisés gon chëb nii
deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan klyëëdy
kety xaa, no nii ktsiilña betsy xaa kw-
naa viud nii psaan xaa deelñee chapty me
mëëd, parñee kap tsiil betsy xaa nii kuty
mëëd. 25 Lady noo kwyo tu xaa nii kop xoop
betsy, aan lëë xaa ptsiilña. Per blyëëdy lëë
xaa kuty, aan como kopty tsiil xaa mëëd,
lëë tu betsy xaa byaani tsiil xaa, 26 aan lëë
xaa kutyak. Singo gak ptsyool stu betsy
xaa. Ksa kadzy xaa ptsiilña me, per ni tu
xaa psaandy mëëd. 27 Lëë byalo wi kwnaa
go kuty. 28 Kwnë na dyon cho xaa kyaani
kwnaa go tsiñee lëë xaa kpañ, deelñee ksa
kadzy xaa ptsiilña me.
29 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nandy to pe xñee do, porñee xyeñdy
to xtiits Dios ni xnilasty to nii lëë Dios
kuuñ kpañ meñ kuty. 30 Per nli xñen nii
tsiñee lëë meñ kuty kpañ, ni mguiy ni kw-
naa gaa ktsiilñadre, sink lëë kchë meñ nii
kpañ kak sinak angly nii ncheno leñ kpaa.
31 Chakladzy to lë kaknan do dyon pe nli
spañ meñ kuty. ¿Pe karty nayak klab to
laañee xñee nii yuub Dios chëb nii lëë xaa
32 nak xDios pxusykoltoo no Abraham, ni
pxusykoltoo no Isaac ni pxusykoltoo no
Jacob? Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ
kuty, sink xDios meñ nii mbañ nak xaa.

33 Tsiñee biñ meñ kchë nii kwnee Jesús,
ntseeb psee meñ.

Nii xñabey Dios
(Mr. 12:28-34)

34 Lëë xaa fariseo ptyop tsiñee biñ xaa
nii lëë Jesús psuugw chuw xaa saduceo.
35 Aan lëë tu xaa fariseo nii nak maestre ley
kokladzy nyuñ Jesús preb. Por ngo lëë xaa
chëb lo Jesús:
36 —Maestre, ¿cho nii xñabey Dios dyon
kuuñtsyey meñ mastre non?
37 Tsigo lëë Jesús chëb:
—"Bniladzy Tat Tios tyub styool ni
psoob xtiits xaa." 38 Ngo mastre precisy
kuuñtsyeyoo. 39 Ni precisy nii jkëstyool
xcombañeeroo sinak nii xkëstyool lii. 40 Nrii
xñabey xley Moisés ni nrii biid kluuy kchë
profet.

¿Cho lo xtiiy sëëd Crist?
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Lëë xaa fariseo bii nche siko 42 tsi lëë
Jesús kwnabtiits chëb:
—¿Pe në do dyon cho lo xtiiy sëëd Crist?
Tsigo lëë xaa fariseo chëb:
—Lo xtiiy rey Davito.
43 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¿Penak tsigo nii worñee kwnee David
xtiits Kyalbini Ntson, chëb David:
44 Lëë Dios chëb lo xaa nii xñabey naa:
"Kwsob kwin nëzli,
axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo lo kchë meñ
nii xlëë lool"?
45 ¿Xa kchoo Crist lo xtiiy rey David deelñee
misme rey David xñee nii lëë Crist xñabey
lo xaa?
46 Per ni tu cho kwëbty lo xtiits Jesús, aan
destye tse go ni tu cho byaxtre nyabtiits lo
xaa.

23

Lëë Jesús xñeenë xaa fariseo ni xaa nii nak maestre ley
(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ ni lo
xpëëdscuel:
2 —Lëë maestre ley ni lëë xaa fariseo
xyal kluuy xley Moisés. 3 Kol jkëëtyag xtiits
xaa. Per kuuñtsyeydy to nii chuuñtsyey
xaa, por ngui së lo xtiits xaa, per xaa
nii chuuñtsyey xaa. 4 Lëë xaa xñee pe
cos kuuñtsyey meñ, per chilody kuuñtsyey
meño, por nako sinak tu yow në, aan ni
lëë xaa chuuñtsyeydyo. 5 Tsiñee chuuñtsyey
xaa tu cos xteepee xaa nii kan meñ xaa,
ni tsiinpee xkëë xaa xtiits Dios lo kitsy
aan xkëë xaaw kë xaa ni chu xikw xaa nii
chakw xaa ladx nii xluuy nii nli xaa non
nak xaa. 6 Tsiñee chi xaa laañee chak tu
lni, laañee xsyob xaa non xsyob xaa tsi lëë
wagw chak, ni xkwe xaa skan nii xsyob xaa
leñ ktoo. 7 Stsiladzy xaa nii jkëëptyux meñ
xaa pal nëz ni këb meñ lo xaa maestre.

8 'Per lëë do tsookidy to nii kñë meñ lo
do maestre, porque tugak nak to, ni tu-
gak maestre no. 9 Ni kñeedy to pxosy lo
chol meñ, porque tugak pxosy no aan lëë
xaa go sob kpaa. 10 Ni tsookidy to kak to
xaa xñabey, por lëësy Crist nak xaa xñabey.
11 Kchë xaa nii kakladzy kak nyaa no nii
kyë xaa tsiiñ lo do. 12 Por lëë kchë xaa nii
chak nyaa kyablyu. Per lëë Dios klisklaa
kchë xaa nii ndoladzy.

13-14 '¡Chooksye lëë doy maestre ley ni
chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!,
por xsyonlë do laañee xñabey Dios parñee
sëëbty meñ aan xsyëëbty to, ni xlaady kaa
to sëëb meñ nii chakladzy sëëb.

15 '¡Chooksye lëë doy maestre ley ni
chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!, por
xkyënsë do lo kislyu ni xtyeekë do nistoo
xyub to meñ nii sëëb xlad to, aan tsiñee
chuñ do gan xsyëëb tu meñ xlad to, mastre
chuuñ ktyaly do xtol meñ go que lo xtol do,
parñee kyey meñ go linfiern.

16 '¡Chooksye lëëdoy nii xñady lo do!
Xñee do nii ndoxty nii kseety meñ lidzy
Dios tsiñee xyaan meñ tiits nii lëë meñ
kuuñtsyey tu cos nikxe kuuñtsyeydy meño,
per deelñee kseety meñ xor lidzy Dios
tsiñee xyaan meñ tiits no nii kuñ meño
cumplir. 17 ¡Tont to ni xñady lo do! ¿Pe
nandy to nayak nii deelñee kindy lidzy
Dios, kindy pa kak lay or? 18 Ni xñee
do nii ndoxty kseety meñ xipkoog lidzy
Dios tsiñee xyaan meñ tiits nii lëë meñ
kuuñtsyey tu cos, nikxe kuuñtsyeydy meño.
Per deelñee kseety meñ kchë nii no lo
pkoog tsiñee xyaan meñ tiits, no nii kuñ
meño cumplir. 19 ¡Xñady lo do! ¿Pe nandy
to nayak nii deelñee kindy pkoog, pa nondy

kchë nii chiksakon meñ? 20 Tsiñee xyaan
meñ tiits aan xseety pkoog, lëdy nonsy
pkoog xseety meñ, sink wi kchë nii no lo
pkoog. 21 Singo gak kchë meñ nii xseety
lidzy Dios tsiñee xyaan meñ tiits, Dios xkon
meñ go. 22 Kchësy meñ nii xseety kpaa
tsiñee xyaan meñ tiits xkon Dios nii sob leñ
kpaa.

23 '¡Chooksye lëë doy mastre ley ni
chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!, por
xtiix to pixtily, ni xtiix to nizh ni comiñ
nii xsaakon do lo Dios, per chuñdy to
kyalbuen, ni xkëstyoody to meñ ni xsoobty
to xtiits Dios. Ngo mastre precisy ni ngo
xñabey ley kuuñtsyey do, per ksaandy to
nii kokon do cos lo Dios. 24 Chakladzy to
kuuñtsyey do kchë cos wiñ nii xñabey ley
aan xsaan do nii mastre precisy tublad.

25 '¡Chooksye lëë doy maestre ley ni
chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!, por
nyë xkiib to vas nii xtyëë nii chi do ni xkiib
to kyon nii xtyëë nii chaw do, per xyeñdy
to nii nonsyke cos nii kwlan do xkyë do
leeñgo. 26 Kol ksaan kyëdre to cos kpaan
leñ xvas to, tsiin singo mod lëëw kak nyë.

27 '¡Chooksye lëë doy maestre ley ni
chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!,
por nak to sinak paa nii xkoyoo meñ con
color nguitsy par kak nguiw nëz fuer, per
lëë leeñgo nonsyke xtsit meñ kuty ni cos
peedy no. 28 Singo gak lëë do tsiñee xuy
meñ lo do, sootee nli buen do, per lëë leñ
styoo do nonsyke kyalmbixladzy ni tol no.

29 '¡Chooksye lëë doy maestre ley ni
chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!,
por lëë do xsaa chu xpaa kchë profet
ni chu xpaa kchë xaa buen nii biid
penaadle. 30 Aan loxsye ngo lëë do xñee:
"Deelñee ngwe noo xtiemp pxusykoltoo
noo, nyuuñdy noo xaa yudar nyuty xaa
kchë profet nii biid." 31 Siko nagon xluuy
nii xyeñ do nii lo xtiiy xaa nii beety kchë
profet nii biid penaadle sëëd to. 32 ¡Kol
kisyaal xtsiiñ pxusykoltoo do!

33 '¡Nak to sinak mëël! ¿Cho në nii lëë
do telaa lo ki nii chek linfiern? 34 Lëën
kxal profet, ni lëën kxal xaa chak, ni lëën
kxal maestre kiidnee lo do, per no xaa nii
kxalaa kuty to, ni no xaa jkëë do lo crusy,
ni no xcheñ xaa ktee do leñ ktoo ni lëë do
kyënlaag xaa kyedzy por kyedzy. 35 Lëë do
kyëkiy kchësy meñ buen nii kuty. Destye
xkyalkuty Abel kyëkiy do axte xkyalkuty
xiñ Berequias nii lë Zacarías xaa nii beety
to kexka lo pkoog leñ lidzy Dios. 36 Ni
nli xñen nii lëë Dios ksaksi meñ nii nche
natiemp por xkyalkuty kchë xaa go.

Lëë Jesús xteenë por meñ Jerusalén (Lc. 13:34-35)

37 Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—¡Chooksye lëë doy nii no do Jerusalén!
¿Penak nii chuty to profet ni penak nii xlaal
kyo do xaa nii xaal Dios lo do? ¡Ndaly vuelt
gon kokladzyaa ndopaa to sinak nii xtop
nguidy xoob xiñ leñ xikw, per kwnëdy to!
38 Lëë na lëë xkyedzy to kyaanladzy. 39 Ni
kpikchedre gaa kan do naa, axte tse nii lëë
do këb: "Skizh Dios, xaatke buen xaa nii
pxaal xaa."

24

Lëë Jesús xñee nii lëë lidzy Dios nitylo (Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Tsiñee lëë Jesús pchoo leñ lidzy Dios,
lëë xpëëdscuel xaa chëb nii kuy xaa xa nyaa
lidzy Dios. 2 Lëë Jesús chëb:

—Xsee do lë chan do lidzy Dios, per lëëw
nitylo. Kchësy kyo nii nyaaw kyablyu.

Kyalnë nii ktsyool meñ (Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Loxsye ngo lëë Jesús kusob chex kiy nii
lë Olivos, aan lëë xpëëdscuel xaa chëb lo
xaa:

—Chakladzy noo nii kñëël loo noo pa wor
kak kchë nii kwneel ni xa mod kyeeñ noo
nii lëël mer kiid stub ni xa mod kyeeñ noo
nii lëë kislyu mer nitylo.

4 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kap cuent tsiin ni tu cho jkëëtidy lëë
do. 5 Porque ndaly xaa nii kakladzy kak
sinakaa kiid aan lëë xaa kñë nii lëë xaa nak
Crist, aan ndaly meñ kyëti. 6 Tsiñee kon
do nii lëë guerr chak, ktsyebty to, porque
singo no nii kako, per nitylody kaa kislyu.
7 Por no nii kchë kyedzy nii nche lo kislyu
ktily lsa, ni lëë kpiñ kiid, ni ndaly laañee
kni xu. 8 Lëë kyalnë nii kak tsigo kal bislo.

9 'Lëë meñ ksaksi lëë do, ni lëë meñ kuty
lëë do, ni tyub lo kislyu ktilyni meñ do,
porñee xsoob to xtitsaa. 10 Leñ tse go ndaly

meñ nii xniladzy xtitsaa kchoso styoo, aan lëë meñ go kakniladzy xcombañer. 11 Ni ndaly profet wnee xuuy kiid aan lëë xaa jkëëti meñ. 12 Aan tsiñee lëë xtol meñ lox ktyaly, per ni jkëstyoodre meñ xcombañer. 13 Per stelaa kchë meñ nii ksaandy xtitsaa. 14 Ni axte gaa lox ksa meñ nii nche lo kislyu jkëëtyag xtiits Dios, tsigolye lëë Dios knitylo kislyu.

15 'Lëë profet Daniel pkëë cos ntseeb nii kak. Tsiñee kan do nii lëë cos ntseeb ko noyak leñ lidzy Dios, 16 tsigo kchësy to siñee nche do Judea kol kxooñ, kol tsëp kiy. 17 Deelñee nche do kik lidzy to, kyejty to par pe kwii do. 18 Deelñee nche gaa to tañ, per ni par tsikxi do xab to kyeydy to. 19 ¡Brob kchë kwnaa nii lëëtyee tse go nak xiñ o xkadzy kaa mëëd! 20 Kol nab lo Dios nii kxooñdy to mëë nii chak nal o tse nii gaa xiladzy meñ lo tsiiñ. 21 Porque tse go lëë meñ tedy kyalnë dox nii karty te meñ destye nii kwleek Dios kislyu, ni kpikchedre gaa kan meñ kyalnë dox ko. 22 Aan deelñee jkwëësty Dios kyalnë go, kchësy meñ kety. Per lëëw jkwëës xaa porñee xkëstyoo xaa kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa.

23 'Deelñee cho kñë lo do tse go: "Kol kuy gaanoo, lëë Crist so ske", o "lëë gaa xaa so nek", knilasty tow. 24 Porque ndaly kchë xaa wnee xuuy kiid aan lëë xaa kñë nii lëë xaa nak Crist, ni ndaly profet wnee xuuy kiid, aan lëë xaa kuuñtsyey kchë clasy kyalntson ni milagre parñee jkëëti xaa meñ. Deelñee steedyo tiits axte wi meñ nii xniladzy Dios kyëti. 25 Lëën kwnel kchë nii kak lo do. 26 Por ngo, deelñee cho kñë lo do: "Kol kuy gaanoo, lëë Crist so tañ", tsidy to. O deelñee gaa cho kñë lo do: "Kol kuy gaanoo, lëë Crist nolan nu", knilasty tow. 27 Porque sinak tsiñee nyoo xbëly yë nkwsiy tyub leñ kpaa, singo kak tse nii lëë Crist kiid stub. 28 Sinak nii xtyop pech laañee nix ma kuty, singo ktyop meñ tse go.

Lëë Crist kiid stub (Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 'Tsi lëë kyalnë dox ko lox tedy, lëë lo ngbidz jkyey, ni lëë mëë kyuuy, ni lëë mëly kchingaa leñ kpaa, ni lëë kchë cos nii no leñ kpaa kxisy. 30 Loxsye ngo lëë Crist kchoo ktsiib leñ kpaa, aan lëë kchë meñ nii nche lo kislyu ktsyeb ni koon tsiñee kan meñ nii lëë xaa kyety kpaa par kuñ xaa kyalxtisy. 31 Lëë xaa kxaal xangly xaa tsijkwets trompet parñee ktop angly kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa nii nche tyub lo kislyu.

32 'Tsiñee lëë yag yegw xkëpeñ xyeñ do nii lëë xtiemp kyo sëëd yob. 33 Singo gak tsiñee kan do nii lëë cos ntseeb ko noyak, kol kyeñ nii lëë Crist mer kiid. 34 Por nli xñen nii antes nii kety meñ nii no natiemp lëë kchë cos re kak. 35 Stedy kpaa ni stedy kislyu, per lëë xtitsaa tejtyo.

36 'Per ni tu cho nandy pa tse o pa woor gaa kako, per ni angly nii ncheno kpaa, per ni xiñ Tat Tios. Xaktyee Tat Tios nano.

37 'Sinak kok xtiemp Noé, singo gak kak tsiñee lëë Crist kiid stub. 38 Xtiemp Noé worñee karty kislo kyo, lyaadzy wagwsye, ni lyaadzy nii kisy meñ, ni kyalwtsiilñasy kuni kik meñ, axte tse nii lëë Noé byo leñ barkw. 39 Per mer worñee bii pe sinidy kik meñ, lëë kyo bislo aan lëë meñ kwloow. Singo kak tsiñee lëë Crist kiid stub. 40 Tse nii lëë Crist kiid, deelñee kë chop xaa tsiiñ lo kwaa, lëë xaa koy tu xaa aan lëë xaa ksaan stu xaa. 41 Singo gak deelñee kë chop kwnaa wëët, lëë xaa koy tu me aan lëë xaa ksaan stu me.

42 'Ligier kol kak, por nandy to pa wor kiid Crist stub. 43 Nako sinak xpixwan tu yu, deelñee kaknan xaa nii lëë ngbaan sëëb lidzy xaa, kaakesty xaa parñee klaady xaa sëëb ngbaan lidzy xaa. 44 Ligier kol kak, por lëë Crist kiid mer worñee pe sinidy kik to.

Mos nii xsoob tiits ni mos nii xsoobtyo (Lc. 12:41-48)

45 '¿Cho xsaan patrón lidzy dyon tsiñee lëë xaa xchoo? ¿Pe lëdy nayak xsaan xaa tu mos nii xsoob tiits, parñee kyaan mos ko kchë meñ nii xkyë tsiiñ lo xaa? 46 Dichos mos nii xyaani lidzy xpatrón deelñee tsiñee kpikche patrón kan xaa nii lëë mos ko beeñtsyey kchë nii kwnabey xaa. 47 Xsobaa nii lëë patrón këb lo xaa: "Kop cuidad kchësy nii chaapaa." 48 Per deelñee mal mos ko ni nan xaa nii xtse si xpatrón xaa, 49 lëë xaa xsaksi kchë meñ nii xkyë tsiiñ

lo xpatrón xaa ni lëë xaa xsyudzy ksa xaa ngonip, ni chawni xaa ngonip. 50 Per mer tse nii pe sidy kik xaa, lëë xpatrón xaa ktsiñ. 51 Aan lëë patrón ksaksi mos ko sinak nii xsaksi xaa mos nii xsoobty tiits. Tsigo lëë mos ko koon ni lëë mos ko kawlay.

25

Xcuent tsii kwnaa yeeñ

1 Lëë gak Jesús chëb:

—Nak laañee xñabey Dios sinak nii ptsyool tsii kwnaa yeeñ nii kwëmbës ktsiñ tu xaa nii ktsiilña, parñee tsiktsiil nëz me xaa con bini nii xkyë con aceit. 2 Per kaayak me nyaani, lëë skaay me koñee pe sinidy kik. 3 Lëë ksa kaay kwnaa yeeñ nii koñee pe sinidy kik kwseñ xbini, aan biydy me naal aceit. 4 Per lëë kwnaa yeeñ nii nyaani biy me xbini me ni biy me naal aceit. 5 Aan como xtsiñdy kaa xaa nii ktsiilña, lëë me kuutkesy ksa me. 6 Per mer wrol kyool, lëë meñ bislo chuptsyë, xñee: "¡Lëë xaa nii ktsiilña sëëd. Kol tsiktsiil nëz xaa!" 7 Lëë ksa kwnaa yeeñ go kuxche, aan lëë me bislo xkëë ki me xbini me. 8 Tsigo lëë ksa kaay kwnaa yeeñ nii koñee pe sinidy kik chëb lo ksa kwnaa yeeñ nii nyaani: "Kol jkady xisy xaceit to loo noo, porque lëë xbinii noo no kyuuy." 9 Per lëë kwnaa yeeñ go chëb: "Jkaajty noow, por jkaadyo jkiiñ noo. Masy kol tsisiw laañee xto meño." 10 Per mentre lëë kwnaa yeeñ nii noydy naal aceit sisiw, lëë xaa nii ktsiilña ptsiñ. Aan lëë ksa kwnaa yeeñ nii noy naal aceit kwsëëb leñ yu ksa xaa nii ktsiilña, aan lëë chu yu byoogw. 11 Tsigore lëë ksa kwnaa yeeñ nii kukyub aceit ptsiñ aan lëë me chëb: "¡Xey, pxaly chu yu syëëb noo!" 12 Per lëë xaa nii ktsiilña chëb: "Nandyaa cho do, xyuumbeydyaa lëë do."

13 Loxsye bitiits Jesús ngo, lëë xaa chëb:

—Ligier kol kwe, por nandy to pa tse o pa woor gaa kiid Crist.

Xcuent tson mos

14 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii no nëz tsi stu tañ. Lëë xaa kwtsyetsy xmos xaa aan lëë xaa chëb: "Kol kap cuidad tumi nii ksanaa lo do."

15 'Tu lo xaa pteedy xaa kaay bols or, lëë stu lo xaa pteedy xaa chopo, lëë stu lo xaa pteedy xaa tuwo. Loxsye pteedy xaa tumi nii byeñ xaa nii schilo kuuñ tsiiñ catu xmos xaa, lëë xaa si viaj. 16 Lëë mos nii byaani kaay bols or kwë dilgensy aan lëë xaa ptsiñaa skaay bolso. 17 Singo gak beeñtsyey mos nii kwaa chop bols or, aan lëë xaa ptsiñaa schop bolso. 18 Per lëë mos nii byaani tu bols or kwteeñ tu kyeech, aan lëëw kwlolyu xaa.

19 'Xtse kwey xpatrón mos ko aan tsi lëë xaa bikche, lëë xaa kwlii xcuent xmos xaa. 20 Klo mos nii byaani kaay bols or ptsiñ, aan lëë xaa chëb lo xpatrón xaa: "Xey, kaay bols or psaanoo lon. Per lëën ptsiñaa skaay bolso." 21 Tsigo lëë xpatrón xaa chëb: "Nyoo nii beeñ tsiiñoo tumi wiñ nii psanaa lool, ni chanaa nii bueenoo. Lëën knetsy tumi roob kuuñ tsiiñoo. Kwyo leñ yu, por xlen lool." 22 Loxsye ngo lëë mos nii byaani chop bols or ptsiñ aan lëë xaa chëb lo xpatrón xaa: "Xey, chop bols or bneetsyoo lon, per lëën ptsiñaa schop bolso." 23 Tsigo lëë xpatrón xaa chëb: "Nyoo nii beeñ tsiiñoo tumi wiñ nii psanaa lool, ni chanaa nii bueenoo. Lëën knetsy tumi roob kuuñ tsiiñoo. Kwyo leñ yu por xlen lool." 24 Per tsiñee lëë mos nii byaani tu bols or ptsiñ, lëë xaa chëb lo xpatrón xaa: "Xey, nanaa nii tir ntseeboo, ni nanaa nii xkyëël kwlaap laañee kondyoo. 25 Por ngo ptsyeebaa, aan lëën kwya lo lyu xtumil. Per lëëw syelynin." 26 Tsigo lëë xpatrón xaa chëb: "Floojoo ni maaloo, por deelñee nanoo nii ntseebaa ni nanoo nii xkyën kwlaap laañee kondyaa, 27 ¿penak nii kwlootiñdyoo tumi nii psanaa lool parñee nyixiw xiño?" 28 Tsigo lëë patrón chëb lo xaa nii nche siko: "Kol kla or nii noy xaa, aan kol kteedyo lo xaa nii noy tsii bols or. 29 Porque lëë xaa nii chuuñ tsiiñ nii ptedyaa jkaarew, per lëë xaa nii chuuñ tsiiñdyo, axte nii wiñ ptedyaa lo xaa go klan. 30 Kol tsikchon mos nii pa xkiiñdyke lo nguey. Siko koon xaa ni kaw lay xaa."

Kyalxtisy nii kuuñtsyey Crist

31 'Tsiñee lëë Crist kiid kchë xangly, lëë xaa sob par kuñ xaa kyalxtisy. 32 Aan lëë kchë meñ nii nche lo kislyu kpig lo xaa, aan lëë xaa kwiixso meñ sinak nii kwiixso meñ mëkwxiily lady chiv. 33 Kwi xaa nëzli

kwe meñ buen, lëë meñ mal kwe nëzpeg.
34 Tsigo lëë xaa këb lo meñ nii nche nëzli:
“Kol të tsiin sëëb to laañee xñabey Dios,
por destye worñee kwche kislyu psaa xaaw
par lëë do. 35 Por kwyo tse nii kwlaañaa,
aan bneetsy to nii tawaa, ni kwyo tse nii
kwlaan nis, aan bneetsy to nii kowaa, ni
kwëkyubaa posad, aan lëë do bneetsy laa
kwlësaa. 36 Kwyo tse nii bneetsy to ladx
kookwaa porñee kindy xabaa, ni kon do
naa worñee kwxaaknën, ni biid tedy to lon
worñee kwyon skiib.” 37 Tsigo lëë meñ
buen këb: “¿Pa wor ptyon noo nii xlyaañoo,
aan bneetsy noo nii taawoo? ¿Ni pa wor
ptyon noo nii xlyaal nis, aan bneetsy noo
nii kowoo? 38 ¿O pa woor gaa ptyon noo
nii këkyuboo posad aan bneetsy noo laañee
kwlësoo, ni pa woor gaa ptyon noo nii
kindy xaboo aan bneetsy noow? 39 ¿Ni
pa wor kwxaaknël aan ptyon noo lii, o pa
woor gaa kwyol skiib aan byoteedy noo
lool?” 40 Tsigo lëë Crist këb: “Nli xñen nii
kchësy kyalbuen nii beeñtsyey do lo chol
meñ, lon beeñtsyey dow.”

41 ’Loxsye ngo lëë xaa këb lo meñ nii
nche nëzpeg: “Kol kpichee nu, kol kyey lo
ki nii chek linfiern, por siko kyey xaatox
ni siko kyey kyalbini mal. 42 Kwyo tse nii
kwlaañaa, aan bneesty to nii nyawaa, ni
kwlaan nis, aan bneesty to nii nyin. 43 Ni
kwëkyubaa posad aan bneesty to laañee
ngwësaa, ni kon do nii kindy xabaa aan
bneesty tow. Kwxaaknën ni kwyon skiib
aan biid teejty to lon.” 44 Tsigo lëë meñ
mal go këb: “¿Pa wor kwlaañoo, ni pa wor
kwlaal nis, ni pa wor kwëkyuboo posad, ni
pa wor ptyon noo nii kindy xaboo, ni pa
wor kwxaaknël, ni pa wor kwyol skiib, aan
beeñdy noo lii yudar?” 45 Tsigo lëë Crist këb:
“Nli xñen nii tsiñee beeñdy to tu meñ mban
yudar, naa ngo beeñdy to yudar.” 46 Kchësy
meñ mal kyey lo ki nii chek linfiern, aan lëë
meñ buen jkaa kyalmbañ nii xnitylody.

26

Lëë xaa xñabey chakladzy kuty Jesús
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:
2 —Nan do gon nii schopak kpidz chak
falt parñee kak paskw, aan lëë meñ jkëë
mguiy nii pxaal Dios lo crusy.
3 Leñ tse go gak lëë xaa nii xñabey lo
pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey lo meñ Israel
ptyop chilidzy Caifás. Lëë Caifás nak xaa
nii mastre non lo pxosy. 4 Lëë xaa bitiits
dyon xa kñaasy xaa Jesús tsiin kuty xaa xaa.
5 Per lëë gak xaa chëb:
—Kñaasty no xaa na lni parñee kak nx-
oldy meñ.

Lëë tu kwnaa xchoob aceit nii xlyaa nex lo kik Jesús
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Lëë Jesús so Betania, aan lëë xaa kwey
lidzy Simoñ nii byodz lady. 7 Lëë Jesús
sobyaw tsiñee lëë tu kwnaa ptsiñ noy tu
bot aceit nyazh nii xlyaa nex, aan lëë me
pchoob aceit xlyaa nex ko lo kik Jesús. 8 Per
lëë xpëëdscuel Jesús blëë, aan lëë xaa chëb:
—¿Penak nii lika kwxiñ aceit ke? 9 Nchilo
ndyow par kak meñ prob yudar.
10 Lëë Jesús biñ nii nchenee xaa, aan lëë
Jesús chëb:
—Klëëdy to lo kwnaa re, por tu buen beeñ
me. 11 Ni tugak kaa kan do meñ prob, per
naa lëdy tugak kan do naa. 12 Lëë kwnaa
re kwtëëb aceit nii xlyaa nex ladyaa parñee
tsel xixkwaa xcuerpaa tse nii lëën jkyeetsy.
13 Nli xñen nii kchë laañee kluuy meñ xtiits
Dios, lëë meñ kseety nii beeñtsyey kwnaa
re, aan singo mod lëë meñ ksaladzy me.

Lëë Judas xyub dyon xa kyab Jesús ña xaa xñabey
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Lëë tu xpëëdscuel Jesús nii pcholë Judas
Iscariote kukëb lo xaa nii xñabey lo pxosy:
15 —¿Pa lal kizh to naa deelñee jkon Jesús
ña do?
Lëë xaa xñabey go ptee kalyptsii pes plat.
16 Aan destye wor go lëë Judas kwëkyub
dyon xa jko xaa Jesús ña xaa xñabey.

Lultime paskw nii kwte Jesús ksa xpëëdscuel
(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

17 Tse nii chislo lni nii xtyaaw kyaxtily
nii xkyëdy levadur, lëë xpëëdscuel Jesús big
aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Pa kyokuuñloo noo nii tyaaw xtsee no na paskw?

18 Lëë Jesús chëb:

—Kol tsi lidzy tu xaa nii kxalaa lëë do aan kol këb: “Lëë maestre në nii lëë xwor xaa kutsiñ, aan lëë xaa kiid ksa xpëëdscuel xaa parñee tedy xaa paskw liidzyoo.”

19 Lëë xpëëdscuel Jesús kwey, aan lëë xaa beeñlo nii ktyaaw paskw.

20 Tsiñee lëë lyu pkyey, lëë Jesús kwsob lo mezh ksa xpëëdscuel. 21 Aan mentre ncheyaw xaa, lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii misme tu do kakniladzy naa.

22 Kchësy xpëëdscuel xaa pteenë, aan lëë xaa bislo tuga xaa xñabtiits, xñee xaa:

—¿Pe lëdy naaw?

23 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xaa nii noyaw leñ tu kyonaa, xaa go kakniladzy naa. 24 Lëë mguiy nii pxaal Dios te kchë kyalnë nii kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios. Per ¡brobsye xaa nii kakniladzy xaa! Masy buen nyi xaa go nyaldy xaa.

25 Tsigo lëë Judas, xaa nii kukëb lo xaa xñabey xa jkaa Jesús chëb:

—Maestre, ¿pe lëdy naaw?

—Misme chuwoo pchoow —chëb Jesús.

26 Lëë Jesús kwxeñ tu kyaxtily, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëëw kwtisy xaa lo xpëëdscuel xaa, chëb xaa:

—Kol kaawoo, xcuerpno.

27 Ni lëë xaa kwseñ tu vas nii no viñ, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëëw pteeso xaa lo xpëëdscuel xaa, chëb xaa:

—Kchësy to, kol ki viñ re, 28 por tu cheñno. Lëëw kxee parñee ktsily Dios xtol meñ. 29 Ni kidre gaan viñ, sink lëën kwës axte nii klyañ do laañee xñabey Tat Tios tsiin tyow no viñ kub nii no siko.

Lëë Pedre këb nii xyuumbeydy Pedre Jesús
(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

30 Loxsye biily Jesús ksa xpëëdscuel, lëë xaa si kiy nii lë Olivos. 31 Siko lëë Jesús chëb:

—Kchësy to ksaan naa na kyool. Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëë xaa kuty xaa nii xkyë lo mëkwxiily aan lëë mëkwxiily kchoots klyaal. 32 Per tsiñee lëën kpañ, kloon ka Galilea lo do.

33 Tsigo lëë Pedre chëb:

—Nikxe kchësy xcombañeraa ksaan lii, per naa ksandyaa lii.

34 Lëë Jesús chëb:

—Na kyool kazh tson vuelt këëboo nii xyuumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.

35 Lëë Pedre chëb:

—Nikxe kety no tusyke, këbtyaa nii xyuumbeydyaa lii.

Aan kchësy xpëëdscuel xaa chëb singo.

Lëë Jesús chutiitsni Dios laañee lë Getsemaní
(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

36 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ tu laañee lë Getsemaní, lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Kol sob nu, mentre lëën kakutiitsni Dios.

37 Lëë xaa sini Pedre ni chop xiñ Zebedeo, aan lëë xaa pteenë, 38 ni lëë xaa chëb:

—Mban xtee styoon. Kol kwës nu dyon, aan kol kwena.

39 Lëë Jesús si par kaan, aan loxsye psoxib xaa ni pkiitsy kë xaa lyu lëë xaa chëb:

—Tat Tios, pteelaa naa lo kyalnë re, per kuuñtsyeydyoo nii chakladzyaa, sink beeñtsyey nii chakladzyoo.

40 Tsi lëë xaa ptsiñ laañee psaan xaa ksa tson xpëëdscuel xaa nii kuni xaa, lëë xaa nche nixyesy. Por ngo lëë xaa chëb lo Pedre:

—¿Pe ni tu wor nawen pchilody ngwena do? 41 Kol kwena ni kol kutiitsni Dios parñee jkaaldy xaatox to, por ndaan no styoo do, per lëë lady to mban now.

42 Lëë xaa kwey stub, aan lëë xaa chëb:

—Tat Tios, deelñee no nii teedyaa lo kyalnë re, beeñtsyey nii klyañ styool.

43 Tsiñee lëë xaa bikche, lëë xpëëdscuel xaa nche nixyesyak, porñee xekwtre xaa mgaal aan lika xtiib lo xaa. 44 Lëë xaa si stub. Lëë gaaw byon vuelt, aan misme tiits nii chëbak xaa klo chëb xaa lo Dios. 45 Tsi lëë xaa bikche, lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—¿Pe bii nche nixyesy to nawen ni nche kxiladzy to? Lëëw na, lëë wor kutsiñ nii lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ ngoptol. 46 Kol tsische tsiin kyoo no, por lëë xaa nii jko naa ña xaa xñabey sëëd kexle.

Lëë meñ xñaasy Jesús
(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë tu
xpëëdscuel xaa nii pcholë Judas ptsiñ ksa
tubtsoon meñ nii noy spad ni yag. Lëë xaa
nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey
pxaal kchë meñ go. 48 Lëë Judas chëb kazh
lo meñ go:
—Xaa nii nagon kawaa tu pxit kwesy, xaa
gow. Kol naasy xaa.
49 Lëë Judas pkëëptyux Jesús, ni lëë xaa
ptee tu pxit kwesy Jesús. 50 Loxsye ngo lëë
Jesús chëb lo Judas:
—Deelñee pe cos tsiiñ sëëdoo, klyëëdyoo
beeñtsyeyo.
Tsigo lëë meñ kwnaasy Jesús aan lëë
meñ biy xaa.
51 Tsiñee kon tu xaa nii no xlad Jesús ngo,
lëë xaa kwlii xispad xaa aan lëë xaa pchug
tu tyag xmos xaa nii xñabey lo pxosy. 52 Per
lëë Jesús chëb:
—Psoob xispaadoo xlugaro. Porque
kchësy meñ nii xtily con spad, kety con
spad. 53 ¿Pe nandyoo nawen nii deelñee
kakladzyaa schilo kñen lo Tat Tios parñee
kxaal xaa tub yox xangly xaa kla naa?
54 Per deelñee kñen lo Tat Tios parñee kteelaa xaa naa, ¿xa kak cumplir xtiits xaa
tsigo?
55 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:
—¿Penak nii con spad ni con yag sëëdnaasy
to naa nyak xaa ngbaan? Ksatyee tse kwson leñ lidzy Dios beeñ ksedyaa meñ aan
penak nii kwnaasty to naa. 56 Per lëë do
chuuñtsyey nrii parñee kuñ do cumplir nii
kwnee kchë profet nii biid penaadle.
Loxsye ngo so gak Jesús lëë xpëëdscuel
xaa pxooñ.

Lëë Jesús so lo xaa xñabey
(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Lëë meñ kuni Jesús lidzy pxosy nii
mastre non nii lë Caifás. Siko nche mbës
maestre ley ni kchë xaa kol nii xñabey.
58 Lëë Pedre kunal sit sit, per lëë xaa ptsiñ
axte lo xley Caifás aan lëë xaa kwsob lady
xaa nii xkyënap lidzy Dios parñee kan xaa
dyon pe cos kuñ meñ Jesús.
59 Lëë kchë xaa nii xñabey lo pxosy ni
lëë xaa non kwëkyub dyon pe cos jkëëkiy
xaa Jesús parñee kchilo kñab xaa kety Jesús.
60 Ndaly meñ kwnee contre Jesús, per ptsyoldy xaa xñabey pe cos nguëëkiy xaa Jesús.
61 Singo nche xaa tsi lëë schop xaa chëb:
—Ptsyon noo kwnee xaa gue nii lëë xaa
knitylo lidzy Dios, aan tsonak kpidz me
lëëw ksaa xaa stub.
62 Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy
kuso, aan lëë xaa chëb lo Jesús:
—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe nli kchë nii
xkëëkiy meñ re lii?
63 Per koñee kwneedy Jesús. Por ngo lëë
xaa nii mastre non lo pxosy chëb:
—Pkon Dios loo noo dyon, nii nli lii nak
Crist nii no kxaal Dios.
64 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nliw, naa nak Crist, ni san gaa to naa tsi
lëën soob kwi Dios nëzli, ni san do tsi lëën
kchukë lo xkey parñee kyelyaa stub.
65 Tsiñee lëë xaa nii mastre non lo pxosy
biñ ngo, lëë xaa pchos xab xaa, porñee
singootyee blëë xaa, aan lëë xaa chëb:
—Tiits ntseeb kwnee xaa re lo Dios, ni ¿pa
jkiiñre gaa no meñ nii jkëëkiy xaa? Misme
lëë do biñ kchë tiits ntseeb nii kwnee xaa.
66 ¿Pe në do dyon xa kak xaa?
Tsigo lëë meñ chëb:
—No nii kety xaa, por no xtol xaa.
67 Wor go kazh lëë meñ pchoo mxeñ lo
xaa ni lëë meñ ptee xcheñ xaa. Aan tsi lox
ptee meñ xcheñ xaa, 68 xñee meñ lo xaa:
—Deelñee nli lii nak Crist, ¡kwnë dyon cho
kwtiñ lii!

Lëë Pedre xñee nii xyuumbeydy xaa Jesús
(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Lëë Pedre sob lo ley, tsiñee lëë tu kwnaa nii xkyë tsiiñ siko chëb lo xaa:
—Wil lë no xlad Jesús Galilea.
70 Per lëë Pedre chëb:
—Nandyaa pe xñeel.
71 Loxsye ngo lëë Pedre kwey chu puert
nii kë chu nëz, aan lëë stu kwnaa kon xaa
aan lëë me chëb lo meñ:
—Wi meñ gue no xlad Jesús Nazaret.
72 Per lëë Pedre pkon Dios chëb:
—Xyuumbeydyaa xaa gue.
73 Kok xtsedyako, lëë xaa nii nche siko
big lo Pedre aan lëë xaa chëb:
—Nli gaa na wil lë no xlad Jesús, por si
xñeepee xaa xñeel.
74 Tsigo lëë Pedre pkon Dios stub chëb:

—Xyuumbeydyaa xaa gue.

Aan wor go kazh lëë tu nguidy kol pkwetsy. 75 Lëë Pedre gaa psaladzy nii lëë Jesús chëb: “Tson vuelt këëboo nii xyuumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.” Lëë Pedre pchoo siko aan lëë xaa biiñ.

27

Lëë meñ chikso Jesús lo Pilat (Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Tsiñee lëë tañ byeñ, lëë kchësy xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey bitiits dyon xa kuty xaa Jesús. 2 Loxsye ngo lëë xaa pxituu Jesús aan lëë xaa kuni xaa lo xtisy nii lë Pilat.

Xkyalkuty Judas

3 Tsiñee lëë Judas biñ nii lëë meñ kuty Jesús, lëë xaa pteenë, aan lëë xaa ptikche ksa kalyptsii pes plat nii kozh xaa lo xaa nii xñabey lo pxosy ni lo xaa kol nii xñabey, 4 chëb xaa:

—Nody xtol xaa nii pkon ña do. Deelñee kety xaa xfaltno.

Per lëë xaa go chëb lo Judas:

—¿Pe xcueent noo ngo? ¡Lii kon!

5 Lëë Judas kuklaal tumi go leñ lidzy Dios. Loxsye ngo lëë xaa sey aan lëë xaa pxiiyañ.

6 Lëë xaa nii xñabey lo pxosy kuktop tumi go aan lëë xaa chëb:

—Chilody jkots no tumi re xtumi lidzy Dios, por con tumi re kozh xaa nii kwnaasy tu xaa nii kety.

7 Aan lëë xaa kwxii tublë lyu con tumi go parñee jkeetsy xaa meñ sit loo go. Xkwaa xaa nii xsaa kis lë kwaa go. 8 Per destye tse go lëë kwaa go pcholë “Laañee pxee cheñ.” 9 Singo mod lëë nii kwnee profet Jeremías kok cumplir tsiñee chëb xaa: “Kalyptsii pes plat kwaa xaa Israel, 10 aan con tumi go kwxii xaa lyu nii lë xkwaa xaa nii xsaa kis. Lëë Dios kwnabey nii singo kuuñtsyey xaa.”

Lëë Jesús so lo Pilat (Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Tsi lëë Jesús ptsiñ lo xtisy lëë xtisy chëb lo xaa:

—¿Pe lii nak xrey meñ Israel?

—Misme chuwoo pchoo nii naaw —chëb Jesús.

12 Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol bislo pkëëkiy Jesús, per koñee kwneedy Jesús. 13 Por ngo lëë Pilat chëb lo xaa:

—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe chondyoo nayak blaktre nii xkëëkiy xaa gue lii?

14 Per ni tublan tiits kwneedy Jesús. Por ngo psee xtisy kon xtisy xaa.

Lëë meñ xñab kety Jesús (Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

15 Nak xcostumbre xtisy nii mer lo lni xlaa xaa tu xaa nii no skiib nii kñab meñ kyedzy. 16 Aan lëëtyee leñ tse go lëë tu xaa ntseeb nii lë Barrabás no skiib. 17 Tsi lëë meñ lox ptyop, lëë Pilat chëb:

—¿Pe chakladzy to nii klaan Barrabás, ote chakladzy to yak nii klaan Jesús nii xñee do Crist?

18 Singo chëb xaa porñee byeñ xaa nii por kyalmbidy kwnaasy meñ Jesús.

19 Lëë Pilat sob leñ yulyey tsi lëë tsiil xaa pxaal tu meñ nii kukëb lo xaa: “Byeñ gon pe cos kuñoo, por nody xtol meñ gue, ni tir nguidy kwnee xkaalaa tsi kyool por meñ gue.”

20 Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey pkiily meñ parñee kñab meñ laa Barrabás ni kñab meñ kety Jesús.

21 Lëë xtisy chëb stub:

—Kol në dyon cho xaa re klaan.

Kchësy meñ chëb:

—Blaa Barrabás.

22 Tsigo lëë Pilat chëb lo meñ:

—¿Xa kuñaa xaa nii xñee do Crist tsigo?

Kchësy meñ chëb:

—¡Pkëë xaa lo crusy!

23 Lëë Pilat chëb:

—Per kindy xtol xaa.

Per lëë meñ chëb stub:

—¡Pkëë xaa lo crusy!

24 Tsiñee lëë Pilat kon nii chondy meñ tiits, sink lëë meñ chak nxolyre, lëë Pilat kwnab nis aan xña lo meñ lëë xaa kwtiib ña xaa, chëb xaa:

—Lëë xaa gue kety, per lëdy xfaltno, xfalt tow.

25 Tsigo lëë meñ chëb:

—¡Nikxe kety xaa, lëë noo ni lëë xiñ noo kizh tol go!

26 Por ngo loxsye blaa Pilat Barrabás lëë xaa kwnabey ptee soldad xcheñ Jesús ni lëë xaa kwnabey nii kwë Jesús lo crusy.

27 Tsi lëë bla soldad ptsiñni Jesús chu
yulyey lëë los demasy soldad ptyop kyako
kwi Jesús. 28 Lëë soldad kwlii ladx nii nakw
Jesús, aan lëë xaa pkakw xaa tu ladx nixñë,
29 ni lëë xaa psoob tu coron yakitsy kik xaa,
ni lëë xaa kwloo tu var ñali xaa. Loxsye ngo
lëë xaa psoxib lo xaa ni lëë xaa kwtsityni
xaa, xñee xaa:
—¡Byinayk xrey meñ Israel!
30 Ni pchoo mxeñ soldad lo Jesús, aan
misme var nii no ña Jesús psob xaa kik
Jesús. 31 Loxsye kwtsityni xaa Jesús, lëë xaa
kwlii ladx nixñë go lady xaa aan lëë xaa
pkakw xaa mer xab xaa. Tsigo lëë xaa sini
xaa par jkëë xaa xaa lo crusy.

Lëë Jesús kë lo crusy
(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Tsiñee lëë xaa pchoo chu yulyey lëë
xaa ptsyool tu xaa Cirene nii lë Simoñ. Aan
lëë soldad pkoy xaa xicrusy Jesús.
33 Lëë soldad kuni Jesús tu laañee lë
Gólgota. (Lëë tiits ko nak sinak nii xñee ñe:
Laañee nche tsit kik.) 34 Siko lëë xaa ptee
viñ nii nla lo Jesús. Per loxsye pkëë chuw
xaaw, kwnëdy xaa nyi xaaw.
35 Tsiñee lëë soldad lox pkëë Jesús lo
crusy, lëë xaa kwloo rif xab Jesús. 36 Loxsye
ngo lëë xaa kwsob par kyënap xaa. 37 Ni
pkëë xaa blalan tiits kik xicrusy Jesús
parñee kaknan meñ penak kë xaa lo crusy.
Sinrii xñee tiits ko: "Lëë Jesús nrii. Lëë xaa
nak xrey meñ Israel."
38 Wi chop ngbaan kwë kwi xaa lo crusy,
tu xaa nëzli, stu xaa nëzpeg. 39 Aan kchësy
meñ nii kwtedy siko kwlootsyetsy xaa ni
ptsiiy kik 40 chëb:
—¿Pe chanlo na?, lii nii xtischeel lidzy
Dios aan tsonak kpidz lëëw tse xsooblil
stub. Pteelaa lii ni byety lo crusy deelñee
nli Xiñ Dios nakoo.
41 Singo gak kwtsityni xaa nii xñabey lo
pxosy xaa, ni maestre ley, ni xaa kol nii
xñabey, xñee xaa:
42 —Pteelaa xaa meñ, per chilody kteelaa xaa lëë xaa. Kyety xaa lo crusy dyon
deelñee nli lëë xaa nak xrey meñ Israel,
parñee kniladzy no xtiits xaa. 43 Dios sye
psaladzy xaa, na klity Dios xaa lo crusy na
deelñee nli xkëstyoo Dios xaa. ¿Pe lëdy në
xaa lo no nayak nii Xiñ Dios xaa?
44 Aan axte wi chop ngbaan nii kwë kwi
xaa kwlootsyetsy xaa.

Xkyalkuty Jesús
(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Tsi lëë xwe ngbidz kol lëë kislyu pkyey
aan lëëw byaani axte las tres. 46 Aan wor go
nguiedzy kwchuptsyë Jesús, chëb xaa:
—Elí, Elí, ¿lema sabactani? (Lëë tiits ko
nak sinak xñee ñe: Tat Tios, Tat Tios, ¿penak
psaanoo naa?)
47 Lëëw biñ bla xaa nii nche siko aan lëë
xaa chëb lo xcombañer xaa:
—Profet Elías xkwetsy xaa.
48 Per lëë tu xaa nii so siko lëënlëdy kujkadz tublë sponj lo viñ nyi. Lëëw pxituu
xaa lo tublë yag, aan lëëw ptsig xaa parñee
nsyup Jesúso. 49 Per lëë xcombañer xaa
chëb:
—Psaan xaa parñee tyon no dyon pe siid
klity Elías xaa lo crusy.
50 Lëë Jesús kwchuptsyë stub, aan lëë
xaa kuty. 51 Ni misme wor go lëë ladx nii
kë leñ lidzy Dios pchos nsoli, ni lëë kislyu
pxisy, ni lëë kchë kyo kwlë, 52 ni lëë paa
byaly. Aan ndaly meñ nii psoob xtiits Dios
nii kutyle bikche pañ. 53 Aan loxsye pañ
Jesús, lëë kchë xaa go pchoo leñ paa, aan
ndaly meñ kon nii lëë xaa psëëb leñ kyedzy
Jerusalén.
54 Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo soldad ni
lëë kchë soldad nii nche nap Jesús kon nii
lëë xu xni, lëë xaa ptsyeb aan lëë xaa chëb
lo xcombañer xa:
—Nli nii Xiñ Dios nak xaa re.
55 Wi tubtsoon kwnaa Galilea nche sit
xuy. Lëë kwnaa go beeñ Jesús yudar.
56 Lady kchë kwnaa go no María Magdalena, ni tsiil Zebedeo, ni Mariy. Xiñ
Mariy nak José ni Jacob.

Lëë José xkeetsy Jesús
(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Tsiñee lëë lyu mer jkyey, lëë tu xaa
Arimatea nii lë José ptsiñ. Rikw xaa aan
wi xaa kwyo xlad Jesús. 58 Lëë xaa kunee
lo Pilat aan lëë xaa bnab xcuerp Jesús. Lëë
Pilat kwnabey nii ktee soldado. 59 Lëë José
blis xcuerp Jesús, aan lëëw pchal xaa xaa tu
ladx rusy, 60 aan lëë xaa pkeetsy Jesús leñ
tu xpaa kub xaa nii ndeeñ lo kyo. Loxsye
ptse xaa chu paa con tu kyo ngol, lëë xaa

sey. 61 Per lëë María Magdalena ni lëë stu
Mariy byaan chu paa.

Lëë soldad xkyënap chu xpaa Jesús

62 Tsi lëë lyu byaani lëë xaa nii xñabey lo
pxosy ni xaa fariseo kwey lo Pilat 63 aan lëë
xaa chëb:

—Worñee bii mbañ xaa wnee xuuy go,
chëb xaa nii tse nii loxo tson kpidz lëë
xaa kpañ. 64 Por ngo, lëë noo syoopnee
lool parñee kxaaloo xaa nii kyënap chu paa
axte ksa tson kpidz. Por toontlaa tsilii
xpëëdscuel xaa xcuerp xaa leñ paa wor ky-
ool aan loxsye ngo këb xaa lo meñ nii lëë
Jesús pañ. Aan ndalyre meñ nii jkëëti xaa
que meñ nii pkëëti xaa klo.

65 Tsigo lëë Pilat chëb:

—Lëë soldad nche ske. Kol tsini xaa
parñee kyënap xaa chu paa.

66 Lëë xaa kwey, aan lëë xaa kwloo tu señ
lady kyo nii xoob chu paa, ni lëë xaa psaan
soldad parñee kyënap soldad.

28

Lëë Jesús xpañ
(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Tsiñee lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ
kwtedy, lëë María Magdalena ni lëë stu
Mariy kwey chu paa wor silytoo. 2 Aan
kolpsye lëë tu xu dox bni, porñee lëë tu
xangly Dios byety kpaa, aan lëë xaa kwtob
kyo nii xoob chu paa. Loxsye ngo lëë xaa
kwsob lady ko. 3 Xpibëly angly ko sinak tu
xbëly yë nkwsiy ni nguitsy xab xaa sinak
nguitsy kyeg. 4 Tsiñee lëë soldad kon angly
ko, lëë xaa ptsyeb aan lëë xaa pkyey. 5 Lëë
angly chëb lo kwnaa go:

—Ktsyebty to, por nanaa nii Jesús nii kwë
lo crusy xyub to. 6 Per kindy me nu. Lëë
me pañle. Kol kuy gaanoo nu pxoob me.
7 Sinusy kol kyey aan kol këb lo xpëëdscuel
me nii lëë me pañ, ni kol këb nii klo me
ktsiñ Galilea. Siko ktsiil me xpëëdscuel me.
Tiits re syelynin lo do.

8 Lëënlëdy lëë kwnaa go bi chu paa. Lal
xtsyeb me, lal xle me, per lëë me sikni tiits
lo xpëëdscuel Jesús. 9 Aan lëë Jesús byaklo
lo me ni lëë xaa pkëëptyux me. Lëë me big
lo Jesús aan lëë me psoxib lo xaa ni lëë me
kwteetsy niy xaa. 10 Lëë xaa chëb:

—Ktsyebty to. Kol tsikni tiits lo
xpëëdscuelaa parñee tsi me Galilea, aan siko
ktsiil noo.

Nii bitiits soldad lo meñ

11 Mentre lëë kwnaa go sikni tiits, lëë
bla soldad nii kwënap chu paa kwey leñ
kyedzy, aan lëë xaa bitiits lo xaa nii xñabey
lo pxosy kchësy nii kon xaa. 12 Tsigo
lëë xaa nii xñabey lo pxosy kunee lo xaa
kol nii xñabey parñee kutiits xaa dyon xa
kuuñtsyey xaa. Aan nroob tumi pteedy
xaa lo soldad, 13 per lëë xaa chëb kazh lo
soldad:

—Deelñee kñabtiits meñ lo do kol këb
nii kyool, mentre nche nixyesy to, lëë
xpëëdscuel Jesús biidxi xcuerp xaa. 14 Aan
deelñee kon xtisyo, lëë noo kñee lo xaa
parñee pe kuñdy xaa lëë do.

15 Lëë soldad kwnaasy tumi go, aan lëë
xaa bitiits nii chëb xaa xñabey go. Por ngo,
axte natiemp xniladzy meñ Israel nii bitiits
soldad.

Xilkëëb Jesús
(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16 Lëë ksa tsiiptub xpëëdscuel Jesús kwey
tu kiy nii sob Galilea, por siko chëb Jesús nii
kwës Jesús xaa. 17 Aan tsiñee lëë xaa kon
Jesús, lëë xaa psoxib, per no xaa pkan kik.
18 Lëë Jesús chëb lo xaa:

—Lëë Dios pso naa parñee kñabeyaa kpaa
ni kñabeyaa lo kislyu. 19 Kol tsi tyub lo
kislyu aan kol kluuy xtitsaa lo meñ. Ni
kol kchoobnis meñ nii kniladzy xtitsaa con
xtiitspey Tat Tios, ni xtiitspey xiñ xaa, ni
xtiitspey Kyalbini Ntson. 20 Ni kol këb lo
meñ kuuñtsyey meñ kchë nii bluyaa lo do.
Pe tsinidy kik to, por tugak kaknin lëë do
axte tse nii lëë kislyu nitylo.

Kitsy nii pkëë San Marcos

Lëë Juan xluuy xtiits Dios
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Sinrii nak nii bislo xkaasy xtiits Dios nii
xñee cho nak Jesucrist.
2 Lëë profet Isaías pkëë leñ xkitsy Dios
sinrii:
Lëgaanoo lëën kxal gaa tu xaa nii tenech
lool parñee kwii xaa tu nëz tedyoo.
3 Son meñ tsiy xaa tsiñee lëë xaa kñee tu tañ
pidzy këb xaa:
"Kol kxixkwaa nëz nii tedy meñ nii xñabey.
Kol kwii tu nëz tubli."
4 Singo mod biid Juan xchoobnis xaa
meñ tañ ni xñee xaa lo meñ:
—Kol ktikche styoo do lo Dios ni kol chob-
nis, parñee ktsily Dios kchë xtol do.
5 Tsigo lëë meñ nii ncheno tyub tañ nii
lë Judea ni meñ kyedzy Jerusalén kwey
laañee so Juan. Aan tsiñee lox xobtol meñ
kchësy xtol lo Dios lëë Juan xchoobnis meñ
chu kiigwpee Jordán.
6 Kits lady camey kwyaa xab Juan, lëë
xcinturón xaa kwyaa con kidy. Nkwxandx
ni tsiñ tañ taw xaa. 7 Lo xiwseedy xaa xñee
xaa lo meñ:
—Skere sëëd tu xaa nii mastre non lon,
por naa ni parñee sinchuñaa kxakaa tuu
kidy lab xaa xkiiñdyaa. 8 Naa pchoobnis lëë
do con nis. Per lëë xaa kchoobnis lëë do
con Kyalbini Ntson cheñ Dios.

Xkyalkwchobnis Jesús
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

9 Leñ tse go lëë Jesús pchoo Nazaret, tu
kyedzy nii nche nëz tañ nii lë Galilea, lëë
xaa si chu kiigwpee Jordán aan siko lëë
Juan pchoobnis xaa. 10 Aan siikñee lëë
Jesús pchoo lo nis, lëë xaa kon nii lëë kpaa
byaly aan lëë Kyalbini Ntson cheñ Dios
sëëd sëëb byab lady xaa sinak tu palom.
11 Ni lëë xaa biñ tsiy Dios nii sëëd sëëb kpaa
xñee lo xaa:
—Lii nak xiñaa nii xkëstyoon. Xlen lool.

Lëë Jesús chak preb
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

12 Loxsye ngo lëë Kyalbini Ntson kuni
Jesús tañ pidzy. 13 Choow kpidz kwyo xaa
tañ. Beeñ xaatox xaa preb ni kwyo xaa
lady kchëlo ma tox, per lëë xangly Dios
kokni xaa.

Lëë Jesús chislo lo xtsiiñ Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

14 Loxsye kwloo meñ Juan skiib, lëë Jesús
si nëz xtañ meñ Galilea xluuy xtiits Dios nii
xteelaa 15 xñee xaa:
—Lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey. Kol
ktikche styoo do ni kol kniladzy xtiits xaa.

Lëë Jesús xkwetsy tap ngoosy mël
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Tu tse lëë Jesús sitedy chu nistoo
Galilea tsiñee lëë xaa kon chop ngoosy mël
nii nche kchon xkyex lo nis. Chop betsy
nak xaa. Tu xaa lë Simoñ, lëë stu xaa lë
Ndresy. 17 Aan lëë Jesús chëb:
—Kol tënal naa parñee jkoostre to mël,
sink lëën kluy lo do xa kluuy do xtitsaa lo
meñ.
18 Wor go kazh nche gak xkyex xaa, lëë
xaa sinal Jesús.
19 Sijtyak kwsë Jesús lëë xaa kon Jacob
ni Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa.
Lëë xaa ncheno tu leñ barkw xkëtë xaa
xkyex xaa. 20 Tsigo lëë Jesús kwtsyetsy xaa,
aan lëë xaa psaan pxosy xaa Zebedeo leñ
barkw ksa xmos xaa aan lëë xaa sinal.

Tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo
(Lc. 4:31-37)

21 Lëë Jesús ptsiñ kyedzy Capernaum ksa
xpëëdscuel. Aan tsiñee lëë tse nii xiladzy
meñ Israel lo tsiiñ kol, lëë Jesús kwsëëb
ktoo aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ
xtiits Dios. 22 Tsigo ndaly meñ psee biñ
xiwseedy xaa porñee lëdy wi xaa chuuñ
kseedy sinak kchë maestre ley, sink tsi lëë
xaa xñee sootee tu xaa nii per nli busy
xñabey nak xaa. 23 Lady kchësy meñ nii
ncheno leñ ktoo no tu mguiy nii no tu
kyalbini mal leñ styoo aan lëë xaa bislo
chuptsyë xaa xñee xaa:
24 —¿Penak sëëd sëëboo lady noo Jesús
Nazaret? ¿Buty sëëd knitylool lëë noo lë?
Xyuumbeyaa lii. Lii nak Xiñ Ntson Dios nii
sëëd lo kislyu.
25 Tsigo lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini
mal go chëb xaa:
—¡Psuugw chuwoo aan psaan mguiy gue!

26 Tsigo lëë kyalbini mal go beeñ nii lëë
mguiy go kutyë aan lëëw pchoo chuptsyë
taño. 27 Tsiñee lëë meñ kon kchësy ngo,
ntseeb ptsyeb meñ, aan xñabtiits lsa meñ lo
xcombañer xñee meñ:
—¿Pe cos re? ¿Xa nak xiwseedy xaa re nii
axte wi kyalbini mal xsoob xtiits xaa?
28 Aan blyëëdyak masyke lë Jesús xseety
kchësy meñ nii ncheno tyub nëz Galilea.

Lëë Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Simoñ Pedre
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Tsiñee lëë xaa pchoo ktoo, lëë Jesús
kwey lidzy Simoñ ni Ndresy ksa xaa Jacob
ni Juan. 30 Aan tsiñee lëë xaa ptsiñ, lëë
xñaatsaap Simoñ nix xlyañ xlyëë, aan lëëw
chëb xaa lo Jesús. 31 Tsigo lëë Jesús big
kwseñ ña me blische xaa me. Aan wor
go kazh lëë xlyëë pchoo, aan lëë me bislo
beeñlo me nii taw xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak ndaly meñ xsyaknë
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Tsiñee lëë tse ptsye, lëë ngbidz kwyaa-
syle, lëë lyu no jketsyle, lëë meñ kuni
kchëlo meñ xsyaknë ni meñ nii no kyal-
bini mal styoo lo Jesús, 33 aan casy kchësy
meñ kyedzy ptyop chu puert. 34 Kchëlo
kyalkits beeñ kyak Jesús meñ ni kwlii xaa
kchësy kyalbini mal. Per blaady xaa nyeew
porñee nano cho nak xaa.

Lëë Jesús xluuy xtiits Dios leñ ktoo nii nche sob Galilea
(Lc. 4:42-44)

35 Wor silytoo bii nguey lëë Jesús kux-
che aan lëë xaa pchoo tublad chu kyedzy
tu laañee tusy xaa par kutiitsni xaa Dios.
36 Aan lëë Simoñ ksa xcombañer kukyub
Jesús. 37 Tsiñee lëë xaa ptsil xaa chëb xaa
lo xaa:
—Kchësy meñ këkyub lii.
38 Per lëë Jesús kwëb chëb:
—Tsoo kchësy kyedzy nii nche kex nu
parñee wi siko kluyaa xtiits Dios porque
par ngo pchon.
39 Singo kunsë Jesús tyub xtañ meñ
Galilea xluuy xaa xtiits Dios kchë leñ ktoo
nii kwtedy xaa ni xkwii xaa kchësy kyal-
bini mal.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xyodz lady
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Lëë tu xaa nii xyodz lady big lo Jesús
aan lëë xaa go psoxib chëb:
—¿Pe nëëdyoo beeñ kyak naa?
41 Tsigo lëë Jesús pkëstyoo xaa xsyaknë
go, aan lëë xaa pxob ña xaa kik xaa xñee
xaa:
—Chakladzyaa nii kyaan nyëël lo
xkyalkiitsoo. Nina kazh byaktsey.
42 Aan nli gaa wor go kazh lëë xaa nii
xyodz lady ko byak. 43 Tsigo lëë Jesús
kwëntseeb lo xaa nii byak ko aan lëë xaa
psonëz xaa chëb xaa lo xaa:
44 —Byey aan ni tu cho lo këëbtyoo dyon
xa byakoo. Kwey lo pxosy aan psakon nii
xñabey xley Moisés, parñee kaknan meñ nii
lëël byak.
45 Per siñee lëë xaa go pchoo lëë xaa
go bislo bitiits dyon xa byak xaa. Por
ngo pchilodre nsyëëb Jesús ni stu kyedzy
nii neñlo, sink lëë xaa kunsë laañee kindy
meñ. Per nikxe singow ndaly meñ kwey lo
xaa.

2

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii nëtoo
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Tsiñee kwloxo bla tse lëë Jesús bikche
ptsiñ kyedzy nii lë Capernaum stub. Aan
lëë meñ biñ nii lëë xaa nyoogw yu. 2 Lëë
meñ ptyopbe, per ni chu puert yu xkaadre
kwe meñ. Aan lëë xaa bislo xluuy xaa
xtiits Dios 3 tsi lëë tap xaa ptsiñni tu xaa
nii nëtoo. 4 Per konsye ksa tap xaa go nii
chilody ktsiñ xaa axte laañee sopee Jesús
porñee singootyee ndaly meñ nche, lëë xaa
pxaly kik yu nii no Jesús, aan nëz laa nyaly
go ptee xaa xaa xsyaknë go pxobsye xaa
xaa lo tu ta.
5 Tsiñee lëë Jesús kon nii nli xniladzy ksa
xaa go, lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë go:
—Xiñ, nodre xtoloo. Kchësyo bily.
6 Per lëë bla maestre ley nii nche sob siko
psya styoo nladzy xaa: 7 "¿Penak xñee xaa
gue singue? No ko xaa falt lo Dios por ni tu
cho chilody ktsily tol, xaktyee Dios." 8 Per
sinusy byeñ Jesús kchësy nii no ksya styoo
xaa. Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Penak xsya tol do? 9 Schilo këpaa lo
meñ xsyaknë: “Lëë kchësy xtoloo bily”, ni
schilo këpaa: “Kuxche, blis xtal aan byey”,
per ¿chow dyon mastre ngan? 10 Per na
gaanoo lëën kluy lo do nii wi mguiy nii
pxaal Dios schilo ktsily tol lo kislyu.

Tsigo lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë go:

11 —Lool xñen, kuxche, blis xtal aan byey
liidzyoo.

12 Tsigo lëë xaa xsyaknë go kuxche wor
go kazh, aan lëë xaa blis xta xaa. Tsigo
lëë xaa pchoo kwtedy xaa kchësy lady meñ.
Por ngo, kchësy meñ psee aan kchësy meñ
biily lay lo Dios xñee:

—Loñee mbañ no karty tyon no kchësy
nrii.

Lëë Jesús xkwetsy Leví (Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Loxsye ngo lëë xaa kwey chu nistoo
stub, aan tsiñee lëë meñ lox ptyopbe lo
xaa, lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ
xtiits Dios. 14 Lëë tsi lëë Jesús bikche sey
leñ kyedzy stub, lëë xaa kon tu xaa nii
pcholë Leví. Alfeo nak pxosy xaa. Lëë xaa
sob laañee chitizh meñ par kchilo kto meñ
xcheñ aan lëë Jesús chëb lo xaa:

—Tënal naa.

Tsigo lëë Leví kuso aan lëë xaa sinal.

15 Aan lëëtyee lëë Jesús noyaw lidzy Leví.
Ndaly xaa nii chuuñ jkizh meñ ni ndaly
meñ ngoptol kunal. Lëë xaa kwsob lo
mezh ksa xaa Jesús ni ksa xaa xpëëdscuel
Jesús. 16 Per tsiñee lëë xaa fariseo ni
maestre ley kon nii lëë Jesús kayawni
kchësy meñ go, lëë xaa chëb lo xpëëdscuel
Jesús:

—¿Xa mod nak nii chaw xmaestre to ksa
xaa nii chuuñ jkizh ni kchësy meñ ngoptol
gue?

17 Tsiñee lëë Jesús biñ kchësy nii kwnee
xaa go, lëë xaa chëb:

—Xkiiñdy meñ buen ni meñ ndaan xaa
nii chuñ rmedy, sink meñ xsyaknë xkiiñ
xaa nii chuñ rmedy. Per syely kyubtyaa
meñ buen, sink lëën syely kyub meñ ngop-
tol.

Lëë meñ xñabtiits lo Jesús (Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Tu tse tawdy xpëëdscuel Juan ni xaa
fariseo parñee kuuñ ksak xaa Dios. Tsigo
lëë bla meñ kunabtiits lo Jesús chëb:

—¿Penak nii chawdy xaa nii no xlad Juan
ni xaa nii no xlad xaa fariseo parñee kuuñ
ksak Dios, per lëë xpëëdscueeloo pe xseedy
xaa masyke lëë xaa ncheno wagw?

19 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Pe mod lika nayak ksaan meñ nii chi lo
tu kyalwtsiilña wagw par tso kyalnë meñ?
Deelñee bii so xaa nii ptsiilña gon, ni tu cho
chilody tso kyalnë. 20 Per sitsiñ tse nii lëë
xaa nii ptsiilña kyas. Tsigosy nagon schilo
ksaan meñ wagw par tso kyalnë meñ.

21 ’Ni tu cho xkëtëdy tu ladx yoox con
tublë ladx kub. Por tsi lëëw tsadx, lëë ladx
kub kpe aan lëëw kchos ladx yoox, aan lëë
laa nchos ko kak nroobre. 22 Ni nody nii
ktyëë nip kub leñ kyeg kidy nii kwyoxle.
Porque schilo kchos nip kub kyeg kidy, aan
ntseeb xiñ nip, nikxe gaa kyeg kidyo. Por
ngo no nii ktyëë nip kub leñ kyeg kub.

Lëë xpëëdscuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiiñ (Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Lëë tu tse nii xiladzy meñ Israel lo
tsiiñ lëë Jesús sitedy tu lo kwaa nii no non-
syke xobxtily, aan lëë xpëëdscuel xaa bislo
xchoow xobxtily. 24 Tsigo lëë xaa fariseo
chëb lo Jesús:

—Buy gaanoo, ¿penak nii chuñ xpëëdscueeloo
nii nonguialdy kak tse nii xiladzy meñ lo
tsiiñ?

25 Per lëë Jesús chëb:

—¿Pe karty nayak klab to laañee xñee xa
beeñtsyey rey David worñee kwlaañ xaa
ksa xcombañer xaa? 26 Iz nii lëë Abi-
atar nak pxosy nii mastre non, lëë David
kwsëëb leñ lidzy Dios aan lëë xaa taw kyax-
tily nii nak lay nii xaktyee pxosy chaw,
aan wi kchë meñ nii ksa xaa si byaan xaa
kyaxtily go.

27 Chëbak Jesús lo kchësy meñ go:

—Lëë tse nii chak wxiladzy byaan par
meñ, per byaandy meñ par tse go. 28 Por
ngo, axte lo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ
xñabey mguiy nii pxaal Dios.

3

Beeñ kyak Jesús tu xaa nii mbañdy tu ña (Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

1 Lëë Jesús kwsëëb ktoo stub. Aan lëëtyee
lëë tu xaa nii mbañdy tu ña no leñ ktoo go.
2 Ni lëë meñ nche kuy dyon pe syuuñ kyak
Jesús xaa xsyaknë go tse nii xiladzy meñ
lo tsiiñ parñee tso pe cos jkëëkiy meñ xaa.
3 Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa nii mbañdy ña:
—Kuso aan kwso groltyee nu.
4 Tsigo lëë xaa kwnabtiits lo meñ chëb
xaa:
—¿Pe cos nonguial kak tse nii xiladzy
meñ lo tsiiñ? ¿Pe nonguial kantsi ñe ote
ksaksi ñe saa bñech ñe yak?
Per ni tu cho kwëbty. 5 Tsigo lëë Jesús
buy lo kchësy meñ nii nche siko aan lika
blëë xaa, ni pteenë xaa porñee kon xaa nii
singootyee nguiedzy styoo kchësy meñ go.
Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë go:
—Biskaa ñal.
Aan lëëw biskaa xaa. Lëë gaaw byak.
6 Per siñee lëë xaa fariseo pchoo siko lëë
xaa bitiits ksa xaa meñ nii nak ksa rey
Herodes dyon xa kuty xaa Jesús.

Lëë meñ xtyopbe chu nistoo Galilea

7 Lëë Jesús si chu nistoo ksa xpëëdscuel
aan ndaly meñ Galilea kunal xaa. 8 Tsiñee
lëë meñ nii no nëz Judea ni meñ nii no
kyedzy Jerusalén ni meñ nii no nëz Idumea
ni meñ nii ncheno stublad chu kiigwpee
Jordán ni meñ nii no tyub kyedzy Tiro
ni meñ nii no tyub kyedzy Sidón koknan
kchësy nii chuuñtsyey Jesús, ndaly kchë
meñ go kukuy. 9 Por ngo lëë xaa chëb
lo xpëëdscuel xaa nii nyub xaa tu barkw
parñee ndaagwty meñ xaa. 10 Porñee beeñ
kyak xaa ndaly meñ xsyaknë, aan kchësy
meñ chas xkyë lady xaa par señ meñ xab
xaa. 11 Aan tsiñee lëë kyalbini mal chan
Jesús, xsoxibo chuptsyëw xñeew:
—¡Lii nak Xiñ Dios!
12 Per lëë Jesús kwnabey nii nyeedyo cho
nak xaa lo meñ.

Lëë Jesús xkwe ksa tsiipchop xpëëdscuel (Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Loxsye ngo lëë Jesús si tu kiy. Siko lëë
xaa kwtsyetsy meñ nii kwlaañtyee styoo
xaa aan lëë meñ go big lo xaa. 14 Aan
lady kchësy meñ go kwle xaa tsiipchop xaa
go tsikluuy xtiits Dios. 15 Ni lëë xaa ptee
kyalxñabey lo xaa par kwii xaa kyalbini
mal. 16 Lëë ksa lë xaa nii kwle xaa nrii:
Simoñ, xaa nii kwloolë xaa Pedre, 17 Jacob
ni betsy wiñ xaa Juan. Xiñ Zebedeo nak
xaa chop xaa. Boanerges kwloolë Jesús
xaa. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe Xiñ
Nkwsiy.) 18 Ni kwle xaa Ndresy ni Felip
ni Bartolomé ni Mateo ni Max ni Jacob xiñ
Alfeo, ni Tadeo ni Simoñ, xaa nii kwyo
lady tub tiiy meñ nii pcholë Cananista, 19 ni
Judas Iscariote, xaa nii byub mod pkaa
Jesús lo xaa xñabey.

Lëë meñ xñee nii xaatox nakni Jesús (Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 Loxsye ngo lëë Jesús byo leñ yu nii
xkwës xaa ksa xpëëdscuel xaa aan lëë meñ
ptyopbe stub. Por ngo nii byobty nyaw xaa
ksa xpëëdscuel xaa. 21 Tsiñee lëë meñ lidzy
Jesús biñ nii lëë Jesús so siko, lëë me kwey
par kyoy me xaa, porñee ndaly meñ xñee
nii lëë Jesús chak wety.
22 Wi maestre ley nii nak xaa Jerusalén
ptsiñ xñee:
—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kyalbini
mal, nakni xaa ni xtee tiitspey lo xaa par
kwii xaa kyalbini mal.
23 Tsigo lëë Jesús kwtsyetsy kchësy meñ
go aan lëë xaa pso tu cuent par kuuñ
kseedy xaa chëb xaa:
—¿Xa kchilo xaatox kwii saa xaatox?
24 Tu kyedzy nii nak chop tiiy chilody kti-
iyo. 25 Ni tu meñ wlidzy nii nak chop tiiy
chilody ktiiy me. 26 Singo gak nak xaatox
deel kak xaa chop tiiy ni ktily lsa xaa.
Chilody ktiiy xaa, sink sikootyee lëë xcuent
xaa kyal.
27 'Ni tu cho chilody sëëb leñ lidzy tu meñ
nii ntseeb par koy xaa xcheñ xaa, sink klo
no nii kxituu kazh xaa xaa. Xakxe singo
schilo koy xaa nii klyaañtyee styoo xaa.
28 'Lëën xñeli kazh lo do nii stsily Dios
kchë xtol meñ ni kchë cos yox nii kñee meñ
lo Dios. 29 Per lëë meñ nii kñeenë Kyalbini
Ntson cheñ Dios kpildy xtol meñ go. Tugak
tso xtol meñ go.
30 Kchësy nrii kwnee Jesús porñee kwnee
meñ nii kyalbini mal nakni xaa.

Xñaa Jesús ni betsy xaa (Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 Tsiñee lëë xñaa Jesús ni betsy xaa pt-
siñ, lëë xaa kwche ley aan lëë xaa pxaal
mandad sitsyetsy Jesús. 32 Tsigo lëë meñ nii
nche sob kyako kwi Jesús chëb:
—Lëë xñaal ni betsyoo nche ley xyub lii.
33 Per lëë xaa kwëb chëb xaa:
—¿Cho nak kaa tnan ni betsyaa?
34 Loxsye ngo lëë xaa buy lo kchësy meñ
nii nche sob kyako kwi xaa aan lëë xaa
chëb:
—Meñ re nak tnan ni betsyaa. 35 Porque
kchësy meñ nii chuuñtsyey nii chakladzy
Dios, meñ go nak betsyaa, psyañaa ni tnan.

4

Xcuent ngon
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Lëë Jesús bislo bluuy xtiits Dios chu
nistoo stub. Aan como lëë meñ ptyopbe,
lëë Jesús kwyo tu leñ barkw nii so siko aan
lëë xaa kwsob leeñgo. Lëë meñ kwche chu
nis. 2 Tsigo lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa
meñ nonsyke con cuent. Aan lo xiwseedy
xaa xñee xaa:
3 —Kol kon tu xcuent ngon nii pchoo
kwey kon. 4 Aan tsiñee lëë xaa bislo lo wlaal
xob, grol xoob xaa byab kexka chu nëz aan
kuktop kaa mguiño. 5 Lëë stub lugar lëë
xob byab lady kyo laañee nchedy ndaly yu.
Blyëëdy pchukë xob ko lyu porñee nxijty
kwyow. 6 Per tsiñee lëë ngbidz kwlañ, lëë
ngbidz psaayo, aan como kindy luw lëëw
pidzy. 7 Lëë stub lugar lëë xob byab lady
yakitsy aan lëë yakitsy kwroob aan lëëw
kwtiño koktyo. 8 Per lëë stub lugar lëë xob
byab laañee neely lyu aan lëëw kwroob. No
ladyo kwsob tsongalyo ni tu kyoowo. Buen
koko.
9 Aan loxsye ngo lëë Jesús chëb:
—Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do,
kol jkëëtyag.

Lëë xpëëdscuel Jesús xñabtiits penak nii nonsyke con cuent chuuñ kseedy Jesús
(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

10 Tsiñee lëë Jesús byaan nonsy, lëë
kchësy meñ nii nak ksa xaa ni ksa tsiipchop
xpëëdscuel xaa kwnabtiits chëb:
—¿Xa nak cuent nii lox psool?
11 Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:
—Kchë lo meñ tiemp gon kwyolan xa nak
xkyalwnabey Dios. Lëë na lëëw xluuy xaa
lo do. Per lëë meñ nii nche tublad nonsyke
con cuent no nii kseedy meñ go 12 parñee
nikxe xaapee kuy meñ go, per kandy me, ni
nikxe mastre kon meñ go, per kyeñdy me,
ni parñee kpikchedy styoo meñ go lo Dios
tsiin ktsily Dios xtol meñ go.

Lëë Jesús xñee xa nak xcuent ngon
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

13 Lëë Jesús chëb:
—¿Xyeñdy to cuent re lë? ¿Xa kyeñ do
nii sëëdre tsigo? 14 Lëë meñ nii chan xob
nak sinak meñ nii xluuy xtiits Dios. 15 No
meñ nii nak sinak xob nii byab lo nëz, nii
chon xtiits Dios, aan xlyëëdyak lëë xaatox
chiklaats nii bñaa leñ styoo meñ go. 16 No
gaa meñ nii nak sinak xob nii blyaal lady
kyo, nii xle chon xtiits Dios, 17 per como
kindy luw xsyob lidyo. Singo nak meñ
go tsiñee chan meñ go nii lëë kyalnë sëëd
por xtiits Dios. Xchoso gaa styoo meñ go.
18 No gaa stubla meñ nii nak sinak xob
nii blyaal lady yakitsy, nii chon xtiits Dios,
19 per mastre sini kchë cos lo kislyu re kik
meñ go. Choki meñ go kap kchëlo cos, per
xaktyee xkëëtiw. Kchë ngo xsyëëb leñ styoo
meñ go aan xkiño xtiits Dios, ni xkaw jkiiñ
meñ go lo Dios. 20 Per no gaa meñ nii chon
xtiits Dios aan xniladzyo. Aan chak meñ
go sinak kok xob nii blyaal laañee neely
lyu. No meñ go nak sinak xob nii kwsob
kalyptsii xob lady, ni tsongaly xob, ni tu
kyoow xob.

Xcuent bini
(Lc. 8:16-18)

21 Ni chëbak xaa:
—¿Pe mod xyooy tu bini nayak parñee
tsow leñ tu cajón o leñ lon gaa? Lëdyo gon.
Klaa xsyob tu bini parñee ksaaniw. 22 Por
nody ni tu cos nii chak tsilaan nii kchukëdy,
ni nody ni tu cos ngueetsy nii kak ndoondy.
23 Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol
jkëëtyag.
24 Ni chëbak xaa:
—Kol ksal nii xkëëtyag to, porque sinak
nii xsee gak to chan do xcombañer do,
singo gak ksee Dios kan xaa lëë do, ni
stsiibre xaa stublaw loo go. 25 Por meñ nii
chap palalo, lëë Dios kteerew. Per lëë meñ

nii pe chapty, lëë Dios kla axte nii wiñ nii chapsye meñ go.

Xcuent xob nii xroob

26 Ni chëbak Jesús:

—Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xlaal xob. 27 Loxsye ngo lëë xaa xyey kuutkesy aan tsi lëë lyu xyaani lëë xaa chis-che, xtye kyool ni xtye tse, per nandy xaa dyon xa kwlañ xoob xaa ni xa kwroobo. 28 Aan xaly lyu xroobo xob. Klo xlyañ xikwo. Loxsye ngo lëëw xchukë to aan xlyëëdyak lëëw xsyo xob. 29 Aan tsiñee lëëw lox chal, lëë xaa chiktopo, porñee lëë xtiemp kwlaap kol.

Xcuent medzy martas
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

30 Ni chëb Jesús:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios dyon, ni pe cos chak si chako? 31 Nako sinak tu medzy martas nii xñaa lo kislyu. Lëë medzy ko nak tu medzy nii mastre wiich lo kislyu. 32 Per tsiñee lëëw lox xñaa, xroobo aan mastre chak ngolo lo kchësy kizh. Chak nxii xikwo ni axte mguiñ schilo ko xipchoos lo xingalo.

Lëë Jesús xñee penak nii nonsyke con cuent chuuñ kseedy xaa
(Mt. 13:34-35)

33 Nonsyke con cuent beeñ kseedy Jesús meñ, axte laañee byeñ xaa nii schilo kyeñ meñ. 34 Per ni tu pe bluuydy xaa singosy, sink nonsyke con cuent, nikxe tseyladzy xñee xaa xa nak cuent ko lo xpëëdscuel xaa.

Lëë Jesús xkwëës me nii xpi lo nistoo
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

35 Tsiñee lëë lyu pkyey misme tse go, lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol tsoo stublad chu nistoo.

36 Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús psaan meñ, aan lëë xaa sini Jesús leñ tu barkw nii nol Jesús. Aan wi stubla barkw si ksa xaa. 37 Per lëë tu me dox bislo xpi xchëëp barkw, aan lëë nis bislo chisoli xchoon leñ barkw. Singo lëë barkw no kyatsë nis. 38 Aan lëë Jesús nixyesy xan barkw ngookwsye xaa tublë yag. Lëë xpëëdscuel xaa beeñ kna xaa chëb xaa lo xaa:

—¡Maestre! ¿Pe xyeñdyoo nii lëë no kety lo nis re?

39 Tsigo lëë Jesús kuxche aan lëë xaa kwëntseeb lo me ni lëë xaa chëb lo nistoo:

—¡Kwlës! ¡Tsesy!

Lëë me kwlës aan tsesy byak. 40 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—¿Penak xtsyeb to? ¿Pe karty kap to Dios confians?

41 Per loñee singootyee bii xtsyeb xpëëdscuel Jesús, lëë xaa xñabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xñee xaa:

—¿Cho nak xaa re nii axte me ni nistoo xsoob xtiits xaa?

5

Meñ kyedzy Gerasa nii no tu kyalbini mal leñ styoo
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

1 Lëë xaa ptsiñ stublad chu nistoo laañee nak xtañ meñ Gerasa. 2 Aan siikñee lëë Jesús byedy leñ barkw, lëë tu xaa nii no tu kyalbini mal leñ styoo big lo xaa. Leñ paa pchoo xaa go 3 porñee leeñgo no xaa. Ni tu cho chilody kxituu xaa nikxe con caden. 4 Ndaly vuelt pxituu meñ niy xaa ni ña xaa con caden, per pchug xaaw. Ni tu cho chuñdy gan lo xaa. 5 Xkyënsë xaa kyool yutsye tyub kiy ni leñ paa chuptsyë xaa ni chiswee xaa xaa con kyo. 6 Per tsiñee lëë xaa kon Jesús, sitre bii sëëd Jesús, lëë xaa kwloo corr aan lëë xaa psoxib lo Jesús 7 aan chuptsyë xaa xñee xaa:

—¿Penak xkaaloo naa, Jesús Xiñ Dios nii sob kpaa? Ni nlipee gaa nawo xñabaa lool nii ksaksidyoo naa.

8 Singo xñee xaa porñee lëë Jesús chëble:

—¡Kyalbini mal, psaan mguiy gue!

9 Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo xaa chëb:

—¿Cho lël busy?

Lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Ndaly lën porñee ndaly nak noo.

10 Aan mban xñee kyalbini mal go lo Jesús nii kwiidy Jesúso tañ go. 11 Aan como kex xan kiy go ncheyaw tubtsoon ngutsy, 12 lëë kyalbini mal go kwnab lo Jesús chëb:

—Pxaal noo lo ngutsy nii nche ske ni blaa syëëb noo leñ ma.

13 Lëë Jesús ptee tiitspey, aan lëë kyalbini mal go pchoo leñ styoo mguiy go aan lëëw kwsëëb leñ kchë ngutsy ko. Xkaa ngutsy ko siik chop mily. Kchësy ma kwloo corr kwsëëb ma lo nistoo aan lëë ma kuty.

14 Tsigo lëë meñ nii nche nap ngutsy ko
pchoo wxooñ kukni tiits kyedzy dyon xa
kok tañ. Aan lëë meñ kukuy dyon pe cos
kok. 15 Aan tsiñee lëë meñ ptsiñ laañee so
Jesús, lëë meñ kon xaa nii kwyo kyalbini
mal styoo. Lëë xaa sob, nakw xab xaa ni
mbëë nyaani chak xaa. Lëë meñ ptsyeb,
16 ni lëë meñ nii kon xa kok xaa nii kwyo
kyalbini mal go leñ styoo ni xa kok ngutsy,
bitiitso lo kchësy meñ. 17 Tsigo lëë meñ
bislo kwnab nii kpi Jesús xtañ meñ go.
18 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ laañee so barkw,
lëë xaa nii kwyo kyalbini mal styoo go
kokladzy nyinal xaa. 19 Per kwnëdy Jesús,
sink lëë xaa chëb lo xaa:
—Byey, kujkan meñ liidzyoo, aan bitiits
xa beeñ kyak Dioosoo, ni xa pkëstyoo xaa
lii.
20 Lëë mguiy go sey, aan lëë xaa bislo
bitiits xaa tyub nëz Decápolis xa beeñ kyak
Jesús xaa. Aan kchësy meñ psee.

Xiñ Jairo ni kwnaa nii kwseñ xab Jesús (Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ stublad chu nis-
too con barkw, lëë meñ ptyopbe aan lëë
xaa kwso chu nistoo. 22 Lëëtyee lëë xaa so
siko tsiñee lëë tu xaa nii xñabey leñ ktoo
nii lë Jairo ptsiñ. Tsi lëë xaa kon Jesús, lëë
xaa psoxib 23 aan mban kwnee xaa lo Jesús
chëb xaa:
—Lëë xiñaa noyety. Të kxoboo ñal lady
me tsiin kyaktsey me ni kpañ me.
24 Lëë Jesús sinal xaa ni ndaly meñ kunal,
aan lika xtaagw meñ Jesús. 25 Lady kchësy
bñechtoo go no tu kwnaa nii kokle tsiipchop
iz xsyaknë me, xchoo me cheñ. 26 Mban
kwtedy me. Ndaly lo meñ nii chuñ rmedy
kwey me. Xaktyee kukxiñ me kchë xtumi
me aan kokty me rmedy. Lëël mastre
kok xkyalkits me. 27 Tsiñee lëë me biñ nii
lëë meñ xseety Jesús, lëë me big nëz xitsy
Jesús lady meñ aan lëë me kwseñ xab xaa.
28 Porñee nladzy me: “Comñee jkaa seeñaa
xab Jesús lëën kyak.” 29 Aan wor go kazh
lëë xcheñ me byag. Aan axte mbëë byaan
lady me byeñ me nii lëë me byak. 30 Lëë
Jesús byeñ nii lëë xaa beeñ tu kyalntson,
aan lëë xaa byoogw xuy xaa lo meñ xñee
xaa:
—¿Cho kwseñ xabaa?
31 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb:
—Chanoo name nii lëë meñ xtaagwoo
aan xñabtiitsoo, xñeel: “¿Cho kwseñ xabaa?”
32 Per lëë Jesús bii buy tyuxlad kwi
parñee kan xaa dyon cho kwseñ xab xaa.
33 Tsigo lëë kwnaa go xisy me ni xtsyeb me
porñee nan me lëë me kwseñ xab Jesús.
Lëë me kuksoxib lo xaa aan lëë me bitiits
penak nii beeñ me singo. 34 Tsigo lëë Jesús
chëb:
—Xiñ, porñee bniladzyoo naa ngo nii lëël
byak. Byey. Pe tsinidre kikoo. Lëël byakle.
35 Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë bla meñ
nii pchoo lidzy xaa nii xñabey ktoo ptsiñ
chëb lo pxosy mëëd kwnaa go:
—Lëë xiñoo tse lox kuty. ¿Penak nii xko
tsiiñoo lo maestre?
36 Per lëë Jesús koñee psaldy xaa meñ go
lëë xaa chëb lo xaa nii xñabey ktoo:
—Ktsyeebtyoo. Bniladzy sye naa.
37 Aan blaady xaa nyinal meñ. Xaktyee
Pedre, Jacob ni Juan, betsy Jacob kunal.
38 Tsiñee lëë xaa ptsiñ lidzy xaa nii xñabey
ktoo, lëë xaa kon xa nche kxoly meñ ni
xa ncheyoon meñ ni nche kteenë gaa meñ.
39 Lëë xaa kwyo yu aan lëë xaa chëb:
—¿Penak singueetyee noyak nxoly do ni
choon do singueetyee? Kujty mëëd kwnaa
gue, sink lëë me nixyesy.
40 Pxidzyni meñ Jesús, per lëë xaa kwlii
kchësy meñ yu. Aan lëë xaa byaan ksa xaa
pxosy me ni xñaa me ni xaa nii ksa xaa si.
Aan lëë xaa kwsëëb laañee nix mëëd kwnaa
go. 41 Lëë xaa kwseñ ña me aan lëë xaa
chëb:
—Talita, cum. (Tiits ko nak sinak nii xñee
ñe: Mëëd wiñ, lool xñen, kuxche.)
42 Wor go kazh lëë mëëd kwnaa nii chap
tsiipchop iz kuxche aan lëë me bislo kwsë
me. Aan kchësy meñ nii nche siko psee.
43 Per lëë Jesús chëb kazh nii ni tu cho lo
nyëbty meñ gow. Loxsye ngo lëë xaa chëb:
—Kol ktee nii kaw me.

6

Lëë Jesús chi kyedzy Nazaret (Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Lëë Jesús bi siko aan lëë xaa kwey mer
xkyedzy xaa ksa xpëëdscuel xaa. 2 Tsi lëë
tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ kol, lëë Jesús
bislo beeñ kseedy xaa meñ leñ ktoo. Tsiñee
lëë kchësy meñ biñ xiwseedy Jesús, ntseeb

psee meñ. Aan xñabtiits lsa meñ lo xcombañer xñee meñ:

—¿Pa pseedy xaa kchësy cos re? ¿Pa xkwii xaa kchë wseedy ke ni kchë kyalntson nii chuñ xaa? 3 ¿Pe lëdy lëë carpinter ngue nayak? ¿Ni pe lëdy xiñ Mariy nayak nak xaa ni betsy xaa nak Jacob, José, Judas ni Simoñ? ¿Ni pe lëdy nayak wi kchë psyañ xaa ncheno lady no nu?

Por ngo koklasty meñ nsal meñ xaa. 4 Per lëë Jesús chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per xsaldy meñ tu profet nii nak xaa xkyedzy meñ ni meñ lidzy meñ.

5 Ni tu kyalntson pchilody nyuuñtsyey xaa siko, xaktyee bla lady meñ xsyaknë pxob xaa ña xaa ni beeñ kyak xaa. 6 Aan ntseeb psee xaa porñee bnilasty meñ xaa.

Lëë Jesús xaal xpëëdscuel xluuy xtiits Dios (Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

Kunsë Jesús kchë kyedzy nii nche kex siko xluuy xaa xtiits Dios. 7 Tsigo lëë xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa aan lëë xaa pxaal xaa chop kaa chop kaa xaa loxsye ptee xaa tiitspey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal. 8 Ni chëb kazh xaa nii ni tu pe koydy xaa par nëz, xaktyee tublë yag nii ksoxka xaa. Ni chëb xaa nii nody koy xaa bols ni kyaxtily ni tumi. 9 Ptee xaa tiitspey kwë lab xaa, per pteejty xaa tiits nii nyoy xaa ladx parñee ntsyëë xab xaa. 10 Ni chëb xaa:

—Tsiñee ktsiñ do tu yu, kol kwës siko axte nii kpi do kyedzy ko. 11 Aan deelñee ktsiñ do tu laañee kneesty meñ laa kwës to ni kaklasty meñ kon xiwseedy to, kol kchoo siko aan kol kwib yu nii xña niy do parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ.

12 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa pchoo xñee lo meñ: Kol ktikche styoo do lo Dios. 13 Ni kwlii xaa ndaly kyalbini mal ni kwtëëb xaa meñ xsyaknë aceit aan lëë meñ xsyaknë byak.

Xkyalkuty Juan, xaa nii pchoobnis meñ (Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

14 Lëë rey Herodes biñ kchë kyalntson nii chuuñtsyey Jesús, porñee nonsyke lë Jesús xseety meñ tyub tañ go. Aan xñee rey Herodes:

—Lëë Juan, xaa nii pchoobnis meñ pañ. Por ngo nii chuñ xaa kchë kyalntson gue.

15 Lëë stubla meñ xñee:

—Lëë profet Elías ngue.

Lëë stubla meñ xñee:

—Tu profeto sinak kchësy profet nii biid tiemp.

16 Per tsiñee lëë rey Herodes biñ kchësy ngo, lëë xaa chëb:

—Lëë Juan ngue. Naa kwnabey kwchug kik Juan aan na lëë xaa pañ.

17 Porsye Herodías lëë rey Herodes kwnabey pkaa Juan ni lëë xaa kwnabey pxituu Juan con caden leñ skiib. Herodías kok tsiil Felip, betsy Herodes, per lëë Herodes ptsiilña me. 18 Aan lëë Juan tugak xñee lo Herodes:

—Nody nii tsonil tsiil betsyoo.

19 Tsigo lëë Herodías bislo blëëni Juan aan kokladzy me nyuty me Juan. Per pchilody me 20 porñee ptsyeb Herodes Juan, porñee koknan xaa nii tu meñ buen Juan ni tu xaa nii chuuñ ksak Dios nak Juan. Ngo nii kokni xaa Juan. Nikxe gaa nii tsiñee biñ xaa xtiits Juan byeñdy xaa pe nyuñ xaa, per tyub styoo xaa pkëëtyag xaa xtiits Juan. 21 Per lëëw ptee tiits lo Herodías tse nii lëë Herodes ptsiil iz. Lëë xaa beeñlo tu niskwaan par kchë xmeñ xñabey xaa ni par meñ nii xñabey lo xsoldad xaa ni par kchësy meñ non nii kwyo Galilea. 22 Lëë xaa no wagw tsi lëë xiñtsyaap Herodías kwsëëb, aan lëë me bislo byëë me. Tirak ptsiladzy Herodes xiwyëë me ni wi kchë xaa nii ksa xaa ncheyaw ptsiladzyo. Loxsye ngo lëë Herodes chëb lo me:

—Kwnab nii klyaañtyee styool lon aan na knetsyno.

23 Aan lëë xaa pkon Dios chëb xaa:

—Snetsyaa nii kñabtyoo, nikxe kñaboo grol tañ nii xñabeyaa.

24 Lëë me pchoo aan lëë me kwnabtiits lo xñaa me chëb me:

—¿Pe cos kñabaa?

Aan lëë xñaa me kwëb chëb:

—Kwnab kik Juan, xaa nii xchoobnis meñ.

25 Tsigo lëënlëdy kwsëëb me laañee sob rey aan lëë me chëb:

—Chakladzyaa nii nina kazh kneetsyoo kik Juan, xaa nii xchoobnis meñ. Kxoobo tu leñ plat.

26 Tsigo mban kok rey. Per xaw lëë xaa
pkonle Dios xña lo kchësy meñ, koklasty
xaa nga xaa nii kwnab me. 27 Loxsye
ngo lëë xaa pxaal tu soldad kuxi kik Juan.
28 Aan lëë soldad kwey leñ skiib, pchug kik
Juan aan lëëw kuni xaa xoobo leñ tu plat.
Lëëw ptee xaa lo xiñtsyaap Herodías aan lëë
me pteedyo lo xñaa me.

29 Tsiñee lëë xaa nii nak ksa Juan kok-
nano, lëë xaa kuklis xcuerp Juan aan lëëw
pkeetsy xaa.

Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ (Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Loxsye ngo lëë ksa xaa nii pxaal
Jesús ptsiñ aan lëë xaa bitiits kchësy nii
beeñtsyey xaa ni bluuy xaa. 31 Tsigo lëë
Jesús chëb:

—Kol të tsiin kyo no nonsy no kxiladzy no xisy tu laañee cho kindy.

Porñee si siid meñ nii xyobty kaw xaa.
32 Tsigo lëë xaa kwyo barkw ksa xpëëdscuel
xaa aan lëë xaa si tu laañee cho kindy.
33 Per ndaly meñ kon si xaa aan lëë meñ
byuumbey Jesús. Tsigo kchësy meñ nii no
kchë kyedzy nii nche tañ go kwey siko, aan
klo meñ ptsiñ lo xaa. 34 Tsiñee lëë Jesús
byety leñ barkw, lëë xaa kon kchë bñechtoo
nii nche, aan lëë xaa pkëstyoo kchësy meñ
go porñee nche kchë meñ go sinak xkwe
mëkwxiily nii kindy cho kyënap. Aan lëë xaa
bislo bluuy xaa ndaly cos lo meñ go. 35 Lëë
tse ptsyel tsi lëë xpëëdscuel xaa big lo xaa
chëb:

—Lëë tse ptsye aan ni tu cho kindy nu.
36 Psonëz meñ parñee tsi meñ tañ ni kchë
kyedzy nii nche kexka tsiin si meñ nii kaw.

37 Per lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol ktee nii kaw meñ wo.

Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Pe chakladzyoo nii kyosyuuy noo chop kyoow denario kyaxtily par kaw meñ re?

38 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do? Kol tsikuy dyon.

Tsiñee lëë xaa bikche chëb xaa:

—Kaay kyaxtily schop mël.

39 Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob meñ
tubtsoon gaa meñ lo kixkiy. 40 Aan lëë
meñ kwsob. Tubtsoon gaa meñ no laa
kwsob tu kyoow meñ, no gaa laa kwsob
choowptsii meñ. 41 Loxsye ngo lëë Jesús
kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël go,
aan lëë xaa blëp lo kpaa. Lëë xaa ptee skizh
lo Dios. Tsigo lëë xaa beeñ grol kyaxtily
go aan lëëw pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa
parñee kiisy xaaw lo meñ. Wi chop mël
go kwtiisy xaa kchë lo meñ. 42 Kchësy meñ
taw axte laañee byëly meñ. 43 Aan tsiñee lëë
wagw kwlox, bii ptyop tsiipchop tskwidy
kyaxtily nii byaan ni mël. 44 Aan lëë meñ
nii pchilosy pkab lady kchë meñ nii taw,
pkab kaay mily xaapkiy.

Lëë Jesús xsyë lo nis (Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Loxsye ngo lëë Jesús blëp xpëëdscuel
barkw parñee tekë xaa nistoo klo xaa, ktsiñ
xaa Betsaida mentre lëë Jesús bii no ksonëz
meñ. 46 Aan tsiñee lëë xaa lox psonëz meñ,
lëë xaa si tu kiy par kutiitsni xaa Dios.
47 Tsiñee lëë lyu lox pkyey lëë barkw tse
si groltyee nistoo. Aan lëë Jesús bii so
chu nis nonsy. 48 Lëë xaa kon nii në si
barkw porñee singootyee xchëëp mew. Lëë
wor silytoo lëë xaa sisë lo nis nëz laañee si
barkw, aan kokladzy xaa ndyenech xaa.

49 Per tsiñee lëë xpëëdscuel xaa kon nii lëë
xaa xsyë lo nis, nladzy xaa tu pesyo. Aan
kchësy xaa kwchuptsyë 50 porñee kchësy
xaa kon Jesús aan ptsyeb xaa. Per lëë Jesús
kwnee chëb xaa:

—¡Kol kak ndaan; naaw, ktsyebty to!

51 Tsigo lëë xaa byëp barkw aan lëë me
kwlës. Ni lëë xpëëdscuel xaa psee 52 porñee
byeñdy xaa kyalntson nii beeñtsyey Jesús
worñee kwtiisy Jesús kaay kyaxtily lo meñ,
porñee bii nguiedzy styoo xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë leñ kyedzy Genesaret (Mt. 14:34-36)

53 Lëë xaa kwtekë nistoo aan lëë xaa
ptsiñ xtañ meñ Genesaret. Siko lëë xaa
pxituu barkw chu nistoo. 54 Siikñee lëë
xaa byety barkw, lëë meñ byuumbey Jesús.
55 Aan pchoo wxooñ kchësy meñ kyedzy
nii nche nëz tañ go ptsiñni meñ xsyaknë
kë yag laañee biñ meñ so Jesús. 56 Aan

laañee xtsiiñtyee Jesús, nikxe kyedzy ngolo, kyedzy wiñ gaaw, o tañ gaaw, xkweek meñ meñ xsyaknë nëz aan xñab meñ nii klaa Jesús señ meñ xsyaknë xab xaa. Aan kchësy meñ xsyaknë nii pkaa kwseño byak.

7

Cos nii chuñ xtol meñ (Mt. 15:1-20)

1 Lëë xaa fariseo big lo Jesús ksa xaa tubtsoon maestre ley nii sëëd Jerusalén. 2 Tsiñee lëë xaa kon nii lëë bla xpëëdscuel Jesús ncheyaw aan kwtiibty xaa ña xaa sinak chuuñtsyey xaa fariseo, lëë xaa kwneenë xaa. 3 Porñee lëë xaa fariseo ni kchë meñ Israel sinal kchë xmod pxusykoltoo nii kawdy xaa deelñee kiib nyë kazhty xaa ña xaa. 4 Ni tsiñee chi xaa wsi lo kiy, tsi lëë xaa xpikche, chawdy xaa deelñee tsadx kazhty ña xaa. Ni ndalyre gaa costumbre nii byaani xaa sinak nii tsadx vas, kandy ni ntsyëë kiib nii xkiiñ xaa. 5 Por ngo lëë xaa fariseo ni maestre ley kwnabtiits chëb:

—¿Penak nii sinaldy xpëëdscueeloo xcostumbre pxusykoltoo no, sink koñee chaw xaa con ña peedy xaa?

6 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Nli gak xtiits Dios nii kwnee profet Isaías worñee pkëë xaa xa nak to. Chëb xaa:

Tsiñee xñeesy meñ, sootee nii nli xsal meñ naa,
per sinidy kik meñ ksoob xtitsaa.
7 Pe nandy chool meñ lay lon,
por xluuy meñ xiwseedy meñ sinak nii nyako xtiits Dios.

8 Ni lëë do xsaan nii xñabey Dios par tsinal do xcostumbre saa bñech to.

9 Chëbak xaa:

—¿Penak nii xsaan do nii xñabey Dios tublad par tsinal do xcostumbre to? 10 Lëë pxusykoltoo no Moisés gon chëb: “Psal pxoosyoo ni xñaal”, aan “Meñ nii ktsiibtee pxosy o xñaa gaa iipñee sety meñ go.” 11 Per lëë do xñee nii schilo këb meñ lo pxosy o lo xñaa gaa: “Chilody kuñaa to yudar porque lëën ko kon kchësy nii chaapaa lo Dios.” 12 Ni xñee gak to nii meñ nii këbsye sinrii, nodre ni kuñ meñ go xyudar pxosy o xyudaar gaa xñaa. 13 Singo mod lëë do xsaanlyu xtiits Dios nii xñabey par tsinal do kchë costumbre nii byaani do ni nii ksaan do. Ni ndalyre gaa stubla cos nii singo nak chuuñtsyey do.

14 Lëë Jesús kwtsyetsy meñ stub aan lëë xaa chëb:

—Kol kon nii kñen kchësy lo do ni kol kyeño: 15 Ni tu cos nii xtyaaw chuñdy xtol meñ. Sink kchë cos mal nii xsya leñ styoo meñ chuñ xtol meñ. 16 Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag.

17 Tsiñee lëë Jesús lox psonëz meñ, lëë xaa byo leñ yu nii xkwës xaa aan lëë xpëëdscuel xaa kwnabtiits xa nak cuent nii lox pso xaa. 18 Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Pe ni lëë do nayak xyeñdy? ¿Chondy to nawen nii ni tu nii chaw meñ chuñdy xtol meñ 19 por xsyëëbtyo xkyalmbañ meñ, sink leñsye meñ chitedyo, xlyëëdyak lëëw xchoo?

Sinrii mod lëë xaa bluuy nii schilo kaw meñ kchëlo nii xtyaaw. 20 Ni chëb xaa:

—Kchë cos mal nii xsya styoo meñ chuñ xtol meñ. 21 Porque leñ styoo meñ xsya cos yox, ni leñ styoo mguiy xlyañ nii lëë xaa kityni tu kwnaa aan karty ktsiilña xaa chop xaa me, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ kwan, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ kuty. 22 Leñ styoo meñ nii nol tsiil xlyañ kyub stu kwnaa o stu mguiy gaa, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ tsoki, ni nii lëë meñ kuuñtsyey cos yox, ni kyalwkëti, ni kchë cos mal, ni kyalmbidy, ni tiits kizh, ni kyalnyats, ni leñ styoo meñ xsya tol. 23 Kchësy cos re xchoo leñ styoo meñ aan chuño xtol meñ.

Tu kwnaa sit nii bniladzy Jesús (Mt. 15:21-28)

24 Tsi lëë Jesús bi siko, lëë xaa si kyedzy nii lë Tiro aan lëë xaa kwsëëb tu leñ yu. Koklasty xaa nii cho nyaknano, per pchilody nyolan xaa. 25 Aan blyëëdy lëë xñaa tu mëëd kwnaa nii no tu kyalbini mal styoo koknan nii lëë xaa ptsiñ kyedzy ko. Lëë me kwey aan lëë me psoxib lo Jesús. 26 Meñ Sirofenicia nak me, xñee me tiits griego. Lëë me kwey lo Jesús aan lëë me kwnab nii kwii xaa kyalbini mal leñ styoo xiñtsyaap me. 27 Per lëë Jesús chëb:

—Blaa kaw klo mëëd porque buendyo nii kla ñe kyaxtily lo mëëd aan ktee ñew lo mëkw.
28 Tsigo lëë me kwëb chëb me:
—Nli, xey, xñeel, per axte wi mëkw chaw nii byuy nii xlaal mëëd leñ mezh.
29 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Buen kwneel. Schilo kyeyoo. Lëë kyalbini mal go tse pchoo leñ styoo xiñtsyaapoo.
30 Tsiñee lëë kwnaa go ptsiñ lidzy, lëë xiñtsyaap me nixsye lo lon, per lëë kyalbini mal go tse pchoo.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu meñ nii chondy ni xñeedy

31 Lëë Jesús bi gak nëz Tiro aan lëë xaa kwtedy nëz kyedzy Sidón ni bla kyedzy nii nche nëz Decápolis. Lëë xaa ptsiñ chu nistoo Galilea. 32 Siko lëë meñ ptsiñni tu xaa nii chondy ni xñeedy aan lëë meñ kwnab nii kxob Jesús ña lady xaa xsyaknë go. 33 Lëë Jesús kuni xaa xsyaknë go tublad laañee kindy meñ, aan lëë xaa kwloo xkweñ leñ tyag xaa xsyaknë go ni lëë xaa kwtëëb mxeñ lo ludzy xaa xsyaknë go. 34 Loxsye ngo lëë xaa blëp lo leñ kpaa, lëë styoo xaa ptyoob aan lëë xaa chëb:
—¡Efata! (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: ¡Byaly!)
35 Wor go kazh lëë tyag xaa nii chondy ko byaly, ni lëë ludzy xaa go byaktsey aan lëë xaa kwnee nyë. 36 Tsigo lëë Jesús chëb kazh lo kchë meñ, nii ni tu cho lo këbty meño. Per sootee tsiñee sopee tiits, mastre bitiits meño. 37 Ntseeb psee meñ xñee meñ:
—Kchësyo chak xaa chuñ xaa. Axte ngop ni meñ nii chondy chuuñ kyak xaa.

8

Lëë Jesús xyaan tap mily meñ (Mt. 15:32-39)

1 Lëë stu tse lëë meñ ptyopbe stub aan kindy pe kaw meñ. Ngo nii lëë Jesús kwtsyetsy xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:
2 —Xkëstyoon meñ re por natse chak tson kpidz nii nche kchë meñ re lon aan kindy pe kaw meñ re. 3 Aan deelñee ksonëëzaa kchë meñ re kyey lidzy singosy, ntseeb pa jkyey meñ re nëz, por no meñ nii sit sëëd.
4 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa kwëb chëb:
—¿Per xa ktee no nii kaw kchë meñ re laañee ni tu cho nody?
5 Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:
—¿Blak kyaxtily noy do?
—Kadzyo —kwëb xaa.
6 Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob meñ lo lyu. Aan lëë xaa kwseñ ksa kadzy kyaxtily go. Loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëëw ptee xaa lo xpëëdscuel xaa, aan lëë xpëëdscuel xaa kwtiisyo lo meñ. 7 Ni noy xaa bla mël wiñ, aan loxsye ptee Jesús skizh lo Dios, lëë xpëëdscuel xaa kwtiisy ma lo meñ. 8 Kchësy meñ taw axte laañee byëly, aan tsiñee lëë wagw kwlox, byaktsë kadzy tskwidy kyaxtily nii byaan. 9 Aan xkaa meñ nii taw siik tap mily. Loxsye psonëz Jesús kchë meñ go, 10 lëë xaa byëp barkw ksa xpëëdscuel xaa aan lëë xaa kwey xtañ meñ Dalmanuta.

Lëë xaa fariseo xñab tu kyalntson (Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Lëë xaa fariseo ptsiñ aan lëë xaa bislo ptilytiitsni xaa Jesús. Lëë xaa kwnab nii nyuñ Jesús tu kyalntson nii sëëd kpaa par kuñ xaa Jesús preb. 12 Lëë styoo Jesús ptyoob aan lëë xaa chëb:
—¿Penak xñab meñ mal re kyalntson? Nli xñen lo do nii kakty ni tu kyalntson.
13 Tsigo nche gak xaa go, lëë xaa byëp barkw stub aan lëë xaa si stublad chu nistoo.

Xlevadur xaa fariseo (Mt. 16:5-12)

14 Aan lëë xpëëdscuel xaa bnityladzy nyoy nii kaw xaa leñ barkw. Xaktyee tu kyaxtily sinoy xaa. 15 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kol kono gaa, kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur Herodes.
16 Aan lëë xpëëdscuel Jesús bislo xñee lo xcombañer:
—Porñee nooydy no kyaxtily ngo nii kwnee xaa singo.
17 Lëë Jesús byeño aan lëë xaa chëb:
—¿Penak nii xñee do nii noydy to kyaxtily? ¿Pe karty nawen kan do ni kyeñ do? ¿Pe tir nayak nguiedzy styoo do? 18 ¿Pe sob lo do yak aan chandy to, ni pe sob tyag to yak aan chondy to? ¿Xsalasty to nayak 19 tsiñee kwtiisyaa kaay kyaxtily nii byaan dyon ptop to?

Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:
—Tsiipchopo.
20 Ni tsiñee kwtiisyaa kadzy kyaxtily lo tap mily meñ, ¿blak tskwidyo dyon ptop to?
Tsigo lëë xaa kwëb, chëb xaa:
—Kadzyo.
21 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Karty kyeñ do.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii chandy leñ kyedzy Betsaida

22 Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ kyedzy Betsaida, aan lëë meñ kuni tu xaa nii chandy lo Jesús, ni lëë meñ kwnab nii nxob xaa ña xaa lady xaa nii chandy ko. 23 Lëë Jesús kwseñ ña xaa nii chandy ko aan lëë xaa kwlii xaa tublad chu kyedzy. Siko lëë xaa kwtëëb mxeñ lo xaa nii chandy ko, ni lëë xaa pxob ña xaa lady xaa. Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits dyon pe chan xaa go palalsye. 24 Lëë xaa nii chandy ko bislo kon aan lëë xaa chëb:
—Chanaa nii lëë meñ xsyë, per chak meñ si chak yag.
25 Tsigo lëë Jesús kwseñ lo xaa nii chandy ko stub aan lëëw byaktsey. Lëë xaa kon nyë kchë cos. 26 Tsigo lëë Jesús psonëz xaa lidzy xaa ni lëë xaa chëb lo xaa:
—Ksëëbtyoo leñ kyedzy.

Lëë Pedre xñeeli nii Jesús nak Crist (Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Loxsye ngo lëë Jesús si nëz Cesarea kyedzy Cesarea de Filipo ksa xpëëdscuel. Aan nëz si xaa tsiñee lëë Jesús kwnabtiits lo xpëëdscuel chëb:
—¿Cho xñee meñ dyon nii nakaa?
28 Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:
—No meñ xñee nii Juan nii pchoobnis nakoo, no gaa meñ xñee nii lii nak Elías, no gaa meñ xñee nii no cho tu profet nakoo.
29 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Lëë dook, ¿cho xñee do nii nakaa?
Lëë Pedre kwëb chëb:
—Lii nak Crist.
30 Per lëë Jesús chëb kazh nii ni tu cho lo nyëbty xaaw.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety (Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 Lëë Jesús, mguiy nii pxaal Dios, bislo chuuñ kseedy xpëëdscuel xñee:
—No nii teedyaa kchëlo kyalnë, ni ksaldy xaa kol naa, ni xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley. Lëë meñ kuty naa, per tse nii loxo tson kpidz lëën kpañ.
32 Nyë nyë chëb xaa kchë nii ktsyool xaa. Tsigo lëë Pedre kuni Jesús tublad aan lëë xaa bislo kwëntseeb xaa lo Jesús. 33 Per lëë Jesús byoogw buy lo xpëëdscuel aan lëë xaa kwëntseeb lo Pedre chëb xaa:
—¡Bichee nu, xaatox! Por nody kikoo sinak no kik Dios, sink sinak no kik meñ lo kislyu re no kikoo.
34 Loxsye ngo lëë Jesús kwtsyetsy kchësy meñ ni xpëëdscuel xaa aan lëë xaa chëb:
—Deel no cho do chakladzy kak xpëëdscuelaa, kol knityladzy kuuñtsyey do nii xyo styoo do, ni kol kxob yañ xicrusy to aan kol tënal naa. 35 Porque kchë meñ nii chakladzy kteelaa xkyalmbañ lo kyalkuty, lëë meñ go kety. Per lëë meñ nii kety por naa ni por xtiits Dios, lëë meñ go telaa. 36 ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu deelñee jkëëtañ meñ xkyalmbañ? 37 ¿O palal gaa kchilo kizh meñ por xkyalmbañ meñ? 38 Deelñee no cho xteladzy chan naa ni xteladzy chon nii xluyaa lo meñ mal ni ngoptol nii nche natiemp, singo gak kteladzy mguiy nii pxaal Dios kan kchë meñ go tsiñee lëë xaa kiid con xkyalxtisy Tat Tios kchë xaa angly.

9

1 Ni chëbak Jesús:
—Nli xñen lo do nii no bla meñ nii nche nu kejty axte nii kan kñabey Dios con kyalxtisy.

Lëë Jesús xtsyëëlo (Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

2 Tse nii kwloxo xoop kpidz lëë Jesús kwey tu kiy nii per nli busy klaa. Kuni xaa xaktyee Pedre, Jacob ni Juan. Siko xña lo xaa lëë Jesús ptsyëëlo. 3 Bibëly xab xaa, byak nguitsy pu rusyo ni ni tu cho chilody ksaan nguitsy ladx singo nikxe nii xare kiibo. 4 Ni lëë xaa kon nii lëë Elías ni Moisés ncheyutiits ksa Jesús. 5 Tsigo lëë Pedre chëb lo Jesús:
—Maestre, ¡xaatee mbëë nche no nu! Lëë noo ksaa tson yu yagxiidy nu: tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par Elías.

6 Ksa xpëëdscuel Jesús ptsyeb. Ngo nii
nandy Pedre pe xñee. 7 Tsigo lëë tu xkey
ptaagw aan lëë xaa kwnity lo xkey. Aan lo
xkey go pchoo tsiy Dios chëb:
—Lëë xiñaa nii xkëstyoon nrii. Kol
jkëëtyag xtiits xaa.
8 Aan tsiñee lëë xaa buy, ni stu cho kontre
xaa, xaktyee Jesús.
9 Tsiñee lëë xaa siksëëb chex kiy go, lëë
Jesús chëb kazh nii kwtiisty xaa nii kon
xaa axte nii kpañ mguiy nii pxaal Dios.
10 Por ngo kwlootseysye xaa leñ styoo xaa
nii kon xaa, nikxe nii kwnabtiits lsa xaa
lo xcombañer xaa xa nak nii kpañ meñ.
11 Tsigo lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb
xaa:
—¿Penak nii xñee maestre ley nii klo Elías
no nii kiid?
12 Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:
—Nliw, no nii klo Elías kiid par kxixkwaa
xaa kchësy cos. ¿Per penak tsigo nii xñee
leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë mguiy nii
pxaal Dios te kchëlo kyalnë ni ksaldy meñ
xaa? 13 Per naa nii xcuentaa xñen nii lëë
Elías biidle ni lëë meñ beeñtsyey xaa sinak
nii kwlaañtyee styoo meñ, sinak nii xñee
leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii no nii tedy
xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ nii no tu kyalbini mal leñ styoo
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Tsi lëë xaa ptsiñ laañee nche stubla
xpëëdscuel Jesús, lëë xaa kon nii per nli
busy ndaly meñ nche kyako kwi xaa,
ni lëë maestre ley nche ktilytiitsni xaa.
15 Siikñee lëë meñ kon Jesús, lëë meñ
psee aan lëënlëdy lëë meñ kujkëëptyux
xaa. 16 Loxsye ngo lëë Jesús kwnabtiits lo
xpëëdscuel chëb:
—¿Pe cos nche ktilytiits to ksa do xaa gue?
17 Lëë tu xaa nii so siko kwëb chëb:
—Maestre, lëën syely ni xiñganaa lool nu
por lëë tu kyalbini mal no leñ styoo xaa aan
lëëw beeñ ngop xaa. 18 Laañee sotyee xaa
lëë kyalbini mal xsyeñ xaa aan lëëw xchon
xaa lyu. Aan xchoo ptsiñ chuw xaa, chaw
lay xaa ni xkyedzy xaa. Lëën tse kwnab
lo xpëëdscueeloo nii ngwii xaa kyalbini mal
go, per pchilody xaa.
19 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—¡Natsypee nguiedzy styoo do! ¿Axte pa
wor këb ñe nii lëën ksaladzy lëë do? ¿Pa slal
tiemp kxekwaa lo do? Kol tëni xaa wiñ go
nu dyon.
20 Tsigo lëë xaa kuni xaa wiñ go lo Jesús.
Per tsiñee lëë kyalbini mal go kon Jesús,
lëëw beeñ nii lëë xaa wiñ go kutyë, aan lëë
xaa byab lyu xtuupxto xaa ni xchoo ptsiiñ
chuw xaa. 21 Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo
pxosy xaa chëb:
—¿Destye pa wor chak xaa sinrii?
Tsigo lëë pxosy xaa kwëb chëb:
—Destye nii nak xaa xaa wiñ. 22 Aan
ndaly vuelt no kchon kyalbini mal gue xaa
lo ki ni lo nis par kutyo xaa. Singo nako
deelñee schilo kuuñ kyakoo xaa, pkëstyoo
lëë noo ni beeñ noo yudar.
23 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¿Xa nak nii deelñee schilool? Kchësyo
schilo lo meñ nii xniladzy.
24 Tsigo lëë pxosy xaa wiñ go kwchuptsyë
chëb:
—¡Xniladzyaa; beeñ naa yudar kni-
ladzyraa!
25 Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë meñ xty-
opre, lëë xaa kwëntseeb lo kyalbini mal go
chëb xaa:
—Kyalbini ngop ni ngwaat, naa xñabey
nii kchool leñ styoo xaa wiñ re aan
kpikchedroo sëëboo.
26 Lëë kyalbini mal go kwchuptsyë, aan
lëëw beetyë xaa wiñ go stub. Loxsye
ngo lëëw pchoo leñ styoo xaa, psaano xaa
sootee meñ nii lox kuty. Por ngo ndaly meñ
kwnee nii lëë xaa kuty. 27 Per lëë Jesús
kwseñ ña xaa, lëë xaa blische xaa, aan lëë
xaa wiñ go kusoli.
28 Loxsye ngo lëë Jesús kwsëëb tu leñ yu,
aan lëë xpëëdscuel xaa kwnabtiits chëb:
—¿Penak nii pchiloody noo ngwii noo
kyalbini mal go?
29 Lëë Jesús kwëb chëb:
—Por parñee kwii ñe clasy kyalbini mal
go no nii kutiitsni kazh ñe Dios.

Lëë Jesús xñee stub nii lëë xaa kety
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Tsiñee lëë xaa bi siko, lëë xaa kwte
nëz Galilea. Per koklasty Jesús nii cho
nyaknano 31 porñee lëë xaa noyuuñ kseedy
xpëëdscuel xaa xñee xaa lo xaa:

—Lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ, aan lëë meñ kuty xaa. Per tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. 32 Per byeñdy xaa nii kwnee Jesús aan ptsyeb xaa nyabtiits xaa.

¿Cho mastre non?
(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy Capernaum, aan lëë xaa nchenol leñ yu tsi lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos no ktilytiits to nii syoop no nëz?

34 Per tsesy kwche xaa, porñee nan xaa nii worñee siid xaa nëz lëë xaa no ktilytiits xaa dyon cho xaa mastre non. 35 Tsigo lëë Jesús kwsob aan lëë xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa aan lëë xaa chëb:

—Deel no cho chakladzy kak tu xaa nii mastre non, no nii kyaanlyu xaa ni jkiiñ xaa kchë lo meñ.

36 Loxsye ngo lëë xaa pso tu xaa wiñ groltyee, lëë xaa kwteetsy xaa wiñ go aan lëë xaa chëb:

37 —Kchësy meñ nii kantsi tu xaa wiñ re porñee xniladzy meñ xtitsaa, naa chantsi meñ go. Ni kchësy meñ nii chantsi naa, lëdy nonsyaa chantsi meñ go, sink wi xaa nii pxaal naa.

Meñ nii xtilynidy lëë no, no xlad no
(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

38 Tsigo lëë Juan chëb:

—Maestre, ptyon noo tu xaa nii nonsyke lël xseety xaa tsi lëë xaa kwii kyalbini mal, per como nody xaa lady no lëë noo pkaw.

39 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Jkady tow, porque ni tu xaa nii xseety lën par kuñ tu kyalntson kyaxty kñeenë naa. 40 Por meñ nii xtilynidy lëë no, no xlad no. 41 Ni cholsye meñ nii kneetsy nikxe tub xigak nis ki do porñee nak ksa do Crist, nli xñen nii stikche Dios kyalnsaak ko lo meñ go.

Ndox kuñ meñ tol
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42 'Cualquier xaa nii kuñ xtol meñ nii xniladzy xtitsaa, masy buen kyëtuu tu kyomoliñ yañ xaa go aan tsikchon meñ xaa lo nistoo. 43-44 Deelñee ñal chuñ xtoloo, pchugo. Mbëëre sëëboo kpaa tunkoo, lëjty nii chop ñal sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ, laañee chilody kyuuy ki. 45-46 Deelñee niy gaal chuñ xtoloo, kwliiw. Mbëëre koxoo sëëboo kpaa, lëjty nii chop niyoo sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ. 47 Deelñee loo gaal na chuñ xtoloo, kwliiw. Mbëë sëëboo kpaa con tugak lool, lëjty nii chop lool sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ, 48 laañee chejty msyog ni xyuuydy ki.

49 'Porque kchësy lady cos kwib ki sinak xkwib sedy lady pëël parñee xiñdyo. 50 Xkiiñ sedy. Per deelñee ksaano nii kak nxiyo, ¿xa kuñ do nii kyak nxiyo stub? Kol kak sinak sedy nii nxiy aan ngui kol kpañ ksa xcombañer do.

10

Lëë Jesús xluuy xa nak kyalwsëëb tsiil
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

1 Tsi lëë Jesús bi Capernaum, lëë xaa si nëz Judea ni tañ nii nche stublad chu kiigwpee Jordán. Siko lëë meñ ptyopbe lo xaa stub, aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ stub porñee singo nak xmod xaa. 2 Tsigo lëë bla xaa fariseo big lo Jesús, aan parñee kuñ xaa Jesús preb lëë xaa kwnabtiits chëb xaa dyon pe schilo klaa tu mguiy tsiil. 3 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Pe cos kwnabey Moisés lo do?

4 Tsigo lëë xaa chëb:

—Ptee Moisés tiits nii klaa tsiil meñ, per no nii ktee xaapkiy tublë kitsy lo kwnaa. No nii kñee lo kitsy ko nii lëë xaa blaa me.

5 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Ptee Moisés tiits porñee singueetyee nguiedzy styoo do, 6 per worñee lëë Dios gon psaa kchësy cos, "tu mguiy ni tu kwnaa psaa Dios." 7 Por ngo no nii klaa mguiy pxosy ni xñaa parñee kpañ xaa chop tsiil xaa 8 aan chop xaa kak sinak tugak meñ. Singo naktre xaa chop, sink tugak nak xaa. 9 Por ngo nody nii klaa mguiy kwnaa nii pteedy Dios lo xaa.

10 Lëë tsi lëë xaa ptsiñ chu yu, lëë xpëëdscuel xaa kwnabtiits stub xa nak cos ko. 11 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xaa nii xlaa tsiil aan xtsiilña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa lo meñ klo. 12 O deelñee gaa lëë kwnaa xlaa tsiil par ktsiilña me stu mguiy, wi me chuñ tol.

Lëë Jesús chuuñlay xaa wiñ
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

13 Lëë meñ kuni bla xaa wiñ lo Jesús
parñee kxob xaa ña xaa kik xaa wiñ go, per
lëë xpëëdscuel Jesús bislo kwëntseeb lo meñ
nii xtsiñni xaa wiñ. 14 Tsiñee lëë Jesús kono,
lëë xaa blëë aan lëë xaa chëb:
—Kol klaa kiid xaa wiñ lon. Jkady tow,
por xcheñ meñ nii nak sinak xaa wiñ
nak laañee xñabey Dios. 15 Nli xñen lo do
nii deelñee knilasty meñ xtiits Dios sinak
xniladzy tu xaa wiño, sëëbty meñ laañee
xñabey Dios.
16 Aan lëë xaa kwteetsy kchësy xaa wiñ
go, ni lëë xaa pxob ña xaa kik kchë xaa wiñ
go. Singo lëë xaa beeñlay xaa wiñ.

Lëë Jesús xñee lo tu xaa rikw (Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Lëë Jesús nol nëz nii kpi, tsiñee lëë
tu mguiy ptsiñ wxooñ psoxib kwnabtiits
chëb:
—Maestre buen, kwnë dyon pe cos no nii
kuñaa parñee jkan tu kyalmbañ nii nity-
lody.
18 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—¿Penak nii xñeel nii bueenaa? Tugak
meñ buen no. Lëë meñ go nak Dios.
19 Nanloo kchë nii kwnabey Dios: “Kuj-
tyoo, kaptyoo stu kwnaa deelñee no tsi-
iloo, kwandyoo, jkots tiits kizhtyoo meñ,
jkëëtiidyoo, psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits
xñaal.”
20 Lëë mguiy go kwëb chëb:
—Maestre, kchësy ngo noyuuñtsyeyaa
destye nii nakaa xaa wiñ.
21 Lëë Jesús buy lo xaa aan pkëstyoo xaa
xaa. Loxsye ngo lëë Jesús chëb:
—Tu cos chakoo falt: Byey, pto kchësy
nii chapoo aan pkady tumi go lo meñ prob
tsiin kchilo ndalyre nii kapoo kpaa. Tsigo
të aan tënal naa.
22 Lëë styoo mguiy go bikche tsiñee lëë
xaa biñ ngo. Mbansye ptee styoo xaa, lëë
xaa bi, porñee tir rikw xaa.
23 Tsigo lëë Jesús buy kyako kwi, aan lëë
xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:
—¡Xaatee ngan sëëb tu rikw laañee xñabey
Dios!
24 Ntseeb psee xpëëdscuel xaa biñ nii
kwnee xaa, per lëë Jesús bikche chëb:
—Xiñ, ¡xaatee ngan sëëb meñ laañee
xñabey Dios! 25 Masy ngandy xsyak tu
camey te ma xan tu kyeech kuzh. Mastre
ngan xsyak tu rikw sëëb xaa laañee xñabey
Dios.
26 Tsiñee biñ xaa ngo, mastre psee xaa,
aan kwnabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa
xñee xaa:
—Aan ¿cho telaa lo tol tsigo?
27 Tsigo lëë Jesús buy lo xaa aan lëë Jesús
kwëb chëb:
—Chilody telaa meñ nonsy, per lëë Dios
kteelaa meñ.
28 Tsigo lëë Pedre bislo kwnee chëb:
—Lëë noo psaan noo kchësy nii chaap
noo, aan lëë noo syoop naal lii.
29 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nli xñen nii kchësy meñ nii xsaan lidzy,
betsy, psyañ, xñaa, pxosy, o xilyu gaa por
naa ni por xtiits Dios nii xteelaa, 30 misme
lo kislyu re skaa meñ go siik tu kyoow nii
psaan meñ go sinak yu, betsy, psyañ, xñaa,
xiñ ni xilyu, nikxe con kyalnë. Aan lëë lo
stu kislyu lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii
nitylody. 31 Per kchësy meñ nii nak meñ klo
nina, kyak meñ lultime. Ni ndaly meñ nii
nak meñ lultime nina, kyak meñ klo.

Lëëw xyon vuelt nii lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety (Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Lëë xaa no nëz si xaa Jerusalén, aan lëë
Jesús nechsye lo xpëëdscuel. Ksa xpëëdscuel
xaa psee, per lëë meñ nii nal xtsyeb. Tsigo
lëë Jesús, mguiy nii pxaal Dios, kwtsyetsy
ksa tsiipchop xpëëdscuel tublad aan lëë xaa
bislo bitiits xaa kchë nii ktsyool xaa, chëb
xaa:
33 —Chan do gon lëë no syo Jerusalén
laañee lëën jkaa ña maestre ley. Lëë xaa
kñab ketyaa ni lëë xaa jko naa ña meñ sit.
34 Lëë xaa kityni naa, lëë xaa kchoo mxeñ
naa, lëë xaa kiñ naa ni lëë xaa kuty naa. Per
tse nii loxo tson kpidz lëën kpañ.

Lëë Jacob ni Juan xñab tu favor (Mt. 20:20-28)

35 Lëë chop xiñ Zebedeo nii lë Jacob ni
Juan big lo Jesús aan lëë xaa chëb:
—Maestre, chakladzy noo nii kuñoo tu
favor nii kñab noo lool.
36 Lëë Jesús kwnabtiits chëb:
—¿Pe cos chakladzy to nii kuñaa?
37 Lëë xaa chëb:

—Bneetsy tiits nii tsiñee lëël sob kñabeyoo, syoob tuu gaa noo tyuxlad kwil, tuu noo nëzli, tuu noo nëzpeg.

38 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Nandy to pe xñab to. ¿Pe mod stedy to kyalnë nii teedyaa nayak, ni pe schobnis to nayak sinak chobnisaa lo xkyalnën ni xkyalkutyaa?

39 Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Schiloo noo.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli ste do kchë kyalnë nii teedyaa ni schobnis to con kyalnë nii chobnisaa. 40 Per nii sob to kwin nëzli o nëzpeg kaa, lëdy naa xyal knetsyo, sink lëëw jkaa meñ nii xyal jkaaw.

41 Tsiñee lëë stsii xpëëdscuel xaa biñ ngo, lëë xaa bislo blëë xaa lo Jacob ni lo Juan. 42 Per lëë Jesús kwtsyetsy xaa aan lëë xaa chëb:

—Nan do gon xa chuñ meñ xñabey lo kislyu re. Xsyak xaa nii tir non xaa aan chuuñ xcheñ xaa laañee xñabey xaa. Singo gak xtisy, tir nroob xkyalwnabey xaa. 43 Per lëë lady to gon lëdy singow. Deel no tu xaa nii chakladzy kak non lo do, no nii jkiiñ xaa kchësy lo do. 44 Ni deel no tu do nii chakladzy kak tu xaa nii mastre non, no nii jkiiñ xaa kchë lo meñ. 45 Porque biijty mguiy nii pxaal Dios parñee kantsi meñ xaa, sink parñee kantsi xaa meñ ni kety xaa parñee telaa ndaly meñ lo xtol.

Lëë Jesús chuuñ kyak Bartimeo (Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Lëë xaa ptsiñ kyedzy Jericó. Aan tsiñee lëë Jesús no nëz nii kchoo chu kyedzy ko ksa xpëëdscuel ni tub yox meñ, lëë xiñ Timeo nii lë Bartimeo sob kex chu nëz nii xtyedy siko xñab tumi lo meñ porñee chandy xaa. 47 Tsiñee lëë xaa biñ nii lëë Jesús xaa Nazaret sitedy siko, lëë xaa bislo chuptsyë xaa xñee xaa:

—¡Jesús, lii nii sëëdoo lo xtiiy rey David, pkëstyoo naa!

48 Ndaly meñ kwëntseeb lo xaa parñee nyoogw chuw xaa, per mastre kwchuptsyë xaa xñee xaa:

—¡Jesús, lii nii sëëdoo lo xtiiy rey David, pkëstyoo naa!

49 Tsigo lëë Jesús kwso tse aan lëë xaa chëb:

—Kol kwetsy xaa dyon.

Tsigo lëë meñ kwtsyetsy xaa nii chandy ko, chëb meñ lo xaa:

—Nguiool kwloo styool aan kuso, por lëë xaa xkwetsy lii.

50 Lëë xaa nii chandy ko pchon xkaxkem tublad aan lëë xaa kwyas big xaa lo Jesús. 51 Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos chakladzyoo nii kuñaa?

Tsigo lëë xaa nii chandy ko chëb:

—Maestre, chakladzyaa kanaa.

52 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Schilo kyeyoo. Porñee bniladzyoo ngo nii lëël byak.

Wor go kazh lëë xaa nii chandy ko kon, aan lëë xaa kunal Jesús tyub nëz.

11

Lëë Jesús xsyëëb leñ kyedzy Jerusalén (Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Tsiñee lëë xaa ptsiñ kex Jerusalén laañee nche kyedzy Betfagé ni kyedzy Betania laañee nyoo sob kiy nii lë Olivos, lëë Jesús pxaal chop xpëëdscuel 2 chëb xaa lo xaa:

—Kol tsi kyedzy nii nche kexka ske aan tsiñee ktsiñ do, lëë do kan tu burr nii këtuu. Ni tu cho karty sob lady ma. Kol klaa ma aan kol tëni ma. 3 Aan deelñee cho kñabtiits lo do penak xlaa do ma, kol këb nii naa jkiiñ ma. Na kakni gakaa ma.

4 Lëë xpëëdscuel xaa si, aan tsiñee lëë xaa ptsiñ kyedzy ko, lëë xaa kon nii lëë burr këtuu kex tu chu yu laañee xtye nëz aan lëë xaa blaa ma.

5 Aan lëë bla meñ nii nche siko chëb lo xaa:

—¿Pe cos chuñ do? ¿Penak nii xlaa do burr gue?

6 Tsigo lëë xaa chëb si chëb Jesús lo xaa. Aan lëë meñ blaa biy xaa ma. 7 Tsi lëë xaa ptsiñni ma laañee so Jesús, lëë xaa pxob xab xaa lady ma aan lëë Jesús kwsob lady ma. 8 Aan ndaly meñ ptañ xab lo nëz. No gaa meñ pchug xikw yag aan kwleek meño lo nëz.

9 Tsigo lëë kchësy meñ nii nech ni meñ nii nal bislo kwchuptsyë xñee:

—¡Skizh Dios! ¡Xaatee buen xaa nii pxaal xaa lo no! 10 ¡Skizh Dios nii lëë xaa pxaal

tu xaa nii kñabey lëë no sinak kwnabey rey David! ¡Kol ktee skizh lo Dios!

11 Singo kwsëëb Jesús leñ kyedzy Jerusalén ni leñ lidzy Dios. Aan loxsye buy xaa kchësy cos nëz re nëz rek, lëë xaa si Betania ksa xaa ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa porñee lëë tse ptsyel.

Lëë Jesús xtsiibtee yag yegw nii këdy nex (Mt. 21:18-19)

12 Lëë byaani lyu lëë xaa bi Betania, aan lëë Jesús kwlaañ. 13 Aan sitre so xaa kon xaa tub xan yag yegw nii singootyee no xikw. Aan lëë xaa kukuy dyon pe kë yegw, per këdyo. Xaktyee xiplago singootyee xña porñee lëdy xtiemp yegw. 14 Tsigo lëë Jesús kwnee lo yag yegw, chëb xaa:

—Ni tu cho kpikchedre kaw xnexoo.

Aan biñ xpëëdscuel xaa nii kwnee xaa.

Lëë Jesús xlëë lo meñ leñ lidzy Dios (Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy Jerusalén. Aan tsiñee lëë Jesús kwsëëb leñ lidzy Dios, lëë xaa bislo kwlii xaa kchësy meñ nii nche kto ni nche si siko. Ptische xaa xmezh meñ nii no ktsëë tumi lo xcombañer, ni ptische xaa xyagxily meñ nii xto palom, 16 ni blaady xaa nsyëëb meñ nii noy pe cos leñ lidzy Dios. 17 Aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ xñee xaa:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee: “Lidzyaa kak tu laañee kiidnee kchësy meñ lo Dios”, per lëë do byuño lidzy ngbaan.

18 Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley biñ nii kwnee Jesús. Ngo nii lëë xaa bislo byub xaa mod par kuty xaa xaa. Nli gaa nii ptsyeb xaa Jesús porñee kon xaa kchësy meñ psee biñ xiwseedy Jesús. 19 Per tsiñee lëë lyu pkyey lëë Jesús pchoo kyedzy ksa xpëëdscuel.

Lëë yag yegw xpidzy (Mt. 21:20-22)

20 Lëë byaani stu lyu silyga, lëë xaa kwte kexka xan yag yegw aan kon xaa nii axte luw pidzy. 21 Tsigo lëë Pedre psaladzy nii chëb Jesús lo yag yegw ko aan lëë xaa chëb:

—Maestre, buy gaanoo lëë yag yegw nii ptsiibteel pidzy.

22 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol kniladzy Dios. 23 Por nli xñen deelñee cho këb lo kiy re: “Bichee nu aan kukyab lo nistoo”, aan xkandy kik xaa, sink xniladzy tyub styoo xaa nii lëë nii xñee xaa kak, tsigo sako. 24 Por ngo lëën xñe lo do nii kchësy nii kñab to lo Dios, deelñee xniladzy to nii lëëw chaple to, lëëw kap to. 25-26 Aan tsiñee lëë do noyutiitsni Dios, kol knityladzy tol nii ngo xcombañer do lo do parñee ktsily pxosy to nii sob kpaa xtol do.

Xkyalwnabey Jesús (Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

27 Tsiñee lëë xaa ptsiñ Jerusalén stub, lëë Jesús kwsëëb leñ lidzy Dios, aan lëë xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley, ni bla xaa kol big lo xaa 28 aan lëë xaa kwnabtiits chëb xaa:

—¿Cho bneetsy tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?

29 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Wi gak gaan dyon kñabtiits tu cos lo do. Deelñee snë dow na, tsigo sniyaa cho xtiitspey chuuñtsyeyaa kchë cos re. 30 ¿Cho pxaal Juan dyon biid kchoobnis xaa? ¿Pe Dioso ote no chol meñ lo kislyu rew yak? Kol nëw dyon.

31 Tsigo lëë xaa go bislo ptilytiits lsa xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: “¿Penak tsigo bnilasty to nii bluuy xaa?” 32 Lëë deelñee tyeesy no nii chol meñ lo kislyu re pxaal xaa, no nii ktsyeb no meñ, por kchësy meñ xniladzy nii nli xtiits Dios bluuy Juan.

33 Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús:

—Ndondy noow.

Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Per ni naa ngo busy kniydy dyon cho xtiitspey chuuñtsyeyaa kchësy cos re.

12

Xcuent xaa tsiiñ nii tir kok ntseeb (Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

1 Lëë Jesús bislo beeñ kseedy meñ nonsyke con cuent xñee xaa:

—Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv aan lëëw psuugw kwraly xaa, ni lëë xaa kwteeñ tu kyeech par kxii xaa uv tsiin kchoo viñ ni psaa xaa tu laañee klaa sob xaa par kyënap xaaw.

'Loxsye ngo lëë xaa kwlootiñ lyu go lo bla xaa nii kuuñ xtsiiño aan lëë xaa si sit.
2 Tsiñee lëë xtiemp uv kol, lëë xpixwano pxaal tu xmos siknab nii xyal xaa lo xaa nii beeñ tsiiño. 3 Per lëë xaa tsiiñ psaksi xmos xaa, ptee xaa xcheñ xaa aan lëë xaa psonëz xaa singosy. 4 Tsigo lëë xpixwano pxaal stu mos, per xaa gosy kwlë xaa kik xaa ni kwlootsyetsy xaa xaa. 5 Pxaalak xaa stu xaa, lëël beetyak xaa xaa. Loxsye ngo lëë xaa pxaal stubla xaa. No cheñ xaa ptee xaa tsiiñ go, no gaa xaa beety xaa.
6 'Lëë lultime lëë xaa pxaal yuub xiñ xaa nii mastre xleni xaa nladzy xaa: "Sak mbeñ xaa tsiiñ xiñganaa." 7 Per lëë xaa tsiiñ go chëb lo xcombañer: "Lëë xaa re nak nii kyaani kchësy nii chap pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiin kako xcheñ no." 8 Lëë xaa kwnaasy xaa, aan lëë xaa beety xaa. Loxsye ngo lëë xaa kukchon xaa tublad chu kwaa nii no yag uv.
9 Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:
—¿Pe në do dyon pe kuñ xpixwan uv? Tsi xaa wo aan kuty xaa xaa tsiiñ go ktee gaa xaa kwaa go lo stu meñ.
10 '¿Pe karty nayak klab to xkitsy Dios laañee xñee:
Lëë kyo nii psëëb meñ nii xsaa yu byak tu
kyo nii mastre xkiiñ.
11 Lëë Dios beeñtsyey nrii aan xsee no xtyon
now?
12 Tsigo lëë xaa kokladzy nyoy xoo xaa Jesús porñee byeñ xaa nii contre lëë xaa pso Jesús cuent ko. Per como ptsyeb xaa meñ, lëë xaa psaan Jesús aan lëë xaa bi.

Lëë xaa fariseo chuñ Jesús preb (Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Loxsye ngo lëë xaa pxaal bla xaa fariseo ni bla xaa nii nak ksa Herodes lo Jesús parñee dyon tsaap nyë Jesús tublan tiits nii nchilo nguëëkiy xaa Jesús. 14 Lëë xaa kwey chëb xaa:
—Maestre, ndon noo nii nonsyke tiitsli xñeel, xsaldyoo nii xñee meñ porque xseedyoo xa chak meñ. Liisy nli gaa na xluuyoo xa kpañ ñe sinak xñabey Dios. ¿Pe nonguial dyon tizh noo lo xtisy Roma ote nonguialdyo yak? ¿Pe stizh noo ote tizhty noo yak?
15 Per lëë Jesús byeñ pe cos tsiiñ si xaa aan lëë xaa chëb lo xaa:
—¿Penak nii chakladzy to kuñ do naa preb? Kol tëni tu pes lon dyon parñee kanno.
16 Lëëw kuni xaa aan lëë Jesús chëb:
—¿Cho nrii kë loo go ni cho lë kë nu?
Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:
—Lëë xtisy Roma nii lë César kë low.
17 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kol ktee nii nak xcheñ César lo César ni kol ktee gaa nii nak xcheñ Dios lo Dios.
Aan ntseeb psee meñ go biñ nii chëb Jesús.

Lëë meñ xñabtiits xa nak nii xpañ meñ kuty (Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Tsigo lëë bla xaa saduceo kwey lo Jesús. Lëë xaa saduceo xñee nii nlidy xpañ meñ kuty. Por ngo kunabtiits xaa lo Jesús chëb xaa:
19 —Maestre, Moisés gon pkëë nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan klyëëdy kety xaa aan ksaandy xaa mëëd lo tsiil xaa, no nii ktsiilña betsy xaa kwnaa viud nii psaan xaa parñee kap tsiil betsy xaa nii kuty mëëd.
20 Per tu vuelt name tu xaa kadzy betsy nak xaa aan lëë xaa nii nak xaa kol lo xaa ptsiilña, per lëë xaa kuty aan kopty tsiil xaa mëëd. 21 Tsigo lëë xaa nii so xitsy xaa ptsiilña kwnaa viud ko, per lëë xaa kutyak aan kopty kwnaa go mëëd. Singo gak ptsyool stu xaa. 22 Ksa kadzy xaa ptsiilña, per ni tu xaa psaandy mëëd. Lëë byalo wi kwnaa go kuty. 23 Per lëë nana busy tsiñee lëë xaa kpañ, ¿cho tsiil xaa kak kwnaa go deel ksa kadzy xaa ptsiilña me?
24 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Nandy to pe xñee do, porñee xyuumbeydy to kitsy nii kë xtiits Dios ni xyuumbeydy to xkyalwnabey Dios. 25 Tsiñee lëë meñ kuty kpañ, ni mguiy ni kwnaa gaa ktsiilñady, sink lëë meñ nii kpañ kak sinak angly nii ncheno kpaa. 26 Xñee do lë nii nlidy xpañ meñ kuty. ¿Pe karty nayak klab to xcuent yakitsy nii noyek leñ libre nii pkëë Moisés laañee chëb Dios: "Naa nak xDios pxusykoltoo do Abraham, ni pxusykoltoo do Isaac ni pxusykoltoo do Jacob"? 27 Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ nii mbañ nak xaa. Ngo nii xñen nandy to pe xñee do.

Nii chakladzy Dios kuuñtsyeey no (Mt. 22:34-40)

28 Wi tu maestre ley nii no lady meñ biñ wtilytiits ko, ni biñ xaa nii ngui kwëb Jesús lo xaa saduceo. Ngo nii lëë xaa kwnabtiits chëb xaa:

—¿Cho nii xñabey Dios dyon kuuñtsyeey no mastre non?

29 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Lëë nii xñabey Dios nii mastre non lo kchësyo nak nrii: "Biño meñ Israel, tugak Dios gon nak xDios no, kintre stu Dios. 30 Pkëstyoo xDioosoo tyub styool, tyub xkyalbiniil, ni tyub xkyalcheeñoo ni tyubñaa fuersy nii nol." 31 Ni xñabey Dios nii jkëstyool xcombañeeroo sinak nii xkëstyool lii. Porque jkëstyoo no Dios ni jkëstyoo no xcombañer no, nrii mastre non lo Dios.

32 Tsigo lëë maestre ley chëb lo xaa:

—Singow, maestre. Nli xñeel nii tugak Dios no ni kintre stu xaa. 33 Ni nii jkëstyoo ñe Dios tyub styoo ñe, ni tyub xkyalcheñ ñe, ni tyub fuersy nii no ñe, ni nii jkëstyoo ñe xcombañer ñe sinak lëë ñe, mastre nono que kchë ma nii chek lo pkoog ni kchë nii chiksakon meñ lo Dios.

34 Tsiñee kon Jesús nii ngui no kik maestre ley go, lëë xaa chëb lo xaa:

—Xlyëëdre lëë klaa kñabey Dios lii.

Aan ni tu cho byaxtre tsigo nyabtiits pe stu cos lo Jesús.

¿Cho lo xtiiy sëëd Crist? (Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

35 Lëë Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios aan lëë xaa kwnabtiits chëb xaa:

—¿Penak dyon nii xñee maestre ley nii lo xtiiy rey David sëëd Crist? 36 Per con lëë Kyalbini Ntson cheñ Dios na beeñ knee rey David chëb xaa:

Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:

"Kwsob kwin nëzli axte nii tsitsiñ tse nii lëël kñabey kchë lo meñ nii xlëë lool."

37 ¿Xa kñabey Crist rey David deelñee lo xtiiy rey David pchoo Crist?

Aan tyub styoo kchësy meñ go pkëëtyag xiwseedy Jesús.

Nii chuuñtsyey maestre ley (Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

38 Lo xiwseedy Jesús xñee xaa:

—Kol kap cuent lo maestre ley, por xtsiladzy xaa kakw xaa kchë ladx non ni xtsiladzy xaa jkëëptyux meñ xaa laañee ktsyooltyee meñ xaa lo kiy. 39 Xyub xaa skan leñ ktoo laañee xsyob meñ non ni tsiñee chi xaa tu wagw xyubpee xaa sob xaa laañee kan meñ xaa. 40 Ni xla xaa lidzy kwnaa viud, aan parñee këb meñ nii tir buen xaa xsyo xaa chool xaa tu lay nii xyaldy kaa. Por ngo mastre ksaksi Dios xaa.

Tumi nii kwloo kwnaa viud alcansiy (Lc. 21:1-4)

41 Lëë Jesús kwsob laañee sob alcansiy xuy xaa xko meñ tumi leñ alcansiy ni chan xaa xtsiñ meñ rikw nii xko tub yox tumi leñ alcansiy. 42 Tsiñee lëë tu kwnaa viud nii tir prob ptsiñ, lëë me kwloo chop centab cobre nii xisy non leñ tu alcansiy. 43 Tsigo lëë Jesús kwtsyetsy xpëëdscuel aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Nli xñen lo do nii nroobre tumi nii kwloo kwnaa viud re alcansiy que kchë nii kwloo meñ. 44 Porque kchësy meñ xtee tumi nii xkiiñtre lo meñ, per lëë me lo xkyalprob me, lëë me ptee kchësy tumi nii nseñ me.

13

Lëë Jesús xñee nii lëë lidzy Dios nitylo (Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Tsiñee lëë Jesús pchoo lidzy Dios, lëë tu xpëëdscuel xaa chëb:

—¡Maestre, buy gaanoo xaatke ngol kchë kyo gue ni xaatke ngui kchë yu gue!

2 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Chanoo kchë yu ngol re lë? Per ni tu kyo kyaandy lady xcombañero. Kchësyo nitylo.

Kyalnë nii tedy meñ (Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Loxsye ngo lëë Jesús si kiy nii lë Olivos aan lëë xaa kwsob chex kiy laañee nyoo lidzy Dios. Siko sob xaa tsi lëë Pedre, Jacob, Juan ni Ndresy kwnabtiits tsilaan lo xaa chëb:

4 —Chakladzy noo nii kñëël loo noo pa wor kak kchë nii kwneel. ¿Ni xa mod kyeeñ noo nii lëëw mer kak?

5 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol kap cuent parñee ni tu cho jkëëtidy lëë do. 6 Por ndaly xaa nii jkiiñ lën kiid aan

kñë xaa nii lëë xaa nak Crist, ni skëëti xaa ndaly meñ.

7 'Tsiñee kon do nii lëë tily chak nëz re
nëz rek, ktsyebty to, porque singo no nii
kako. Per nitylody kaa kislyu. 8 Porque lëë
kyedzy ktily lsa ni lëë xaa xñabey ktily lsa.
Ni ndaly laañee kni xu ni lëë kpiñ tso. Lëë
kchë kyalnë go tsigo kal bislo.

9 'Ligier kol kak. Por lëë meñ tsikso lëë do
lo xaa xñabey ni lëë meñ kiñ lëë do leñ ktoo.
Ni lëë do tsinee lo xtisy ni lo rey por naa.
Siko lëë do kñee xtitsaa lo xaa. 10 Por antes
nii nitylo kislyu, lëë kchë meñ nii nche lo
kislyu kon xtiits Dios nii xteelaa. 11 Ni pe
tsinidy kik to nii dyon pe kñee do tsiñee lëë
meñ tsini lëë do lo xaa xñabey, sink kol nee
nii kñë Dios lo do wor go, porque lëdy to
kñee, sink Kyalbini Ntson cheñ Dios kñee.
12 So tse nii lëë meñ kñabey kety betsy ni
so tse nii misme pxosy meñ kñabey kety
meñ. Ni so gaa tse nii lëë xaa wiñ kak
niladzy pxosy aan lëë xaa kñabey kety xaa.
13 Kchësy meñ klëë lo do porñee xsoob to
xtitsaa. Per deelñee kxekw to te do kchë lo
kyalnë go, stelaa do.

14 'Tsiñee kan do nii lëë nii ntseeb nii
xnitylo noyak laañee nody nii kako, tsigo
kchësy to nii no do Judea no nii kxooñ do
tsëp to kiy. (Deel xlab to nrii, kol ktee
nii kyeñ dow.) 15 Ni deelñee so do kik
lidzy to tse go, kyejty to par pe kwii do.
16 Ni deelñee nche do tañ, kpikchedy to
par tsikxi do xab to. 17 ¡Brob kchë kwnaa
nii nak xiñ tse go o kwnaa nii xkadzy kaa
xiñ! 18 Kol nab lo Dios nii kakty kchësy nrii
mëë nii chak nal. 19 Porque tse go lëë meñ
tedy kyalnë dox nii karty te meñ destye nii
kwleek Dios kislyu, ni kpikchedre gaa kan
meñ kyalnë dox ko loxsye tedyo. 20 Aan
deelñee kuuñ ktopty Dios tiemp ko, ni tu
cho telaady. Per lëëw kuuñ ktop xaa porñee
xkëstyoo xaa meñ nii kwle xaa.

21 'Deelñee cho kñë lo do tse go: "Kol
kuy gaanoo, lëë Crist so nu", o "Lëë gaa
xaa so ske", knilasty tow. 22 Por ndaly
kchë xaa wnee xuuy nii kiid kñë lo do nii
lëë xaa nak Crist, ni kñë xaa nii lëë xaa
sëëdni xtiits Dios, ni suuñtsyey xaa mila-
gre ni kyalntson parñee jkëëti xaa meñ nii
kwlel Dios deelñee steedyo tiits. 23 Per lëë
do ligier kol kak, por lëën niyle lo do kchë
nii kak.

Lëë mguiy nii pxaal Dios kpikche (Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

24 'Tsi lëë kchë kyalnë dox ko lox tedy, lëë
lo ngbidz jkyey, ni lëë mëë kyuuy, 25 ni lëë
mëly kchingaa leñ kpaa ni lëë kchë nii no
leñ kpaa kni.

26 Chëbak Jesús:

—Naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios,
lëë meñ kan kchukën lo xkey con tu kyal-
wnabeyaa ni tu kyalntsonaa. 27 Lëën kxal
xanglyaa tsiktop kchësy meñ nii kwlelaa
tyubñaa lo kislyu.

28 'Kol kseedy xcuent yag yegw: Tsiñee
lëë xikwo xkë peñ, aan lëë xiplago xchukë,
xyeñ do nii lëë xtiemp kyo sëëd yob.
29 Singo gak tsiñee kan do nii lëë kchë cos
re noyak, syeñ do nii lëën mer kyely. 30 Ni
xñen lo do nii antes nii tedy kchë meñ nii no
natiemp lëë kchë cos re kak. 31 Stedy kpaa
ni stedy kislyu, per lëë xtitsaa tejtyo.

32 'Per lëë tse nii kako ni wor ni tu cho
nandyo, ni angly nii ncheno kpaa. Ni naa
nii nakaa mguiy nii pxaal Dios nandyno.
Xaktyee Tat Tios nano.

33 'Ligier kol kwe ni kol kwena por nandy
to pa wor tsitsib tse go. 34 Nak kchë nrii
sinak tu xaa nii no nëz tsi tu tañ sit, aan
antes nii kchoo xaa lëë xaa xsaan tsiiñ
nii kuñ catu xmos xaa, ni lëë xaa xso tu
xaa nii kyënap chu puert. 35 Singo tsigo
busy, kol kwena, porque nandy to pa wor
klañ xpixwan yu, deelñee xkyeysye lyuw,
o wrol gaa kyoolo, o worñee gaa xpetsy
nguidy kolo o xyeñsye kaa taño. 36 Toontlaa
kolpsye klañ xaa aan jkaa do lo mgaal.
37 Nii xñe gakaa lo do xñen lo kchësy meñ:
Kol kwena.

14

Lëë xaa xñabey xyub xa jkaa Jesús (Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Schop kpidz chak falt kak paskw. Lo
lni go chaw meñ Israel kyaxtily nii xkyëdy
levadur. Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë
maestre ley bislo xyub mod dyon xa kñaasy
xaa Jesús par kuty xaa xaa. 2 Per lëë gak xaa
xñee:

—Kñaasty no xaa na lni parñee kak nx-
oldy meñ.

Lëë tu kwnaa xkyëëb aceit lo kik Jesús (Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Lëë Jesús kwey Betania lidzy Simoñ nii
kwlañ kyalkits nii lë lepra. Lëë xaa sob lo
mezh noyaw xaa tsiñee lëë tu kwnaa ptsiñ
noy tu bot. Kaktsësyo tub clasy aceit nii
xlyaa nex. Tir nyazh non clasy aceit ko.
Lëë me pxaly bot ko aan lëë me kwtëëb
aceit nii xlyaa nex ko lo kik Jesús. 4 Per no
bla xaa nii nche siko blëë aan xñee xaa lo
xcombañer xaa:
—¿Penak lika kwxiñ aceit nii xlyaa nex
re? 5 Nchilopee ndyow mansye tson kyoow
denario par kak meñ prob yudar.
Aan blëë xaa lo kwnaa go.
6 Per lëë Jesús chëb:
—Kol ksaan me. ¿Penak chisyeedy to me?
Buen beeñ me. 7 Por tugak gon kan do meñ
prob, aan schiloo gaa kuñ do meñ prob
yudar tsiñee klyaño styoo do, per naa gon
lëdy tugak tson lady to. 8 Lëë kwnaa re
beeñtsyey nii pchilootyee lo me. Lëë me
kwtëëb aceit nii xlyaa nex re ladyaa parñee
tsel xixkwaa xcuerpaa tse nii lëën jkyeetsy.
9 Nli xñen lo do nii kchë laañee kluuy meñ
xtiits Dios nii xteelaa tyub lo kislyu, lëë
meñ kutiits nii beeñtsyey kwnaa re parñee
ksaladzy meñ me.

Lëë Judas xyub xa jkaa Jesús ña xaa xñabey (Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

10 Lëë tu xpëëdscuel Jesús nii pcholë Judas
Iscariote kunee lo xaa nii xñabey lo pxosy
parñee këb xaa dyon xa jkaa Jesús. 11 Tsiñee
lëëw biñ xaa xñabey, per nli busy ble xaa,
aan lëë xaa chëb nii stee xaa tumi lo Judas.
Tsigo lëë Judas bislo byub dyon xa jkaa
Jesús lo xaa xñabey.

Lëë Jesús chaw xtsee ksa xpëëdscuel (Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

12 Tse nii chislo lni nii chaw meñ Is-
rael kyaxtily nii xkyëdy levadur, ni tse nii
chuty meñ mëkwxiily nii ktyaaw paskw, lëë
xpëëdscuel Jesús kwnabtiits chëb:
—¿Pa chakladzyoo nii kyokuuñloo noo nii
tyaaw xtsee no na paskw?
13 Tsigo lëë Jesús pxaal chop xpëëdscuel
chëb xaa:
—Kol tsi leñ kyedzy. Siko lëë do kan
tu xaa nii noy tub che nis. Kol tsinal
xaa, 14 aan laañee sëëb xaa, kol këb lo
xpixwan yu: "Lëë maestre xñabtiits: ¿Pa
sob yu laañee kaw xtseen na paskw ksa
xpëëdscuelaa?" 15 Lëë xaa kluuy tu yu ngol
nii sob kik lidzy xaa, xixkwaalew. Siko kol
kuuñlo nii tyaaw xtsee no.
16 Lëë xpëëdscuel xaa si. Tsiñee lëë xaa
ptsiñ leñ kyedzy, lëë xaa kon xaa go sinak
nii chëëbpee Jesús, aan lëë xaa bislo beeñlo
xaa nii kaw xtsee xaa paskw.
17 Tsiñee lëë lyu pkyey lëë Jesús ptsiñ leñ
yu go ksa xpëëdscuel xaa. 18 Lëë xaa nche
sob lo mezh kayaw xaa, tsiñee lëë Jesús
chëb:
—Xyeñpaa nii misme tu do jko naa ña xaa
xñabey.
19 Tsigo mban ptee styoo ksa xpëëdscuel
Jesús aan lëë xaa bislo tuga xaa xñabtiits
xñee xaa:
—¿Pe lëdy naaw?
20 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Tu xaa nii no lady ksa tsiipchop tow.
Lëë xaa noyaw leñ tu kyonaa. 21 Naa nii
nakaa mguiy nii pxaal Dios, lëë meñ kuty
naa ni lëën teedy kaa kchë nii no teedyaa
sinak nii këpeew leñ kitsy nii kë xtiits Dios.
Per ¡brob xaa nii jko naa ña xaa xñabey!
Masy buen nyi xaa nyaldy xaa.
22 Aan mentre lëë xaa ncheyaw, lëë Jesús
kwseñ kyaxtily, aan loxsye pteedy xaa
skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëëw
pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa chëb xaa:
—Kol kawo, xcuerpno.
23 Ni lëë xaa kwseñ tu vas nii no viñ, aan
loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw ptee xaa
kow xpëëdscuel xaa. 24 Tsigo lëë xaa chëb:
—Tu cheñaa nrii kow do. Lëëw kxee
parñee kak nyoo nii xkëstyoon lëë do ni
xkëstyoon kchësy meñ. 25 Nli xñen lo do nii
kidraa viñ axte ktsiñ tse nii kin viñ kub
kpaa laañee sob Dios.

Lëë Pedre xñee nii ksaandy xaa Jesús (Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Loxsye biily xaa lëë xaa si kiy nii lë
Olivos. 27 Siko lëë Jesús chëb:
—Kchësy to ksaan naa. Sinrii xñee leñ
kitsy nii kë xtiits Dios: "Lëën kuty meñ
nii xkyënap mëkwxiily, aan lëë ma kchoots

klyaal.” 28 Per tsiñee lëën kpañ, kloon ka
Galilea lo do.
29 Tsigo lëë Pedre chëb:
—Nikxe kchësy xcombañeraa ksaan lii,
per naa ksandyaa lii.
30 Per lëë Jesús kwëb chëb:
—Nli xñen lool nii na kyool kazh, antes nii
jkwetsy nguidy kol chop vuelt, lëël këb nii
xyuumbeydyoo naa.
31 Per lëë Pedre tugak kwnee:
—Nikxe ketynin lii, këbtyaa nii xyuum-
beydyaa lii.
Aan ksa xpëëdscuel xaa kwnee singo.

Lëë Jesús chutiitsni Dios Getsemaní (Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ tu laañee lë
Getsemaní, aan lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:
—Kol sob nu mentre lëën kakutiitsni
Dios.
33 Lëë xaa sini Pedre, Jacob ni Juan, aan
lëë xaa bislo pteenë xaa ni mban kok xaa,
34 ni lëë xaa chëb:
—Mban xtee kyalkuty styoon. Kol kwës
nu dyon aan kol kwena.
35 Tsigo lëë Jesús si par kaan xisy wiñ,
lëë xaa kot ndooslo lo lyu, aan lëë xaa
kwnab lo Dios nii xaatsye ntsiñdy kyalnë
go, 36 xñee xaa:
—Tat Tios, par lool kchësyo xchilo. Ptee-
laa naa lo kyalnë re. Per kuuñtsyeydyoo nii
chakladzyaa, sink nii chakladzyoo.
37 Tsi lëë xaa bikche lëë ksa tson
xpëëdscuel xaa nii kuni xaa nche nixyesy.
Ngo nii lëë xaa chëb lo Pedre:
—Simoñ, ¿nixyesyoo lë? ¿Pchilody nawen
siquier xisy wiñ nsyob naal? 38 Kol kaa na
ni kol kutiitsni Dios parñee jkaaldy xaatox
to. Ndaan no styoo do, per lëë lady to mban
now.
39 Lëë xaa si stub, aan lëë xaa bitiitsni
Dios. Misme tiits nii kwnee gak xaa klo
kwnee xaa stub. 40 Tsiñee lëë xaa bikche,
lëë xpëëdscuel xaa nche nixyesyak, porñee
lika xtiib lo xaa lo mgaal. Aan nandy xaa pe
këb xaa. 41 Lëë xaa kwey stub. Lëëw byoon
gaa vuelt. Lëë xaa chëb:
—¿Pe bii nche nixyesy to nawen ni nche
kxiladzy to? Lëëw na, lëë wor kutsiñ nii lëë
mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ ngoptol.
42 Kol tsische, kol tsoo, por lëë xaa nii jko
naa ña xaa xñabey sëëd kexle.

Lëë meñ xñaasy Jesús (Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë Judas,
tu xaa nii wi kwyo lady xpëëdscuel xaa,
ptsiñni tubtsoon meñ nii noy spad ni yag.
Lëë meñ nii xñabey lo pxosy, ni maestre
ley, ni meñ kol pxaal kchësy meñ go. 44 Lëë
Judas chëb kazh lo meñ go:
—Xaa nii nagon kawaa tu pxit kwesy,
xaa gow. Kol naasy xaa aan kol koy xaa.
Klaady to xaa.
45 Singo big xaa lo Jesús chëb xaa:
—Maestre.
Ptee gaa xaa tu pxit kwesy Jesús. 46 Tsigo
lëë meñ kwnaasy Jesús aan lëë meñ biy
xaa.
47 Per lëë tu xaa nii so siko kwlii xispad
aan lëë xaa pchug tyag tu xmos xaa nii
xñabey lo pxosy. 48 Tsigo lëë Jesús kwnabti-
its lo meñ chëb:
—¿Penak nii sëëdnaasy to naa con spad ni
con yag, sinak nawen nyakaa tu ngbaan?
49 Ksatyee tse kwson lady to leñ lidzy Dios
beeñ ksedyaa meñ, aan kwnaasty to naa.
Per lëë kchësy nrii chak parñee teedyaa nii
kë leñ xkitsy Dios.
50 Tsigo so gak Jesús. Lëë xpëëdscuel xaa
pxooñ.
51 Per lëë tu xaa yeeñ sinal, mbixsye xaa
tublë ladx, aan lëë meñ kokladzy nyaasy
meñ xaa, 52 per lëë xaa blaa ladx ko aan lëë
xaa pxooñ nëb kidy xaa.

Lëë Jesús so lo xaa xñabey (Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Tsiñee lëë meñ ptsiñni Jesús lo xaa
nii mastre non lo pxosy, lëë kchë xaa nii
xñabey lo pxosy, ni xaa kol ni maestre ley
ptyop. 54 Ni nikxe gaa sit sit kunal Pedre,
per lëë xaa ptsiñ axte lo xley xaa nii mastre
non lo pxosy, aan lëë xaa kwsob xtsëë xaa
chu ki ksa xaa xaa nii xkyënap lidzy Dios.
55 Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa
non xyub dyon pe jkëëkiy xaa Jesús parñee
kñab xaa kety Jesús. Per ptsyoldy xaa pe
nguëëkiy xaa xaa. 56 Porque nikxe ndaly
meñ pkots tiits kizh xaa, per xaal xaal
kwnee cad meñ. 57 No meñ kuso pkëëkiy
xaa cos nii nlidy kwnee xaa, xñee meñ:

58 —Ptsyon noo kwnee xaa nii lëë xaa knitylo lidzy Dios nii psaa meñ lo kislyu re aan tsonak kpidz me lëë xaa ksaalo stu nii ksaady meñ lo kislyu re.
59 Per ni tu meñ nii kwnee së lidy xtiits.
60 Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy kwso groltyee lady meñ aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:
—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe nli kchë nii xkëëkiy meñ re lii?
61 Per kwneedy Jesús. Tsesy kwso xaa. Ni tu pe chëbty xaa. Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy bikche kwnabtiits stub chëb:
—¿Pe nli nii lii nak Crist, mguiy nii no kxaal Dios?
62 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nliw, naa nak mguiy nii pxaal Dios. Ni sanak to lëën sob kwi Dios nëzli, ni tsiñee lëën kchukë lo xkey kyelyaa lo kislyu re stub.
63 Tsiñee lëë xaa nii mastre non lo pxosy biñ ngo, lëë xaa pchos xab xaa porñee singootyee blëë xaa aan lëë xaa chëb:
—¿Pa jkiiñre gaa no meñ nii jkëëkiy xaa?
64 Lëë do gon biñ xaatee ntseeb kchë tiits nii kwnee xaa. ¿Pe në do dyon xa kak xaa?
Tsigo kchësy meñ chëb no nii kety xaa.
65 Wor go kazh lëë meñ bislo pchoo mxeñ xaa, ni lëë meñ ptse lo xaa, aan loxsye xtee meñ cheñ xaa, xñee meñ:
—¡Kwnë dyon cho kwtiñ lii!
Ni lëë xaa nii xkyënap leñ lidzy Dios byaasy lo xaa.

Lëë Pedre xñee nii xyuumbeydy xaa Jesús (Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Lëë Pedre so lo ley tsiñee lëë tu kwnaa nii xkyë xtsiiñ xaa nii mastre non lo pxosy kwtedy. 67 Aan tsi lëë me kon nii lëë Pedre no ktsëë chu ki, lëë me buy lo xaa aan lëë me chëb:
—Wil lë kwënal Jesús meñ Nazaret.
68 Tsigo lëë Pedre chëb:
—Lëdyo, xyuumbeydyaa meñ go ni nandyaa pe cos xñeel.
Aan lëë xaa pchoo ley laañee xsyëëb meñ. Tsigo lëë tu nguidy kol pkwetsy. 69 Lëë kwnaa go buy lo Pedre stub aan lëë me bislo bitiits mew lo meñ xñee me:
—Wi meñ gue nak ksa Jesús.
70 Per lëë xaa bikche gak chëb xaa lëdyo. Kok xtsedyako lëë meñ nii nche siko chëb lo Pedre stub:
—Nli gaa na wil lë nak ksa Jesús, porque xaa Galilea nakoo.
71 Tsigo lëë Pedre bislo xkon Dios xñee:
—Xyuumbeydyaa xaa gue. Nandyaa cho xñee do.
72 Aan wor go kazh lëëw pchop vuelt nii lëë nguidy kol no jkwetsy, lëë Pedre gaa psaladzy nii chëb Jesús lo xaa: “Antes nii jkwetsy nguidy kol chop vuelt, lëël këb nii xyuumbeydyoo naa tson vuelt.” Ngo nii lëë xaa bislo biiñ xaa.

15

Lëë Jesús so lo Pilat (Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Tsiñee lëë lyu byaani lëë xaa nii xñabey lo pxosy, ni xaa kol, ni maestre ley ni kchësy xaa non ptyop. Lëë xaa pxituu Jesús aan lëë xaa kuni xaa lo Pilat. 2 Lëë Pilat kwnabtiits lo Jesús chëb:
—¿Pe lii nak xrey meñ Israel?
—Lii në nii naaw —chëb Jesús.
3 Ndaly nii pkëëkiy xaa nii xñabey lo pxosy xaa. 4 Lëë Pilat bikche kwnabtiits lo xaa chëb:
—¿Penak nii xñeedyoo? Buy gaanoo blaktre nii xkëëkiy kchë xaa gue lii.
5 Per ni tu pe kwneedy Jesús. Tsi kon Pilat ngo, ntseeb psee styoo xaa.

Lëë Jesús no skiib par kety xaa (Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

6 Mer lni xlaa Pilat tu xaa nii no skiib, tu xaa nii kñab meñ kyedzy. 7 Lëëtyee leñ tse go lëë tu xaa nii lë Barrabás no skiib ksa stubla xaa ntseeb porñee kukyeety xaa meñ worñee ptilyni xaa xaa xñabey. 8 Lëë meñ kunab lo Pilat nii klaa xaa tu xaa nii no skiib sinak nii chuuñtsyey xaa cad iz.
9 Tsigo lëë Pilat kwëb chëb:
—¿Pe chakladzy to nii klaan xrey meñ Israel?
10 Porñee byeñ xaa nii por kyalmbidy kwnaasy xaa nii xñabey lo pxosy Jesús.
11 Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy pkiily meñ parñee kñab meñ laa Barrabás. 12 Lëë Pilat kwnabtiits chëb:

—¿Xa kuñaa xaa nii xñee do xrey meñ Israel tsigo?

13 Tsigo kchësy meñ kwchuptsyë xñee:

—¡Pkëë xaa lo crusy!

14 Tsigo lëë Pilat chëb:

—¿Per pe cos nak xtol xaa?

Per lëë meñ bikche kwchuptsyë stub xñee:

—¡Pkëë xaa lo crusy!

15 Tsigo lëë Pilat, como kokladzy xaa nyaan buen xaa lo meñ, lëë xaa blaa Barrabás. Aan loxsye kwnabey xaa ptee meñ cheñ Jesús, lëë xaa kwloo xaa ña meñ nii jkëë xaa lo crusy.

16 Lëë bla soldad kuni Jesús chu yulyey aan siko lëë kchë soldad ptyop. 17 Lëë xaa pkakw Jesús tu ladx nixñë yë ni lëë xaa psoob tu coron kitsy kik xaa. 18 Loxsye ngo lëë xaa bislo kwchuptsyë xaa xñee xaa:

—¡Byinayk xrey meñ Israel!

19 Ni pxob soldad yag kik Jesús, ni pchoo mxeñ soldad xaa, ni psoxib xaa lo Jesús sinak nii xsoxib meñ lo tu xaa non. 20 Loxsye kwtsityni xaa Jesús, lëë xaa kwlii ladx nixñë yë go lady xaa aan lëë xaa pkakw xaa mer xab xaa. Tsigo lëë xaa sini xaa par jkëë xaa xaa lo crusy.

Lëë soldad xkëë Jesús lo crusy
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Lëë tu xaa kyedzy Cirene nii lë Simoñ bikche tañ. Alejandro ni Rufo nak xiñ xaa. Aan tsiñee lëë xaa kwtedy kexka laañee nche meñ, lëë soldad pkoy xoo xaa xicrusy Jesús.

22 Lëë xaa kuni Jesús tu laañee lë Gólgota. (Lëë tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee no tsit kik meñ kuty.) 23 Siko lëë xaa pteedy viñ nii nots tub clasy kizh nii lë mirra lo Jesús, per kowdy Jesúso. 24 Loxsye ngo lëë xaa pkëë xaa lo crusy. Ni lëë soldad kwloo xab Jesús rif parñee dyon pe cos kchal catu xaa.

25 Las nueve nak sily nii pkëë xaa Jesús lo crusy. 26 Pkëë xaa blalan tiits kik xicrusy Jesús laañee xñee penak kë xaa lo crusy, xñeew sinrii: “Xrey meñ Israel.” 27 Wi chop ngbaan kwë ksa xaa lo crusy, tu xaa nëzli, stu xaa nëzpeg.

28 Pkab Jesús lady meñ mal sinak nii këpeew leñ kitsy nii kë xtiits Dios.

29 Kchësy meñ nii xtyedy laañee kë Jesús lo crusy xkotsyetsy ni xtsiiy kik xñee:

—¿Pe chanlo na?, lii nii xchonoo lidzy Dios aan tsonak kpidz lëëw tse xsoblil stub.

30 Pteelaa lii ni byety lo crusy.

31 Singo gak kwtsityni xaa nii xñabey lo pxosy xaa ni maestre ley xñee xaa:

—Pteelaa xaa stu meñ, per chilody kteelaa xaa lëë xaa. 32 No nii kyety xaly Crist ke lo crusy nina kazh parñee kniladzy no nii nli lëë xaa nak xrey meñ Israel.

Aan axte wi chop ngbaan nii kwë kwi xaa lo crusy kwlootsyetsy xaa.

Xkyalkuty Jesús
(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Tsiñee lëë xwe ngbidz kol lëë kislyu pkyey aan lëëw byaani axte las tres wor wtse. 34 Aan misme wor go lëë Jesús kwchuptsyë xñee xaa:

—Eloi, Eloi, ¿lema sabactani? (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Tat Tios, Tat Tios, ¿penak nii psaanoo naa?)

35 Lëë bla xaa nii nche siko biñ nii kwnee Jesús aan lëë xaa chëb:

—Kol kon gaa, profet Elías xkwetsy xaa.

36 Tsigo lëë tu xaa nii so siko lëënlëdy kujkadz tublë sponj lo viñ la. Lëëw psoob xaa lo tublë punt yag aan lëëw ptsig xaa lo Jesús parñee nyi Jesúso, xñee xaa:

—Kol ksaan xaa dyon pe siid klity Elías xaa lo crusy.

37 Per lëë Jesús kwchuptsyë nguiedzy aan lëë xaa kuty. 38 Ni lëë ladx nii kë leñ lidzy Dios pchos nsoli. 39 Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo kchë soldad nii nche siko kon xa kuty Jesús, lëë xaa chëb:

—Nli nii Xiñ Dios nak mguiy re.

40 Wi bla kwnaa nche sit xuy. Lady kchë kwnaa go no María Magdalena, ni Salomé, ni Mariy. Xiñ Mariy nak Jacob xaa nii nak xaa nyab ni José. 41 Lëë ksa kwnaa re beeñ xyudar Jesús worñee kwyo xaa nëz Galilea. Ni ndaly re kchë kwnaa nii ptsiñ Jerusalén ksa Jesús nche siko.

Lëë Jesús xkyeetsy
(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Tsiñee lëë tse go ptsye lëë meñ no wxixkwaa par tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. 43 Lëë José xaa kyedzy Arimatea kwloo

valor lo aan lëë xaa kunab xcuerp Jesús lo Pilat. Wi xaa nak tu xaa non Israel, ni wi gaa xaa këmbës nii lëë Dios kñabey. 44 Ntseeb psee Pilat biñ xaa nii lëë Jesús tse lox kuty. Lëë xaa kwtsyetsy xaa nii xñabey lo soldad parñee kñabtiits xaa dyon pe nliw. 45 Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo soldad chëb nii nliw, lëë Pilat ptee tiitspey tsiklity José xcuerp Jesús lo crusy. 46 Tsigo lëë José kusi tublë ladx rusy, lëë xaa blity xcuerp Jesús lo crusy aan lëëw pchal xaa ladx ko. Loxsye ngo lëë xaa kujkeetsy Jesús leñ tu paa nii ndeeñ lo kyo. Ptse gaa xaa chu paa con tu kyo. 47 Aan lëë María Magdalena ni Mariy xñaa José kon pa pkyeetsy Jesús.

16

Lëë Jesús xpañ
(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Tsiñee lëë tse nii chak wxiladzy kwtedy, lëë María Magdalena, ni Mariy xñaa Jacob, ni Salomé kwxii aceit nii xlyaa nex par tsilo mew lady Jesús. 2 Lëë byaani lyu silyga, xlyañ lik ngbidz, lëë me tse ptsiñ chu paa. 3 Xñeesy me lo xcombañer me:

—¿Cho lë nii kob kyo nii xoob chu paa na?

4 Per tsi lëë me buy, kon me nii xoobtre kyo nii ntse chu paa xlugaro. 5 Tsiñee lëë me kwsëëb leñ paa, lëë me kon tu xaa xab rusy nii sob nëzli, aan lëë me ptsyeb ksa me. 6 Per lëë xaa xab rusy ko chëb lo me:

—Ktsyebty to. Nanaa nii lëë do xyub Jesús Nazaret, xaa nii kwë lo crusy. Per lëë xaa pañ, kindy xaa. Kol kuy gaanoo nu pxoob xaa. 7 Kol kyey aan kol këb lo xpëëdscuel me, per yuub lo Pedre kol këb nii lëë Jesús tse si Galilea. Siko lëë xpëëdscuel me kan me sinak nii chëëbpee me.

8 Tsigo lëë kwnaa go bi wxooñ chu paa xisy me lo tseb. Aan ni tu pe chëbty me, porñee tir ptsyeb me.

Lëë Jesús xyaklo lo María Magdalena
(Jn. 20:11-18)

9 Loxsye pañ Jesús tse tminkw sily, lëë xaa byaklo klo lo María Magdalena. Leñ styoo kwnaa go kwlii xaa kadzy kyalbini mal penaadle. 10 Lëë me kuni tiits lo kchë meñ nii kwënal Jesús. Mbansye ncheyoon kchë meñ go. 11 Tsiñee lëë meñ go biñ nii lëë Jesús mbañ, ni biñ meñ go nii lëë Mariy kon xaa, bnilasty meñ gow.

Lëë Jesús xyaklo lo chop xpëëdscuel xaa
(Lc. 24:13-35)

12 Loxsye ngo lëë Jesús byaklo lo stu mod lo chop xpëëdscuel xaa nii no nëz si tañ. 13 Lëë chop xaa go kukni tiits lo stubla xpëëdscuel xaa, per bnilastyak xaaw.

Lëë Jesús xyaklo lo ksa tsiiptub xpëëdscuel
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

14 Loxsye ngo lëë Jesús byaklo lo ksa tsiiptub xpëëdscuel. Lëëtyee lëë xpëëdscuel xaa nche sob lo mezh kayaw. Kwëntseeb Jesús lo xaa porñee singootyee nguiedzy styoo xaa ni porñee bnilasty xaa xtiits meñ nii chëb nii lëë Jesús pañ. 15 Ni chëb xaa:

—Kol tsi tyub lo kislyu aan kol kluuy xtiits Dios nii xteelaa kchësy lo meñ. 16 Kchë meñ nii kniladzy xtiits Dios ni chobnis telaa lo xtol, per lëë meñ nii knilasty xtiits Dios, lëë meñ go nitylo lo xtol. 17 Kyalntson re kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios: Con xtitsaa kwii meñ kyalbini mal ni kñee meñ stu tiits kub, 18 ni nikxe gaa señ meñ go mëël ni ki meñ go ngwaan, pe kakty meñ go. Ni tsi lëë meñ go kxob ña lady meñ xsyaknë, lëë meñ xsyaknë kyak.

Lëë Jesús xyëp kpaa
(Lc. 24:50-53)

19 Loxsye kwnee Jesús lëë xaa byëp kpaa aan lëë xaa kwsob kwi Dios nëzli par kñabey xaa. 20 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa pchoo xluuy xaa xtiits Dios laañee xtsiiñtyee xaa. Lëë Jesús beeñ xaa yudar. Ptee Jesús tiitspey beeñtsyey xaa kyalntson parñee kak nyoo nii nli xtiits Dios xluuy xaa.

Kitsy nii pkëë San Lucas

1-2 Tyux Teófilo. Lëën xal kitsy re lool nii
nakoo tu xaa non parñee ksocueentaa kchë
nii kal kwtedy. Ndaly xaa nojkëë kchë nii
beeñtsyey Jesucrist. Lëë meñ nii kono ni
xluuyo chutiits xa nako. 3 Lëë na win byub
xa nak kchë cos ko destye worñee bislow,
aan kwxaakaa nii precisy kso xnëëz noo
parñee kxalno lool 4 parñee kaknan nyëël
xa nak kchë nii no kluuy meñ lool.

Lëë angly xñee nii lëë Juan kaly

5 Lëë Herodes nak rey xtañ meñ Judea
tiemp nii kwyo tu pxosy nii pcholë
Zacarías. Lady tub tiiy pxosy nii pcholë
Abías kwyo Zacarías. Sabely pcholë tsiil
xaa, lo xtiiy Aarón sëëd me. 6 Psoob
Zacarías xtiits Dios chop tsiil. Por ngo ni
tu cho pchilody nlis kiy pe cos lo xaa. 7 Per
lëë xaa kol le chop xaa aan pchilody nyap
tsiil xaa mëëd.
8 Lëë tu tse lëë xtiiy Zacarías pchal sëëb
leñ lidzy Dios, 9 aan nak xcostumbre pxosy
nii klo xko xaa rif parñee kan xaa dyon cho
sëëb lo pkoog, aan lëëtyee Zacarías pchal
sëëb lo pkoog tsiko kox yaal lo Dios. 10 Kchë
meñ kwche ley chool lay mentre lëë yaal
noyek. 11 Aan lëë tu xangly Dios byaklo
lo Zacarías lo pkoog. Nëzli laañee noyek
yaal byaklo angly. 12 Tsiñee lëë Zacarías
kon angly, byeñdy xaa pe nyuñ xaa aan tir
ptsyeb xaa. 13 Per lëë angly chëb:
—Zacarías, ktsyeebtyoo, por lëë Dios biñ
nii xñaboo, aan lëë tsiiloo Sabely kap tu
mëëd nii kcholë Juan. 14 Aan lëël kle ni
ndaly gaa meñ kle tsi lëë mëëd ko kaly.
15 Por tu xaa non kak xiñoo lo Dios. Kidy
xaa viñ ni kidy xaa cos nii chuuñ ksudzy, ni
lëë Kyalbini Ntson sëëb leñ styoo xaa antes
nii kaly xaa. 16 Lëë xaa ktikche styoo meñ
Israel lo Dios. 17 Lëë xiñoo Juan tenech lo
Dios, ni siñee kwyo kyalbini leñ styoo Elías,
tsow leñ styoo xaa, ni sinak nii kwnabey
Elías kñabey xaa, parñee kisyaal xaa xtily
meñ nii xtilyni xiñ, ni parñee ksoob meñ
ntseeb tiits. Singo mod lëë xaa kluuy xa
kyëmbës meñ Dios.
18 Tsigo lëë Zacarías kwnabtiits lo angly
chëb:
—¿Xa mod kniladzyaa nii sak nrii
cumplir? Por kwyoxaa ni kwyox tsiilaa.
19 Tsigo lëë angly kwëb chëb:
—Naa nak Gabriel. Lo Dios tugak son,
aan lëë xaa pxaal naa syelynin tiits re lool.
20 Per lëë na como bnilastyoo tiits nii bye-
lynin, lëël kyaan ngop, aan chilody kñeel
axte tse lëë kchë nrii kak cumplir.
21 Mentre lëë kchë ngo kayak leñ lidzy
Dios, lëë kchë meñ nii nche ley xñee penak
nii no klyëë Zacarías lo pkoog. 22 Tsiñee
lëë xaa pchoo, pchilody nyee xaa, aan axte
tsigolye lëë meñ byeñ nii no pe cos kon xaa
lo pkoog, xaktyee señ xko xaa aan singo
byaan xaa.
23 Tsi lëë nii no kuuñtsyey Zacarías leñ
lidzy Dios byal, lëë xaa sey lidzy xaa.
24 Loxsye ngo lëë tsiil xaa kok xiñ, aan kaay
mëë pchoody me lidzy me porñee nladzy
me: 25 “Lëë Dios bnee kyalnsaak re lon
parñee ktelastraa tsiñee kan meñaa.”

Lëë angly xñee nii lëë Jesús kaly

26 Tsiñee kok xoop mëë nii nak xiñ
Sabely, lëë Dios pxaal angly Gabriel tu
kyedzy nii lë Nazaret. Galilea ngab kyedzy
ko. 27 Leñ kyedzy ko kwyo tu kwnaa yeeñ
nii pcholë Mariy, aan lëë me pchootiñle par
ktsiilña me tu xaa nii lë José. Lo xtiiy David
sëëd José. 28 Lëë angly kwsëëb leñ lidzy me
aan lëë angly pkëëptyux me chëb:
—¡Xle Dios lool ni lëë Dios nakni lii!
29 Tsiñee lëë me kon angly, ptsyeb me biñ
me xtiits angly, aan nladzy me penak nii
pkëëptyux angly me singo. 30 Per lëë angly
chëb:
—Mariy, ktsyeebtyoo, por xle Dios lool.
31 Lëël kak xiñ aan lëël kap tu mëëd nii
kcholë Jesús. 32 Tu meñ xñabey kak mëëd
ko aan Xiñ Dios nii sob kpaa kolë meñ me,
ni lëë Dios kaa kso me kak me rey sinak
pxusykoltoo me David, 33 parñee kñabey
me lo meñ Israel aan iip kyaldy xkyalwn-
abey me.
34 Tsigo lëë Mariy chëb lo angly:
—¿Xa kaapaa mëëd con bii tusyaa?
35 Lëë angly chëb:
—Lëë Kyalbini Ntson kiid lool, ni lëë
xkyalntson Dios nii sob kpaa kyab ladyoo

sinak nii nyako tu xkey. Por ngo Xiñ Dios
kak mëëd nii kaly. 36 Ni wi gaa meñ li-
idzyoo Sabely kap tu mëëd, nikxe nii meñ
kol me ni xñee meñ nii chilody kap mëëd.
Per lëëw kok xoop mëë nii noy xiñ me,
37 por par Dios nody tu cos nii kchilody kak.
38 Tsigo lëë Mariy chëb:
—Ña Dios non. Na kuuñtsyeyaa nii kak-
lastyee Dios. Loxsye ngo lëë angly bi.

Lëë Mariy chikan Sabely

39 Leñ tse go lëënlëdy lëë Mariy si tu
kyedzy nii nche nëz kiy Judea. 40 Aan
tsiñee lëë me ptsiñ lidzy Zacarías, lëë me
pkëëptyux Sabely. 41 Tsi lëë Sabely biñ nii
lëë Mariy xkëëptyux, lëë mëëd nii so noy
me bni leñ styoo me, aan wor go kazh
lëë Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo me.
42 Tsigo nguiedzy kwnee me chëb me:
—Ni tu kwnaa karty kuuñlay Dios sinak
beeñlay Dioosoo, ni sinak beeñlay Dios
xiñoo. 43 ¿Cho nakaa parñee kiid kan xñaa
Xiñ Dios naa? 44 Por siikñee biñaa nii lëël
xkëëptyux, lëë xiñaa ble aan lëë me bni leñ
styoon. 45 Dichoosoo nii bniladzyoo nii sak
cumplir kchë nii në Dios lool.
46 Tsigo lëë Mariy chëb:
Tyub styoon xlen lo Dios.
47 Ni xle xkyalmbañaa lo Dios nii pteelaa
naa.
48 Por lëë Dios psooblo naa nii nakaa tu
kwnaa ndoladzy,
aan destye natse lëë meñ kñë lon di-
choosoo.
49 Por ndaly kyalnsaak nii no kneetsy Tat
Tios lon.
Ntson Tat Tios.
50 Ni tugak kaa xkëstyoo Dios meñ nii xsoob
xtiits me.
51 Con xkyalwnabey Dios bnitylo me kchë
nii nyuuñtsyey meñ nyaa.
52 Lëë me kwlii kchë meñ xñabey,
ni lëë me blisklaa kchë meñ ndoladzy.
53 Lëë me ptee nii pkiiñ lo meñ nii no
lyaadzy,
aan psonëz me meñ rikw singosy.
54 Beeñ me meñ Israel nii ngab lo me yu-
dar,
ni psaanlasty me meñ Israel.
55 Por singo byaan me tiits chop me
pxusykoltoo no Abraham ni xtiiy
Abraham nii nare kiid.
56 Tson mëë kwlës Mariy lo Sabely.
Loxsye ngo lëë me sey lidzy me.

Lëë Juan Bautist chaly

57 Tsi lëë tse kutsiñ nii lëë xiñ Sabely kaly,
lëë me kop tu mëëdpkiy. 58 Aan kchësy meñ
nii no kex chilidzy me ni meñ lidzy me
kutedy lo me porñee xle meñ nii lëë Dios
psaladzy me. 59 Lëë kwloxo xon kpidz, lëë
me kuni mëëd tsobey mëëd, aan kokladzy
meñ nii ncholë mëëd Zacarías sinak lë px-
osy mëëd. 60 Per lëë xñaa mëëd chëb:
—Juan no nii kcholë mëëd.
61 Tsigo lëë meñ chëb:
—Per ni tu meñ liidzyoo lëdy singo.
62 Lëë meñ kwnabtiits lo pxosy mëëd
con señ, parñee këb xaa dyon xa kcholë
mëëd. 63 Lëë pxosy mëëd kwnab tublë
table aan lëë xaa pkëë lo table ko: "Juan
kcholë mëëd." Aan kchësy meñ psee. 64 Ni
wor go kaazhkaa lëë Zacarías pchilo kwnee
stub, aan lëë xaa bislo pteedy xaa skizh
lo Dios. 65 Kchësy meñ nii no kex chilidzy
xaa ptsyeb, ni kchë kyedzy nii nche nëz kiy
Judea pso cuent meñ nii kok. 66 Aan kchësy
meñ nii biñ ngo xñee:
—¿Cho lë nii kak mëëd re tsi lëë me kroob?
Por nyoo nii lëë Dios nakni me.

Ti nii biily Zacarías

67 Lëë Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo
Zacarías aan lëë xaa kwnee nii psyaab Dios
styoo xaa, chëb xaa:
68 Skizh xDios meñ Israel,
por lëë xaa sëëd kteelaa xkyedzy xaa.
69 Lo xtiiy David pchoo tu xaa ndaan nii
pxaal xaa kteelaa lëë no.
70 Penaadle pxaal xaa tiits lo xiprofet xaa
chëb xaa
71 nii lëë xaa kla lëë no lo xaa nii xtilyni lëë
no ni lo kchë xaa nii chaklasty kan
lëë no.
72 Ni nyoo nii pkëstyoo xaa pxusykoltoo no.
Por ngo beeñ xaa cumplir kchë tiits ntson
nii kwnee xaa.
73 Lo pxusykoltoo no Abraham chëb xaa
74 nii lëë xaa kla lëë no lo xaa nii xtilyni
lëë no, parñee ktsyebty no ksoob no
xtiits xaa,
75 ni ksaan no xtol no ni kpañ no sinak
xñabey xaa parñee kchilo kpig no lo
xaa tyub nii kpañ no.

76 Lëë lii, xiñ xiprofet Dios nii sob kpaa kakoo,
por lii nech lo Dios parñee kwiil nëz nii tedy xaa,
77 ni parñee këëboo lo meñ Israel nii lëë Dios ktsily xtol meñ go,
ni lëë xaa kteelaa meñ go lo tol.
78 Porñee tir buen xDios no,
por ngo lëë xaa kxaal tu xaa nii klyañ kpaa sinak xlyañ ngbidz,
79 parñee ksaani xaa lo meñ nii ncheno lo nguey,
ni kluuy xaa xa kpig no lo Dios.
80 Lëë xaa wiñ go kwroob aan nonsyke xtiits Dios kuni kik xaa, ni tañ gaa kwyo xaa axte tse nii lëë xaa kwnee lo meñ Israel.

2

Lëë Jesús chaly (Mt. 1:18-25)

1 Leñ tse go lëë xtisy Roma nii pcholë César Augusto kwnabey ktyop lë meñ nii no kchë kyedzy nii ngab lo xaa. 2 Lëë Cirenio xñabey xtañ meñ Siria worñee kwyaa cens re. 3 Aan no nii kchësy meñ kyey xkyedzy parñee mer xkyedzy meñ jkab meñ. 4 Por ngo lëë José pchoo kyedzy Nazaret nii ngab Galilea par tsi xaa tu kyedzy nii lë Belén nii ngab Judea. Kyedzy ko koly rey David ni lo xtiiy gaa rey David sëëd José. 5 Lëë xaa kwey kyedzy ko parñee siko jkab xaa chop xaa Mariy, por lëë xaa merle ktsiilña me ni lëë gaa me nak xiñle. 6 Aan lëëtyee Belén nche xaa tsiñee lëë tse kutsiñ nii lëë xiñ Mariy kaly. 7 Siko koly xiñ klo Mariy, aan loxsye pchal me mëëd ladx, lëë me kwtiix mëëd laañee xkyëtuu ma, porñee ptsyoldy me posad.

Lëë angly xñee lo xaa nii xkyënap mëkwxiily

8 Kexka chu kyedzy Belén ptseñ bla xaa nii nche nap xpëkwxiily. 9 Aan kolpsye lëë tu xangly Dios ptsiñ lo xaa ni lëë xbini Dios bibëly lo xaa aan tir ptsyeb xaa. 10 Per lëë angly chëb:

—Ktsyebty to, por tiits nii kuuñ kle styoo do ni styoo kchësy meñ syelynin. 11 Lëë xaa nii këmbës to kiid kteelaa lëë do koly leñ xkyedzy David natse. Lëë xaa nak Crist nii xñabey. 12 Tsiñee kan do tu mëëd yeeñ nii nchal ladx nix laañee xkyëtuu ma, lëë do kyeñ nii nli tiits nii niyaa lo do.

13 Aan misme wor go lëë tub yox angly byety kpaa par ktee angly skizh lo Dios xñee angly:

14 ¡Skizh Dios nii sob kpaa!
¡Xtee xaa xkyalnsaak xaa lo kchë meñ nii xleni xaa lo kislyu!

15 Loxsye byëp angly kpaa, lëë xaa nii xkyënap mëkwxiily chëb lo xcombañer:

—Kol tsoo leñ kyedzy Belén tsiin tyon noo nii biidnë Dios lo no.

16 Lëënlëdy lëë xaa si aan tsiñee ptsiñ xaa, lëë xaa kon Mariy ni José ni lëë xaa kon mëëd yeeñ nii nix laañee xkyëtuu ma. 17 Lëë xaa bitiits nii lëë angly kukëb lo xaa cho nak mëëd nii koly. 18 Aan kchësy meñ psee biñ nii bitiits xaa nii xkyënap mëkwxiily. 19 Per lëë Mariy iip bnitylasty Mariy kchë ngo, tugak kwyow styoo me. 20 Lëë xaa nii xkyënap mëkwxiily bi aan lëë xaa ptee skizh lo Dios porñee kon xaa ni biñ xaa kchë nii chëb angly lo xaa.

Lëë Jesús chobey

21 Tse nii ptsiil mëëd xmal, lëë mëëd kwyobey, aan lëë mëëd pcholë Jesús, por destye worñee karty kak xiñ Mariy, lëë angly chëb xa kcholë mëëd.

22 Tsiñee lëë Mariy kwte lo kyalsyañ sinak xñabey xley Moisés, lëë me kwey Jerusalén par tsini me Jesús leñ lidzy Dios. 23 Por leñ kitsy nii kë xley Dios xñee nii kchësy mëëdpkiy klo jkab lo Dios. 24 Lëë me kuksakon nii xñabey xley Dios. Lëë ley xñee nii schilo kokon meñ chop ngog o chop kaa palom lo Dios.

25 Tiemp ko kwyo tu xaa nii pcholë Simeón leñ kyedzy Jerusalén. Buen xaa ni psoob xaa xtiits Dios ni kwëmbës kaa xaa nii lëë Dios kteelaa meñ Israel. Kokni Kyalbini Ntson xaa. 26 Lëë Kyalbini Ntson chëb nii kejty xaa deelñee kandy xaa kiid Crist. 27 Lëë Kyalbini Ntson pxaal Simeón lidzy Dios, aan tsiñee lëë José ni Mariy ptsiñni Jesús par kuuñtsyey xaa nii xñabey ley, 28 lëë Simeón kwteetsy Jesús aan lëë xaa ptee skizh lo Dios chëb xaa:

29 Blaa na, Tat Tios, ketyaa,
por lëën kon nii lëël beeñ cumplir xtiitsoo,
30 ni lëën kon gaa xaa nii kteelaa meñ,

31 ni kchësy kaa meñ nii nche lo kislyu kan
nii lëë xaa pxaaloo.
32 Lëë xaa ksaani lo meñ sit,
ni lëë xaa ksoli meñ Israel.
33 Lëë pxosy Jesús ni lëë xñaa Jesús psee
biñ kchë nii kwnee Simeón. 34 Aan loxsye
beeñlay Simeón xaa, lëë Simeón chëb lo
Mariy, xñaa Jesús:
—Tsiñee lëë mëëd re kñee lo meñ Israel
no meñ kpig lo Dios, no gaa meñ ksaan
Dios, ni ndaly meñ klëë lo xaa. 35 Singo
mod lëë kchë nii xsya styoo meñ kak nyoo.
Kchë ngo ktsiñ leñ styool sinak nii nyak tu
cuchiy nii kchug xkyalmbañoo.
36-37 Kwyo tu kwnaa nii kwnee xtiits
Dios. Ñan pcholë me. Xiñ Fanuel nii sëëd
lo xtiiy Aser kok me. Tap kaly ptsiiptap iz
chap me. Ptsiilña me, per xaktyee kadzy iz
pañ tsiil me, aan destye nii kuty tsiil me,
ksatyee tse chi me lidzy Dios par kutiitsni
me Dios ni no tse chawdy me par kuuñ
ksak me Dios. 38 Lëë Ñan ptsiñ mer worñee
lëë Simeón nonee aan lëë me pteedy skizh
lo Dios ni lëë me chëb lo meñ nii lëë mëëd
ko kteelaa meñ Israel.

Lëë pxosy Jesús sey Nazaret

39 Loxsye beeñtsyey pxosy Jesús nii
xñabey xley Dios, lëë xaa sey par xkyedzy
xaa. Nazaret nii ngab Galilea nak xkyedzy
xaa. 40 Aan siko kwroob Jesús ni siko ptee
Dios kyalchak lo xaa ni lëë Dios kokni xaa.

Lëë Jesús chutiitsni maestre

41 Ksatyee iz chi pxosy Jesús paskw
Jerusalén. 42 Por ngo, worñee lëë Jesús kop
tsiipchop iz, lëë xaa kwey ksa xaa, por
singo nak xcostumbre meñ Israel. 43 Tsiñee
lëë lni kwtedy, lëë Mariy ni lëë José bi aan
byeñdy xaa nii lëë Jesús byaan Jerusalén.
44 Nladzy xaa tse sey Jesús lady meñ. Tu
kpidz nder kwsë xaa, per tsiñee konsye
xaa nii seydy Jesús lady meñ nii xyuumbey
xaa, 45 lëë xaa bikche sey xaa Jerusalén
sikyub xaa Jesús.
46 Axte kwloxo tson kpidz, lëë xaa ptsil
Jesús leñ lidzy Dios. Lëë Jesús noyutiitsni
maestre. 47 Aan kchësy meñ psee biñ kchë
nii kwnee xaa. 48 Tsiñee lëë Jesús ptsil, psee
pxosy xaa, aan lëë xñaa xaa chëb:
—Xiñ, ¿penak nii psaksil lëë noo? Mban
pkyëkyuub noo lii.
49 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¿Penak kwëkyub to naa? ¿Pe nandy to nii
mastre precisy kyën tsiiñ leñ lidzy Dios?
50 Per byeñdy pxosy Jesús penak kwnee
xaa singo.
51 Lëë xaa sey Nazaret ksa xaa, ni lëë
Jesús kaa psoob xtiits pxosy, aan bnitylasty
xñaa xaa kchë ngo. Tugak kwyow styoo
me. 52 Siko kwroob Jesús ni siko kwyo
xkyalcheñ xaa aan ble Dios ni ble meñ lo
xaa.

3

Lëë Juan xluuy xtiits Dios
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1-2 Tsiiñle iz kok nii nak Tiberio xtisy
Roma worñee lëë xiñ Zacarías nii pcholë
Juan bislo xluuy xtiits Dios. Lëë Poncio
Pilato xñabey xtañ meñ Judea tiemp ko. Lëë
Herodes xñabey Galilea, lëë betsy Herodes
nii lë Felip xñabey Iturea ni Traconite, lëë
Lisanias xñabey xtañ meñ Abilinia, ni lëë
Anás ni Caifás nak pxosy nii mastre non.
Tiemp ko lëë Dios kwnee lo Juan tañ. 3 Aan
lëë Juan kukëb lo kchë meñ nii no kexka
chu kiigwpee Jordán nii no nii ktikche meñ
styoo lo Dios ni chobnis meñ, parñee ktsily
Dios xtol meñ. 4 Lëë Juan nak xaa nii xseety
profet Isaías worñee pkëë xaa leñ xlibre
xaa:
Son meñ tsiy xaa tsiñee lëë xaa kñee lo meñ
tañ, këb xaa:
“Kol kxixkwaa nëz nii tedy xaa nii xñabey.
Kol kwii tu nëz tubli.
5 Kchësy laañee kë yoo kyaktsë,
ni kchësy laañee sob kiy kyak tubli,
kchësy nëz nii xtee vuelt kchooli,
ni kchë kyeech nii no lo nëz kyaktsë.
6 Ni kchësy meñ kan kiid xaa nii kteelaa
meñ.”
7 Tsiñee lëë meñ xtsiñ par kchoobnis
Juan meñ, lëë xaa xñee lo meñ:
—¡Nak to sinak mëël! ¿Cho në nii lëë do
telaa lo kyalntseeb nii kxaal Dios? 8 Kol
kpañ sinak xñabey Dios parñee kak nyoo
nii nli lëë do ptikche styoo do lo Dios.
Kak nyaady to nii Abraham nak pxosy to.
Por nli xñen schilo kuñ Dios kyo re xiñ
Abraham. 9 Ni lëë kiib yag kaa tse so
mbës parñee chug silu yag nii xkyëdy nex,

aan lëëw tso lo ki. Singo ktsyool meñ nii xtikchedy styoo lo Dios.
10 Tsigo lëë meñ chëb:
—Kwnë pe cos kuuñtsyeey noo.
11 Lëë Juan chëb:
—Deelñee chap to chop nëz ladx, kol ktee tub nëzo lo meñ nii kindy xab. Ni deelñee chap to nii ktyaaw, kol ktee nii kaw meñ nii kindy pe kaw.
12 Wi bla xaa nii xtop tumi nii xyey Roma big chobnis, aan lëë xaa chëb lo Juan:
—Maestre, lëë nook, ¿pe cos kuuñtsyeey noo?
13 Lëë Juan chëb:
—Kol nab tumi nii nonguial kñab to. Ksaksidy to meñ.
14 Wi bla soldad kwnabtiits lo Juan chëb:
—Aan lëë nook, ¿pe cos kuuñtsyeey noo?
Lëë Juan chëb:
—Klady to xcheñ meñ, ni ktsebty to meñ, ni jkëëkiydy to meñ deelñee karty pe kuñ meñ. Kol tso conforme nii chazh to.
15 Kchësy meñ psee biñ nii kwnee Juan, aan nladzy meñ neñdy lëë Juan nak Crist nii no kxaal Dios. 16 Per lëë Juan chëb lo meñ:
—Nli naa xchoobnis lëë do con nis, per lëë xaa nii kiid tsiñee lëën kpi kchoobnis meñ nii kniladzy xtiits Dios con Kyalbini Ntson, ni lëë xaa ksaksi meñ nii knilasty con ki. Por mastre non xaa lon, ni parñee sinchuñaa kxakaa tuukidy lab xaa xkiiñdyaa. 17 No xpal xaa ña xaa par kuñ nyë xaa xobxtily ni kwii xaa tixob tublad. Lëë xaa kotsey xobxtily leñ ngoch, per lëë xaa ksaay tixob lo tu ki nii kyuuydy.
18 Ndaly mod kwnee Juan lo meñ worñee bluuy xaa xtiits Dios. 19 Axte lo rey Herodes kwëntseeb Juan, chëb xaa: “Nody nii tsonil Herodías, por tsiil betsyoo Felip nak me.”
Ni lëdy kaa por ngosy kwëntseeb xaa lo Herodes, sink wi por kchë cos mal nii beeñtsyey Herodeso. 20 Per psaandy Herodes xtol, sink lëëw beeñ ktyalyre xaa worñee lëë xaa kwloo Juan skiib.

Lëë Jesús xchobnis (Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Wi Jesús kwchobnis worñee no kchoobnis Juan kchësy meñ. Aan mentre noyutiitsni Jesús Dios, lëë kpaa byaly 22 aan lëë xKyalbini Ntson Dios sëëd sëëb sinak tu palom byab lady xaa. Ni lëë xaa biñ tsiy tu xaa nii xñee:
—Lii nak xiñaa. Xkëstyoon lii. Naa kwlel.

Pxusykoltoo Jesús (Mt. 1:1-17)

23 Kalyptsii iz Jesús worñee lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios. Nladzy meñ nii xiñ José kok Jesús. Lëë José nak xiñ Elí, 24 lëë Elí nak xiñ Matat, lëë Matat nak xiñ Leví, lëë Leví nak xiñ Melqui, lëë Melqui nak xiñ Jana, lëë Jana nak xiñ José, 25 lëë José nak xiñ Matatías, lëë Matatías nak xiñ Amós, lëë Amós nak xiñ Nahúm, lëë Nahúm nak xiñ Esli, lëë Esli nak xiñ Nagai, 26 lëë Nagai nak xiñ Maat, lëë Maat nak xiñ Matatías, lëë Matatías nak xiñ Semei, lëë Semei nak xiñ Josec, lëë Josec nak xiñ Judá, 27 lëë Judá nak xiñ Joanán, lëë Joanán nak xiñ Resa, lëë Resa nak xiñ Zorobabel, lëë Zorobabel nak xiñ Salatiel, lëë Salatiel nak xiñ Neri, 28 lëë Neri nak xiñ Melqui, lëë Melqui nak xiñ Adi, lëë Adi nak xiñ Cosam, lëë Cosam nak xiñ Elmadam, lëë Elmadam nak xiñ Er, 29 lëë Er nak xiñ Jesús, lëë Jesús nak xiñ Eliezer, lëë Eliezer nak xiñ Jorim, lëë Jorim nak xiñ Matat, 30 lëë Matat nak xiñ Leví, lëë Leví nak xiñ Simeón, lëë Simeón nak xiñ Judá, lëë Judá nak xiñ José, lëë José nak xiñ Jonam, lëë Jonam nak xiñ Eliaquim, 31 lëë Eliaquim nak xiñ Melea, lëë Melea nak xiñ Mena, lëë Mena nak xiñ Matata, lëë Matata nak xiñ Natán, 32 lëë Natán nak xiñ David, lëë David nak xiñ Isaí, lëë Isaí nak xiñ Obed, lëë Obed nak xiñ Booz, lëë Booz nak xiñ Sala, lëë Sala nak xiñ Naasón, 33 lëë Naasón nak xiñ Aminadab, lëë Aminadab nak xiñ Admin, lëë Admin nak xiñ Arni, lëë Arni nak xiñ Esrom, lëë Esrom nak xiñ Fares, lëë Fares nak xiñ Judá, 34 lëë Judá nak xiñ Jacob, lëë Jacob nak xiñ Isaac, lëë Isaac nak xiñ Abraham, lëë Abraham nak xiñ Taré, lëë Taré nak xiñ Nacor, 35 lëë Nacor nak xiñ Serug, lëë Serug nak xiñ Ragau, lëë Ragau nak xiñ Peleg, lëë Peleg nak xiñ Heber, lëë Heber nak xiñ Sala, 36 lëë Sala nak xiñ Cainán, lëë Cainán nak xiñ Arfaxad, lëë Arfaxad nak xiñ Sem, lëë Sem nak xiñ Noé, lëë Noé nak xiñ Lamec, 37 lëë Lamec nak xiñ Matusalén, lëë Matusalén nak xiñ Enoc, lëë Enoc nak xiñ Jared, lëë Jared nak xiñ Mahalaleel, lëë Mahalaleel

nak xiñ Cainán, 38 lëë Cainán nak xiñ Enós,
lëë Enós nak xiñ Set, lëë Set nak xiñ Adán,
aan lëë Adán nak xiñ Dios.

4

Lëë Jesús chak preb (Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

1 Loxsye kwsëëb Kyalbini Ntson leñ
styoo Jesús, lëë xaa bi chu kiigwpee Jordán,
aan lëë Kyalbini kuni xaa tañ. 2 Aan ksa
choow kpidz nii kwyo xaa tañ go pkaal
xaatox xaa. Ni tu pe tawdy xaa. Por ngo,
tsiñee lëë xaa kwlaañ, 3 lëë xaatox chëb lo
xaa:
—Deelñee nli Xiñ Dios nakoo, kwnabey
nii kyak kyo nii nche ske kyaxtily.
4 Per lëë Jesús chëb:
—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: "Lëdy
nonsy kyaxtily kaw meñ parñee kpañ
meñ."
5 Loxsye ngo lëë xaatox kuni Jesús tu kik
kiy aan ketyle bluuy xaa kchë kyedzy nii
nche lo kislyu lo Jesús, 6 aan lëë xaa chëb:
—Snetsyaa kchë kyedzy ni cos non nii
no lo kislyu lool, por lëë Dios bneetsyo lon
aan lëëw ktedyaa lo xaa nii klyañ styoon.
7 Deelñee soxiboo lon, lëëw knetsyaa lool.
8 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: "Psoxib
lo Dios nii xñabey lii ni xtiits sye xaa psoob."
9 Lëë xaatox kuni xaa leñ kyedzy
Jerusalén, aan lëë xaatox blëp xaa kik lidzy
Dios laañee mastre klaa, ni lëë xaatox chëb
lo xaa:
—Deelñee Xiñ Dios nakoo, kwyas nu,
10 por leñ xkitsy Dios xñee: "Lëë Dios kxaal
xangly kakni lii. 11 Lëë angly kñaasy lii con
ña, parñee lasty kyo niyoo."
12 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Leñ xkitsyak Dios xñee: "Kuñdyoo Dios
nii xñabey lii preb."
13 Tsiñee konsye xaatox nii chilodre kuñ
xaa Jesús preb, lëë xaa psaan Jesús tu
tiemp.

Lëë Jesús xtsiñ xtañ meñ Galilea (Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 No Kyalbini Ntson leñ styoo Jesús, lëë
xaa ptsiñ Galilea, aan tyub tañ go xseety
meñ xaa. 15 Kchë ktoo nii kwtedy xaa
bluuy xaa xtiits Dios, ni kchë gaa meñ
kwyo xfavor xaa.

Psaldy meñ Nazaret Jesús (Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Lëë Jesús kwey Nazaret. Kyedzy ko
kwroob xaa. Aan lëë xaa kwey ktoo tse
nii xiladzy meñ Israel, por wal nii singo
nak xcostumbre xaa, ni lëë xaa kwsoli par
klab xaa kitsy nii kë xtiits Dios. 17 Lëë xaa
kwnaasy kitsy nii pkëë profet Isaías aan lëë
xaa byub laañee xñee:
18 Lëë xKyalbini Ntson Dios nakni naa,
por lëë xaa kwle naa par kanin xtiits xaa lo
meñ mban.
Lëë xaa pxaal naa kaklaan xaa nii no skiib,
ni kxalyaa lo meñ nii chandy,
ni kchoobladzyaa styoo meñ nii no kyalnë.
19 Ni lëën syely këp lo meñ nii lëë wor
kutsiñ nii lëë Dios kteelaa meñ.
20 Loxsye ptse Jesús libre, lëëw pko xaa
ña xaa nii xkyë tsiiñ leñ ktoo aan lëë xaa
kwsob. Kchë meñ nii nche siko buy lo xaa.
21 Tsigo lëë xaa chëb lo meñ:
—Misme natse lëë kchë nii blabaa lo do
kok cumplir.
22 Kchë meñ kwyo xfavor Jesús ni kchë
meñ psee biñ kchë tiits ngui nii kwnee
Jesús. Aan xñee meñ:
—¿Pe lëdy lëë xiñ José ngue nayak?
23 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Neñdy snë do tiits re lon: "Doctor, beeñ
lii rmedy." Ni snë do lon: "Kchësy nii
ptsyon noo beeñtsyeyoo leñ kyedzy Caper-
naum, beeñtsyeyo xkyedzyoo."
24 Ni lëë gak xaa chëb:
—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet,
per deelñee meñ xkyedzy meñ nak profet,
xsaldy meñ xaa. 25 Nli xñen nii ndaly kw-
naa viud kwyo Israel xtiemp profet Elías
worñee byabty kyo tson iz grol, aan tyub
tañ go kwyo kpiñ. 26 Per ni tu lo kwnaa viud
nii no Israel pxaaldy Dios Elías, sink lëë xaa
pxaal Dios lo tu kwnaa Sarepta nii ngab
Sidón. 27 Singo gak xtiemp profet Eliseo
ndaly xaa nii byodz lady kwyo Israel, per
ni tu xaa byakty. Xaktyee tu xaa Siria nii
pcholë Naamán byak.
28 Tsiñee lëë kchësy meñ nii no leñ ktoo
biñ ngo, per nli busy blëë meñ lo xaa.
29 Aan lëë meñ kwlii xaa kyedzy. Kuni meñ
xaa tu kik kiy klaa parñee kchon meñ xaa
siko. Chex kiy go nche kyedzy. 30 Per lëë
Jesús kwtedy lady meñ aan lëë xaa si.

Xaa nii kwyo kyalbini mal styoo (Mr. 1:21-28)

31 Lëë Jesús kwey Capernaum nii ngab Galilea, aan tsi lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ kol, lëë xaa bluuy xtiits Dios lo meñ. 32 Psee meñ biñ kchë nii bluuy xaa, porñee si xñee xaa xñabey xñee xaa.

33 Aan lëë tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo no leñ ktoo. Lëë xaa kwchuptsyë chëb xaa:

34 —Psaan noo. ¿Penak xkaaloo lëë noo, Jesús Nazaret? ¿Pe sëëd knitylool lëë noo yak? Xyuumbeyaa lii ni nanaa nii lii nak Xiñ Ntson Dios.

35 Tsigo lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go, chëb xaa:

—¡Psuugw chuwoo aan psaan mguiy gue!

Lëë kyalbini mal go pchon mguiy go lyu, aan lëëw pchoo. Ni tu pe beeñdyo mguiy go. 36 Kchësy meñ ptsyeb aan xñee meñ:

—¿Xa nak kchë cos re? ¡Axte lo kyalbini mal xñabey xaa re aan lëëw xchoo!

37 Aan tyub tañ go masyke lë Jesús xseety meñ.

Lëë Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Simoñ (Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Tsi lëë Jesús pchoo ktoo, lëë xaa kwey lidzy Simoñ, aan lëë xñaatsaap Simoñ xsyaknë, no me xlyëë. Aan lëë xaa chëbo lo Jesús. 39 Lëë Jesús kwxinchuñ buy lo me aan loxsye kwëntseeb xaa lo xlyëë, lëëw pchoo ni lëë gaa me kuxche beeñlo me nii taw xaa.

Ndaly meñ xsyaknë byak (Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Tsiñee lëë ngbidz kwyaasy, lëë meñ kuni kchëlo xaa xsyaknë lo Jesús, aan lëë xaa pxob ña xaa kik kchë meñ go, ni kchë gaa meñ go byak. 41 Ni ndaly leñ styoo meñ nii nche siko pchoo kyalbini mal nii chuptsyë, xñee:

—Lii nak Xiñ Dios.

Per lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go. Blaady xaa nyeew, porñee nan kchë kyalbini mal go nii lëë Jesús nak Crist nii no kiid.

Lëë Jesús xluuy xtiits Dios leñ ktoo (Mr. 1:35-39)

42 Tsiñee lëë lyu byaani, lëë Jesús kwey tublad chu kyedzy laañee ni tu cho kindy. Per lëë meñ kukyub xaa, aan lëë xaa ptsil lo meñ. Kokladzy meñ ngwëës meñ xaa parñee mbidy xaa, 43 per lëë xaa chëb:

—No nii kateedyaa stubla kyedzy par kluyaa xa nak xkyalwnabey Dios, por par ngo syelyaa.

44 Singo kwtedy Jesús xtañ meñ Judea xluuy xaa xtiits Dios kchë leñ ktoo.

5

Xaa nii kwnaasy ndaly mël (Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Tu vuelt lëë Jesús so chu nistoo nii lë Genesaret, aan singootyee xtaagw kchësy meñ nii chakladzy kon xtiits Dios. 2 Lëë Jesús kon nii lëë chop barkw nche nlety chu nis, porñee lëë xpixwano no kiib kyex nii xkaa mël. 3 Lëë Jesús kwyëp leñ tu barkw nii nak xcheñ Simoñ, aan lëë xaa kwnabey kwsosit barkw chu nis. Loxsye ngo lëë xaa kwsob leñ barkw aan lëë xaa bluuy xtiits Dios lo meñ. 4 Tsiñee lëë xaa lox kwnee lo meñ, lëë xaa chëb lo Simoñ:

—Kuni barkw laañee nxity, aan kol kchon xkyex to par kñaasy to mël.

5 Tsigo lëë Simoñ chëb:

—Maestre, tyub kyool pkyëë noo tsiiñ, aan bñaasty noo mël. Per ya ke nii lii dyon xñeew, lëën kchon kyex lo nis.

6 Tsiñee lëë xaa pchon kyex, per nii ndaly mël busy pkaa, axte pchos xkyex xaa. 7 Por ngo lëë xaa kwloo señ lo xcombañer xaa nii no stu leñ barkw parñee kuñ xaa go xaa yudar. Lëë xaa go kwey aan chop xbarkw xaa byaktsë axte xkiitsyo lo nis. 8 Tsiñee lëë Simoñ Pedre kon kchë ngo, lëë xaa psoxib lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Psaan naa, xey, por tu ngoptol nakaa.

9 Singo chëb Simoñ porñee ptsyeb xaa ksa xaa meñ nii kon kchë mël nii kwnaasy xaa. 10 Ni wi gaa Santiagw ni Juan ptsyeb. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Ksa xaa Simoñ xkyë tsiiñ. Per lëë Jesús chëb lo Simoñ:

—Ktsyeebtyoo. Por destye natse kñaastroo mël, sink lëël kluuy xtitsaa lo meñ.

11 Loxsye psotsey xaa barkw chu nis, nche gak kchë xtsiiñ xaa, lëë xaa sinal Jesús.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa xsyaknë (Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Tu tse lëë Jesús so tu leñ kyedzy, tsiñee
lëë tu xaa xsyaknë nii xyodz lady ptsiñ. Lëë
xaa psoxib ni lëë xaa pkiitsy kë lyu kon xaa
Jesús, aan lëë xaa chëb:
—Xey, pe nëëdyoo beeñ kyak naa.
13 Lëë Jesús pxob ña kik xaa chëb:
—Chakladzyaa nii kyakoo. Byak.
Wor go kazh lëë xaa nii xyodz lady ko
byak. 14 Aan lëë Jesús chëb kazh lo xaa:
—Ni tu cho lo këëbtylo, sink byey aan
kwey lo pxosy. Kuksakon nii xñabey xley
Moisés parñee kaknan kchësy meñ nii lëël
byak.
15 Sisi gaa tse lëë meñ nii chon nii
chuuñtsyey Jesús xtyaly, ni lëë meñ chi-
jkëëtyag xtiits xaa, ni lëë meñ chi par kuuñ
kyak xaa meñ. 16 Per ndaly vuelt xchooxso
Jesús par kutiitsni xaa Dios laañee kindy
meñ.

Lëë tu xaa xsyaknë xyak (Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Lëë stu tse lëë bla xaa fariseo ni bla
maestre ley nii sëëd nëz xtañ meñ Galilea,
ni Judea ni Jerusalén kusob laañee no
kluuy Jesús xtiits Dios. Lëë Dios nakni
Jesús. Por ngo chuuñ kyak xaa xaa
xsyaknë. 18 Siko kuni meñ tu xaa xsyaknë
nii kë yag lo xaa. Tyub lady xaa xsyaknë
go kutoo. Kokladzy meñ nsyëëbni meñ xaa
leñ yu par kix meñ xaa lo Jesús. 19 Per
pchilody ndyedyni meñ xaa, porñee sin-
gootyee ndaly meñ nche. Por ngo lëë xaa
kwyëp kik yu, aan lëë xaa kwtob bla tej,
aan nëz laa nyaly go blity xaa xaa xsyaknë
go par ktsiñ xaa lo Jesús. 20 Tsiñee lëë
Jesús kon nii xniladzy meñ nii ptsiñni xaa
xsyaknë go nii lëësy Jesús chuuñ kyak meñ
xsyaknë, lëë Jesús chëb lo xaa xsyaknë:
—Xiñ, lëë kchë xtoloo bily.
21 Tsigo nladzy maestre ley ni xaa
fariseo: "¿Cho nak xaa gue nii xko xaa falt
lo Dios? Dios sye xtsily xtol meñ."
22 Per lëë Jesús byeñ kchë nii no ksya
styoo xaa go aan lëë xaa chëb:
—¿Penak nii xsya tol do? 23 Schilo këpaa
lo meñ xsyaknë: "Lëë kchë xtoloo bily",
ni schilo këpaa: "Kuxche aan kwsë", per
¿chow dyon mastre ngan? 24 Per lëën kluy
lo do gaanoo nii lëë mguiy nii pxaal Dios lo
kislyu kwaa tiitspey parñee ktsily xaa xtol
meñ.
Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa nii kutoo
go:
—Lool xñen, kuxche, blis xtal aan byey
liidzyoo.
25 Wor go kazh xña lo meñ lëë xaa nii
kutoo go kuxche, lëë xaa blis xta xaa, aan
lëë xaa sey lidzy xaa, xtee xaa skizh lo Dios.
26 Kchësy meñ nii nche siko psee kon nii
beeñtsyey Jesús, aan lëë meñ ptee skizh lo
Dios xñee meñ:
—Tu kyalntson nrii ptyon no natse.

Lëë Jesús xkwetsy Leví (Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Loxsye ngo lëë Jesús bi siko, aan lëë
xaa kon tu xaa nii xtop tumi nii xyey Roma.
Leví pcholë xaa go. Lëë xaa sob laañee
chikni meñ tumi. Lëë Jesús chëb lo xaa:
—Tënal naa.
28 Lëë Leví kuso, aan nche gak kchë
xtsiiñ xaa, lëë xaa sinal Jesús.
29 Lëë Leví beeñlo tu niskwaan par Jesús.
Aan ndaly xaa nii xtop tumi nii xyey Roma
ni stubla meñ kwsob kwi Jesús. 30 Por
ngo lëë xaa fariseo ni lëë maestre ley bislo
kwneenë xpëëdscuel Jesús, chëb xaa:
—¿Penak nii chawni do ni chini do ksa do
xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni meñ
ngoptol?
31 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Xkiiñdy meñ nii ndaan xaa nii chuñ
rmedy, sink meñ xsyaknë xkiiñ xaa nii
chuñ rmedy. 32 Syely kyubtyaa meñ buen,
sink lëën syely kyub meñ nii no xtol parñee
kpikche styoo meñ go lo Dios.

Ndaly nii bitiits Jesús lo meñ (Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Tsigo lëë meñ chëb lo Jesús:
—Kchësy xaa nii no xlad Juan gon ni xaa
nii no xlad xaa fariseo chawdy xaa par
kuuñ ksak xaa Dios, per lëë xpëëdscueeloo
masyke wagw no xaa.
34 Lëë Jesús chëb:
—¿Pe mod lika nayak ksaan xaa nii chi tu
kyalwtsiilña xkyon par kteenë xaa deelñee
bii nche xaa nii ptsiilña? 35 Per sitsiñ tse nii
lëë xaa ptsiilña kpi. Tsigolye nagon schilo
ksaan meñ wagw par tso kyalnë meñ.

36 Lëë gak Jesús bitiits nrii lo meñ, chëb xaa:
—Ni tu cho xchugty tublë xab kub par kyëtë tu ladx yoox, por deelñee kchug meñ xab kub, lëëw xiñ, ni xtsiildy kaa ladx yoox nii kyëtëw ladx kub. 37 Ni xtyëëdy kaa nip kub leñ tu kyeg kidy nii kwyoxle, por lëë nip kub xchos kyeg yoox, aan lëëw xiñ chopo. 38 Por ngo no nii ktyëë nip kub leñ kyeg kub. 39 Ni ni tu cho chidy nip kub loxsye xtyoow nip nii pyexle, por kchë meñ xñee nii mastre nizh nip nii pyexle.

6

Lëë xpëëdscuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiiñ
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

1 Lëë Jesús sitedy tu lo kwaakon tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. Aan lëë xpëëdscuel xaa pchoow xobxtily parñee kwii xaa xobxtily kaw xaa. 2 Per lëë bla xaa fariseo chëb lo xaa:
—¿Penak nii chuuñtsyey do tu cos nii nonguialdy kak tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ?
3 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—¿Pe karty klab to kitsy nii xñee xa beeñtsyey rey David ksa xcombañer xaa worñee kwlaañ xaa? 4 Lëë xaa gon kwsëëb leñ lidzy Dios, aan lëë xaa taw kyaxtily nii nak lay ksa xcombañer xaa, nikxe nii nonsy pxosy nonguial kaw kyaxtily go.
5 Ni lëë gak Jesús chëb:
—Lëë mguiy nii pxaal Dios xñabey lo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

Mguiy nii mbañdy ña
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 Lëë stu tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ, lëë Jesús kukluuy xtiits Dios lo meñ leñ ktoo, aan lëëtyee lëë tu xaa xsyaknë nii mbañdy ñali no leñ ktoo. 7 Ni lëë maestre ley gaa ni lëë xaa fariseo nche kleetsy dyon pe syuuñ kyak Jesús xaa tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ, parñee tso pe cos jkëëkiy xaa Jesús. 8 Per como nan Jesús pe cos no kik xaa go, lëë xaa chëb lo xaa nii mbañdy ña:
—Kuso aan kwso groltyee nu.
Lëë xaa xsyaknë go kwsoli. 9 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:
—Kol në dyon pe nonguial kak buen tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ, ote nonguial yak kak mal. ¿Pe nonguial dyon klaa no kety tu meñ, ote nonguial yak kteelaa no meñ?
10 Lëë xaa buy lo kchë meñ nii nche siko, aan lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë go:
—Ptsiily ñal.
Lëë xaa xsyaknë go psoob xtiits xaa, aan lëë ña xaa byaktsey. 11 Per no xaa nii tir blëë, aan lëë xaa bislo bitiits xaa dyon xa ksaksi xaa Jesús.

Lëë Jesús xkwe xaa nii kak apostle
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Misme gak leñ tse go lëë Jesús kwey tu kiy, aan tyub kyool bitiitsni xaa Dios. 13 Tsiñee lëë lyu byaani, lëë xaa kwtsyetsy kchë xpëëdscuel xaa, aan lëë xaa kwle tsiip-chop xaa nii kak apostle. 14 Lëë lë ksa xaa nii kwle xaa nrii: Simoñ, xaa nii kwloolë xaa Pedre, ni Ndresy betsy Simoñ, ni Santiagw, ni Juan, ni Felip, ni Bartolomé, 15 ni Mateo, ni Max, ni Santiagw xiñ Alfeo, ni Simoñ nii kwyo lady tub tiiy xaa nii pcholë Cananista, 16 ni Judas betsy Santiagw, ni Judas Iscariote, xaa nii pko Jesús ña xaa xñabey.

Ndaly meñ xsyaknë xyak
(Mt. 4:23-25)

17 Lëë Jesús byety kiy ksa apostle, aan lëë xaa kwlës tu lo letsy. Ndaly meñ nii no xlad xaa ptsiñ siko ni ndaly meñ Judea, ni meñ Jerusalén ni ndaly meñ nii no tyub chu nistoo nii lë Tiro ni Sidón ptsiñ. Kchësy meñ go kwey par jkëëtyag meñ go nii xluuy Jesús ni parñee kuñ xaa meñ go rmedy. 18 Beeñ kyak xaa kchë meñ nii no ksaksi kyalbini mal. 19 Kchë meñ kokladzy nsyeñ Jesús, porñee byeñ meñ nii lëë Dios ptee kyalwnabey lo xaa par kuuñ kyak xaa kchë meñ xsyaknë.

Kyalwle ni kyalnë
(Mt. 5:1-12)

20 Lëë Jesús buy lo xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:
—Dichos to nii prob to, por lëë do sëëb laañee xñabey Dios.
21 'Dichos to nii kindy pe kaw do nina, porque sitsiñ tse nii lëë do kyëly.
'Dichos to nii choon do nina, porque sitsiñ tse nii lëë do kxidzy.

22 'Dichos to tsiñee kaklasty meñ kan
meñ do, ni tsiñee kwii meñ do kyedzy,
ni tsiñee kotsyetsy meñ do, ni tsiñee
kpixladzy meñ kan do sinak nii nyak to
tu xaa mal porñee xsoob to xtiits mguiy
nii pxaal Dios. 23 Kol kle ni kol ko nguiool
styoo do tse nii ktsyool do kchë ngo, por
lëë Dios kizh lëë do tsiñee ktsiñ do kpaa. Ni
siñee xsaksi gak meñ lëë do psaksi pxosy
meñ kchë profet nii biid penaadle.
24 'Chooksye lëë doy nii nak to rikw, por
lëë do kwaal nii no jkaa do.
25 'Chooksye lëë doy nii xlyaañdy to nina,
por so tse nii lëë do tedy kpiñ.
'Chooksye lëë doy nii xidzy to nina, por
so tse nii lëë do koon por kyalnë.
26 'Chooksye lëë doy tsiñee xlisklaa meñ
do, por singo gak blisklaa pxusykoltoo meñ
kchë profet wnee xuuy nii biid penaadle.

Kyalwkëstyoo
(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 'Per lëën xñe lo do, kchësy to siñee
xkëëtyag to xtitsaa, nii jkëstyoo do meñ nii
xlëë lo do, ni kuñ do kyalbuen lo meñ nii
chaklasty kan lëë do. 28 Kol ktikche tiits
buen lo meñ nii xkyë lo do, ni kol nab
nii kakni Dios meñ nii xkotsyetsy lëë do.
29 Deelñee kiswee meñ tublad kwesyoo, wi
stublado ptee kiswee meñ. Ni deelñee no
cho chakladzy kla xchakeetoo, blaa koy
xaa wi xmaankwoo. 30 Ni deelñee kñab
meñ tu cos lool, ptedyo. Ni deelñee kla meñ
tu cos lool, kuuñkiydylo. 31 Kol kan meñ
sinak chakladzy to kan meñ do.
32 'Deelñee xaktyee meñ nii xkëstyoo gak
lëë do xkëstyoo do, pa nondyo. Por singo
gak chuuñtsyey kchë meñ ngoptol. 33 Ni
deelñee xaktyee gak lo meñ nii buen lo do
chuñ do kyalbuen, pa nondyo. Por singo
gak chuuñtsyey meñ ngoptol. 34 Deelñee
xaktyee lo meñ nii xyeñ do schilo kizh xku-
tiñ do, pa nondyo. Por singo chuuñtsyey
meñ ngoptol. Tsiñee xkutiñ xaa tu cos,
xkyëmbës xaa ktikche meñ favor go. 35 No
nii jkëstyoo do meñ nii xlëë lo do, ni no nii
kuñ do buen. Ni no nii kutiñ do cos, per
kyëmbësty to nii ktikche meñ favor go lo
do, tsiin nroobre nii jkaa do lo Dios nii sob
kpaa ni lëë gaa to kak xiñ xaa. Buen xaa,
lëë xaa chakni meñ nii xsakty styoo ni meñ
mal. 36 Kol jkëstyoo meñ sinak nii xkëstyoo
Tat Tios lëë do.

Jkëëkiydy to meñ
(Mt. 7:1-5)

37 'Kseejty to meñ tsiin kseejty Dios lëë
do, ni jkëëkiydy to parñee jkëëkiydy Dios to.
Kol knityladzy falt nii xko meñ lo do tsiin
ktsily Dios xtol do. 38 Kol kteedy nii jkiiñ
meñ tsiin knee Dios nii jkiiñ do. Lëë xaa
ktiix nii kneetsy xaa lo do aan axte kpixo
chu medid. Sinak nii xtiixak to nii xtee do
lo xcombañer do ktiix Dios nii kneetsy xaa
lo do.
39 Aan lëë gak Jesús bitiits nrii chëb:
—¿Pe schilo nawen kluuy xaa ni xñady
lo nëz lo stu xaa nii chandy? ¿Pe lëdy
nayak sikyab xaa leñ tu kyeech chop xaa?
40 Mastre chak maestre lo mëëdscuel, per
tsi lëë mëëdscuel lox xseedy, lëë xaa chak
sinak chak xmaestre xaa.
41 '¿Penak xseel chanoo tublë kizh wiñ nii
no lo betsyoo, aan xyeñdyoo nii mastre ngol
tublë yag nii no lool? 42 ¿Xa kchilo këëboo
lo betsyoo: "Kwlës dyon, beetsy, kwin kizh
wiñ nii no lool", deelñee xyeñdyoo nii mas-
tre ngol yag nii no lool? Kseedyoo meñ,
sink klo kwlii yag ngol nii no lool, tsiin
kchilo kanoo par kwiil kizh wiñ nii no lo
betsyoo.

Por xnex yag kyuumbey meño
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

43 'Xkyëdy nex byodz lo yag buen, ni
kyëdy nex buen lo yag nii buendy. 44 Por
xnex yag xyuumbey meñ yag. Xkyëdy
yegw lo yakitsy, ni xkyëdy uv lo sars.
45 Tiits buen xñee xaa nii buen no styoo
xaa, per lëë xaa mal, tiits mal xñee xaa,
porñee mal no styoo xaa. Ni kchë gaa nii
no leñ styoo meñ xchoo chuw meñ.

Xaa nii xsoob tiits ni xaa nii xsoobtyo
(Mt. 7:24-27)

46 '¿Penak xñee do nii naa nak xaa nii
xñabey lo do, aan chuuñtsyeydy to nii xñen?
47 Lëën kniy cho nak sinak meñ nii xkëëtyag
xtitsaa ni chuuñtsyey nii xñen. 48 Nak meñ
go sinak tu xaa nii kwteeñ nxity lo kyo
par tsaa lidzy. Aan tsiñee lëë nis kok naal
kiigwpee, lëë nis kutsib axte chilidzy xaa,
per beeñ kxisty niso, porñee tsiitsy sobo.
49 Per lëë meñ nii xkëëtyag xtitsaa aan

chuuñtsyeydyo nak meñ go sinak tu xaa nii psaa lidzy nëb lo lyu aan kwteeñdy xaa. Aan tsiñee lëë nis kok naal kiigwpee, lëë nis kutsib axte chilidzy xaa, lëë nis pchon lidzy xaa aan kazhka kwnitylow.

7

Lëë Jesús chuuñ kyak xmos soldad (Mt. 8:5-13)

1 Loxsye kwnee Jesús lo meñ, lëë xaa sey Capernaum. 2 Siko kwyo tu xaa nii xñabey lo tubtsoon soldad Roma, aan lëë tu xmos xaa kwxaaknë. Tir xkëstyoo xaa mos ko, per lëë mos no nëz kyalkuty. 3 Tsiñee lëë xaa biñ nii lëë meñ xsocuent nii chuuñtsyey Jesús, lëë xaa pxaal bla xaa kol nii xñabey lo meñ Israel sinab nii tsikuuñ kyak Jesús xmos xaa. 4 Lëë xaa kol go kwey aan lëë xaa kwnab nii tsi Jesús, chëb xaa:

—Chigal nii kuñoo soldad xñabey re yudar, 5 por xkëstyoo xaa meñ xkyedzy noo. Lëë xaa psaa xiktoo noo.

6 Lëë Jesús sinal, per tsiñee lëë xaa ptsiñ kex chilidzy soldad nii xñabey, lëë soldad pxaal bla xamigw kukëb lo xaa:

—Ko tsiiñdyaa lool, por cho naktyaa parñee sëëboo leñ lidzyaa. 7 Por ngo nii byaxtyaa nyelyaa yuubaa lool. Pxaal tiits parñee kyak xmosaa. 8 Por deel naa no xaa nii mastre xñabey lon, lëë naa lo soldad xñabeyaa. Tsiñee xalaa tu xaa mandad chi xaa. Tsiñee xkwetsy kaan tu xaa chiid xaa. Singo gak xmosaa tsiñee xñabeyaa nii kuuñtsyey xaa tu cos, chuuñtsyey xaaw.

9 Psee Jesús biñ ngo, aan lëë xaa chëb lo meñ nii nal xitsy xaa:

—Nli xñen nii karty kanaa tu meñ Israel nii kniladzy Dios tyub styoo sinak xniladzy xaa re.

10 Tsiñee lëë xaa nii kunee lo Jesús ptsiñ chu yu, lëë mos nii xsyaknë tselye byak.

Lëë Jesús chuuñ kpañ xiñ tu kwnaa viud

11 Loxsye ngo lëë Jesús si tu kyedzy nii lë Naín ksa xpëëdscuel aan ndaly meñ kunal xaa. 12 Tsiñee lëë xaa ptsiñ kex chu kyedzy, lëë xaa kon nii lëë meñ sijkeetsy tu xiñgan tu kwnaa viud. Mëëd tusy kok xaa wiñ go lo xñaa, aan singootyee ndaly meñ sinal me wkeetsy. 13 Lëë Jesús pkëstyoo kwnaa go aan lëë xaa chëb lo me:

—Koondyoo.

14 Lëë xaa big kwseñ xaa chu yaglan, aan lëë xaa nii nxob yaño kwche tse. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo mëëd kuty ko:

—Xaa wiñ, lool xñen, ¡kuxche!

15 Lëë xaa wiñ nii kuty ko kwsobli ni lëë xaa kwnee, aan lëë Jesús psaan xaa lo xñaa xaa. 16 Kchësy meñ nii kon ngo psee ni ptee skizh lo Dios, xñee:

—Lëë tu profet kwlañche lo no, ni lëë Dios sëëd kuñ meñ yudar.

17 Aan tyub Judea ni kchë kyedzy nii nche nëz tañ go bitiits meñ nii beeñtsyey Jesús.

Meñ nii chini xtiits Juan Bautist (Mt. 11:2-19)

18 Lëë xpëëdscuel Juan bitiits kchë ngo lo Juan. Por ngo lëë Juan kwtsyetsy chop xpëëdscuel, 19 aan lëë Juan pxaal xaa lo Jesús par kñabtiits xaa dyon pe lëë Jesús nak xaa nii kxaal Dios, ote no nii yak bii kyëmbës xaa. 20 Lëë xaa nii pxaal Juan chëb lo Jesús:

—Lëë Juan Bautist pxaal lëë noo par kñabtiits noo dyon pe lii nak xaa nii kxaal Dios, ote no nii yak bii kyëmbëës noo.

21 Wor go kazh lëë Jesús beeñ kyak ndaly meñ xsyaknë ni lëë xaa beeñ kyak meñ nii no kyalbini mal leñ styoo ni meñ nii xñady lo.

22 Tsigo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel Juan:

—Kol kyey, aan kol kutiits kchë nii kon do ni biñ do lo Juan. Kol këb nii lëë meñ nii xñady lo chan, ni lëë meñ nii në niy xsyë, ni lëë meñ nii xyodz lady xyak, ni lëë meñ nii xkwaat chon, ni lëë meñ kuty xpañ, ni lëë kchë meñ nii ni tu pe chapty xkëëtyag xtiits Dios. 23 Ni kol këb: Dichos meñ nii jkandy kik kan naa.

24 Tsiñee lëë xpëëdscuel Juan bi, lëë Jesús bitiits lo meñ cho nak Juan, chëb xaa:

—¿Pe cos kukuy do dyon worñee kwey do tañ? ¿Pe kukuy do tublë kizh nii nëz re nëz rek xni me? 25 Aan deelñee kukuydy to ngo, ¿pe cos kukuy do? ¿Pe kukuy do tu xaa nii nakw ladx non yak? Por nan do gon nii lidzy sye rey no xaa nii nakw ladx non ni xaa nii mbëë mbañ. 26 Kol në dyon pe cos kukuy do. ¿Pe kukuy do tu profet yak? Deelñee tu profet gon kukuy do, nli

nii profet nak xaa nii kukuy do, per mastre
non xaa. 27 Lëë Juan xseety kitsy nii kë
xtiits Dios laañee xñeew:
Lëën kxal tu xaa nii tenech lool,
parñee kwii xaa tu nëz tedyoo.
28 Lo kchë meñ nii noyaly lo kislyu re
xsobaa nii ni tu meñ karty tsitsib sinak
Juan. Per lëë laa xñabey Dios kchë xaa nii
xisy non chuñ gan lo Juan.
29 Kchësy meñ pkëëtyag nii kwnee Juan
aan axte wi xaa nii xtop tumi nii xyey
Roma byeñ xa nak xkyalwnabey Dios. Por
ngo lëë xaa kwchobnis lo Juan. 30 Per
lëë xaa fariseo ni maestre ley kwchobnisty
xaa lo Juan. Kwxaakty xaa kyalnsaak nii
pxaal Dios.
Chëb kaa Jesús:
31 —¿Cho nak sinak meñ nii no natiemp
dyon? 32 Nak meñ nii no natiemp gon sinak
chol xaa wiñ nii xkwe kity laañee chak kiy
aan xñee xaa lo xcombañer xaa: “Biily noo
flaut aan byëëdy to, ni biily noo ti nii së
mban aan biiñdyak to.” 33 Por na nii biid
Juan xñee do nii kyalbini mal no leñ styoo
xaa, porñee tawdy xaa kyaxtily ni kowdy
xaa viñ. 34 Lëë na nii lëë mguiy nii pxaal
Dios chaw ni chi viñ, xñee do nii lyaadzy
wagwsye no xaa gue ni ngonip xaa, ni xñee
do nii lëë xaa xtsiil lsa meñ ngoptol ni meñ
nii xtop tumi nii xyey Roma. 35 Per por
kchë nii chuuñtsyeyaa xluuy nii Dios nakni
naa.

Lëë Jesús kwey lidzy Simoñ

36 Lëë tu xaa fariseo kuni Jesús lidzy xaa
par kaw Jesús, aan lëë Jesús sob lo mezh.
37 Tsiñee lëë tu kwnaa ngoptol nii no leñ
kyedzy ko biñ nii lëë Jesús ptsiñ lidzy xaa
fariseo go, lëë me kwey noy me tu bot aceit
nii xlyaa nex. 38 Lëë me big nëz xitsy Jesús
choon me aan lëë me pkadz niy xaa con nis
lo me. Loxsye ngo lëëw pkwiitsy me con
kits kik me, ni lëë me ptsiil chuwo, ni lëë
me kwtëëbo aceit xlyaa nex. 39 Tsigo nladzy
xaa fariseo nii kwtsyetsy Jesús kaw Jesús:
“Deelñee nyak xaa gue profet, nyeñ xaa nii
no xtol kwnaa nii so lo xaa.” 40 Per lëë Jesús
chëb lo xaa fariseo:
—Simoñ, chakladzyaa kniyaa tu cos lool.
Aan lëë xaa chëb:
—Kwnëw maestre.
41 Lëë Jesús chëb:
—Chop xaa name nsëëb lo tu xaa nii
xkutiñ tumi. Tu xaa nsëëb kaay kyoow
denario. Lëë stu xaa nsëëb choowptsiiw.
42 Aan como pchilody nguizh xaaw, lëë xaa
nii xkutiñ tumi ptsily chop lë xaa parñee
kak nsëëbtre xaa. Kwnë dyon lo chop xaa
go cho xaa mastre ksak styoo.
43 Lëë Simoñ chëb:
—Buty xaa nii mastre nroob tumi nsëëbo.
Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nli xtiitsoo.
44 Lëë Jesús byoogw buy lo kwnaa go, aan
lëë xaa chëb lo Simoñ:
—¿Pe chanoo kwnaa re? Kwsëbaa li-
idzyoo, aan bneestyoo nis nyadx niyaa.
Per lëë kwnaa re kwtiib niyaa con nis lo
me, ni lëëw pkwiitsy me con kits kik me.
45 Ptsiilchuwdyoo naa, per lëë me, destye
kwlaañaa, tugak no ktsiil chuw me niyaa.
46 Ni kwtëëbtyoo aceit lo kikaa, per lëë me
kwtëëb me aceit xlyaa nex niyaa. 47 Por
ngo xñen nii lëë kchë xtol me bily, porñee
tir pkëstyoo me. Per lëë meñ nii ndalydy
xtol xpily, xisy xkëstyoo meñ go.
48 Loxsye ngo lëë xaa chëb lo kwnaa go:
—Lëë kchë xtoloo bily.
49 Tsigo nladzy stubla xaa nii ksa xaa
nche sob lo mezh:
—¿Cho nak xaa gue nii axte tol xtsily xaa?
50 Per lëë Jesús chëb lo kwnaa go:
—Porñee bniladzyoo, ngo nii lëël kwte-
laa. Byey, pe tsinidre kikoo.

8

Kwnaa nii beeñ yudar Jesús

1 Loxsye ngo lëë Jesús kwey ndaly kyedzy
nii nche tañ go, kukluuy xaa xa nak xkyal-
wnabey Dios lo meñ. 2 Wi bla kwnaa nii
kwlii xaa kyalbini mal leñ styoo ni beeñ
kyak xaa kunal. Lady kwnaa go si María
Magdalena. Leñ styoo me pchoo kadzy
kyalbini mal. 3 Ni lady kwnaa go si Xwan,
tsiil Cuza. Lo Herodes kwë Cuza tsiiñ. Ni
lady kwnaa go si Susan, ni wi kchë kwnaa
nii ptee kchë nii pkiiñ xaa kunal.

Xcuent ngon
(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

4 Ndaly meñ pchoo xkyedzy par kan
meñ Jesús. Por ngo singootyee ndaly meñ
ptyop, aan lëë Jesús pso cuent re lo meñ,
chëb xaa:

5 —Tu ngon name pchoo si kon. Aan tsi
lëë xaa bislo xnee xaa pni, no xipni xaa
byab lo nëz, aan lëëw ksubniy meñ ni lëëw
ptop mguiñ. 6 No gaa laañee byabo lady
kyo, aan tsi lëë pni go kwlañ, lëëw pidzy,
porñee ngopty lyu. 7 Ni no laañee byabo
lady yakitsy, aan tsi lëëw kwlañ, lëë yakitsy
kwtiño. 8 Per lëë stub lugar lëë xipni xaa
byab laañee neely lyu, aan lëëw kwroob ni
ngui koko. No lady pni go kwsob axte tu
kyoow xob.

Loxsye bitiits Jesús ngo, nguiedzy chëb
xaa:

—Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol
jkëëtyag.

Lëë Jesús xñee xa nak xcuent ngon (Mt. 13:10-23; Mr. 4:10-20)

9 Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús kwnabtiits xa
nak cuent ko, 10 aan lëë xaa chëb:

—Lëë Dios gon xluuy xa nak xkyalwn-
abey xaa lo do, per lëë lo meñ nii nche
tublad nonsyke con cuent xluyno, parñee
nikxe kuy meñ, per kandy meñ, ni nikxe
kon meñ, per kyeñdy meñ.

11 'Lëë pni nak sinak xtiits Dios. 12 Lëë
pni nii byab lo nëz nak sinak meñ nii
xkëëtyag xtiits Dios, per xlyëëdy lëë xaatox
chikwii tiits ko styoo meñ, parñee knilasty
meñ ni telaady meñ. 13 Lëë pni nii byab
lady kyo nak sinak meñ nii xle xkëëtyag
xtiits Dios, per como kindy luw, xtsedy
xniladzy meñ go, por tsi lëë kyalnë sëëd
lëë meñ go xchooxso. 14 Lëë pni nii byab
lady yakitsy nak sinak meñ nii xkëëtyag
xtiits Dios, per tseyga tseyga lëë kchë cos
nii chak lo kislyu re, ni kchë cos non ni cos
ngui xluuylo lo meñ go aan xsoobty meñ go
xtiits Dios. 15 Lëë pni nii byaab kaa laañee
neely lyu nak sinak meñ nii xkëëtyag xtiits
Dios ni xniladzyo ni chuuñtsyey nii xñabey
Dios.

Xcuent bini (Mr. 4:21-25)

16 'Ni tu cho xkëëdy tu bini par kaaw
leñ lon o tsolan gaaw, sink lëëw xkyë par
sobo tu laañee ksaaniw lo meñ nii xsyëëb
yu. 17 Singo gak nody tu cos ngueetsy
nii kchukëdy, ni nody kaa tu cos nii chak
tsilaan nii kak ndoondy.

18 'Kol kap cuent, por lëë meñ nii chaple
cos jkaarew. Per lëë meñ nii ni tu pe
chapty, axte nii wiñ nii chap meñ go
kpichee.

Xñaa Jesús ni betsy xaa (Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Lëë xñaa Jesús ni betsy xaa kwey
laañee so xaa, per pchilody mbig me lo xaa,
porñee singootyee ndaly meñ nche. 20 Lëë
meñ kunitiits lo xaa chëb:

—Lëë xñaal ni lëë betsyoo nche ley, chak-
ladzy kan lii.

21 Lëë Jesús kwëb chëb:

—Kchësy meñ nii xkëëtyag xtiits Dios ni
chuuñtsyeyo nak tnan ni nak betsyaa.

Lëë Jesús xkwëës me (Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Tu tse lëë Jesús kwyo tu leñ barkw ksa
xpëëdscuel, aan lëë xaa chëb:

—Kol tsoo stublad chu nistoo.

Lëë xaa si, 23 aan lëë Jesús kuutkesy leñ
barkw. Lëë me gaa bislo xpi ni lëë nis
noyaktsë leñ barkw. Tsiñee kon xpëëdscuel
Jesús nii lëë barkw nonity lo nis, 24 lëë xaa
kukuuñ kna Jesús, chëb xaa:

—¡Maestre! ¡Maestre! ¡Lëë barkw nonity lo
nis!

Lëë Jesús kuxche, aan lëë xaa kwëntseeb
lo me ni lo nis, ni lëë gaaw byaktse. 25 Tsigo
lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—¿Penak nii kopty to Dios confians?

Aan lo xtseeb ko xñee xpëëdscuel xaa lo
xcombañer:

—¿Cho nak xaa re nii xsoob me ni xsoob
nis xtiits xaa?

Mguiy nii kwyo kyalbini mal leñ styoo (Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Lëë xaa ptsiñ xtañ meñ Gerasa nii
nche stublad chu nistoo Galilea. 27 Aan
tsiñee lëë xaa byety barkw, lëë tu xaa nii
no kyalbini mal leñ styoo big lo Jesús. Kok
xtsele nii chakwty xaa ladx ni nody xaa
leñ tu yu, sink lady paa no xaa. 28 Lëë xaa
psoxib lo Jesús, aan lëë xaa kwchuptsyë,
chëb xaa:

—Jkaaldyoo naa, Jesús, Xiñ Dios nii sob
kpaa. Xñabaa nii ksaksidyoo naa.

29 Singo chëb xaa porñee lëë Jesús kwn-
abey nii kchoo kyalbini mal go leñ styoo
xaa. Ndaly vuelt psaksi kyalbini mal xaa,

aan nikxe pxituu meñ niy xaa ni ña xaa con caden parñee kchoody xaa, lëëw pchug xaa, aan lëë kyalbini mal go kuni xaa tañ.
30 Lëë Jesús kwnabtiits lo xaa chëb:
—¿Cho lël?
Aan lëë xaa chëb:
—Ndaly lën.
Singo chëb xaa porñee ndaly kyalbini mal kwsëëb leñ styoo xaa. 31 Lëë kyalbini mal go kwnab nii kxaaldy Jesúso linfiern.
32 Aan como lëë tub tsoon ngutsy ncheno wagw chex kiy go, lëë kyalbini mal kwnab tiitspey lo Jesús par sëëbo leñ ngutsy ko. Aan lëë xaa pteedy tiitspey. 33 Lëë kchë kyalbini mal go pchoo leñ styoo mguiy go, lëëw kwsëëb leñ ngutsy nii nche siko, aan lëë kchë ngutsy ko kukyab lo nis, aan lëë ma kuty.
34 Lëë xaa nii xkyënap ngutsy pxooñ, kukni tiits kyedzy ni lëë xaa bitiits kchë nii kon xaa lo meñ nii ptsyool xaa nëz.
35 Lëë meñ kukuy aan tsiñee lëë meñ ptsiñ laañee so Jesús, lëë xaa nii pchoo kyalbini mal leñ styoo sob lo Jesús. Nyaani chak xaa ni lëë xaa tse nakw xab xaa. Lëë meñ ptsyeb.
36 Aan lëë xaa nii kon kchë ngo bitiits xa byak xaa nii kwyo kyalbini mal leñ styoo.
37 Tsigo lëë kchë meñ Gerasa kwnab nii kpi Jesús tañ go, porñee tir ptsyeb me. Lëë Jesús byo barkw aan lëë xaa bi.
38 Kokladzy xaa nii pchoo kyalbini mal leñ styoo nyinal xaa Jesús, per lëë Jesús psonëz xaa chëb:
39 —Byey liidzyoo, aan bitiits xa beeñ kyak Dioosoo.
Lëë xaa go sey aan tyub leñ kyedzy bitiits xaa xa beeñ kyak Jesús xaa.

Xiñ Jairo ni kwnaa nii kwseñ skiñ xab Jesús
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ stublad chu nistoo stub, xle meñ kuktsiilnëz meñ xaa, porñee kchësy meñ nche mbës xaa.
41 Lëë tu xaa nii lë Jairo nii xñabey leñ ktoo ptsiñ, aan lëë xaa psoxib lo Jesús parñee tsi Jesús lidzy xaa, 42 porñee lëë xiñtsyaap xaa nii chap masy tu tsiipchop iz no nëz kyalkuty. Mëëd tusy nak me lo xaa. Lëë Jesús si aan xtaagw kchë meñ nii sinal xaa.
43 Lady kchë meñ go si tu kwnaa nii kokle tsiipchop iz xsyaknë me, xchoo me cheñ. Ndaly lo meñ nii chuñ rmedy kukxiñ me xtumi me aan byagty me.
44 Lëë kwnaa go big nëz xitsy Jesús aan lëë me kwseñ skiñ xab xaa, aan wor go kazh lëë me byag cheñ.
45 Lëë Jesús chëb:
—¿Cho kwseñ xabaa?
Aan como kchësy meñ chëb: “Lëdy lëë noow”, lëë Pedre chëb:
—Maestre, kchësy meñ xtaagw lii ni xchëëp lii.
46 Per lëë Jesús chëb:
—No cho kwseñ naa, por byeñaa nii lëën beñ tu kyalntson.
47 Tsiñee lëë kwnaa go kon nii chilody tsolan me, xisy me aan lëë me kuksoxib lo Jesús. Aan xña lo meñ lëë me pxobtol penak kwseñ me xaa ni lëë me chëb nii wor go kazh lëë me byak.
48 Lëë Jesús chëb lo me:
—Xiñ, porñee bniladzyoo nii suuñ kyakaa lii, ngo nii lëël byak. Byey, pe tsinidre kikoo.
49 Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë tu xaa nii pchoo lidzy xaa nii xñabey leñ ktoo ptsiñ, aan lëë xaa chëb lo xaa xñabey go:
—Lëë xiñtsyaapoo tse lox kuty. Kotsiiñtroo lo maestre.
50 Lëë Jesús biño, aan lëë xaa chëb:
—Ktsyeebtyoo. Bniladzy nii lëë Dios kuuñ kyak xiñoo aan lëë me kyak.
51 Tsi lëë Jesús ptsiñ lidzy xaa go, xaktyee Pedre, ni Santiagw, ni Juan, ni xñaa mëëd kwnaa go ni pxosy me blaa xaa kwsëëb leñ yu.
52 Kchësy meñ nchenoyoon ni no kteenë por mëëd kwnaa go, per lëë Jesús chëb:
—Koondy to. Kujty me, sink lëë me nixyesy.
53 Kchësy meñ pxidzyni Jesús, porñee nan meñ nii kuty me.
54 Lëë Jesús kwseñ ña me aan lëë xaa chëb:
—Mëëd wiñ, lool xñen, kuxche.
55 Lëë me pañ aan wor go kazh lëë me kuxche, aan lëë Jesús chëb:
—Kol ktee nii kaw me.
56 Tir psee pxosy me, per lëë Jesús chëb nii ni tu cho lo kutiisty xaaw.

9

Lëë xpëëdscuel Jesús chikluuy xtiits Dios
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1 Lëë Jesús kwtsyetsy ksa tsiipchop
xpëëdscuel, aan lëë xaa ptee tiitspey lo xaa
parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo
meñ ni kuuñ kyak xaa meñ xsyaknë. 2 Lëë
xaa pxaal xpëëdscuel xaa parñee kluuy xaa
xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ ni kuuñ
kyak xaa meñ xsyaknë, 3 chëb xaa:
—Koydy to nii jkiiñ do nëz, ni yag nii
ksoxka do, ni bols, ni kyaxtily, ni tumi, ni
koydy to ladx par ktsyëë xab to. 4 Tsiñee
ktsiñ do cualquier lidzy meñ, kol kwës siko
axte nii kpi do kyedzy ko. 5 Deelñee no tu
kyedzy nii kaklasty meñ knee meñ laañee
kwës to, kol kchoo kyedzy ko, aan kol kwib
yu nii xña niy do, parñee kyeñ meñ nii no
xtol meñ.
6 Lëë xpëëdscuel xaa kwey kchë kyedzy
nii nche tañ go, bluuy xaa xa kteelaa Dios
meñ ni beeñ kyak xaa meñ xsyaknë.

Lëë Herodes chakladzy kan Jesús (Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Lëë rey Herodes biñ nii lëë meñ xseety
Jesús ni kchësy nii chuuñtsyey Jesús, aan
nandy Herodes pe kwxaak, porñee no meñ
kwnee nii lëë Juan pañ. 8 No gaa meñ
kwnee nii lëë profet Elías kwlañche, ni no
meñ kwxaak nii tu profet nii biid penaadle
pañ. 9 Per lëë Herodes chëb:
—Yuub naa kwnabey kwchug kik Juan.
¿Cho ngue tsigo tant xseety meñ?
Por ngo nii kokladzy Herodes nyan Jesús.

Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ (Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Tsiñee lëë xapostle Jesús bikche, lëë
xaa bitiits kchë nii beeñtsyey xaa, aan lëë
Jesús sini xaa tu kyedzy nii lë Betsaida.
11 Per lëë meñ byeño, aan lëë meñ kunal.
Lëë Jesús kaa kwnee lo meñ xa nak xkyal-
wnabey Dios ni lëë xaa beeñ kyak meñ
xsyaknë.
12 Lëë tse no ktsye tsi lëë ksa tsiipchop
xpëëdscuel xaa big lo xaa chëb:
—Psonëz meñ parñee kyey meñ wxiladzy
ni tsikyub meñ nii ktyaaw kyedzy ni kchë
laañee sob yu, por ni tu cho kindy nu.
13 Lëë Jesús chëb:
—Lëë do wo, kol ktee nii kaw meñ.
Lëë xpëëdscuel xaa kwëb chëb:
—Kaayak kyaxtily ni chopak mël nooy
noo, xakxe deelñee kyosyuuy noo nii kaw
kchësy meñ re.
14 Siik kaay mily meñ, per lëë Jesús chëb
lo xpëëdscuel:
—Kol këb lo meñ nii sob meñ choowptsii
gaa meñ tub lugar.
15 Lëë xpëëdscuel xaa psoob tiits aan
loxsye kwsob meñ, 16 lëë Jesús kwseñ ksa
kaay kyaxtily go ni chop mël go, aan lëë
xaa blëp lo kpaa par ktee xaa skizh lo Dios.
Loxsye beeñ grol xaaw, lëëw pteedy xaa
lo xpëëdscuel xaa par kiisy xaaw lo meñ.
17 Kchësy meñ byëly, aan tsiñee lëë wagw
kwlox ptyop tsiipchop tskwidy kyaxtily
byuy.

Lëë Pedre xñee nii Jesús nak Crist (Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

18 Tu tse lëë Jesús noyutiitsni Dios nonsy,
aan lëë xpëëdscuel xaa nche lo xaa. Lëë xaa
kwnabtiits, chëb xaa:
—¿Cho xñee meñ dyon nii nakaa?
19 Lëë xpëëdscuel xaa kwëb chëb:
—No meñ xñee nii lii nak Juan Bautist, no
gaa meñ xñee nii lii nak profet Elías, ni no
stubla meñ xñee nii no cho tu profet nii pañ
nakoo.
20 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Lëë dook, ¿pe nan do cho nakaa?
Aan lëë Pedre kwëb chëb:
—Lii nak Crist, Xiñ Dios.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety (Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

21 Per lëë Jesús psaan kazh tiits nii ni tu
cho lo këbty xaaw.
22 Ni lëë xaa chëb nii tir mban tedy mguiy
nii pxaal Dios, ni ksaldy xaa kol xaa, ni xaa
nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley. Lëë
meñ kuty xaa, per tse nii loxo tson kpidz
lëë xaa kpañ.
23 Ni lëë gak Jesús chëb lo kchësy meñ:
—Deelñee no tu do chakladzy tso xladaa,
no nii ksaan do kchë nii xyostyoo do, ni
no nii tse con tse tedy to kyalnë parñee
kchilo kiidnal do naa. 24 Por lëë kchë xaa
nii choxko kteelaa xkyalmbañ lo kyalkuty
kety. Per lëë xaa nii pe sinidy kik, nikxe
kety xaa, lëë xaa kpañ, porñee xniladzy xaa
xtitsaa. 25 ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub
kislyu, lëëtyak lëë meñ kety? 26 Deelñee

no cho xteladzy chan naa ni xteladzy chon xtitsaa, lëë mguiy nii pxaal Dios kteladzy kan kchë meñ go tsiñee lëë xaa kiid con xkyalwnabey Dios ksa xaa angly. 27 Xsobaa nii no meñ nii nche nu kejty axte nii kan meñ xkyalwnabey Dios.

Lëë Jesús xtsyëëlo (Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Tse nii kwlox xon kpidz nii bitiits Jesús kchë ngo, lëë xaa kwey tu kik kiy kukutiitsni xaa Dios ksa xaa Pedre, Santiagw ni Juan. 29 Mentre lëë Jesús noyutiitsni Dios, lëë lo xaa ptsyëë ni lëë xab xaa byak nguitsy ni lëëw bibëly. 30 Aan lëë chop xaa ptsiñ chutiitsni xaa. Moisés ni Elías nak chop xaa go. 31 Xpibëly xaa. Lëë xaa bitiits nii lëë Jesús kety Jerusalén. 32 Nikxe kwyo mgaal lo Pedre ksa xcombañer, lëë xaa kwchena, aan lëë xaa kon nii xpibëly Jesús ni xpibëly xaa nii bitiitsni Jesús. 33 Tsiñee lëë chop xaa go no kpi lo Jesús, lëë Pedre chëb:

—Maestre, ¡xaatke mbëë nche no nu! Lëë noo ksaa tson yu yagxiidy: tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par Elías.

Per nandy Pedre penak kwnee xaa singo. 34 Lëë Pedre bii nonee tsiñee lëë tu xkey ptaagw laañee nche xaa. Lëë xaa kwnity lo xkey go, aan lëë xaa ptsyeb. 35 Lo xkey go pchoo tsiy tu xaa nii chëb:

—Lëë xiñaa nrii. Naa kwle xaa. Kol jkëëtyag xtiits xaa.

36 Loxsye biñ xaa tsiy xaa nii kwnee, lëë xaa kon nii xaktyee Jesús so. Koñee kwneedy xaa, ni tu cho lo bitiisty xaa kchë nii kon xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ (Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Tsiñee lëë lyu byaani, lëë Jesús byety kiy ksa xpëëdscuel aan lëë tubtsoon meñ kuktsiilnëz xaa. 38 Lady kchë meñ go no tu xaa nii nguiedzy kwnee chëb:

—Maestre, të kanoo xiñganaa. Mëëd tusy nak xaa lon. 39 Per lëë tu kyalbini mal xsaksi xaa, xkuptsyëw xaa, ni xchono xaa lyu, ni xkwiiw ptsiiñ chuw xaa, aan xlaadyo xaa. 40 Lëën tse kwnab lo xpëëdscueeloo nii ngwii xaa kyalbini mal go, per pchilody xaa.

41 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¡Natsypee nguiedzy styoo do ni xnilasty to Dios! ¿Axte pa wor këb ñe nii lëën ksaladzy lëë do? ¿Pa slal tiemp no nii kxekwaa lo do? Tëni xiñoo nu dyon.

42 Tsiñee lëë xaa wiñ go big lo Jesús, lëë kyalbini mal pchon xaa lyu, aan lëë xaa kutyë stub. Per lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go, ni lëë xaa beeñ kyak xaa wiñ go, aan ndaan xaa sikni pxosy xaa xaa. 43 Kchësy meñ psee kon xkyalntson Dios.

Lëë Jesús xñee stub nii lëë xaa kety (Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Mentre lëë meñ nche ksee kon kchë nii beeñtsyey Jesús, lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

44 —Kol jkëëtyag nii kniyaa lo do, aan knitylasty to nii lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ.

45 Per byeñdy xaa nii chëb Jesús, porñee blaady Dios nyeñ xaaw, aan ptsyeb xaa nyabtiits xaa lo Jesús xa nak tiits ko.

¿Cho mastre non? (Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 Lëë xpëëdscuel Jesús bislo ptilytiits dyon cho xaa nak xaa nii mastre non. 47 Tsi lëë Jesús byeñ xa no kik xaa, lëë Jesús kwtsyetsy tu xaa wiñ, aan lëë xaa pso xaa wiñ go kwi xaa, 48 ni lëë xaa chëb:

—Kchë meñ nii kantsi xaa wiñ re porñee xniladzy meñ xtitsaa, chantsi meñ go naa, ni chantsi meñ go xaa nii pxaal naa. Por ngo, tu xaa nii pa nondy lady to nak xaa nii mastre non.

Meñ nii xlëëdy lo no no xlad no (Mr. 9:38-40)

49 Lëë Juan chëb:

—Maestre, lëë noo ptyon tu xaa nii xkwii kyalbini mal aan xseety xaa lël, per lëë noo pkaw, porñee nody xaa lady no.

50 Lëë Jesús chëb:

—Jkady tow, por kchë xaa nii xlëëdy lo do no xfavor do.

Lëë Jesús chakntseeb lo Santiagw ni lo Juan

51 Worñee lëë Jesús mer kyëp kpaa, lëë xaa kwloo valor lo xaa, aan lëë xaa si Jerusalén. 52 Lëë xaa pxaal xaa nii kwtenech lo xaa par kyub xaa go laañee kwës xaa xtañ meñ Samaria. 53 Per kwnëdy meñ Samaria ndee laañee ngwës

xaa, porñee byeñ meñ nii Jerusalén si xaa.
54 Tsiñee lëë xpëëdscuel Jesús nii lë Juan ni
Santiagw kon ngo, lëë xaa chëb:
—Jesús, ¿pe chakladzyoo nii kñab noo kx-
aal Dios ki par knitylo kchësy meñ re?
55 Lëë Jesús byoogw, aan lëë xaa
kwëntseeb lo xpëëdscuel xaa. 56 Loxsye ngo
lëë xaa si stu kyedzy.

Meñ nii kokladzy nyinal Jesús (Mt. 8:19-22)

57 Nëz no xaa, lëë tu xaa chëb lo Jesús:
—Xey, chakladzyaa sënalaa lii laañee tsi-
tyoo.
58 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Chap mëz kyoplyoo ni chap mguiñ
pchoos, per lëë mguiy nii pxaal Dios ni
laañee kxiladzy xaa xisy wiñ chapty xaa.
59 Lëë Jesús chëb lo stu xaa nii so siko:
—Tënal naa.
Per lëë xaa go kwëb chëb:
—Xey, blaa kajkeetsy kaazhaa pxosyaa.
60 Lëë Jesús chëb:
—Blaa jkeetsy meñ kutysaa meñ meñ
kuty. Lii nii xcueentoo kukluuy xtiits Dios
lo meñ.
61 Lëë stu xaa chëb:
—Xey, chakladzyaa sënalaa lii, per blaa
kaknin tiits lidzyaa.
62 Lëë Jesús chëb:
—Kchë xaa nii xsyeñ ña rad aan xuy xaa
tublad, xkiiñdy xaa par kyë xaa tsiiñ laañee
xñabey Dios.

10

Lëë Jesús pxaal meñ kukluuy xtiits Dios

1 Lëë Jesús kwle stsongaly ptsiipchop
meñ, aan chop kaa chop kaa meñ pxaal xaa
nech tsi kchë kyedzy nii no tsi xaa. 2 Lëë
xaa chëb lo meñ go:
—Nak meñ nii no laañee tsi do sinak
tsiñee lëë kwlaap mer kislo aan kindy
ndaly xaa nii kyë tsiiñ. Por ngo no nii kñab
to lo Dios nii kxaal xaa xaa nii kluuy xtiits
xaa lo meñ. 3 Lëën xal lëë do laañee no
meñ ntseeb nii ntseeb si ntseeb kchë ma
tox nii chuty mëkwxiily. 4 Koydy to bols ni
tumi ni kyalkidy, ni jkëëptyuxty to meñ nëz
parñee klyëëdy to. 5 Tsiñee sëëb to tu leñ yu,
kol nab nii kakni Dios meñ nii no leñ yu
go. 6 Aan deelñee jkëëtyag meñ nii no yu go
nii kñee do, lëë nii kwnab to kak cumplir,
per deelñee jkëëtyagty meñ gow, kakty nii
kwnab to cumplir. 7 Kol kwës tugak yu, ni
kol kaw ni kol ki nii kneestyee meñ, por
nonguial kazh xaa nii xkyë tsiiñ. Ktsëëlejty
to laañee kwës to. 8 Tsiñee ktsiñ do tu
kyedzy nii ksal meñ do, kol kaw nii kneetsy
meñ, 9 ni kol kuuñ kyak kchë meñ xsyaknë
nii no siko, ni kol këb nii lëë wor kutsiñ nii
lëë Dios kñabey meñ. 10 Per deelñee ktsiñ do
tu kyedzy nii ksaldy meñ do, kol kchoo aan
kol këb lo meñ: 11 “Axte xkiti nii pkaay niy
noo xkwib noo parñee kyeñ do nii no xtol
do. Per kol kaknan nii lëë xkyalwnabey
Dios merle klyañche lo do.” 12 Nli xñen
nii tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy ntseebre
castigw nii tedy meñ go que nii tedy meñ
Sodoma.

Kyedzy nii xsoobty tiits (Mt. 11:20-24)

13 ’¡Chooksye lëë doy meñ Corazín ni
chooksye lëë do meñ Betsaida! Por deelñee
nyan meñ Tiro ni meñ Sidón kchë kyal-
ntson nii kon do, tselye kokw meñ go ladx
nchog ni tselye kwsob meñ go nëb lo xkiti
parñee kluuy meñ go nii ptikche meñ go
styoo lo Dios. 14 Por ngo, tse nii lëë Dios
kuñ kyalxtisy ntseebre castigw nii tedy to
que nii tedy meñ Tiro ni meñ Sidón. 15 Lëë
lii nii nol Capernaum, ¿pe nladzyoo nayak
tir klaa soboo? Klaadyoo gon, por lëël kyab
laañee mastre nxity.
16 ’Kchë meñ nii xkëëtyag nii xñee do
xkëëtyag xtitsaa, per lëë meñ nii xsaldy lëë
do, ni naa xsaldy meñ go. Aan deelñee
xsaldy meñ naa, xsaldyak meñ xaa nii px-
aal naa.

Lëë meñ nii pxaal Jesús bikche

17 Lëë ksa tsongaly ptsiipchop xaa nii
kukluuy xtiits Dios bikche aan xle xaa chëb
xaa:
—Jesús, axte kyalbini mal psoob xtiits
noo tsiñee pseety noo lël.
18 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nli xñee do, por konaa xa pchingaa
xaatox leñ kpaa sinak tsiñee xyab tu
nkwsiy. 19 Por lëën bnetsy tiitspey lo
do parñee subniy do mëël ni subniy do
mëkwkyoow, ni parñee kuñ do gan lo xaatox,
aan ni tu pe kakty to. 20 Per kledy to porñee
xsoob kyalbini mal xtiits to, sink kol kle

porñee lëë lë do kë lo kitsy nii ngotsey Dios kpaa.

Lëë Jesús xtee skizh lo Dios (Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 Lëë Jesús ble, aan por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo xaa lëë xaa chëb:

—Xnetsyaa skizh lool, Tat Tios, por lii xñabey kpaa ni lii xñabey kislyu, ni kwloolanoo xtiitsoo lo meñ nyaani ni lo meñ chak parñee kluuylo lo meñ ndoladzy. Singo Tat Tios beeñtsyeyoo, porñee singo kwlaño styool.

22 'Lëë Tat Tios bneetsy kchë nii chap xaa lon. Ni ni tu cho xyuumbeydy kaa xiñ Tat Tios. Xaktyee Tat Tios sye xyuumbey xaa. Singo gak kaa Tat Tios, xaktyee xiñ xaa ni meñ nii kwe xiñ xaa schilo kyuumbey xaa.

23 Lëë Jesús byoogw aan nonstyee lo xpëëdscuel xaa chëb xaa:

—Dichos meñ nii chan kchë nii chan do. 24 Por nli xñen nii ndaly profet ni ndaly rey kokladzy nyan nii chan do, per kondy xaaw. Ni ndaly xaa kokladzy nguëëtyag nii xkëëtyag to, per pkëëtyagty xaaw.

Xcuent tu xaa Samaria

25 Lëë tu maestre ley kunee lo Jesús, aan parñee kuñ xaa Jesús preb, lëë xaa chëb:

—¿Pe cos kuuñtsyeyaa parñee jkan kyalmbañ nii xnitylody?

26 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe cos xñabey xley Moisés?

27 Lëë maestre ley chëb:

—Lo ley xñee: "Pkëstyoo xDioosoo tyub styool, ni tyub xkyalmbañoo, ni tyubñaa fuersy nii nol, ni tyub xkyalcheeñoo. Ni pkëstyoo meñ sinak xkëstyool lii."

28 Lëë Jesús chëb:

—Nli singo xñeew. Deelñee suuñtsyeyoo kchë ngo, skaal kyalmbañ nii nitylody.

29 Per parñee këb meñ nii buen xaa, lëë xaa chëb:

—Kwnë dyon cho jkëstyoon.

30 Tsigo lëë Jesús bitiits nrii lo xaa, chëb Jesús:

—Tu xaa name pchoo xaa Jerusalén, si xaa Jericó. Aan lëë ngbaan pchoo lo xaa nëz, aan axte ladx nii no lady xaa kwlan ngbaan ni ptee ngbaan xcheñ xaa. Casy beety ngbaan xaa. 31 Siko nix xaa tsiñee lëë tu pxosy kwtedy nëz ko. Per tsi lëë pxosy kon xaa, lëë pxosy kwte tublad. 32 Singo gak beeñtsyey tu xaa nii chuñ yudar pxosy tsiñee kon xaa xaa nii psaksi ngbaan. Lëë xaa kwte tublad. 33 Per tsi lëë tu xaa Samaria nii kwtedy nëz ko kon xaa nii psaksi ngbaan, lëë xaa pkëstyoo xaa, 34 ni lëë xaa big beeñ xaa xaa go rmedy con aceit ni viñ, ni lëë xaa pchal ladx laañee bnek. Loxsye ngo lëë xaa psoob xaa go lady xkway xaa, aan lëë xaa kuni xaa tu posad par kan xaa xaa. 35 Lëë byaani lyu lëë xaa Samaria kwlii tumi aan lëëw pteedy xaa lo xaa nii xtee posad, chëb xaa: "Kon xaa re, aan deelñee jkaady tumi re, na tsiñee kpikchen kizhaa nii kak falt."

36 Tsigo lëë Jesús chëb lo maestre ley:

—Lo ksa tson xaa nii kwtedy dyon, ¿cho xaa pkëstyoo xaa nii psaksi ngbaan?

37 Lëë maestre ley chëb:

—Xaa nii blis xaa.

Lëë Jesús chëb:

—Singo no nii kuuñtsyeyoo.

Lëë Jesús chi lidzy Marty ni Mariy

38 Lëë Jesús pkaa nëz, aan lëë xaa ptsiñ tu kyedzy nii no tu kwnaa nii lë Marty. Lëë me ptee lidzy me kwlës xaa. 39 Aan lëë pël Marty nii lë Mariy kwsob lo Jesús par jkëëtyag me nii xñee xaa. 40 Per lëë Marty singootyee no xmandad me, lëë me big lo Jesús, chëb me:

—Xey, ¿pe ni tu pe sinidy kikoo nii lëë pëlaa psaan kchë mandad lon? Kudzy lo me kuñ me naa yudar.

41 Per lëë Jesús chëb:

—Marty, por ndaly cos nol kyalnë, 42 per tugak cos precisy. Lëë Mariy kwle cos ko, aan ni tu cho kladyo lo me.

11

Lëë Jesús xluuy xa kutiitsni meñ Dios (Mt. 6:9-15; 7:7-11)

1 Tu vuelt lëë Jesús noyutiitsni Dios. Tsi lëë xaa byal, lëë tu xpëëdscuel xaa chëb:

—Jesús, beeñ kseedy lëë noo kutiitsni noo Dios sinak beeñ kseedy Juan xpëëdscuel.

2 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Tsiñee kutiitsni do Dios, kol këb:

Tat Tios, lii nii soboo kpaa, xñab noo nii kchë meñ kuuñ ksak lii,
ni xñab noo nii ktsiñ tse nii kñabeyoo.

3 Bneetsy nii tyaaw noo natse.
4 Beeñ noo perdón sinak chuuñ noo perdón
meñ nii xko falt loo noo.
Klaadyoo jkaal xaatox lëë noo parñee
kyaabty noo lo tol.
5 Lëë gak Jesús chëb:
—Kol tsoo ksoob no nii chap to tu amigw,
aan tsi do lidzy xaa wrol kyool, këb to:
“Kwlootiñ tson kyaxtily lon, 6 por lëë tu
xamigwaa kwlañche lidzyaa, aan kindy pe
ktedyaa kaw xaa.” 7 Kñëdy xamigw to
gon: “Kuuñ klëëdyoo naa. Lëën tse psugw
chilidzyaa ni lëën nix ksa xiñaa. Chilody
kaschen par pe knetsyaa nii jkiiñoo.” 8 Nli
xñen nii nikxe nii nyakty to xamigw xaa,
lëë xaa tsische, por lëë do kulii xkaal
xaa aan lëë xaa kneetsy kchë nii jkiiñ do.
9 Kol nab nii jkiiñ do lo Dios tsiin kneetsy
xaaw, kol kyub cos tsiin ktsyol dow, ni kol
jkëëptyux chu yu tsiin kyalyo. 10 Por kchë
meñ nii xñab cos xkaaw, ni kchë meñ nii
xyub cos xtsyolo, ni kchë meñ nii xkëëptyux
chu yu lëëw xyaly.
11 ’¿Pe no tu do dyon xyax xtee tu mëël lo
xiñ do tsiñee xñab xaa tu mël? 12 ¿Ni pe no
do xtee tu mëkwkyoow tsiñee xñab xiñ do tu
tsit? 13 Kol kyeñ gaanoo nii nikxe mal do,
per xtee do cos buen lo xiñ do. ¿Pe lëëdyxe
Tat Tios nii sob kpaa tsigo kteejty Kyalbini
Ntson lo meñ nii kñabo?

Lëë meñ xñee nii xaatox nakni Jesús (Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

14 Lëë Jesús kwlii kyalbini mal leñ styoo
tu ngop, aan lëë ngop bislo kwnee. Kchësy
meñ psee kon ngo, 15 per no meñ kwnee:
—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kchësy kyal-
bini mal, ptee tiitspey lo xaa gue par kwii
xaa kyalbini mal.
16 No gaa meñ kokladzy nii nyuuñtsyey
xaa tu kyalntson leñ kpaa parñee kuñ meñ
xaa preb. 17 Per como nan xaa pe xsya
styoo meñ go, lëë xaa chëb:
—Ni tu kyedzy nii nak chop tiiy gon
xtiiydy. Lëëw xnitylo, aan kchë yu nii
no leñ kyedzy ko xyab lady xcombañer.
18 Singo gak xaatox deelñee kak xaa chop
tiiy, ¿xa kchilo kñabey xaa? Lëën xñe
kchë nrii porñee xñee do nii lëë Beelzebú
bneetsy tiitspey lon par kwin kyalbini mal.
19 Deelñee singo xsyak to, ¿cho xtee tiitspey
lo xaa nii nak ksa do tsigo par kwii xaa
kyalbini mal? Sikokesy nagon xluuy nii
nandy to pe xñee do. 20 Per deelñee por
xkyalwnabey Dios xkwin kyalbini mal, lëë
wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey lo do.
21 ’Tsiñee lëë tu xaa ndaan chap kiib ni
xkyënap lidzy, segur nak kchë nii no leñ
lidzy xaa. 22 Per deelñee tsi stu xaa nii
mastre ndaan lo xaa, aan kla xaa kiib nii
xtaan xaa, lëë xaa kiisy kchë nii chap xaa
go lo xcombañer xaa.
23 ’Kchë xaa nii nody xfavoraa, chiidnidy
xaa meñ lon, sink lëë xaa xsëëbtañ meñ,
porñee xlëë xaa lon.

Kyalbini mal nii xpikche (Mt. 12:43-45)

24 ’Tsiñee lëë tu kyalbini mal xchoo leñ
styoo meñ, lëëw xkyënsë tañ xyubo dyon pa
kwëso. Per deelñee xtsyoldy laañee kwëso,
lëëw xñee: “Lëën kpikche lidzyaa laañee
pchon.” 25 Tsiñee lëë kyalbini mal go xtsiñ,
chano nii lëë leñ styoo meñ nii pchoow
tse nak sinak tu yu nii kal lik blyoob ni
kwxixkwaa. 26 Tsigo lëëw chikyub skadzy
kyalbini nii mastre mal, aan lëëw xsyëëb
leñ styoo meñ go ksaw, aan mastre mban
xtyedy meñ go.

Dichos meñ nii xsoob xtiits Dios

27 Mentre lëë Jesús nonee kchësy ngo, lëë
tu kwnaa nii no lady meñ chëb:
—¡Dichos kwnaa nii kop lii ni pkadzy lii!
28 Lëë Jesús chëb:
—¡Mastre dichos meñ nii xkëëtyag xtiits
Dios, ni xsoob xtiits xaa!

Lëë meñ chakladzy kan tu kyalntson (Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Lëë meñ ptyopre, aan lëë Jesús chëb:
—Lëë meñ mal nii no natiemp chakladzy
kan tu kyalntson, per ni stu kyalntson
kantre meñ re. No nii ksaladzy meñ nii
beeñtsyey Jonás. 30 Por sinak nii kunee
gak Jonás lo meñ Nínive, sëëdnee mguiy nii
pxaal Dios lo meñ natiemp. 31 Tse nii lëë
Dios kuñ kyalxtisy lëë kwnaa nii kok rey
xtañ meñ Sabá jkëëkiy meñ nii no natiemp,
por sit pchoo me par jkëëtyag me xtiits rey
Salomón, aan mastre precisy nii xñen que
kchë xkyalchak rey Salomón. 32 Wi meñ
Nínive jkëëkiy meñ nii no natiemp tse nii lëë

Dios kuñ kyalxtisy, por ptikche meñ Nínive styoo lo Dios worñee biñ meñ Nínive nii kwnee Jonás, aan mastre precisy nii xñen que nii kwnee Jonás.

Bini nii no leñ styoo meñ (Mt. 5:15; 6:22-23)

33 'Ni tu meñ xkëëdy bini par kolan meño leñ tu cajón, sink lëë meñ xsoobo tu laañee ksaaniw lo kchë meñ nii sëëb leñ yu. 34 Nak mëlo do sinak tu bini nii xsaani leñ styoo do. Deelñee nxiñdy mëlo do, tyub leñ styoo do nyaani. Per deelñee nxiñ mëlo do, tyub leñ styoo do nguey. 35 Kol kap cuent nii kyuuydy bini nii no leñ styoo do. 36 Por deelñee tyub leñ styoo do no bini, kindy nguey leñ styoo do, aan singo mod lëë do kan nyë kchë cos, sinak tsiñee xsaani tu bini lo do.

Lëë Jesús xkëëkiy xaa fariseo ni maestre ley (Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Tsiñee lëë Jesús lox kwnee, lëë tu xaa fariseo kuni Jesús lidzy par kaw Jesús. Lëë Jesús kwsëëb leñ yu aan lëë xaa kwsob lo mezh. 38 Aan psee xaa fariseo kon xaa nii kwtiibty Jesús ña antes nii kaw xaa. 39 Per lëë Jesús chëb:

—Kchësy to siñee nak to meñ fariseo nyë xkiib to vas nii xtyëë nii chi do, ni xkiib to kyon nii xtyëë nii chaw do, per lëë leñ styoo do kaktsë kchë clasy cos mal. 40 ¡Nguey do! ¿Pe nandy to nayak nii xaa nii psaa gak lëë do psaa xkyalmbañ do? 41 Kol ktee nii chap to lo meñ nii no lyaadzy tsiin kyak nyë do.

42 '¡Chooksye lëë doy, meñ fariseo nii xtiix to pixtily ni xtiix to rud ni kchë clasy kizh nii xsaakon do lo Dios, per xsaldy to xkyalxtisy Dios ni xkyalwkëstyoo xaa! Ngo mastre precisy, per ksaandy to nii kokon do cos lo Dios.

43 '¡Chooksye lëë doy, meñ fariseo nii chakladzy to sob to laañee xsyob meñ non leñ ktoo, ni choki do jkëëptyux meñ do pal nëz!

44 '¡Chooksye lëë doy!, porñee nak to sinak paa nii nyoody, aan xyeñdy meñ xsyub niy meño.

45 Tsigo lëë tu maestre ley kwëb chëb:

—Maestre, wi loo noo gon pxiñoo tiits por kchë nii kwneel.

46 Per lëë Jesús chëb:

—¡Chooksye lëë doy, maestre ley nii chakladzy to kuuñtsyey meñ cos nii ni tu cho chilody kuuñtsyey, aan lëë lëë do xteejty to nii kuuñtsyey dow!

47 '¡Chooksye lëë doy nii xsaa do chu xpaa kchë profet nii beety pxusykoltoo do! 48 Por singo mod lëë do xluuy nii byo ni beeñtsyey pxusykoltoo do styoo do, por lëë xaa beety, aan lëë do xsaa chu paa.

49 'Por ngo nladzy Dios: "Lëën kxal profet ni apostle, aan lëë meñ kuty xaa, ni lëë meñ kyënlaag xaa." 50 Lo meñ nii nche natiemp kuuñkiy Dios kchë profet nii noyuty meñ destye nii kwche kislyu, 51 destye Abel axte Zacarías, xaa nii beety meñ kexka lo pkoog leñ lidzy Dios. Kyëkiy meñ nii nche natiemp.

52 '¡Chooksye lëë doy, maestre ley nii chuuñ xcheñ do xtiits Dios, aan xyeñdy tow, ni xlaady kaa to kyeñ meño!

53 Tsiñee lëë Jesús lox kwnee kchë ngo, lëë maestre ley ni lëë xaa fariseo blëë. Aan ndaly nii kwnabtiits xaa lo Jesús par kisyeedy xaa xaa. 54 Nladzy xaa nyuuñ knee xaa Jesús tu tiits nii nchilo nguëëkiy xaa Jesús.

12

Lëë Jesús xñee nii chilody jkyeetsy cos

1 Mentre gaa lëë meñ ptyopbe, lika xtyaagw meñ. Tsigo lëë Jesús kwnee klo lo xpëëdscuel, chëb xaa:

—Kol kap cuent nii kakty to sinak xaa fariseo, por chuuñtsyeydy xaa nii xñee xaa. 2 Por nody ni tu cos ngueetsy nii kchukëdy, ni nody ni tu cos nii chak tsilaan nii kak ndoondy. 3 Singo gak kchë nii kwnee do lo nguey, lëëw kñee meñ xña lo xbini ngbidz. Nikle gaa kchë nii kwnee tsilaan do worñee nyoogw yu, lëë meñ tsëp kik lidzy aan lëëw kuptsyë meñ.

Cho no nii ktsyeb meñ (Mt. 10:28-31)

4 'Ktsyebty to xaa nii chuty, por tsiñee lox kuty xaa lëë do chilodre pe kuñ xaa lëë do. 5 Sink kol ktsyeb xaa nii schilo kuty lëë do ni schilo kxaal lëë do linfiern. Xaa go kol ktsyeb.

6 ’¿Pe lëdy xaktyee chop centab nayak
non kaay mguiñ wiñ?, aan ni tu ma xnity-
lasty Dios. 7 Lëë lëë do axte kits kik to ngab
lo Dios. Por ngo, ktsyebty to, por mastre
non do lo mguiñ.

Meñ nii xchoo xfavor Crist (Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 ’Nli xñen nii kchë meñ nii kchoo xfavo-
raa lo kislyu re schon xfavor meñ go tsi lëë
meñ go klyañche lo xangly Dios. 9 Per lëë
meñ nii kchoody xfavoraa lo kislyu re, ni
naa kchoody xfavor meñ go lo xangly Dios.
10 ’Axte meñ nii ko falt lo mguiy nii px-
aal Dios kuñ Dios perdón, per kuñdy xaa
perdón meñ nii ko falt lo Kyalbini Ntson.
11 ’Tsiñee lëë meñ tsini lëë do leñ ktoo ni
tsikso lëë do lo xaa xñabey par jkëëkiy meñ
do, pe tsinidy kik to nii dyon xa kñee do o
pe këëb kaa to. 12 Por tsiñee tsitsib kñee do,
lëë Kyalbini Ntson kñë pe cos këb to.

Xcuent tu rikw

13 Tsigo lëë tu xaa nii no lady meñ chëb lo
Jesús:

—Maestre, kudzy lo betsyaa nii kuuñ
grol xaa nii psaan pxosyaa loo noo.

14 Lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Cho në lool nii xtisyaa o xaa nii gaa
chuuñ grol cos nakaa?

15 Lëë gak Jesús chëb:

—Kol kap cuent. Kak kpiñdy to, por
syoobty no kislyu re parñee tsyaap no tubt-
soon cos.

16 Loxsye ngo lëë xaa pso cuent re, chëb
xaa:

—Kwyo tu rikw nii singootyee kok xk-
waa, 17 aan nladzy rikw: “¿Xa kuñaa? Kindy
pa kotseyaa nii ptyop lo xkwaan.” 18 Aan
lëë gak rikw chëb: “Nanaa xa kuñaa. Lëën
ktsily yu nii chotsey nii xtyop lo xkwaan,
aan lëën ksa stu nii mastre ngol, parñee
kotseyaa kchë nii ptyop lo xkwaan ni kchë
nii chaapaa leeñgo. 19 Loxsye ngo misme
naa këp lon: Biño gaanoo. Pxiladzy ni ble,
por skaa kchë nii chapoo par kaawoo ni kil
ndaly iz.” 20 Per lëë Dios chëb: “Natsypee
ngueyoo. Na kyool kazh lëël kety. Aan
¿cho kyaani kchë nii ngotseyoo?” 21 Singo
xtsyool meñ nii xtop cos lo kislyu re, per lëë
lo Dios, ni tu pe chapty meñ go.

Chantsi Dios xiñ (Mt. 6:25-34)

22 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Lëën xñe kchë nrii lo do parñee tsody
to kyalnë nii dyon pe kaw do par kpañ do,
ni tsody to kyalnë nii dyon pe kakw to.
23 Por mastre non kyalmbañ lo nii ktyaaw,
ni mastre non xcuerp no lo ladx. 24 Kol
kan myak gaanoo. Chandy ma, ni xlaapty
ma, ni xkotseydy ma nii ktyaaw, per lëë
Dios xyaan ma. Aan ¡mastre non do lo ma!
25 Nikxe xaapre gaa tsoxko do, per ni tu
wor chilody kiskool do lo tse nii no kpañ
do. 26 Deel ni ngo chilody to kuuñtsyey do,
¿penak nii choxko do por cos nii jkiiñ do?
27 ’Kol kuy gaanoo xa xroob kyoo aan
xkyëdyo tsiiñ ni xkibtyo ladx. Aan ni rey
Salomón kokwty tu ladx ntson nii ntson si
ntsono. 28 Deelñee Dios tsigo busy xkakw
xab kchë kizhyë nii no tañ aan xlyëdyak
lëëw chek lo ki, ¿penak nii xnilasty to nii lëë
Dios jkakw xab to? 29 Por ngo, kteenëdy to
nii dyon pe kaw do o ki gaa to. 30 Kchësy
cos re no meñ nii xnilasty Dios kyalnë, per
lëë lëë do nanle Tat Tios nii sob kpaa pe cos
chak falt lo do. 31 Kol kuuñtsyey nii xñabey
Dios tsiin kxaal xaa kchë nii jkiiñ do.

No nii kto meñ xcheñ (Mt. 6:19-21)

32 ’Ktsyebty to, por nikxe ndalydy to, lëë
Tat Tios bneetsy tiits nii wi do kñabey. 33 Kol
kto kchësy nii chap to, ni kol kteedyo lo
meñ nii no lyaadzy, aan kol kweek mbës
ngoch nii koxty, por ndaly nii jkaa do kpaa,
aan kindy nkwxog siko ni kindy ngbaan.
34 Por laañee no nii chap to siko xyo styoo
do.

Dichos mos nii xkwena

35 ’List kol kwe, kol kakw xab to, ni kol
jkëë xbini do. 36 Kol kwe si xkwe mos
nii këmbës patrón nii si lo tu kyalwtsiilña,
parñee siikñee kseetsy patrón chu yu, lëë
mos kxalyo. 37 Dichos mos nii nixna tsiñee
lëë patrón kpikche, por nli xñen nii lëë pa-
trón këb lo xaa: “Kwsob lo mezh”, aan lëë
patrón kyë nii kaw xaa. 38 Dichos mos nii
nixna nikxe ktsiñ patrón wrol kyool o wor
tempran gaa. 39 Ni nli gaa xñen nii deelñee
kyeñ tu xpixwan yu pa wor tsi ngbaan
lidzy xaa, klaady xaa sëëb xaa. 40 Singo

gak, lëë do, ligier kol kak, por lëë mguiy nii pxaal Dios kiid mer worñee pe sidy kik to.

Mos nii xsoob tiits ni mos nii xsoobtyo (Mt. 24:45-51)

41 Tsigo lëë Pedre kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Pe nonsy loo noo psool cuent re ote wi lo kchësy meño yak?

42 Lëë Jesús chëb:

—¿Cho xsaan patrón lidzy dyon tsiñee lëë xaa xchoo? ¿Pe lëdy nayak xsaan xaa tu mos nii xsoob tiits parñee kyaan mos ko kchë meñ nii xkyë tsiiñ lo xaa? 43 Dichos mos nii xyaani lidzy xpatrón deelñee tsiñee kpikche patrón, kan xaa nii lëë mos ko beeñtsyey kchë nii kwnabey xaa. 44 Nli xñen, nii lëë patrón këb lo xaa: "Kop cuidad kchësy nii chaapaa." 45 Per deelñee mal mos ko ni nan xaa nii xtse si xpatrón xaa, lëë xaa ksaksi kchë meñ nii xkyë tsiiñ lo xpatrón xaa, ni lëë xaa tso wagw ni lëë xaa kyë kunip. 46 Per mer tse nii pe sinidy kik xaa, lëë xpatrón xaa ktsiñ, aan lëë patrón ksaksi xaa sinak xsaksi patrón kchë mos nii xsoobty tiits.

47 'Deelñee nan mos pe cos chakladzy patrón, aan xsoobty mos tiits, ndaly golp jkaa mos. 48 Per deelñee nandy mos pe cos chakladzy patrón aan ko mos falt, xisy golp jkaa mos. Por deelñee ndaly nii byaani meñ, ndaly nii kak wnab lo meñ. Deelñee ndaly gaa cos nan meñ, ndaly nii no kuuñtsyey meñ.

Lëë Jesús chuñ meñ chop tiiy (Mt. 10:34-36)

49 'Lëën syely kuñ kyalxtisy lo kislyu. Nak nii kuuñtsyeyaa sinak tsiñee chek ki, ni ¡xsyaak gaan naaty tsek kaa kislyu! 50 No nii teedyaa lo tu kyalnë dox, aan ¡mban xtee styoon nii lëën ktsyool kyalnë go! 51 Këbty to tsaaplaa syelyaa lo kislyu re parñee tsodre tily. Lëdyo gon, sink lëën syelyni tily. 52 Por destye natse, deelñee no kaay meñ tu yu, lëë meñ kak chop tiiy. Tublad tso tson meñ, lëë stublad tso chop meñ. 53 Lëë mëëdpkiy ktilyni pxosy, ni lëë mëëd kwnaa ktilyni xñaa, ni lëë nkwxizh ktilyni xñaatsaap.

Lëë Jesús chak ntseeb lo meñ (Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:

—Tsiñee chan do nii lëë xkey no nëz laa chaasy ngbidz, xñee do lëë kyo kyab, aan nli gaa xyabo. 55 Singo gak tsiñee xpi me nëz kyety xñee do lëë naay kak, aan nli gaa chako. 56 ¡Nguey do! Deelñee xyeñ do xa chak leñ kpaa tsiñee lëë kyo kyab, ni xyeñ do xa chak lo kislyu tsiñee lëë naay kak, ¿penak nii xyeñdy to xa nak kchë cos nii noyak natiemp?

Ptee nii kwnee lo meñ nii xlëë lool (Mt. 5:25-26)

57 '¿Penak nii xyeñdy to pe cos nonguial kuuñtsyey do? 58 Deelñee xkëëkiy tu xaa lëë do aan chakladzy xaa tsikso xaa lëë do lo xtisy, kol nee lo xaa lëë ka bii xteedyo tiits. Por deelñee kyab to ña xtisy, lëë xtisy këb lo mayor: "Kol ko xaa gue skiib", aan lëë xaa ko lëë do skiib. 59 Aan xsobaa nii kchoodyoo skiib axte nii kizhoo lal nii kñab xaa lool.

13

Lëë meñ nii ktikchedy styoo lo Dios kety

1 Misme tse go lëë bla xaa kukan Jesús aan lëë xaa bitiits nii lëë Pilat beety bla meñ Galilea aan lëë xaa pkots xcheñ meñ go xcheñ ma nii kwlokon xaa. 2 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nladzy to nayak nii ptsyool xaa go ngo porñee mastre no xtol xaa que xtol xaa xtañ xaa. 3 Lëdyo gon. Ni lëën xñe kaazhkaa lo do nii deelñee kpikchedy styoo do lo Dios, wi do kety. 4 ¿Ni pe nladzy to nii mastre no xtol ksa tsiimtson xaa nii byab yu ngol nii lë Siloé lady que xtol kchësy meñ nii no Jerusalén? 5 Lëdyo gon. Ni lëën xñe kaazhkaa lo do nii deelñee kpikchedy styoo do lo Dios, wi do kety.

Xcuent yag yegw nii xkyëdy nex

6 Lëë Jesús bitiits nrii lo meñ, chëb xaa:

—Tu xaa name sob tub xan yag yegw lady xyag uv xaa, aan lëë xaa kukuy dyon pe kë yegw low, aan ni tu yegw ptsyoldy xaa. 7 Tsigo lëë xaa chëb lo xaa nii xkyënap kchë xyag uv xaa: "Buy gaanoo, lëëw kak tson iz nii xyely kyubaa yegw lo yag re, per lo ksa iz ko ni tu xnexo karty kawaa. Pchugo

masy, por xaktyee xlyëw lo kwaa.” 8 Per
lëë xaa nii xkyënap kwaa kwëb chëb: “Xey,
psaansyew na iz. Lëën ksoly xano ni lëën
ko pyëëb xano, 9 tsiin tsaaplaa skyë nex
low singo. Aan deelñee kyëdyo, mansye
kchugloo.”

Lëë Jesús beeñ kyak tu kwnaa

10 Tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ
lëë Jesús beeñ kseedy meñ leñ ktoo. 11 Aan
lady kchësy meñ no tu kwnaa nii kwlox
tsiimtson iz xsyaknë. Tu kyalbini mal beeñ
me chop xkwaa, aan pchilodre nyak tubli
me. 12 Tsiñee lëë Jesús kon me, lëë xaa
kwtsyetsy me aan lëë xaa chëb:

—Kwnaa, lëël byak, xsyaknëdroo.

13 Tsigo lëë xaa pxob ña xaa lady me, aan
wor go kazh lëë me byak tubli, aan lëë me
bislo biily me lay lo Dios. 14 Per lëë xaa
nii xñabey leñ ktoo blëë, porñee beeñ kyak
Jesús me tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ,
aan lëë xaa chëb lo meñ:

—Xoop kpidz nonguial kak tsiiñ. Kol të
leñ tse go par kak to rmedy, kiijty to tse nii
chakty tsiiñ.

15 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Mal do. ¿Pe chinidy to xyosy to kunis
nayak o xburr gaa to nikxe chakty tsiiñ?
16 Lëë kwnaa re gon lo xtiiy Abraham sëëd
me, aan kok tsiimtson iz nii nguëëtuu xaa-
tox me lo kyalkits re. ¿Pe nonguialdy nayak
laa me nikxe tse nii chakty tsiiñ nak?

17 Tsiñee lëë Jesús chëb ngo, lëë xaa nii
xlëë lo xaa pteladzy, per kchësy meñ ble
kon kyalntson nii beeñtsyey xaa.

Xa nak laañee xñabey Dios
(Mt. 13:31-33; Mr. 4:30-32)

18 Lëë gak Jesús chëb:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios
dyon, ni pe cos chak si chako? 19 Nako
gon sinak tu medzy martas nii chan meñ
lo kwaa aan tsiñee lëëw chak lal tu yag, lëë
mguiñ xko xipchoos loo go.

20 Lëë gak Jesús chëb:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios
dyon? 21 Nako gon sinak levadur nii xkëë
kwnaa tson lmud riñ par tsobe kchësy
kobyi.

Puert nya
(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Worñee lëë Jesús no nëz si xaa
Jerusalén, beeñ kseedy xaa meñ kyedzy
ni tañ nii kwtedy xaa. 23 Aan lëë tu xaa
kwnabtiits lo xaa chëb:

—Xey, ¿ndalydy meñ lë xtyelaa lo tol?

Lëë Jesús chëb:

24 —Kol ktee nii sëëb to laañee xñabey
Dios, por nako sinak tu puert nya aan
ndaly meñ kakladzy sëëb, per kchilodyo.
25 Loxsye ksuugw xpixwan yu puert,
deelñee kyaan do ley lëë do këb: “Xey,
pxaly chu yu syëëb noo.” Per lëë xaa kñë
lo do: “Nandyaa cho xaa do.” 26 Tsigo
lëë do këb: “Ptyaawni noo ni ptyowni
noo lii, ni beeñ kseedyoo meñ nëz laa no
noo.” 27 Per lëë xaa kyëb kñë xaa: “Lëën
niyle nii nandyaa cho xaa do. Kol kyey
por ngoptol do.” 28 Tsigo lëë do koon ni
lëë do kaw lay do tsiñee kan do nii lëë
Abraham ni lëë Isaac ni lëë Jacob ni lëë
kchësy profet ncheno laañee xñabey Dios,
aan lëë do byaan ley. 29 Por ndaly meñ nii
nche tyub lo kislyu sob kaw laañee xñabey
Dios. 30 Tsiñee lëë tse go tsitsib ndaly xaa
nii nyats chak nina kyablyu parñee ktaan
xaa nii mban nina.

Lëë Jesús xteenë por meñ Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

31 Loxsye ngo lëë bla xaa fariseo ptsiñ,
aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—Bi nu, porque lëë Herodes chakladzy
kuty lii.

32 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol tsi aan kol këb lo mëz wnee xuuy
go: “Natsesy ni kxesy kwin kyalbini mal
ni kuuñ kyakaa meñ xsyaknë, widzy lëën
kyal.” 33 Per no nii ktsiñaa laañee san natse,
kxe ni widzy. Por ni tu profet chilody kety
deelñee sody xaa Jerusalén.

34 ’¡Chooksye lëë doy nii no do Jerusalén!
¿Penak nii chuty to profet ni penak nii xlaal
kyo do xaa nii xaal Dios lo do? ¡Ndaly vuelt
kokladzyaa ndopaa to sinak xtop nguidy
xoob xiñ leñ xikw, per kwnëdy to! 35 Lëë na
lëë xkyedzy to kyaanladzy. Ni kpikchedre
kan do naa axte tse nii lëë do këb: “Skizh
Dios, xaatke buen xaa nii pxaal xaa.”

14

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xchooki

1 Tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ lëë
Jesús kwey wagw lidzy tu xaa nii xñabey
lo meñ fariseo, aan lëë stubla xaa fariseo
bleetsy xaa. 2 Siko lëë Jesús kon tu xaa
xsyaknë nii xchooki. 3 Lëë Jesús kwnabtiits
lo maestre ley ni lo xaa fariseo chëb:
—¿Pe nonguial dyon kak tu xaa xsyaknë
rmedy tse nii chakty tsiiñ ote nonguialdyo
yak?
4 Per ni tu xaa kwneedy. Tsigo lëë Jesús
kwseñ xaa xsyaknë go aan loxsye beeñ
kyak xaa xaa, lëë xaa chëb: "Byey." 5 Ni lëë
xaa chëb lo meñ fariseo:
—Deelñee kyab tu xiñ do o tu xyosy kaa
to leñ tu kyeech nxity, ¿pe kwiidy to xaa
nayak ni pe kwiidy to ma nikxe chakty tsiiñ
tse go?
6 Aan ni tu xaa pchilody pe nyëb.

Meñ nii chi lo tu kyalwtsiilña

7 Tsiñee kon Jesús nii kchësy xaa nii kokt-
syetsy xkwe yagxily nii xsyob xaa non, lëë
xaa ptee tu consef lo meñ chëb xaa:
8 —Tsiñee tsi do laañee chak tu kyalwt-
siilña, sobty to laañee xsyob xaa non, por
toontlaa tsi stu xaa nii mastre non lo do.
9 Aan kñë xaa nii kwtsyetsy lëë do: "Pte
xlugaaroo lo xaa re." Tsigo lëë xkyalto do
kchoo por lëë do tsisob axte lultime bankw.
10 Masy tsiñee tsi do lo tu lni, kol sob axte
lultime bankw parñee tsiñee kan xaa nii
kwtsyetsy lëë do to, kñë xaa: "Penak nii so-
boo ske. Tësoboo axte klaa." Singo mod xña
lo kchësy meñ lëë do klisklaa xaa. 11 Porque
kchësy xaa nii xalyga chak nyaa kyablyu
aan lëë xaa mban kyak klaa.
12 Lëë gak Jesús chëb lo xaa nii kwtsyetsy
xaa:
—Tsiñee kuuñlool tu siily o tu xtsee gaa,
kwëstyoo xamiigwoo, ni betsyoo, ni meñ li-
idzyoo, ni meñ rikw nii no kex chiliidzyoo,
por toontlaa kwetsyak xaa lii aan singo
mod lëë xaa ktikche favor nii beeñtsyeyoo.
13 Masy tsiñee kuñoo tu lni, kwtsyetsy kchë
meñ prob, ni meñ nii chilody së, ni meñ
nii chandy. 14 Por chilody ktikche meñ go
kyalnsaak ko lool, per lëë Dios kuuñ kle
lii ni lëë xaa ktikche favor go lool tse nii
lëë xaa kuuñ kpañ meñ kuty nii beeñtsyey
kyalbuen.

Xcuent xaa nii beeñlo tu niskwaan

15 Loxsye biñ meñ ngo, lëë tu xaa nii wi
sob lo mezh chëb lo Jesús:
—Dichos meñ nii chaw laañee xñabey
Dios.
16 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Tu xaa name beeñlo xaa tu niskwaan
aan ndaly lo meñ chëb xaa nii tsi meñ
wagw. 17 Tsiñee lëë xwor wagw kol, lëë
xaa pxaal xmos xaa kukëb lo meñ nii kokt-
syetsy: "Kol të por lëë niskwaan lox koklo."
18 Per xaal xaal nii chëb meñ parñee tsidy
meñ. Klosy lo tu xaa nii kwey mos chëb:
"Lëën kal lox kwxi tublë lyu, aan no nii
kakuyaa loo go. Chilody kan." 19 Lëë
stu xaa chëb: "Lëën kwxi kaay nëz yosy
aan lëën kakuñ ma preb. Chilody kan."
20 Lëë stu xaa chëb: "Lëën kal ptsiilña.
Chilody kan." 21 Tsiñee lëë mos bikche,
lëë xaa chëb kchë nii chëb meñ, aan lëë
xaa nii pxaal xaa blëë. Tsigo lëë xaa chëb
lo xmos xaa: "Sinusy kwey kchë nëz yu
ni nëzniy nii no leñ kyedzy, aan tëni kchë
meñ prob, kchë meñ nii chilody së, ni meñ
ciegw." 22 Blyëëdyako, lëë mos chëb: "Xey,
lëën beeñtsyey nii kwnabeyoo naa, aan lëë
lugar bii no." 23 Tsigo lëë xaa chëb lo mos:
"Kwey nëz nii xchoo chu kyedzy ni kwey
kchë skiñ kwraly, aan tëni xoo stubla meñ
parñee kyaktsë lidzyaa. 24 Por ni tu meñ
nii kwtsyetsyaa klo kawdy niskwaan nii
beeñloon."

Meñ nii chakladzy kak xpëëdscuel Jesús

25 Ndaly meñ kunal Jesús aan lëë xaa
byoogw chëb xaa:
26 —Deelñee no tu xaa nii sëëdnal naa aan
mastre xkëstyoo xaa pxosy xaa que naa
o mastre gaa xkëstyoo xaa xñaa xaa, tsiil
xaa, xiñ xaa, betsy xaa ni psyañ xaa, o
xkëstyoo gaa xaa lëë xaa, chilody kak xaa
xpëëdscuelaa. 27 Ni chiloody kaa kak meñ
xpëëdscuelaa deelñee tejty meñ lo kyalnë
ni deelñee kiidnaldy meñ naa. 28 Deelñee
no tu do chakladzy ksaa tu yu ngol, ¿pe
xsyobty to nayak kwii do cuent parñee kan
do dyon pe slëb to ksaalo dow? 29 Por
deelñee xaktyee kyeeñ do cimient, aan
lëbty to ksaalo dow, kchësy meñ nii kano
kxidzyni lëë do, 30 këb meñ: "Lëë xaa re
bislo nsaa lidzy, per kwlëbty xaa nsaalo
xaaw." 31 O deelñee gaa no tu rey nii tsiktily

contre stu rey, ¿pe xsyobty xaa nayak kwii xaa cuent parñee kan xaa dyon pe slëb tsii mily soldad nii chap xaa ktily contre kaly mily xsoldad stu rey? 32 Aan deelñee kyeñ xaa nii lëbty xsoldad xaa, bii sitre sëëd stu rey, lëë xaa kxaal xaa nii tsikëb: "Masy kwës tily." 33 Singo tsigo busy, deelñee ksaandy to kchë nii chap to, chilody kak to xpëëdscuelaa.

Tsiñee nxiytre sedy (Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 'Buen sedy. Per deelñee ksaan sedy xinxiyo, ¿xa kyak nxiyo stub? 35 Lëëw ksyëëb porñee ni par lyu ni par pyëëb xkiiñdyo. Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag.

15

Xcuent xaa nii xtsil xpëkwxiily (Mt. 18:10-14)

1 Lëë xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni lëë stubla xaa ngoptol big par jkëëtyag xaa xtiits Jesús. 2 Por ngo lëë xaa fariseo ni lëë maestre ley kwneenë Jesús, chëb xaa:

—Xtsiil lsa xaa gue meñ ngoptol ni chaw xaa ksa xaa meñ go.

3 Tsigo lëë Jesús pso tu cuent lo meñ chëb xaa:

4 —Deelñee chap to tu kyoow mëkwxiily dyon, aan xnity to tu ma, ¿pe xsaandy to stap kalyptsiipkee ma nii kwnijty tañ nayak, aan chikyub to ma nii kwnity, axte nii xtsil do ma? 5 Aan tsiñee lëë ma xtsil do, xle do xob to ma chu yañ do, 6 aan tsiñee lëë do xtsiñ lidzy to, xtop to kchë xamigw to ni kchë meñ nii no kexka chilidzy to, aan xñee do: "Kol kle lon, por lëën ptsil mëkwxiily nii kwnity." 7 Nli xñen nii mastre kak wle kpaa por tu meñ ngoptol nii ktikche styoo lo Dios que por tapkalyptsiipkee meñ buen nii xkiiñdy ktikche styoo lo Dios.

Xcuent kwnaa nii xtsil xcentab

8 'Kol tsoo kso no xcuent tu kwnaa nii chap tsii pes plat, aan xnity me tuwo. ¿Pe xkëëdy me bini nayak ni pe xloobty me yu ni pe xkyëkyubty mew axte nii xtsil mew? 9 Aan tsiñee lëëw xtsil me, xtop me kchë xamigw me ni meñ nii no kexka chilidzy me, aan xñee me: "Kol kle lon, porque lëën ptsil pes plat nii bnityaa." 10 Nli xñen nii singo gak xle kchë angly nii no kpaa tsiñee xtikche tu xaa ngoptol styoo lo Dios.

Xcuent xaa nii beeñ perdón xiñgan

11 Lëë gak Jesús bitiits nrii lo meñ, chëb xaa:

—Tu xaa name chap xaa chop xaa wiñ, 12 aan lëë xaa nii mastre nyab chëb lo pxosy: "Pa, neetsy kchë nii xyalaa." Tsigo lëë pxosy xaa kwtiisy kchë nii chap. 13 Kok xtsedyako lëë xaa nii mastre nyab pto kchësy nii pchal, aan con tumi go lëë xaa si stu tañ nii sit. Siko pxiñ xaa kchë xtumi xaa laañee xkaatyee. 14 Per tsiñee lëë xaa lox pxiñ xtumi xaa, lëë kpiñ kwyo tañ go, aan lëë xaa kwte kpiñ. 15 Tsigo lëë xaa kunab tsiiñ lo tu xaa nii no tañ go, aan lëë xaa go pxaal xaa lo kwaa kukap xaa ngutsy. 16 Ptee gan xaa nyaw xaa nii chaw ngutsy, per ni tu cho pteejtyo. 17 Lëë lultime nladzy xaa: "¡Blaktre gaa meñ nii kë xtsiiñ pxosyaa na axte xyely chaw, lëë naa na noteedy kpiñ nu! 18 Lëën kya lidzy pxosyaa, aan këpaa: Papá, kwlon falt lool ni lo Dios. 19 Nonguialtre kakaa xiñoo. Beeñ cuent nii sinak tu xmoosoo nakaa." 20 Loxsye ngo lëë xaa pkaa nëz, lëë xaa sey lidzy pxosy xaa.

'Bii sitre siid xaa tsiñee lëë pxosy xaa kon xaa, aan lëë pxosy xaa pkëstyoo xaa. Lëë xaa kwloo corr kuktsiil nëz xaa xiñ xaa, aan lëë xaa kwteetsy xaa, ni lëë xaa taw pxit kwesy xaa. 21 Tsigo lëë xiñ xaa chëb: "Papá, kwlon falt lo Dios ni lool. Nonguialtre kakaa xiñoo." 22 Per lëë pxosy xaa chëb lo xmos: "Sinusy kol kwii ladx buen jkakw to xaa, kol ko tu nily ña xaa, ni kol jkëë lab xaa. 23 Kol tëni tu becerr nii xro aan kol kuty ma, por ¡lëë no tyaaw ni lëë no kuuñ lni! 24 Por nladzyaa te kuty xiñaa, per kujty xaa. Kwnity xaa, per lëë xaa ptsil." Aan lëë lni bislo.

25 'Mentre lëë stu xiñgan xaa nii nak xaa kol këno tañ. Tsiñee lëë xaa bikche, lëë xaa biñ ti ni lëë xaa kon nii lëë wyëë kayak. 26 Lëë xaa kwtsyetsy tu mos, aan lëë xaa kwnabtiits pe cos chak. 27 Tsigo lëë mos chëb: "Lëë betsyoo blañ, aan lëë pxoosyoo kwnabey kuty becerr xro, porñee mbëë blañ xaa ni ndaan xaa." 28 Per lëë betsy kol xaa blëë, aan kwnëdy xaa nyo xaa yu. Por ngo lëë pxosy xaa pchoo kwnee lo xaa.

29 Tsigo lëë xaa chëb lo pxosy xaa: “Nanoo
gon blaktre iz nojkiiñaa lool ni nanoo nii
tugak xsobaa xtiitsoo, aan ni tu chiv wiñ
karty kneetsyoo par kawnin xamigwaa.
30 Lëë nana nii blañ xiñoo nii kukxiñ xtumil
lo kwnaa nii xkwe pal nëz, lëël chuty be-
cerr xro par lëë xaa.” 31 Tsigo lëë pxosy xaa
kwëb chëb: “Xiñ, lii tugak so lon, ni kchësy
kaa nii chaapaa xcheñoo nako. 32 Per no nii
kuuñ no lni ni kle no, por lëë betsyoo nii
kwxaak no kuty bikche. Kwnity xaa, per
lëë xaa ptsil lo no.”

16

Xcuent mos nyaani

1 Lëë Jesús bitiits nrii lo xpëëdscuel, chëb
xaa:
—Tu xaa rikw name kop xaa tu mos, aan
lëë meñ kuni tiits lo xaa nii lëë mos ko no
kxiñ xtumi xaa. 2 Tsigo lëë patrón kwt-
syetsy mos ko, aan lëë xaa chëb lo xaa: “¿Pe
nli kchë nii këjkëëkiy meñoo dyon? Bneetsy
cuent dyon xa si lo xtsiiñoo, porque chilo-
dre kyëël tsiiñ lon.” 3 Tsigo nladzy mos
ko: “¿Pe kuñaa na busy na nii lëë xpatrónaa
kwii naa lo tsiiñ? Nodyaa fuersy par kyën
tsiiñ tañ, aan xteladzyaa kñabaa limosn.
4 Nanaa xa kuñaa parñee tso cho lidzy kt-
siiñaa tsiñee lëë xpatrónaa kwii naa lo tsiiñ.”
5 Tsigo lëë xaa kwtsyetsy tuga tuga meñ
nii nsëëb lo xpatrón xaa. Klosy lo tu xaa
nii ptsiñ chëb xaa: “¿Palal nsëëboo lo xpa-
trónaa?” 6 Lëë xaa go kwëb chëb: “Nsëbaa
tu kyoow barrily aceit.” Tsigo lëë mos nii
sinoy cuent chëb: “Naa xpagareel aan pkëë
stuwo nii xaktyee choowptsii barrily aceit
nsëëboo.” 7 Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits
lo stu xaa, chëb xaa: “Liik, ¿palal nsëëboo?”
Lëë xaa go kwëb: “Nsëbaa tu kyoow lmud
xobxtily.” Tsigo lëë mos chëb: “Naa xpa-
gareel aan pkëë stuwo nii xaktyee tapkaly
lmud xobxtily nsëëboo.” 8 Psee patrón kon
nii singootyee nyaani mos mal go. Nli xñen
nii mastre nan meñ nii xyuumbeydy Dios
xa nak cos nii chak lo kislyu re que meñ nii
xyuumbey Dios.

9 ’Kol kiisy kchë nii chap to lo kislyu
re parñee kap to amigw, parñee tso cho
kneetsy laañee kwës to kpaa tsiñee lëë kchë
nii chap to lox.

10 ’Kchë xaa nii chap cuidad cos nikxe
ndalydyo, sap cuidad xaa cos ndaly, per lëë
xaa ni chap cuidajty cos xisy, xa kap cuidad
xaa cos ndaly. 11 Deelñee chap cuidajty to
cos nii no lo kislyu re, ¿cho lë nii knee cos nii
nli non lo do? 12 Aan deelñee chap cuidajty
to xcheñ meñ, ¿cho lë nii kneetsy nii jkaa
do?
13 ’Ni tu cho chilody kyë tsiiñ chop lo
patrón. Por neñdy slëë xaa lo tu xaa, lëë
lo stu xaa kle xaa. O neñdy kaa ngui kuñ
xaa xtsiiñ tu xpatrón xaa, aan ksaldy xaa
stu xaa. Por ngo chilody ksoob to xtiits Dios
deelñee tumi tugak sini kik to.
14 Pxidzy xaa fariseo nii tir xyo tumi
styoo biñ nii kwnee Jesús. 15 Tsigo lëë Jesús
chëb:
—Chakladzy to nii këb meñ nii buen do,
per nan Dios pe cos xsya styoo do. Por
kchësy nii xsyak meñ non pa nondyo lo
Dios.

Xley Moisés ni xkyalwnabey Dios

16 ’Lëë xley Moisés ni lëë kchë profet
bluuy xtiits Dios axte tse nii lëë Juan biid.
Destye tse go lëë meñ xkëëtyag xa nak
laañee xñabey Dios aan xoo xsyëëb meñ
siko.
17 ’Ni tu letre nii kë lo ley kyaanlasty.
Kchësyo kak cumplir. Por nli xñen nii masy
ngandy nitylo kislyu ni nitylo kpaa que nii
kyaanladzy ley.

Kyalwsëëb tsiil
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 ’Deelñee klaa tu xaapkiy tsiil, aan ktsi-
ilña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa. Singo gak
xaa nii ktsiilña tu kwnaa nii psëëb tsiil le,
tol chuñ xaa.

Rikw ni Lázaro

19 ’Tu rikw name nonsyke ladx non ni
ladx ngui chakw xaa, aan ksatyee tse chuñ
xaa lni. 20 Kwyo gak tu prob nii pcholë
Lázaro. Xyodz lady xaa aan chisob xaa nëb
lo lyu chilidzy rikw. 21 Kokladzy prob re
nyëly con cos nii xlyaal leñ xmezh rikw.
Aan axte mëkw big kwlee lady xaa laañee
xyodz. 22 Lëë tu tse lëë prob kuty, aan
lëë angly kukni xaa laañee no Abraham
kpaa. Lëë rikw kutyak, aan lëë xaa pky-
eetsy. 23 Aan mentre lëë rikw no te mban
laañee xyey meñ nii chety, lëë xaa blis lo

xaa aan lëë xaa kon nii lëë Lázaro so lo Abraham. 24 Tsigo lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa: “Tat Abraham, pkëstyoo naa. Pxaal Lázaro tsijkadz xaa punt xkweñ lo nis aan kiid ksalyu xaa lo ludzyaa, porque tir mban no teedyaa lo ki re.” 25 Per lëë Abraham kwëb chëb: “Xiñ, psaladzy gaanoo nii mbëë kwtedyoo lo kislyu, lëë Lázaro mban kwtedy xaa. Lëë na mbëë notedy xaa nu, lëë lii mban notedyoo. 26 Ni chilody gaaw, por tir ngol yoo nii kë groltyee, aan chilody kiid meñ nii no nu ske, ni meñ nii no gaa ske chilody kiid nu.” 27 Tsigo lëë rikw chëb: “Xñabaa lool tsigo busy, Tat Abraham, nii kxaaloo Lázaro lidzy pxosyaa, 28 parñee kñee xaa lo kaay betsyaa nii byaan tsiin kiijty xaa laañee sinriityee mban noteedyaa.” 29 Tsigo lëë Abraham chëb: “Lëë nii pkëë Moisés ni pkëë kchë profet byaanle. ¡Ksal xaa kchë ngo!” 30 “Ksaldy xaaw”, chëb rikw, “per deelñee kyaklo tu xaa nii kutyle lo xaa, spikche styoo xaa lo Dios.” 31 Lëë Abraham chëb: “Deelñee chaklasty xaa ksal xaa xley Moisés ni kchë nii pkëë profet, nikxe kpañ tu meñ kuty, kpikchedy styoo xaa.”

17

Xaa nii xsyaab meñ lo tol (Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Tugak ktee tiits nii kyab meñ lo tol, per ¡brobsye xaa nii ksyaab meñ lo tol! 2 Masy buen kxituu tu kyomoliñ yañ xaa aan tsikchon meñ xaa lo nistoo que nii kuñ xaa xtol meñ nii xniladzy xtitsaa. 3 Kol kap cuent.

’Deelñee ko betsy to falt lo do, kol nee lo xaa, aan deelñee kpikche styoo xaa, kol kuñ xaa perdón. 4 Nikxe ko xaa falt lo do kadzy vuelt tu kpidz, deelñee ksa kadzy vuelt ko kiid në xaa lo do: “Kpikchedraa kon falt lool”, no nii kuñ do xaa perdón.

Nii schilo kuuñtsyey meñ nii xniladzy

5 Lëë apostle chëb lo Jesús:

—Chakladzy noo nii mastre kniladzy noo Dios.

6 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Deelñee niladzy to Dios, xisy wiñak, nikxe nyak xkyalwniladzy to lalak tu medzy martas, nchilo nyëb to lo yag re: “Bichee nu aan kusob lo nistoo”, aan lëë yag nsoob xtiits to.

Nii nonguial kuuñtsyey mos

7 ’Deelñee chap to tu mos nii chikon o chikap kaa ma, ¿pe xñee do lo xaa nayak tsiñee xpikche xaa: “Kwte të soboo kaawoo”? 8 Lëdyo gon, sink xñee do lo xaa: “Beeñlo tu xtseen ni kwtëë nii kawaa ni kin. Loxsye kawaa schilo soboo kaawoo ni kil.” 9 Aan ni skizh xteejty to lo mos nii beeñtsyey kchë nii kwnabey do. 10 Singo gak lëë do, tsiñee lox kuuñtsyey do kchë nii xñabey Dios to, no nii këb to: “Mos nii pa xkiiñdy nak no, por xaktyee nii pchilo lo no beeñtsyeey no. Beeñtsyeeytre no pe stu cos.”

Lëë Jesús chuuñ kyak tsii xaa xsyaknë

11 Lëë Jesús kwte laañee ntsiil meñ Samaria ni meñ Galilea worñee lëë xaa si Jerusalén, 12 aan lëë tsii xaa xsyaknë nii xyodz lady kuktsiilnëz Jesús kyedzy nii ptsiñ Jesús, per big kexty xaa, 13 sink lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—¡Jesús, lii nii nakoo maestre, pkëstyoo lëë noo!

14 Tsiñee lëë Jesús kon ksa xaa go, lëë Jesús chëb:

—Kol tsi lo pxosy.

Aan nëz si xaa lëë xaa byak. 15 Tsiñee kon tu xaa xsyaknë go nii lë xaa byak, lëë xaa bikche xtee xaa skizh lo Dios. 16 Aan lëë xaa psoxib lo Jesús, axte pkiitsy kë xaa lyu par ktee xaa skizh ni lëëw na xaa Samaria nak xaa. 17 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy tsii xaa xsyaknë nawen byak? ¿Ko skee xaa? 18 ¿Nonsy xaa sit re nawen bikche ktee skizh lo Dios?

19 Lëë Jesús chëb lo xaa nii byak ko:

—Kuso aan byey. Por porñee bniladzyoo ngo nii lëël byak.

Xa kñabey Dios (Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Lëë xaa fariseo kwnabtiits lo Jesús pa wor klyañche xkyalwnabey Dios aan lëë Jesús chëb:

—Kiijty xkyalwnabey Dios parñee kan dow. 21 Ni tu cho kñëdy lo do: “Lëëw nrii”, o “Lëëw nrek kaa.” Por lëë xkyalwnabey Dios kwlañchel lo do.

22 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Sitsib tse nii lëë do kakladzy kan do mguiy nii pxaal Dios lo kislyu, aan kandy to xaa. 23 No meñ kñë lo do: “Lëë xaa so nu”, o “lëë gaa xaa so nek.” Per tsidy to ni tsinaldy to meñ go. 24 Porque sinak tsiñee nyoo xbëly yë nkwsiy tyub leñ kpaa, singo kak mguiy nii pxaal Dios tsiñee lëë xaa kiid stub. 25 Per no nii te kazh xaa kyalnë ni ksaldy meñ nii no natiemp xaa. 26 Sinak kok xtiemp Noé, singo gak kak tsiñee lëë mguiy nii pxaal Dios kiid stub. 27 Tiemp ko lyaadzy wagwsye ni lyaadzy nii kisy meñ kwyo meñ, ni kyalwtsiilñasy kuni kik meñ, axte tse nii lëë Noé byo leñ barkw, aan lëë kchësy meñ go kuty lo kyo. 28 Singo gak kok xtiemp Lot: lyaadzy wagwsye ni lyaadzy nii kisy meñ kwyo meñ, ni wtosy ni wsisy kuni kik meñ. Lyaadzy konsye ni lyaadzy yusy kwyo meñ. 29 Per tsiñee lëë Lot pchoo leñ kyedzy Sodoma, lëë ki ni kyo lëë nii xsaay byab kpaa, aan kchësy meñ go kuty. 30 Singo kak tsiñee lëë mguiy nii pxaal Dios kpikche.

31 ’Tse go deelñee no cho do so kik yu aan no xcheñ do leñ yu, kyejty to par kwii dow. Deelñee no gaa to so tañ, kpikchedy to kyey do lidzy to. 32 Kol ksaladzy nii ptsyool tsiil Lot. 33 Kchë xaa nii kakladzy kteelaa xkyalmbañ kety. Per lëë xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëë xaa kpañ.

34 ’Kyool go deelñee nix chop xaa lo tugak lon, lëë Dios koy tu xaa, per lëë xaa ksaan stu xaa. 35 O deelñee gaa kë chop kwnaa wëët, lëë xaa koy tu me aan lëë xaa ksaan stu me. 36 Singo gak deelñee kë chop xaa tsiiñ tañ, lëë tu xaa kyooy, aan lëë stu kyaan.

37 Tsigo lëë meñ chëb:

—¿Pa kak kchësy nrii?

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Laañee kaa ma kuty ktyop pech.

18

Xcuent tu kwnaa viud

1 Loxsye ngo lëë Jesús pso tu cuent lo xpëëdscuel parñee këb xaa nii ktsagty xpëëdscuel xaa, sink tugak kutiitsni xaa Dios axte nii ktikche Dios lo xtiits xaa. 2 Sinrii së lo cuent ko:

—Tu kyedzy name kwyo tu xtisy nii ptsyebty Dios ni psaldy meñ. 3 Leñ kyedzy ko gak kwyo tu kwnaa viud nii kunab kyalxtisy lo xtisy parñee ksaksi xaa meñ nii xlëë lo me. 4 Xtse kwë me, per psaldy xtisy me. Lëë lultime nladzy xaa: “Nikxe nii xtsyeebtyaa Dios ni xsaldyaa meñ, 5 per como kety kety chiid kisyeedy me naa, lëën kcho xfavor me parñee kiijtre me, por toontlaa kloox me xpaciensyaa.”

6 Lëë Jesús chëb:

—Singo gon chëb xtisy mal. 7 ¿Lëë Dios dyon pe kchoody xaa xfavor meñ nii xniladzy xtiits xaa nayak deelñee tsel kyool xñab meñ kyalxtisy lo xaa? ¿Slaa xaa nawen kyëmbës meñ go xaa? 8 Klyëëdy xaa gon, lëë xaa kchoo xfavor meñ go. Per tsiñee lëë mguiy nii pxaal Dios dyon kiid, ¿pe bii sanre xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios lo kislyu re?

Xaa fariseo ni xaa nii xtop tumi

9 Lëë Jesús pso cuent re par xaa nii xsyak nii tir buen aan xsyablyu los demasy meñ, chëb xaa:

10 —Tu vuelt kwey tu xaa fariseo ni tu xaa nii xtop tumi nii xyey Roma lidzy Dios par kutiitsni xaa Dios. 11 Lëë xaa fariseo kwsoli aan lëë xaa chëb lo Dios: “Tat Tios, xnetsyaa skizh lool, porñee naktyaa sinak xaa nii nak ngbaan, ni xaa mal, ni naktyaa sinak xaa nii no tsiil aan choni stu kwnaa, ni porñee naktyaa sinak xaa nii xtop tumi nii so ske. 12 Naa chawdyaa chop vuelt tu leñ xmal par kuuñ ksakaa lii ni chuñaa kchë nii xtsiñaan tsii tant aan xtedyaa tu tanto jkiiñ liidzyoo.” 13 Lëë xaa nii xtop tumi nii xyey Roma kwsosit aan byaxty xaa nlis xaa lo xaa kpaa, sink lëë xaa xtee golp styoo xaa xñee xaa lo Dios: “¡Tat Tios, pkëstyoo naa, por tu ngoptol nakaa!” 14 Nli xñen nii tsi lëë xaa nii xtop tumi nii xyey Roma bikche sey lidzy, lëë Dios beeñ xaa perdón, per lëë xaa fariseo kokty xaa perdón. Por lëë kchë xaa nii xaly chak nyaa kyablyu aan lëë xaa nii mban chak kyak klaa.

Lëë meñ chini xaa wiñ lo Jesús (Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Wi xaa wiñ kuni meñ lo Jesús parñee kxob Jesús ña kik xaa wiñ. Per lëë

xpëëdscuel Jesús kwëntseeb lo meñ nii kuni xaa wiñ. 16 Per lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol klaa kiid xaa wiñ lon. Jkady tow, por kchë meñ nii nak sinak xaa wiñ kyey laañee xñabey Dios. 17 Nli xñen nii deelñee knilasty meñ xtiits Dios sinak xniladzy tu xaa wiño, sëëbty meñ laañee xñabey Dios.

Lëë Jesús chutiitsni tu rikw (Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Lëë tu xaa xñabey chëb lo Jesús:

—Maestre buen, ¿pe cos kuuñtsyeyaa parñee jkan tu kyalmbañ nii nitylody?

19 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii xñeel nii bueenaa? Tugak xaa buen no. Lëë xaa go nak Dios. 20 Nanloo nii xñabey xley Dios: "Kyubtyoo stu kwnaa deelñee no tsiiloo, kujtyoo, kwandyoo, kñeedyoo tiits kizh par ksaksil meñ, ni psal pxoosyoo ni xñaal."

21 Lëë xaa go chëb:

—Kchësy ngo noyuuñtsyeyaa destye nii nakaa xaa wiñ.

22 Tsiñee biñ Jesús nrii, lëë xaa chëb:

—Tu cos bii chakoo falt: pto kchësy nii chapoo aan pkadyo lo meñ prob tsiin kchilo kapoo cos kpaa. Loxsye ngo të aan tënal naa.

23 Per tsiñee lëë xaa go biñ ngo, mban ptee styoo xaa, porñee tir rikw xaa. 24 Tsiñee kon Jesús nii mban kok xaa, lëë Jesús chëb:

—¡Xaatee ngan sëëb rikw laañee xñabey Dios! 25 Masy ngandy sëëb tu camey xan tu kyeech kuzh que nii sëëb tu rikw laañee xñabey Dios.

26 Kchësy meñ nii biñ ngo chëb:

—¿Cho lë nii telaa lo tol tsigo?

27 Lëë Jesús chëb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per lëë Dios kteelaa meñ.

28 Tsigo lëë Pedre chëb:

—Lëë noo psaan kchësy nii koop noo aan lëë noo syoopnaal lii.

29 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchë xaa nii psaan lidzy, tsiil, o betsy, o pxosy, o xiñ gaa par sëëb xaa laañee xñabey Dios, 30 ndaly re nii jkaa xaa lo kislyu re aan lëë lo stu kislyu nii nare sëëd lëë xaa jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

Lëëw xyon vuelt nii lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety (Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Lëë Jesús kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel tublad, aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Chan do gon nii lëë no syo Jerusalén, aan siko lëë kchësy nii pkëë profet nii ktsyoolaa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios kak cumplir. 32 Lëë meñ jko naa ña meñ sit, ni lëë meñ kityni naa, lëë meñ kotsyetsy naa, ni lëë meñ kchoo mxeñ lon. 33 Lëë meñ kiñ naa ni lëë meñ kuty naa, per tse nii loxo tson kpidz lëën kpañ.

34 Per byeñdy xpëëdscuel Jesús ngo, por nonsyke cos ngano. Nandy xaa penak chëb Jesúso.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu ciegw (Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Lëë Jesús mer ktsiñ Jericó, aan lëë tu ciegw sob kex chu nëz xñab limosn, 36 tsiñee lëë ciegw biñ nii singootyee ndaly meñ xtyedy, lëë xaa kwnabtiits penak nii singootyee xtye meñ. 37 Lëë meñ chëb lo xaa nii lëë xaa Nazaret nii lë Jesús sitedy siko. 38 Aan lëë xaa kwchuptsyë chëb xaa:

—¡Jesús, lii nii nakoo xiñ David, pkëstyoo naa!

39 Kchësy meñ nii sinech kwëntseeb lo xaa parñee nyoogw chuw xaa, per lëël mastre kwchuptsyë xaa xñee xaa:

—¡Lii nii nakoo xiñ David, pkëstyoo naa!

40 Lëë Jesús kwsotse, aan lëë Jesús chëb:

—Kol tëni xaa nu dyon.

Tsiñee lëë ciegw ko ptsiñ kex, lëë Jesús chëb lo xaa:

41 —¿Pe cos chakladzyoo?

Lëë ciegw ko chëb:

—Xey, chakladzyaa nii kña lon stub.

42 Lëë Jesús chëb:

—¡Lëë lool kña! Lëël byak, por bniladzyoo nii suuñ kyakaa lii.

43 Wor go kazh lëë lo ciegw ko byak, aan lëë xaa sinal Jesús xtee xaa skizh lo Dios. Wi kchësy meñ nii kon ngo ptee skizh lo Dios.

19

Jesús ni Zaqueo

1 Lëë Jesús ptsiñ Jericó aan lëë xaa kwte leñ kyedzy. 2 Leñ kyedzy ko kwyo tu xaa

rikw nii pcholë Zaqueo. Lëë xaa kwnabey lo xaa nii xtop tumi nii xyey Roma. 3 Kokladzy xaa nyuumbey xaa Jesús, per pchilodyo porñee tir ndaly meñ aan tir wiich Zaqueo. 4 Por ngo lëë xaa kwloo corr kwnech xaa, aan parñee kchilo kan xaa Jesús, lëë xaa kwyëp tu lo yag nii sob laañee notedy Jesús. 5 Tsiñee lëë Jesús sitedy xan yag ko, lëë xaa blëp lo lo yag, aan lëë xaa chëb:

—Zaqueo, sinusy byety ske, por no nii kwësaa liidzyoo natse.

6 Lëë Zaqueo byety wxooñ, aan xle xaa lëë xaa kuni Jesús lidzy xaa. 7 Tsiñee kon meñ ngo, lëë meñ kwneenë Jesús, xñee meñ nii lëë xaa kwlës lidzy tu ngoptol. 8 Lëë Zaqueo kuso, aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—Xey, lëën jkady grol kchë nii chaapaa lo meñ prob. Ni deelñee no cho lo kwlaanaa pe tu cos, lëën ktikche tap lal nii kwlaanaa.

9 Lëë Jesús chëb:

—Lëë Dios pteelaa kchë meñ nii no lidzy xaa re natse, por wi xaa ngab lo xtiiy Abraham. 10 Por lëë mguiy nii pxaal Dios sëëd kyub ni sëëd kteelaa kchë meñ nii no xtol.

Xcuent tumi

11 Lëë meñ pkëëtyag kchë nii kwnee Jesús, aan lëë xaa pso tu cuent, porñee lëë xaa mer ktsiñ Jerusalén, aan nladzy meñ nii lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey, 12 chëb xaa:

—Tu vuelt name kwyo tu xaa non nii no kak rey, per no nii tsi xaa tu kyedzy sit parñee kak xaa rey. 13 Per antes nii kchoo xaa, lëë xaa kwtsyetsy tsii xaa nii xkyë tsiiñ lo xaa, aan lëë xaa ptee deel palal gaa tumi lo xaa go, chëb xaa: “Kol kyë dilgensy con tumi re axte nii kpikchen.” 14 Per como xtilyni meñ kyedzy xaa, lëë meñ kyedzy pxaal bla xaa nii kukëb: “Chaklasty noo nii kak xaa gue xrey noo.” 15 Per lëë xaa kok rey, aan tsiñee lëë xaa bikche xkyedzy xaa, lëë xaa kwnabey kok tsyetsy ksa xaa nii ptee xaa tumi lo parñee kaknan xaa palal beeñ catu xaa go gan. 16 Lëë tu xaa nii ptsiñ klo chëb: “Xey, lëë tumi nii bneetsyoo lon broob, lëëw byak tsii.” 17 Tsigo lëë rey chëb: “Buen ngo. Tir xaa tsiiñ nakoo. Ngui beeñ tsiiñoo tumi wiñ nii kwaal. Por ngo lëël kak xtisy. Tsii kyedzy kñabeyoo.” 18 Lëë stu mos ptsiñ chëb: “Xey, lëë tumi nii bneetsyoo lon broob, lëëw byak kaay.” 19 Lëë rey chëb lo xaa: “Lëël kak xtisy. Kaay kyedzy kñabeyoo.” 20 Lëë stu mos ptsiñ aan lëë xaa chëb: “Xey, lëë xtumil nrii. Lëëw pkën lo tu bayjan. 21 Porñee ptsyeebaa lii, ni nanaa nii tir ntseeboo, por xtopoo nii kwleektyoo ni xlaapoo laañee kondyoo.” 22 Tsigo lëë rey chëb: “Maaloo, misme xtiitsoo pteekyo lii. Deelñee nanoo nii tir ntseebaa, ni nanoo nii xtopaa nii kwlektyaa nii xlaapaa laañee kondyaa, 23 ¿penak kulodyoo xtumin bankw parñee neetsylo tyub xiño na nii lëën bikche?” 24 Aan lëë rey chëb lo xaa nii nche siko: “Kol kla tumi lo xaa gue, aan kol kteedyo lo xaa nii nroob tumi ptsiñaa.” 25 Tsigo lëë meñ chëb: “Xey, per con nrooble tumi kwaa xaa.” 26 Lëë rey kwëb chëb: “Lëë meñ nii chaple cos jkaarew, per lëë meñ nii ni tu pe chapty, axte nii wiñ nii chapsye meñ go kpichee.” 27 Loxsye ngo lëë xaa chëb: “Kol tëni kchë xaa nii koklasty nyakaa rey, aan xña lon kol kuty xaa.”

Lëë Jesús xsyëëb leñ kyedzy Jerusalén (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Loxsye bitiits Jesús kchë ngo, lëë xaa pkaa nëz par ktsiñ xaa Jerusalén. 29 Tsiñee lëë xaa ptsiñ kex laañee ntsiil meñ Betfagé ni meñ Betania xan kiy nii lë Olivos, lëë xaa pxaal chop xpëëdscuel xaa, 30 chëb xaa:

—Kol tsi kyedzy nii nyoo nu, aan tsiñee ktsiñ do, lëë do kan nii lëë tu burr këtuu. Ni tu cho karty sob lady ma. Kol klaa ma aan kol tëni ma. 31 Aan deelñee kñabtiits meñ lo do penak nii xlaa do ma, kol këb nii naa jkiiñ ma.

32 Lëë xpëëdscuel Jesús kwey, aan lëë xaa ptsyol burr nii chëb Jesús. 33 Lëë xaa no klaa burr tsiñee lëë xpixwan ma chëb:

—¿Penak xlaa do ma?

34 Tsigo chëb xaa:

—Lëë xmaestre noo jkiiñ ma.

35 Lëë xaa biy burr aan tsiñee ptsiñ xaa lëë xaa pxob xab xaa lady ma parñee sob Jesús ma. 36 Aan tyub nëz nii notedy Jesús ptañ meñ xab. 37 Aan tsiñee lëë xaa sisëëb chex kiy nii lë Olivos, lëë meñ nii ksa xaa si bislo xle ni xtee skizh lo Dios por kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús. 38 Nguieex kwnee meñ:

—¡Lëë Dios pxaal tu xaa nii kak xrey no! ¡Byinayk rey! ¡Skizh Dios nii sob kpaa!
39 Tsigo lëë bla xaa fariseo nii no lady meñ chëb lo Jesús:
—Maestre, kwëntseeb lo xaa nii sëëdnal lii parñee kñeedre xaa.
40 Per lëë Jesús chëb:
—Deelñee kyoogw chuw kchë meñ re, lëë kyo kñee xcuent meñ.
41 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ kexka Jerusalén, lëë xaa biiñ por kchë meñ nii no leñ kyedzy ko, 42 chëb xaa:
—¡Chooksye lëë doy, naaty xaatsye nyeñ do xa nak xkyalwtelaa Dios siquier natse! Per lëë na chilody kyeñ dow ni chilody kan dow. 43 Por sitsiñ tse nii lëë xaa nii xlëë lo do ksuugw kwraly lëë do, aan klaady xaa kchoo meñ ni klaady xaa sëëb meñ, 44 ni lëë xaa knitylo xkyedzy to. Ni tu kyo kyaandy lady xcombañero, kchësyo nitylo. Ni lëë xaa kuty meñ, por byeñdy to nii kokladzy Dios ndeelaa lëë do.

Lëë Jesús xlëë lo meñ leñ lidzy Dios (Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Loxsye ngo lëë Jesús kwsëëb leñ lidzy Dios aan lëë xaa kwlii kchësy meñ nii no wto siko, 46 chëb xaa:
—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee nii laañee kiid kutiitsni meñ Dios nak lidzy Dios, per lëë do byuño lidzy ngbaan.
47 Ksatyee tse beeñ kseedy Jesús meñ leñ lidzy Dios. Aan lëë xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley ni xaa xñabey nii no kyedzy kwëkyub dyon xa kuty xaa Jesús. 48 Per pchilodyo, porñee kchësy meñ pkëëtyag nii bluuy Jesús.

20

Xkyalwnabey Jesús (Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

1 Tu tse mentre lëë Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios, lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley ni lëë bla xaa kol ptsiñ, 2 aan lëë xaa chëb lo Jesús:
—¿Cho bnee tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?
3 Lëë Jesús chëb:
—Wi gak gaan dyon kñabtiits tu cos lo do. Kol në dyon: 4 ¿cho pxaal Juan dyon biid kchoobnis xaa? ¿Pe Dioso, ote cholsye meño yak?
5 Lëë xaa bislo xtilytiits lsa xaa, xñee xaa:
—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: "¿Penak tsigo nii bnilasty to nii bluuy xaa?" 6 Aan chilody tyeesy no nii meñ lo kislyu re pxaal Juan, por suty meñ no lo kyo. Por kchësy meñ xniladzy nii xtiits Dios bluuy Juan.
7 Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús nii nandy xaa cho pxaal Juan biid kchoobnis Juan.
8 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Per ni naa tsigo busy kniydy dyon cho bneetsy tiitspey lon.

Xcuent xaa nii beeñ tsiiñ yag uv (Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

9 Loxsye ngo lëë Jesús pso stu cuent lo meñ, chëb xaa:
—Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv, aan lëëw ptee xaa companiy lo xaa nii kuuñ tsiiñoo, aan lëë xaa si laa sit. 10 Tsi lëë xtiemp uv kol, lëë xaa pxaal tu xmos xaa siknab nii xyal xaa lo xaa nii beeñ tsiiñ, per lëë xaa go ptee xcheñ xmos xaa, aan lëë xaa psonëz xaa singosy. 11 Tsigo lëë xpixwan yag uv pxaal stu mos, per singo gak kwlootsyetsy xaa nii beeñ tsiiñ mos ko aan loxsye ptee xaa xcheñ xaa, lëë xaa psonëz xaa singosy. 12 Lëë xpixwan yag uv bikche pxaal stu mos, per lëë xaa nii beeñ tsiiñ ptee xcheñ xaa, aan lëë xaa psonëz xaa.
13 'Tsigo nladzy xpixwan uv: "Lëë nana ¿pe kuñaa?" Lëë lultime, lëë xaa pxaal xiñgan xaa nii xkëstyoo xaa. Nladzy xaa stsyeb xaa tsiiñ xiñgan xaa. 14 Per tsiñee lëë xaa tsiiñ kon xiñgan xaa, lëë xaa tsiiñ chëb lo xcombañer: "Lëë xaa gue kyaani xkwaa pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiin kyaani now." 15 Lëë xaa kwlii xiñgan xpixwan uv lo kwaa, aan lëë xaa beety xaa.
'¿Pe në do dyon pe cos kuuñtsyey xpixwan uv xaa nii beeñ tsiiñ xkwaa xaa? 16 Lëë xaa gon kuty ksa xaa tsiiñ go, aan lëë xaa ktee xkwaa xaa lo stu xaa tsiiñ.
Tsiñee biñ meñ ngo, lëë meñ chëb:
—¡Nëdy Dios ngo!
17 Lëë Jesús buy lo meñ aan lëë xaa chëb:
—¿Penak tsigo nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë kyo nii psëëb xaa nii xsaa yu byak tu kyo nii mastre xkiiñ?

18 'Deelñee kyab meñ lady kyo go, lëë
meñ go kak byuy. Per deelñee kyab kyo go
lady meñ, ni kak nyoody pa kuty meñ.
19 Wor go kazh kokladzy xaa nii xñabey
lo pxosy ni maestre ley nyaasy xaa Jesús,
porñee byeñ xaa nii contre lëë xaa pso
Jesús cuent ko. Per byaxty xaa, porñee
ptsyeb xaa meñ.

Tumi nii chazh lo xtisy
(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

20 Por ngo lëë xaa pxaal bla xaa nii chak
si chak xaa buen kukleetsy Jesús, parñee
kyub xaa dyon pe cos jkëëkiy Jesús tsiin jko
xaa xaa ña xtisy. 21 Lëë xaa chëb lo Jesús:
—Maestre, ndon noo nii nonsyke tiitsli
xñeel. Xsaldyoo nii xñee meñ ni xseedyoo
xa chak meñ. Liisy xluuyoo xa kpañ
meñ sinak xñabey Dios. 22 Kwnë dyon pe
nonguial tizh no tumi nii xtop xtisy Roma,
ote nonguialdyo yak.
23 Lëë Jesús byeñ pe cos no styoo xaa, por
ngo lëë Jesús chëb:
24 —Kol kluuy tu pes lon dyon.
Loxsye buy Jesúso, lëë xaa chëb:
—¿Chonre dyon kë loo go, ni cho lë kë nu?
Lëë xaa chëb:
—Lëë xtisy Roma ni lë xaa kë loo go.
25 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kol kizh nii nsëëb to lo xtisy Roma tsigo
busy, ni kol kizh kaa nii nsëëb to lo Dios.
26 Aan pchilody nyuuñ knee xaa tu cos
nii nchilo nguëëkiy xaa Jesús. Lëël lëë xaa
psee biñ xaa nii kwnee Jesús, aan kwnee-
dre xaa.

Lëë xaa saduceo chutiitsni Jesús
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 Lëë bla xaa saduceo kwey lo Jesús. Lëë
xaa saduceo xñee nii kpañdy meñ kuty, por
ngo lëë xaa kukëb lo Jesús:
28 —Maestre, lëë Moisés chëb nii deelñee
ktsiilña tu xaapkiy aan klyëëdy kety xaa,
no nii ktsiilña betsy xaa kwnaa nii psaan
xaa deelñee chapty me mëëd, parñee kap
tsiil betsy xaa nii kuty mëëd. 29 Tu vuelt
name kwyo tu xaa nii kop xoop betsy aan
lëë xaa ptsiilña. Per blyëëdy lëë xaa kuty,
aan como kopty tsiil xaa mëëd, 30 lëë tu
betsy xaa ptsiilña tsiil xaa aan lëë xaa
kutyak. 31 Singo gak ptsyool stu betsy xaa.
Ksa kadzy xaa ptsiilña me, per ni tu xaa
psaandy mëëd. 32 Lëë byalo wi kwnaa go
kuty. 33 Kwnë na dyon cho xaa kyaani kw-
naa go tsiñee lëë meñ kuty kpañ, deelñee
ksa kadzy xaa ptsiilña me.
34 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Lo kislyu re busy xtsiilña mguiy ni xtsi-
ilña kwnaa, 35 per lëë meñ nii kchal kpañ
kpaa, ni mguiy ni kwnaa gaa ktsiilñadre.
36 Por kejtre meñ go, sink lëë meñ go kak
sinak angly ni lëë meñ go kak xiñ Dios
porñee lëë Dios kuuñ kpañ meñ go. 37 Ni
axte Moisés kaa xluuy lo no nii nli xpañ
meñ kuty por worñee kon xaa yakitsy nii
noyek xñee xaa nii lëë Dios nak xDios Abra-
ham, xDios Isaac ni xDios Jacob. 38 Aan
Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink
xDios meñ mbañ nak xaa, porque par Dios
kchë meñ nii kuty mbañ.
39 Tsigo lëë bla maestre ley chëb:
—Maestre, buen ptikcheel lo xtiits xaa nii
kwnabtiits lool.
40 Aan byaxtre meñ nyabtiits pe stu cos
lo Jesús.

¿Cho lo xtiiy sëëd Crist?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:
—¿Penak dyon xñee do nii lo xtiiy rey
David sëëd Crist?, 42 con misme David na
pkëë leñ kitsy nii kë salmos sinrii:
Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:
"Kwsob kwin nëzli,
43 axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo lo kchë
meñ nii xlëë lool."
44 ¿Xa kchoo Crist lo xtiiy rey David, deelñee
misme rey David xñee nii lëë Crist xñabey lo
xaa?

Nii chuuñtsyey maestre ley
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 Kchësy meñ nche jkëëtyag nii nonee
Jesús aan lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:
46 —Kol kap cuent lo maestre ley, por
xtsiladzy xaa kakw xaa ladx non, ni chak-
ladzy xaa nii jkëëptyux meñ xaa laañee kt-
syooltyee meñ xaa lo kiy. Tsiimpee xsyob
xaa laañee xsyob xaa non leñ ktoo, ni tsiñee
chi xaa tu wagw, laañee xsyob xaa non
xsyob xaa. 47 Ni xla xaa lidzy kwnaa viud,
aan parñee këb meñ nii tir buen xaa, xsyo
xaa chool xaa tu lay nii xyaldy kaa. Por ngo
mastre ksaksi Dios xaa.

21

Kwnaa viud nii kwloo tumi alcansiy (Mr. 12:41-44)

1 Lëë Jesús no kuy xa xko meñ rikw tumi alcansiy 2 tsiñee lëë tu kwnaa viud nii tir prob ptsiñ, aan lëë me kwloo chop centab cobre nii xisy non leñ alcansiy. 3 Tsigo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Nli xñen lo do nii mastre nroob tumi nii kwloo kwnaa viud re alcansiy que kchë nii kwloo meñ rikw. 4 Por kchësy meñ xko tumi nii chuñ sobre alcansiy, per lëë me, lo xkyalprob me, lëë me kwloo kchësy tumi nii nseñ me alcansiy.

Lëë Jesús xñee nii lëë lidzy Dios nitylo (Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Lëë meñ ncheyutiits nii tir ngui kchë kyo nii nyaa lidzy Dios ni tir ngui xixkwaaw, tsiñee lëë Jesús chëb:

6 —Sitsiñ tse nii lëë kchë nii nche kuy do nitylo. Ni tu kyo kyaandy lady xcombañero. Kchësyo nitylo.

Kyalnë nii ktsyool meñ (Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 Loxsye ngo lëë xpëëdscuel Jesús chëb:

—Maestre, ¿pa wor kak kchë nii kwneel? ¿Xa mod kyeeñ noo nii lëëw mer kak?

8 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kap cuent parñee jkëëtidy meñ do. Por ndaly xaa nii kakladzy kak sinakaa kiid, aan lëë xaa kñë nii lëë xaa nak Crist ni lëë xaa kñë nii lëë wor kutsiñ, per tsinaldy to xaa. 9 Tsiñee kon do nii lëë guerr ni tily noyak, ktsyebty to. Por singo no nii kako, per nitylody kaa kislyu.

10 Tsigo lëë xaa kwnee re chëb xaa:

—Lëë kchë kyedzy nii nche lo kislyu ktily lsa ni lëë kchë xaa xñabey ktily. 11 Ndaly laañee kni xu dox, ni lëë kpiñ kiid ni lëë kyalkits kiid, ni lëë meñ kan cos ntseeb leñ kpaa.

12 'Per antes nii kak kchësy cos re, lëë meñ kñaasy lëë do. Aan lëë meñ tsini lëë do lo xaa nii xñabey leñ ktoo, ni lëë meñ ko lëë do skiib, axte lo rey ni lo xtisy tsikso meñ do por naa. 13 Siko stedyo tiits kñee do lo meñ cho nakaa. 14 Kol ktee nii pe tsinidy kik to nii dyon pe këb to o xa ksoli gaa to, 15 porque naa ksyab leñ kik to pe cos këb to lo xaa nii xlëë lo do. Aan kxekwty xaa con xaaw ni chilody kaa kñë xaa nii buendyo por nonsyke tiitsliw. 16 Misme pxosy to, betsy to, xaa lidzy to ni xamigw to kak niladzy lëë do. No do axte kuty xaa, 17 ni kchësy kaa meñ klëë lo do porñee xsoob to xtitsaa. 18 Per ni tu pe kakty to por ni tu kits kik to knekty. 19 Kol kxekw tsiin telaa do.

20 'Tsiñee kan do nii lëë xaa nii noy kiib nche kyako Jerusalén, klyëëdy lëëw nitylo. 21 Tse go deelñee nche do Judea, kol kxooñ, kol tsëp kiy. O deelñee gaa nche do Jerusalén, kol kchoo kyedzy, ni deelñee nche do tañ, kyeydy to kyedzy. 22 Porque ntseeb kak tse go, por lëë kchë nii kë leñ xkitsy Dios kak cumplir. 23 ¡Brob kchë kwnaa nii nak xiñ tse go o xkadzy kaa mëëd! Por tir mban tedy meñ tse go ni lëë meñ ktsyool tu kyalnë dox. 24 No meñ kety con spad, no gaa meñ kyooy xoo tyub lo kislyu. Aan lëë meñ sit kyëpkyety leñ kyedzy Jerusalén axte ksa tse nii ktee Dios tiitspey.

Lëë mguiy nii pxaal Dios kiid stub (Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 'Kchë meñ ni nche lo kislyu jkan kik ni ktsyeb por kchë señ nii ko ngbidz, mëë, mëly ni por kchë xbi nistoo. 26 Lëë meñ jkyey tseb por nandy meñ pere kak lo kislyu. Por axte wi kpaa kni. 27 Axte tsigolye lëën kchukë lo xkey con tu kyalwnabeyaa ni tu kyalntsonaa, por naa nak mguiy nii pxaal Dios. 28 Tsiñee lëë kchë cos re kislo, kol ko nguiool styoo do ni kol klis kik to, porque klyëëdy lëë do telaa.

29-30 'Kol ksaladzy gaanoo nii tsiñee lëë yag yegw o stu gaa yag xkë peñ, xyeñ do nii lëë xtiemp kyo sëëd yob. 31 Singo gak tsiñee kan do nii lëë kchë cos nii psetyaa noyak, kol kaknan nii lëë xkyalwnabey Dios mer klyañche.

32 'Por nli xñen nii antes nii kety kchë meñ nii no natiemp lëë kchë cos re kak. 33 Stedy kpaa ni stedy kislyu, per lëë xtitsaa tejtyo.

34 'Kol kap cuent klaady to jkyedzy styoo do lo nip o lo kchë gaa cos nii no lo kislyu re, por toontlaa kyeñdy to tsitsib tse go. 35 Por nako sinak tu tramp. Por kchë meñ nii nche lo kislyu kan nii kak tse go. 36 Kol kyëmbës tse go ni tugak kol nab lo Dios nii

kteelaa xaa lëë do lo kchë cos ntseeb nii kiid ni parñee kchilo kpig to lon.
37 Yutsye beeñ kseedy Jesús meñ leñ lidzy Dios, lëë kyool lëë xaa kuktseñ kiy nii lë Olivos. 38 Aan silyga xtsiñ meñ leñ lidzy Dios parñee jkëëtyag meñ xtiits xaa.

22

Lëë Judas xyub dyon xa kyab Jesús ña xaa xñabey
(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)
1 Lëë paskw sëëd yob. Lo lni go xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur. 2 Aan lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë maestre ley byub dyon xa kuty Jesús, per pchilodyo porñee ptsyeb xaa meñ.
3 Lëë xaatox kwsëëb leñ styoo Judas. Xpëëdscuel Jesús nak Judas. Iscariote kwnee meñ lo Judas. 4 Aan lëë Judas kwey lo xaa nii xñabey pxosy ni lo xaa nii xkyënap lidzy Dios parñee këb xaa dyon xa jkaa Jesús. 5 Ble xaa go lo Judas, aan lëë xaa chëb nii stee xaa tumi. 6 Byo xtiits xaa go styoo Judas. Por ngo lëë xaa bislo byub xaa xa jkaa Jesús tu laañee kindy meñ parñee jko xaa Jesús ña xaa xñabey.

Lultime paskw nii kwte Jesús ksa xpëëdscuel
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)
7 Lëë paskw kol. Lo lni go xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur, ni chuty meñ mëkwxiily. 8 Por ngo lëë Jesús chëb lo Pedre ni lo Juan:
—Kol tsikuuñlo nii tyaaw xtsee no na paskw.
9 Lëë xaa kwnabtiits chëb xaa lo Jesús:
—¿Pa kyokuuñloo noow?
10 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Tsiñee ktsiñ do leñ kyedzy, lëë do kan tu xaa nii nsob yañ tub che nis. Kol tsinal xaa axte laañee ktsiñ xaa, 11 aan kol këb lo xpixwan yu: "Lëë maestre pxaal lëë noo parñee kñabtiits noo pa sob yu laañee kawxtsee xaa ksa xpëëdscuel xaa na paskw." 12 Lëë xaa kluuy tu cuart ngol nii sob kik lidzy xaa, xixkwaalew. Siko kol kuuñlo nii tyaaw xtsee no.
13 Lëë xpëëdscuel xaa si aan lëë xaa ptsil yu nii chëëbpee Jesús, aan lëë xaa beeñlo nii kak xtsee paskw.
14 Tsiñee lëë xwor xtsee kol, lëë Jesús kwsob lo mezh ksa xaa apostle. 15 Aan lëë Jesús chëb:
—¡Penaadle non gan kawnin lëë do na paskw antes nii ketyaa! 16 Por axte nii klañche xkyalwnabey Dios kuñaa paskw stub.
17 Loxsye ngo lëë xaa kwseñ tu vas viñ, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëë xaa chëb:
—Kol ki nrii ni kol kiisyo lo xcombañer do. 18 Por nli xñen nii kidraa viñ sink lëën kwës axte klyañche xkyalwnabey Dios.
19 Lëë Jesús kwseñ tu kyaxtily, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa, aan lëëw pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa chëb xaa:
—Lëë xcuerpaa nrii. Kol kawo parñee ksaladzy to naa, por lëën kety parñee telaa do.
20 Singo gak tsiñee lëë xtsee kwlox, lëë xaa kwseñ tu vas viñ aan lëë xaa chëb:
—Tu cheñaa nrii. Lëëw kxee parñee kpily xtol do.
21 'Lëë na lëë xaa nii kakniladzy naa sob lo mezh nu. 22 Per no nii ktsiiñaa laañee pxaal Dios naa. Per ¡brobsye xaa nii kakniladzy naa!
23 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa bislo xñabtiits lo xcombañer dyon cho xaa kokniladzy Jesús.

Cho mastre non
24 Lëë xpëëdscuel Jesús ptilytiits parñee kaknan dyon cho xaa mastre non. 25 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nan do gon xa chuuñtsyey xaa nii xñabey lo kislyu ni nan do nii chakladzy xaa nii këb meñ nii tir buen xaa. 26 Per lëë lëë do nody nii kak to singo, sink deelñee no tu do chakladzy kñabey no nii kak to sinak tu xaa nii xsoob tiits ni sinak tu xaa wiñ. 27 Kol në dyon cho mastre non, ¿pe xaa nii xsyob lo mezh chawo ote xaa nii xkyë niskwaano yak? ¿Pe lëdy xaa nii xsyob lo mezh nak xaa non? Per lëë naa, lëën no lady to sinak tu xaa nii chuñ mandad.
28 'Ni kon gaa to kchë kyalnë ptsyoolaa aan psaandy to naa. 29 Por ngo lëën knetsy kyalwnabey lo do sinak nii bneetsy Tat

Tioso lon, 30 aan lëë do kaw ni lëë do ki laañee xñabeyaa ni lëë do sob parñee kñabey do lo ksa tsiipchop tiiy meñ nii no tañ Israel.

Lëë Pedre këb nii xyuumbeydy xaa Jesús (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Simoñ, lëë xaatox gon kwnab lëë do parñee kuxso xaa to sinak xchooxso xobxtily. 32 Per lëën kwnab lo Dios nii kakni xaa lii, parñee kchosody styool kaazhkaa, aan tsiñee lëë styool kpikche, pchoobladzy styoo xcombañeeroo parñee kchosody styoo xaa.

33 Tsigo lëë Simoñ Pedre chëb:

—Nikle win tso skiib, ni nikxe kety no tusyke, per ksandyaa lii.

34 Per lëë Jesús chëb:

—Pedre, na kyool kazh tson vuelt këëboo nii xyuumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.

35 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Tsiñee pxalaa lëë do sin bols, ni sin tumi, ni sin kyalkidy, ¿pe no dyon pe cos kok falt lo do?

Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Ni tu pe kokty falt.

36 Lëë Jesús chëb:

—Lëë na, deelñee no cho do chap bols, kol koyo, ni kol koy tumi. Aan deelñee chapty to spad, kol kto xchaket to aan kol si tuwo. 37 Por no nii kak cumplir xkitsy Dios nii xñee nii win pkab lady xaa mal. Kchë laañee chakyety nii ktsyoolaa kak cumplir.

38 Lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Maestre, lëë chop spad xoob nu.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol ksaano.

Lëë Jesús chutiitsni Dios (Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Loxsye ngo lëë Jesús si kiy nii lë Olivos aan lëë xpëëdscuel xaa sinal. 40 Tsiñee lëë xaa ptsiñ siko, lëë xaa chëb:

—Kol kutiitsni Dios parñee kyabty to lo tol.

41 Aan lëë xaa kwsë lal laañee xyab tu kyo tsiñee xkëë meño, aan lëë xaa psoxib par kutiitsni xaa Dios, 42 chëb xaa:

—Tat Tios, pteelaa naa lo kyalnë re, per kuuñtsyeydyoo nii chakladzyaa, sink beeñtsyey nii chakladzyoo.

43 Ngo nonee xaa tsiñee lëë tu angly byety kpaa par ktee xfuersy xaa. 44 Lo xkyalnë Jesús mastre chutiitsni xaa Dios, aan axte lo lyu byab nis nii psinis xaa, xñaw si xña cheñ.

45 Tsiñee lëë xaa lox bitiitsni Dios, lëë xaa sey laañee nche xpëëdscuel xaa. Per ksasy xpëëdscuel nche nixyesy, porñee tir xteenë xaa. 46 Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Penak nche nixyesy to? Kol tsische aan kol kutiitsni Dios, parñee kyabty to lo tol.

Lëë meñ xñaasy Jesús (Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Lëë Jesús bii nonee, tsiñee lëë tubtsoon meñ ptsiñ. Lëë xpëëdscuel xaa nii pcholë Judas nech lo meñ, aan lëë xaa ptee tu pxit kwesy Jesús, 48 per lëë Jesús chëb:

—Judas, ¿con tu pxit nawen jkol naa ña meñ re?

49 Tsiñee lëë xaa nii nak ksa Jesús kon nii ktsyool Jesús, lëë xaa chëb:

—¿Pe stiily noo con spad?

50 Aan lëë tu xaa nii nak ksa Jesús biswee tu xmos xaa nii mastre non lo pxosy, pchug xaa tyag xaa nii sob nëzli. 51 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol ksaan.

Lëë xaa kwseñ tyag mos ko, aan lëëw beeñ kyak xaa. 52 Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa nii xñabey lo pxosy, ni lo xaa nii xkyënap lidzy Dios, ni lo xaa kol nii sinaasy xaa:

—¿Penak nii sëëdxi do naa con spad ni yag nyak xaa ngbaan? 53 Ksatyee tse kwyon lady to leñ lidzy Dios, aan kwnaasty to naa. Per nyoo nii lëë xaatox xchëëp lëë do nina.

Lëë Pedre xñee nii xyuumbeydy xaa Jesús (Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Lëë meñ kwnaasy Jesús, aan lëë meñ kuni xaa lidzy xaa nii mastre non lo pxosy. Lëë Pedre kunal sit sit. 55 Lëë meñ psaay ki groltyee lo ley. Aan wi Pedre kwsob lady meñ go chu ki. 56 Siko sob Pedre tsiñee lëë tu kwnaa nii xkyë tsiiñ siko kon xaa aan lëë me chëb:

—Wi meñ gue nak ksa Jesús.

57 Per lëë Pedre chëb:

—Xyuumbeydyaa xaa gue.
58 Kok xtsedyako, lëë stu xaa nii so siko
kon Pedre, aan lëë xaa chëb:
—Wil lë no xlad Jesús.
Per lëë Pedre chëb:
—Lëdyo.
59 Nonsyak koko tu wor, lëë stu xaa chëb:
—Soot paa gon nii wi xaa gue no xlad
Jesús, por xaa Galilea xaa.
60 Per lëë Pedre chëb:
—Nandyaa pe cos xñeel.
Aan wor go kazh, mentre lëë Pedre bii
nonee, lëë tu nguidy kol pkwetsy. 61 Tsigo
lëë Jesús psuugw lo buy lo Pedre. Lëë Pedre
gaa psaladzy nii chëb Jesús: "Na kyool kazh
tson vuelt këëboo nii xyuumbeydyoo naa
antes nii jkwetsy nguidy kol." 62 Lëë Pedre
pchoo siko aan lëë xaa biiñ.

Xaa nii ptee xcheñ Jesús
(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

63 Lëë xaa nii kwënap Jesús ptee xcheñ
xaa ni kwtsityni xaa xaa. 64 Ni ptse xaa lo
Jesús, aan xñee xaa:
—¡Kwnë dyon cho kwtiñ lii!
65 Ni kwlootsyetsy xaa Jesús. Ndaly nii
chëb xaa lo xaa.

Lëë Jesús so lo xaa xñabey
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Tsiñee lëë lyu byaani lëë xaa kol ni lëë
xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë maestre ley
ptyop, aan lëë xaa kuni Jesús lo stu xaa nii
mastre non, aan siko lëë xaa chëb lo Jesús:
67 —Kwnë dyon pe lii nak Crist.
Tsigo lëë Jesús chëb:
—Deelñee kniyaa na nii naaw, knilasty to
xtitsaa. 68 Deelñee gaa kñabtiitsaa tu pe cos
lo do, kñëdy tow. 69 Per destye nina lëën
soob kwi Dios nëzli.
70 Loxsye ngo lëë xaa xñabey chëb:
—¿Lii tsigo busy nak Xiñ Dios?
Tsigo lëë Jesús chëb:
—Misme lëë do xñee nii naaw.
71 Tsigo lëë kchë xaa go chëb:
—¿Pa jkiiñre gaa no testigw? Misme lëë
no ptyon pchoo kchë tiits re chuw xaa.

23

Lëë Jesús so lo Pilat
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Lëë xaa pchoo siko aan lëë xaa kuni
Jesús lo Pilat, 2 chëb xaa:
—Lëë xaa re pkaa loo noo. Lëë xaa noyuñ
xkyedzy noo chop tiiy, xñee xaa nii nody
nii tizh noo tumi nii xtop xtisy Roma, ni
xñee xaa nii lëë xaa nak Crist nii kak rey.
3 Lëë Pilat chëb lo Jesús:
—¿Pe nli lii nak xrey meñ Israel?
—Misme chuwoo pchoo nii naaw —chëb
Jesús.
4 Tsigo lëë Pilat chëb lo xaa nii xñabey lo
pxosy ni lo meñ kyedzy:
—Nody xfalt xaa re.
5 Per nguiedzy chëb xaa xñabey:
—Con kchë xiwseedy xaa lëë xaa noyuñ
meñ chop tiiy. Galilea bislo xaa, lëë na lëë
xaa kwlañche Judea.

Lëë Jesús so lo Herodes

6 Tsiñee biñ Pilat ngo, lëë Pilat kwnabti-
its dyon pe xaa Galilea nak Jesús. 7 Lëë
xaa xñabey chëb nii lëëw, aan lëë Pilat px-
aal Jesús lo Herodes porñee lëë Herodes
xñabey Galilea aan lëë xaa so Jerusalén leñ
tse go. 8 Tsiñee lëë Herodes kon Jesús,
lëë xaa ble porñee penaadle kokladzy xaa
nyan xaa Jesús, porñee biñ xaa kchë nii
beeñtsyey Jesús aan kokladzy xaa nyan
xaa tu kyalntson. 9 Ndaly nii kwnabtiits
Herodes, per koñee kwëbty Jesús. 10 Aan
wi xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley
nii tugak xkëëkiy Jesús nche siko. 11 Lëë
Herodes kwtsityni Jesús ksa xsoldad ni
lëë xaa pkakw Jesús ladx nii chakw rey.
Loxsye ngo lëë Herodes pxaal xaa lo Pilat
stub. 12 Tse go lëë Herodes ni lëë Pilat bnee
buen, por klo xñee lsady xaa.

Lëë meñ chakladzy nii kyë Jesús lo crusy
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

13 Loxsye ngo lëë Pilat ptop kchë xaa nii
xñabey lo pxosy, ni kchë xaa nii nak xtisy ni
kchësy meñ kyedzy. 14 Aan lëë xaa chëb:
—Lëë do gon biidni xaa re lon, në do nii
lëë xaa noyuñ meñ chop tiiy. Aan xña lo
do gon lëë xaa beeñ kñelin, per nlidy ngo
xaa kchë falt nii xkëëkiy do xaa. 15 Nikle
gaa Herodes, byeñ xaa nii nody xfalt xaa
re. Por ngo lëë xaa ptikche xaa nu stub. Kol
kan gaanoo nii ngody xaa falt nii tsigal kety

xaa. 16 Lëën ksaksi xaa, aan loxsye ngo lëë
xaa klaan.
17 Porñee tsiñee chak paskw, nak xmod
Pilat klaa xaa tu xaa nii no skiib par
kuuñ ksak xaa styoo meñ kyedzy. 18 Per
nguiedzy chëb meñ:
—¡Beety xaa gue, aan blaa Barrabás!
19 Lëë Barrabás no skiib por tu tily nii kok
leñ kyedzy, ni porñee beety Barrabás tu
meñ. 20 Kokladzy Pilat nlaa xaa Jesús. Por
ngo kwnee xaa lo meñ stub. 21 Per mastre
nguieex chëb meñ:
—¡Pkëë xaa lo crusy! ¡Pkëë xaa lo crusy!
22 Lëëw byon vuelt nii xñee Pilat lo meñ:
—¿Per pe cos nak xfalt xaa? Karty ko xaa
tu falt nii tsigal kety xaa. Lëë xaa ksaksin,
aan loxsye ngo lëë xaa klaan.
23 Per loñee singootyee nguiedzy kwnee
meñ nii no nii kyë Jesús lo crusy, lëë nii
kokladzy meñ kok. 24 Lëë Pilat beeñtsyey
nii kokladzy meñ. 25 Aan loxsye blaa xaa
xaa nweety bñech nii no skiib, lëë xaa pko
Jesús ña meñ.

Lëë Jesús kë lo crusy
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Tsiñee lëë soldad sijkëë Jesús lo crusy,
lëë xaa kwnaasy tu xaa Cirene nii lë Simoñ,
nii bikche tañ, aan lëë xaa pkoy xaa xicrusy
Jesús. Loxsye ngo lëë xaa bneechlo Jesús.
27 Ndaly meñ ni ndaly kwnaa choon ni
chuptsyë sinal xitsy Jesús. 28 Per lëë Jesús
byoogw, aan lëë xaa chëb:
—Kchësy to siñee nak to kwnaa Jerusalén,
koondy to por naa, sink kol koon por lëë do
ni por xiñ do. 29 Porque sitsiñ tse nii lëë
meñ këb: "Dichos kwnaa nii chilody kap
mëëd ni dichos kwnaa nii pkasty mëëd."
30 Ni lëë meñ këb lo kiy: "Kol kyab lady
noo." Ni lëë meñ këb lo tañ: "Kwloolan lëë
noo." 31 Por deelñee ptsyoolaa kchë kyalnë
re nii nakaa sinak tu yag mbañ, ¿xa lë nii
xña kyalnë ktsyool do nii nak to sinak tu
yag pidzy?
32 Wi chop xaa mal kuni xaa kyë lo crusy
ksa Jesús. 33 Tsiñee lëë xaa ptsiñ laañee lë
Calavera, lëë xaa pkëë Jesús lo crusy, ni lëë
xaa pkëë chop xaa mal go kwi Jesús, tu xaa
nëzli, stu xaa nëzpeg. 34 Aan lëë Jesús chëb:
—Tat Tios, beeñ kchë xaa re perdón,
porque nandy xaa pe cos chuuñtsyey xaa.

Aan lëë soldad kwloo xab Jesús rif parñee
dyon cho xaa kchalo. 35 Lëë meñ kukuy
aan axte wi kchë xaa xñabey kwtsityni xaa
xñee:
—Pteelaa xaa meñ. Kyety xaa lo crusy na
dyon deelñee nli nii lëë xaa nak Crist nii
pxaal Dios.
36 Wi soldad kwtsityni Jesús. Ptee xaa viñ
nyi lo Jesús, 37 ni chëb xaa lo xaa:
—Deelñee nli lii nak xrey meñ Israel,
pteelaa lii.
38 Ni kwë blalan tiits kik xicrusy Jesús nii
xñee: "Lëë xaa re nak xrey meñ Israel."
39 Wi tu xaa mal nii kwë kwi xaa kwloot-
syetsy xaa chëb:
—Deelñee nli nii lii nak Crist, pteelaa lii ni
pteelaa lëë noo.
40 Per lëë stu xaa mal nii wi kë lo crusy
kwëntseeb lo xcombañer chëb:
—¿Pe xtsyeebtyoo Dios nawen? ¿Pe
xyeñdyoo nayak nii lo crusyak këł? 41 Lëë
no busy porñee beeñ no mal ngo no tizh no
xfalt no lo crusy. Per lëë xaa re, ni tu pe
karty kuuñtsyey xaa.
42 Tsigo lëë xaa chëb lo Jesús:
—Psaladzy naa tsiñee lëël sob kñabeyoo.
43 Lëë Jesús chëb:
—Nli xñen nii natse kazh lëël së kyo no
kpaa.

Xkyalkuty Jesús
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Tsiñee kol xwe ngbidz lëë lo kislyu
pkyey, aan lëëw byaani axte las tres. 45 Ni
lëë lo ngbidz pkyey ni lëë ladx nii kë leñ
lidzy Dios pchos nsoli. 46 Loxsye ngo lëë
Jesús kwchuptsyë ni lëë xaa chëb:
—Tat Tios, kokni xkyalbinin.
Aan lëë xaa kuty.
47 Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo soldad kon
kchë nii kok, lëë xaa biily lay lo Dios, chëb
xaa:
—Nli nii kwyody xtol xaa re.
48 Kchësy meñ nii kwey ni kon kchë nii
kok xyaasy styoo bi. 49 Per lëë kchësy
xaa nii byuumbey Jesús ni kchë kwnaa nii
pchoonal xaa destye Galilea kwche sit buy.

Lëë Jesús xkyeetsy
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Kwyo tu xaa buen nii pcholë José. Xaa
Arimatea xaa. Judea ngab xkyedzy xaa.

Wi xaa kwyo lady xaa xñabey nii no Israel.
51 Kwëmbës xaa nii klyañche xkyalwnabey
Dios. Por ngo nii byody kchë nii beeñtsyey
xaa xñabey styoo xaa. 52 Lëë xaa kwey
lo Pilat, aan lëë xaa bnab xcuerp Jesús.
53 Loxsye blity xaa xcuerp Jesús lo crusy,
lëëw pchal xaa tu sábana, aan lëë xaa kuj-
keetsy Jesús tu leñ paa nii ndeeñ lo kyo. Ni
tu cho karty jkyeetsy leñ paa go. 54 Mer tse
nii kxe kxiladzy meñ lo tsiiñ nak tse go, por
ngo lëë meñ nowxixkwaa.
55 Lëë kwnaa nii pchoonal Jesús destye
Galilea kukuy pa pkyeetsy Jesús, ni lëë me
kon xa kwyo xcuerp Jesús paa. 56 Tsiñee lëë
me ptsiñ chu yu, lëë me pxixkwaa ngwaan
nii xlyaa nex, aan lëë me pxiladzy tse nii
chakty tsiiñ, por singo xñabey xley Moisés.

24

Lëë Jesús xpañ
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Per tsi lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ
kwtedy, lëë kwnaa go si chu paa silyga.
Noy me ngwaan xlyaa nex nii pxixkwaa
me. 2 Tsiñee lëë me ptsiñ, kon me nii
xoobtre kyo nii ntse chu paa xlugaro. 3 Lëë
me kwsëëb leñ paa, per kondy me xcuerp
Jesús. 4 Por ngo, tir ptsyeb me, nandy me
pe kwxaak me, tsiñee kolpsye lëë me kon
nii lëë chop mguiy so lo me nonsyke ladx
xpibëly nakw xaa. 5 Lo xtseeb ko lëë me
pkiits kë lyu, per lëë chop xaa go chëb lo
me:
—¿Penak nii sëëd kyub to tu meñ nii mbañ
lady meñ kuty? 6 Kindy meñ nii xyub to nu,
lëë me pañ. Kol ksaladzy nii kwnee me lo
do worñee bii no me Galilea. 7 Kwnee me
nii no nii kyab me ña meñ ngoptol, ni lëë
meñ jkëë me lo crusy, per tse nii loxo tson
kpidz lëë me kpañ.
8 Tsigo lëë kwnaa go psaladzy xtiits Jesús,
9 aan tsi lëë me bikche chu paa, lëë me
kukso cuento lo ksa tsiiptub apostle ni lo
meñ nii nak ksa Jesús. 10 Lëë María Mag-
dalena, ni Xwan, ni Mariy xñaa Jacob, ni
stubla kwnaa kunitiits lo apostle. 11 Per
kwxaak apostle nii chak wety me aan bni-
lasty xaa xtiits me.
12 Per lëënlëdy lëë Pedre kwey chu paa,
aan tsiñee lëë xaa buy leñ paa, xaktyee ladx
nii pchal Jesús kon xaa. Loxsye ngo lëë xaa
sey chu yu aan psee xaa kon xaa kchë nii
kok.

Chop xpëëdscuel Jesús nii kwey Emaús
(Mr. 16:12-13)

13 Misme gak tse go lëë chop xpëëdscuel
Jesús no nëz si Emaús. Tsiiptub mily me-
tre nak nëz tsiñee xchoo meñ Jerusalén.
14 Chutiits xaa kchë nii kok Jerusalén. 15 Lëë
xaa pkaa lo Jesús aan lëë xaa si ksa xaa.
16 Per nikxe kon xaa Jesús, pchilody nyeñ
xaa nii Jesúso. 17 Lëë Jesús chëb lo xaa:
—¿Pe cos chutiits to dyon na nii sëëd to
nëz? ¿Penak nii mban chak to?
18 Tsigo lëë tu xaa nii lë Cleofas chëb:
—¿Nandyoo nawen pe cos kok Jerusalén
leñ tse re, aan kwlësoo Jerusalén?
19 Lëë Jesús chëb:
—¿Pe cos kok?
Aan lëë xaa chëb:
—Nii ptsyool Jesús Nazaret wo. Tu pro-
fet nii kwnee xtiits Dios kok xaa ni kon
gaa meñ nii nakni Dios xaa, por kchë nii
beeñtsyey xaa. 20 Per lëë xaa nii xñabey lo
pxosy ni lëë xaa xñabey kwnab nii kyë xaa
lo crusy par kety xaa. 21 Nladzy noo nii lëë
xaa ndeelaa xkyedzy noo. Per natse chak
tson kpidz nii ptsyool xaa singo. 22 Per
lëë bla kwnaa nii no lady noo ptseb lëë
noo, por lëë me kwey chu paa nasilytoo,
23 aan como kintre xcuerp Jesús leñ paa,
lëë me byood chu yu. Aan lëë me bitiits nii
lëë chop angly byaklo lo me aan lëë angly
chëb nii mbañ Jesús. 24 Loxsye ngo lëë bla
xcombañer noo kwey chu paa, aan kon xaa
nii nli xtiits kwnaa go, per kondy xaa Jesús.
25 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¡Natsypee nguey do ni natsypee neñ do
par kniladzy to kchë nii kwnee profet!
26 ¿Pe nody nayak nii tedy Crist kchë kyalnë
re antes nii kyëp xaa kpaa?
27 Loxsye ngo lëë Jesús beeñ kseedy chop
xaa go, bluuy xaa xlibre Moisés laañee xñee
kchë nii ktsyool Crist ni bluuy xaa kchë
libre nii pkëë profet.
28 Tsiñee lëë xaa ptsiñ kyedzy nii si xaa,
lëë Jesús beeñ nii koñee lëë xaa ndyedy.
29 Per lëë xaa pkwëës Jesús, chëb xaa:
—Kwlës, porque lëë tse ptsye, aan lëë lyu
mer jkyey.

Lëë Jesús kwsëëb par kwës xaa. 30 Aan
tsiñee lëë xaa nche sob lo mezh, lëë Jesús
kwseñ kyaxtily, aan loxsye ptee xaa skizh
lo Dios, lëë xaa beeñ grol kyaxtily aan lëëw
pteedy xaa chop lo xaa go. 31 Wor go lëë lo
xaa byaly, aan lëë xaa byeñ nii Jesúso. Per
pchilodre nyan xaa Jesús. 32 Tsigo xñeesy
xaa:
—¿Pe lëdy gaanoo lika xyan leñ styoo no
worñee bluuy xaa xkitsy Dios lo no nëz?
33 Lëënlëdy lëë xaa pkaa nëz, sey xaa
Jerusalén. Tsiñee ptsiñ xaa, lëë ksa tsiiptub
apostle ni lëë meñ nii nak ksa xaa tse pkaal
lsa. 34 Lëë meñ go chëb lo xaa:
—Nli nii lëë Jesús pañ, por lëë Simoñ kon
xaa.
35 Tsigo lëë chop xaa go bitiits xa ptsyool
xaa nëz, ni lëë xaa bitiits xa byakpey xaa
Jesús worñee beeñ grol Jesús kyaxtily.

Lëë Jesús xyaklo lo xpëëdscuel (Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Lëë chop xaa go bii noyutiits ngo tsiñee
lëë Jesús kwso groltyee lady xaa chëb:
—Kakni Dios to dyon.
37 Kchësy xaa ptsyeb porñee nladzy xaa
te pesyo. 38 Per lëë Jesús chëb:
—¿Penak nii singueetyee xtsyeb to, ni pe-
nak nii xkan kik to? 39 Kol kuy ñan gaanoo
ni kol kuy niyaa. Naaw. Kol seeñ naa. Non
tsit ni kë pëëlaa, aan lëë pesy gon nodyo tsit
ni kë pëëldyo.
40 Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa bluuy ña
xaa ni lëë xaa bluuy niy xaa. 41 Per como
singootyee xle xpëëdscuel xaa, lika bnilasty
xaaw, por ngo lëë Jesús chëb:
—¿Pe cos chap to tyaaw no?
42 Tsigo lëë xaa ptee tublë mël pkyee lo
Jesús, 43 aan xña lo xaa lëë Jesús taw ma.
44 Loxsye ngo lëë Jesús chëb:
—Worñee bii non lady to niyaa nii kchësy
nii xseety xley Moisés, ni profet, ni kchë nii
kë leñ kitsy nii kë salmos ktsyoolaa. Lëë na
lëëw kok cumplir.
45 Tsigo lëë Jesús bluuy xa nak kitsy nii kë
xtiits Dios aan lëë xaa byeño, 46 chëb Jesús:
—Këll nii lëë Crist kety, ni këll nii tse nii
loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. 47 Ni këll nii
lëë meñ Jerusalén ni lëë meñ nii nche tyub
lo kislyu jkëëtyag xtiits Dios tsiin ktikche
meñ styoo lo Dios parñee kpily xtol meñ.
48 Aan lëë do kñee kchë nii kon do. 49 Por
lëë do jkaa nii kneetsy Tat Tios. Naa kxalo.
Per kchoody to leñ kyedzy Jerusalén. Kol
kwës axte nii jkaa do Kyalbini Ntson nii
sëëd kpaa.

Lëë Jesús xyëp kpaa (Mr. 16:19-20)

50 Lëë Jesús kuni kchë xpëëdscuel axte
Betania, aan lëë xaa blis ña xaa par
kuuñlay xaa xpëëdscuel xaa. 51 Aan men-
tre noyuuñlay xaa xaa, lëë xaa byëp kpaa.
52 Loxsye biily mëëdscuel lay lo Jesús, lëë
xaa sey leñ kyedzy Jerusalén xle xaa, 53 aan
sob sobsye tse kwey xaa lidzy Dios par ktee
xaa skizh.

Kitsy nii pkëë San Juan

Lëë xaa nii nak xtiits Dios biid lo kislyu

1 Klo worñee karty kwe kislyu kwyo
tublan tiits kexka lo Dios aan lëë tiits ko
nak Dios. 2 Lo Dios kwyo tiits ko. 3 Lëë
tiits ko psaa kchë kchësy cos. Ni tu cos nii
no kwyaady sin tiits ko. 4 Lëë tiits ko nak
kyalmbañ aan lëë kyalmbañ go nak bini nii
xsaani lo meñ. 5 Lëë bini go xsaani lo nguey
aan kchilody nguey ksuuyo.

6 Lëë Dios pxaal tu xaa nii pcholë Juan
7 biid këb lo meñ nii lëë xaa nii nak bini kiid
parñee tsiñee kiid xaa kniladzy meñ xtiits
xaa. 8 Lëdy Juan nak bini, sink lëë xaa biid
këb lo meñ nii lëë bini kiid. 9 Tsigore biid
bini nii nli xsaani lo meñ lo kislyu.

10 Lëë xaa nii nak bini go biid lo kislyu,
aan nikxe nii lëë xaa psaa kislyu, byu-
umbeydy meñ xaa. 11 Biid xaa lo meñ
xkyedzy xaa, per psaldy meñ xkyedzy xaa
xaa. 12 Lëë xaa ptee tiits nii kchë meñ nii
bniladzy xtiits xaa kak xiñ Dios. 13 Ni nli
gaa nii xiñ Dios nak meñ go, per nakty meñ
go xiñ Dios porñee koly meñ go sinak chaly
xiñ chol meñ, sink lëë meñ go nak xiñ Dios
porñee singo kwlaño styoo Dios.

14 Lëë xaa nii nak tiits ko biid lo kislyu
aan lëë xaa kwyo lady no. Pkëstyoo xaa
kchësy meñ ni bluuy xaa tiitsli, ni ptyon
gaa noo kyalwnabey nii ptee Tat Tios lo
xaa. Mëëd tusy nak xaa lo Tat Tios. 15 Lëë
xaa nii nak tiits ko pseety Juan tsiñee chëb
Juan:

—Mastre non tu xaa nii kiid tsiñee lëën
kpi, por nol xaa worñee lëën koly.

16 Kchësy lo no xneetsy xaa kchë nii
chap xaa ni xitsy xkwaa gaa kyalnsaak nii
xneetsy xaa lo no. 17 Lëë Moisés biidni xley
Dios, per lëë Jesucrist biidni kyalwkëstyoo
ni tiitsli. 18 Ni tu cho karty kan Dios, xak-
tyee xiñ xaa nii tugak no lo xaa. Lëë xaa
bluuy Dios lo no.

Lëë Juan Bautist xñee cho nak Jesucrist (Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

19 Lëë meñ Israel nii no Jerusalén pxaal
pxosy ni meñ levita nii chuñ yudar pxosy
kunabtiits cho nak Juan. 20 Aan lëë Juan
chëb:

—Kaazhkaa lëdy naa nak Crist.

21 Tsigo lëë xaa go kwnabtiits stub chëb:

—¿Cho nakoo tsigo busy? ¿Pe lii nak pro-
fet Elías?

Lëë Juan chëb:

—Lëdyo, lëdy naaw.

Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits stub chëb
xaa:

—¿Lii tsigo busy nak profet nii no kiid?

Lëë Juan kwëb chëb:

—Lëdyo.

22 Tsigo lëë xaa go chëb stub:

—¿Cho nakoo busy? Por no nii kyo knii
noo tiits lo xaa nii pxaal lëë noo. Kwnë
dyon cho nakoo.

23 Lëë Juan chëb:

—Naa nak tsiy xaa nii xñee lo meñ tañ:
"Kol kwii tu nëz tubli tedy xaa nii xñabey."
Singo kwnee profet Isaías.

24 Tsigo lëë bla xaa nii pxaal meñ fariseo
chëb lo Juan:

25 —Deelñee lëdy lii tsigo busy nak Crist ni
lëdy lii nak Elías ni lëdy lii nak profet, ¿penak
nii xchoobnisoo?

26 Tsigo lëë Juan chëb:

—Nli naa xchoobnis con nis, per lady to
no tu xaa nii xyuumbeydy to. 27 Lëë xaa
kiid tsiñee lëën kpi. Xaa non xaa ni parñee
kxakaa tuu kidy lab xaa xkiiñdyaa.

28 Betania nii nche kexka chu kiigwpee
Jordán no kchoobnis Juan worñee kunee
kchë xaa go lo Juan.

Lëë Jesús nak xaa nii xtsily xtol meñ

29 Lëë byaani lyu lëë Jesús kwey lo Juan
aan tsiñee lëë Juan kon xaa, lëë Juan chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëë xpëkwxiily Dios nii
ktsily kchë xtol meñ sëëd ske. 30 Lëë xaa
psetyaa worñee niyaa nii nare kiid tu xaa
nii mastre non lon, por nol xaa worñee
kolyaa. 31 Nikle nandyaa cho nak xaa,
per lëën syely kchoobnis parñee kyuum-
bey meñ Israel xaa.

32 Lëë gak Juan chëb:

—Konaa byety Kyalbini Ntson kpaa sinak
tu palom aan lëë Kyalbini Ntson byab lady
xaa. 33 Nandyaa cho nak xaa, per lëë xaa
nii pxaal naa syely kchoobnisaa con nis në
lon: "Xaa nii kanoo kyab Kyalbini Ntson
lady, xaa go kchoobnis meñ con Kyalbini

Ntson.” 34 Lëë xaa konlaa ni lëën xñeli gaa
nii lëë xaa nak Xiñ Dios.

Mëëdscuel nii klootyee kwle Jesús

35 Lëë byaani stu lyu lëë Juan nche
misme gak lugar go ksa chop xpëëdscuel.
36 Tsiñee lëë Juan kon nii lëë Jesús sitedy
siko, lëë Juan chëb:
—Kol kuy gaanoo, lëë xpëkwxiily Dios si
ske.
37 Tsiñee lëë chop xpëëdscuel Juan biñ
ngo, lëë xaa sinal Jesús. 38 Tsi lëë Jesús kon
nii lëë xaa sinal, lëë Jesús chëb:
—¿Pe cos chakladzy to?
Tsigo lëë xaa chëb:
—Maestre, ¿pa nak liidzyoo?
39 Lëë Jesús kwëb chëb:
—Kol të gaanoo kuy do paw.
Tsigo lëë xaa kwey laañee no Jesús aan
lëë xaa ptseñ lo Jesús porñee tsel siik las
cuatro nak worñee pchoonal xaa Jesús.
40 Betsy Simoñ Pedre nii lë Ndresy nak
xpëëdscuel Juan nii pchoonal Jesús. 41 Lëë
Ndresy kukyub Simoñ aan lëë xaa chëb lo
xaa:
—Lëë noo ptyon Mesías, xaa nii këmbëës
no kiid. Lëë xaa nak Crist.
42 Loxsye ngo lëë Ndresy kuni Simoñ lo
Jesús aan tsiñee lëë Jesús kon xaa, lëë Jesús
chëb:
—Lii nak Simoñ. Xiñ Jonás nakoo, per lëël
kcholë Cefas. (Tiits ko nak sinak nii xñee no
Pedre.)

Lëë Jesús xkwetsy Felip ni Natanael

43 Lëë byaani stu lyu lëë Jesús kwlokyeñ
tsi xtañ meñ Galilea. Lëë xaa ptsyool Felip
aan lëë xaa chëb:
—Tënal naa.
44 Betsaida lë xkyedzy Felip. Xaa kyedzy
ko gak nak Ndresy ni Pedre. 45 Loxsye
ngo lëë Felip kukyub Natanael aan lëë xaa
chëb:
—Lëë noo ptyon xaa nii tant xseety
Moisés leñ libre nii kë ley ni lëë gaa xaa nak
xaa nii tant pseety kchë profet. Lëë xaa nak
Jesús Nazaret. José nak pxosy xaa.
46 Lëë Natanael chëb:
—¿Schilo nawen kchoo tu xaa buen leñ
kyedzy Nazaret?
Tsigo lëë Felip chëb:
—Të gaanoo kuyoo.
47 Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë Natanael
mer ktsiñ lo xaa lëë xaa chëb:
—Lëë tu xaa nii nli nak xaa Israel sëëd
ske. Ni tu kyalwkëti nody leñ styoo xaa.
48 Lëë Natanael kwnabtiits chëb:
—¿Xa xyuumbeyoo naa?
Lëë Jesús chëb:
—Antes nii ngwetsy Felip lii, konaa soboo
xan yag yegw.
49 Tsigo lëë Natanael chëb:
—Maestre, lii nak Xiñ Dios. Lii nak xrey
meñ Israel.
50 Lëë Jesús chëb:
—¿Pe xniladzyoo xtitsaa nayak xaktyee
porñee niyaa nii lëën kon lii xan yag yegw?
Nare kanoo cos nii mastre kuuñ ksee sty-
ool.
51 Ni chëb Jesús:
—Nli xñen nii lëë do kan kyaly kpaa ni lëë
do kan nii lëë xangly Dios kyëp kyety lady
mguiy nii pxaal Dios.

2

Lëë Jesús chi laañee chak kyalwtsiilña

1 Tse nii kwloxo tson kpidz lëë tu kyalwt-
siilña kok Caná, tu kyedzy nii nche nëz
Galilea. Lëë xñaa Jesús kwey, 2 aan wi Jesús
kwey ksa xpëëdscuel. 3 Mer wroltyee lo lni
lëë viñ pidzy, aan lëë xñaa Jesús chëb:
—Lëë xviñ meñ re kwlox.
4 Per lëë Jesús chëb lo xñaa:
—¿Penak nii xñeelo lon? Karty tsitsib
xworaa.
5 Per lëë me chëb lo meñ nii xkiisy viñ:
—Kol kuuñtsyey kchë nii kñë xaa.
6 Lëëtyee gaa lëë xoop tiñ nii nyaa con
kyo nche siko. Leñ tiñ go chadx ña meñ
Israel. Masy tap kaly gaa o tu kyoow gaa
litre nis xtyëë tu leñ tiñ go. 7 Tsigo lëë Jesús
chëb lo xaa nii xkiisy viñ:
—Kol jkatsë ksa tiñ gue nis.
Lëëw pkatsë xaa axte pixo chu tiñ.
8 Loxsye ngo lëë Jesús chëb:
—Kol kwii xisyo aan kol tsiniw lo xaa nii
chuñ lni.
Aan lëëw kuni xaa. 9 Tsiñee lëë xaa nii
chuuñtsyey lni pkëë chuw nis nii byak viñ,
nandy xaa dyon pa pchoow. Xaktyee xaa
nii xkiisyo nano, porñee lëë xaa go kwlii
nis. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy xaa nii
ptsiilña 10 aan lëë xaa chëb:

—Kchësy meñ gon xkiisy viñ buen tsiñee lëë lni chislo, aan axte lultime xkiisy meñ viñ mban, per lëë lii, lëël kwlootsey viñ buen par kiisylo lultime.

11 Caná nii ngab Galilea klootyee beeñtsyey Jesús kyalntson. Siko bluuy xaa xkyalwnabey xaa, aan lëë xpëëdscuel xaa bniladzy xtiits xaa.

12 Loxsye ngo lëë xaa si Capernaum ksa xñaa xaa ni betsy xaa ni xpëëdscuel xaa, aan lëë xaa kwlës siko bla kpidz.

Lëë Jesús chuuñ nyë lidzy Dios (Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

13 Aan como lëë paskw nii chuuñtsyey meñ Israel sëëd yob, lëë Jesús kwey Jerusalén. 14 Tsiñee lëë xaa kwsëëb leñ lidzy Dios, lëë xaa kon kchë meñ nii xto yosy, ni meñ nii xto mëkwxiily ni palom, ni meñ nii nche sob laañee xtsyëë tumi. 15 Tsigo lëë xaa psaa tu soty aan lëë xaa kwlii kchë meñ go leñ lidzy Dios ksa meñ go mëkwxiily ni yosy. Kchësy xtumi meñ nii xtsëë centab pchoots xaa lo lyu ni ptische xaa xmezh meñ go. 16 Chëb xaa lo xaa nii xto palom:

—¡Kol kwii kchë ngue nu! ¡Kyuñdy to lidzy pxosyaa tu mesón!

17 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa psaladzy tiits nii kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios. Sinrii xñeew: “Tirak xkëstyoon lidzy pxosyaa.”

18 Tsigo lëë meñ Israel chëb:

—Beeñtsyey tu kyalntson parñee kniladzy noo nii xaa xñabey nakoo.

19 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol knitylo ktoo re aan tsonak kpidz lëëw ksoblin stub.

20 Tsigo lëë meñ Israel chëb:

—Choowpxoop iz kwë meñ kwyaa ktoo re. ¿Xa ksaaloolo tsonak kpidz?

21 Per byeñdy xaa nii misme xcuerp Jesús nak ktoo nii pseety Jesús. 22 Por ngo, tsiñee lëë Jesús pañ, lëë xpëëdscuel xaa psaladzy kchë nii kwnee xaa, aan lëë xaa bniladzy kitsy nii kë xtiits Dios ni lëë xaa bniladzy xtiits Jesús.

Xyuumbey Jesús kchësy meñ

23 Worñee lëë Jesús kwey paskw Jerusalén, ndaly meñ bniladzy xtiits xaa tsiñee kon meñ kchë kyalntson nii beeñtsyey xaa. 24 Per kopty Jesús kchë meñ go confians, porñee xyuumbey xaa kchë meñ. 25 Xkiiñdy xaa nii dyon cho këb xa nak meñ lo xaa, por misme lëë xaa nan pe cos xsya leñ styoo meñ.

3

Lëë Jesús chutiitsni Nicodemo

1 Lëë tu xaa fariseo nii pcholë Nicodemo kwey lo Jesús. Tu xaa non nak xaa lo meñ Israel. 2 Kyool kwey Nicodemo lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Maestre, ndon noo nii lëë Dios pxaal lii par kuuñ kseedyoo lëë noo, por ni tu cho chilody kuuñtsyey kyalntson nii chuuñtsyeyoo deelñee naknidy Dios xaa.

3 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii sëëbty kchë meñ nii kaldy stub laañee xñabey Dios.

4 Tsigo lëë Nicodemo kwnabtiits chëb:

—¿Per xa mod na dyon kpikche kaly tu xaa nii kwyoxle stub? ¿Pe schilo nayak kyo xaa leñ xñaa xaa stub par kpikche kaly xaa?

5 Aan lëë Jesús kwëb chëb:

—Nli xñen nii deelñee sëëbty Kyalbini Ntson leñ styoo meñ nii chaly, chilody kyey meñ go laañee xñabey Dios. 6 Kchë meñ nii chaly no pxosy, per deelñee sëëbty Kyalbini Ntson leñ styoo meñ, chilody kak meñ xiñ Dios. 7 Kseety styool nii xñen lool nii kchësy meñ no nii kaly stub. 8 Laañee xkaatyee xpi me ni chonoo xbi me, per nandyoo pa sëëd me ni nandyoo pa tsi me. Singo gak nak Kyalbini Ntson nii xsyëëb leñ styoo meñ.

9 Tsigo lëë Nicodemo kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe nli lëësy kchë cos re?

10 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Maestre nakoo Israel aan nandyoo xa nak kchë cos re? 11 Nli xñen nii nonsyke nii ndon noo ni ptyon noo xñee noo. Per xnilasty to kchë nii xñee noo. 12 Deelñee xnilasty to xtitsaa tsiñee xsetyaa cos lo kislyu re lo do, ¿xa kniladzy to xtitsaa tsiñee lëën kseety cos nii sëëd kpaa?

13 ’Ni tu cho karty tsëp kpaa, xaktyee xaa nii byety kpaa. Lëë xaa go nak mguiy nii pxaal Dios. 14 Aan sinak nii psaa gak Moisés tu mëël aan psoob klaa xaa ma tu kik yag, singo gak no nii kyënal mguiy nii

pxaal Dios lo crusy, 15 parñee kchësy meñ nii kniladzy xtiits xaa nii pxaal Dios, kejty meñ go, sink lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

Xkyalwkëstyoo Dios

16 'Tir pkëstyoo Dios meñ nii nche lo kislyu re. Por ngo lëë xaa pxaal xiñ xaa nii nak mëëd tusy lo xaa, parñee kejty kchësy meñ nii kniladzy xtiits xiñ xaa, sink lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. 17 Pxaaldy Dios xiñ lo kislyu par jkëëkiy xaa meñ, sink lëë xaa pxaal xiñ xaa par kteelaa xaa meñ.

18 'Kchë meñ nii xniladzy xtiits Xiñ Dios chilody kyëkiy meñ go, per lëë meñ nii xnilasty, lëë meñ go kyëkiy porñee xnilasty meñ go xtiits xaa nii nak mëëd tusy lo Dios. 19 Kchësy meñ nii xnilasty kyëkiy, por psaldy meñ go xaa nii nak bini worñee biid xaa lo kislyu, sink lëë meñ go byaan lo nguey porñee xtsiladzy meñ go xtol. 20 Kchësy meñ nii chuñ cos mal xtilyni bini, aan xpigty meñ go lo bini parñee kak ndoondy kchë cos mal nii chuñ meñ go. 21 Kchë meñ nii xniladzy tiitsli xpig lo bini parñee kak nyoo nii lëë meñ go chuuñtsyey nii xñabey Dios.

Lëë Juan Bautist xseety Jesús

22 Loxsye ngo lëë Jesús kwey xtañ meñ Judea ksa xpëëdscuel, aan lëë xaa pchoobnis meñ siko. 23 Lëëtyee gaa wi Juan no kchoobnis meñ tu laañee lë Enón nii nche kexka Salim. Naal nis no siko, aan ndaly meñ kuchobnis. 24 Karty tso Juan skiib wor go.

25 Per lëë bla xaa nii nak ksa Juan ptilytiitsni tu xaa Israel. Ptilytiits xaa xa kak nyë meñ parñee kuuñ ksak meñ Dios. 26 Aan lëë xaa kukëb lo Juan:

—Maestre, biño gaanoo, lëë xaa nii biid lool stublad chu kiigwpee Jordán, xaa nii tant pseetyoo loo noo, lëë xaa no kchoobnis aan lëë meñ sinal xaa.

27 Tsigo lëë Juan chëb:

—Ni tu meñ chilody kap pe tu cos deelñee kteejty Dioso. 28 Misme lëë do biñ kwnen nii lëdy naa nak Crist, sink tu xaa nii kwtenechsye lo xaa nakaa. 29 Lo tu kyalwtsiilña tsesy xsyo xamigw xaa nii ptsiilña. Lëë xaa nii ptsiilña xsyob kwi tsiil, aan tsi lëë xaa nii ptsiilña xñee, xle xamigw xaa. Singo gak naa xlen chonaa kchë nii chuuñtsyey xaa. 30 No nii kak xaa tu xaa non, lëë naa no nii tseyga tseyga kyablyun.

Xaa nii sëëd kpaa

31 'Lëë xaa nii sëëd kpaa xñabey kchë meñ. Kchë meñ nii no lo kislyu xñee nonsyke cos nii no lo kislyu. Per lëë xaa nii sëëd kpaa xñabey lo kchë meñ, 32 ni nonsyke nii konle xaa ni biñle xaa xñee xaa. Per ni tu cho xnilasty nii xñee xaa. 33 Per kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa xyeñ nii nli tiitsli xñee Dios. 34 Porque xtiits Dios xñee xaa nii pxaal Dios, ni lëë gaa Dios xtee xKyalbini lo xaa, xkady Dios xKyalbini. 35 Xkëstyoo Tat Tios xiñ, por ngo lëë xaa ptee kchëlo kyalwnabey lo xaa. 36 Kchësy meñ nii kniladzy xtiits Xiñ Dios jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. Per lëë meñ nii knilasty xtiits Xiñ Dios, jkaady meñ go kyalmbañ nii nitylody, sink lëë meñ go jkaa castigw nii kxaal Dios.

4

Lëë Jesús chutiitsni tu kwnaa Samaria

1 Lëë meñ fariseo biñ nii ndaly meñ kwsëëb xlad Jesús ni ndalyre meñ xchobnis lo xaa que lo Juan. 2 Per lëdy lëë Jesús xchoobnis, sink xpëëdscuel xaaw. 3 Tsiñee lëë Jesús biñ ngo, lëë xaa bi xtañ meñ Judea aan lëë xaa sey xtañ meñ Galilea.

4 Per no nii tedy xaa nëz xtañ meñ Samaria. 5 Por ngo lëë xaa kutedy tu kyedzy nii nche xtañ meñ Samaria. Sicar lë kyedzy ko. Kexka siko nix lyu nii pkady Jacob lo xiñ xaa José. 6 Siko kë tu kiigw nii xñee meñ go xkiigw Jacob, aan como xtsag Jesús, lëë xaa kwsob chu kiigw ko. Lëë ngbidz mer xwe. 7-8 Lëë xpëëdscuel gaa xaa si leñ kyedzy sisi nii ktyaaw. Siko sob Jesús tsiñee lëë tu kwnaa Samaria ptsiñ chu kiigw sixi nis, aan lëë Jesús chëb lo me:

—Pkady xisy xisoo kin.

9 Tsigo lëë me chëb:

—¿Xa mod nii meñ Israel nakoo aan xñaboo nis lon nii nakaa meñ Samaria?

(Singo chëb me porñee xñeenguidy meñ Israel lo meñ Samaria.) 10 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee nyanoo kchë nii xnee Dios, ni nyanoo cho xñab nis lool, xsobaa nii lii nyab nis lo xaa, aan lëë xaa neetsy tu nis nii xnee kyalmbañ lool.

11 Loxsye ngo lëë kwnaa go chëb:

—Ni tu pe noydyoo, xey, par kwiil nis aan nxity kiigw. ¿Pa kwiil nis mbañ nii kneetsyoo kin? 12 Lëë pxusykoltoo noo Jacob psaan kiigw re. Nu kow me nis kchë xiñ me ni xma me. ¿Pe mastre nayak nonoo lo me?

13 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kchësy meñ nii chi nis re xlyaa nis stub. 14 Per lëë meñ nii ki nis nii ktedyaa, kpikchedre klyaa meñ go nis. Porque lëë nis nii ktedyaa kak sinak tu xlyañ leñ styoo meñ go aan lëëw ktee tu kyalmbañ nii nity-lody lo meñ go.

15 Tsigo lëë kwnaa go chëb:

—Xey, nee nis ko kin parñee klyaadraa nis, ni parñee kyelyxidraa nis chu kiigw re.

16 Lëë Jesús chëb:

—Kutsyetsy tsiiloo aan tëni me nu.

17 Tsigo lëë kwnaa go kwëb chëb:

—Kindy tsiilaa.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñeel nii kindy tsiiloo, 18 por kaay mguiy kwyonil aan lëdy tsiiloo nak meñ nii nonil nina. Nli xñeel, xkëëtiidyoo.

19 Tsiñee lëë kwnaa go biñ ngo, lëë me chëb:

—Xey, chanaa gon nii nli tu profet nakoo. 20 Chu kiy re biid pxusykoltoo noo lo Dios, per lëë lëë do nii nak to meñ Israel xñee do nii Jerusalén nak laañee kyo noo lo Dios.

21 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Bniladzy nii kniyaa. Lëë wor kutsiñ nii kiijtre to chu kiy re ni tsidy to Jerusalén par ksoxib to lo Tat Tios. 22 Kchësy to siñee nak to meñ Samaria nandy to cho lo xsoxib to, per lëë noo ndon noo cho lo xsoxib noo, por xlad meñ Israel sëëd xaa nii xteelaa. 23 Per sitsiñ tse, ni lëëw kutsiñle gaa nina kazh, nii lëë meñ nii nli chool lay lo Tat Tios koolo sinak xñabey Kyalbini Ntson. Por singo chakladzy Tat Tios nii kool meño. 24 Kyalbini nak Dios. Por ngo no nii kool meñ lay lo xaa sinak xñabey Kyalbini Ntson ni no nii kool meño tyub styoo meñ.

25 Tsigo lëë kwnaa go chëb:

—Nanaa nii lëë Mesías kiid (Crist nak Mesías), aan tsiñee lëë me kiid, lëë me kluuy loo noo xa nak kchë cos.

26 Lëë Jesús chëb:

—Naa nak Mesías, lëë meeraa xñe lool.

27 Ngo nonee Jesús tsiñee lëë xpëëdscuel xaa ptsiñ, aan ntseeb psee xpëëdscuel xaa nii lëë xaa noyutiitsni tu kwnaa. Per ni tu xaa byaxty nyëb: “Pe cos chuñoo”, o “penak kaa noyutiitsnil kwnaa gue.” 28 Tsigo lëë kwnaa go psaan xche chu kiigw aan lëë me sey leñ kyedzy. Tsiñee ptsiñ me lëë me chëb lo meñ:

29 —Kol të gaanoo kan do tu meñ nii në kchë cos nii kayuuñtsyeyaa. ¿Toon pe lëdy lëë me nak Crist?

30 Tsigo lëë meñ kyedzy kwey laañee so Jesús. 31 Mentre gaa lëë xpëëdscuel Jesús xñee:

—Maestre, të kaawoo.

32 Per lëë Jesús chëb:

—Lëën kaw tu cos nii xyuumbeydy to.

33 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa bislo xñabtiits lo xcombañer xñee:

—¿Pe no yak cho biidni nii taw xaa?

34 Per lëë Jesús chëb:

—Xwagwaa nak kuuñtsyeyaa xtsiiñ xaa nii pxaal naa, ni xwagwaa nak kisyaalaa xtsiiñ xaa. 35 Xñee do: “Bii chak falt stap mëë par kislo kwlaap”, per kol kuy buen lo kwaa gaanoo, kchësyo no jketsy. 36 Kchësy meñ nii xkyë kwlaap chazh, aan kchë nii xlaap meñ go chotsey par tu kyalmbañ nii nitylody, parñee kle kchë meñ nii xkyë kon ni meñ nii xkyë kwlaap. 37 Nli gak tiits nii së sinrii: “Xaa meñ nii chan, xaa meñ nii xkyë kwlaap.” 38 Lëën pxal lëë do kwlaap laañee kwëdy to tsiiñ. Xaa cho kwë tsiiñ, aan lëë do bley xtsiiñ meñ go.

39 Ndaly meñ Samaria nii no kyedzy ko bniladzy xtiits Jesús por kchë nii kwnee kwnaa go worñee chëb me: “Në me kchë cos nii kayuuñtsyeyaa.” 40 Aan tsiñee lëë meñ Samaria ptsiñ, lëë meñ go chëb lo Jesús: “Kwlës loo noo.” Aan lëë Jesús kwlës lo meñ go chop kpidz. 41 Ndalyre meñ bniladzy tsiñee biñ meñ kchë nii kwnee mer xaa. 42 Tsigo lëë meñ chëb lo kwnaa go:

—Na si nagon, xniladzy noo, lëdy xaktyee nii nëël loo noo, sink wi por kchë nii ptsyon

noo kwnee me. Ndon noo nii nli lëë me kteelaa meñ lo tol.

Lëë Jesús chuuñ kyak xiñ tu xaa nii xkyë xtsiiñ rey

43 Tse nii kwloxo chop kpidz, lëë Jesús bi Samaria aan lëë xaa si nëz xtañ meñ Galilea. 44 Misme Jesús chëb: "Xsaldy meñ tu profet deelñee tsi xaa xkyedzy xaa." 45 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ Galilea, ngui kwnee meñ go lo xaa, porñee wi kchë meñ go kwey paskw Jerusalén aan kon meñ go kchë nii beeñtsyey xaa lo lni go.

46 Tsigo lëë Jesús kwey Caná stub. Galilea ngab Caná. Leñ kyedzy ko byuñ xaa nis viñ. Lëëtyee gaa leñ tse go lëë xiñ tu xaa nii xkyë xtsiiñ rey nii no Capernaum xsyaknë. 47 Tsiñee lëë xaa nii xkyë xtsiiñ rey biñ nii lëë Jesús bi Judea aan lëë xaa tsi Galilea, lëë xaa kwey lo Jesús aan lëë xaa kwnab nii tsi Jesús lidzy xaa par kuuñ kyak Jesús xiñ xaa nii no xnëz kyalkuty. 48 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee kandy to milagre ni kyalntson, knilasty to xtitsaa.

49 Tsigo lëë xaa nii xkyë xtsiiñ rey chëb:

—Xey, ligier tsoo, por toon kety xiñaa.

50 Lëë Jesús chëb:

—Byey, kejty xiñoo.

Lëë xaa go bniladzy xtiits Jesús aan lëë xaa sey. 51 Tsiñee lëë xaa sey, lëë xmos xaa kuktsiil nëz xaa chëb:

—Lëë xiñoo byak.

52 Tsigo lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pa wor bislo byak buen xiñaa?

Lëë mos chëb:

—Neeg a la una pchoo xaa xlyëë.

53 Tsigo lëë xaa nii byak xiñ psaladzy nii mer wor go chëb Jesús: "Kejty xiñoo", aan lëë xaa bniladzy xtiits Jesús kchë meñ lidzy xaa.

54 Chople kyalntson noyuuñtsyey Jesús tsiñee lëë xaa bi Judea ptsiñ xaa Galilea.

5

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii kutoo

1 Kok xtsedyako lëë meñ Israel beeñtsyey tu lni aan lëë Jesús kwey Jerusalén stub. 2 Aan leñ kyedzy Jerusalén laañee lë puert mëkwxiily kë tu pily nii lë Betesda. Singo lëw con tiitsë hebreo. Kaay lo ley chap pily go. 3-4 Ndaly meñ xsyaknë nche nix lo ley go, kchë meñ nii chandy, ni meñ nii chilody së ni meñ nii kutoo. 5 Lady kchë meñ xsyaknë go no tu xaa nii kok kalyptsiipxon iz xsyaknë. 6 Tsiñee lëë Jesús kon xaa, byeñ Jesús nii kok xtsele nix mbës xaa siko. Lëë Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe chakladzyoo kyakoo?

7 Tsigo lëë xaa xsyaknë go chëb lo Jesús:

—Xey, kindy cho ko naa leñ pily tsiñee lëë nis xni. Cad nii chakladzyaa sëëbaa, klol stu meñ xsyëëb.

8 Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa:

—Kuxche, blis xtal aan kwsë.

9 Wor go kazh lëë xaa go byak. Lëë xaa blis xta xaa aan lëë xaa bislo kwsë xaa. Per como mer tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ byak xaa, 10 lëë bla meñ Israel chëb lo xaa:

—Chakty tsiiñ natse. Chilody kyoyoo xtal.

11 Tsigo lëë xaa nii byak ko kwëb chëb:

—Lëë xaa nii beeñ kyak naa në lon: "Blis xtal aan kwsë."

12 Tsigo lëë meñ Israel kwnabtiits chëb:

—¿Cho në lool: "Blis xtal aan kwsë"?

13 Per nandy xaa cho beeñ kyak xaa, porñee lëë Jesús kwnity lady meñ. 14 Tsi lëë Jesús kon xaa leñ lidzy Dios, lëë Jesús chëb lo xaa:

—Kon gaanoo lëël byak. Na kpikchedroo kuñoo tol tsiin ktsyooldyoo tu kyalnë nii mastre ntseeb.

15 Tsigo lëë xaa nii byak ko kunitiits lo meñ Israel go nii lëë Jesús beeñ kyak xaa. 16 Por ngo lëë meñ Israel go kwënal kuty Jesús porñee chuuñtsyey Jesús ngo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. 17 Per lëë Jesús chëb:

—Tugak xkyë Tat Tios tsiiñ, nikle gaa naa tugak xkyën tsiiñ.

18 Por ngo nii mastre kwyoki meñ Israel go kuty Jesús, porñee lëdy xaktyee tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ xsaldy xaa, sink wi penak nii chakladzy xaa kak xaa sinak Dios tsiñee xñee xaa nii pxosy xaa nak Dios.

19 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii chilody kuuñtsyey Xiñ Dios nii klyaañtyee styoo xaa. Xaktyee nii chan xaa chuuñtsyey Tat Tios chuuñtsyey xaa. Kchësy nii chuuñtsyey Tat Tios chuuñtsyey Xiñ Dios. 20 Xkëstyoo Tat Tios xiñ. Por ngo nii xluuy xaa kchë nii chuuñtsyey xaa lo xiñ xaa, ni nare kluuy xaa cos nii kuuñ ksee lëë do. 21 Sinak nii chuuñ kpañ Tat Tios meñ

kuty nii xtee xaa kyalmbañ, singo gak xtee xiñ xaa kyalmbañ lo meñ nii klyaañtyee styoo xaa. 22 Chuñdy Tat Tios kyalxtisy, sink lëë xaa ptee kyalwnabey lo xiñ xaa parñee kuñ xiñ xaa kyalxtisy, 23 ni parñee ksal meñ Xiñ Dios sinak nii xsal meñ Tat Tios. Deelñee xsaldy meñ Xiñ Dios, chilody ksal meñ xaa nii pxaal xaa.

24 'Nli xñen nii kchësy meñ nii kniladzy tiits nii xñen ni kniladzy xaa xaa nii pxaal naa, ksaksidy xaa nii pxaal naa meñ go, sink lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. 25 Ni nli xñen nii sitsiñ wor ni lëë gaaw kutsiñ nina kazh nii lëë meñ kuty kon tsiy Xiñ Dios, aan kchë meñ kuty nii ksal xtiits xaa kpañ. 26 Porque lëë Tat Tios nak kyalmbañ, aan lëë xaa ptee tiits nii wi xiñ xaa kak kyalmbañ parñee ktee xaaw lo meñ. 27 Aan lëë Dios ptee kyalwnabey lo xaa par kuñ xaa kyalxtisy, por lëë xaa nak mguiy nii pxaal Dios. 28 Kseety to, por sitsiñ worñee kchë meñ kuty kon tsiy xaa, 29 aan lëë meñ kuty ko kchoo leñ paa. Kchësy meñ kuty nii beeñ buen jkaa kyalmbañ, per lëë kchësy meñ kuty nii beeñ mal tedy castigw.

Xkyalwnabey Xiñ Dios

30 'Chilody kuuñtsyeyaa nii klyañ styoon, sink lëën chuñ kyalxtisy sinak nii xñabey xaa nii pxaal naa. Ni ngui chuñaa kyalxtisy, por syeldyaa par kuuñtsyeyaa nii chakladzyaa, sink lëën syely par kuuñtsyeyaa nii chakladzy pxosyaa. 31 Deelñee misme naa xñe cho nakaa, chilody kniladzy meñ nii nli kchë nii xñen. 32 Per no tu xaa nii xñee cho nakaa, ni nanaa nii nli kchë nii xñee xaa. 33 Lëë do pxaal meñ nii kunabtiits lo Juan, aan kchësy nii chëb Juan nliw. 34 Per xkiiñdyaa nii cho kñee cho nakaa. Singo niyaa parñee chilo telaa do lo tol. 35 Kok Juan sinak tu bëly nii xsaani, aan mbëë bleni do xbini xaa xisy wiñ. 36 Per kchësy nii chuuñtsyeyaa xluuy nii nli lëë Tat Tios pxaal naa, por nii xñabey xaa chuuñtsyeyaa, ni mastre gaa nono lo xtiits Juan. 37 Ni wi gaa Tat Tios nii pxaal naa xñee cho nakaa, nikxe nii karty kon do tsiy xaa ni karty kan do xaa. 38 Xnilasty to nii xñen porñee nody xtiits xaa nii pxaal naa leñ styoo do. 39 Xseedy to kitsy nii kë xtiits Dios porñee nladzy to leñ kitsy ko ktsil do kyalmbañ nii nitylody, aan leñ kitsy ko xñee cho nakaa. 40 Per chaklasty to kiid to lon parñee jkaa do kyalmbañ nii nitylody.

41 'Chaklastyaa nii kuuñ ksak meñ naa, 42 por xyuumbey bueenaa lëë do ni nanaa nii xkëstyoody to Dios. 43 Lëë Tat Tios pxaal naa, aan xsaldy to naa, per deelñee nyiid tu xaa nii pxaaldy pxosyaa, xaa gol nsal do. 44 ¿Xa kchilo na dyon kniladzy to xtitsaa deelñee misme lëë do chuuñ ksak xcombañer do, aan xkwësty to nii kuuñ ksak Dios to? 45 Këbty to tsaaplaa naa jkëëkiy lëë do lo Tat Tios. Misme Moisés xkëëkiy lëë do, ni lëëw na Moisés sye xsaladzy to. 46 Deelñee niladzy to nii kwnee Moisés, niladzy to nii xñen, por lëë Moisés pkëë leñ kitsy nii kë xtiits Dios cho nakaa. 47 Per deelñee xnilasty to nii pkëë xaa, ¿xa mod kniladzy to nii xñen?

6

Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ (Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

1 Loxsye ngo, lëë Jesús si stublad chu nis Galilea. No meñ xñeew Tiberias. 2 Aan singootyee ndaly meñ kunal porñee chan meñ kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa tsiñee chuuñ kyak xaa meñ xsyaknë. 3 Lëë Jesús kwyëp tu kik kiy aan lëë xaa kwsob siko ksa xpëëdscuel xaa. 4 Lëë paskw nii chuuñtsyey gaa meñ Israel sëëd yob. 5 Tsiñee lëë Jesús buy, kon xaa nii singootyee ndaly meñ sinal. Lëë xaa chëb lo Felip:

—¿Pa lë nii syuuy no nii kyaan no kchësy meñ gue?

6 Singo chëb xaa par kuñ xaa Felip preb, por nanle xaa xa kuñ xaa. 7 Tsigo lëë Felip chëb:

—Per ni chop kyoow denario kyaxtily jkaady parñee jkaa meñ re tublë gaaw.

8 Tsigo lëë betsy Simoñ Pedre nii lë Ndresy nii wi nak xpëëdscuel xaa chëb:

9 —Lëë tu xaa wiñ nii so nu noy kaay kyaxtily ni chop mël, per ¿pe lë nrii lo tant meñ?

10 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol këb lo meñ sob meñ.

Aan singootyee no kizh siko. Masy kaay mily xaapkiy pkab. 11 Lëë Jesús kwseñ ksa kyaxtily go, aan loxsye ptee xaa skizh lo

Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëëw kwtiisy xaa lo meñ nii nche sob. Singo gak kwtiisy xaa mël aan kchë meñ byëly. 12 Tsiñee lëë meñ lox taw, lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol ktop kchë nii byuy nii byaan parñee ni tublëw xiñdy.

13 Lëëw ptop xaa, aan lo kaay kyaxtily go byaktsë tsiipchop tskwidy nii byuy. 14 Tsiñee kon meñ kyalntson nii beeñtsyey Jesús, xñee meñ:

—Nli nii lëë xaa re nak profet nii no kiid lo kislyu.

15 Per como lëë Jesús byeñ nii lëë meñ chakladzy koy xoo meñ xaa parñee kak xaa rey, lëë xaa pxooñ, lëë xaa si kiy tusy xaa.

Lëë Jesús xsyë lo nis (Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Tsiñee lëë lyu pkyey, lëë xpëëdscuel Jesús biidso chu nis. 17 Lëë xaa byo barkw par tekë xaa nis ktsiñ xaa Capernaum. Lëë lyu gaa lox pkyey, aan karty kpikche Jesús. 18 Lëë nis bislo chisoli por tu me dox nii bislo xpi. 19 Tsiñee kok masy tu kaay o xoop kaa mily metre si xaa lo nis, lëë xaa ptsyeb porñee kon xaa nii lëë Jesús xsyë lo nis aan lëë Jesús xpig chu barkw. 20 Per lëë Jesús chëb:

—¡Naaw, ktsyebty to!

21 Tsigo lëë xaa blaa kwyëp Jesús leñ barkw aan blyëëdy lëë xaa ptsiñ laañee si xaa.

Lëë Jesús nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ

22 Tsi lëë lyu byaani, lëë meñ nii byaan stublad chu nis byeñ nii lëë xpëëdscuel Jesús bii byo leñ tu barkw nii so siko, per byody Jesús leñ barkw ko. 23 Mentre gaa lëë stubla barkw Tiberias ptsiñ kex laañee taw meñ kyaxtily tsi lox ptee Jesús skizh lo Dios. 24 Aan tsiñee konsye meñ nii kindy Jesús siko ni kindy xpëëdscuel xaa, lëë meñ byo barkw, lëë meñ sikyub xaa kyedzy Capernaum.

25 Tsiñee lëë meñ ptsiñ stublad chu nis, lëë meñ ptsil Jesús aan lëë meñ kwnabtiits chëb:

—Maestre, ¿pa wor kwlaañoo nu?

26 Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii porñee taw do axte laañee byëly do, ngo nii xyub to naa. Xyubty to naa porñee byeñ do xa nak kyalntson nii beeñtsyeyaa. 27 Kyëdy to tsiiñ par ktsiñaa do nii ktyaawsye, por xlyoxo, sink kol kyë tsiiñ par ktsiñaa do tu kyalmbañ nii nitylody. Lëë mguiy nii pxaal Dios kneetsy kyalmbañ go lo do, por lëë Tat Tios bluuyle nii lëë xaa nak Xiñ Dios.

28 Tsigo lëë meñ kwnabtiits chëb:

—¿Xa kuuñ noo par kuuñtsyeey noo kchë nii chakladzy Dios?

29 Lëë Jesús kwëb chëb:

—Chakladzy Dios nii kniladzy to xtiits xaa nii pxaal xaa.

30 Tsigo lëë meñ chëb:

—¿Pe cos kluuyoo tyon noo parñee kniladzy noo xtiitsoo? ¿Pe cos kuuñtsyeyoo? 31 Lëë pxusykoltoo noo taw kyaxtily nii lë maná tañ. Sinrii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: "Lëë Dios ptee kyaxtily nii blyaal kpaa taw xaa."

32 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëdy Moisés bneetsy kyaxtily nii byety kpaa lo do. Lëësy Tat Tios xnee kyaxtily nii nli xyety kpaa. 33 Lëë xaa nii byety kpaa nak kyaxtily nii xteedy pxosyaa lo meñ parñee kpañ meñ.

34 Lëë meñ chëb:

—Xey, bneetsy kyaxtily go tyaaw noo.

35 Lëë Jesús chëb:

—Naa nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ. Kchësy meñ nii kiid lon, kpikchedre klyaañ meñ go, ni kchësy meñ nii kniladzy xtitsaa, kpikchedre klyaa meñ go nis. 36 Sinak nii niylaa lo do, nikxe chan do naa, per xnilasty to. 37 Kchësy meñ nii xnee Tat Tios lon chiid lon. Aan ni tu meñ nii chiid lon xsonëëztyaa. 38 Porque pchodyaa kpaa parñee kuuñtsyeyaa nii klyañ styoon, sink lëën syely par kuuñtsyeyaa nii chakladzy xaa nii pxaal naa. 39 Chaklasty xaa nii pxaal naa nii jkëëtañaa meñ nii bneetsy xaa lon, sink chakladzy xaa nii kchë meñ go kuuñ kpaañaa tsi lëë tse go tsigal. 40 Por chakladzy xaa nii pxaal naa nii kchësy meñ nii kuy lo Xiñ Dios ni kniladzy xtiits xaa jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. Aan naa kuuñ kpañ meñ go tsi lëë tse go tsigal.

41 Tsiñee biñ meñ Israel ngo, lëë xaa bislo kwneenë xaa Jesús, porñee chëb Jesús: "Naa nak kyaxtily nii byety kpaa." 42 Tsigo lëë meñ go bislo xñee:

—¿Pe lëdy lëë Jesús nayak nak xiñ José? Xyuumbey no pxosy xaa ni xñaa xaa. ¿Penak nii xñee xaa nii lëë xaa byety kpaa?

43 Lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol ksaan, kñeenëdre to. 44 Por ni tu cho chilody kiid lon deelñee kiidnidy Tat Tios nii pxaal naa xaa. Aan naa kuuñ kpañ kchë meñ nii kiid lon tsi lëë tse go tsigal. 45 Leñ kchë libre nii pkëë profet xñee sinrii: "Lëë Tat Tios kuuñ kseedy kchësy meñ." Por ngo nii kchësy meñ nii xkëëtyag xtiits Tat Tios, ni xseedy nii xñee xaa, chiid lon.

46 'Xñedyaa nii nol tu xaa nii kayan Tat Tios. Xaktyee xaa nii pchoo lo Dios kayanle Tat Tios. 47 Nli xñen nii kchësy meñ nii kniladzy xtitsaa jkaa kyalmbañ nii nitylody. 48 Naa nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ. 49 Nikxe taw pxusykoltoo do kyaxtily nii lë maná tañ, lëë xaa kuty. 50 Per lëë naa kyaxtily nii byety kpaa xnen. Chejty kchë meñ nii chaw kyaxtily go. 51 Naa nak kyaxtily nii byety kpaa par ktedyaa kyalmbañ lo meñ, aan kejty kchësy meñ nii chaw kyaxtily re. Misme xcuerpaa nak kyaxtily nii ktedyaa. Lëëw ktedyaa parñee kpañ kchë meñ nii nche lo kislyu.

52 Tsigo lëë meñ Israel bislo ptilytiits ksa xcombañer, xñee:

—¿Xa kchilo dyon kneetsy xaa re xcuerp tyaaw no?

53 Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii deelñee kawdy to xcuerp mguiy nii pxaal Dios ni kidy to xcheñ xaa, kpañdy to. 54 Kchësy meñ nii chaw xcuerpaa ni chi tu cheñaa, xkaa kyalmbañ nii xnitylody, aan naa kuuñ kpañ meñ go tsi lëë tse go tsigal. 55 Por nii xtyaaw nak xcuerpaa, ni nii xtyoow nak tu cheñaa. 56 Kchësy meñ nii chaw xcuerpaa ni chi tu cheñaa nakni naa, ni nakni gaan meñ go. 57 Lëë Tat Tios nii pxaal naa xnee kyalmbañ, aan por kyalmbañ go lëë meñ mbañ. Singo gak kchë meñ nii kaw naa jkaa kyalmbañ. 58 Kyaxtily nii byety kpaa xnen. Naktyo sinak maná nii taw pxusykoltoo do ni nikxe gaa taw xaaw, lëë xaa kuty. Per lëë meñ nii kaw kyaxtily nii byety kpaa kejty meñ go.

59 Leñ ktoo nii sob leñ kyedzy Capernaum bluuy Jesús kchë nrii.

Tiits nii xnee kyalmbañ

60 Tsiñee lëë kchë meñ nii nak xpëëdscuel xaa biñ ngo, ndaly xaa bislo xñee:

—Tir ngan kchë nii xñee xaa. ¿Cho lë nii kuuñtsyeyo?

61 Tsi lëë Jesús byeñ kchë nii nonee tsilaan meñ go, lëë xaa chëb:

—¿Pe xyeedy kik to biñ do kchë nii kwnen? 62 ¿Pe nyuñ do deelñee nyan do nii lëë mguiy nii pxaal Dios xyëp kpaa par kyey xaa laañee sob xaa klo? 63 Lëë Kyalbini xnee kyalmbañ. Pa xkiiñdy cuerp. Kchë tiits nii xñen lo do xñee xa nak kyalmbañ nii xnee kyalbini. 64 Per no do nii xnilasty nii xñen.

Singo chëb Jesús porñee nanle xaa cho xnilasty ni nanle xaa cho kak niladzy xaa. 65 Ni chëb xaa:

—Por ngo nii lëën niyle lo do nii ni tu cho chilody kiid lon deelñee kiidnidy Tat Tios xaa.

66 Destye tse go ndaly xpëëdscuel Jesús pchooxso kwënaltre xaa Jesús. 67 Tsigo lëë Jesús chëb lo ksa tsiipchop xpëëdscuel:

—¿Pe wi do chakladzy kchooxso?

68 Lëë Simoñ Pedre kwëb chëb:

—Xey, ¿cho lo kyo noo? Lii nak xaa nii xñee tiits nii xnee kyalmbañ nii xnitylody. 69 Ni ndonle noo ni xniladzy noo nii lii nak Xiñ Ntson Dios.

70 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy tsiipchop to nawen kwlen? Per lëë tu do byaklo xaatox.

71 Xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas pseety Jesús worñee lëë xaa kwnee singo, por lëë Judas kok niladzy xaa nikxe nii wi Judas pkab lady ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa.

7

Lëë Jesús chi lni

1 Loxsye ngo, lëë Jesús kunsë nëz xtañ meñ Galilea. Koklasty xaa nyi xaa nëz Judea, por lëë meñ Israel nii xñabey tañ go kënal kuty xaa. 2 Per como lëë lni nii xsaa meñ Israel yu yag xiidy sëëd yob, 3 lëë betsy Jesús chëb:

—Pchoo nu, kwey Judea parñee wi meñ nii nak ksal nii no siko kan kchë nii chuuñtsyeyoo. 4 Por ni tu cho chuuñtsyeydy

tsilaan tu cos deelñee chakladzy xaa kyuumbey meño. Deelñee chuuñtsyeyoo kchë cos re, pchoo parñee kyuumbey meño.
5 Singo chëb betsy xaa, porñee ni betsy xaa xnilasty xtiits xaa. 6 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Karty tsitsib xworaa, per lëë lëë do kindy xwor do. 7 Xtilynidy meñ nii nche lo kislyu lëë do. Per lëë naa, xtilyni kchë meñ go naa porñee xñen nii mal kchë cos nii chuuñtsyey meñ go. 8 Kol tsi lni. Naa kadyaa, por karty tsitsiñ xworaa.
9 Aan loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa byaan Galilea. 10 Per loxsye si betsy Jesús, lëë xaa sinal. Tsilaan kwey xaa, kwey neñlody xaa.
11 Kwëkyub xaa Israel nii xñabey xaa lo lni, xñee xaa:
—¿Ko xaa go?
12 Ndaly meñ bislo xseety Jesús. No meñ xñee: "Buen xaa." No gaa meñ xñee: "Buendy xaa por xkëëti xaa meñ."
13 Per ni tu meñ kwneedy nder confians, porñee ptsyeb meñ xaa Israel nii xñabey.
14 Mer wroltyee lo lni lëë Jesús kwteyo lidzy Dios aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ. 15 Kchësy meñ Israel nii xñabey psee xñee:
—¿Pa pseedy xaa gue kchë nii xñee xaa con kweydy xaa scuel?
16 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Lëdy nii chakaa xluyaa, sink nii xñabey xaa nii pxaalno. 17 Deelñee no cho chakladzy kuuñtsyey nii chakladzy Dios, syeñ meñ go deelñee nii xñabey Dios xluyaa o deelñee gaa nii xlyañsye styoono. 18 Kchësy xaa nii xñee nii xlyañ leñ styoo chakladzy xaa nii ksal meñ xaa, per lëë xaa nii chakladzy nii ksal meñ xaa nii pxaal xaa, lëë xaa go xñee tiitsli aan ni tu tiits xuuy xñeedy xaa.
19 '¿Pe lëdy nawen bneetsy Moisés ley lo do? Per ni tu do chuuñtsyeydy nii xñabey ley go. ¿Penak nii chakladzy to kuty to naa?
20 Tsigo lëë meñ kwëb chëb:
—Kyalbini mal no leñ styool. ¿Cho chakladzy kuty lii?
21 Lëë Jesús chëb:
—Por tugak kyalntson nii beeñtsyeyaa tse nii xiladzy to lo tsiiñ, kchësy to xsee. 22 Lëë Moisés psaan nii tsobey mëëd. Por ngo nii xkobey do mëëd tse nii xiladzy to lo tsiiñ, per lëdy kik Moisés kwlaño, por destye pxusykoltoo do beeñtsyeyo. 23 Lëë nana, lëë do xkobey mëëd tse nii chakty tsiiñ porñee chaklasty to ksaan do xley Moisés. ¿Penak tsigo nii xlëë do lon porñee beeñ kyakaa tu meñ tse nii chakty tsiiñ? 24 Kuñdy to kyalxtisy si no kik to, sink kol kuñ kyalxtisy sinak xñabey Dios.

Lëë Jesús xñee pa sëëd xaa

25 Tsigo lëë bla meñ Jerusalén bislo xñabtiits lsa, xñee:
—¿Pe lëdy lëë xaa gue nawen kënal meñ xñabey kety? 26 Lëë na lëë xaa so ske xñee xaa aan ni tu cho pe xñeedy lo xaa. ¿Pe wi xaa nii xñabey yak xniladzy nii nli lëë xaa nak Crist? 27 Ndon no pa sëëd xaa, per tsiñee lëë Crist kiid, ni tu cho kaknandy pa kchoo xaa.
28 Lëë Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios tsiñee lëë xaa biñ ngo, aan lëë xaa chëb:
—¡Xsyak to nii xyuumbey do naa ni nan do pa pchon! Per syeldyaa porñee chakladzyaa, sink lëën syely porñee pxaal tu xaa nii xyuumbeydy to naa. Lëë xaa go xñee tiitsli. 29 Xyuumbeyaa xaa porñee lo xaa pchon, ni lëë xaa pxaal naa.
30 Tsigo lëë meñ kokladzy nyaasy xaa, per ni tu cho byaxty, porñee karty tsitsiñ xwor xaa. 31 Per ndaly meñ nii bniladzy xtiits xaa, xñee:
—Tsiñee kiid Crist na dyon, ¿pe suuñtsyey xaa kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa re?

Lëë meñ fariseo xaal mayor tsinaasy Jesús

32 Tsi lëë meñ fariseo biñ nii lëë meñ chutiits cho nak Jesús, lëë xaa kok ksa xaa nii xñabey lo pxosy par kxaal xaa mayor tsinaasy Jesús. 33 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Xtsedre tson lady to, por lëën kya lo xaa nii pxaal naa. 34 Aan nikxe kyub to naa, ktsildyaa lo do, por chilody kiid to laañee tson.
35 Tsigo lëë meñ Israel nii xñabey bislo xñabtiits lo xcombañer xñee:
—¿Pa lë nii tsi xaa nii chilody ktsil no xaa? ¿Pe si xaa lo meñ Israel nii ncheno tañ yak parñee wi lo meñ sit kluuy xaa xtiits xaa?
36 ¿Penak nii në xaa lo no: "Nikxe kyub to

naa, per ktsildyaa lo do, por chilody kiid to laañee tson"?
37 Ntson chak tse nii lëë lni xyal, aan tse go lëë Jesús kuso chëb lo meñ:
—Deelñee no cho do xlyaa nis, kol të lon aan kol ki. 38 Kchësy leñ styoo meñ nii xniladzy xtitsaa klyañ nis mbañ, por singo kë leñ xkitsy Dios.
39 Tsiñee lëë Jesús kwnee singo, lëë xaa chëb nii kchësy meñ nii xniladzy xtiits xaa sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo. Karty kiid Kyalbini Ntson wor go, porñee karty kyey xaa kpaa.

Lëë meñ chak chop tiiy

40 No meñ nii biñ kchë nii kwnee xaa bislo xñee:
—Lëë xaa gue nak profet nii no kiid.
41 No gaa meñ kwnee:
—Lëë xaa gue nak Crist.
Per no meñ kwnee:
—Lëdyo. ¿Pe Galilea nawen kchoo Crist? 42 Leñ xkitsy Dios kë nii lo xtiiy rey David kchoo Crist, ni Belén kchoo xaa, por kyedzy ko pchoo David.
43 Por Jesús lëë meñ kok chop tiiy. 44 No meñ kokladzy nyilo Jesús skiib, per ni tu meñ byaxty.

Xnilasty xaa xñabey xtiits Jesús

45 Tsiñee lëë mayor ptsiñ laañee nche sob xaa fariseo ni xaa nii xñabey lo pxosy, lëë xaa chëb lo mayor:
—¿Penak nii sëëdnidy to xaa?
46 Tsigo lëë mayor kwëb chëb:
—¡Ni tu cho karty tsyon noo kñee sinak nii xñee xaa go!
47 Lëë xaa fariseo chëb:
—¿Pe wi do nawen tse kwëti? 48 ¿Pe tse nayak bniladzy tu xaa nii xñabey xtiits xaa, ni pe tse bniladzy meñ fariseo xaa? 49 Per nguialsi meñ nii xyuumbeydy xley Moisés.
50 Tsigo lëë tu xaa fariseo nii lë Nicodemo nii kwey lo Jesús tu vuelt chëb:
51 —Lo xley no gon xñee nii chilody jkëëkiy no tu xaa deelñee karty tsyon no xtiits xaa parñee kak ndon no pe cos beeñtsyey xaa.
52 Tsigo lëë xcombañer xaa kwëb chëb:
—¿Pe wil nayak nak xaa Galilea? Pseedy kitsy nii kë xtiits Dios kaa tsiin kanoo nii ni tu profet karty kchoo Galilea.
53 Loxsye ngo lëë meñ sey lidzy.

8

Kwnaa nii pkaa chop stu mguiy

1 Per lëë Jesús si kiy nii lë Olivos. 2 Lëë byaani lyu lëë xaa ptsiñ leñ lidzy Dios stub. Lëë meñ gaa ptyop aan lëë xaa kwsob beeñ kseedy xaa meñ. 3 Lëë maestre ley ni xaa fariseo ptsiñni tu kwnaa nii pkaa lo xaa chop stu mguiy. Lëë me pso xaa groltyee lady meñ, 4 aan lëë xaa chëb lo Jesús:
—Maestre, lëë kwnaa re pkaa loo noo chop stu mguiy. 5 Lo ley nii psaan Moisés loo noo gon xñee nii no nii kety clasy kwnaa re lo kyo. ¿Lii, dyon pe nëël?
6 Kchësy ngo chëb xaa parñee kuñ xaa Jesús preb tsiin tso pe cos jkëëkiy xaa Jesús. Per lëë Jesús pkiitsy kë lyu aan lëë xaa bislo xkëë xaa lo lyu con xkweñ xaa. 7 Aan como xyaldy kñabtiits xaa, lëë Jesús blis kik aan lëë Jesús chëb:
—Deelñee no tu xaa nii nody xtol lady to, klo xaa go jkëë kyo me.
8 Lëë xaa pkiitsy kë lyu stub, xkëë xaa lo lyu. 9 Tsiñee biñ xaa go ngo, lëë xaa pkaa nëz tuga xaa, klosy xaa nii mastre kol. Lëë kwnaa go so gak lo Jesús. 10 Lëë Jesús blis kik aan lëë xaa chëb lo kwnaa go:
—¿Ko meñ nii xkëëkiy lii? ¿Pe ni tu me kwtiñdy lii?
11 Lëë me chëb:
—Ni tu me, xey.
Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nikle naa kiñdyaa lii. Na byey aan kpikchedroo kuñoo tol go.

Lëë Jesús nak bini

12 Lëë Jesús kwnee lo meñ stub aan lëë xaa chëb:
—Naa nak bini nii xsaani lo meñ, aan kchësy meñ nii kiidnal naa jkaa bini nii kluuy xa kpañ meñ tsiin kyënsëdy meñ lo nguey.
13 Tsigo lëë xaa fariseo chëb:
—Misme lii xñee cho nakoo. Nlidy kchë nii xñeel.
14 Lëë Jesús chëb:
—Nikxe nii misme naa xñe cho nakaa, nli kchë nii xñen. Por nanaa pa pchon ni nanaa pa kan, per lëë lëë do nandy to pa pchon ni nandy to pa kan. 15 Lëë

do chuñ kyalxtisy sinak nii no kik meñ lo kislyu re. Naa, ni tu cho xkëëkiydyaa.
16 Per deelñee kuñaa kyalxtisy, sinak nii xñabey Dios kuuñtsyeyno. Lëdy nonsyaa chuñ kyalxtisy, sink chopaa pxosyaa. 17 Lo xley do kë nii deelñee tugak së lo xtiits chop meñ, nliw. 18 Chopaa pxosyaa nii pxaal naa xñe cho nakaa.

19 Lëë xaa fariseo kwnabtiits chëb:

—¿Ko pxoosyoo?

Lëë Jesús chëb:

—Xyuumbeydy to naa, ni xyuumbeydy to pxosyaa. Deelñee nyuumbey do naa, nyuumbeyak to pxosyaa.

20 Kchësy ngo chëb Jesús mentre lëë xaa noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios laañee nche sob alcansiy. Per ni tu cho kwnaasty xaa, porñee karty tsitsiñ xwor xaa.

21 Lëë Jesús chëb stub:

—Lëën kya aan lëë do kyub naa, per lëë do kety lo xtol do, por chilody së do laañee kan.

22 Tsigo lëë meñ Israel nii xñabey bislo xñee lo xcombañer:

—¿Penak nii xñee xaa nii chilody kyo no laañee tsi xaa? ¿Pe sety xaly xaa yak?

23 Lëë Jesús chëb:

—Meñ leñ kyety re nak to, per naa meñ leñ klaa rek nakaa. Lo kislyu ngab to, per naa kpaa ngabaa. 24 Lëën niy nii lëë do kety lo xtol do, por deelñee knilasty to nii naa nak xaa nii nakaa, lëë do kety lo xtol do.

25 Tsigo lëë xaa go chëb:

—¿Cho nakoo?

Lëë Jesús chëb:

—Destye klo lëën niy lo do cho nakaa. 26 Ndaly nii no kniyaa ni kuuñkiyaa, per tiitslisy xñee xaa nii pxaal naa, aan kchësy nii xñen lo meñ biñ tyagaa pchoow chuw xaa.

27 Per byeñdy meñ nii Tat Tios xaa nii sob kpaa pseety xaa. 28 Por ngo nii chëb xaa:

—Tsiñee lëë do jkëënal mguiy nii pxaal Dios lo crusy, lëë do kyeñ nii naaw. Xñedyaa nii xlyañsye styoon, sink nii bluuysye Tat Tios lon xñen. 29 Lëë xaa nii pxaal naa nakni naa. Karty ksaan xaa naa nonsyaa, por tugak chuuñtsyeyaa nii xyostyoo xaa.

30 Tsiñee lëë meñ biñ nii kwnee Jesús, ndaly meñ bniladzy xtiits xaa.

Xiñ Dios ni xiñ xaatox

31 Lëë Jesús chëb lo meñ Israel nii bniladzy xtiits xaa:

—Deelñee ksaandy to xtitsaa, nli nii xpëëdscuelaa nak to. 32 Lëën kluy tiitsli lo do, aan lëë tiitsli klaa lëë do.

33 Tsigo lëë meñ chëb:

—Lo xtiiy Abraham xsyoop noo. Ni tu cho karty ksiniy lëë noo. ¿Xa mod nii xñeel lëë noo laa?

34 Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy meñ nii chuñ tol këtuu lo tol. 35 Tu xaa nii no xpixwan lëdy meñ wlidzy nak xaa, por chilody tso xaa lidzy xpixwan xaa tyub nii kpañ xaa. Per lëë xaa nii chaly lidzy pxosy schilo tso xaa lidzy pxosy xaa tyub nii kpañ xaa. 36 Por ngo, deelñee klaa Xiñ Dios to lo tol, lëë do kyënlaa. 37 Nanaa nii lo xtiiy Abraham sëëd to, per lëë do chakladzy kuty to naa, porñee chaklasty to ksoob to xtitsaa. 38 Nii konaa chuuñtsyey Tat Tios xñen lo do, nikle gaa lëë do nii në pxosy to lo do chuuñtsyey do.

39 Tsigo lëë meñ chëb:

—Abraham nak pxoosy noo.

Per lëë Jesús chëb:

—Deelñee nyak to xiñ Abraham nyuuñtsyey do nii beeñtsyey xaa. 40 Per nikxe bluyaa kchë tiitsli nii bluuy Dios lon, lëë do chakladzy kuty to naa. ¡Ni tu vuelt beeñtsyeydy Abraham nii chakladzy to kuuñtsyey do! 41 Nii chuuñtsyey pxosy to chuuñtsyey do.

Tsigo lëë meñ chëb:

—Lëdy mëëd xaly nak noo. Tugak pxoosy noo no. Lëë Dios nak pxoosy noo.

42 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee nyak Dios pxosy to nguëstyoo do naa, por lo Dios pchon aan lëën so nu. Syeldyaa porñee chakladzyaa, sink lëë Dios pxaal naa. 43 ¿Penak nii xyeñdy to nii xñen? Xyeñdy to porñee chaklasty to jkëëtyag to xtitsaa. 44 Xaa tox nak pxosy to, xlad xaa no do aan nii xyostyoo xaa chuuñtsyey do. Destye klo nweety bñech nak xaatox ni iip xñeedy xaa tiitsli. Tsiñee lëë xaa xñee, nonsyke tiits xuuy xñee xaa, por lëë xaa nak pxosy wnee xuuy. 45 Per lëë naa nii xñen nonsyke tiitsli, xnilasty to xtitsaa. 46 ¿Cho do dyon kyax kñë nii no

xtolaa? Aan deelñee tiitsli na xñen, ¿penak nii xnilasty to xtitsaa? 47 Kchësy meñ nii ngab lo Dios xkëëtyag xtiits Dios, per lëë lëë do ngabty to lo Dios, ngo nii chaklasty to jkëëtyag to xtiits xaa.

Nol Crist worñee koly Abraham

48 Tsigo lëë meñ chëb:

—Nli gak xtiits noo tsiñee xñee noo nii meñ Samaria nakoo ni tsiñee xñee noo nii kyalbini mal no leñ styool.

49 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Ni tu kyalbini mal nody leñ styoon. Tat Tios chuuñ ksakaa ni xlisklaan, per lëë do xsyablyu naa. 50 Chaklastyaa nii klisklaa do naa, nikxe nii no tu xaa nii chakladzy klisklaa meñaa. Lëë xaa go chuñ kyalxtisy. 51 Nli xñen nii kejty kchë meñ nii xsoob xtitsaa.

52 Lëë meñ chëb:

—Na si nagon, ndon noo nii no kyalbini mal leñ styool, por kuty Abraham ni kuty kchësy profet. Lëë lii name xñeel: "Kejty kchësy meñ nii xsoob xtitsaa." 53 ¿Pe mastre nayak nakoo lo pxoosy noo Abraham nii kuty ksa profet? ¿Cho xsyakoo nii nakoo?

54 Lëë Jesús chëb:

—Deelñee misme naa klisklaa naa, pa nondyo. Per lëë pxosyaa nii xñee do nak xDios to xlisklaa naa. 55 Xyuumbeydy to Dios. Naa si xyuumbeyaa xaa. Deelñee kniyaa nii xyuumbeydyaa xaa, tu wnee xuuy nii nak sinak to nakaa. Per xyuumbeyaa xaa ni xsobaa xtiits xaa. 56 Ble pxusykoltoo do Abraham tsiñee byeñ xaa nii lëën kyely, aan tsiñee lëë xaa kon naa, lëë xaa ble.

57 Tsigo lëë meñ chëb lo Jesús:

—Ni choowptsii iz name chaptyoo, ¿aan xñeel nii lëël kon Abraham?

58 Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii nolaa worñee lëë Abraham koly.

59 Por ngo lëë meñ kwseñ kyo par klaal kyo meñ Jesús, per lëë Jesús kwyolan aan lëë xaa pchoo lidzy Dios.

9

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xñady lo

1 Lëë Jesús sitedy tub lugar, tsiñee lëë xaa kon tu xaa nii koly ciegw. 2 Aan lëë xpëëdscuel xaa kwnabtiits chëb:

—Maestre, ¿penak nii koly xaa re ciegw xaa? ¿Pe por xtol pxosy xaaw ote por misme xtol xaaw yak?

3 Lëë Jesús chëb:

—Lëdy por xtol xaaw, ni lëdy por xtol pxosy xaaw, sink lëëw ptsyool xaa parñee kuuñtsyey Dios tu kyalntson por lëë xaa. 4 No nii kyëë no xtsiiñ xaa nii pxaal naa lëë ka bii nyaani. Por tsi lëë lyu jkyey, ni tu cho chilody kyë tsiiñ. 5 Naa xsaani lo meñ mentre lëën bii so lo kislyu.

6 Loxsye chëb Jesús ngo, lëë xaa pchoo mxeñ lo lyu, aan lëë xaa kwtëëb peñ go lo xaa nii chandy, 7 ni lëë xaa chëb:

—Kutiib lool chu pily nii lë Siloé. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Pxaal.)

Lëë xaa nii chandy ko kutiib lo aan tsi lëë xaa bikche, lëë lo xaa tse byaly. 8 Tsi lëë meñ nii xyuumbey xaa kon nii lëë xaa byak, lëë meñ bislo xñee:

—¿Pe lëdy lëë xaa gue nayak xsyob pal nëz xñab tumi?

9 No meñ xñee:

—Lëëw, lëë xaaw.

No gaa meñ xñee:

—Lëdy xaaw, per si chakpee xaa go chak xaa.

Per lëë xaa nii byak xñee:

—Lëëw, naaw.

10 Tsigo lëë meñ xñabtiits xñee:

—¿Xa mod nak tsigo nii lëël chan?

11 Tsigo lëë xaa nii byak xñee:

—Lëë xaa nii lë Jesús pkadz peñ kwtëëb lon. Loxsye ngo lëë xaa në lon: "Kwey chu pily Siloé aan kwtiib lool." Lëën kwya, aan tsiñee lëën lox kwtiib lon, lëëw byaly.

12 Lëë meñ chëb:

—¿Ko xaa go tsigo?

Lëë xaa nii byak chëb:

—Nandyno.

Lëë xaa fariseo xñabtiits lo xaa nii byak

13 Lëë meñ kuni xaa nii byak lo xaa fariseo. 14 Tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ pkadz Jesús peñ nii kwtëëb Jesús lo xaa nii byak. 15 Por ngo, wi xaa fariseo kwnabtiits chëb:

—¿Xa mod nak nii lëë lool byak?

Lëë xaa nii byak chëb:

—Peñ ptyëëb lon, aan tsi lëëw lox kwtiibaa, lëëw byaktsey. Lëë na lëën chan.

16 Tsigo no xaa fariseo chëb:

—Lëdy xlad Dios no xaa nii beeñ kyak lii, por xsaldy xaa tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ.

No gaa xaa chëb:

—Deelñee ngoptol xaa, ¿xa kchilo kuuñtsyey xaa kyalntson re?

Por ngo lëë xaa kok chop tiiy. 17 Lëë xaa fariseo kwnabtiits lo xaa nii byak ko stub chëb:

—Ndon noo nii lëë xaa beeñ kyak lii. ¿Pe nëël dyon cho nak xaa?

Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Naay xñen nii tu profet nak xaa.

18 Per bnilasty xaa Israel nii xñady lo xaa nii byak. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy pxosy xaa 19 aan lëë xaa chëb:

—¿Pe lëë xiñ do nrii? ¿Pe nli nii destye nii koly xaa chandy xaa? ¿Xa mod nii lëë xaa chan nina?

20 Lëë pxosy xaa nii byak ko chëb:

—Ndon noo nii xiñ noow, ni nli nii destye nii koly xaa chandy xaa. 21 Per ndondy noo xa byak xaa, ni ndondy kaa noo cho beeñ kyak lo xaa. Kwrooble xaa, kol nabtiits lo xaa. Misme lëë xaa kñë dyon xa byak xaa.

22 Ptsyeb pxosy xaa, por lëë xaa Israel nii xñabey byaanle tiits nii klaady xaa sëëb meñ nii kniladzy nii lëë Jesús nak Crist ktoo. 23 Por ngo lëë pxosy xaa chëb: “Kol nabtiits lo xaa. Bay kwrooble xaa.”

24 Lëë xaa Israel kwnabtiits lo xaa nii byak ko stub chëb:

—Pkon Dios nii nli nii xñeel, por ndon noo nii no xtol xaa nii beeñ kyak lii.

25 Tsigo lëë xaa nii byak ko chëb:

—Nandyaa deelñee no xtol xaa o nody kaaw, per nan nyëën nii klo xñady lon, lëë na lëën chan.

26 Lëë xaa nii xñabey kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe cos beeñ xaa lii? ¿Xa beeñ kyak xaa lool?

27 Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Lëëw niylaa, per psaldy to xtitsaa. ¿Penak nii chakladzy to kniyno stub? ¿Pe wi do yak chakladzy sëëb to xlad xaa?

28 Tsigo lëë xaa xñabey kwlootsyetsy xaa, ni lëë xaa chëb lo xaa:

—Kwsëëb xlad xaa go, lëë gaa noo kyonaal Moisés. 29 Ndon noo nii kwnee Dios lo Moisés. Per lëë xaa gue, ni ndondy noo pa pchoo xaa.

30 Tsigo lëë xaa nii byak ko chëb:

—Nii ksee gaa ñe gon kan ñe nii nandy to pa pchoo xaa, aan lëë xaa beeñ kyak lon. 31 Ndon no gon nii chondy Dios xtiits ngoptol. Xaktyee xtiits meñ nii xsoob xtiits xaa nii chuuñtsyey nii xyostyoo xaa chon xaa. 32 Lo nii kwche kislyu karty tso tu xaa nii kuuñ kyak lo tu meñ nii chaly ciegw. 33 Deelñee nyody xaa go xlad Dios, ni tu pe nchilody nyuuñtsyey xaa.

34 Tsigo lëë xaa fariseo chëb:

—Lo tol name kolyoo aan ¿chakladzyoo ksaabiniil lëë noo?

Aan lëë xaa kwlii xaa ktoo.

35 Blyëëdyak lëë Jesús biñ nii lëë xaa fariseo kwlii xaa nii byak ko ktoo. Tsiñee lëë Jesús ptsyool xaa, lëë Jesús chëb:

—¿Pe xniladzyoo xtiits mguiy nii pxaal Dios?

36 Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Xey, kwnë dyon chow, parñee kniladzyaa xtiits xaa.

37 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kayanloo xaa. Lëë mer xaa noyutiitsnil.

38 Lëë xaa nii byak ko psoxib lo Jesús chëb:

—Xniladzyaa.

39 Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Lëën syely lo kislyu re parñee kuñaa kyalxtisy tsiin kan kchë meñ nii xñady lo ni parñee kandy meñ nii xña lo.

40 Lëë bla xaa fariseo nii nche siko biñ nii kwnee Jesús aan lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe wi loo noo nawen xñady?

41 Lëë Jesús kwëb chëb:

—Deelñee nyak to ciegw, nyody xtol do. Per como xñee do nii chan do, no xtol do.

10

Xaa nii xkyënap mëkwxiily

1 Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy xaa nii xsyëëbty nëz chu xikwraly mëkwxiily nak ngbaan. 2 Per lëë xaa nii xkyënap mëkwxiily nëz chu kwraly xsyëëb xaa. 3 Lëë xaa nii

xkyënap kwraly xlaa xsyëëb xaa nii chikap mëkwxiily aan xñee lë xaa kchë mëkwxiily ni xyuumbey gaa ma tsiy xaa. 4 Tsiñee lëë xaa lox xkwii ma kwraly, lëë xaa xñech lo ma aan lëë ma chinal xitsy xaa porñee xyuumbey ma tsiy xaa. 5 Per chinaldy ma meñ nii xkaatyee, porñee xyuumbeydy ma tsiy chol meñ.

6 Lëë Jesús bitiits ngo, per byeñdy meñ xa nako.

7 Lëë Jesús chëb stub:

—Nli xñen nii naa nak sinak chu kwraly laañee xtyedy mëkwxiily. 8 Ngbaan kchë xaa nii biid worñee karty kyelyaa, per psaldy mëkwxiily xaa. 9 Naa nak sinak chu kwraly laañee xtyedy mëkwxiily. Pe kakty meñ nii sëëb nëz chu kwraly, sink lëë meñ go kak sinak mëkwxiily nii xtsyol kizh tsiñee xchoo ma kwraly.

10 'Kchë xaa nii nak ngbaan xkwan, chuty ni xnitylo, per naa, lëën syely parñee mbëë kpañ meñ. 11 Naa nak xaa nii ngui chan mëkwxiily. Kchë xaa nii xkëstyoo mëkwxiily xtee xaa xkyalmbañ xaa por lëë ma, 12 per lëë xaa nii xkyë lo mëkwxiily par ktsiñaa tumi, tsiñee chan xaa lëë pëw sëëd, nche gak mëkwxiily lëë xaa xooñ, porñee lëdy xma xaaw. Por ngo lëë pëw xñaasy mëkwxiily ni lëë pëw xsëëb tañ ma. 13 Xooñ xaa porñee par ktsiñaa xaa tumi xkyë xaa tsiiñ, xcuenjty xaa mëkwxiily.

14 'Naa nak xaa nii ngui chan mëkwxiily. Xyuumbeyaa xpëkwxiilyaa ni xyuumbey gaa ma naa 15 sinak nii xyuumbey Tat Tios naa ni xyuumbeyaa xaa. Xtedyaa xkyalmbañaa por mëkwxiily. 16 Chaapaa stubla mëkwxiily nii nody kwraly re, per no nii kakxin ma parñee kyak ma tugak kwraly ni tso tugak xaa nii kyënap ma. Son ma xtitsaa tsi lëën kñe.

17 'Xkëstyoo Tat Tios naa porñee xtedyaa xkyalmbañaa parñee kpikche jkano stub. 18 Ni tu cho xlady xkyalmbañaa, sink xaalyaa xtedyo. Chaapaa nii ktedyno ni chaap kaan nii kpikche jkano. Nrii nak nii në Tat Tios lon.

19 Tsiñee lëë meñ biñ kchë tiits re, lëë meñ kok chop tiiy stub. 20 No meñ chëb:

—Chak wety xaa gue, tu kyalbini mal no leñ styoo xaa. ¿Penak nii xsal do xaa?

21 No gaa meñ chëb:

—Ni tu xaa nii no kyalbini mal leñ styoo xñeedy singo. ¿Pe schilo kyalbini mal nawen kuuñ kyak lo meñ nii chandy?

Xsaldy meñ Israel Jesús

22 Mer mëë nii chak nal, lëë meñ Jerusalén noyuñ xilni lidzy Dios. 23 Lëë Jesús kaa këno nëz laa lë xcorredor Salomón. 24 Lëë meñ ptyop lo xaa aan lëë meñ kwnabtiits chëb:

—¿Axte pa wor na busy kyal lox jkanoo kik noo? Deelñee lii nak Crist, kwnë gaaw.

25 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëëw niylaa aan bnilasty to xtitsaa. Kchësy cos nii chuuñtsyeyaa con xtiitspey Tat Tios xluuy cho nakaa. 26 Per xnilasty to xtitsaa porñee lëdy xpëkwxiilyaa nak to. 27 Xyuumbey xpëkwxiilyaa tsiyaa, nikle gaa naa xyuumbeyaa ma ni chiidnal ma naa. 28 Naa xtedy kyalmbañ nii xnitylody lo meñ nii nak xpëkwxiilyaa, aan tsitsiñdy tse nii kety meñ go, ni ni tu cho klady meñ go lon. 29 Mastre non Tat Tios nii bneetsy kchë meñ go lon, aan ni tu cho chilody kwii meñ go ña xaa. 30 Tugak nakaa chopaa Tat Tios.

31 Tsigo lëë meñ kwseñ kyo stub par klaal kyo meñ xaa. 32 Per lëë Jesús chëb:

—Ndaly cos buen beeñtsyeyaa por xkyalwnabey Tat Tios. Kol në dyon ¿pe por ngo chakladzy to jkëë kyo do naa?

33 Lëë meñ chëb:

—Klaal kyody noo lii por cos buen nii beeñtsyeyoo, sink lëë noo klaal kyo lii porñee pxiñoo tiits lo Dios. Sinak chol meñ nakoo aan lëël chakladzy kakoo Dios.

34 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy lo xley do nawen kë nii lëë Dios chëb: "Kchësy to nak dios"? 35 Ndon no nii leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëë xaa kwloolë dios kchë meñ nii psal xtiits xaa, aan ni tu cho chilody gon ktsëë xtiits Dios. 36 Aan deelñee Tat Tios kwle naa ni pxaal naa lo kislyu, ¿xa mod tsigo xyax to xñee do nii lëën pxiñ tiits lo Dios porñee kwnen nii naa nak Xiñ Dios? 37 Deelñee chan do nii chuuñtsyeydyaa nii xñabey Tat Tios, knilasty to xtitsaa. 38 Per deelñee chuuñtsyeyaa nii xñabey Tat Tios, nikxe knilasty to xtitsaa, kol kniladzy kchë cos nii chuuñtsyeyaa, parñee kyeñ do nii tugak nakaa chopaa Tat Tios.

39 Por ngo lëë meñ kwloo kyeñ nyaasy
Jesús stub, per lëë Jesús pxooñ.
40 Lëë Jesús si stublad chu kiigwpee
Jordán, aan tsi lëë xaa ptsiñ laañee pchoob-
nis Juan meñ, lëë xaa kwlës. 41 Ndaly meñ
kutedy lo xaa siko xñee:
—Nikxe nii beeñtsyeydy Juan ni tu kyal-
ntson, per nli kchë nii kwnee xaa worñee
bitiits xaa cho nak Jesús.
42 Ndaly meñ bniladzy xtiits Jesús siko.

11

Xkyalkuty Lázaro

1 Kwyo tu xaa xsyaknë nii pcholë Lázaro.
Betania lë xkyedzy xaa. Siko kwyo xaa ksa
psyañ xaa Mariy ni Marty. 2 Lëë Mariy re
nak kwnaa nii kwtiib niy Jesús con aceit nii
xlyaa nex aan beeñ jkwiitsy mew con kits
kik me. 3 Chop pël kwnaa go pxaal tiits lo
Jesús chëb:
—Lëë xamiigwoo xsyaknë.
4 Tsiñee lëëw biñ Jesús, lëë xaa chëb:
—Kujty kyalkits ko xaa, sink lëë kyalkits
ko jkiiñ parñee kluuy Dios xkyalwnabey ni
parñee kak nyoo xkyalwnabey Xiñ Dios.
5 Xkëstyoo Jesús Mariy, ni Marty ni Lázaro,
6 per tsiñee lëë xaa biñ nii lëë Lázaro
xsyaknë, lëë xaa kwlës schop kpidz laañee
kwey tiits lo xaa. 7 Loxsye ngo lëë xaa chëb
lo xpëëdscuel xaa:
—Kol tsoo Judea stub.
8 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb:
—Maestre, kal pa tse go kesy kokladzy
meñ Israel nii no nëz tañ go nyuty lii lo kyo,
¿aan chakladzyoo tsil siko stub?
9 Per lëë Jesús chëb:
—¿Pe nlidy nayak nii tsiipchop wor nak
tu kpidz? Por ngo xlyasty niy xaa nii
xkyënsë yutsye, porñee xsaani bini nii
xsaani lo kislyu re lo xaa. 10 Per lëë xaa
nii xkyënsë kyool xlyadzy niy xaa porñee
kindy bini. 11 Lëë xamigw no Lázaro ku-
utkesy, per lëën kakuuñ kna xaa.
12 Lëë xpëëdscuel xaa chëb:
—Deelñee kuutkesy xaa, klyëëdy lëë xaa
kyak.
13 Per byeñdy xpëëdscuel Jesús nii lëë
Lázaro kuty. Nladzy xaa te nli nii kuutkesy
Lázaro sinak nii chakesy meñ. 14 Por ngo lëë
Jesús chëb:
—Lëë Lázaro kuty. 15 Xlen nii sodyaa siko
wor go, por lal tu bueno par lëë do parñee
kniladzy to xtitsaa. Per kol tso ton no xaa.
16 Tsigo lëë Max nii kwloolë xaa Kwach
chëb lo xcombañer:
—Kol tsoo wi no parñee kety no ksa no
xaa.

Lëë Jesús xchoobladzy styoo psyañ Lázaro

17 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ, taple kpidz kok
nii pkyeetsy Lázaro. 18 Tsonak mily me-
tre xsyë meñ par tsi meñ Betania tsiñee
xchoo meñ Jerusalén. 19 Por ngo ndaly meñ
Jerusalén kutedy lo Marty ni lo Mariy par
kchoobladzy meñ styoo me por xkyalkuty
psyañ me. 20 Tsiñee lëë Marty biñ nii lëë
Jesús no nëz ktsiñ, lëë me kuktsiil nëz xaa,
per lëë Mariy byaan chu yu. 21 Lëë Marty
chëb lo Jesús:
—Deelñee nsyool nu, nyejty psyañaa.
22 Per nanaa nii sneetsy Dios kchë nii
kñaboo.
23 Lëë Jesús chëb:
—Lëë psyañoo kpañ stub.
24 Tsigo lëë Marty chëb:
—Nanaa nii lëë me kpañ ksa me meñ nii
kutyle tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy.
25 Lëë Jesús chëb:
—Naa chuuñ kpañ meñ ni naa xnee
kyalmbañ. Nikxe kety meñ nii xniladzy
xtitsaa, lëë me kpañ. 26 Kejty meñ nii bii
mbañ deelñee kniladzy meñ xtitsaa. ¿Pe
xniladzyoo tiits re dyon?
27 Lëë me chëb:
—Xniladzyaa nii lii nak Crist, meñ nii nak
Xiñ Dios, ni xniladzyaa nii lii nak meñ nii
no kiid lo kislyu.

Lëë Jesús choon chu xpaa Lázaro

28 Loxsye chëb Marty ngo, lëë me kut-
syetsy pël me Mariy, aan tsilaan chëb me
lo Mariy:
—Lëë maestre kwlañche aan lëë me xk-
wetsy lii.
29 Siikñee biñ Mariy ngo, lëë me kuso aan
lëë me si laañee so Jesús. 30 Kwsëëbty kaa
Jesús leñ kyedzy, sink lëë xaa kwlës laañee
kuktsiil nëz Marty xaa. 31 Tsiñee kon meñ
Israel nii nche kchoobladzy styoo Mariy nii
lëë Mariy pchoo wxooñ, lëë meñ go sinal
xitsy me nladzy meñ go te chu paa sikoon

me. 32 Tsiñee lëë Mariy ptsiñ laañee so
Jesús, lëë me psoxib lo Jesús, chëb me:
—Deelñee nsyool nu, nyejty psyañaa.
33 Mban ptee styoo Jesús kon xaa choon
Mariy ni choon meñ nii ksa me ptsiñ. 34 Lëë
xaa kwnabtiits, chëb xaa:
—¿Pa pkeetsy to xaa?
Lëë meñ go chëb:
—Të gaanoo kuyoo paw.
35 Aan lëë Jesús biiñ. 36 Por ngo no meñ
chëb lo xcombañer:
—Kol kuy gaanoo xaatke xkëstyoo xaa
xaa.
37 No gaa meñ chëb:
—Lëë xaa gue psaabini lo meñ nii xñady
lo. ¿Pe nody tu mod nii ndeelaa xaa Lázaro
lo kyalkuty?

Lëë Lázaro xpañ

38 Lëë Jesús pteenë stub, aan lëë xaa big
chu paa. Tu kyo pxoob chu paa nii pky-
eetsy Lázaro. 39 Lëë Jesús chëb:
—Kol ktichee kyo gue.
Per lëë psyañ Lázaro nii lë Marty chëb:
—Neñdy tse xlyaa nigw me, por natse
chak tap kpidz nii kuty me.
40 Per lëë Jesús chëb:
—¿Pe lëdy nayak lëën niy lool nii deelñee
xniladzyoo xtitsaa, lëël kan xkyalwnabey
Dios?
41 Tsiñee lëë meñ ptichee kyo nii ntse chu
paa, lëë Jesús blëp lo leñ kpaa chëb:
—Tat Tios, xnetsyaa skizh lool porñee
chonoo xtitsaa. 42 Nanaa nii tugak chonoo
xtitsaa, per lëën xñe sinrii parñee kniladzy
kchë meñ re nii lii pxaal naa.
43 Loxsye ngo lëë xaa kwchuptsyë, chëb
xaa:
—¡Lázaro, pchoo ske!
44 Lëë xaa nii kuty ko pchoo, nxituusy ña
xaa ni niy xaa con ladx ni ntse lo xaa con
stublë ladx. Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kol kxaak xaa, aan kol klaa kyey xaa.

Lëë meñ nii xñabey xyub mod kuty Jesús (Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Ndaly meñ Israel nii kutedy lo Mariy
bniladzy xtiits Jesús porñee kon meñ nii
beeñtsyey xaa. 46 Per no meñ kukutiits kchë
nii beeñtsyey Jesús lo xaa fariseo. 47 Tsigo
lëë xaa fariseo ni xaa nii xñabey lo pxosy
beeñ tu junt. Lëë xaa chëb:
—¿Xa kuuñ no? Ndaly kchë kyalntson
nii chuuñtsyey xaa. 48 Deelñee ksaan no,
kchësy meñ kniladzy xtiits xaa, aan lëë
xtisy Roma kiid kla kyalwnabey lo no aan
lëë xaa knitylo xkyedzy no.
49 Per lëë tu xaa nii lë Caifás nii mastre
non lo pxosy iz ko chëb:
—Ni tu pe nandy to, 50 ni xyeñdy to nii
buen kety tugak xaa por xkyedzy no, lëjty
nii nitylo kyedzy.
51 Per chëbty Caifás ngo porñee kwlaño
styoo xaa, sink lëëw chëb xaa porñee lëë
Dios psyaab leñ kik xaa nii lëë Jesús kety
por meñ Israel. Lëë Dios psyaab tiits ko
styoo xaa porñee lëë xaa nak xaa nii mastre
non lo pxosy iz ko. 52 Lëjty nonsy por meñ
Israel kuty Jesús, sink wi por kchë xiñ Dios
nii nche tyub lo kislyu kuty xaa. 53 Destye
tse go lëë meñ Israel nii xñabey byaan tiits
nii lëë xaa kuty Jesús.
54 Por ngo nii pchoo neñlody re Jesús, sink
lëë xaa kwey tu kyedzy nii lë Efraín nii
nche kexka tu tañ pidzy. Aan lëë xaa kwlës
siko ksa xpëëdscuel xaa.
55 Lëë xilni gaa meñ Israel nii lë paskw
sëëd yob, aan ndaly meñ no nëz si Jerusalén
parñee kak nyë meñ sinak xñabey xley
Moisés. 56 Kwëkyub meñ Jesús leñ lidzy
Dios, xñeesy meñ lo xcombañer:
—¿Pe në do dyon? ¿Pe siid xaa lni ote
kiijty xaa yak?
57 Lëë xaa fariseo gaa ni xaa nii xñabey
lo pxosy chëb nii deelñee no cho nan pa no
Jesús, këb xaaw parñee kchilo jkaa Jesús.

12

Lëë Mariy xkyëëb aceit niy Jesús (Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Xoop kpidz chak falt kak paskw, lëë
Jesús kwey Betania. Siko no xaa nii beeñ
kpañ xaa nii lë Lázaro. 2 Tsi lëë Jesús ptsiñ,
lëë meñ beeñlo tu xtsee par Jesús. Lëë
Marty kwtëë niskwaan. Wi Lázaro kwsob
lo mezh chaw. 3 Lëë Mariy kuxi siik grol
litre aceit nardo nii xlyaa nex. Aan nikxe
nii nyazh nono, lëëw kwtëëb me niy Jesús.
Loxsye ngo lëëw pkwiitsy me con kits kik
me. Tyub leñ yu kwlaa aceit ko. 4 Tsigo lëë
Judas Iscariote nii pko Jesús ña meñ xñabey
chëb:

5 —¿Penak nii kwtody aceit nii xlyaa nex
re tson kyoow denario par kak meñ prob
yudar?
6 Per chëbty Judas ngo porñee xkëstyoo
xaa meñ prob, sink lëëw chëb xaa porñee
ngbaan xaa, aan como lëë xaa kënoy bols
tumi, xkwan xaa tumi nii no leeñgo. 7 Lëë
Jesús chëb:
—Psaan me, por pena ngotsey mew par
tse nii jkyeetsyaa. 8 Tugak kan do meñ
prob, per lëë naa, lëdy tugak son lo do.

Lëë meñ xñabey chakladzy kuty Lázaro

9 Ndaly meñ Israel kwey Betania tsiñee
biñ meñ nii lëë Jesús ptsiñ siko. Kweydy
meñ par kan meñ nonsy Jesús, sink lëë meñ
kwey par kan meñ Lázaro nii beeñ kpañ
Jesús. 10 Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy
byaan tiits nii wi Lázaro kuty xaa, 11 porñee
por Lázaro ndaly meñ Israel bniladzy xtiits
Jesús.

Lëë Jesús xsyëëb Jerusalén (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Tsi lëë lyu byaani ndaly meñ nii sit-
edy paskw Jerusalén biñ nii lëë Jesús ktsiñ.
13 Lëë meñ pchug siñ par tsiktsiilnëz meñ
xaa. Kchësy meñ xñee:
—¡Skizh Dios! ¡Xaatke buen xaa nii pxaal
xaa, xaa nii kak xrey meñ Israel!
14 Lady tu burr kwsob Jesús, por singo kë
leñ kitsy nii kë xtiits Dios:
15 Kchësy to sinak to meñ Sión ktsyebty to.
Kol kuy gaanoo lëë xrey do sëëd sobsye xaa
lady tu burr wiñ.
16 Klo byeñdy xpëëdscuel Jesús nii
beeñtsyey Jesús, per tsi lëë Jesús lox byëp
kpaa, lëë xpëëdscuel xaa psaladzy nii kël nii
sinrii ktsyool xaa aan nli gaa singo ptsyool
xaa.
17 Kchësy meñ nii kon xa kwlii Jesús
Lázaro leñ paa ni xa beeñ kpañ xaa xaa
bitiitso. 18 Kuktsiil nëz meñ Jesús porñee
biñ meñ nii lëë xaa beeñtsyey kyalntson
go. 19 Per lëë xaa fariseo bislo xñee lo
xcombañer:
—¿Pe chan dow na? Ni tu pe chilody
kuuñtsyeey no. Kchësy meñ no xlad xaa.

Lëë meñ sit xyub Jesús

20 Lady kchësy meñ nii kukiily lay lo Dios
paskw no bla xaa sit. 21 Lëë xaa sit ko big lo
tu xaa Betsaida nii lë Felip aan lëë xaa chëb:
—Xey, chakladzy noo tyon noo Jesús.
22 Lëë Felip kukëbo lo Ndresy, aan chop
xaa kukëbo lo Jesús. 23 Lëë Jesús nii nak
mguiy nii pxaal Dios chëb:
—Lëë wor kutsiñ nii lëë Dios klisklaa
naa. 24 Nli xñen nii deelñee kñaady xobx-
tily lo lyu, ktyaldyo, per deelñee kñaaw,
lëëw ktyaly. 25 Kchësy meñ nii xkëstyoo
xkyalmbañ lo kislyu re kety, per kejty meñ
nii xkëstyoody xkyalmbañ, sink lëë meñ go
jkaa kyalmbañ nii xnitylody. 26 Kchësy xaa
nii chakladzy kuñ xtsiñaa no nii kiidnal xaa
naa parñee laañee tson siko tso xaa. Xle Tat
Tios lo meñ nii chuñ xtsiñaa.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

27 'Mban xteedy styoon nina, per ¿pe
sëpaa lo Tat Tios nayak nii kteelaa xaa naa
lo kyalnë re con par ngo syelyaa? 28 Tat
Tios, bluuy xkyalwnabeyoo.
Tsigo lëë meñ biñ tsiy tu xaa nii pchoo
kpaa chëb:
—Lëëw bluylaa, per lëëw kluyaa stub.
29 Kchësy meñ biñ tsiy xaa go aan no meñ
kwnee:
—Tu nkwsiyo.
No gaa meñ kwnee:
—Lëdyo, tu angly kwnee lo xaa.
30 Lëë Jesús chëb:
—Lëdy por naa biñ do tsiy xaa go, sink
por lëë dow. 31 Lëë wor kutsiñ nii lëë
kyalxtisy kak lo kislyu re, ni lëë wor kutsiñ
nii lëë Dios ksonëz xaa nii xñabey lo kislyu
re. 32 Tsiñee lëën kyë lo crusy, lëën kuñ nii
kchësy meñ kpig lon.
33 Singo mod lëë xaa chëb xa kety xaa.
34 Tsigo lëë meñ chëb:
—Lo xleey noo xñee nii tsiñee lëë Crist
kiid kpidy xaa. ¿Penak tsigo xñeel no nii
kety mguiy nii pxaal Dios? Cho nak kaa
mguiy nii pxaal Dios.
35 Lëë Jesús chëb:
—Xtsedre kan do bini. Kol kyënsë lëë ka
lëë bini bii no parñee jkaady to nguey, por
nandy kchë meñ nii xkyënsë lo nguey pa si.
36 Lëë ka bii chan do bini, kol jkaaxcuento
parñee tugak tsow lo do.

Loxsye chëb Jesús ngo lëë xaa bi aan lëë xaa kwyolan lo meñ go.

Xnilasty meñ Israel xtiits Jesús

37 Nikxe nii kon meñ kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús, bnilasty meñ xtiits xaa,
38 sink lëë meñ beeñ cumplir nii pkëë profet Isaías tsiñee chëb xaa:

Tat Tios, ¿cho bniladzy xtiitsoo na dyon?
¿Cho lo bluuy gaal xkyalwnabeyoo?

39 Pchilody niladzy meñ xtiits Dios, porñee lë gak profet Isaías pkëë sinrii:

40 Lëë Dios ptse lo meñ ni lëë xaa beeñ
jkyedzy styoo meñ, parñee kandy
meñ ni kyeñdy meñ.
Kchë nrii ptsyool meñ parñee ktikchedy
meñ styoo lon, tsiin ktsilyaa xtol
meñ.

41 Kchë nrii kwnee Isaías porñee kon xaa xkyalwnabey Jesús aan lëë xaa bitiits xa nak kyalwnabey go.

42 Nikxe nii singo chëb Isaías, ndaly meñ Israel nii xñabey bniladzy xtiits Jesús, per kwneedy xaaw porñee ptsyeb xaa ngwii xaa fariseo xaa ktoo. 43 Singo beeñtsyey xaa go porñee xyore xkyalnsaak meñ lo kislyu re styoo xaa que xkyalnsaak Dios.

44 Lëë Jesús chëb:

—Kchësy meñ nii xniladzy xtitsaa lëdy nonsy xtitsaa xniladzy meñ go, sink wi xtiits xaa nii pxaal naa. 45 Ni wi gaa lo xaa nii pxaal naa xuy meñ nii xuy lon.
46 Naa nak bini nii biid lo kislyu parñee kyënsëdy kchë meñ nii kniladzy xtitsaa lo nguey. 47 Deel no meñ nii chon xtitsaa aan xsaldyo, lëdre naa jkëëkiy meñ go, por xsyeldyaa par jkëëkiyaa meñ, sink lëën syely par kteelaan meñ lo tol. 48 Kchësy meñ nii xtilyni naa ni xsaldy xtitsaa nol cho jkëëkiy meñ go. Kchësy tiits nii kwnën jkëëkiy meñ nii xsaldy naa tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. 49 Porque xñedyaa nii xlyañ styoon, sink lëë Tat Tios nii pxaal naa xñee kchë nii kluyaa ni kñen lo meñ. 50 Ni nanaa nii kchë nii xñee Tat Tios xnee kyalmbañ nii xnitylody. Por ngo, kchë nii xñee Tat Tios xñen lo meñ.

13

Lëë Jesús xkiib niy xpëëdscuel

1 Tse nii kxe kak paskw, nanle Jesús nii lëë wor kutsiñ nii lëë xaa kpi lo kislyu re par kyey xaa lo Tat Tios. Tugak pkëstyoo xaa kchë meñ nii bniladzy xtiits xaa axte tse nii lëë xtse xaa psa.

2 Lëë Jesús ncheyaw xtsee ksa xpëëdscuel tsiñee lëë xaatox kwloo kik xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas nii lëë xaa kak niladzy Jesús. 3 Nan Jesús nii lëë Tat Tios ptee kyalwnabey lo xaa ni nan Jesús nii lo Dios pchoo Jesús ni lo Dios kaa kyey xaa. 4 Per mer worñee noyak xtsee lëë Jesús kuso, lëë xaa kwlii xmankw xaa ni lëë xaa pxituu tu tway xpans xaa. 5 Loxsye ngo lëë xaa kwtëë nis leñ tu tiñ aan lëë xaa bislo xkiib xaa niy xpëëdscuel xaa ni lëëw pkwiitsy xaa con tway nii nxituu xpans xaa.

6 Tsiñee kol nii lëë xaa kiib niy Simoñ Pedre, lëë Simoñ Pedre chëb:

—¿Penak nii lii kiib niyaa?

7 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xyeeñdyoo penak nii chuuñtsyeyaa nrii nina, per tsiñee tedsyo, lëëw kyeeñoo.

8 Per lëë Pedre chëb:

—Nikxe pere kladyaa kiiboo niyaa.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee kiibtyaa niyoo chilody tsol xladaa.

9 Tsigo lëë Simoñ Pedre chëb:

—Deelñee singo busy nako, kiibtyoo nonsy niyaa, sink wi ñan ni kikaa kwtiib.

10 Per lëë Jesús chëb:

—Nonstyee niy xaa nii kal lox kosy precisy tsadx, por nder lady xaa nyë. Nyë do nii lëë do, nikxe nii lëdy kchësy to nyë.

11 Chëb xaa nii lëdy kchë xpëëdscuel xaa nyë, porñee nanle xaa cho kak niladzy xaa.

12 Loxsye kwtiib Jesús niy xpëëdscuel, lëë xaa kokw xmankw xaa stub, aan lëë xaa psob lo mezh aan lëë xaa chëb:

—¿Pe byeñ do kchë nii beeñtsyeyaa?
13 Maestre ni xey xñee do lon. Tiitsli xñee do, porque nli maestraa ni nli xey nakaa.
14 Per deel maestraa ni xeyaa aan kwtiibaa niy do, singo gak lëë do no nii kiib to niy xcombañer do. 15 Lëën bluy nrii lo do parñee wi do kuuñtsyey nii beeñtsyeyaa.
16 Nli xñen nii mastre non tu xaa nii xchee que xaa nii xkyë tsiiñ, ni mastre non xaa nii xñabey que xaa nii chi mandad. 17 Deelñee

kyeñ do kchë cos re ni kuuñtsyey dow,
mbëë kpañ do.
18 'Lëdy kchë lo do xñen. Nanaa cho
kwlen. Per no nii kak cumplir xtiits Dios
nii xñee sinrii: "Lëë xaa nii chaw xkuñaa
ktilyni naa." 19 Lëën xñe kazh nrii lo do
parñee tsiñee lëëw kak, kniladzy to nii naa
nak Crist. 20 Nli xñen nii kchësy meñ nii
xleni xaa nii xalaa xluuy xtitsaa, xleni naa.
Aan kchësy meñ nii xleni naa, xleni xaa nii
pxaal naa.

Lëë Jesús xñee nii lëë Judas jko xaa ña xaa xñabey

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Loxsye chëb Jesús ngo, mban ptee
styoo xaa, aan lëë xaa chëb:
—Nli xñen nii misme tu do jko naa ña xaa
xñabey.
22 Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús xuy lsasy
lo xcombañer, porñee nandy xaa cho xñee
Jesús. 23 Lëë tu mëëdscuel nii mastre
xkëstyoo Jesús sobyaw xtsee kwi Jesús,
24 aan lëë Simoñ Pedre kwloo señ lo
xaa parñee kñabtiits xaa cho pseety Jesús.
25 Tsigo lëë xaa big kexre kwi Jesús aan lëë
xaa kwnabtiits, chëb xaa:
—Xey, kwnë dyon chow.
26 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Lëën jkadz tublë kyaxtily, aan lo xaa nii
kteno, xaa gow.
Lëë xaa pkadz tublë kyaxtily aan lëëw
pteedy xaa lo xiñ Simoñ Iscariote nii lë
Judas. 27 Aan tsi lëë Judas lox taw kyaxtily
go, lëë xaatox kwsëëb leñ styoo xaa. Tsigo
lëë Jesús chëb:
—Nii no kikoo kuuñtsyeyoo, beeñtsyey
gaaw klyëëdyoo.
28 Per ni tu xaa nii nche sob lo mezh
byeñdy penak chëb Jesús singo. 29 Aan
como lëë Judas nak cuent tumi, no xaa
nladzy tsaaplaa chëb Jesús nii no nii tsisi
Judas tu cos nii jkiiñ paskw, o no gaa
nii kteedy Judas pe tu cos lo meñ prob.
30 Loxsye taw Judas kyaxtily go, lëë Judas
pchoo. Lëë lyu gaa pkyeyle.

Lëë Jesús xñabey tu cos ngub

31 Loxsye pchoo Judas, lëë Jesús chëb:
—Na si lëë do kan xkyalwnabey mguiy
nii pxaal Dios, aan por mguiy go lëë do kan
xkyalwnabey Dios. 32 Aan deelñee xluuy
mguiy nii pxaal Dios xa nak xkyalwnabey
Dios, klyëëdy lëë Dios kluuy nii wi mguiy
go xñabey. 33 Xiñ, xtsedre son lo do. Nikxe
kyub to naa, per nii chëpaa gaa lo meñ
Israel nii xñabey, xñen lo do: Chilody së do
laañee kan. 34 Lëën xñabey nii kuuñtsyey
do tu cos ngub nii kniyaa: Kol jkëstyoo
xcombañer do. Sinak nii xkëstyoon lëë do,
no nii jkëstyoo do xcombañer do. 35 Deelñee
jkëstyoo do xcombañer do, kchësy meñ
kyeñ nii xpëëdscuelaa nak to.

Lëë Jesús xñee nii lëë Pedre këb nii xyuumbeydy Pedre xaa

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

36 Lëë Simoñ Pedre kwnabtiits lo Jesús
chëb:
—¿Pa tsil?
Lëë Jesús kwëb chëb:
—Chilody sënaloo naa nina, per tseyladzy
lëël kiidnal.
37 Tsigo lëë Pedre chëb:
—¿Penak nii chilody sënalaa lii nina? Axte
xkyalmbañaa schilo ktedyaa por lii.
38 Lëë Jesús chëb:
—¿Pe nli nii steedyoo xkyalmbañoo por
naa? Por antes nii jkwetsy nguidy kol tson
vuelt, lëël këb nii xyuumbeydyoo naa.

14

Lëë Jesús xtsiñni meñ lo Dios

1 'Kteenëdy to. Tugak kol ksaladzy Dios
ni kol ksaladzy naa. 2 Nroob lugar no
lidzy pxosyaa. Deelñee nyody lugar, niyaa
lo do. Lëën kakxixkwaa laañee tso do.
3 Aan loxsye kxixkwaan laañee tso do, lëën
kyely kxi lëë do, parñee tso do laañee tson.
4 Nanle to nëz nii xlyañ laañee tson.
5 Tsigo lëë Max chëb:
—Ndondy noo pa tsil. ¿Xa mod kaknan
noo nëz?
6 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Naa xtsiñni meñ lo Dios ni naa xñe tiitsli ni naa xtedy kyalmbañ nii xnitylody lo
meñ. Chilody ktsiñ meñ lo Tat Tios deelñee
kanidyaa meñ. 7 Deelñee nyuumbey do
naa, nyuumbey do pxosyaa. Per destye
nina lëë xaa kyuumbey do, por tugak kwso
xaa lo do ni tugak kon do xaa.
8 Tsigo lëë Felip chëb:
—Blaa tyon noo Tat Tios tsiin kniladzy
styoo noo.

9 Tsigo lëë Jesús chëb lo Felip:
—¿Blaktre tiemp kok nii non lady to, aan xyuumbeydyoo naa? Kchë meñ nii chan naa chan Tat Tios. ¿Penak nii chakladzyoo klaan kan do Tat Tios? 10 ¿Pe xnilastyoo nayak nii non leñ styoo Dios ni no Dios leñ styoon? Kchë nii xñen lo do xñedyno porñee xlyañsyew styoon. Lëë Tat Tios nii no leñ styoon chuuñtsyey nii chakladzy. 11 Kol kniladzy nii non leñ styoo Tat Tios ni kol kniladzy nii no Tat Tios leñ styoon. Deelñee gaa xnilasty to nii xñen, kol kniladzy kchë nii chan do chuuñtsyeyaa. 12 Nli xñen nii schilo kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtitsaa kchë nii chuuñtsyeyaa ni ndalyre gaa nii kchilo kuuñtsyey meñ go, por lëën kya lo Tat Tios. 13 Aan kchësy nii kñab to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa, lëëw kuuñtsyeyaa parñee kluyaa xkyalwnabey Tat Tios. 14 Kchë cos nii kñab to porñee xniladzy to xtitsaa, lëëw kuuñtsyeyaa.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kxaal Kyalbini Ntson

15 'Deelñee xkëstyoo do naa, suuñtsyey do nii xñabeyaa. 16 Lëën kñab nii kxaal Tat Tios stu xaa nii tugak kuñ lëë do yudar. 17 Lëë xaa nii kiid nak Kyalbini Ntson nii xñee cho nak Dios aan chilody sëëb xaa leñ styoo meñ nii xnilasty xtitsaa, porñee xyuumbeydy meñ xaa ni chandy meñ xaa. Per lëë lëë do xyuumbey do xaa, porñee lëë xaa no leñ styoo do aan iip kchoody xaa leñ styoo do. 18 Ksandyaa to nonsy to, lëën kpikche par kaknin lëë do. 19 Xtsedre kan meñaa, per lëë do san do naa aan lëë do kpañ porñee mbañaa. 20 Tsi lëë tse go tsitsib lëë do kyeñ nii nli non leñ styoo Tat Tios, ni nli no do leñ styoon, ni nli non leñ styoo do. 21 Kchë meñ nii chuuñtsyey nii xñabeyaa, nyoo nii xkëstyoo meñ go naa. Aan lëë pxosyaa jkëstyoo meñ nii xkëstyoo naa, nikle gaa naa lëën jkëstyoo meñ go ni lëën kluylo lo meñ go.

22 Tsigo lëë stu xaa nii lë si lë Judas chëb:
—¿Penak nii xaktyee loosy noo kluuylool? ¿Penak nii kluuyloodyoo cholsye lo meñ nii nche lo kislyu?

23 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kchë xaa nii xkëstyoo naa xsal xtitsaa, aan lëë Tat Tios jkëstyoo kchë xaa go, ni lëën kyely chopaa Tat Tios par tsyo noo leñ styoo xaa go. 24 Kchë xaa nii xkëstyoody naa xsaldy xaa xtitsaa. Kchë nii xñen lo do lëdy xtitsno, xtiits Tat Tios nii pxaal naaw.

25 'Kchë nrii niyaa tyub nii kwyon lady to. 26 Per lëë Kyalbini Ntson nii kxaal Tat Tios xcuentaa kluuy kchë kchësy cos lo do ni kuñ lëë do yudar parñee ksaladzy to kchë nii bluylaa lo do.

27 'Lëën kya, per lëën ksan xkyalnsaakaa lo do. Lëën knetsy xkyalnsaakaa, per knestyno sinak xneetsy chol meñ nii nche lo kislyu rew. Kteenëdy to ni ktsyebty to, 28 por nanle to nii lëën kya, ni nanle to nii lëën kpikche kyely kanaa lëë do. Deelñee nli nguëstyoo do naa, nle do nyon do nii lëën kya lo Tat Tios, por mastre non Tat Tios que naa. 29 Lëën xñe kazh nrii lo do parñee tsiñee lëëw kak, kniladzy to kchë nii niyaa lo do.

30 'Nroobdre kñen lo do, por lëë xaa nii xñabey lo kislyu re sëëd. Nikxe nii xñabeydy xaa naa, 31 per singo no nii kako parñee kaknan meñ nii nche lo kislyu nii xkëstyoon Tat Tios ni chuuñtsyeyaa nii xñabey xaa. Kol tsiso tsiin kpii no nu.

15

Sinak tu yag uv nak Jesús

1 'Naa nak sinak tu yag uv aan ni stu yag chakty si chakaa. Lëë pxosyaa nak sinak xaa nii chantsi yag uv. 2 Deelñee no tu xikwaa nii xkyëdy nex, lëëw xchug xaa. Per chantsi xaa kchë xikwaa nii xkyë nex ni chuuñ nyë xaaw parñee kyëre nex low. 3 Nyë do nii lëë do, porñee bniladzy to kchë nii bluyaa lo do. 4 Kol kyënaady chexaa sinak kënaadyaa chex to. Por chilody kyë nex lo tu xikw yag deelñee kënaajtyoo chex tronk. Singo gak lëë do, ni tu pe chilody kuuñtsyey do deelñee kyënaajty to chexaa.

5 'Naa nak sinak tu yag uv. Lëë do nak sinak xikwo. Deelñee kyënaady meñ chexaa ni kyënaadyaa chex meñ, ndaly nii kchilo kuuñtsyey meñ, por ni tu pe chilody kuuñtsyey meñ deelñee kuñdyaa meñ yudar. 6 Kchë meñ nii xkyënaajty chexaa ksyëëb aan lëë meñ go kpidzy sinak xpidzy kchë xikw yag nii xtop meñ par tsek ki.

7 'Deelñee tugak kyënaady to chexaa ni
ksaandy to xtitsaa, schilo kñab to kchë nii
kakladzy to aan lëëw knetsyaa. 8 Chuuñ
ksak to Tat Tios tsiñee chuuñtsyey do
xtsiñaa. Aan kchë nii chuuñtsyey do xluuy
nii nli xpëëdscuelaa nak to. 9 Xkëstyoon
lëë do sinak nii xkëstyoo Tat Tios naa.
Singo gak lëë do kchoxsody to tsiin tugak
jkëstyoon lëë do. 10 Deelñee ksoob to xtitsaa,
tugak jkëstyoon lëë do, sinak nii xsobaa
xtiits Tat Tios ni tugak kaa xkëstyoo xaa
naa.
11 'Lëën niy kchë nrii lo do parñee kle
do sinak nii xlen ni parñee tugak kle do.
12 Lëën xñabey nii jkëstyoo do xcombañer do
sinak nii xkëstyoon lëë do. 13 Tsiñee chety
tu xaa par kteelaa xaa xcombañer xaa
nyoo nii tir xkëstyoo xaa xaa. 14 Xamigwaa
nak to deelñee chuuñtsyey do nii xñabeyaa.
15 Xñedraa lo do mos, por nandy mos pe
cos chuuñtsyey xaa nii xñabey mos. Xamigwaa nak to. Ngo nii lëën bluy kchë nii në
pxosyaa lon lo do. 16 Kwledy to naa, sink
naa kwle lëë do parñee tugak kuuñtsyey
do nii xñabey Tat Tios. Aan kchë nii kñab
to porñee xniladzy to xtitsaa kneetsy Tat
Tios. 17 Nrii nak nii xñabeyaa: Kol jkëstyoo
xcombañer do.

Lëë meñ lo kislyu re xlëë lo Jesús

18 'Deelñee xlëë meñ nii nche lo kislyu
re chan lëë do, kol kaknan nii klo lon blëë
meñ. 19 Deelñee nyak to sinak meñ nii nche
lo kislyu re, nguëstyoo meñ lëë do. Per lëën
kwle lëë do lady meñ nii nche lo kislyu re,
aan por ngo xlëë meñ lo do, porñee naktre
to sinak meñ nii nche lo kislyu. 20 Tugak
kol ksaladzy nii mastre non xaa nii xchee
que xaa nii xkyë tsiiñ. Deelñee kwënlaag
meñaa, wi do kyënlaag meñ. Ni deelñee
psal meñ nii kwnen, salak meñ nii kñee do.
21 Lëë meñ kyënlaag lëë do, porñee xsoob to
xtitsaa ni porñee xyuumbeydy meñ xaa nii
pxaal naa.
22 'Nyody xtol meñ deelñee nyely kluuydyaa xtitsaa lo meñ. Per na chilody këb
meñ nii nandy pe beeñ. 23 Wi lo pxosyaa
xlëë meñ nii xlëë lon. 24 Nyody xtol meñ
deelñee nyandy meñ kchë kyalntson nii
beeñtsyeyaa. Ni tu cho karty kuuñtsyey
clasy kyalntson re. Per nikxe kon meñ
kchë kyalntson go, lëë meñ xlëë lon ni xlëë
meñ lo pxosyaa. 25 Per no nii kak cumplir
tiits nii kë lo xley xaa nii xñee sinrii: "Pe
beñdyaa aan blëë meñ lon."
26 'Per tsiñee lëë xaa nii chuñ yudar kiid,
lëë xaa kñee xcuentaa. Lëë xaa nak Kyalbini Ntson nii kxaal Tat Tios aan nonsyke
tiitsli kñee xaa. 27 Ni wi do kñee xcuentaa,
por tugak kwënal do naa destye nii bislon
xluyaa xtiits Dios.

16

1 'Lëën chutiits kazh kchë cos re lo do
parñee ksaandy to xtitsaa. 2 Lëë meñ kwii
lëë do ktoo ni sitsiñ tse nii këb meñ tu
favor chuñ meñ lo Dios tsiñee chuty meñ
do. 3 Kchë nrii kuuñtsyey meñ porñee karty
kyuumbey meñ naa ni karty kyuumbey
meñ Tat Tios. 4 Lëën xñe kazh nrii lo do
parñee ksaladzy to nii lëëw niylaa tsiñee lëë
tse go tsitsib.

Nii chuuñtsyey Kyalbini Ntson

'Niydyaa nrii lo do worñee kal bniladzy
to xtitsaa, por naa tugak kokni lëë do. 5 Per
lëë na nii lëën kya lo xaa nii pxaal naa, ni tu
do xñabtiisty dyon pa kan. 6 Lëël mban chak
to porñee niyaa kchë cos re lo do. 7 Nli xñen
nii buen kyan. Por deelñee kyadyaa, kiijty
xaa nii chuñ yudar. Per deelñee kyan, naa
kxal xaa go lo do. 8 Tsiñee lëë xaa kiid, lëë
xaa kluuy lo meñ nii no xtol meñ, ni lëë xaa
kluuy nii no tu nëz tubli, ni lëë xaa kluuy
nii no xkyalxtisy Dios. 9 Lëë xaa kluuy nii
no xtol meñ, porñee xnilasty meñ xtitsaa.
10 Ni lëë xaa kluuy nëz tubli, por lëën kya
lo Tat Tios, aan kantre to naa. 11 Ni lëë xaa
kluuy nii chuñ Dios kyalxtisy. Por ngo lëë
xaatox nii xñabey lo kislyu re pkaal.
12 'Ndalyre nii no kniyaa lo do, per
chilody kyeñ dow nina. 13 Per tsiñee lëë
xaa nii nak Kyalbini Ntson kiid, lëë xaa
kluuy nonsyke tiitsli lo do, por kñeedy xaa
nii klyañ styoo xaa, sink lëë xaa kñee kchë
nii kon xaa, ni lëë xaa kluuy cos nii nare
kak. 14 Lëë xaa kuuñ ksak naa, por lëë xaa
kiidni xtitsaa lo do. 15 Kchë nii chap Tat
Tios nak xcheñaa. Por ngo nii niyaa nii lëë
Kyalbini Ntson kiidni xtitsaa lo do.

Lëë kyalnë kyak kyalwle

16 'Xtsedre kan do naa, per kak xtsedyak
lëë do kan naa stub.
17 Tsigo lëë bla xpëëdscuel xaa bislo
xñabtiits lsa lo xcombañer xñee:
—¿Penak nii xñee xaa nii xtsedre tyon no
xaa, aan kak xtsedyak lëë xaa tyon no stub?
¿Ni penak nii xñee xaa nii lëë xaa kyey lo
Tat Tios? 18 ¿Penak nii xñee xaa "xtsedre"?
Xyeñdy no xa nak tiits ko.
19 Lëë Jesús byeñ nii lëë xpëëdscuel xaa
chakladzy kñabtiits lo xaa. Por ngo lëë xaa
chëb:
—Lëën niy lo do nii xtsedre kan do naa,
aan kak xtsedyak lëë do kan naa stub. ¿Pe
nrii nonabtiits lsa do lo xcombañer do?
20 Nli xñen nii lëë do koon ni lëë do kteenë
tsiñee lëë kchë meñ nii nche lo kislyu kle.
Per nikxe kteenë do, lëë xkyalnë do kyak
kyalwle. 21 Tsiñee lëë tu kwnaa kaly xiñ,
mban chak me porñee lëë xwor yoob kol.
Per tsi lëë mëëd lox chaly, ni xsalastre me
yoob nii kwë me lo kyalwle nii lëë xiñ me
kwlañche lo kislyu. 22 Singo gak lëë do
xteenë do nina. Per tsi lëën kyely kan lëë
do stub, lëë styoo do kyo nguiool, aan ni tu
cho chilody kwii kyalwle go leñ styoo do.
23 'Tsi lëë tse go tsitsiñ, ni tu pe kñabtiistre
to lon. Nli xñen nii kchë nii kñab to lo
Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa, lëëw
kneetsy xaa. 24 Axte nina ni tu pe karty
kñab to porñee xniladzy to xtitsaa. Kol nab
nii chakladzy to, parñee tsi lëëw kneetsy
Dios, mastre kle do.

Lëë Jesús xñabey lo kislyu

25 'Nonsyke con cuent kwnen kchë nrii
lo do. Per sitsiñ tse nii ksodraa cuent par
kuuñ ksedyaa to, sink nëz nii xa nak Tat
Tios kñen lo do. 26 Tse go yuub to kñab
nii kakladzy to lo Tat Tios porñee xniladzy
to xtitsaa. Xkiiñdy nii naapee kñe lo Tat
Tios. 27 Por xkëstyoo Tat Tios lëë do, porñee
xkëstyoo do naa, ni porñee bniladzy to nii
lëë Tat Tios pxaal naa. 28 Lo Tat Tios pchon
byelyaa lo kislyu. Per lëë na lëën kpi lo
kislyu par kyan lo Tat Tios stub.
29 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb:
—Na si nagon, xyeeñ noo nii xñeel, aan
xsodroo cuent par kñeel. 30 Na si nagon,
xtyon noo nii xaa chak nakoo. Xkiiñdy nii
cho kñabtiits lool. Por ngo xniladzy noo nii
lëë Dios pxaal lii.
31 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Xniladzy to nina, 32 per sitsiñ wor ni
lëëw kutsiñle gaa nina nii lëë do kchoots
klyaal, aan lëë do ksaan naa nonsyaa. Per
sodyaa nonsyaa, lëë Tat Tios nakni naa.
33 Lëën bitiits kchë nrii lo do parñee pe
tsinidy kik to, por naa nakni lëë do. Mban
tedy to lo kislyu re, per ktsyebty to, por naa
xñabey lo kislyu.

17

Lëë Jesús xñab nii kakni Dios xpëëdscuel xaa

1 Loxsye kwnee Jesús kchë ngo, lëë xaa
blëp lo leñ kpaa aan lëë xaa chëb:
—Tat Tios, lëë wor kutsiñ nii lëël klisklaa
xiñoo parñee klisklaa xiñoo lii. 2 Por lii
pteedy tiits nii kñabey xaa kchësy lo meñ
nii nche lo kislyu re, ni lii pteedy tiits
nii kteedy xaa kyalmbañ nii xnitylody lo
kchësy meñ nii pxaaloo lo xaa. 3 Kchësy
meñ nii kwaal kyalmbañ nii xnitylody xni-
ladzy nii liisy nak Dios ni xniladzy xtiits
Jesucrist nii pxaaloo.
4 'Beeñ ksakaa lii lo kislyu re, por lëën
byal tsiiñ nii bneetsyoo lon. 5 Lëë nana,
Tat Tios, xñabaa nii klisklaal naa ni ksooboo
naa kwil laañee sobaa worñee karty kwe
kislyu.
6 'Lo kislyu kwlel kchësy meñ nii pxaaloo
lon, aan lëën bluy cho nakoo lo meñ go.
Lool ngab kchë meñ go, aan lëël pxaal kchë
meñ go lon, aan lëë meñ go psal xtiitsoo.
7 Lëë na kchë meñ go nan nii kchë nii
bneetsyoo lon xcheñoo nako. 8 Por lëën
bluy tiits nii pxaaloo, aan lëëw psal meñ.
Lëë meñ byeñ nii nli lool pchon, ni lëë meñ
bniladzy nii lii pxaal naa.
9 'Xñabaa nii kaknil kchë meñ go.
Xñabtyaa nii kaknil chol meñ, sink lëën xñab
por kchë meñ nii pxaaloo lon, por lool
ngab kchë meñ go. 10 Kchësy nii chaapaa
nak xcheñoo, ni kchësy kaa nii chapoo nak
xcheñaa, aan lëë kchë meñ nii pxaaloo lon
xluuy tu kyalwnabeyaa.
11 'Sodraa lo kislyu re, per lëë kchë meñ
nii pxaaloo lon bii kyaan, por lëën kyely
parñee tson lool. Tat Tios, kon kchë meñ go
con kyalwnabey nii bneetsyoo lon, parñee
kyak tusy meñ go sinak nii nak tusy no

chop no. 12 Worñee kwyon lady meñ nii
pxaaloo lon, konaa meñ go con kyalwn-
abey nii bneetsyoo lon. Ni tu meñ go kujty.
Xaktyee meñ nii nolak kety kuty, parñee
kak cumplir xtiitsoo.

13 'Lëë nana lëën kyely laañee soboo. Per
lëë ka lëën bii so lo kislyu lëën xñe kchë cos
re, parñee kle kchë meñ go sinak nii xlen.
14 Lëën bluy xtiitsoo lo meñ nii pxaaloo
lon, per lëë meñ nii nche lo kislyu xlëë
porñee nodre kik meñ go sinak nii no kik
meñ nii nche lo kislyu, nikle gaa naa nody
kikaa sinak nii no kik meñ lo kislyu re.
15 Xñabtyaa nii kwiil meñ go lo kislyu, sink
lëën xñab nii klaadyoo jkaal xaatox meñ go.
16 Nody kikaa si no kik meñ lo kislyu re.
Singo gak kaa kchë meñ nii pxaaloo lon,
nodre kik meñ go si no kik meñ lo kislyu
re. 17 Beeñlay kchë meñ go con xtiitsoo, por
xtiitsoo nak tiitsli. 18 Lëën kxal kchë meñ
go sinak nii pxaaloo naa lady meñ nii nche
lo kislyu. 19 Aan por kchë meñ go lëën xsob
xtiitsoo, parñee wi meñ go ksoob xtiitsoo.
Por tiitsli nak xtiitsoo.

20 'Xñabtyaa nii kaknil nonstyee meñ nii
xniladzyle, sink lëën xñab por wi meñ nii
nare kniladzy xtiitsoo. 21 Tat Tios, xñabaa
nii kyak tusy kchësy meñ go sinak nii non
leñ styool ni nol leñ styoon. No nii kyak
tusy kchësy meñ go parñee kniladzy meñ
nii nche lo kislyu nii lii pxaal naa. 22 Misme
kyalwnabey nii bneetsyoo lon ptedyaa lo
meñ nii xniladzy parñee kyak tusy meñ
go sinak nii nak no. 23 Naa no leñ styoo
meñ nii xniladzy lii, lëë lii no leñ styoon
parñee kyak tusy meñ go, tsiin kyeñ meñ
nii nche lo kislyu nii lii pxaal naa ni kyeñ
meñ nii xkëstyool meñ nii xniladzy lii sinak
nii xkëstyool naa.

24 'Tat Tios, lii pxaal kchë meñ go lon, aan
lëë nana lëën chakladzy nii laañee tson siko
tso meñ go, parñee kan meñ go kyalwn-
abey nii bneetsyoo lon. Lëël bneetsy kyal-
wnabey go lon porñee xkëstyool naa destye
worñee karty kwe kislyu. 25 Xyuumbeydy
chol meñ nii nche lo kislyu lii, Tat Tios,
per naa xyuumbeyaa lii, ni kchësy kaa
meñ nii pxaaloo lon nan nii lii pxaal naa.
26 Lëën bluyle cho nakoo lo meñ nii px-
aaloo lon, per lëëw kluyraa, parñee jkëstyoo
meñ go xcombañer sinak nii xkëstyool naa,
ni parñee tson leñ styoo kchë meñ go.

18

Lëë meñ xñaasy Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Loxsye chëb Jesús kchë ngo, lëë xaa
si stublad chu psë nii lë Cedrón ksa
xpëëdscuel xaa aan lëë xaa kwsëëb tu lo
kwaa. 2 Wi Judas nii pko Jesús ña xaa
xñabey nan pa kë kwaa go porñee ndaly
vuelt kuni Jesús xpëëdscuel siko. 3 Siko
ptsiñni Judas tubtsoon soldad ni tubtsoon
mayor nii pxaal xaa nii xñabey lo pxosy
ni xaa fariseo. Kchë xaa go noy kiib ni
noy bini. 4 Per como nanle Jesús nii singo
ktsyool xaa, lëë xaa kwnabtiits lo xaa go,
chëb xaa:

—¿Cho xyub to?

5 Lëë xaa go chëb:

—Lëë noo xyuub Jesús Nazaret.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Naa nak Jesús.

Lëë Judas nii kok niladzy kaa xaa no lady
kchë xaa go. 6 Tsiñee lëë Jesús chëb: "Naa
nak Jesús", kchësy xaa bikche nde xitsy
byab lyu. 7 Tsigo lëë Jesús chëb stub:

—¿Cho xyub to?

Aan lëë xaa go chëb stub:

—Lëë noo xyuub Jesús Nazaret.

8 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëën niyle nii naa nak Jesús Nazaret.
Deelñee naa xyub to, kol klaa xpëëdscuelaa.

9 Kchë nrii kok parñee kak cumplir nii
chëb Jesús tsiñee kwnee xaa: "Tat Tios, pe
kokty ni tu xaa nii pxaaloo lon."

10 Tsigo lëë Simoñ Pedre kwlii xispad aan
lëë xaa pchug tyag tu xaa nii lë Malco.
Xmos xaa nii xñabey lo pxosy nak Malco.
11 Per lëë Jesús chëb lo Pedre:

—Psoob xispaadoo xlugaro. ¿Pe
nladzyoo nayak nii teejtyaa lo kyalnë nii
pxaal Tat Tios?

Lëë Jesús so lo xaa nii xñabey lo pxosy
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 Tsigo lëë soldad ni lëë xaa nii xñabey
lo soldad ni lëë xmayor xaa Israel kwnaasy
Jesús aan lëë xaa pxituu xaa. 13 Klo lidzy
Anás kuni xaa Jesús porñee lëë Anás nak
pxosytsaap Caifás. Lëë Caifás nak xaa nii

mastre non lo pxosy iz ko. 14 Lëë gak Caifás
chëb nii masy buen kety tugak xaa, lëjty nii
kety kchë meñ kyedzy.

Lëë Pedre xñee nii xyuumbeydy xaa Jesús (Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Chop Simoñ Pedre stu xpëëdscuel Jesús
kunal. Xyuumbey xaa xaa nii mastre non
lo pxosy. Por ngo lëë xaa kwsëëb axte lo
xley xaa nii mastre non lo pxosy ksa xaa
Jesús. 16 Per lëë Pedre byaan ley. Por ngo
lëë xpëëdscuel Jesús nii xyuumbey pxosy
nii mastre non pchoo, aan lëë xaa kwnee lo
kwnaa nii xkyënap chu puert parñee klaa
me tedy Pedre. 17 Tsigo lëë kwnaa nii
xkyënap chu puert chëb lo Pedre:

—¿Pe lëdy kaa wil no xlad Jesús?

Lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

18 Lëë mos ni lëë mayor psaay ki aan
lëë xaa nche soli chu ki xtsëë xaa porñee
singootyee chak nal. Aan wi Pedre kuso
lady xaa xtsëë.

Lëë xaa nii mastre non lo pxosy xñabtiits lo Jesús (Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Lëë xaa nii mastre non lo pxosy kwn-
abtiits lo Jesús chëb:

—¿Cho nak xpëëdscueeloo ni pe cos xlu-
uyoo lo meñ?

20 Lëë Jesús chëb:

—Xña lo ngbidz kwnen lo meñ. Leñ ktoo
ni leñ liidzy kaa Dios tugak beeñ ksedyaa
meñ. Siko xkaalsa kchë meñ Israel. Ni
tu pe karty kñe tsilaanaa. 21 ¿Penak nii
xñabtiitsoo lon? Kwnabtiits lo meñ nii
pkëëtyag xtitsaa, aan lëë meñ go kñë pe cos
kwnen. Kchë meñ go nan pe cos kwnen.

22 Tsiñee lëë Jesús chëb ngo, lëë tu mayor
byaasy lo Jesús chëb:

—¿Singue nawen xkyëboo lo xaa nii mas-
tre non lo pxosy?

23 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee nonguialdy nii kwnen, kwnë
dyon penak nii nonguialdyo. Per deelñee
nonguial nii kwnen, ¿penak nii kwtiñoo
naa?

24 Loxsye ngo nxituu xaa pxaal Anás xaa
lo Caifás. Lëë Caifás nak xaa nii mastre non
lo pxosy.

Lëëw xchop vuelt nii xñee Pedre nii xyuumbeydy xaa Jesús (Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Lëë Pedre gaa bii so ktsëë chu ki aan
lëë meñ nii nche siko chëb lo Pedre:

—Nli gaa na ¿pe lëdy wil no xlad Jesús?

Aan lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

26 Kok xtsedyako lëë tu xmos xaa nii
mastre non lo pxosy chëb:

—¿Kondyaa nawen nii wil so laañee pkaa
Jesús?

Tyag xaa lidzy xaa go pchug Pedre.

27 Lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

Aan wor go kazh lëë nguidy kol pkwetsy.

Lëë Jesús so lo Pilat (Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

28 Silyga kwlii xaa Jesús lidzy Caifás
aan lëë xaa kuni Jesús chu yulyey. Per
kwsëëbty xaa leñ yulyey, por deelñee sëëb
xaa Israel leñ lidzy xaa sit, chilody kaw
xtsee xaa paskw, porñee singo xñabey xley
xaa. 29 Por ngo lëë Pilat pchoo leñ yulyey,
aan lëë Pilat chëb:

—¿Pe cos xkëëkiy do xaa re?

30 Tsigo kchësy xaa chëb:

—Deelñee nyody xfalt xaa re, nyoopniidy
noo xaa lool.

31 Lëë Pilat chëb:

—Kol tsini xaa aan kol kuñ kyalxtisy
sinak xñabey xley do.

Per lëë xaa Israel go chëb:

—Chilody kuuty noo meñ, por xlaady
xleey noo.

32 Singo chëb xaa go parñee kuñ xaa
cumplir nii kwnee Jesús tsiñee chëb Jesús
xa kety Jesús. 33 Lëë Pilat byo leñ yulyey
stub, lëë xaa kwtsyetsy Jesús, aan lëë xaa
kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Pe nli lii nak xrey meñ Israel?

34 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe kikoo kwlañ nii kñabtiitsoo nrii lon,
ote no yak cho nëw lool?

35 Tsigo lëë Pilat chëb:

—¿Pe meñ Israelaa nayak? Lëë meñ
xkyedzyoo ni lëë xaa nii xñabey lo pxosy
biidni lii lon. ¿Pe cos beeñ gaal?

36 Lëë Jesús chëb:

—Naktyaa sinak rey nii xñabey lo kislyu
re. Deelñee nyakaa sinak rey lo kislyu

re, ndily kchë meñ nii no xladaa parñee nyaabtyaa ña xaa Israel nii xñabey. Per naktyaa sinak rey lo kislyu re.
37 Tsigo lëë Pilat chëb:
—¿Nli tsigo busy nii reeyoo?
Lëë Jesús chëb:
—Lii xñee nii reeyaa, per lëën koly ni lëën byely lo kislyu re parñee kñen tiitsli. Aan kchësy meñ nii xsal tiitsli xkëëtyag xtitsaa.
38 Lëë Pilat chëb:
—¿Pe cos nak kaa tiitsli?

Lëë meñ kuty Jesús
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Loxsye kwnabtiits Pilat lo Jesús, lëë Pilat pchoo ley stub aan lëë xaa chëb lo meñ Israel:
—Kindy xfalt xaa re. 39 Per nak xcostumbre to nii no klaan tu xaa nii no skiib na paskw. ¿Pe chakladzy to nii klaan xrey do?
40 Kchësy meñ kwchuptsyë chëb:
—¡Klaadyoo xaa gue! ¡Blaa Barrabás!
Aan tu ngbaan nak Barrabás.

19

1 Tsigo lëë Pilat kwnabey ptee soldad cheñ Jesús. 2 Lëë soldad psaa tu coron yakitsy aan lëëw psoob xaa kik Jesús ni lëë xaa pkakw Jesús tu ladx nixñë yë. 3 Loxsye ngo lëë soldad big lo Jesús xñee:
—¡Byinayk xrey meñ Israel!
Aan byaasy xaa lo Jesús.
4 Lëë Pilat pchoo leñ yulyey stub aan lëë xaa chëb:
—Kol kuy gaanoo, lëë xaa kwlin parñee kan do nii nody xfalt xaa.
5 Sob coron yakitsy kik Jesús ni nakw xaa ladx nixñë yë go pchoo xaa ley. Lëë Pilat chëb:
—¡Lëë xaa nii kwnaasy to so nu!
6 Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë mayor kon Jesús, lëë xaa bislo kwchuptsyë xaa, xñee xaa:
—¡Pkëë xaa lo crusy! ¡Pkëë xaa lo crusy!
Lëë Pilat chëb:
—Kol tsini xaa aan lëë do kol jkëë xaa lo crusy por xyeñdyaa pe cos nak xfalt xaa.
7 Per lëë meñ Israel chëb:
—Chaap noo tu ley aan lo xleey noo xñee nii no nii kety xaa nii kñee nak Xiñ Dios. Aan lëë xaa gue xñee nii lëë xaa nak Xiñ Dios.
8 Tsiñee lëë Pilat biñ ngo, mastre ptsyeb xaa. 9 Lëë xaa kwsëëb leñ yulyey stub, aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:
—¿Cho xaal?
Per kwëbty Jesús.
10 Lëë Pilat chëb:
—¿Xkyëbtyoo nawen? ¿Nandyoo nayak nii ñan no kyalxtisy? Schilo kñabeyaa kyëël lo crusy ni schiloo gaa kñabeyaa laal.
11 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nchilody nyabeyoo lon deelñee neesty Dios tiits. Por ngo nii mastre no xtol meñ nii biidni naa lool que xtoloo.
12 Destye wor go lëë Pilat byub mod nii nlaa xaa Jesús, per lëë meñ Israel kwchuptsyë chëb:
—¡Deelñee klaal xaa gue, lëdy xamigw xtisy Roma nakoo! ¡Por falt xko xaa nii chakladzy kak rey lo xtisy Roma!
13 Tsiñee lëë Pilat biñ ngo, lëë xaa kwlii Jesús ley aan lëë xaa kwsob lo ley nii xñee meñ Letsy Kyo. Siko xsyob xaa tsiñee chuñ xaa kyalxtisy. Gabatá lë lo ley go con tiitsë hebreo. 14 Mer xwe ngbidz tse nii kxe kak paskw, lëë Pilat chëb lo meñ Israel:
—¡Lëë xrey do nrii!
15 Per lëë meñ Israel chëb:
—¡No nii kety xaa! ¡No nii kety xaa! ¡Pkëë xaa lo crusy!
Lëë Pilat chëb:
—¿Pe mod skën xrey do lo crusy nawen?
Lëë xaa nii xñabey lo pxosy kwëb chëb:
—Lëdy rey xaa, por xaktyee xtisy Roma xñabey lëë noo.
16 Loxsye ngo lëë Pilat kwnabey nii koy soldad Jesús parñee kyë Jesús lo crusy.

Lëë soldad xkëë Jesús lo crusy
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Tsi lëë soldad kwlii Jesús, lëë Jesús noy xicrusy par tsi Jesús laañee xñee meñ Israel Gólgota. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee nche tsit kik meñ kuty.) 18 Siko pkëë xaa Jesús lo crusy, aan tyuxlad kwi Jesús pkëë xaa tuga xaa. Groltyee lady chop xaa go kwë Jesús. 19 Kwnabey Pilat nii kwë blalan tiits kik xicrusy Jesús. Sinrii xñee tiits ko: "Jesús Nazaret, xaa nii nak xrey meñ Israel." 20 Ndaly meñ Israel blab tiits ko, por kexka leñ kyedzy pkëë xaa Jesús lo crusy. Con tiitsë hebreo ni latiñ ni griego

kwë tiits ko. 21 Por ngo lëë xaa nii xñabey lo
pxosy chëb lo Pilat:
—Jkëëdyoo: “Xrey meñ Israel”, sink pkëë:
“Xaa re chëb nii lëë xaa nak xrey meñ
Israel.”
22 Per lëë Pilat kwëb chëb:
—Chilody kpily nii kwnabeyaa kwë. Sin-
gootyee no nii kyaano.
23 Loxsye pkëë soldad Jesús lo crusy, lëë
xaa ptop xab Jesús aan lëëw beeñ xaa tap lë,
tublë gaaw kwaa tu soldad. Per tsiñee lëë
xaa blis tu ladx nool nii chakw Jesús, kon
xaa nii tub ñasyako ndiib. 24 Lëë xaa chëb lo
xcombañer xaa:
—Kchosty now. Masy kol tsoo ko now rif
dyon cho kchalo.
Singo mod lëë soldad beeñ cumplir xtiits
Dios nii xñee: “Kwtiisy xaa xabaa ni kwloo
xaaw rif.” Kchë ngo beeñtsyey soldad ko.
25 Kex laañee kwë Jesús lo crusy kwche
xñaa xaa chop pël, ni Mariy nii nak tsiil
Cleofas, ni María Magdalena. 26 Tsiñee
lëë Jesús kon nii lëë xñaa xaa so kwi tu
mëëdscuel nii mastre xkëstyoo xaa, lëë xaa
chëb lo xñaa xaa:
—Lëë xiñoo so ske.
27 Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel
xaa:
—Lëë xñaal so ske.
Aan destye wor go lëë xñaa Jesús kwyo
lidzy xpëëdscuel xaa.

Xkyalkuty Jesús
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Nan Jesús nii lëë xaa beeñtsyey kchë nii
no kak, per parñee kuñ xaa cumplir kitsy
nii kë xtiits Dios, lëë xaa chëb:
—Xlyaan nis.
29 Lëë tu canty nii kaktsë viñ nyi sob siko.
Lëë soldad pkadz tublë ladx lo viñ go, lëëw
psoob xaa lo tu punt yag nii lë hisopo, aan
lëëw ptsig xaa lo Jesús. 30 Lëë Jesús kwsup
ladx nii kodz lo viñ go aan lëë xaa chëb:
—Lëëw nagon, lëë kchë nii no kak kok.
Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa pkëënal kik
xaa aan lëë xaa kuty.

Lëë tu soldad xsëëb xlans kwi Jesús

31 Mer tse nii kxe kak paskw pkëë xaa
Jesús lo crusy, aan kwnëdy meñ Israel nii
nyaan meñ kuty ko lo crusy tse nii xiladzy
meñ Israel lo tsiiñ, porñee tir nda nak tse
go. Por ngo lëë xaa kunee lo Pilat parñee
kñabey Pilat ketsy ksa niy xaa nii kwë lo
crusy ni kñabey Pilat nii kyety ksa xaa go
lo crusy. 32 Lëë soldad kwey aan lëë xaa
kwtiitsy niy chop xaa nii kwë kwi Jesús lo
crusy. 33 Per tsiñee lëë xaa big kex lo Jesús,
kwtiisty xaa niy Jesús, porñee kon xaa nii
lëë Jesús tse lox kuty.
34 Per lëë tu soldad pxaly kwi Jesús con
lans, aan nonsyke cheñ ni nis pchoo. 35 Lëë
xaa nii kono chutiitso. Nli xtiits xaa, ni
nan gaa xaa nii tiitsli xñee xaa parñee wi
do kniladzyo. 36 Lëë kchë cos re kok parñee
kak cumplir xkitsy Dios laañee xñee: “Ni
tublë xtsit xaa kiisty meñ.” 37 Leñ xkitsyak
Dios xñee: “San meñ xaa nii kyaly kwi con
lans.”

Lëë Jesús xkyeetsy
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Lëë tu xaa Arimatea nii lë José kunee
lo Pilat parñee klis xaa xcuerp Jesús. Wi
José kwyo xlad Jesús, per ni tu cho lo
chëbty xaaw, porñee ptsyeb xaa meñ Israel
nii xñabey. Lëë Pilat pteedy tiits, aan lëë
José blis xcuerp Jesús. 39 Wi tu xaa nii lë
Nicodemo, nii kunee lo Jesús tu kyool, pt-
siñ. Noy xaa masy tu kalyptsii kil ngwaan
xlyaa nex nii nyaa con kizh nii lë mirra ni
áloe. 40 Chop José Nicodemo pchal xcuerp
Jesús ladx nii kodz lo ngwaan xlyaa nex,
por singo xkeetsy meñ Israel meñ kuty.
41 Kex tu lo kwaa kwë Jesús lo crusy, aan lo
kwaa go ndeeñ tu paa kub. Ni tu cho karty
jkyeetsy leeñgo. 42 Tse nii kxe kxiladzy meñ
Israel lo tsiiñ nak tse go. Por ngo lëë xaa
pkeetsy Jesús leñ paa go, porñee kexka siko
ndeeño.

20

Lëë Jesús xpañ
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

1 Lëë tse tminkw bii nguey lëë María
Magdalena kwey chu paa, aan lëë me kon
nii xoobtre kyo nii ntse chu paa. 2 Tsigo
lëë me kwloo corr ptsiñ me laañee no Pe-
dre chop tu mëëdscuel nii mastre xkëstyoo
Jesús, aan lëë me chëb:
—Lëë meñ kwlii xcuerp Jesús leñ paa aan
ndoondy pa kulo meño.
3 Wor go kazh lëë Pedre si chu paa chop
mëëdscuel go. 4 Chop xaa kwloo corr, per

klo mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús ptsiñ chu paa. 5 Lëë xaa kwsinchuñ par kuy xaa leñ paa, per xaktyee ladx nii pchal Jesús kon xaa, aan kwsëëbty xaa leñ paa. 6 Xitsyak xaa nal Pedre. Lëë Pedre kwsëëb leñ paa, aan xaktyee gak kchë ladx nii pchal Jesús kon Pedre. 7 Per lëë xaa kon nii nixty ladx nii pxituu kik Jesús laañee nche ladx pchal xcuerp Jesús, sink lëëw nix tublad nyeecho. 8 Tsigo lëë mëëdscuel nii klo ptsiñ chu paa kwsëëb, aan loxsye kon xaa kchë ngo, lëë xaa bniladzy nii pañ Jesús. 9 Karty kyeñ xaa xkitsy Dios nii xñee nii no nii kpañ Jesús wor go. 10 Loxsye ngo lëë chop xpëëdscuel Jesús sey laañee xkwës xaa.

Lëë Jesús xyaklo lo María Magdalena (Mr. 16:9-11)

11 Per lëë Mariy byaan chu paa choon. Lëë me kwsinchuñ par kuy me leñ paa, 12 aan lëë me kon nii lëë chop angly nii nakw ladx rusy nche sob laañee pxoob xcuerp Jesús. Tu angly sob nëz laañee kwyo kik Jesús, lëë stu angly sob nëz laa kwyo niy xaa. 13 Lëë angly kwnabtiits lo me chëb:

—¿Penak nii choonoo?

Lëë me kwëb, chëb me:

—Porñee lëë meñ biy xcuerp Jesús, aan nandyaa pa kulo meño.

14 Nonsyak chëb me ngo, tsiñee lëë me psuugw lo me, aan lëë me kon nii lëë Jesús so siko, per byeñdy me nii Jesúso. 15 Lëë Jesús chëb lo me:

—¿Penak nii choonoo? ¿Cho xyuboo?

Nladzy me te xaa nii xkyënap kwaa gow. Por ngo lëë me chëb:

—Xey, deelñee lii biy xcuerp Jesús, kwnë pa kulolo parñee kyoyno.

16 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¡Mariy!

Lëë me byoogw wxooñ, aan lëë me chëb con tiitsë hebreo:

—¡Rabuni! (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe Maestre.)

17 Lëë Jesús chëb:

—Blaan, por karty kyan lo Tat Tios. Per byey aan kudzy lo xpëëdscuelaa nii lëën kya lo xDios no. Lëë xaa nak pxosyaa ni lëë gak kaa xaa nak pxosy to.

18 Lëë María Magdalena kunitiits lo xpëëdscuel Jesús. Chëb me nii lëë me kon Jesús ni chëb me kchë nii chëb Jesús lo me.

Lëë Jesús xyaklo lo xpëëdscuel (Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Misme tse tminkw ko lëë xpëëdscuel Jesús pkaal lsa, aan lëë xaa byoogw yu, porñee xtsyeb xaa meñ Israel nii xñabey. Tsiñee lëë lyu pkyey lëë Jesús kwsëëb leñ yu aan lëë xaa kwso groltyee lady xpëëdscuel xaa, chëb xaa:

—Kakni Dios to dyon.

20 Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa bluuy ña xaa ni kwi xaa laañee kwsëëb lans, aan kchësy xpëëdscuel xaa ble. 21 Lëë Jesús chëb stub:

—Dios kakni do. Lëën kxal lëë do sinak nii pxaal Tat Tios naa.

22 Lëë Jesús blub lo xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:

—Kol klaa sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo do. 23 Kchësy meñ nii kuñ do perdón kpily xtol, per kpildy xtol kchësy meñ nii kuñdy to perdón.

Lëë Jesús xñee lo Max

24 Worñee kwey Jesús, kindy tu xpëëdscuel xaa nii lë Max. (Kwach kwloolë xaa Max.) 25 Lëë xcombañer Max chëb lo Max:

—Lëë noo ptyon Jesús.

Per lëë Max chëb:

—Deelñee kandyaa ña xaa laañee kwsëëb clav, ni ksëëbtyaa xkweñaa laañee kwsëëb clav ni laañee kwsëëb lans, knilastyaa nii kon do xaa.

26 Lëë kwloxo xon kpidz, lëë xpëëdscuel Jesús pkaal lsa stub, aan wi Max no lady xaa tse go. Per nikxe tsiitsy ntse xaa chu puert, lëë Jesús kwsëëb. Aan lëë Jesús kwso groltyee lady xaa chëb:

—Kakni Dios to dyon.

27 Tsigo lëë xaa chëb lo Max:

—Psëëb xkweeñoo lo pat ñan, ni bneetsy ñal nu parñee ksëëblo kwin. Jkandy kikoo, sink bniladzy.

28 Lëë Max chëb:

—¡Lii xñabey ni lii nak Dios!

29 Lëë Jesús chëb:

—Porñee konoo naa, ngo nii xniladzyoo nii naa nak Dios. Dichos kchë meñ nii kondy naa aan xniladzy xtitsaa.

Penak nii kwë kitsy re

30 Këdy kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús worñee kwyo xaa lady xpëëdscuel xaa leñ kitsy re. 31 Per lëë kchë nrii kwë parñee kniladzy to nii lëë Jesús nak Crist, ni kniladzy to nii lëë xaa nak Xiñ Dios. Deelñee kniladzy to xtiits xaa, lëë do jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

21

Lëë Jesús xyaklo lo kadzy xpëëdscuel

1 Loxsye ngo, lëë Jesús byaklo lo xpëëdscuel chu nistoo nii lë Tiberias. Sinrii mod byaklo xaa. 2 Lëë Simoñ Pedre nche ksa Max nii kwloolë meñ Kwach, ni tu xaa Caná nii pcholë Natanael, ni xiñ Zebedeo, ni schop xpëëdscuel Jesús. 3 Lëë Simoñ Pedre chëb lo xaa:

—Lëën kënasy mël.

Tsigo lëë xcombañer xaa chëb:

—Wi noo syënaal lii.

Lëë xaa kwyo barkw, lëë xaa si. Per ni tu mël kwnaasty xaa kyool go. 4 Tsiñee lëë lyu mer kyaani, lëë Jesús ptsiñ chu nistoo go, per byeñdy xpëëdscuel xaa nii lëë xaaw. 5 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe ni tu mël karty kñaasy to?

Lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Ni tu ma.

6 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kchon xkyex to kwi barkw nëzli tsiin kñaasy to mël.

Lëë xaa psoob tiits, aan loxsye ngo xlyëbty xaa kwii xaa kyex lo nis, porñee singootyee ndaly mël kwnaasy xaa. 7 Tsigo lëë mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús chëb lo Pedre:

—¡Lëë Jesús ngue!

Siikñee biñ Simoñ Pedre nii Jesúso, lëë xaa kokw xab xaa, porñee nakwty xaa xab xaa, aan lëë xaa kwsëëb lo nis. 8 Lëë stubla xpëëdscuel Jesús ptsiñni barkw chu nis, porñee kiin tu kyoow metre nak laañee so barkw par chu nis. Ngopxax xaa kyex nii kaktsë mël. 9 Tsiñee lëë xaa byety leñ barkw, kon xaa nii lëë ki tse noyek, ni lëë tu mël tse xoob lo ki, ni lëë xaa kon nii lëë kyaxtily ntsiib. 10 Lëë Jesús chëb:

—Kol tëni bla mël nii kal lox kwnaasy to.

11 Lëë Simoñ Pedre kwyëp leñ barkw aan lëë xaa kwtopxax kyex nii kaktsë kchë mël ngol axte chu nis. Aan nikxe nii no tu kyoow choowptsiiptson mël leñ kyex ko, per pchostyo. 12 Lëë Jesús chëb:

—Kol të kxiincheñ do.

Aan ni tu xpëëdscuel xaa byaxty nyabtiits cho nak xaa, porñee kchë xaa nan nii Jesúso. 13 Lëë Jesús kwseñ kyaxtily aan lëëw kwtiisy xaa. Singo gak kwtiisy xaa mël.

14 Lëëw byon vuelt nii xyaklo Jesús lo xpëëdscuel loxsye pañ xaa.

Lëë Jesús xñee lo Pedre

15 Tsiñee lëë wxiincheñ kwlox, lëë Jesús chëb lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa sinak nii xkëstyoo xaa re naa?

Lëë Pedre chëb:

—Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiily.

16 Lëë Jesús kwnabtiits lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre stub, chëb xaa:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa?

Lëë Pedre chëb:

—Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiily.

17 Lëëw byon vuelt nii lëë Jesús xñabtiits lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre xñee xaa:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa?

Tsigo lëë Pedre pteenë, porñee lëëw byon vuelt nii xñabtiits xaa dyon pe xkëstyoo Pedre xaa, aan lëë Pedre chëb:

—Nody tu cos nii nandyoo. Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiily. 18 Nli xñen nii worñee kokoo xaa yeeñ, yuuboo pxituu leñoo par tsil laañee kokladzyoo. Per tsiñee lëël kox, lëël klis ñal parñee kxituu meñoo, ni lëë meñ tsini lii laañee chaklastyoo tsil.

19 Tsiñee lëë Jesús chëb ngo, lëë xaa kwnee xa no nii kety Pedre parñee kuuñ ksak xaa Dios. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo Pedre:

—¡Tënal naa!

Mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús

20 Tsiñee lëë Pedre psuugw lo, kon xaa
nii lëë mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús
nal xitsy xaa. Lëë xaa go sob kwi Jesús
wtse nii kok xtsee, ni lëë xaa go kwnabtiits
chëb: "Jesús, ¿cho kakniladzy lii?" 21 Tsigo
lëë Pedre chëb lo Jesús:

—Lëë xaa rek, ¿xa kak xaa?

22 Lëë Jesús chëb:

—Deelñee klyañ styoon nii kpañ xaa axte
nii kpikchen, ¿pe xcueentoo ngo? Tënal
naa.

23 Por ngo lëë tiits pchoots klyaal lady
xaa nii kejty mëëdscuel go. Per chëbty
Jesús nii kejty xaa, sink lëë xaa chëb:
"Deelñee klyañ styoon nii kpañ xaa axte nii
kpikchen, ¿pe xcueentoo ngo?"

24 Lëë mer xpëëdscuel Jesús ngo xñee kchë
nrii, ni lëë xaa pkëëw. Ni ndon gaa noo nii
tiitsli xñee xaa.

25 Tir ndaly nii beeñtsyey Jesús. Deelñee
nguiëw lo kitsy kchë kchësyo, buty ngaady
lo kislyu nyotsey kchësy libre nii nguië.

Nii beeñtsyey apostle

Lëë Jesús psaan tiits nii lëë Kyalbini Ntson kiid

1 Teófilo, leñ libre nii klootyee gon pkën, lëën pkë kchë nii beeñtsyey Jesús ni kchë nii
bluuy xaa destye worñee bislo xaa, 2 axte
tse nii lëë xaa byëp kpaa. Antes nii kyey
xaa kpaa, lëë xaa kwle xaa nii kak xapostle
xaa ni lëë xaa beeñ kseedy xapostle xaa
por Kyalbini Ntson parñee kyeñ xaa pe cos
kuuñtsyey xaa. 3 Aan loxsye kuty Jesús,
choow kpidz byaklo xaa lo meñ, xluuy xaa
nii nli mbañ xaa ni xñee xaa xa nak xkyal-
wnabey Dios.

4 Worñee lëë Jesús bii no lady apostle, lëë
xaa chëb lo apostle:

—Kchoody to leñ kyedzy Jerusalén. Kol
kwës axte nii kak cumplir xtiits Dios nii
bluyaa tsiñee niyaa 5 nii lëë Juan pchoobnis
con nis sye, per xlyëëdre lëë do chobnis con
Kyalbini Ntson.

Lëë Jesús xyëp kpaa

6 Lëë Jesús nche ksa apostle tsi lëë xaa
kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Pe lëë wor kutsiñ nii lëël ktee kyalwn-
abey lo meñ Israel stub?

7 Lëë Jesús kwëb chëb:

—Xyaldy to nii kaknan do pa wor o pa
tsee gaa kuuñtsyey Dios nii no kuuñtsyey
xaa. 8 Per tsiñee lëë Kyalbini Ntson sëëb
leñ styoo do, lëë Dios kneetsy kyalwn-
abey lo do parñee kñee do cho nakaa lo
meñ Jerusalén, ni lo meñ Judea, ni lo meñ
Samaria, ni axte kchë lo meñ nii mastre sit
nche lo kislyu.

9 Loxsye chëb Jesús ngo, nche kuyak
meñ, lëë xaa byëp kpaa. Lëë xaa kwnity
tu leñ xkey aan bikchedre nyan meñ xaa.
10 Lëë meñ nche klëp lo leñ kpaa mentre
lëë Jesús sijkë, tsiñee lëë chop xaa xab rusy
byaklo lo meñ, 11 chëb:

—Meñ Galilea, ¿penak nii singueetyee
nche klëp lo do leñ kpaa? Sinak nii konak
to sey Jesús kpaa, kan do kpikche xaa.

Lëë meñ xso Matías parñee kyaan xaa xlugar Judas

12 Loxsye ngo lëë meñ bi kiy nii lë Olivos,
lëë meñ sey Jerusalén. Kiin tu mily metre
kwsë meñ porñee kexka Jerusalén sob kiy
Olivos. 13 Tsiñee lëë meñ ptsiñ leñ kyedzy,
lëë meñ kwey laañee xkwës Pedre, ni Ja-
cob, ni Juan, ni Ndresy, ni Felip, ni Max,
ni Bartolomé, ni Mateo, ni Jacob xiñ Alfeo,
ni Simoñ xaa nii kwyo lady tub tiiy xaa
nii pcholë Cananista, ni Judas betsy Jacob.
14 Tugak pkaal lsa meñ ksa meñ betsy Jesús,
ni Mariy xñaa Jesús, ni stubla kwnaa par
kutiitsni meñ Dios.

15 Leñ tse go lëë siik tu kyoow kaly meñ
nii xniladzy xtiits Jesús pkaal lsa aan lëë
Pedre chëb lo meñ go:

16 —Beetsy, lëë Kyalbini Ntson gon psaani
leñ kik David tsiñee kwnee xaa leñ kitsy
nii kë xtiits Dios xa kuuñtsyey Judas, ni nol
gaa nii lëëw kak cumplir. Lëë Judas nak
xaa nii kwnech lo meñ nii kwnaasy Jesús.
17 Wi Judas kwyo lady no, ni wi xaa kwë
lo tsiiñ re. 18 Per lëë xaa kwxii tublë lyu
con tumi nii kozh xaa por xtol xaa. Loxsye
ngo lëë xaa kukyab nxixto lo lyu go aan
lëë xaa kotsy xkyee. 19 Tsiñee lëë meñ nii
no Jerusalén biño, lëë meñ go kwloolë lyu
go Acéldama. (Tiits ko nak sinak nii xñee
ñe: Laañee pxee cheñ.) 20 Leñ libre nii kë
salmos xñee sinrii:

No nii kyaanladzy lidzy xaa,
ni ni tu cho tsody leeñgo.
Ni xñee gako:
No nii so stu xaa nii so xlugar xaa.

21-22 'Lëë bla xaa nii tugak kwënal lëë
noo destye tse nii pchoobnis Juan Jesús
axte tse nii lëë Jesús byëp kpaa ncheno nu.
Nonguial tsigo busy nii kpee tu xaa go sëëb
lady noo parñee ksa noo xaa kñee nii nli
pañ Jesús.

23 Tsigo lëë xaa pso tu xaa nii lë Matías,
ni stu xaa nii lë José. (No schop lë José:
Tuwo nak Barsabás, lëë stuwo nak Justo.)
24 Loxsye ngo lëë xaa biily lay lo Dios chëb
xaa:

—Tat Tios, lii nii nanoo pe xsya leñ styoo
catuu noo, bluuy dyon cho xaa re kwlel
25 parñee kuñ xaa tsiiñ nii psaan Judas
tsiñee lëë Judas sey laañee xyal kyey xaa.

26 Lëë xaa kwloo suert, aan lëëtyee lëë
Matías pchalo. Destye wor go lëë Matías
kwsëëb lady ksa tsiiptub apostle.

2

Worñee biid Kyalbini Ntson

1 Lëë tsiñee lëë lni Pentecostés kol, lëë
kchësy meñ nii xniladzy xtiits Jesús ptyop
tub lugarak. 2 Kolpsye lëë meñ biñ tu bi nii
sëëdsëëb kpaa, sinak tsiñee xpi tu medox,
aan tyub leñ yu nii nche sob meñ kwyo bi
go. 3 Tsigo lëë kchëlo tiits byaklo sinak bëly,
lëëw pkaasy kchë lo meñ nii ncheno leñ yu
go. 4 Aan kchësy leñ styoo meñ go kwsëëb
Kyalbini Ntson, ni lëë meñ go bislo kwnee
stu clasy tiits, sinak nii psyaab Kyalbini leñ
styoo meñ go.
5 Lëëtyee gaa leñ tse go ndaly meñ Israel
nii chuuñtsyey nii xñabey xtiits Dios ptsiñ
Jerusalén, kok xtsele ncheno tañ meñ go
tyub lo kislyu. 6 Tsiñee lëë bi go kwyo, lëë
meñ ptyopbe, aan nandy meñ pe cos kwx-
aak meñ, porñee biñ meñ xñee xpëëdscuel
Jesús xtiitsë meñ. 7 Ntseeb psee meñ, xñee
meñ lo xcombañer:
—¿Pe lëdy nonsyke meñ Galilea nayak
nak kchë meñ nii nchenee? 8 ¿Xa mod
nak busy, nii xtsyon no xñee kchë meñ gue
xtiitsë no? 9 Nche meñ Partia nu, ni meñ
Media, ni meñ Elam, ni meñ Mesopotamia,
ni meñ Judea, ni meñ Capodocia, ni meñ
Ponto, ni meñ nii sëëd nëz Asia, 10 ni meñ
Frigia, ni meñ Panfilia, ni meñ Egipto, ni
meñ Libia nii ncheno kexka Cirene, ni meñ
Roma. No pxosy meñ go nak xaa Israel, no
gaa meñ go kwsëëb xlad meñ Israel xmod.
11 Ni nche meñ Creta ni Arabia nu. Per
kchësy no xtsyon xñee meñ re xkyalntson
Dios con mer xtiitsë no.
12 Kchësy meñ go psee aan nandy meñ go
pe cos kwxaak. Ngo nii lika lo xcombañer
meñ go xñee meñ go:
—Nli gaa na ¿xa nak kchë cos re?
13 Lëë stubla gaa meñ lika kwtsityni,
xñee:
—¿Pe ksal do xaa gue?, xsyudzy xaa.

Nii chëb Pedre lo meñ

14 Tsigo lëë ksa tsiipchop apostle kusoli
aan lëë Pedre chëb:
—Meñ Judea ni kchësy to siñee ncheno do
Jerusalén, kol kaknan nrii, ni kol kon nii
kñen lo do. 15 Xsyusty meñ re gon sinak
nladzy to, por bii sily, lëë las nueve kal nak.
16 Lëë nii kwnee profet Joel noyak cumplir.
Lëë xaa chëb:
17 Tsi lëë tse go tsitsib, xñee Dios,
lëën kxal xKyalbini Ntsonaa lo kchë meñ
nii nche lo kislyu.
Lëë xiñgan do ni xiñtsyaap to kñee xtitsaa,
lëën kñe lo xaa yeeñ lo mgaal,
ni lëë xaa kol kñee xkaal.
18 Lëën kxal xKyaalbiniin lo mguiy ni lo
kwnaa nii xsoob xtitsaa,
tsiin kñee meñ go xtitsaa.
19 Lëën kuuñtsyey kyalntson leñ kpaa,
lëë lo kislyu lëë styoo meñ ksee kan meñ
cheñ ni ki ni koxtoo.
20 Lëë lo ngbidz jkyey,
lëë mëë kyak cheñ,
antes nii lëë Dios nii xñabey lëë no kiid.
Ntseeb kak tse go.
21 Per stelaa kchë meñ nii kuptsyë kwetsy
Dios parñee kakni Dios meñ go.
22 Tsigo lëë Pedre chëb:
—Kchësy to siñee nak to meñ Israel, kol
jkëëtyag nii kñen. Nan do gon nii lëë Dios
kwle Jesús Nazaret lady to, ni nan do nii
por lëë xaa beeñtsyey Dios ndaly kyalntson.
23 Per tsi lëë xaa pkaa ña do, lëë xaa beety
to, pkëë do xaa lo crusy. Kchë do meñ
ngoptol, beeñtsyey do sinak nii nol kik Dios
kak. 24 Per lëë Dios beeñ kpañ xaa, ptee-
laa Dios xaa lo xyoob kyalkuty, kwlëbty
kyalkuty lo xaa. 25 Sinrii xñee rey David tsi
lëë xaa xseety Jesús:
Tugak xñech Dios nii xñabey lon,
tugak nakni xaa naa, ngo nii pe kaktyaa.
26 Por ngo xle styoon, ni nguiool cholaa.
Mbëë kpañaa, pe tsinidy kikaa,
27 por nanaa nii klaadyoo kyaanaa laañee
xyaan meñ kuty,
ni nanaa nii klaadyoo kyodz xcuerpaa.
28 Lii bluuy nëz nii xnee kyalmbañ lon,
ni slen tsiñee lëën kan lii.
29 Loxsye ngo lëë Pedre chëb:
—Beetsy, kol kwës gaanoo, lëën kniy lo do
nii lëë pxusykoltoo no David kuty, ni lëë
xaa pkyeetsy, lëë xpaa gaa xaa bii xtyon
no. 30 Tu xaa nii xyeñ xtiits Dios kok David.
Ngo nii nan xaa nii lo xtiiy xaa kwe Dios
tu xaa nii kñabey. 31 Sotak David nii lëëw
tse chan xaa tsiñee kwnee xaa nii lëë Crist
kpañ, ni tsi lëë xaa kwnee nii kyaandy
xcuerp Crist laañee xyaan meñ kuty ni
kyosty xcuerp xaa. 32 Ni nan gaa to nii lëë
Dios beeñ kpañ Jesús, ni kchëë noo xñee nii

ptyon noo. 33 Lëë Jesús pañ parñee sob xaa kwi Dios nëzli, kñabey xaa. Ni lëë Dios kaa ptee xKyalbini Ntson lo xaa, aan lëë xaa pxaal Kyalbini Ntson go lo kislyu. Lëë ngo nak nii chan do ni biñ do natse. 34 Lëdy David byëp kpaa, por misme David chëb:
Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:
"Kwsob kwin nëzli kñabeyoo,
35 mentre lëën kuñ nii ksoob meñ nii xlëë
lool xtiitsoo."
36 'Kol kaknano kchësy to siñee nak to meñ Israel nii misme Jesús nii pkëë do lo crusy nak xaa nii kwle Dios, ni lëë Dios pso xaa xñabey xaa.
37 Tsiñee lëë meñ nii nche siko biñ xtiits Pedre, mban pteestyoo kchë meñ go, aan lëë meñ go kwnabtiits lo Pedre ni lo apostle chëb:
—Beetsy, kol në pe cos kuuñ noo.
38 Tsigo lëë Pedre kwëb chëb:
—Kol ktsëë xmod to, kol ktikche styoo do lo Dios, ni kol chobnis kchësy to siñee xniladzy to xtiits Dios parñee kak perdón xtol do, tsiin singo mod lëë Dios kneetsy Kyalbini Ntson lo do. 39 Lo do ni lo xiñ do ni lo meñ sit pxaal Dios tiits re. Lëë tiits re sëëd lo kchë meñ nii klyañ styoo Dios kwetsy xaa.
40 Lëdy nriisy kwnee Pedre, ndalyre nii kwnee xaa lo meñ, chëb xaa:
—Kol ksaan kchë tol nii chuuñtsyey meñ nii xnilasty xtiits Dios.
41 Tsigo lëë meñ nii psal xtiits xaa kwchobnis, aan tse go kwsëëb siik tson mily meñ nii kal bniladzy lady meñ nii xniladzyle. 42 Aan iip psaandy meñ go kchë nii bluuy apostle, mbëë pañ meñ go kchë xcombañer, chutiitsni meñ go Dios ni xkaal lsa meñ go par kaw meñ go kyaxtily tusyke.

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios xkaal lsa

43 Kchë meñ psee kon kchë kyalntson nii blaa Dios beeñtsyey apostle. 44 Kchësy meñ nii bniladzy tugak kok meñ go ni pkady meñ go kchë nii chap meñ go lo xcombañer. 45 Pto meñ go kchë nii chap meñ go, aan kchë tumi go pkaasy según lyaadzy nii ncheno tub tub meñ. 46 Ksatyee tse xkaal lsa meñ go leñ lidzy Dios. Lëë tsi lëë meñ xtsiñ lidzy tu xcombañer, lëë kyaxtily xkaasy aan mbëë con kyalwle chaw meñ gow tusyke. 47 Ni tugak pseety meñ go Dios aan kchë meñ Jerusalén bleni meñ nii xniladzy xtiits Dios ni ksatyee gaa tse lëë Dios xtsiñnire meñ xtyelaa lo tol.

3

Lëë tu meñ nii xsyëdy xyak

1 Tu tse lëë Pedre ni Juan si lidzy Dios tusyke. Siik las tres nak, por wor go xkaal lsa meñ par kutiitsni meñ Dios. 2 Aan ksatyee tse xsyob tu xaa nii xsyëdy chilidzy Dios. Destye nii koly xaa xsyëdy xaa. Ksatyee tse chiksoob meñ xaa chu puert lidzy Dios nii lë Puert Ntson par kñab xaa tumi lo meñ nii xsyëëb nëz chu puert ko. 3 Tsiñee lëë xaa kon nii lëë Pedre ni Juan si nëz nii sëëb leñ lidzy Dios, lëë xaa kwnab tumi. 4 Tsigo lëë Pedre ni Juan buy lo xaa. Loxsye ngo lëë Pedre chëb:
—Buy loo noo.
5 Lëë xaa nii xsyëdy ko psoob xtiits Pedre, nladzy xaa tsaaplaa no pe ndeedy Juan ni Pedre lo xaa. 6 Per lëë Pedre chëb:
—Chaaptyaa tumi, per lëën kne kchë nii chaapsyaa. Con kyalwnabey nii bnee Jesús lon lëën xñe lool: Kusoli aan kwsë.
7 Tsigo lëë Pedre kwseñ ñali xaa aan lëë xaa blis so xaa, aan wor go kazh lëë niy xaa pkyedzy. 8 Tsigo lëë xaa kwyasklaa, lëë xaa kwsoli, aan lëë xaa pchilo kwsë. Loxsye ngo lëë xaa kwsëëb lidzy Dios ksa xaa, chasklaa xaa ni xñee xaa xaatke ntson Dios. 9 Kchësy meñ nii kon nii lëë xaa go xsyë ni lëë xaa xñee xaatke ntson Dios 10 psee ni ptsyeb meñ, porñee xyuumbey meñ xaa, ni nan meñ nii lëë xaa xsyob chu puert lidzy Dios nii lë Puert Ntson xñab xaa tumi.

Kchë tiits nii kwnee Pedre lo meñ leñ lidzy Dios

11 Lëë xaa nii byak ko xlaady xaa Pedre ni Juan, aan kchësy meñ ptyopbe laañee xñee meñ lo xley Salomón, porñee siko so Pedre ni Juan ni xaa nii byak ko.
12 Tsi lëë Pedre kon nii lëë meñ xtyopre, lëë xaa chëb:
—Meñ Israel, ¿penak nii singueetyee xsee do? ¿Penak nii xuy do loo noo? ¿Pe xsyak to nawen nii lëë noo beeñ kyak xaa re con xkyalchak no o porñee gaa tir tir bueen

noo? 13 Lëdyo gon, lëë xDios pxusykoltoo
no Abraham, Isaac ni Jacob blisklaa xiñ
xaa Jesús, xaa nii pko do ña meñ xñabey.
Aan tsi lëë Pilat kokladzy nlaa xaa, kwnëdy
to. 14 Ni nyab to nlyaa Xiñ Ntson Dios,
lëël lëë do kwnab kwlaa tu nweety bñech.
15 Singo mod lëë do beety xaa nii xnee
kyalmbañ. Per lëë Dios beeñ kpañ xaa,
aan nriisy lëë noo xñee nii nli ptyon noow.
16 Por xkyalwnabey Jesús lëë xaa re byak ni
xyuumbey gaa to xaa. Lëë xaa pkaa fuersy
porñee bniladzy xaa xtiits Jesús.

17 'Beetsy, nanaa nii tsi lëë do beety Jesús
kchë xmeñ xñabey do, nandy to pe cos
beeñtsyey do wor go. 18 Per singo mod lëë
Dios beeñ cumplir kchë nii kwnee profet
tsiñee chëb xaa nii no mban tedy Crist.
19 Por ngo, kol ktsëë xmod to ni kol ktikche
styoo do lo Dios, parñee singo mod lëë xtol
do kpily ni parñee knee Dios tu kyalwxi-
ladzy lo do 20 tsi lëë xaa kxaal Jesucrist,
xaa nii nol kiid lo do. 21 Per no nii kwës
Jesucrist kpaa axte nii kweekli Dios kchë
cos. Por singo chëb Dios lo kchë profet
nii biid penaadle. 22 Lëë Moisés chëb lo
pxusykoltoo no: "Lëë Dios kxaal tu xaa nii
kñee xtiits Dios. Sinak nii pxaal xaa naa,
lady to kchoo xaa go. Kol ksal kchëëtyee
nii kñë xaa, 23 por kchësy meñ nii ksaldy
profet ko, lëë meñ go nitylo. Singo mod lëë
meñ go kchoo kyedzy Israel."

24 'Ni kchësy kaa profet kwnee kchë nii
noyak leñ tse re. Klo Samuel kwnee nii
sinrii kak, loxsye ngo kchë profet nii biid.
25 Par lëë do nak kchë tiits nii pxaal Dios lo
profet ni par lëë do nak tiits nii psaan Dios
lo pxusykoltoo no tsiñee chëb xaa lo Abra-
ham: "Lo xtiiyoo kchoo meñ nii kuuñlay
kchë meñ nii nche lo kislyu." 26 Tsi lëë Dios
kaa beeñ kpañ xiñ, klo lo do pxaal Dios xaa
par kuuñlay xaa lëë do, parñee ksaan do
xtol do.

4

Lëë Pedre ni Juan so lo xaa xñabey

1 Lëë Pedre ni Juan bii nonee lo meñ,
tsiñee lëë pxosy ptsiñ ksa xaa nii xkyënap
lidzy Dios ni xaa saduceo. 2 Xlëë xaa porñee
lëë Pedre ni Juan nonee lo meñ nii nli spañ
meñ kuty, por lëë Jesús pañ. 3 Lëë xaa
xñabey kwnaasy xaa aan leñ skiib ptseñ
xaa kyool go, porñee tsel ptsye tse kwnaasy
xaa xaa. 4 Per ndaly meñ nii pkëëtyag kchë
nii kwnee xaa bniladzy, aan lëë meñ nii
xniladzy xtiits Dios ptyalyre. Pkab siik
kaay mily nonstyee xaapkiy.

5 Lëë byaani lyu lëë xaa nii xñabey lo meñ
Israel, ni xaa kol, ni maestre ley pkaal lsa
Jerusalén. 6 Wi Anás, xaa nii xñabey lo px-
osy so siko, ni Caifás, ni Juan, ni Alejandro
ni kchësy meñ lidzy xaa nii xñabey lo pxosy.
7 Lëë xaa kwnabey koktsyetsy Pedre ni
Juan, aan loxsye pso xaa xaa groltyee, lëë
xaa kwnabtiits lo xaa, chëb xaa:

—¿Cho bnee tiitspey lo do nii chuuñtsyey
do kchë cos re?

8 Tsigo lëë Pedre, xaa nii nyoo no Kyal-
bini Ntson leñ styoo kwëb chëb:

—Kchësy to nii nak to xaa xñabey ni
kchësy to xaa kol, 9 lëë do xñabtiits loo noo
dyon xa byak tu xaa xsyaknë. 10 Lëë noo
kñeeli lo do parñee kaknan do ni kaknan
kchë meñ nii no Israel nii lëë xaa re byak
por xkyalwnabey Jesucrist Nazaret. Lëë do
pkëë xaa lo crusy, per lëë Dios beeñ kpañ
xaa. 11 Lëë Jesús nak sinak kyo nii psëëb to
kchë do siñee xsaa do yu, per lëë na lëë xaa
nak sinak tu kyo nii mastre xkiiñ. 12 Ni tu
cho chilody kteelaa lëë no lo tol lo kislyu re,
xaktyee Jesús, xaa nii pxaal Dios.

13 Tsiñee lëë xaa xñabey kon nii nder con-
fians xñee Pedre ni Juan, aan lëdy xaa chak
nak xaa, psee xaa xñabey aan lëë xaa byeñ
nii xpëëdscuel Jesús nak xaa. 14 Pchilody pe
cos nguëëkiy xaa xñabey xaa, porñee lëë xaa
nii byak so siko. 15 Per lëë xaa kwnabey
pchoo Pedre ni Juan lo junt aan lëë xaa
byaan kchë xaa siñee xñabey xaa, xtilytiits
lsa xaa, 16 xñee xaa:

—¿Xa kuuñ no xaa re? Por kchësy meñ
nii no Jerusalén nan nii lëë xaa beeñtsyey
kyalntson re, aan chilody tyeesy no nii
nlidyo. 17 Per parñee kxooñtre tiits lady
meñ, kol tsoo ktseb no xaa, parñee destye
natse kseejtre xaa lë Jesús ni stu lo meñ.

18 Tsigo lëë xaa kwtsyetsy xaa, aan lëë
xaa kwnabey nii kseejtre xaa ni kluuytre
xaa xtiits Jesús lo meñ. 19 Per lëë Pedre ni
Juan kwëb chëb:

—Misme lëë do na dyon kol kyeñ deelñee buen sak Dios nii ksoob noo xtiits to, lëël nii ksoob noo xtiits Dios. 20 Kñabty to nii ksaan noo kñee noo kchë nii ptyon noo ni ptsyon noo, por chilodyo.

21 Tsigo lëë xaa xñabey kwëntseeb lo xaa, per lëë xaa blaa xaa. Ptsyoldy xaa xa nsaksi xaa xaa, porñee kchësy meñ xtee skizh lo Dios por kchë nii kon meñ. 22 Masy choow iz chap xaa nii byak por kyalntson go.

Lëë meñ nii xniladzy chutiitsni Dios

23 Tsi lëë Pedre ni Juan kwlaa, lëë xaa sey laañee nche xcombañer xaa aan lëë xaa bitiits kchë nii chëb pxosy ni xaa kol lo xaa. 24 Tsiñee lëë xcombañer xaa lox pkëëtyag kchë nii bitiits xaa, lëë xaa bitiitsni Dios tusyke kchë xaa, chëb xaa:

—Tat Tios, lii nii psaal kpaa ni kislyu ni nistoo ni kchë lo cos, 25 lii beeñ knee pxusykoltoo noo David, tsiñee por Kyalbini Ntson chëb xaa:

¿Penak nii xlëë meñ nii nche lo kislyu,
ni penak nii cho cos nii pa xkiiñdy leñ kik meñ?
26 Lëë kchë rey ni lëë xtisy nii xñabey lo kislyu ptyop
parñee ktilyni xaa Dios ni parñee ktilyni xaa xaa nii kwle Dios.

27 'Nli nii lëë Herodes ni Poncio Pilato pkaal lsa leñ kyedzy re kchë xaa meñ sit ni meñ Israel par ktilyni xaa xiñoo Jesús nii pxaaloo lo kislyu. 28 Singo mod lëë xaa beeñtsyey kchë nii nol kikoo kak destye penaadle. 29 Lëë nana, Tat Tios, buy kchë xkyalntseeb xaa, aan beeñ yudar xaa nii xsoob xtiitsoo parñee ktsyebty xaa kluuy xaa xtiitsoo. 30 Bluuy xkyalwnabeyoo tsiin kuuñ kyak xaa meñ xsyaknë ni kuuñtsyey xaa kyalntson por xtiits xiñ ntsonoo Jesucrist.

31 Tsiñee lëë xaa lox bitiitsni Dios, lëë laañee nche xaa pxisy, aan lëë Kyalbini Ntson kwsëëb kchë leñ styoo xaa, ni lëë xtseeb pchoo lo xaa parñee kñee xaa xtiits Dios.

Kwyody xpixwan cos

32 Tugak kwyo kik kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios. Ni tu cho chëbty: "Xcheñsyaa nak cos re", sink kchësy xcheñ meñ kok kchë cos, kwyody xpixwano. 33 Con kyalwnabey gaa tugak lëë apostle kwnee nii nli pañ Jesús aan mbëë beeñlay Dios xaa. 34 Kwyody ni tu meñ nii nyo lyaadzy lady xaa, por lëë meñ nii chap lyu o yu gaa ptow aan lëë meñ kuni tumi go lo apostle 35 par kiisy apostlo lo meñ nii no lyaadzy. 36 Singo beeñtsyey tu xaa nii pcholë José. Lo xtiiy Leví pkab xaa, chu nis nii lë Chipre koly xaa. Aan lëë apostle kwnee lo xaa Bernabé. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Xaa nii xchoobladzy.) 37 Lëë xaa pto tublë lyu nii kop xaa aan lëë xaa kuni tumi go lo apostle.

5

Xtol Ananías ni Safira

1 Singo gak beeñtsyey tu xaa nii pcholë Ananías chop tsiil xaa Safira. Lëë xaa pto tublë lyu, 2 aan pteejty xaa kchë tumi nii kwtow lo apostle, xaktyee groltyeew ptee xaa. Lëë xaa byaani stu grolo, aan chop tsiilsye xaa koknano. 3 Lëë Pedre chëb lo xaa:

—Ananías, ¿penak nii kwsëëb xaatox leñ styool par jkëëtiil Kyalbini Ntson aan kyaanil grol tumi nii kwto lyu? 4 ¿Pe lëdy xcheñoo nayak nak lyu? Ni tsi lëëw lox ptoo gaal, ¿pe lëdy xcheñoo nayak nak tumi go? ¿Penak nii beeñtsyeyoo sinrii? Dios gon pkëëtiil, pkëëtiidyoo cholsye meñ.

5 Tsiñee biñ Ananías ngo, lëë Ananías byab lyu aan lëë xaa kuty. Ntseeb ptsyeb kchë meñ nii koknano. 6 Tsigo lëë bla xaa yeeñ nii nche siko pchal Ananías tublë ladx aan lëë xaa kujkeetsy xaa.

7 Lëë kwloxo siik tson wor, lëë tsiil Ananías ptsiñ. Ni tu pe nandy me. 8 Lëë Pedre kwnabtiits lo me chëb:

—Kwneeli dyon, ¿pe lal nii pto do lyu në do lon?

Lëë me chëb:

—Nliw, lal ngo pto noow.

9 Tsigo lëë Pedre chëb:

—¿Penak nii kwyotiits to par jkaal do xKyalbini Ntson Dios? Lëë meñ nii kujkeetsy tsiiloo siid ske. Lëë na lëël jkyeetsyak wil.

10 Aan wor go kazh lëë me byab kexka lo Pedre. Tsi lëë xaa yeeñ go bikche kon xaa lëë me tse lox kuty, lëë me blis xaa

aan lëë me kujkeetsy xaa kwi tsiil me.
11 Aan kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios
nii xkaal lsa siko ni kchësy meñ nii kok-
nano ptsyeb.

Kyalntson nii beeñtsyey apostle

12 Ndaly kyalntson beeñtsyey apostle
lady meñ nii tugak xkaal lsa laañee lë lo
xley Salomón. 13 Aan nikxe nii ni stu meñ
byaxty nsyëëb lady meñ nii xniladzy xtiits
Dios, bleni meñ kyedzy meñ nii xniladzy.
14 Ni lëë meñ nii xniladzy kaa ptyalyre,
nikxe mguiyo nikxe gaa kwnaaw. 15 Kwlii
meñ kchë meñ xsyaknë nëz aan xkix meñ
meñ xsyaknë go lo ta parñee tsiñee te
Pedre siquier xmalë xaa kyab lady bla meñ
xsyaknë go. 16 Wi meñ kyedzy nii nche
kexka Jerusalén biidni meñ xsyaknë ni
meñ nii no kyalbini mal leñ styoo aan kchë
meñ go byak.

Lëë Pedre ni Juan no skiib

17 Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni xaa
saduceo xtilyni apostle porñee kchë meñ
xleni apostle. 18 Lëë xaa kwnaasy apos-
tle aan lëë xaa kwloo xaa xiskiib kyedzy.
19 Per lëë tu xangly Dios kukxaly chu skiib
wor kyool aan lëë angly kwlii xaa skiib
chëb:

20 —Kol tsi lidzy Dios aan kol kutiits lo
meñ xa nak kyalmbañ nii xneetsy Jesús.

21 Lëë byaani kazh lyu silyga, lëë xaa
kwsëëb leñ lidzy Dios aan lëë xaa bislo
xluuy xaa xtiits Dios lo meñ sinak chëb
angly lo xaa.

Mentre gaa lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni
lëë xaa nii nak ksa pxosy ptop kchë xaa kol
nii xñabey nii no Israel. Loxsye ngo lëë xaa
kwnabey kchoo apostle skiib. 22 Per tsi lëë
mayor ptsiñ chu skiib, cho sëre gaa, aan lëë
mayor kuknitiits, 23 chëb:

—Tsiitsy nyoogw chu skiib ptsiiñ noo, lëë
soldaad kaa nche nap chu puert. Per tsiñee
lëë noo pxaly chu puert, ni stu cho kintre
leeñgo.

24 Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni
lëë xaa nii xkyënap lidzy Dios biño, lëë xaa
kwnabtiits lsa lo xcombañer xaa, xñee xaa:
Nli gaa axte pa lo kyal kchë cos re. 25 Ngo
nchenee xaa tsi lëë tu meñ ptsiñ chëb:

—Lëë xaa nii gon kwloo do skiib no kluuy
xtiits Dios lo meñ leñ lidzy Dios.

26 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo mayor ni lëë
mayor kukxi xaa, per psaksidre xaa xaa,
porñee ptsyeb xaa ndeekyo meñ kyedzy
xaa. 27 Tsiñee lëë xaa ptsiñni xaa, lëë
xaa pso xaa groltyee lady kchë xaa kol nii
xñabey, aan lëë xaa nii xñabey lo pxosy chëb
lo xaa:

28 —Lëë noo bñeel lo do gon nii nodre nii
kseety to lë Jesús. Aan biñdy to tiits, sink lëë
do no kiisy xiwseedy to tyub Jerusalén, aan
chakladzy to jkëëkiy do lëë noo xkyalkuty
Jesús.

29 Tsigo lëë Pedre ni lëë stubla apostle
kwëb chëb:

—No nii klo xtiits Dios ksoob noo que
xtiits chol meñ lo kislyu re. 30 Lëë xDios
pxusykoltoo no beeñ kpañ Jesús, xaa nii
pkëë do lo crusy. 31 Lëë Dios psoob Jesús
nëzli parñee kñabey Jesús ni parñee kteelaa
Jesús meñ Israel nii ktikche styoo. 32 Ksa
noo Kyalbini Ntson nii xtee Dios lo meñ nii
xsoob xtiits xaa xñee nii nli beeñtsyey Dios
nrii.

33 Tsiñee lëë xaa xñabey biñ ngo, per nli
busy blëë xaa aan wor go kazh kokladzy
xaa nyuty xaa apostle. 34 Per lady kchë
xaa xñabey go no tu xaa fariseo nii pcholë
Gamaliel. Maestre ley xaa ni xsal gaa meñ
xaa. Lëë xaa kwsoli aan lëë xaa kwnabey
pchoo apostle ley xisy wiñ. 35 Loxsye ngo
lëë xaa chëb lo xaa xñabey:

—Kchësy to xaa Israel, siñee nche do nu,
kol kyeñ gon pe kuñ do xaa gue. 36 Kol ksal-
adzy gaanoo nii penaadle pchoo tu xaa nii
pcholë Teudas, xñee xaa nii tu xaa non nak
xaa, aan kwsëëb siik tap kyoow meñ xlad
xaa. Per blyëëdy lëë xaa beety meñ, aan
kchësy meñ nii kwsëëb xlad xaa pchoots
klyaal, aan lëë xcuent xaa byal sikootyee.
37 Kok xtsedyako, leñ tse nii chaa cens, lëë
tu xaa Galilea nii pcholë Judas pchoo, aan
singo gak ndaly meñ kwsëëb xlad xaa, per
lëë meñ beety xaa, aan lëë kchësy meñ nii
kwsëëb xlad xaa pchoots klyaal. 38 Por ngo
lëën xñe lo do: Kol ksaan xaa gue, jkaaldy
to xaa. Por deelñee kiksye chol meñ xlyañ
nii chuuñtsyey xaa sitsiñ tse nii lëëw kyal.
39 Per deelñee xtsiiñ Dios kayuuñtsyey xaa,

chilody jkwëës to low. Kol kap cuent, toontlaa Dios no ktilyni do.

40 Kchësy xaa xñabey go psal xtiits Gamaliel. Loxsye ngo lëë xaa kwtsyetsy apostle. Lëë xaa ptee xcheñ xaa ni lëë xaa chëb nii nodre nii kseety xaa lë Jesús, per lëë xaa blaa xaa. 41 Lëë apostle pchoo lady xaa xñabey go xle xaa porñee lëë Dios ptee tiitspey psaksi meñ go xaa por xtiits Jesús. 42 Aan psaandy xaa, sink ksatyee tse kwnee xaa lo meñ nii lëë Jesús xaa nii pxaal Dios biid kteelaa meñ lo tol. Kchë ngo kwnee xaa lo meñ leñ lidzy Dios ni kchë ngo kwnee xaa tsiñee kwey xaa lidzy meñ.

6

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios xso kadzy xaa nii kuñ yudar

1 Leñ tse go, como lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyalyre, lëë xaa Israel nii xñee tiitsë griego chëb lo xaa Israel nii xñee tiitsë hebreo nii xtyoontsidy kwnaa viud nii xñee tiitsë griego tsi lëë nii xtyaaw xkaasy. 2 Tsigo lëë ksa tsiipchop apostle ptop kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëë xaa chëb:

—Buendyo nii ksaan noo kluuy noo xtiits Dios par kiisy noo nii ktyaaw. 3 Por ngo, beetsy, kol kyub kadzy xaa nii chap to confians, xaa nii xyeñ, ni xaa nii nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo, aan kol ktee tsiiñ re lo xaa. 4 Lëë noo tugak kutiitsni Dios ni lëë noo kluuy xtiits xaa.

5 Byo nii kwnee apostle styoo xaa nii xniladzy xtiits Dios, aan lëë xaa kwle tu xaa nii pcholë Xteb. Tyub styoo Xteb xniladzy Xteb Dios ni nyoo gaa nii no Kyalbini Ntson leñ styoo Xteb. Ni lëë xaa kwle Felip, ni Prócoro, ni Nicanor, ni Timón, ni Parmenas, ni Nicolás, tu xaa Antioquía nii penaadle bniladzy xlay meñ Israel. 6 Loxsye ngo lëë xaa kuni xaa nii kwle xaa lo apostle, aan lëë apostle kwnab lo Dios por kchë xaa go ni lëë apostle pxob ña xaa kik xaa go.

7 Lëë xtiits Dios pkaasyre, ni lëë meñ nii xniladzy ptyalyre Jerusalén, aan axte wi bla xipxosy meñ Israel bniladzy.

Lëë xaa xñabey xñaasy Xteb

8 Kokni Dios Xteb. Ngo nii ptee xaa tiitspey beeñtsyey Xteb kyalntson lady meñ. 9 Lëë bla xaa Cirene, ni xaa Alejandría, ni xaa Cilicia, ni bla xaa kyedzy Asia, nii chi ktoo nii lë Libertados, bislo ptilytiitsni Xteb. 10 Per xlyëbty xaa lo Xteb, porñee nonsyke Kyalbini Ntson xsyaab leñ kik Xteb pe cos ktikche Xteb lo xaa. 11 Tsigo lëë xaa kwtiix bla xaa nii këb nii biñ kwneenë Xteb Moisés ni Dios. 12 Lëë xaa pkiily meñ kyedzy ni xaa kol ni maestre ley. Singo mod lëë xaa kwnaasy Xteb aan lëë xaa kukso xaa lo xaa xñabey. 13 Byubak xaa meñ nii kwnee xuuy chëb:

—Lëë xaa gue tugak nonee në lidzy Dios ni xley Dios. 14 Ptsyon noo kwnee xaa nii lëë Jesús Nazaret knitylo lidzy Dios ni lëë xaa me ktsëë kchë costumbre nii psaan Moisés lo no.

15 Tsigo lëë xaa xñabey ni lëë kchë meñ nii nche sob siko buy lo Xteb, aan lëë xaa kon nii chak lo Xteb si chak lo tu angly.

7

Kchë tiits nii kwnee Xteb

1 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo pxosy kwnabtiits lo Xteb chëb:

—¿Pe nli nii kwneel kchë nii xkëëkiy meñoo?

2 Lëë Xteb kwëb chëb:

—Beetsy, kchësy to siñee nak to xaa kyedzy re, xñabaa lo do nii jkëëtyag to choplan xtitsaa. Worñee gon lëë pxusykoltoo no Abraham bii no nëz Mesopotamia, lëë Dios ntson byaklo lo xaa, antes nii kyey xaa nëz xtañ meñ Harán, 3 lëë Dios chëb lo xaa: "Psaan xtañoo ni kchësy meñ liidzyoo, aan kwey tañ nii kluyaa lool." 4 Tsigo lëë Abraham pchoo xtañ meñ Caldea aan lëë xaa kutso nëz Harán. Lëë loxsye kuty pxosy xaa, lëë Dios biidni xaa tañ re, laañee no do nina. 5 Per ni tublë lyu pteejty Dios lo xaa tañ re, per ni tu laa nsyo tu niy xaa pteejty Dios. Aan nikxe nii chapty xaa mëëd tiemp ko, lëë Dios chëb nii lëëw ktee xaa lo xiñ xaa tsi lëë xaa lox kety. 6 Ni lëë Dios chëb kazh nii lëë kchë meñ nii sëëd lo xtiiy xaa tsitso xtañ meñ sit, ni lëë meñ sit jkuñ xaa tsiiñ, ni lëë meñ sit ksaksi xaa tap kyoow iz. 7 Per lëë Dios chëbak nii lëë xaa ksaksi kchë meñ sit nii jkuñ meñ

Israel tsiiñ, aan loxsye ngo lëë meñ Israel kchoo siko, aan lëë meñ Israel kiid kutiitsni Dios nu. 8 Lëë Dios kwnee lo Abraham, aan lëë Dios kwnabey nii tsobey xaa, sinak tu señ nii lëë Dios tugak kakni xaa. Por ngo, tsi lëë xiñ xaa Isaac koly, tse nii ptsiil xaa xmal, lëë Abraham kwlobey xaa, aan singo gak beeñtsyey Isaac xiñ xaa Jacob, aan singo gak kwlobey Jacob ksa tsiipchop xiñ xaa. Lëë xiñ Jacob nak pxusykoltoo ksa tsiipchop xtiiy meñ Israel.

9 'Betsy xiñ Jacob nak José, aan por kyalmbidy lëë xaa pto xaa par kyey xaa Egipto. Per lëë Dios kokni José, 10 ni lëë Dios pteelaa xaa kchëlo kyalnë, ni Dios kaa ptee kyalchak lo xaa. Lëë Dios beeñ nii byo xmod José styoo Faraón rey Egipto. Ngo nii lëë xaa pso José kok José xtisy Egipto aan axte wi lidzy rey kwnabey José.

11 'Tsi lëë kpiñ biid, mban kwte meñ tyub Egipto ni Canaán, aan ptsyoldy pe nyaw pxusykoltoo no. 12 Per tsi lëë Jacob biñ nii lëë xobxtily no Egipto, lëë xaa pxaal xiñ xaa siko, xaa nii kok pxusykoltoo no. Lëë xaa kwey primer viaj. 13 Lëë pchopo viaj lëë José pchoo neñlo lo betsy, aan lëë gaa xaa byuumbey xaa. Singo lëë rey Egipto koknan pa lo tiiy sëëd José. 14 Loxsye ngo lëë José chëb lo betsy: "Kol tsikxi pxosy no ni meñ lidzy no." Tsongalyptsiipkyay meñ lidzy xaa ptsiñ Egipto. 15 Singo nak nii lëë Jacob kutso Egipto, siko kuty xaa, ni siko kuty pxusykoltoo no. 16 Lëë kwloxo bla iz lëë kchë xtsit xaa byey Siquem, aan lëëw pkyeetsy leñ paa nii kwxii Abraham con tumi lo xiñ Hamor.

17 'Lëë tsi lëë tiits nii chëb Dios lo Abraham mer kak cumplir, lëë meñ Israel ptyaly Egipto. 18 Aan lëëtyee gaa tiemp ko lëë tu rey nii byuumbeydy José kwsob kwnabey Egipto. 19 Lëë rey go pkëëti xtiiy no ni lëë xaa psaksi pxusykoltoo no, xoo kwnabey xaa psëëb pxusykoltoo no xiñ xaa nii lox chaly parñee kety mëëd. 20 Tiemp ko koly Moisés. Tu mëëd nii byo styoo Dios kok xaa, aan lëë pxosy xaa kwloolan xaa tson mëë. 21 Per tsiñee pchilodre ngolan xaa xaa, lëë xaa psëëb xaa, aan misme xiñtsyaap rey Egipto blis xaa, aan lëë me kon xaa sinak nii nyak xaa xiñ me. 22 Ngo nii pseedy Moisés kchë nii xseedy meñ Egipto, ni kok ndaan xaa por kchë nii kwnee xaa ni beeñtsyey xaa.

23 'Choow iz Moisés tsi lëë xaa kwlokyeñ tsitedy xaa lo meñ xkyedzy xaa, meñ Israel. 24 Siko kon xaa nii lëë tu xaa Egipto no ktee xcheñ tu xaa xkyedzy xaa. Aan parñee kla xaa xaa xkyedzy xaa, lëë xaa beety xaa Egipto go. 25 Nladzy xaa tsaaplaa nyeñ meñ xkyedzy xaa nii lëë Dios kteelaa meñ xkyedzy xaa por lëë xaa, per byeñdy meñ xkyedzy xaaw. 26 Lëë byaani lyu, lëë Moisés kon nii lëë chop xaa Israel nche ktily aan como lëë xaa kokladzy ntsily xaa xaa lëë xaa chëb: "Betsy to. ¿Penak nii singue nche ktily do?" 27 Tsigo lëë xaa nii no ktee cheñ xcombañer pchëëp Moisés, aan lëë xaa chëb: "¿Cho psoo gaal nii kñabeyoo loo noo, ni cho në lool nii kakoo xixtisy noo? 28 ¿Ote chakladzyoo yak kutyoo naa sinak beetyoo xaa Egipto neeg?" 29 Tsi lëë Moisés biñ ngo, lëë xaa pxooñ aan lëë xaa si nëz xtañ meñ Madián. Siko kwyo xaa ni siko koly chop xiñ xaa.

30 'Lëë kwloxo choow iz, lëë tu angly byaklo lo xaa lo tu yakitsy nii noyek kexka xan kiy nii lë Sinaí. 31 Ntseeb psee Moisés kon ngo. Tsi lëë xaa big par kan ngui xaaw, lëë xaa biñ tsiy Dios nii xñee: 32 "Naa nak xDios pxusykoltool, naa nak xDios Abraham, xDios Isaac ni xDios Jacob." Tsigo lëë Moisés bislo xisy porñee tir xtsyeb xaa, aan byaxty xaa nyuy xaa. 33 Per lëë Dios chëb lo xaa: "Blity laboo, por ntson laañee nosubniyoo. 34 Chanaa xa këksaksi meñ Egipto meñ nii ngab lon. Por ngo lëën byety par kteelaan meñ nii ngab lon. Na të tsiin kxalaa lii Egipto."

35 'Klo chëb meñ kyedzy lo Moisés: "¿Cho psool nii kñabeyoo loo noo ni cho në lool nii kakoo xixtisy noo?" Per lëë Dios pxaal xaa sinak tu xaa xñabey ni sinak tu xaa nii xteelaa. Lëë angly nii byaklo lo xaa lo yakitsy nii noyek kokni xaa. 36 Lëë Moisés kwlii pxusykoltoo no Egipto, ni beeñtsyey gaa xaa kyalntson Egipto, ni chu Nistoo Nixñë, ni tyub tañ pidzy nii kwtedy xaa choow iz ksa xaa pxusykoltoo no. 37 Ni misme gaa Moisés chëb lo meñ Israel: "Lëë Dios kxaal tu profet nii kchoo lady to, sinak nii pxaal xaa naa." 38 Lëë gak Moisés pkaal

lsa ksa pxusykoltoo no tañ pidzy. Lëë angly nii kwnee lo xaa kiy nii lë Sinaí kokni xaa. Lëë xaa pkaaxcuent xtiits ntson Dios nii xnee kyalmbañ par kteso xaaw lo no.

39 'Per koklasty pxusykoltoo no nsoob xtiits xaa, sink lëë pxusykoltoo no kokladzy mbikche nyey Egipto. 40 Lëë pxusykoltoo no chëb lo Aarón: "Chakladzy noo nii ksaal tu mdyo nii nech loo noo, por toon pe cos kok Moisés nii kwlii lëë noo xtañ meñ Egipto." 41 Tsigo lëë xaa psaa tu mdyo nii chak si chak tu becerr, ni lëë xaa beety ma mbañ par kokon xaa ma lo mdyo go. Loxsye ngo lëë xaa beeñtsyey tu lni par kleni xaa mdyo nii kwyaa con ña xaa. 42 Ngo nii lëë Dios psaan pxusykoltoo no par kleni xaa kchë mëly nii xsaani leñ kpaa. Sinrii kë leñ xkitsy Dios nii pkëë kchë profet:

Lo choow iz nii kunsë do tañ pidzy,
¿pe beety to ma dyon, par kokon do ma lon?
43 Psoobty to tiits gon,
sink lëë do kwënoy lidzy mdyo nii lë Moloc,
ni lëë do kwënoy xmëly ximdyo do Renfán,
mdyo nii psaa do par kleni do.
Por ngo lëën kwi lëë do xtañ do,
aan lëë do kxalaa tu laañee mastre sit lo Babilonia.

44 'Tyub nii kwyo pxusykoltoo no tañ kwënoy xaa lidzy Dios nii kwyaa con ladx. Leeñgo kwyotsey table nii kë ley. Lëë yu go kwyaa sinak nii kwnabey Dios lo Moisés, tsiñee chëb xaa nii ksaa xaaw sinak nii kon xaaw. 45 Lëë pxusykoltoo no byaani yu go aan tsi lëë meñ xkyedzy no ptsiñ xtañ meñ sit ksa Josué, wiw ptsiñni xaa. Siko kwlii Dios kchë meñ nii nol kyedzy ko par ktee Dios kyedzy ko lo pxusykoltoo no. Aan singo kwëngob xaa yu go axte xtiemp David. 46 Lëë rey David bleni Dios, aan kokladzy xaa nsaa xaa tu laañee nyo xDios meñ Israel. 47 Per lëël Salomón nak nii psaa lidzy Dios. 48 Nikxe nii nody Dios nii sob kpaa leñ yu nii chaa con ña meñ. Sinak chëb Dios lo profet:

49 Kpaa nak laañee sobaa xñabeyaa,
lo kislyu xson niyaa.
¿Xa xña yu nii ksaa do par naa? xñee Dios,
¿o xa xñaa gaa laañee kxiladzyaa?
50 ¿Pe lëdy con ñan nayak psan kchë cos?

51 'Per lëë do, chëb Xteb, tugak nguiedzy nak styoo do. Chaklasty to jkëëtyag to xtiits Dios. Nak to sinak meñ nii xyuumbeydy Dios. Tugak xtilyni do Kyalbini Ntson. Lëësyak pxusykoltoo do nak to. 52 ¿Pe kwyo tu profet dyon nii psaksidy pxusykoltoo do? Lëë pxusykoltoo do beety kchë xaa nii kwnee nii lëë Crist kiid, aan lëë na nii lëë Crist biid, lëë do kokniladzy xaa ni lëë do beety xaa. 53 Lëë angly biidni xley Dios lo do, per xsaldy tow.

Xkyalkuty Xteb

54 Tsiñee lëë xaa xñabey lox biñ kchë nii kwnee Xteb, per nli busy blëë xaa lo Xteb axte chawlay xaa. 55 Tsigo lëë Xteb nii nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo blëp lo leñ kpaa aan lëë xaa kon xkyalntson Dios, ni lëë xaa kon nii lëë Jesús kusoli kwi Dios nëzli. 56 Aan lëë xaa chëb lo xaa xñabey:

—¡Kol kuy leñ kpaa gaanoo! Lëën chan nii lëë Xiñ Dios nii pxaal xaa so kwi xaa nëzli.

57 Per lëë xaa xñabey koñee ptsetyag, aan lëë xaa bislo chuptsyë yë xaa, lëë xaa kwseñ Xteb. 58 Lëë xaa kwlii Xteb leñ kyedzy aan lëë xaa pteekyo Xteb. Lëë tu xaa nii pcholë Saulo byaani xab kchë meñ nii kukteekyo Xteb. 59 Aan mentre lëë xaa no kteekyo Xteb, lëë Xteb chëb lo Jesús:

—Jesús, pkaaxcuent xkyalbiniin.

60 Loxsye ngo lëë xaa psoxib aan lëë xaa kwchuptsyë nguiedzy xñee xaa:

—Tat Tios, ksaldyoo xtol meñ re.

Aan loxsye kwnee xaa singo, lëë xaa kuty.

8

1 Aan kwyo Saulo conforme nii kuty Xteb.

Lëë Saulo kënlaag meñ nii xniladzy xtiits Dios

Misme tse go lëë meñ bislo xsaksi meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no Jerusalén aan kchësy meñ nii xniladzy pchoots klyaal tyub xtañ meñ Judea ni Samaria. Xaktyee apostle byaan Jerusalén. 2 Lëë bla xaa nii buen styoo kujkeetsy Xteb ni mban biiñ xaa. 3 Mentre gaa lëë Saulo kënlaag meñ nii xniladzy xtiits Dios, xsyëëb xaa yu por yu xkwii xoo xaa kwnaa ni mguiy chilo xaa skiib.

Lëë Felip xluuy xtiits Dios lo meñ Samaria

4 Per lëë kchë meñ nii pchoo Jerusalén
xluuy xtiits Dios nii xteelaa laañee
xtsiiñtyee meñ. 5 Wi Felip pchoo Jerusalén,
aan lëë xaa kwey leñ kyedzy Samaria aan
lëë xaa bislo xñee xaa lo meñ nii lëë Jesús
nak xaa nii pxaal Dios. 6 Tsiñee lëë meñ
kon kchë kyalntson nii chuuñtsyey Felip,
lëë meñ pkaal lsa par jkëëtyag meñ nii xñee
Felip. 7 Ndaly meñ nii no kyalbini mal
leñ styoo byak, aan chuptsyë kyalbini mal
xchoo leñ styoo meñ go, ni ndaly meñ nii
kutoo ni meñ nii xsyëdy byak. 8 Por ngo ble
meñ kyedzy ko.

9 Per leñ kyedzy ko kwyo tu xaa nii
pcholë Simoñ. Chuuñtsyey xaa kyalbruj
aan chuuñ ksee xaa meñ Samaria, xñee xaa
nii tu xaa non nak xaa. 10 Kchësy xaa wiñ ni
xaa kol xkëëtyag xtiits xaa aan xñee meñ:

—Lëë xaa gue noy xkyalwnabey Dios.

11 Kchësy meñ psal xaa, porñee con
xkyalbruj xaa xtse beeñ ksee xaa meñ.
12 Per tsiñee lëë meñ bniladzy xtiits Jesús
nii ptsiñni Felip, lëë meñ byeñ xa nak
xkyalwnabey Dios, ni lëë meñ kwchobnis,
nikxe mguiyo nikxe gaa kwnaaw. 13 Aan
axte wi Simoñ bniladzy ni kwchobnis, aan
lëë xaa bislo kwënal xaa Felip, xsee xaa
chan xaa kchë kyalntson nii chuuñtsyey
Felip.

14 Tsiñee lëë apostle nii ncheno Jerusalén
biñ nii lëë meñ Samaria bniladzy xtiits
Dios, lëë xaa pxaal Pedre ni Juan siko.
15 Tsiñee lëë xaa ptsiñ, lëë xaa kwnab lo
Dios por kchë meñ Samaria nii bniladzy
parñee sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo meñ
go. 16 Porñee lëë meñ go kwchobnis worñee
bniladzy meñ go xtiits Dios nii xñee cho
nak Jesús, per ni tu leñ styoo meñ go karty
sëëb Kyalbini Ntson. 17 Lëë Pedre ni Juan
pxob ña kik meñ go, aan lëë Kyalbini Ntson
kwsëëb leñ styoo meñ go.

18 Tsi lëë Simoñ kon nii lëë Kyalbini
Ntson xsyëëb leñ styoo meñ tsi lëë apostle
xob ña kik meñ, lëë xaa kwlii tumi, 19 aan
lëë xaa chëb:

—Kol kneetsy kyalwnabey gue lon
parñee kchë kik meñ nii kxobaa ñan sëëb
Kyalbini Ntson leñ styoo.

20 Tsigo lëë Pedre chëb:

—Deelba nitylool kchë xtumil. ¿Xa nanoo
nii sil nii xkady Dios? 21 Nonguialdy nii
kuuñtsyeyoo tsiiñ nii chuuñtsyeey noo, por
chan Dios nii nguidy no styool. 22 Psaan
xtoloo, aan kwnab lo Dios nii ktsily xaa tol
nii psya leñ styool. 23 Por chanaa nii tir
chak mbiidyoo, ni chanaa nii xlaady tol lii.

24 Tsigo lëë Simoñ kwëb chëb:

—Kol nab lo Dios por naa, parñee ktsy-
ooldyaa kchë nii në do lon.

25 Loxsye bitiits apostle cho nak Jesús,
ni loxsye bluuy xaa xtiits Dios, lëë xaa
bikche sey xaa Jerusalén, aan ndaly kyedzy
Samaria nii ptedy xaa bluuy xaa xtiits Dios.

Lëë Felip chutiitsni tu xaa Etiopía

26 Loxsye ngo, lëë tu xangly Dios chëb lo
Felip:

—Ligier kwey nëz kyety, nëz nii xchoo
Jerusalén xtsiñ Gaza.

Lëë nëz ko xtyedy nëz tañ pidzy. 27 Lëë
Felip si aan lëë tu xaa Etiopía pkaa lo xaa
nëz. Tu xaa non nak xaa go, lëë xaa xkotsey
kchë xtumi kwnaa nii nak rey Etiopía nii
lë Candace. Lëë xaa kukiily lay lo Dios
Jerusalén. 28 Lëë xaa sey xtañ xaa, sobsye
xaa leñ tu carret, xlab xaa libre nii pkëë
profet Isaías. 29 Tsigo lëë Kyalbini Ntson
chëb lo Felip:

—Big kex xan carret ke.

30 Tsi lëë Felip big, lëë xaa biñ nii lëë
xaa Etiopía go no klab libre nii pkëë profet
Isaías. Tsigo lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe xyeeñoo libre nii no klaboo?

31 Lëë xaa Etiopía chëb:

—¿Xa kyeeñ no deelñee kindy cho kñë lon
xa nako?

Tsigo lëë xaa chëb lo Felip:

—Kwyëp aan kwsob kwin.

32 Sinrii xñee laañee no klab xaa Etiopía
go:

Sinak nii chixi meñ mëkwxiily nii kety, kuxi
meñ xaa,
ni nak xaa sinak tu mëkwxiily nii chupt-
syëdy tsi xtsiib meñ ma,
por kwchuptsyëdy xaa.
33 Psaksi meñ xaa, aan ni tu cho beeñdy
xkyalxtisy xaa.
¿Cho lë nii kñë xa kok kchë meñ nii kwyo
xtiemp xaa?
Por lëë xaa seyle, sodre xaa lo kislyu.

34 Tsigo lëë xaa Etiopía chëb lo Felip:
—Beeñ favor kwnë lon dyon cho por lëë xñee profet nrii, ¿pe por lëë xaaw, ote por stu meño yak?
35 Lëë Felip bislo chëb xa nak laañee no klab xaa, aan singo mod lëë Felip chëb lo xaa cho nak Jesús. 36 Lëë tsi lëë xaa sitedy tu laañee no nis, lëë xaa Etiopía chëb lo Felip:
—Xaatee mbëë no nis nu. ¿Pe chiloody kaa dyon chobnisaa?
37 Lëë Felip chëb:
—Deelñee xniladzyoo tyub styool, schilow.
Lëë xaa Etiopía kwëb chëb:
—Xniladzyaa nii Jesucrist nak Xiñ Dios.
38 Tsigo lëë xaa kwnabey kwsotse carret, aan lëë xaa kwsëëb lo nis chop xaa Felip, aan lëë Felip pchoobnis xaa. 39 Tsi lëë xaa pchoo lo nis, lëë xKyalbini Ntson Dios biy Felip. Aan bikchedre nyan xaa Felip, per xle xaa lëë xaa byo nëz. 40 Tsi lëë Felip byeñ lëë xaa tse so tu kyedzy nii lë Azoto, siko pchoo xaa lëë xaa si Cesarea. Aan kchë kyedzy nii kwtedy xaa bluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús.

9

Lëë Saulo xniladzy xtiits Jesús (Hch. 22:6-16; 26:12-18)

1 Mentre gaa lëë Saulo tugak nonee nii lëë xaa kuty xpëëdscuel Jesús. Por ngo, lëë xaa kunee lo xaa nii xñabey lo pxosy. 2 Aan lëë xaa kwnab tublë kitsy parñee con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy lëë xaa tsinaasy kchë meñ nii no xlad Jesús nii chi kchë ktoo nii sob Damasco. Nol kik xaa nii lëë xaa tsikni kchë meñ nii kñaasy xaa Jerusalén, nikxe kwnaaw nikxe gaa mguiyo. 3 Per lëë xaa merle ktsiñ Damasco, tsi lëë tu bini nii sëëd sëëb kpaa bibëly kyako kwi xaa. 4 Lëë xaa byab lyu, aan lëë xaa biñ tsiy tu xaa nii xñee:
—Saulo, Saulo, ¿penak nii xsaksil naa?
5 Tsigo lëë Saulo kwnabtiits chëb:
—¿Chool?
Aan lëë tsiy xaa go kwëb chëb:
—Naa nak Jesús, xaa nii xsaksil.
6 Tsigo lëë Saulo bislo xisy lo kyalxtseeb chëb:
—¿Pe cos chakladzyoo nii kuuñtsyeyaa?
Aan lëë Jesús chëb:
—Kuxche aan kwey leñ kyedzy. Siko no tu xaa nii kñë pe cos kuñoo.
7 Kchë xaa nii ksa Saulo si ptsyeb, porñee biñ xaa tsiy xaa nii kwnee, per ni tu cho kondy xaa. 8 Loxsye ngo lëë Saulo kuxche lo lyu, per tsi lëë xaa pxaly lo xaa pchilodre nyan xaa. Nak nii lëë xaa nii ksa xaa si kwseñ ña xaa par ktsiñ xaa Damasco. 9 Siko kwlës xaa tson kpidz. Pchilody nyan xaa, aan ni tu pe tawdy xaa ni ni tu pe kowdy xaa.
10 Leñ kyedzy Damasco kwyo tu xaa nii xniladzy xtiits Dios nii pcholë Ananías. Lëë Dios byaklo lo xaa lo tu mgaal chëb:
—¡Ananías!
Aan lëë Ananías kwëb chëb:
—Lëën nrii, Tat Tios.
11 Tsigo lëë Dios chëb:
—Kuxche aan kwseñ nëz nii xñee meñ Tubli, aan tsiñee ktsiiñoo laañee sob lidzy Judas kwnabtiits por tu xaa Tarso nii lë Saulo. Lëë xaa noyutiitsni naa. 12 Lëë xaa kon tu xaa nii lë Ananías lo mgaal nii xsyëëb laañee nix xaa, xob ña lady xaa parñee kpikche kan xaa stub.
13 Tsiñee lëë Ananías biñ ngo, lëë Ananías chëb:
—Tat Tios, ndaly meñ noyutiits lon xa nak xaa go ni kchë kyalnë nii no kteedy xaa kchë meñ nii xniladzy lii nii no leñ kyedzy Jerusalén. 14 Lëë na lëë xaa sëëdak nu con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy par koy xoo xaa kchë meñ nii xniladzy lii.
15 Per lëë Dios chëb:
—Kwey, por lëë xaa kwlen parñee kluuy xaa xtitsaa lo meñ sit ni lo xrey meñ sit ni lo meñ Israel. 16 Lëën kluy kchë kyalmban nii tedy xaa por naa.
17 Tsigo lëë Ananías kwey laañee kwlës Saulo. Tsiñee lëë xaa kwyo leñ yu, lëë xaa pxob ña xaa lady Saulo aan lëë xaa chëb:
—Saulo, lëë Jesús, xaa nii byaklo lool nëz nii sëëdoo, pxaal naa parñee kpikche kanoo stub ni sëëb Kyalbini Ntson leñ styool.
18 Wor go kazh lëë tublë cos nii nyaa si nyaa lbey pchoo lo xaa aan lëë xaa kon stub. Tsigo lëë xaa kuxche aan lëë xaa kwchobnis. 19 Loxsye ngo lëë xaa taw par jkaa xaa fuersy stub.

Lëë Saulo xluuy xtiits Dios Damasco

Lëë Saulo kwlës bla kpidz lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no Damasco, 20 aan lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios lo meñ leñ ktoo, xñee xaa nii lëë Jesús nak Xiñ Dios.
21 Kchësy meñ nii pkëëtyag nii kwnee xaa xsee, xñee:
—¿Pe lëdy lëë xaa gue nayak kënlaag kchë meñ Jerusalén nii no xlad Jesús? ¿Ni pe lëdy kaa par tsikni xaa kchë meñ nii kñaasy xaa lo xaa xñabey lo pxosy sëëd xaa nu?
22 Per lëë Saulo pkaare fuersy, aan axte beeñ kchop xaa kik kchë meñ Israel nii no Damasco, tsiñee xñee xaa lo meñ nii nli lëë Jesús nak xaa nii pxaal Dios.

Lëë Saulo xtyelaa lo meñ Israel

23 Lëë kwloxo bla kpidz, lëë meñ Israel kwnee lsa dyon xa kuty xaa Saulo, 24 per blyëëdy lëë Saulo koknano. Aan tsel kyool ni yutsye kwche mbës xaa chu puert nii kë chu kyedzy par kuty xaa Saulo. 25 Per lëë meñ nii no xlad Saulo kwloo Saulo leñ tu tskwidy ngol aan lëë xaa blity meñ tub chex pyedzy nii ntse kyako kyedzy wor kyool, aan singo lëë Saulo kwtelaa.

Lëë Saulo xtsiñ Jerusalén

26 Tsiñee lëë Saulo ptsiñ Jerusalén, lëë xaa kokladzy nsyëëb xaa lady meñ nii nakle xpëëdscuel Jesús, per kchësy meñ ptsyeb kon xaa porñee bnilasty meñ nii wi xaa tse nak xpëëdscuel Jesús. 27 Per lëë Bernabé kuni xaa lo apostle. Aan lëë Bernabé bitiits nii lëë Saulo kon Jesús nëz, ni lëë xaa bitiits xa mod kwnee Jesús lo Saulo, ni lëë xaa bitiits nii ptsyebty Saulo kwnee Saulo lo meñ Damasco cho nak Jesús. 28 Loxsye ngo lëë Saulo kwsëëb lady xpëëdscuel Jesús leñ kyedzy Jerusalén aan lëë xaa bislo xñee xaa cho nak Jesús lo meñ. 29 Bitiitsni xaa ni ptilytiitsni xaa meñ Israel nii xñee tiits griego, per lëë meñ go kwyoxko kuty xaa. 30 Tsiñee lëë meñ nii nak xpëëdscuel Jesús byeño, lëë xaa kuni Saulo kyedzy Cesarea, aan siko lëë xaa pxaal xaa nëz Tarso.
31 Leñ tse go mbëë pañ kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios nii kwyo Judea, ni Galilea, ni Samaria ni ptsyeb meñ go Dios. Lëë Kyalbini Ntson beeñ meñ go yudar, por ngo lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyalyre.

Lëë Eneas xyak

32 Leñ tse go lëë Pedre kutedy lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan lëë xaa kutedy lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy nii lë Lida. 33 Leñ kyedzy ko lëë xaa kutedy lo tu xaa nii pcholë Eneas. Kok xon iz nii chilody tsische Eneas, porñee tyub xaa kutoo. 34 Lëë Pedre chëb lo xaa:
—Eneas, lëë Jesucrist kuuñ kyak lii. Kuxche aan ptuub xtal.
Wor go kazh lëë Eneas kuxche, 35 aan kchësy meñ Lida ni meñ Sarón nii kon kuxche Eneas bniladzy xtiits Dios.

Lëë Dorcas xpañ

36 Tiemp ko kwyo tu kwnaa nii xniladzy xtiits Dios leñ kyedzy Jope nii pcholë Tabita. (Lëë con tiits griego xñee meñ me Dorcas.) Tugak chuñ me yudar meñ nii no lyaadzy. 37 Lëë Dorcas kwxaaknë aan lëë me kuty. Loxsye pkasy meñ me, lëë me pxob meñ tu leñ yu nii sob klaa. 38 Kexka Lida nche Jope. Por ngo, tsiñee lëë meñ Jope nii xniladzy xtiits Dios biñ nii lëë Pedre so leñ kyedzy Lida, lëë meñ go pxaal chop xaa nii kunitiits lo Pedre chëb:
—Klyëëdyoo, sinusy kol tsoo Jope.
39 Lëë Pedre sinal aan tsiñee lëë xaa ptsiñ, lëë meñ kuni xaa laañee xoob tuukwnaa go, aan lëë kchësy kwnaa viud ptyop kyako kwi xaa choon xluuy kchë vestid ni mankw nii psaa Dorcas worñee bii mbañ me. 40 Tsigo lëë Pedre kwlii kchësy meñ ley, lëë xaa psoxib, aan lëë xaa kwnee lo Dios. Loxsye ngo lëë xaa buy lo kwnaa kuty ko, aan lëë xaa chëb:
—Tabita, kuxche.
Tsigo lëë me pxaly lo me. Tsi lëë me kon Pedre, lëë me kwsobli. 41 Lëë xaa kwseñ ña me aan lëë me psoli xaa. Loxsye ngo lëë xaa kwtsyetsy meñ nii xniladzy xtiits Dios ni lëë xaa kwtsyetsy kchë kwnaa viud nii nche worñee lëë xaa ptsiñ parñee kan meñ nii lëë me pañ. 42 Lëëw koknan kchësy meñ nii no leñ kyedzy Jope, aan ndaly meñ bniladzy Dios. 43 Ndaly kpidz kwlës Pedre lidzy tu xaa nii xkuutsy kidy nii pcholë Simoñ nii no leñ kyedzy ko.

10

Lëë Pedre chi lidzy Cornelio

1 Leñ kyedzy Cesarea kwyo tu xaa nii
pcholë Cornelio. Xñabey xaa lo tu kyoow
soldad nii sëëd nëz Italia. 2 Buen xaa ni
xtsyeb xaa Dios kchë meñ lidzy xaa. Nroob
tumi xtee xaa par kuñ xaa meñ Israel yu-
dar, ni tugak chutiitsni xaa Dios. 3 Lëë tu
wtse, siik las tres, lëë tu xangly Dios byaklo
lo xaa aan nyë kon xaa nii lëë angly ko
kwsëëb laañee sob xaa chëb:
—¡Cornelio!
4 Ptsyeb Cornelio buy lo angly, per lëë
xaa kwnabtiits, chëb xaa:
—¿Pe nëël?
Tsigo lëë angly chëb:
—Lëë Dios biñ xtiitsoo ni lëë xaa kon
kchë nii no kteedyoo par kuñoo yudar meñ
nii no lyaadzy. 5 Kon cho pxaal leñ kyedzy
Jope tsitsyetsy Simoñ, xaa nii xñee gak meñ
Pedre. 6 Lidzy stu Simoñ nii xkuutsy kidy
nii sob lidzy kexka chu nistoo xkwës xaa.
7 Tsiñee lëë angly nii kwnee lo Corne-
lio bi, lëë Cornelio kwtsyetsy chop xaa
nii xkyë tsiiñ lo xaa ni lëë xaa kwtsyetsy
tu xsoldad xaa nii xniladzy xtiits Dios.
8 Loxsye bitiits Cornelio kchë nii ptsyool
xaa, lëë xaa pxaal xmos xaa Jope.
9 Lëë byaani lyu, tsel xwe ngbidz lëë
Pedre kwyëp kik yu par kutiitsni xaa Dios.
Lëë gaa xaa nii pxaal Cornelio mer ktsiñ
Jope. 10 Kwlaañ Pedre aan kokladzy xaa
nyaw xaa, per mentre lëë siily noyaklo, lëë
xaa kwneexkaal 11 nii lëë kpaa byaly, aan
lëë tublë sinak ladx mant ngol sëëd sëëb
nxituusy ksa tap skiñ ladx ko. 12 Lo ladx
ko kë kchëlo ma nii no lo kislyu, sinak ma
nii sob tap niy, ni mëël, ni kchë ma nii sob
xikw. 13 Tsigo lëë Pedre biñ tsiy tu xaa nii
chëb:
—Pedre, kuso, beety kchë ma gue aan
taw ma.
14 Per lëë Pedre kwëb chëb:
—Chilodyo, por wi ma nii xtyaawdy kë lo
ladx ke, aan lo nii mbañaa karty kawaa ma
nii nonguialdy ktyaaw.
15 Lëë tsiy xaa go kwnee stub chëb:
—Kñeedyoo nii chilody kaawoo nii xñee
Dios nii schilo ktyaaw.
16 Tson vuelt biñ xaa tsiy xaa go, axte
tsigolye lëë ladx ko byëp kpaa stub. 17 Lëë
Pedre no kyalnë dyon xa kyeñ xaa kchë nii
kwnee Dios lo xaa lo mgaal go, tsi lëë xaa
nii pxaal Cornelio ptsiñ chu puert xñabtiits
dyon pa nak lidzy Simoñ. 18 Nguiedzy
kwnabtiits xaa dyon pe siko xkwës tu xaa
nii lë Simoñ nii xñee meñ Pedre. 19 Aan
como lëë Pedre bii no kyalnë nii dyon xa
kyeñ xaa kchë nii chëb Dios lo xaa lo mgaal
go, lëë Kyalbini Ntson chëb lo xaa:
—Buy gaanoo, tson meñ xyub lii. 20 Kuso,
byety aan kunal meñ gue. Jkañdy kikoo,
por naa pxal meñ gue.
21 Tsigo lëë Pedre byety aan lëë xaa chëb
lo xaa nii pxaal Cornelio:
—Naa nak xaa nii xyub to. ¿Pe cos tsiiñ
sëëd to?
22 Lëë xaa nii pxaal Cornelio kwëb chëb:
—Xmandad Cornelio syoop noo. Tu xaa
nii xñabey lo tu kyoow soldad nak xaa.
Buen xaa, xtsyeb xaa Dios, ni kchë meñ
Israel xle lo xaa. Lëë tu xangly Dios chëb
nii no kwetsy xaa lii par tsil lidzy xaa tsiin
jkëëtyag xaa kchë nii këëboo.
23 Tsigo lëë Pedre pteedy xaa nëz leñ yu,
aan lëë xaa ptseñ ksa xaa kyool go. Lëë
byaani lyu, lëë Pedre sinal ksa bla xaa nii
xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy Jope.
24 Lëë byaani stu lyu lëë xaa ptsiñ Ce-
sarea. Lëë gaa Cornelio tse nche mbës
ksa meñ lidzy ni xamigw xaa nii kwtsyetsy
xaa. 25 Tsi lëë Pedre ptsiñ chu yu, lëë Corne-
lio pchoo kuktsiilnëz xaa aan lëë Cornelio
psoxib lo xaa sinak nii nyak xaa tu xaa non.
26 Per lëë Pedre bliso xaa chëb:
—Kusoli, por sinakakaa nakoo.
27 Aan mentre lëë xaa bii sinee, lëë Pedre
kwsëëb leñ yu aan lëë xaa kon nii sin-
gootyee ndaly meñ tse nche mbës. 28 Tsigo
lëë Pedre chëb:
—Nan buen do gon nii chilody ktsiil lsa
tu meñ Israel meñ sit o sëëb kaa xaa leñ
lidzy tu meñ sit. Per lëë Dios bluuy lon
lo tu mgaal nii nody nii kpixladzyaa meñ
sit. 29 Por ngo, siñee kwtsyetsy to naa,
lëën syely. Blyëëdyaa. Ni tu pe chëptyaa.
Lëë nina na busy, chakladzyaa kaknanaa
penak kwtsyetsy to naa.
30 Tsigo lëë Cornelio kwëb chëb:
—Natse chako tap kpidz, misme wor re
gak lëën so leñ lidzyaa nu, cholaa lay nii
chak lo Dios wor wtse aan lëëtyee gaa tse go
tawdyaa par kuuñ ksakaa Dios, tsiñee lëë
tu xaa nii nakw tu ladx nii xpibëly byaklo

lon. 31 Aan lëë xaa në lon: Cornelio, lëë Dios gon biñ xlayoo ni lëë xaa kon kchë nii no kteedyoo par kuñoo yudar meñ nii no lyaadzy. 32 Lëë nana busy kwnabey nii kaktsyetsy Simoñ, xaa nii xñee gak meñ Pedre. Lëë xaa so leñ kyedzy Jope. Lidzy stu Simoñ nii xkuutsy kidy nii sob lidzy kexka chu nistoo xkwës xaa. 33 Por ngo nii blyëëdyaa lëën pxal xaa nii biid kyub lii, aan buen nii sëëdoo. Lëë na chan Dios nii lëë noo nche nu par jkëëtyag noo kchë nii pxaal Dioosoo sëëdneel loo noo.

Kchë nii kwnee Pedre lidzy Cornelio

34 Tsigo lëë Pedre bislo kwnee chëb:

—Na si nagon, lëën xyeñ nii nli lëdy wi Dios xsee chan meñ, 35 sink kchë meñ nii xsal xaa ni chuuñtsyey nii xñabey xaa, kchë meñ go xyo styoo xaa. 36 Lëë Dios kwnee lo meñ Israel nii lëë Jesucrist kiidni tiits nii kchoobladzy styoo meñ. Lëë Jesucrist nak xaa nii xñabey kchë lo meñ. 37 Nan do gon pe cos kok tyub xtañ meñ Israel. Galilea bislow, loxsye kwnee Juan nii no nii chobnis meñ. 38 Ni nan gaa to xa kwle Dios Jesús Nazaret ni xa kwsëëb Kyalbini Ntson leñ styoo xaa. Aan lëë Dios ptee kyalwnabey lo xaa parñee kuñ xaa kyalbuen ni kuuñ kyak xaa kchë meñ nii no ksaksi xaatox lo kyalkits. Kchë ngo beeñtsyey xaa porñee chop xaa Dios nak. 39 Lëë noo chutiits kchë nii ptyon noo beeñtsyey Jesús leñ kyedzy Jerusalén ni tyub xtañ meñ Israel. Loxsye ngo lëë meñ beety xaa, pkëë meñ xaa lo crusy. 40 Per tse nii kwloxo tson kpidz lëë Dios beeñ kpañ xaa, aan lëë xaa byaklo loo noo. 41 Byaklody xaa kchë lo meñ, sink xaktyee kchëë noo siñee kwlel Dioos noo, ptyon noo xaa par kutiits noo nii nli pañ xaa. Ptyaaw noo ni ptyow noo ksa noo xaa loxsye pañ xaa. 42 Aan lëë xaa pxaal lëë noo kñee noo lo meñ nii lëë Dios pso xaa par kñabey xaa lo meñ kuty ni lo meñ mbañ. 43 Ni kwneel gaa kchësy profet cho nak Jesús, ni kwneel gaa xaa nii kchësy meñ nii kniladzy xtiits Jesús kpily xtol.

Lëë Kyalbini Ntson xsyëëb leñ styoo meñ sit

44 Lëë Pedre bii nonee, tsiñee lëë Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo kchësy meñ nii nche jkëëtyag nii xñee xaa. 45 Aan lëë meñ Israel nii xniladzy nii kwey ksa Pedre psee kon nii wi leñ styoo meñ sit blaa Dios kwsëëb Kyalbini Ntson, 46 porñee biñ xaa nii lëë kchë meñ go xñee xaatke ntson Dios con stu clasy tiitsë. 47 Tsigo lëë Pedre chëb:

—¿Pe no gaa dyon cho jka nis par chobnis kchë meñ re, por misme Kyalbini Ntson nii kwsëëb leñ styoo no kwsëëb leñ styoo kchë meñ re?

48 Aan lëë xaa kwnabey kwchobnis meñ go con xtiitspey Jesucrist. Loxsye ngo lëë kchë meñ go kwnab nii kwës Pedre bla kpidz.

11

Lëë Pedre chikni tiits lo meñ nii xniladzy nii no Jerusalén

1 Lëë apostle ni kchë meñ nii xniladzy nii no tyub xtañ meñ Israel biñ nii lëë bla meñ sit bniladzy xtiits Dios. 2 Per tsiñee lëë Pedre ptsiñ Jerusalén, lëë bla meñ Israel kwneenë Pedre, 3 chëb xaa:

—¿Penak nii kusëëboo lidzy meñ sit, ni tawnil kchë meñ go?

4 Tsigo lëë Pedre bislo bitiits xa kwey xaa lidzy Cornelio, lëë xaa chëb:

5 —Leñ kyedzy Jope son, aan tsiñee lëën noyutiitsni Dios, lëë tu mgaal kwtedy lon, aan lëën kon tublë ladx mant ngol nii sëëdsëëb kpaa nxituusy ksa tap skiño aan lëëw byab axte laañee son. 6 Tsiñee lëën big kex par kuy nyëën dyon pe cos kë lo ladx ko, lëën kon kchëlo ma nii sob tap niy, kchëlo ma tox, ni kchëlo mëël, ni kchëlo ma nii sob xikw. 7 Aan lëën biñ tsiy tu xaa nii në lon: “Pedre, kuso, beety ma gue aan taw ma.” 8 Per lëën chëp: “Chilodyo, por wi ma nii xtyaawdy kë lo ladx ke, aan lo nii mbañaa karty kawaa ma nii nonguialdy ktyaaw.” 9 Tsigo lëë tsiy xaa nii sëëd kpaa në lon stub: “Kñeedyoo nii chilody kaawoo nii xñee Dios nii schilo ktyaaw.” 10 Tson vuelt biñaa tsiy xaa go. Loxsye ngo lëë ladx ko byëp kpaa stub. 11 Wor go kazh lëë tson xaa kwlañ lidzy xaa nii kwlësaa. Cesarea pchoo xaa biid kyub xaa naa. 12 Aan lëë Kyalbini Ntson në lon: “Kunal, jkañdy kikoo.” Wi ksa xoop xaa re kwsënal naa, ksa noo psyëëb leñ lidzy tu xaa 13 nii bitiits loo noo xa byaklo tu angly

chilidzy xaa chëb: “Pxaal meñ leñ kyedzy Jope tsitsyetsy Simoñ, xaa nii xñee gak meñ Pedre. 14 Aan lëë Pedre kñë xa telaal ni xa telaa meñ liidzyoo lo tol.” 15 Tsiñee lëën bislo xñen, lëë Kyalbini Ntson nii klootyee kwsëëb leñ styoo no kwsëëbak leñ styoo meñ go. 16 Tsigo lëën psaladzy xtiits Jesús tsiñee chëb xaa: “Nli nii lëë Juan pchoobnis con nis sye, per lëë do chobnis con Kyalbini Ntson.” 17 Por ngo, deelñee wi lo meñ sit ko pteedy Dios xKyalbini Ntson, ¿cho nakaa parñee jkaan Dios? Por singo gak bneetsy xaa Kyalbini Ntson lo no.

18 Tsiñee lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no Jerusalén lox biñ ngo, kwneedre xaa, sink lëë xaa ptee skizh lo Dios chëb xaa:

—¡Wi meñ sit tsigo busy kteelaa Dios lo tol ni wi meñ sit jkaa kyalmbañ nii xnitylody!

Meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios

19 Loxsye kuty Xteb, ndaly kyalnë nii kwtedy kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan no meñ go pxooñ ptsiñ axte Fenicia, Chipre ni Antioquía. Nonstyee lo meñ Israel kwnee meñ go cho nak Jesús. 20 Per lëë bla xaa Chipre ni xaa Cirene nii xniladzy xtiits Dios ptsiñ leñ kyedzy Antioquía aan wi lo meñ sit kwnee xaa cho nak Jesús. 21 Lëë Dios kokni xaa, aan ndaly meñ go ptikche styoo lo Dios aan lëë meñ go bniladzy xtiits Dios. 22 Tsiñee lëëw biñ meñ nii xniladzy nii no Jerusalén, lëë xaa pxaal Bernabé kyedzy Antioquía. 23 Tsiñee lëë Bernabé ptsiñ, ble xaa kon xaa xkyalnsaak Dios aan lëë xaa kwnab nii ksaandy meñ go xtiits Dios. 24 Tu xaa buen nak Bernabé. Nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo xaa ni nyoo nii tyub styoo xaa xniladzy xaa xtiits Dios. Aan ndaly meñ go big lo Dios.

25 Loxsye ngo lëë Bernabé si Tarso sikyub Saulo. Aan tsi lëë xaa ptsil xaa, lëë xaa kuni xaa Antioquía. 26 Nder tu iz kwlës xaa lo meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios aan ndaly meñ beeñ kseedy xaa. Lëë meñ Antioquía klootyee kwnee lo meñ nii no xlad Jesús Cristiañ.

27 Leñ tse go lëë bla profet pchoo Jerusalén kwey Antioquía. 28 Lëë tu profet nii pcholë Agabo kusoli lady meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan por Kyalbini Ntson lëë xaa kwnee nii lëë kpiñ kiid tyub lo kislyu, aan nli gaa lëë kpiñ go biid iz nii kwnabey Claudio. 29 Tsigo lëë meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios kwnee dyon xa kuñ xaa yudar meñ nii xniladzy nii no Judea. 30 Aan lëë xaa ptop nii pchilootyee lo xaa par kxaal xaaw lo kchë xaa kol nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no tyub Judea. Lëë Saulo ni Bernabé kuni kchë nii ptop meñ go.

12

Lëë Pedre no skiib

1 Leñ tse go lëë rey Herodes bislo psaksi bla meñ nii xniladzy xtiits Dios. 2 Lëë xaa pxaal soldad kukyeety betsy Juan nii pcholë Jacob con spad, 3 aan como kon xaa nii byo kchë ngo styoo meñ Israel, lëë xaa kwnabey pkaa wi Pedre. Kchë ngo beeñtsyey xaa leñ tse nii chak lni nii xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur. 4 Loxsye pkaa Pedre, lëë Herodes kwloo xaa skiib, aan tap tiiy soldad kwënap xaa, tap kaa soldad tu tiiy. Nladzy Herodes kwii xaa Pedre loxsye te paskw parñee kñab meñ kyedzy kety Pedre. 5 Per nikxe nii tsiitsy kwyo Pedre skiib, tugak kwnab meñ nii nak ksa xaa nii kakni Dios xaa.

Lëë Dios xkwii Pedre skiib

6 Kyool nii kxe kwii Herodes Pedre par kñab meñ kyedzy kety Pedre. Lëë Pedre nixyesy leñ skiib nxituusy ña xaa con chop lë caden. Nix kaa tuga soldad kwi xaa, ni lëë stubla gaa soldad nche nap chu skiib, 7 tsiñee lëë tu xangly Dios ptsiñ, aan lëë tu bini ngol kwë leñ skiib. Lëë angly pteexug kwi Pedre par kna Pedre, aan lëë angly chëb:

—Sinusy kuxche.

Tsigo lëë caden nii nxituu ña Pedre byak, 8 aan lëë angly chëb:

—Kokw xaboo ni pkëëniy laboo.

Loxsye beeñtsyey Pedre nii kwnabey angly, lëë angly chëb:

—Pix xkaxkeemoo aan tënal naa.

9 Lëë Pedre sinal xitsy angly, nandy xaa dyon pe nli nii chop xaa angly si ote nlidyo yak. Soot xaa nii lo mgaal chan xaa kchë ngo. 10 Per klo lo tub tiiy soldad nii nche nap kwtedy xaa. Loxsye ngo lëë xaa kwtedy lo stub tiiy soldad nii nche nap stub lugar. Aan tsiñee lëë xaa ptsiñ chu puert kiib

ngol nii kë chu nëz, lëë puert ko byaly xaly aan lëë xaa pchoo. Loxsye kwsë xaa xisy wiñ, lëë angly psaan xaa. 11 Axte tsigolye lëë Pedre byaabini aan lëë xaa chëb:

—Na si nagon, chanaa nii nli lëë Dios pxaal xangly biidlii naa ña Herodes ni biid kteelaa naa lo kchë nii kokladzy meñ Israel nyuñ xaa naa.

12 Ngo nladzy Pedre lëë xaa si lidzy Mariy, xñaa Juan, xaa nii kwnee gak meñ Marcos. Ndaly meñ pkaal lsa siko par kutiitsni meñ Dios. 13 Tsiñee lëë xaa pseetsy chu puert nii kë nëz chu nëz, lëë tu kwnaa nii tugak xkyë tsiiñ nii pcholë Rode kukuy dyon chow. 14 Tsiñee lëë me byuumbey tsiy Pedre, pxaldy me chu puert, sink lo kyalwle go lëë me bikche sey me leñ yu stub, sikni me tiits nii lëë Pedre so chu puert.

15 Per lëë meñ nii ncheno leñ yu chëb lo me:

—¡Chak wetyoo!

Per tugak ndip xtiits me nii nli lëë xaaw. Lëë kchë meñ go chëb:

—Lëdy xaaw, buty xangly xaaw.

16 Lëë Pedre gaa tugak no kseetsy chu puert. Aan tsiñee lëë meñ pxaly chu puert, psee meñ kon meñ nii nli lëë xaaw. 17 Per lëë xaa kwloo señ con ña xaa parñee kwetse meñ, aan lëë xaa bitiits xa kulii Dios xaa skiib, ni lëë xaa chëb:

—Kol kutiits nrii lo Jacob ni lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios.

Loxsye ngo lëë xaa pchoo, lëë xaa si stub lugar.

18 Tsiñee lëë lyu byaani, xyeñdy soldad dyon xa kuñ xaa, porñee nandy xaa pe kok Pedre. 19 Lëë Herodes kwnabey kok wyub Pedre, aan como ptsildy xaa xaa, lëë xaa kwtsyetsy xaa nii kwënap chu skiib aan lëë xaa kwnabey kuty xaa. Loxsye ngo lëë Herodes pchoo Judea, lëë xaa si Cesarea.

Xkyalkuty Herodes

20 Leñ tse go lëë Herodes xlëë lo meñ Tiro ni Sidón, per lëë chop kyedzy ko kwnee dyon xa tsinee xaa lo Herodes. Tsigo lëë xaa byub mod kwnee xaa lo Blasto, tu xaa nii tugak so kex lo rey Herodes. Lëë Blasto kwnee lo Herodes parñee klëëdre xaa lo chop kyedzy ko, porñee tañ nii xñabey Herodes xchoo nii xtyaaw xtañ meñ Tiro ni meñ Sidón. 21 Lëë Herodes kwle tu tse nii tsinee chop kyedzy ko lo xaa. Aan tsi lëë tse go kol, lëë Herodes kokw xab lni ni lëë xaa kwsob lo xyakxily xaa leñ yulyey aan lëë xaa bislo kwnee xaa lo meñ go. 22 Tsi lëë meñ go biñ tsiy xaa, lëë meñ go bislo kwchuptsyë xñee:

—¡Lëdre xaa lo kislyu ngue nonee, sink tu dioslew!

23 Wor go kazh lëë tu xangly Dios beeñ ksaknë Herodes aan lëë msyog beety xaa porñee beeñ ksakty xaa Dios.

24 Lëë meñ nii pkëëtyag ni bniladzy xtiits Dios ptyalyre.

25 Tsiñee lëë Bernabé ni Saulo byal xtsiiñ, lëë xaa bi Jerusalén, aan lëë xaa biy Juan, xaa nii xñee gak meñ Marcos.

13

Lëë Saulo ni Bernabé chislo lo tsiiñ nii pteedy Dios lo xaa

1 Kwyo profet ni maestre lady meñ Antioquía nii bniladzy xtiits Dios. Lëë lë xaa nrii: Bernabé, Simoñ (Yeesy kwnee meñ lo Simoñ), Lucio xaa Cirene, Manaén (xaa nii kwroob tusyke chop Herodes, xaa nii kwnabey Galilea) ni Saulo. 2 Lëë tu tse, lëë meñ ncheyutiitsni Dios ni tawdy meñ go par kuuñ ksak meñ go Dios. Lëë Kyalbini Ntson chëb:

—Kol kwixaa Bernabé ni Saulo par kuuñtsyey xaa tu tsiiñ nii ktedyaa.

3 Loxsye bitiitsni xaa Dios ni tawdy xaa par kuuñ ksak xaa Dios, lëë xaa pxob ña xaa kik Saulo ni Bernabé aan lëë xaa psonëz xaa.

Lëë Saulo ni Bernabé xtsiñ Chipre

4 Lëë Kyalbini Ntson pxaal Bernabé ni Saulo kyedzy nii lë Seleucia aan siko lëë xaa kwyo barkw par tsi xaa Chipre. 5 Tsiñee lëë xaa ptsiñ kyedzy nii lë Salamina nii nche Chipre, lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios leñ xiktoo meñ Israel. Wi Juan kunal kuñ xaa yudar. 6 Aan lëë xaa kwte tyub lo kislyu wiñ go ptsiñ xaa axte Pafos. Siko lëë xaa kuktsiil tu xaa Israel nii pcholë Barjesús nii nak bruj. Tu wnee xuuy nak xaa, xñee xaa nii xtiits Dios xñee xaa. 7 Lëë bruj ko kok xamigw xtisy Chipre nii pcholë Sergio Paulo. Tu xaa nyaani kok xtisy

ko, lëë xaa kwnabey koktsyetsy Bernabé ni Saulo, parñee jkëëtyag xaa xtiits Dios.
8 Per lëë bruj Barjesús, xaa nii pcholë gak Elimas, kokladzy nsyonlë parñee nilasty xtisy xtiits Dios. 9 Tsigo lëë Saulo, xaa nii pcholë gak Pable, buy lo bruj ko, nyoo nii no Kyalbini Ntson leñ styoo Saulo, 10 aan lëë xaa chëb:

—¡Sinak xaatox nakoo! ¡Ngo nii xñee xuuyoo ni ngo nii xyody cos buen styool! ¿Penak nii tugak sonlël lo xnëz tubli Dios? 11 Lëë na lëë Dios ksaksi lii. Lëël kyaan ciegw aan ndaly kpidz kchilody kanoo lo xbini ngbidz.

Wor go kazh lëë bruj ko byaan ciegw, aan lëë xaa byub dyon cho señ ña xaa porñee chandy xaa. 12 Tsiñee lëë xtisy kon kchë ngo, lëë xaa bniladzy xtiits Dios, aan psee xaa biñ xaa xtiits Dios.

Lëë Pable ni Bernabé xtsiñ kyedzy Antioquía nii ngab Pisidia

13 Lëë Pable byo barkw chu nis Pafos ksa xcombañer par tsi xaa Perge, tu kyedzy nii nche nëz tañ nii lë Panfilia. Per lëë Juan pchoxso lo xaa, aan lëë Juan sey Jerusalén. 14 Loxsye kwte xaa Perge, lëë xaa ptsiñ Antioquía, tu kyedzy nii nche nëz tañ nii lë Pisidia. Lëë tsi lëë tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ kol, lëë xaa kwsëëb ktoo aan lëë xaa kwsob. 15 Loxsye pkab libre ley ni libre nii pkëë profet, lëë xaa nii xñabey leñ ktoo chëb lo xaa:

—Beetsy, deelñee chakladzy to kñee do choplan xtiits to lo meñ, schilo kñee dow nina.

16 Tsigo lëë Pable kuso, aan lëë xaa kwloo señ con ña xaa parñee kwetse meñ, chëb xaa:

—Kol kono, meñ Israel, ni kchësy to siñee xtsyeb to Dios: 17 Lëë xDios meñ Israel kwle pxusykoltoo no ni lëë Dios beeñ ktyaly xaa axte kok xaa tu kyedzy ngol worñee bii ncheno xaa Egipto. Siko kok xaa meñ sit. Loxsye ngo por xkyalwnabey Dios lëë xaa pchoo tañ go. 18 Choow iz pxekw Dios lo pxusykoltoo no tañ pidzy nii kwtedy xaa, 19 ni lëë xaa bnitylo kadzy kyedzy ngol nii nche nëz tañ nii lë Canaán par ktee xaa xilyu meñ go lo pxusykoltoo no. 20 Tap kyoow grol iz kwë pxusykoltoo no singo. Loxsye ngo lëë Dios pso juesy kwnabey lo pxusykoltoo no. Lëë profet Samuel kok lultime juesy.

21 'Loxsye ngo lëë pxusykoltoo no kwnab tu rey lo profet Samuel, aan lëë Dios pso Saúl xiñ Cis nii sëëd lo xtiiy Benjamín kok rey. Choow iz kwnabey Saúl lo pxusykoltoo no. 22 Lëë Dios kwlii Saúl, aan lëë xaa pso David kok David rey, chëb xaa: "Lëë David xiñ Isaí nak tu xaa nii xyo styoon ni suuñtsyey xaa kchë nii chakladzyaa." 23 Lo xtiiy David sëëd Jesús, xaa nii pxaal Dios biid kteelaa meñ Israel, sinak nii psaanle Dios tiits. 24 Klo Juan biid lo xaa. Lëë Juan bluuy xtiits Dios kchë lo meñ Israel, xñee Juan nii no nii ktikche meñ styoo lo Dios ni chobnis meñ. 25 Aan tsiñee lëë xtse Juan mer ksa, lëë Juan chëb: "Lëdy naa nak xaa nii nladzy to nii nakaa. Per skere sëëd tu xaa nii mastre non lon, por naa ni parñee kliityaa lab xaa xkiiñdyaa."

26 'Kol kono gaanoo, beetsy, kchësy to siñee sëëd to lo xtiiy Abraham ni kchësy to siñee xtsyeb to Dios. Lëë Dios pxaal tiits re lo no parñee kñë xaa xa telaa no. 27 Koknandy meñ nii no Jerusalén ni koknandy xaa xñabey cho kok Jesús. Ni byeñdy xaa kchë kitsy nii pkëë profet nii xkab leñ ktoo ksatyee tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. Por ngo lëë xaa beeñ cumplir nii pkëë profet tsi lëë xaa beety Jesús. 28 Aan nikxe gaa ni tu pe beeñtsyeydy Jesús par kety xaa, lëë meñ kwnab lo Pilat kuty xaa. 29 Tsiñee lëë Jesús lox kwtedy kchë nii kë leñ xkitsy Dios nii no tedy xaa, lëë meñ blity xaa lo crusy aan lëë meñ pkeetsy xaa. 30 Per lëë Dios beeñ kpañ xaa. 31 Aan ndaly kpidz byaklo Jesús lo kchë meñ nii kwënsë ksa xaa tyub Galilea ni Jerusalén, aan lëë kchë meñ go chutiitso lo meñ nina.

32 'Por ngo nii lëë noo xñee tiits ntson nii psaan Dios lo pxusykoltoo no lo do. 33 Lëë noo syoopnii xtiits Dios lo do. Kchë nii byaan Dios tiits ksa pxusykoltoo no, lëëw beeñ xaa cumplir lo no nii nak no xiñ pxusykoltoo no. Lëë xaa beeñ kpañ Jesús sinak nii kë leñ salmo dos nii xñee sinrii: "Lii nak xiñaa. Naa bnetsy kyalmbañ lool natse." 34 Kwneel Dios nii lëë xaa kuuñ kpañ Jesús parñee kpikchedre kety Jesús.

Leñ kitsy nii kë xtiits xaa chëb xaa sinrii: “Lëën kne kchë kyalnsaak nii chëpaa lo David lool.” 35 Por ngo leñ kitsyak nii kë salmos xñee: “Klaadyoo kyodz xcuerp xaa nii xsoob xtiitsoo.” 36 Ni nan gaa to xa beeñtsyey David kchë nii kwnabey Dios xtiemp xaa. Loxsye ngo lëë xaa kuty sinak nii kuty kchë pxusykoltoo xaa aan lëë xcuerp xaa byodz. 37 Per byosty xcuerp Jesús, xaa nii beeñ kpañ Dios. 38-39 Por ngo, beetsy, lëë noo syoopnee lo do nii lëë Jesús nak xaa nii xteelaa meñ lo tol. Por kchë tol nii pchilody xley Moisés ntsily, lëë Jesús xtsilyo, deelñee kniladzy to xtiits xaa. 40 Kol kap cuent, toontlaa ktsyool do nii pkëë profet leñ xkitsy Dios tsiñee chëb xaa:

41 Kol kono gaanoo kchësy to siñee xidzyni
do xtiits Dios, kol ktsyeb aan kol
kety,
porque naa nii nakaa Dios, lëën kuuñtsyey
tu cos nii iip knilasty to, nikxe cho
kutiitso lo do.

42 Tsiñee lëë Pable ni Bernabé pchoo ktoo, lëë meñ chëb nii kpikche xaa stub par kñeere xaa kchë ngo stu tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. 43 Ndaly meñ Israel ni ndaly meñ sit nii kwsëëb xlad meñ Israel kunal Pable ni Bernabé tsi lëë ktoo kwlox. Aan lëë Pable ni Bernabé kwnab nii ksaandy kchë meñ go xtiitsli Dios.

44 Lëë ptsiilo xmal, tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, ndaly meñ kyedzy ptyop par jkëëtyag meñ xtiits Dios. 45 Per tsiñee lëë meñ Israel kon nii singootyee ndaly meñ ptyop, lëë xaa blëë aan lëë xaa kwlootsyetsy Pable. 46 Per ptsyebty Pable ni Bernabé. Lëë xaa kwnee, chëb xaa:

—No nii klo lo do kluuy noo xtiits Dios nii nak to meñ Israel, per como xsaldy tow, ni soot to nii chigaldy jkaa do tu kyalmbañ nii nitylody, lëë noo kyoneew lo meñ sit. 47 Por singo kwnabey Dios lëë noo, në xaa:

Lëën pso lii sinak tu bini, parñee ksaaniil
kchë lo meñ nii nche lo kislyu,
ni lëën pso lii parñee tsineel xa telaa meñ
nii nche tyub lo kislyu lo tol.

48 Tsiñee lëë meñ sit biñ ngo, ble xaa, xñee xaa xaatke ntson Dios, aan lëë xaa nii nonguial le jkaa kyalmbañ nii nitylody bniladzy xtiits Dios. 49 Por ngo ndaly meñ pkëëtyag xtiits Dios tyub tañ go. 50 Per lëë meñ Israel kwlootiits bla kwnaa rikw nii tugak chi ktoo ni bla xaa non nii no kyedzy ko parñee ktilyni xaa Pable ni Bernabé tsiin kchoo xaa tañ go. 51 Tsigo lëë Pable ni Bernabé kwtsib yuti nii xña niy xaa parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ, aan loxsye ngo lëë xaa si stu kyedzy nii lë Iconio. 52 Per pe pseedy kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios. Tugak ble meñ go ni nyoo gaa nii no Kyalbini Ntson leñ styoo kchë meñ go.

14

Lëë Pable ni Bernabé xtsiñ leñ kyedzy Iconio

1 Tsiñee lëë Pable ni Bernabé ptsiñ leñ kyedzy Iconio lëë xaa kwsëëb leñ xiktoo meñ Israel chop xaa, aan lëë xaa bislo kwnee xaa xtiits Dios, aan ndaly meñ Israel ni meñ sit bniladzy xtiits Dios. 2 Per lëë meñ Israel nii koklasty niladzy xtiits Dios pkiily meñ sit parñee ktilyni xaa kchë meñ nii bniladzy. 3 Por ngo mastre xtse kwlës apostle leñ kyedzy ko. Nder confians bluuy xaa xtiits Dios, ni lëë Dios kaa bluuy lo meñ nii nli xtiits Dios xñee xaa, porñee ptee Dios tiits beeñtsyey xaa kyalntson. 4 Per lëë meñ kyedzy ko kok chop tiiy. Grol meñ pchoo xfavor meñ Israel, lëë stu grol meñ pchoo xfavor apostle. 5 Tsigo lëë meñ Israel ni meñ sit bitiits ksa xaa xñabey parñee ksaksi xaa ni kuty xaa apostle lo kyo. 6 Per tsiñee lëë Pable ni Bernabé byeño, lëë xaa pxooñ, lëë xaa si nëz Listra ni Derbe. Chop kyedzy ko ngab Licaonia. 7 Wi tañ go bluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús.

Lëë meñ xtee kyo Pable leñ kyedzy Listra

8 Leñ kyedzy Listra kwyo tu xaa nii chilody së. Destye nii koly xaa ndaandy niy xaa, aan lo nii mbañ xaa karty së xaa. 9 Lëë xaa sob jkëëtyag nii xñee Pable aan tsi lëë Pable buy lo xaa byeñ Pable nii xniladzy xaa nii schilo kuuñ kyak Dios xaa. 10 Tsigo nguiedzy kwnee Pable, chëb Pable lo xaa:

—Kuso, beeñ tubli niyoo.

Aan lëë xaa nii xsyëdy ko kwyasklaa, lëë xaa kwsoli aan lëë xaa bislo kwsë xaa. 11 Tsiñee lëë meñ kon nii beeñtsyey Pable, lëë meñ bislo chuptsyë xñee con tiitsë Licaonia:

—¡Lëë dios byety kpaa sëëd kan lëë no! ¡Nyaa xaa si nyaa meñ!

12 Xñee meñ nii lëë Bernabé nak dios nii lë Zeus aan lëë Pable kwnee meñ dios Hermes, porñee lëë Pable nak xaa nii xñee.
13 Ni lëë pxosy nii xkyënap xiktoo dios Zeus nii sob chu kyedzy biidni yosy ni tukyoo chu puert ktoo par kokon xaa ma lo Pable ni lo Bernabé kchë xaa meñ. 14 Per tsiñee lëë Bernabé ni Pable byeñ kchë nii noyuuñtsyey meñ, lëë xaa pchos xab xaa parñee kyeñ meñ nii xyody nii noyuuñtsyey meñ styoo xaa, aan lëë xaa kwsëëb lady meñ xñee xaa:
15 —¡Kol kono! ¿Penak nii chuuñtsyey do singue? Sinakak to nak noo, lëdy dioos noo. Lëë noo syoop kluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo do. Kol ksaan kchë ximdyo do par kniladzy to Dios mbañ nii psaa kpaa ni kislyu ni nistoo ni kchësy cos nii no lo kislyu. 16 Kwyo tu tiemp nii lëë Dios blaa beeñtsyey meñ nii kwlaañtyee styoo meñ.
17 Per psaandy xaa meñ, sink tugak kokni xaa meñ, aan por kchë xkyalnsaak xaa lëë xaa bluuy nii buen xaa. Por lëë xaa xaal kyo parñee kak xkwaa do ni lëë xaa xnee nii kaw do parñee kle do.

18 Aan nikxe chëb xaa kchë ngo, neñ beeñ xaa gan nii beejty meñ yosy par kokon meñ ma lo xaa.

19 Lëëtyee gaa leñ tse go lëë bla xaa Israel nii no Antioquía ni Iconio ptsiñ, aan lëë xaa pkiily meñ Listra par kteekyo xaa Pable. Lëë xaa pteekyo Pable ni lëë xaa kwtopxax Pable, kukchon xaa Pable tublad chu kyedzy, nladzy xaa nii kuty Pable.
20 Per tsiñee lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyop kyako Pable, lëë xaa kuxche aan lëë xaa byo leñ kyedzy stub. Lëë byaani lyu, lëë xaa si kyedzy nii lë Derbe chop xaa Bernabé.
21 Lëë xaa bluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo meñ Derbe, aan ndaly meñ kyedzy ko bniladzy. Loxsye ngo lëë xaa bikche sey xaa nëz Listra ni Iconio ni Antioquía stub. 22 Kchë kyedzy nii ptedy xaa pchoobladzy xaa styoo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, xñee xaa nii no nii tugak kniladzy meñ, ni xñee xaa nii parñee syëëb no laañee xñabey Dios no nii tyeedy no ndaly lo kyalnë. 23 Ksa kyedzy nii ptedy xaa pso xaa xaa kol nii kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Aan loxsye bitiitsni xaa Dios ni tawdy xaa par kuuñ ksak xaa Dios, lëë xaa kwnab nii kakni Dios ksa xaa kol nii pso xaa.

Lëë Pable ni Bernabé xtsiñ Antioquía stub

24 Kwte xaa nëz Pisidia par ktsiñ xaa xtañ meñ Panfilia. 25 Loxsye bluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús leñ kyedzy Perge, lëë xaa ptsiñ Atalia. 26 Siko lëë xaa byo barkw, lëë xaa sey kyedzy Antioquía, sikni xaa tiits lo meñ nii xniladzy nii lëë xaa byal tsiiñ nii pxaal Dios xaa. 27 Tsiñee lëë xaa ptsiñ Antioquía, lëë xaa ptop kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëë xaa bitiits kchë cos nii beeñtsyey Dios, ni lëë xaa bitiits xa ptee Dios tiits nii wi meñ sit kniladzy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús.
28 Xtse kwlës Pable ni Bernabé lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy ko.

15

Lëë Pable ni Bernabé chi Jerusalén

1 Lëëtyee gaa leñ tse go, lëë bla xaa Judea ptsiñ Antioquía, aan lëë xaa bislo xñee xaa lo meñ nii xniladzyle xtiits Dios: Chilody telaa do deelñee tsobeydy to sinak nii xñabey xley Moisés. 2 Por ngo lëë Pable ni Bernabé ptilytiitsni xaa go. Nroob kok xtily xaa, lëë byalo lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios pxaal Pable ni Bernabé ni stubla xaa nii xniladzy Jerusalén par tsinabtiits xaa lo apostle ni lo kchë xaa kol dyon xa kak tily go.

3 Lëë meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios kwloonëz xaa, aan tsi lëë xaa kwtedy xtañ meñ Fenicia ni Samaria, lëë xaa bitiits nii wi meñ sit bniladzy xtiits Dios. Aan kchësy meñ nii biñ ngo ble.

4 Tsiñee lëë Pable ni Bernabé ptsiñ Jerusalén, lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni apostle, ni kchësy xaa kol kuktsiil nëz xaa, aan lëë xaa bitiits kchë nii beeñtsyey Dios. 5 Per lëë bla xaa fariseo nii xniladzy xtiits Dios chëb:
—No nii tsobey kchë meñ sit nii xniladzy xtiits Dios, ni no nii kuuñtsyey meñ sit kchë nii xñabey xley Moisés.

6 Tsigo lëë apostle ni lëë xaa kol ptyop par
kutiits xaa dyon xa kak tily go. 7 Loxsye
kok xtse nche ktilytiits xaa, lëë Pedre kuso
chëb:
—Beetsy, nan do gon nii penaadle lëë
Dios kwle naa lady to par kluyaa xtiits xaa
nii xñee cho nak Jesús lo meñ sit parñee
wi kchë meñ go kniladzy. 8 Lëë Dios nii
nan kchë nii xsya styoo no, bluuy nii wi
meñ sit schilo telaa lo xtol. Lëë xaa pteedy
xKyalbini Ntson xaa lo meñ sit sinak nii
bneetsyak xaa Kyalbini Ntson lo no. 9 Lëdy
wi Dios xkwe meñ. Tugak nak no lo Dios, ni
wi gaa xtol kchë meñ sit ptsily xaa porñee
bniladzy meñ sit xtiits xaa. 10 Lëë na, lëë
do noyuuñ klëë Dios, porñee chakladzy to
jkoy do meñ sit tu yow ni nii pxusykoltoo
no ni lëë no chilody kooy. 11 Buendy gon no
kik to, por nan buen do nii por xkyalnsaak
Jesús xtyelaa no lo tol. Singo gak kaa xtye-
laa kchë meñ sit nii xniladzy.
12 Tsigo tsesy kwche xaa go, mentre lëë
Pable ni Bernabé bitiits kchë kyalntson nii
blaa Dios beeñtsyey xaa lady meñ sit laañee
kwey xaa. 13 Tsiñee lëë Pable ni Bernabé
lox kwnee, lëë Jacob chëb:
—Beetsy, kol kon choplan xtitsaa gaanoo.
14 Lëë Pedre gon bitiits lo no nii wi meñ sit
xkëstyoo Dios. Por ngo, wi meñ sit kwle xaa.
15 Ni leñ xkitsy kaa Dios pkëë profet sinrii:
16 Sitsiñ tse nii lëën ktop kchë meñ Israel nii
ngab lo xtiiy David stub,
ni sitsiñ tse nii lëën kwek meñ go laañee
kwche meñ go klo,
17 parñee kchësy meñ ktikche styoo lon,
ni parñee kchësy meñ sit nii kwlen kpig lon.
18 Lëë Dios kwnee kchë tiits re,
destye tiemp pxaal xaa xtiits xaa.
19 'Sootaa gon nii nonguialdy jkaal no
meñ sit nii xniladzy xtiits Dios. 20 Lëëw
comñee kxaal no tublë kitsy lo meñ sit
parñee kawtre meñ sit kchë cos nii chokon
lo mdyo, ni tsonidy meñ sit stu meñ deel no
tsiil meñ sit, ni kawdy meñ sit ma nii xiyañ,
ni kawdy meñ sit cheñ. 21 Ni ksatyee gaa
tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ xkab xley
Moisés leñ kchë ktoo destye tyub tiemp.
22 Tsigo lëë apostle, ni lëë xaa kol ni lëë
kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios byaan
tiits nii lëë xaa kwe bla xaa nii no lady xaa
tsinal Pable ni Bernabé Antioquía. Lëë xaa
pso Judas, xaa nii pcholë gak Barsabás, ni
lëë xaa pso Silas. Xaa non nak chop xaa go
lady meñ nii xniladzy xtiits Dios. 23 Loxsye
ngo lëë xaa pkëë tublë kitsy nii koy xaa nii
tsi. Sinrii xñee leñ kitsy ko:
"Lëë noo nak apostle. Lëë noo xkëëptyux
lëë do nii nak to meñ sit ksa noo xaa kol.
Kchë do siñee ncheno do Antioquía, ni Siria
ni Cilicia xkëëptyuux noo lëë do. 24 Ptsyon
noo nii lëë bla xaa nii pchoo nu biid kteenë
lëë do ni biid jkan kik to. Lëdy lëë noo pxaal
xaa. 25 Por ngo lëë noo byaantiits kchëë
noo, aan lëë noo pso bla xaa nii kiid tedy
lo do ksa xaa betsy no Bernabé ni Pable.
26 Ndalyle vuelt notelaa Bernabé ni Pable
kety xaa porñee xsoob xaa xtiits Jesucrist.
27 Lëë noo xaal Judas ni Silas tsiin yuub xaa
kñë lo do xa nak kchë cos nii kë leñ kitsy
nii xaal noo lo do. 28 Porque buen kwxaak
Kyalbini Ntson ni buen kwxaak noo, nii
ktsiibtre noo pe stu cos lady to, xaktyee
nii precisy sye 29 nii kawdy to xpëël kchë
ma nii chokon lo mdyo, ni kawdy to cheñ,
ni kawdy to xpëël ma nii xiyañ, ni tsonidy
to stu meñ deelñee no tsiil do. Deelñee
kuuñtsyeydy to kchë cos re, buen tsi do.
Kakni Dios to dyon."
30 Loxsye kwloonëz apostle xaa, lëë xaa
sinal Bernabé ni Saulo Antioquía. Tsiñee
ptsiñ xaa, lëë xaa ptop kchë meñ nii xni-
ladzy xtiits Dios aan lëë xaa ptee kitsy nii
sinoy xaa. 31 Aan tsiñee lëë kitsy ko lox
pkab lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, kchë
meñ go ble porñee pchoobladzy tiits ko
styoo meñ. 32 Aan como wi Judas ni Silas
xñee tiits nii xaal Dios, lëë xaa pchoobladzy
kchë styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios.
33-34 Lëë kwloxo bla kpidz ngui psonëz meñ
nii xniladzy xtiits Dios xaa parñee kyey
xaa lo meñ nii pxaal xaa. 35 Per lëë Pable
ni Bernabé byaan Antioquía aan lëë xaa
bluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús ksa
xaa stubla meñ nii xniladzy.

Lëë Pable ni Bernabé xlë

36 Lëë kok xtsew, lëë Pable chëb lo Bern-
abé:
—Kol tsoo kchë kyedzy laañee bluuy no
xtiits Dios parñee tyon no dyon xa no kchë
meñ nii bniladzy.

37 Lëë Bernabé kokladzy nii wi Juan,
xaa nii xñee gak meñ Marcos nyinal.
38 Per kwnëdy Pable porñee nche gak Pable
ni Bernabé leñ kyedzy Panfilia, lëë xaa
bikche, kunaldy xaa axte nyal tsiiñ. 39 Lëë
xaa ptilytiits chop xaa, lëë byalo lëë xaa
blë lsa. Lëë Bernabé kwyo tu barkw nii
si nëz Chipre chop Marcos. 40 Lëë Pable
gaa kwle Silas. Loxsye kwnab meñ nii
xniladzy xtiits Dios por lëë xaa lo Dios, lëë
xaa pchoo, 41 aan lëë xaa kwtedy nëz Siria
ni nëz Cilicia xchoobladzy xaa styoo kchë
meñ nii xniladzy.

16

Lëë Timoteo ni Silas chinal Pable

1 Lëë Pable ni Silas ptsiñ kyedzy nii lë
Derbe. Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ stu kyedzy
nii lë Listra. Siko lëë xaa kuktsiil tu xaa
nii xniladzy xtiits Dios nii lë Timoteo. Xiñ
tu kwnaa Israel nii xniladzy nak xaa, per
xaa griego nak pxosy xaa. 2 Kchësy meñ
nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Listra ni
Iconio kwnee nii buen Timoteo. 3 Por ngo
lëë Pable kokladzy nii wi Timoteo tsinal,
aan parñee kody xaa falt lo kchë meñ Israel
nii no tañ go, lëë xaa kwlobey Timoteo. Por
kchë meñ go nan nii xaa griego nak pxosy
Timoteo. 4 Aan kchë kyedzy nii kwtedy
xaa, lëë xaa kwnee kchë nii xñabey apos-
tle ni xaa kol nii ncheno Jerusalén nii no
kuuñtsyey meñ nii xniladzy. 5 Singo mod
ni tu meñ nii xniladzy pchosody styoo, sink
tse con tse lëë meñ nii xniladzy ptyalyre.

Lëë Pable chan tu xaa Macedonia lo mgaal

6 Blaady Kyalbini Ntson nyee xaa xti-
its Dios xtañ meñ Asia. Por ngo lëë xaa
kwte nëz xtañ meñ Frigia ni Galacia, 7 aan
lëë xaa ptsiñ axte laañee chislo xtañ meñ
Misia. Siko lëë xaa kokladzy nyi xaa nëz
Bitinia, per blaady xKyalbini Jesús. 8 Por
ngo lëë xaa koñee kwtedy Misia, lëë xaa
ptsiñ Troas. 9 Siko lëë Pable kon tu xaa
Macedonia lo mgaal nii soli xñee: “Beeñ
favor kwte Macedonia par kuñoo lëë noo
yudar.” 10 Siikñee lëë Pable lox kon xaa go
lo mgaal, lëë noo pxixkwaa par kyo noo
Macedonia, porñee byeeñ noo nii lëë Dios
xkwetsy lëë noo parñee kluuy noo xtiits
xaa nii xñee cho nak Jesús siko.

Lëë Pable ni Silas xtsiñ Filipos

11 Lëë noo ptsyo barkw Troas, aan lëë
noo syo tubli lo kislyu wiñ nii lë Samotra-
cia. Lëë byaani lyu lëë noo ptsiñ kyedzy
nii lë Neápolis. 12 Siko pchoo noo, lëë noo
syo Filipos. Lëë meñ Roma xñabey kyedzy
ko. Tu kyedzy non nii ngab Macedonia nak
Filipos. Ndaly kpidz blyëës noo kyedzy ko.
13 Lëë tsi lëë tse nii xiladzy meñ Israel
lo tsiiñ kol, lëë noo pchoo leñ kyedzy, lëë
noo syo tu chu kiigwpee laañee chikutiitsni
meñ Israel Dios. Lëë noo psyoob siko,
aan lëë noo bitiitsni kchë kwnaa nii ptyop.
14 Lidia lë tu kwnaa nii pkëëtyag nii kwnee
Pable. Tiatira lë xkyedzy me aan nonsyke
ladx non xto me. Lëë Dios beeñ nii bni-
ladzy me nii kwnee Pable porñee xtsyeb
me Dios. 15 Lëë me kwchobnis kchë meñ
lidzy me. Loxsye ngo lëë me në loo noo:

—Nan do gon nii xniladzyaa Dios, na kol
të kwës to lidzyaa.

Aan lëë me beeñ gan, blyëës no lidzy me.

16 Lëë tu vuelt, lëë noo syo laañee chuti-
itsni meñ Israel Dios, tsi lëë noo ptsiil tu
kwnaa nii no tu kyalbini mal nii chuñ
kyalnsiñ leñ styoo. Nroob tumi xtsiñaa me
par xpixwan me porñee chuñ me kyalnsiñ.
17 Lëë me pchoonal lëë noo, chuptsyë me
xñee me:

—Xtsiiñ Dios nii sob kpaa chuuñtsyey
meñ gue, ni lëë meñ gue xluuy xa telaa do
lo tol.

18 Ndaly kpidz kwë me singo, axte nii lëë
me lox beeñ kyeedy Pable. Tsigo lëë xaa
bikche aan lëë xaa chëb lo kyalbini mal nii
no leñ styoo me:

—Con xtiitspey Jesucrist xñen lool nii
kchool leñ styoo kwnaa gue.

Aan wor go kazh lëë kyalbini mal go
pchoo.

19 Per tsiñee lëë xpixwan kwnaa go byeñ
nii chilodre ktsiñaa me tumi par lëë xaa,
lëë xaa kwnaasy Pable ni Silas aan lëë xaa
kukso xaa lo xaa xñabey chu yulyey. 20 Lëë
xaa ptsiñni Pable ni Silas lo xtisy aan lëë
xaa chëb:

—Lëë xaa Israel re noyuuñ chop kik meñ
xkyedzy no, 21 ni lëë xaa re no kluuy cos nii

nonguialdy kuuñtsyeey no, porñee nak no xaa Roma.
22 Tsigo lëë meñ blëë. Por ngo lëë xtisy
kwnabey pchoo xab Pable ni xab Silas aan
lëë soldad ptee xcheñ xaa. 23 Loxsye ptee
xaa xcheñ xaa, lëë xaa kwloo xaa skiib,
aan lëë xaa chëb lo xaa nii xkyënap skiib
nii buen buen kyënap xaa Pable ni Silas.
24 Tsiñee lëë xaa nii xkyënap skiib biñ ngo,
lëë xaa kulo xaa axte xan skiib ni lëë xaa
pxituu niy xaa lady chop lë yag.
25 Per lëë koko wrol kyool, lëë Pable ni
Silas noyutiitsni Dios, ni lëë xaa noyool
lo Dios, ni lëë stubla gaa xaa nii no skiib
nojkëëtyag, 26 tsiñee kolpsye lëë tu xu bni
aan lëëw beeñ kxisy kchë xcimient skiib.
Aan wor go kazh lëë kchë puert skiib byaly,
ni lëë caden nii nxituu kchë meñ nii no
skiib byak. 27 Tsi lëë xaa nii xkyënap skiib
bna, kon xaa nii lëë kchë puert sinyaly. Lëë
xaa kwlii xispad xaa par kuty xaly xaa xaa,
porñee nladzy xaa nii kchë meñ nii no skiib
pxooñ. 28 Per lëë Pable kwchuptsyë chëb:
—Ksaksidyoo lii, por kchësy noo ncheno
nu.
29 Tsigo lëë xaa nii xkyënap skiib kwnab
bini, aan lëë xaa kwsëëb wxooñ leñ skiib.
Xisy xaa, lëë xaa psoxib lo Pable ni lo Silas.
30 Loxsye kwlii xaa Pable ni Silas skiib, lëë
xaa kwnabtiits, chëb xaa:
—Kol në dyon pe cos kuuñtsyeyaa parñee
telaan lo tol.
31 Lëë Pable ni Silas kwëb chëb:
—Bniladzy xtiits Jesucrist tyub styool
aan lëël telaa lo tol kchëël meñ liidzyoo.
32 Lëë Pable ni Silas bluuy xtiits Dios nii
xñee cho nak Jesús lo xaa ni lo kchë meñ
nii ncheno lidzy xaa. 33 Aan wor kyool
go, lëë xaa nii xkyënap skiib kwtiib lady
Pable ni lady Silas laañee bnek ni lëë xaa
kwchobnis kchë meñ lidzy xaa. 34 Loxsye
ngo lëë xaa kuni Pable ni Silas lidzy xaa,
aan lëë xaa ptee nii taw xaa, ni lëë xaa ble
porñee kchë meñ lidzy xaa bniladzy xtiits
Dios.
35 Lëë byaani lyu, lëë xtisy pxaal soldad
lo xaa nii xkyënap skiib chëb: Blaa xaa
nii kwyo skiib neeg. 36 Tsigo lëë xaa nii
xkyënap skiib chëb lo Pable:
—Lëë xtisy pxaal tiits nii klaan lëë do.
Lëë na, schilo kchoo do.
37 Per lëë Pable chëb lo soldad:
—Ni byeñdy xixtisy to pe cos nak xfaalt
noo, per lëë xaa kwtiñ lëë noo xña lo meñ
kyedzy ni lëë xaa kwloo lëë noo skiib.
Nandy xaa nii wi noo ngab Roma. ¿Lëë
nana chakladzy xaa klaa tsilaan xaa lëë
noo? Yuub xaawo kiidlii lëë noo.
38 Lëë soldad kuknitiits lo xtisy, aan
tsi lëë xtisy biñ nii Roma ngab Pable ni
Silas, lëë xtisy ptsyeb. 39 Lëë xtisy kuknab
perdón lo Pable ni lo Silas, ni lëë xaa kwlii
xaa skiib chëb xaa:
—Kol kuñ favor, kol kchoo kyedzy re.
40 Siikñee lëë Pable ni Silas pchoo skiib,
lëë xaa kwey tubli lidzy Lidia, aan loxsye
pchoobladzy xaa styoo meñ nii xniladzy
xtiits Dios, lëë xaa bi.

17

Lëë Pable ni Silas xtsiñ leñ kyedzy Tesalónica

1 Lo xiviaj Pable ni Silas, lëë xaa kwte nëz
Anfípolis ni Apolonia. Loxsye ngo lëë xaa
ptsiñ leñ kyedzy Tesalónica laañee sob tu
xiktoo meñ Israel. 2 Psaandy Pable xcos-
tumbre, lëë xaa kwey xiktoo meñ Israel,
aan tson sabt nii xiladzy meñ lo tsiiñ kuku-
tiitsni xaa meñ Israel kitsy nii kë xtiits Dios.
3 Lëë xaa bluuy laañee xñee nii no kety xaa
nii pxaal Dios, ni no nii kpañ xaa, ni chëb
Pable:
—Lëë Jesús nii xsetyaa lo do nak xaa nii
pxaal Dios.
4 Tsigo lëë bla meñ Israel ni ndaly meñ
griego ni kwnaa non kok ksa Pable ni Silas.
Kchë meñ go bniladzy nii kwnee Pable.
5 Per lëë meñ Israel nii bnilasty blëë aan
lëë xaa ptop bla xaa yox nii këns pal nëz
parñee kuuñ jkyey xaa kik meñ kyedzy
tsiin klëë meñ kyedzy. Ni lëë xaa kusëëb
xoo lidzy Jasón par kñaasy xaa Pable ni
Silas tsiin jko xaa xaa ña meñ. 6 Aan como
ptsildy xaa Pable ni Silas siko, lëë xaa biy
Jasón ni bla meñ nii xniladzy xtiits Dios.
Lëë xaa kukso xaa lo xtisy nii xñabey leñ
kyedzy ko, aan lëë xaa chëb:
—Lëë xaa nii noyuuñ jkyey kik kchë meñ
nii nche tyub lo kislyu kwlañche nu, 7 aan
lëë Jasón ptee lidzy kwlës xaa. Xsaldy xaa
nii xñabey xtisy Roma, sink xñee xaa nii no
stu rey nii lë Jesús.

8 Tsiñee lëë meñ kyedzy ni meñ xtisy biñ
ngo, lëë xaa kok ntseeb. 9 Per lëë Jasón ni
lëë xaa nii ksa xaa kwyo skiib kwtiix multy
aan lëë xtisy blaa xaa.

Lëë Pable ni Silas xtsiñ kyedzy nii lë Berea

10 Tsiñee lëë lyu pkyey, lëë meñ nii xni-
ladzy xtiits Dios pxaal Pable ni Silas nëz
kyedzy nii lë Berea. Tsiñee lëë xaa ptsiñ
kyedzy ko, lëë xaa kwey leñ xiktoo meñ
Israel. 11 Ndoladzy kchë meñ Israel nii no
kyedzy ko. Nakty xaa sinak meñ Israel
nii no leñ kyedzy Tesalónica, por mbëë
pkëëtyag xaa xtiits Dios nii bluuy Pable ni
ksatyee gaa tse xyub xaa leñ kitsy nii kë
xtiits Dios par kaknan xaa dyon pe nli kchë
nii xñee Pable lo xaa. 12 Singo mod ndaly
meñ Israel bniladzy xtiits Dios, ni ndaly
gaa meñ griego bniladzy. Nikxe kwnaa
nono, nikxe gaa xaapkiyo, kchë nak xaa
bniladzy. 13 Per tsiñee lëë meñ Israel nii no
Tesalónica biñ nii wi leñ kyedzy Berea no
kluuy Pable xtiits Dios, lëë xaa kwey siko
par jkiily xaa meñ. 14 Per blyëëdy lëë meñ
nii xniladzy xtiits Dios pxaal Pable nëz chu
nis, mentre lëë Timoteo ni Silas bii byaan
leñ kyedzy Berea. 15 Axte Atenas bikche
ksa xaa nii kunal Pable. Lo xaa go pxaal
Pable tiits nii kyob tsiktsiil Silas ni Timoteo
xaa leñ kyedzy Atenas.

Lëë Pable so leñ kyedzy Atenas

16 Mentre lëë Pable këmbës ktsiñ Silas ni
Timoteo Atenas, iip kwyonguiooldy styoo
xaa kon xaa nii singootyee ndaly mdyo no
leñ kyedzy ko. 17 Por ngo bitiitsni xaa meñ
Israel leñ ktoo ni bitiitsni xaa meñ sit nii
xtsyeb Dios, ni ksatyee gaa tse bitiitsni xaa
meñ nii xtsyooltyee xaa lo kiy. 18 Wi bla
xaa chak nii xñee meñ Epicúreos ni bla xaa
chak nii xñee meñ Estoicos bislo bitiitsni
Pable. No xaa go chëb lo xcombañer:

—Nandy xaa gue pe xñee xaa.

No gaa xaa chëb:

—Sootee na xñee xaa nii no stu mdyo kub.

Singo kwnee xaa porñee biñ xaa nii
xluuy Pable xtiits Dios nii xñee cho nak
Jesús ni biñ xaa nii xñee Pable nii xpañ
meñ kuty. 19 Por ngo lëë xaa kuni Pable
tu laañee nii lë Areópago. Siko xkaal lsa
nonsyke xaa chak. Lëë xaa kwnabtiits lo
Pable chëb xaa:

—¿Pe schilo dyon kñëël loo noo xa nak
wseedy kub nii sëëdnil? 20 Porque ndaly
kchë cos ngub nii xñeel xyeeñdy noo. Chak-
ladzy noo kaknan noo dyon xa nako.

21 Singo chëb xaa porñee kchësy meñ Ate-
nas ni meñ sit nii no siko iip choxkody
xaa nii kuuñtsyey xaa stu cos, sink tugak
xkyëmbës xaa jkëëtyag xaa ni kñee xaa tu
cos ngub.

22 Lëë Pable kusoli groltyee lady xaa
chak ko, aan lëë xaa chëb:

—Kol kono kchësy to nii nak to xaa Ate-
nas, chanaa gon nii ndaly mdyo xleni
do. 23 Por worñee kwteedyaa laañee sob
ximdyo do, konaa tu lo pkoog nii kë sinrii:
“Lëë pkoog re kwyaa par tu Dios nii ni
tu cho xyuumbeydy.” Lëë Dios nii nagon
xleni do aan xyuumbeydy to nak Dios nii
xsetyaa lo do.

24 ’Lëë Dios nii xsetyaa lo do psaa kislyu
ni kchë cos nii no lo kislyu. Lëë xaa xñabey
kpaa ni lëë xaa xñabey kislyu. Nody xaa
leñ ktoo nii xsaa chol meñ lo kislyu re, 25 ni
nody xaa lyaadzy nii dyon pe ktee meñ lo
xaa, por lëë xaa xnee kyalmbañ kchë lo no,
ni kchë cos nii xkiiñ no.

26 ’Klo tugak mguiy ni tugak kwnaa psaa
Dios parñee ktyaly meñ lo kislyu. Ni lëë
Dios psaanle pa tiemp ni pa tañ kpañ catu
meñ. 27 Singo beeñtsyey Dios parñee kyub
meñ Dios, tsiin tsaaplaa gaa stsil meñ xaa,
nikxe nii sijty so Dios catu lo no. 28 Lëë Dios
xnee kyalmbañ lo no, ni lëë xaa chuuñ kni
lëë no, ni por lëë xaa mbañ no, sinak nii
kwnee bla xaa chak nii no lady to, tsiñee
chëb xaa: “Xtiiy Dios nak no.” 29 Deelñee
lo xtiiy Dios tsigo busy syoop no, nody nii
kniladzy no nii chol mdyo or ni mdyo plat
o mdyo kyo gaa nii xsaa chol meñ nak
Dios. 30 Tyub tsigo pxekw Dios kon kchë
xkyalnguey meñ, per lëë na tyub lo kislyu
xñabey xaa nii ktsëë meñ xmod. 31 Por lëë
Dios psol tu tse nii lëë tu xaa nii kwlel xaa
kiid kuñ kyalxtisy lo kislyu, ni lëë Dios kaa
bluuyle chow lo meñ tsiñee lëë xaa beeñ
kpañ xaa.

32 Tsiñee lëë xaa chak ko biñ nii xpañ
meñ kuty, no xaa pxidzyni Pable, no gaa
xaa chëb:

—Na lëëty dyon pa stu tse jkëëtyag noo nii xñeel.
33 Tsigo lëë Pable pchoo lady xaa. 34 Per
lëë bla meñ nii bniladzy sinal Pable. Lady
meñ go si Dionisio, tu xaa nii wi xkaal lsa
lady meñ nii xtyop laañee lë Areópago. Ni
wi tu kwnaa nii pcholë Dámaris bniladzy ni
stubla meñ.

18

Lëë Pable xtsiñ leñ kyedzy Corinto

1 Loxsye ngo lëë Pable pchoo Atenas, lëë
xaa si leñ kyedzy nii lë Corinto. 2 Siko
lëë Pable kuktsiil tu xaa Israel nii pcholë
Aquila. Kyedzy nii lë Ponto koly xaa. Kal
lik ptsiñ xaa Corinto chop tsiil xaa Priscila.
Nëz Italia siid xaa, porñee lëë xtisy Claudio
kwnabey pchoo kchësy meñ Israel Roma.
Lëë Pable kutedy lo xaa 3 aan, como misme
tsiiñ nii chuñak xaa chuñ Pable, xsaa xaa
yu kidy, lëë Pable kwlës lo xaa par kyë xaa
tsiiñ chop xaa. 4 Aan ksatyee tse nii xiladzy
meñ Israel lo tsiiñ kwey Pable ktoo par
kutiitsni xaa meñ Israel ni meñ sit xa nak
xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús.
5 Lëë Silas ni Timoteo pchoo Macedonia
aan tsiñee lëë xaa ptsiñ Corinto, lëë Pable
bislo xluuy xtiits Dios nii xñee cho nak
Jesús ksatyee tse. Bluuy xaa lo meñ Israel
nii lëë Jesús nak Crist, xaa nii pxaal Dios.
6 Per lëë meñ bislo ptilyni Pable ni lëë meñ
go pxiñ tiits lo xaa. Por ngo lëë xaa kwtsib
yuti nii xña xab xaa parñee kyeñ meñ nii no
xtol meñ, ni lëë xaa chëb:
—Xcuent to deelñee telaady to lo tol, lëdy
xcuentno. Por destye natse lëën kluy xtiits
Dios lo meñ sit.
7 Tsiñee lëë Pable pchoo ktoo, lëë xaa si
lidzy tu xaa nii pcholë Justo. Tu xaa nii
xniladzy xtiits Dios nak Justo. Kexka chu
ktoo no xaa. 8 Wi tu xaa nii pcholë Crispo
nii xñabey leñ ktoo bniladzy xtiits Dios kchë
meñ lidzy. Ni ndaly gaa meñ Corinto nii
pkëëtyag xtiits Dios ni bniladzy kwchobnis.
9 Lëë tu kyool lëë Dios chëb lo Pable lo
mgaal:
—Ktsyeebtyoo. Tugak kwnee, ksuugw-
tyoo chuwoo. 10 Naa nakni lii. Ni tu cho
chilody ksaksi lii, por ndaly meñ nii ngab
lon no leñ kyedzy re.
11 Tu iz grol kwlës Pable leñ kyedzy Cor-
into, bluuy xaa xtiits Dios lo meñ.
12 Per tsi lëë Galión pkaa kok xtisy Acaya,
lëë meñ Israel kwnaasy Pable aan lëë meñ
kukso xaa lo xtisy, 13 aan lëë meñ chëb lo
xtisy:
—Lëë xaa re no kluuy lo meñ kyedzy nii
no nii kniladzy meñ xtiits Dios tu mod nii
xñabeydy xley meñ Israel.
14 Lëë Pable si nii nyee, tsi lëë Galión chëb
lo meñ Israel:
—Deelñee ngo xaa tu falt nroob o nyuty
kaa xaa tu meñ, nyonaa xtiits to. 15 Per
como tiits sye nak kchë nii xñee do ni non-
syke lë meñ xseety to ni kchë cos nii dyon
xa xñee xley do, kol kan dyon xa kuuñtsyey
do, por chaklastyaa sëëbaa lo xcuent to.
16 Aan lëë Galión kwnabey pchoo meñ
leñ yulyey. 17 Tsigo lëë meñ kwnaasy tu
xaa nii pcholë Sóstenes nii xñabey leñ ktoo,
aan kexka chu yulyey ptee meñ xcheñ xaa,
per pe beeñdy xtisy Galión.

Lëë Pable xpi Corinto

18 Bii ndaly kpidz kwlës Pable leñ kyedzy
Corinto. Loxsye ngo lëë xaa blë ksa xaa
meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan lëë xaa
kwyo barkw par tsi xaa nëz Siria ksa xaa
Priscila ni Aquila. Aan antes nii lëë barkw
kchoo chu nis nii lë Cencrea, lëë Pable pka
kik par kuñ xaa cumplir nii byaan xaa
tiits chop xaa Dios. 19 Tsiñee lëë xaa ptsiñ
leñ kyedzy Efeso, lëë xaa psaan Priscila
ni Aquila, aan lëë xaa kwey ktoo par kñee
xaa lo meñ Israel nii xkaal lsa siko. 20 Lëë
meñ Israel go kwnab nii ngwësre Pable, per
kwnëdy xaa. 21 Lëë xaa bi, chëb xaa:
—Deelñee snë Dios, lëën kyely teedy lo do
stub.
Aan lëë Pable byo barkw par kpi xaa
Efeso. 22 Tsiñee lëë Pable ptsiñ Cesarea,
lëë xaa kwey Jerusalén kujkëëptyux xaa
meñ nii xniladzy xtiits Dios. Loxsye ngo
lëë xaa si Antioquía. 23 Kok xtsedyako lëë
xaa pchoo stub, kutedy xaa kchë kyedzy
nii nche nëz Galacia ni nëz Frigia par
kchoobladzy xaa styoo meñ nii xniladzy
xtiits Dios.

Lëë Apolos xluuy xtiits Dios leñ kyedzy Efeso

24 Leñ tse go lëë tu xaa Israel nii pcholë
Apolos ptsiñ leñ kyedzy Efeso. Xaa Ale-
jandría nak xaa. So xnëz nak xtiits xaa
ni buen buen xyuumbey xaa kitsy nii kë
xtiits Dios. 25 Por ngo nii xyuumbey xaa
xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús ni tyub
styoo xaa xñee xaa lo meñ cho nak Jesús,
nikxe nii por Juansye kwchobnis xaa. 26 Iip
ptsyebty Apolos, lëë xaa bluuy xtiits Dios lo
meñ Israel leñ ktoo. Per tsiñee lëë Priscila
ni Aquila biñ nii xñee Apolos, lëë xaa kuni
Apolos lidzy xaa parñee kluuyre xaa xa
nak xtiits Dios lo Apolos. 27 Tsi lëë Apolos
kwlokyeñ tsi nëz Acaya, lëë meñ nii xni-
ladzy xtiits Dios pkëë tublë kitsy kwseñ xaa
si lo meñ nii xniladzy nii no siko, parñee
ngui kñee meñ go lo xaa. Tsiñee lëë xaa pt-
siñ Acaya, mbëë beeñ xaa meñ nii xniladzy
xtiits Dios yudar. 28 Xña lo meñ ptilytiitsni
xaa xaa Israel, per beeñ xaa gan porñee
bluuy xaa nii leñ xkitsy Dios kë nii lëë Jesús
nak Crist, xaa nii pxaal Dios.

19

Lëë Pable xtsiñ leñ kyedzy Efeso

1 Mentre lëë Apolos këno Corinto, lëë
Pable kutedy kchë kyedzy nii nche kexka
chu nëz nii si Efeso, aan leñ kyedzy Efeso
lëë xaa kuktsiil bla meñ nii xniladzy xtiits
Dios. 2 Lëë Pable kwnabtiits chëb:

—¿Pe kwsëëb Kyalbini Ntson leñ styoo do
worñee bniladzy to xtiits Dios?

Lëë meñ go kwëb chëb:

—Per ni ndondy noo nii no Kyalbini
Ntson.

3 Tsigo lëë Pable chëb:

—¿Xa kwchobnis to tsigo?

Lëë meñ go kwëb chëb:

—Si bluuy Juan, singo kwchobnis noo.

4 Loxsye ngo lëë Pable chëb:

—Lëë Juan pchoobnis meñ Israel nii pt-
sëë xmod, per lëë gak Juan chëb nii no nii
kniladzy meñ xaa nii kiid loxsye kpi Juan.
Lëë xaa go nak Jesús.

5 Tsiñee lëë meñ go biñ ngo, lëë meñ go
kwchobnis sinak nii xñabey Jesús. 6 Aan
tsiñee lëë Pable pxob ña kik meñ go, lëë
Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo kchësy
meñ go, ni lëë meñ go bislo xñee stub clasy
tiits ni nii tu cho karty kon ni lëë meñ
go kwnee nii psyaab Dios leñ kik meñ go.
7 Tsiipchop nak meñ go.

8 Tson mëë tugak kwey Pable leñ ktoo
siko, xluuy xaa xtiits Dios ni xñee xaa xa
nak xkyalwnabey Dios. Iip ptsyebty xaa.
9 Per lëë bla meñ nii koñee koklasty niladzy
kwneenë xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús.
Por ngo lëë Pable pchoo lady meñ go aan
lëë xaa kuni kchë meñ nii xniladzy laañee
sob xyuscuel tu xaa nii pcholë Tirano. Siko
bluuy xaa xtiits Dios lo meñ ksatyee tse.
10 Chop iz kwëkluuy xaa xtiits Dios. Por
ngo nii kchë meñ nii no nëz Asia pkëëtyag
xtiits Dios, nikxe meñ Israelo, nikxe gaa
meñ sito. 11 Ni ndaly kchë kyalntson nii
beeñtsyey Pable porñee kokni Dios xaa.
12 Axte wi xbayjan Pable ni xab xaa nii
biy meñ psë meñ lady meñ xsyaknë aan
lëë meñ xsyaknë byak ni lëë kyalbini mal
pchoo leñ styoo meñ.

13 Wi bla xaa Israel nii xkwii kyalbini
mal leñ styoo meñ pal nëz kokladzy nseety
lë Jesús par kwii kyalbini mal, chëb xaa lo
kyalbini mal:

—Con xtiitspey Jesús nii xseety Pable
xñen lo do: Kol kchoo leñ styoo meñ gue.

14 Ksa kadzy xiñ Esceva, xaa nii xñabey
lo pxosy, beeñtsyey ngo. 15 Per lëë kyalbini
mal chëb lo xaa:

—Xyuumbeyaa Jesús, ni nanaa cho nak
Pable. Per lëë do, ¿cho nak to?

16 Wor go kazh lëë xaa nii no kyalbini
mal go leñ styoo kwyas kwseñ ksa xaa go.
Per nli busy ptee xaa go xcheñ xaa. Koksye
gan pchoo xaa ña xaa nii no kyalbini mal
leñ styoo. Xña xaa cheñ lëë xaa pxooñ nëb
kidy xaa. 17 Aan kchësy meñ Israel ni meñ
sit nii no Efeso nii koknano ptsyeb. Por ngo
ndaly meñ blisklaa lë Jesús.

18 Ndaly meñ nii bniladzy kwey wxobtol,
aan bitiits meñ go kchë cos mal nii
beeñtsyey meñ go worñee karty kniladzy
meñ go Dios. 19 Ni ndaly meñ nii pseedy
kyalbruj biidni kchë xlibre, aan xña lo meñ
lëëw kwyek. Kwloolbey meñ nii masy tu
choowptsii mily pes plat nono. 20 Singo
mod ndaly meñ nii pkëëtyag xtiits Dios nii
xñee cho nak Jesús bniladzy.

21 Loxsye kwte kchë cos ko, lëë Pable
kwlokyeñ tsitedy kyedzy nii nche nëz

Macedonia ni Acaya, axte ktsiñ xaa Jerusalén. Ni chëb xaa nii loxsye kpikche xaa Jerusalén, no nii tsi xaa Roma. 22 Lëë xaa pxaal Timoteo ni Erasto nëz Macedonia mentre lëë xaa bii byaan Asia pa slal tiemp. Chop xaa go chuñ xaa yudar.

Lëë meñ Efeso xlëë

23 Leñ tse go lëë tu tily bislo por xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. 24 Lëë tu xaa nii pcholë Demetrio bislo tily go. Nonsyke mdyo plat ni xiktoo wiñ naybaa nii lë Diana xsaa xaa, aan nroob tumi xsaan tsiiñ go lo xaa ni lo xaa nii xkyë tsiiñ lo xaa. 25 Lëë xaa kwnee lo xaa nii xkyë tsiiñ lo xaa, ni lo kchë xaa nii xkyë misme tsiiñ go, chëb xaa:

—Nan do gon nii nroob tumi xsaan tsiiñ re lo no. 26 Ni nan do gon ni chon do nii lëë Pable no kluuy lo meñ nii lëdy Dios nak kchë mdyo nii xsaa chol meñ, aan ndaly gaa styoo meñ nojko xaa. Lëdy nonsy leñ kyedzy Efeso nu no kluuy xaa kchë ngo, sink wi tyub nëz Asia. 27 Ntseebo gon, por neñdy tsodre xtsiiñ no, ni neñdy axte wi xiktoo naybaa Diana kyaanladzy aan kiijtre meñ Asia ni meñ sit nii nche tyub lo kislyu lo naybaa Diana.

28 Tsiñee lëë meñ biñ ngo, per nli busy blëë meñ aan lëë meñ bislo kwchuptsyë, xñee:

—¡Byinayk Diana xnaybaa meñ Efeso!

29 Kchë meñ kyedzy pkyey kik. Lëë meñ kwnaasy Gayo ni Aristarco. Chop xaa Macedonia go nak ksa Pable. Lëë meñ kuni xaa axte tu laañee xkaal lsa meñ. 30 Lëë Pable kokladzy nyinee xaa lo meñ, per blaady meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa. 31 Wi bla xamigw Pable nii xñabey Asia pxaal tiits nii nody nii tsisëëb Pable lady meñ go. 32 Xaal xaal nii kwchuptsyë meñ nii kwey junt. Pkyey kik meñ go. Ndaly meñ go ni nandy dyon pe cos tsiiñ kwey. 33 Per lëë bla meñ Israel chëb lo Alejandro xa nak cuent ko. Loxsye ngo lëë meñ Israel pchëëp xaa lady meñ. Loxsye kwso Alejandro groltyee lady meñ, lëë xaa kwloo señ con ña xaa parñee kwetse meñ. Kokladzy xaa nchoo xaa xfavor meñ Israel. 34 Per tsiñee lëë meñ byeñ nii xaa Israel xaa, lëë meñ bislo kwchuptsyë. Siik chop wor kwchuptsyë meñ, xñee meñ:

—¡Byinayk Diana, xnaybaa meñ Efeso!

35 Tsiñee lëë xsecretario xtisy beeñ gan kwleektse meñ, lëë xaa chëb:

—Kol kono gaa meñ Efeso, kchësy meñ nii nche lo kislyu gon nan nii lëë meñ Efeso xyal kantsi xiktoo naybaa Diana ni kchësy meñ nan nii kpaa byab xnaybaa no Diana. 36 Nan do nii ni tu cho chilody kñë nii nlidy kchë nrii. Por ngo, kol kwetse. Kuuñtsyeydy to cos nii nonguialdy. 37 Karty gon kwan chop xaa nii biidni do nu ktoo ni karty kñeenë xaa xnaybaa no. 38 Deelñee Demetrio ni xaa nii ksa xaa xkyë tsiiñ xñab kyalxtisy, par ngo no xtisy ni no yulyey. Schilo tsinab Demetrio kyalxtisy lo xaa xñabey parñee siko catu xaa kñee dyon xa nak xcuent xaa ni parñee kak ndoon gaa cho xaa nli xñee. 39 Aan deelñee gaa chakladzy to kñab to pe stu cos, no nii kñab tow tu lo junt, per con ngui mod. 40 Ntseeb gon tsijkëëkiy meñ no këb meñ nii lëë no noyuuñ tily por kchë nii beeñtsyeey no natse, ni kindy kaa pe tyeesy no deelñee cho kñabtiits lo no penak kok tily re.

41 Loxsye chëb secretario ngo, lëë xaa psonëz meñ.

20

Lëë Pable chi Macedonia ni Grecia

1 Tsiñee lëë tily go byal, lëë Pable kwtsyetsy kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios par kchoobladzy xaa styoo kchë meñ go. Loxsye ngo lëë xaa si nëz Macedonia. 2 Kchë kyedzy nii kutedy xaa pchoobladzy xaa styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ Grecia. 3 Tson mëë kwlës xaa Grecia. Lëë xaa no nëz nii tso xaa barkw par tsi nëz Siria, tsiñee lëë xaa biñ nii lëë meñ Israel kënal kuty xaa. Por ngo lëë xaa sey nëz Macedonia stub. 4 Lëë xiñ Pirro nii pcholë Sópater kunal Pable. Xaa Berea nak Sópater. Ni wi gaa chop xaa Tesalónica nii pcholë Aristarco ni Segundo, ni tu xaa Derbe nii pcholë Gayo, ni Timoteo, ni chop xaa Asia nii pcholë Tíquico ni Trófimo kunal. 5 Lëë xaa kwtenech loo noo aan lëë xaa kwlës lëë noo leñ kyedzy Troas. 6 Loxsye kwte lni nii xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur, lëë

noo pchoo leñ kyedzy Filipos. Lëë tse nii kwloxo kaay kpidz lëë xaa nii kwtenech pkaa loo noo leñ kyedzy Troas. Kadzy kpidz blyëës noo leñ kyedzy ko.

Lëë Pable xluuy xtiits Dios leñ kyedzy Troas

7 Tsi lëë tse tminkw kol lëë noo pkaal lsa par tyaaw noo kyaxtily. Lëë Pable beeñ kseedy meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan como no nii kchoo xaa kyaani lyu, lëë xaa biskool xiwseedy xaa axte wrol kyool. 8 Leñ tu yu klaa pkaal lsa noo. Ndaly pis nak yu go. Aan tyub leeñgo kwë bini petroly. 9 Lëë tu xaa wiñ nii pcholë Eutico kwsob kexka chu ventan. Aan como lëë Pable biskool xiwseedy, lëë xaa kwë mgaal aan lëë xaa pchingaa chu ventan axte lyu. Kuty xaa blis meñ xaa. 10 Lëë Pable byety kwteetsy xaa wiñ go. Aan lëë xaa chëb lo meñ nii xniladzy xtiits Dios:

—Ktsyebty to, mbañ xaa.

11 Lëë Pable byo leñ yu aan lëë xaa taw kyaxtily ksa xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios. Loxsye ngo lëë xaa kwnee lo meñ tyub kyool. Lëë byaani lyu lëë xaa bi. 12 Psak styoo meñ porñee mbañ xaa wiñ nii pchingaa chu ventan sikni meñ xaa.

Lëë Pable xtsiñ kyedzy nii lë Mileto

13 Lëë noo bñeech syo noo kyedzy nii lë Asón con barkw par kwëës noo Pable siko, por singo byaan noo tiits por lëë Pable si tub lo kislyu. 14 Tsiñee lëë noo ptsiil Pable leñ kyedzy Asón, lëë noo ptsyo barkw ksa noo xaa, aan lëë noo syo nëz Mitilene. 15 Lëë byaani lyu lëë noo ptyee mer laañee nyoo Quío. Lëë byaani stu lyu lëë noo ptsiñ chu nis nii lë Samos. Siko pchoo noo lëë noo ptsiñ Mileto. 16 Byody noo Efeso porñee koklasty Pable nii nlyëë noo xtañ meñ Asia. Lëë xaa kwlokyeñ ktsiiñ noo Jerusalén tse nii chak lni Pentecostés, deelñee ndeedyo tiits.

Lëë Pable xñee lo xaa kol

17 Tsiñee lëë noo ptsiñ leñ kyedzy Mileto, lëë Pable kwnabey koktsyetsy xaa kol nii xñabey lo meñ Efeso nii xniladzy xtiits Dios. 18 Tsi lëë kchë xaa kol go kwlañche, lëë Pable chëb:

—Nan do gon xa nak xmodaa destye primer tse nii kwlañcheen Asia. 19 Ni nan gaa to nii tyub nii kwyon lady to con kyalndoladzy ni wiiñ psobaa xtiits Dios, ni ndaly gaa kyalnë pteedy meñ Israelaa. 20 Per psaandyaa tugak bluyaa xtiits Dios lo do. Kwnen lo do leñ kyedzy ni kwnen lo do lidzy to. 21 Ni chëpaa lo meñ Israel ni lo meñ sit nii no nii ktikche meñ styoo lo Dios ni kniladzy meñ xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. 22 Lëë na lëën ka Jerusalén, porñee lëë Kyalbini Ntson xaal naa. Nandyaa pe ktsyoolaa siko. 23 Ni nansyaa ksatyee kyedzy nii kan xñee Kyalbini Ntson nii lëë skiib ni lëë kyalnë këmbës naa. 24 Per ni tu pe sinidy kikaa, ni xkyalmbañaa nondy lon. Lëëw comñee mbëë kyaalaa tsiiñ nii bneetsy Dios lon. Lëë tsiiñ go nak nii kluyaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo meñ.

25 'Bluyaa lo do xa nak xkyalwnabey Dios. Lëë na xyeñpaa nii kpikchedre kan do naa. 26 Por ngo chakladzyaa kniyaa lo do natse nii chaaptyaa tol deelñee no tu do nii telaady. 27 Por nanaa nii kchë nii kwnabey Dios bluyaa lo do. Ni tu pe kwloolandyaa lo do. 28 Por ngo, kol kap cuidad lëë do ni kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios. Porque por kchë do kuty Jesús lo crusy ni lëë gaa Kyalbini Ntson pso lëë do parñee kap cuidad to meñ nii xniladzy xtiits Dios. 29 Nanaa nii tsiñee lëën kpi, lëë meñ nii ko kyalnë kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kiid. Nak meñ go sinak chol ma tox nii chuty mëkwxiily. 30 Ni misme lady kaa to kchoo xaa nii kluuy tiits xuuy parñee tsinal meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa. 31 Kol kap cuent, kol ksaladzy gaanoo nii tson iz nder tyub styoon bluyaa xtiits Dios lo do tsel kyool.

32 'Lëë nana, beetsy, xñabaa nii kakni Dios to ni xñabaa nii ksaanlasty to xtiits Dios nii xniladzy to. Lëë xtiits Dios kchoobladzy styoo do ni lëë xtiits Dios knee kchë kyalnsaak nii xtee Dios lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa. 33 Tyub nii kwyon lady to kwyokidyaa xab meñ ni karty kaa tsokin xtumi meñ. 34 Nan buen do nii kwën tsiiñ par ktsiñaan nii jkiiñaa ni nii jkiiñ meñ nii biidnal naa. 35 Tugak bluyaa nii singo kak tsiiñ tsiin kchilo kuñ ñe meñ nii no lyaadzy yudar, ni ksaladzy ñe xtiits Jesús

tsiñee chëb xaa: “Mastre xle meñ nii xkady que meñ nii xñaasy.”

36 Loxsye kwnee Pable lëë xaa psoxib
aan lëë xaa bitiitsni Dios ksa xaa. 37 Kchësy
xaa kol go biiñ, ni lëë xaa kwteetsy Pable.
38 Mban ptee styoo xaa porñee biñ xaa nii
kpikchedre kan xaa Pable. Loxsye ngo lëë
xaa kuksonëz Pable axte chu barkw.

21

Lëë Pable si Jerusalén

1 Loxsye psaan xaa go lëë noo, lëë noo
ptsyo barkw aan lëë noo syo tubli lo kislyu
wiñ nii lë Cos. Lëë byaani lyu lëë noo ptsiñ
lo stu kislyu wiñ nii lë Rodas. Siko pchoo
noo, lëë noo ptsiñ kyedzy nii lë Pátara.
2 Chu nis Pátara psyeeñ noo tu barkw nii tsi
nëz Fenicia. 3 Tsiñee lëë noo syo lo nis, lëë
noo ptyon kislyu wiñ nii lë Chipre. Lëëw
byaan nëz ñapeg noo, lëë noo syo axte Siria.
Aan como no nii ksaan barkw yow chu nis
nii lë Tiro, lëë noo blyëës siko. 4 Loxsye
ptsiil noo meñ nii xniladzy xtiits Dios, lëë
noo blyëës kadzy kpidz lo meñ go. Aan
lëë Kyalbini Ntson kwnee kchë nii ktsyool
Pable Jerusalén lo meñ go, aan lëë meñ go
chëb lo Pable:

—Nody nii tsil Jerusalén.

5 Per tsi lëë ksa kadzy kpidz ko psa, lëë
noo bii. Kchë tsiil ni xiñ meñ nii xniladzy
xtiits Dios kuksonëz lëë noo axte chu nis-
too, aan lëë noo psoxib chu nis ko par
kutiitsni noo Dios kchësy noo. 6 Loxsye ngo
lëë noo blë lsa. Lëë noo ptsyëëp barkw, lëë
gaa meñ kyedzy ko bikche sey lidzy.

7 Tiro pchoo noo lëë noo ptsiñ kyedzy nii
lë Tolemaida. Siko lëë noo byo jkëëptyux
meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëë noo
blyëës siko tu kpidz. 8 Lëë byaani lyu lëë
noo ptsiñ kyedzy nii lë Cesarea. Siko lëë
noo byo lidzy Felip nii xluuy xtiits Dios. Wi
Felip ngab lady ksa kadzy xaa nii kwle meñ
leñ kyedzy Jerusalén par kuñ xaa xyudar
apostle. 9 Ksa tap xiñtsyaap Felip nii karty
ktsiilña xñee tiits nii xsyaab Dios leñ styoo
me. 10 Ndaly kpidz kok nii nche noo siko,
tsiñee lëë tu profet nii sëëd nëz Judea nii
pcholë Agabo kwlañche. 11 Lëë xaa biid
tedy loo noo. Lëë xaa kwseñ xcinturón
Pable aan lëë xaa pxituu niy xaa ni ña xaa
con xcinturón Pable, xñee xaa:

—Lëë Kyalbini Ntson xñee nii sinrii kx-
ituu meñ Israel xpixwan cinturón re leñ
kyedzy Jerusalén, ni lëë meñ jko xaa ña
meñ sit.

12 Tsiñee lëë noo ptsyon xtiits xaa go, lëë
noo kok ksa meñ Cesarea bñee noo lo Pable
parñee tsidy xaa Jerusalén. 13 Per lëë Pable
kwëb, në:

—¿Penak choon do ni xko kyalnë do
naa? Snëën kxituu meñaa, ni snëën ketyaa
Jerusalén par kuuñ ksakaa Jesús.

14 Aan como pchiloody noo ngwiisoo noo
styoo xaa, lëë noo psaan xaa, ptyeesy noo:

—Lëë Dios dyon kaknil.

15 Loxsye ngo, lëë noo pxixkwaa aan lëë
noo syo Jerusalén. 16 Wi bla xaa Cesarea
nii xniladzy xtiits Dios biidnal lëë noo. Lëë
xaa go kuni lëë noo lidzy tu xaa Chipre nii
pcholë Mnasón. Kok xtsele nii xniladzy xaa
xtiits Dios. Lidzy Mnasón blyëës noo.

Lëë Pable chitedy lo Jacob

17 Tsiñee lëë noo ptsiñ Jerusalén, con
kyalwle biid ktsiilnëz meñ nii xniladzy xti-
its Dios lëë noo. 18 Lëë byaani lyu lëë
noo byoteedy lo Jacob ksa noo Pable, aan
lëëtyee gaa wi kchë xaa kol nii xñabey lo
meñ nii xniladzy xtiits Dios nche siko.
19 Lëë Pable pkëëptyux kchë xaa go. Loxsye
ngo lëë Pable bislo bitiits kchë kchësy cos
nii pteedy Dios tiitspey beeñtsyey xaa lady
meñ sit. 20 Tsiñee lëë kchë xaa go lox biñ
nii bitiits Pable, lëë xaa ptee skizh lo Dios.
Tsigo lëë xaa chëb lo Pable:

—Bueno, beetsy, per nan nyëël gon nii
ndaly meñ Israel xniladzy xtiits Dios nii
xñee cho nak Jesús. Aan kchësy meñ Israel
go chuuñ ndip xtiits nii no nii kyonaal no
xley Moisés. 21 Ni lëë meñ Israel go biñ
nii xluuyoo lo meñ Israel nii no tañ nii
ksaldy xaa kchë nii psaan Moisés. Ni lëë
xaa biñ nii xñeel lo meñ Israel nii no tañ nii
kobeydy xaa xiñ xaa ni tsinaldy xaa xcos-
tumbre no. 22 ¿Xa kuuñ no? Por lëë meñ
gon ktyop tsiñee lëë meñ kon nii lëël blañ.
23 Lëëw nii nako no nii kuuñtsyeyoo nii
kniiy noo: Lëë tap xaa nii chakladzy kuuñ
ksak Dios nche nu. 24 Kuni xaa, kol kuuñ
nyë lëë do sinak nii xñabey xley Moisés, ni
kwtiix parñee jka kik xaa tsiin kyeñ meñ

nii nlidy nii chuuñtsyeyoo kchë nii noyon meñ, sink lëë meñ kyeñ nii wil chuuñtsyey nii xñabey xley Moisés. 25 Lëë noo pxaal le tublë kitsy lo meñ sit nii xniladzy xtiits Dios parñee kawdy meñ sit xpëël kchë ma nii chokon lo mdyo, ni kawdy meñ sit cheñ, ni kawdy meñ sit xpëël chol ma nii xiyañ, ni nody nii tsoni meñ sit stu meñ deelñee no tsiil meñ sit.

Lëë meñ xñaasy Pable leñ lidzy Dios

26 Lëë Pable sini ksa tap xaa go. Lëë byaani lyu lëë xaa kok nyë ksa xaa sinak nii xñabey xley Moisés. Loxsye ngo lëë Pable kwteyo leñ lidzy Dios par këb xaa pa tse kyal kak nyë ksa tap xaa go ni parñee këb xaa pa tse kokon xaa go nii sini xaa go lo Dios.

27 Per lëë ksa kadzy kpidz ko merle ksa, tsiñee lëë bla xaa Israel nii no nëz Asia kon nii lëë Pable no leñ lidzy Dios aan lëë xaa go pkiily meñ par kñaasy xaa Pable. 28 Lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—¡Kol kono meñ kyedzy, kol kuñ lëë noo yudar kñaasy no xaa re! Por nody xaa xlad meñ xkyedzy no, sink lëë xaa xluuy nii ksaldy meñ xley Moisés ni ksaldy meñ lidzy Dios. Tyub lo kislyu xluuy xaa nrii. Lëë na axte wi bla meñ sit psëëb xaa leñ lidzy Dios. Sinrii mod lëë xaa beeñ tu cos nii nonguialdy kak.

29 Singo chëb xaa Israel go porñee kon xaa Pable leñ kyedzy chop Pable tu xaa Efeso nii pcholë Trófimo. Nladzy xaa te wi Trófimo kuni Pable leñ lidzy Dios.

30 Kchësy meñ kyedzy blëë aan lëë meñ ptyop tub lugarak. Lëë meñ kwtopxax Pable, kwlii meñ xaa leñ lidzy Dios. Loxsye ngo lëë meñ psuugw puert. 31 Kwxaak xaa wor go kazh nyuty xaa Pable, per tsiñee lëë tiits ptsiñ lo xaa nii xñabey lo soldad nii lëë kchë meñ Jerusalén noyuñ tily, 32 lëë xaa go ptop kchë xsoldad ni kchë xaa nii xñabey lo xsoldad xaa aan lëë xaa ptsiñ wxooñ laañee nche meñ. Tsiñee lëë meñ kon xaa nii xñabey lo soldad ni kon soldad, lëë meñ psaan Pable, pteejtre meñ xcheñ xaa. 33 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad big, aan lëë xaa kwseñ Pable, ni lëë xaa kwnabey pxituu Pable con chop lë caden. Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits cho nak Pable ni pe cos beeñtsyey xaa. 34 Per xaal xaal nii kwnee meñ. Pchilody nyon xaa nii xñabey lo soldad pe xñee meñ porñee kchë meñ chuptsyë. Por ngo lëë xaa kwnabey kuni soldad Pable laañee sob yu nii no soldad. 35 Tsiñee lëë soldad ptsiñni Pable laañee chislo scaler nii xyakxoob axte chu yu go, lëë soldad kwlañ Pable, porñee tir ntseeb chak meñ nii nal, 36 xñee meñ:

—¡No nii kety kazh xaa!

Lëë Pable xñee lo meñ

37 Lëë soldad si nii jko Pable leñ yu, tsi lëë Pable chëb lo xaa nii xñabey lo soldad:

—¿Pe schilo kñen choplan xtitsaa lool?

Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad kwëb chëb:

—¿Pe chakoo nayak xñeel griego? 38 ¿Pe mod lëdy lii tsigo nayak nak xaa Egipto nii penaadle beeñtsyey tu tily ni kuni tap mily nweety bñech tu tañ pidzy?

39 Tsigo lëë Pable chëb:

—Lëdyo. Xaa Israelaa. Tarso kolyaa. Tu kyedzy non nii nche Cilicia nak Tarso. Beeñ favor blaa kñen choplan xtitsaa lo meñ.

40 Lëë xaa nii xñabey lo soldad ptee tiitspey, aan lëë Pable kusoli lo scaler. Lëë xaa kwloo señ con ña xaa par kwetse meñ. Tsi lëë meñ lox kwchetse, lëë xaa kwnee con xtiitsë meñ Israel chëb xaa:

22

1 —Kol kono, beetsy, ni kol kono xaa kol. Lëën kñe choplan xtitsaa lo do parñee kyeñ do nii nody xfaltaa.

2 Tsiñee lëë meñ biñ nii con xtiitsë meñ kwnee xaa, mastre tse kwche meñ. Tsigo lëë Pable chëb:

3 —Xaa Israelaa. Tu kyedzy nii lë Tarso nii nche nëz Cilicia kolyaa, per leñ kyedzy Jerusalén nu kwroobaa. Lëë Gamaliel beeñ kseedy naa xley pxusykoltoo no, ni tugak kaa choxkoon kuuñ ksakaa Dios tyub styoon sinak nii noyuuñ ksak to Dios natse. 4 Penaadle kwënalaa nyutyaa meñ nii xniladzy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. Nikxe kwnaaw, nikxe gaa xaapkiyo, kchë nak xaa kwyalon skiib. 5 Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa kol nan kchë nii beeñtsyeyaa, por lëë xaa bneetsy kitsy nii kwseeñaa si lo xaa Israel nii no leñ

kyedzy Damasco, aan lëën kwya kyedzy ko sakyubaa meñ nii xniladzy par kyely knin kchë meñ go nu ni par ksaksin kchë meñ go.
6 'Per tu tse mer xwe ngbidz, lëën no nëz nii ktsiiñaa leñ kyedzy Damasco, tsiñee lëë tu bini ngol nii sëëdsëëb kpaa bibëly kyako kwin. 7 Lëën byab lyu, aan lëën biñ tsiy tu xaa nii xñee: "Saulo, Saulo, ¿penak nii xsaksil naa?" 8 Tsigo lëën kwnabtiits chëpaa: "¿Chool?" Aan lëë tsiy xaa go në lon: "Naa nak Jesús Nazaret, xaa nii xsaksil." 9 Kchë xaa nii ksan sa ptsyeb kon bini go, per biñdy xaa tsiy xaa nii kwnee lon. 10 Tsigo lëën chëp: "Kwnë na busy pe cos kuuñtsyeyaa." Aan lëë xaa në: "Kuxche, ptsiñ Damasco. Siko no tu xaa nii kñë pe cos kuñoo." 11 Aan como lëë bini go bnek lon, pchilody nyanaa. Lëë xaa nii ksan sa kwtob ñan, ptsiiñaa leñ kyedzy Damasco.
12 'Leñ kyedzy ko kwyo tu xaa nii pcholë Ananías. Tu xaa nii nli xniladzy Dios nak xaa ni chuuñtsyey xaa nii xñabey xley Moisés. Kchësy kaa meñ Israel nii no Damasco xñee nii buen xaa. 13 Lëë Ananías biid tedy lon. Tsi lëë xaa kwlañ, lëë xaa në: "Beetsy Saulo, pxaly lool ni kon stub." Aan wor go kazh lëë lon byaabini aan lëën kon Ananías. 14 Loxsye ngo lëë xaa në lon: "Lëë xDios pxusykoltoo no kwle lii penaadle parñee kaknanoo pe cos chakladzy xaa ni parñee kanoo xiñ ntson xaa ni parñee konoo tiits nii xchoo chuw xiñ xaa. 15 Por lii kutiits cho nak xiñ xaa lo meñ nii nche lo kislyu. No nii kutiitsoo kchë nii konoo ni biiñoo. 16 Lëë nana ¿pe xlyëël nii chischeedyoo tsiin chobnisoo? Kwnab lo Dios nii koy xaa kchë xtoloo."
17 'Tsiñee lëën blañ Jerusalén nu, lëën kwya lidzy Dios, kwyakutiitsnin Dios, aan lëë tu mgaal kwtedy lon. 18 Lo mgaal go lëën kon Jesús, aan lëë xaa në lon: "Sinusy byobladzy pchoo Jerusalén, porque ksaldy meñoo tsiñee lëël kutiits cho nakaa." 19 Tsigo lëën chëp: "Kchë meñ re nan nii naa kwyanasy meñ nii xniladzy xtiitsoo leñ kchë ktoo, ni nan meñ nii naa kwyalo kchë meñ nii xniladzy xtiitsoo skiib ni naa gaa ptedy xcheñ kchë meñ go. 20 Ni byo gaa styoon nii kuty Xteb, xaa nii bluuy xtiitsoo. Naa byaani xab xaa nii kukyeety xaa."
21 Per lëë Jesús në lon: "Pchoo leñ kyedzy Jerusalén, por lëën kxal lii xtañ meñ sit."

Lëë Pable no ña xaa nii xñabey lo soldad

22 Tse kwche meñ biñ nii kwnee Pable, per tsiñee lëë meñ biñ nii lëë xaa pseety meñ sit, lëë meñ bislo kwchuptsyë xñee:
—¡No nii kety xaa gue! ¡Nonguialtre nii kpañ xaa!
23 Aan como byoogwty chuw meñ, sink lëë meñ bislo xkwii xab ni xlëp yu kpaa parñee kaknyoo nii xlëë meñ, 24 por ngo lëë xaa nii xñabey lo soldad kwnabey nii jko soldad Pable leñ yu, ni lëë xaa kwnabey ktee soldad cheñ Pable parñee kñeeli Pable dyon penak nii singootyee xlëë meñ lo Pable. 25 Per tsiñee lëë soldad lox pxituu Pable, lëë Pable chëb lo tu soldad nii so siko:
—¿Pe nonguial dyon nii kteedy to cheñ tu xaa Roma, deelñee karty kaknan do pe cos beeñ xaa?
26 Tsiñee lëë soldad ko biñ ngo, lëë xaa kuni tiits lo xaa nii xñabey lo kchë soldad, chëb xaa:
—Byeñ gon pe cos kuuñtsyeyoo, por Roma ngab xaa gue.
27 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo kchë soldad big lo Pable, aan lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:
—¿Pe nli nii Roma ngaboo?
Lëë Pable kwëb chëb:
—Nliw.
28 Loxsye ngo lëë xaa nii xñabey lo soldad chëb:
—Deel naa nyazh kwtizhaa par jkabaa Roma.
Lëë Pable chëb:
—Per lëë naa destye nii kolyaa ngabaa Roma.
29 Tsiñee lëë soldad nii nche mbës ktee cheñ Pable biñ ngo, lëë xaa bichee tublad. Aan axte wi xaa nii xñabey lo kchë soldad ptsyeb, porñee kwnaasy xaa Pable ni pxituu xaa Pable con caden aan nandy xaa nii Roma ngab Pable.

Lëë Pable so lo xaa Israel nii xñabey

30 Lëë byaani lyu lëë xaa nii xñabey lo kchë soldad kokladzy nyaknan dyon pe cos xkëëkiy meñ Israel Pable. Lëë xaa kwlii Pable skiib, ni lëë xaa kwnabey koktsyetsy kchë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchësy xaa

non nii no Jerusalén. Loxsye ngo lëë xaa pso Pable groltyee lady kchë xaa xñabey go.

23

1 Lëë Pable buy kchë lo xaa xñabey go aan lëë xaa chëb:

—Beetsy, axte natse gon mbëë mbañaa. Pe sidy kikaa porñee chuuñtsyeyaa nii chakladzy Dios.

2 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo pxosy nii pcholë Ananías kwnabey nii kyaasy meñ nii nche kexka lo Pable chuw Pable. 3 Per lëë Pable kwëb chëb:

—¡Lëë Dios kiñ lii, xaa yox! Deelñee soboo ske par kuñoo kyalxtisy sinak nii xñabey xley Moisés, ¿penak tsigo nii xsaldyoo ley, sink lëël xñabey kiñ meñaa?

4 Loxsye ngo lëë meñ nii nche siko chëb:

—¿Singuee gaa nawen xiñoo tiits lo xaa nii pso Dios kñabey lo pxosy?

5 Tsigo lëë Pable chëb:

—Beetsy, nandyaa nii lëë xaa nak xaa nii xñabey lo pxosy, por leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee: "Ktsiibteedyoo xaa nii xñabey xkyedzyoo."

6 Tsi lëë Pable byeñ nii grol meñ nii ncheno lo junt no xlad xaa fariseo, lëë stu grol meñ no xlad xaa saduceo, nguiedzy kwnee xaa, chëb xaa:

—Beetsy, xaa fariseo nakaa ni xaa fariseo nak pxosyaa, per lëë meñ biid kso naa nu porñee xniladzyaa nii spañ meñ kuty.

7 Tsiñee lëë Pable lox chëb ngo, lëë meñ fariseo ni meñ saduceo bislo ptilytiits lsa, aan lëë kchë meñ go kok chop tiiy. 8 Porñee kchësy meñ saduceo xñee nii nlidy kpañ meñ kuty, ni xnilasty meñ go nii no angly ni no kyalbini. Per lëë meñ fariseo xniladzy kchësy ngo. 9 Kchësy meñ bislo chuptsyë aan lëë bla maestre ley nii no xlad xaa fariseo kuso chëb:

—Ni tu cos mal karty kuuñtsyey xaa re. Neñdy tu angly o tu kyalbinii gaa kwnee lo xaa.

10 Aan como xyaldy kuptsyë meñ, lëë xaa nii xñabey lo soldad ptsyeb, nladzy xaa neñdy kuty meñ Pable tsi lëë meñ lox klëë. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy bla soldad kulii Pable siko par tsikni xaa Pable laañee sob yu nii no xaa.

11 Tsi lëë kyool kol lëë Jesús byaklo lo Pable aan lëë xaa chëb:

—Ndaan kok, por siñee bitiitsoo gon cho nakaa lo meñ leñ kyedzy Jerusalén, singo gak no nii kutiitslo Roma.

Lëë xaa Israel xyub dyon xa kuty xaa Pable

12 Lëë byaani lyu lëë bla xaa Israel bitiits dyon xa kuty xaa Pable, aan lëë xaa pkon Dios nii kawdy xaa ni kidy xaa axte nii kuty xaa Pable. 13 Masy choow xaa Israel pkon Dios. 14 Lëë xaa go kwey lo xaa nii xñabey lo pxosy ni lo kchë xaa kol nii xñabey lo meñ Israel aan lëë xaa chëb:

—Lëë noo pkon Dios nii tyaawdy noo ni tyowdy noo axte nii kuuty noo Pable. 15 Lëë na nagon, no nii kñee do lo xaa nii xñabey lo soldad parñee kiidni xaa Pable lo do kxe. Kol këb nii lëë do kan dyon xa kak xcuent xaa, aan lëë noo lyëës xaa nëz par kuuty noo xaa antes nii klyañche xaa.

16 Per lëë xiñgan psyañ Pable koknano aan lëë xaa kuni tiits lo Pable laañee no soldad. 17 Lëë Pable kwtsyetsy tu soldad aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Kuni xaa wiñ re lo xaa nii xñabey lo do, parñee këb xaa tiits nii sëëdni xaa.

18 Lëë soldad kuni xaa wiñ go lo xaa nii xñabey aan lëë xaa chëb:

—Lëë Pable, xaa nii no skiib kwtsyetsy naa aan lëë xaa në lon: Kuni xaa wiñ re lo xaa nii xñabey lo do. Toon pe cos tiits sëëdni xaa lool.

19 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad kwseñ ña xaa wiñ go, lëë xaa kuni xaa tublad, aan lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe cos tiits sëëdnil lon?

20 Tsigo lëë xaa wiñ go chëb:

—Lëë xaa Israel byaan nii lëë xaa kñee lool parñee tsinil Pable lo xaa nii xñabey lo meñ Israel kxe, porñee lëë lëësy xaa me kan dyon xa kak xcuent Pable. 21 Per knilastyoo xtiits xaa, por masy choow xaa nii no xlad xaa tse nchenolan, aan pkon xaa Dios nii kawdy xaa ni kidy xaa axte nii kuty xaa Pable. Lëë na xaktyee xtiitsoo nche mbës xaa.

22 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad psonëz xaa wiñ go, per lëë xaa chëb kazh nii ni tu cho lo këbty xaa nii lox bitiits xaa.

Lëë xaa nii xñabey lo soldad xaal Pable lo xtisy nii pcholë Felsy

23 Lëë xaa nii xñabey lo kchësy soldad
kwtsyetsy chop soldad nii xñabey lo xcom-
bañer, aan lëë xaa chëb:
—Kol kweektsey chop kyoow soldad nii
së niy, ni kol kweek mbës tsongaltsii xaa
nii xsyob cabay, ni chop kyoow xaa nii
koy spad, par tsi xaa Cesarea nawtse a las
nueve.
24 Ni lëë xaa kwnabey kwyo xab cabay
nii sob Pable, ni lëë xaa kwnabey nii ndaan
Pable ni mbañ Pable ktsiñni xaa Pable lo
xtisy nii pcholë Felsy. 25 Lo soldad pxaal
xaa tublë kitsy nii si lo xtisy Felsy. Sinrii
xñee lo kitsy ko:
26 "Naa nak Claudio Lisias. Lëën xal tublë
kitsy re lool nii nakoo xtisy. 27 Lëë meñ Is-
rael kwnaasy xaa nii xalaa lool, mer nyuty
meñ xaa, per tsiñee biñaa nii Roma ngab
xaa, lëën kwya ksan xsoldadaa, byaklan
xaa. 28 Aan como kokladzypaa nyaknanaa
pe cos xkëëkiy meñ xaa, lëë xaa kwyaanin
lo xaa Israel nii xñabey. 29 Siko biñaa nii lëdy
cos nii xkëëkiy meñ xaa, sink pel cos cheñ
xley meñ xkëëkiy meñ xaa. Per xyaldy nii
kety xaa, ni skiib xyaldy tso xaa. 30 Per
como lëën biñ nii lëë meñ Israel chakladzy
kuty xaa, lëë xaa xalaa lool ni lëën kwne
gaa lo meñ nii xkëëkiy xaa nii kiidnee xaa
lool deelñee pe cos xkëëkiy xaa Pable."
31 Lëë soldad beeñtsyey nii kwnabey xaa
nii xñabey lo soldad. Lëë xaa sini Pable
nëz Antípatris wor kyool go. 32 Lëë byaani
lyu lëë kchë soldad nii si niy bikche pt-
siñ laañee sob xaa nii xñabey lo soldad.
Lëë kchë gaa xaa nii sob cabay sini Pable.
33 Tsiñee lëë soldad nii sini Pable ptsiñ Ce-
sarea, lëë xaa ptee kitsy nii pxaal xaa nii
xñabey lo soldad lo xtisy ni lëë xaa ptee
xcuent Pable. 34 Loxsye blab xtisy kitsy ko,
lëë xaa kwnabtiits cho xaa Pable. Tsiñee
biñ xaa nii xaa Cilicia nak Pable, 35 lëë xaa
chëb:
—Na tsiñee kiidsye xaa nii xkëëkiy lii
konaa dyon xa nak xcueentoo.
Loxsye ngo lëë xaa kwnabey nii kyënap
soldad Pable leñ yulyey nii psaa Herodes.

24

Kchë nii chëb Pable lo xtisy Felsy

1 Tse nii kwloxo kaay kpidz, lëë Ananías,
xaa nii xñabey lo pxosy ptsiñ Cesarea ksa
xaa bla xaa kol ni tu xaa chak nii pcholë
Tértulo. Lëë xaa ptsiñ tubli lo xtisy par
jkëëkiy xaa Pable. 2 Tsiñee lëë Pable kok-
tsyetsy, lëë Tértulo bislo xkëëkiy xaa, xñee
Tértulo lo xtisy Felsy:
—Skizhoo xtisy, mbëë nche noo ni kindy
tily leñ xkyedzy noo por xkyalchakoo.
3 Tyub laañee xñabeyoo xsako styoo noo.
4 Per parñee kislëëdre noo lii, xñabaa nii
jkëëtyagoo choplan xtiits noo. 5 Lëë noo
gon bñaasy xaa re porñee nak xaa sinak
tu kyalkits. Laañee xkaatyee noyuñ xaa
meñ Israel chop tiiy ni lëë xaa xñabey lo tub
tiiy meñ nii lë Nazareno. 6 Kokladzy xaa
nguidyni xaa lidzy Dios nii sob Jerusalén.
Por ngo nii lëë xaa bñaasy noo aan lëë noo
nyuuñ kyalxtisy sinak xñabey xleey noo,
7 per lëë xaa nii lë Lisias nii xñabey lo soldad
biid kla xaa loo noo. 8 Lëë na misme lii
gaanoo, kwnabtiits lo xaa parñee kyeñoo
nii nli kchë nii xkëëkiy noo xaa.
9 Wi kchë meñ Israel nii nche siko chëb
nii nli beeñtsyey Pable kchë nii xkyëëkiy
xaa. 10 Tsigo lëë xtisy kwloo señ lo Pable
parñee kñee Pable, aan lëë Pable chëb:
—Xlen nii lii kon xa nak xcuentaa por
nanaa nii kokle bla iz nii soboo xñabeyoo
tañ re. 11 Natse gon chak tsiipchop kpidz
nii ptsiiñaa Jerusalén par kolaa lay lo Dios.
12 Ni tu cho kondy nii lëën no ktilytiits pal
nëz, nikle leñ lidzy Dioso, nikle gaa leñ
ktoow. Ni tu cho pkaldyaa leñ kyedzy
Jerusalén. 13 Chilody kluuy meñ Israel nii
nche nu nii nli beeñtsyeyaa kchë nii xkëëkiy
xaa naa. 14 Lëën kñëëli lool nii nikxe nii
xñee xaa re nii nlidy kchë nii bluuy Jesús
Nazaret, xsobaa xtiits xDios pxosyaa sinak
xñabey xaa. Ni xniladzy kaan kchë nii kë
leñ xley Moisés ni kchë nii pkëë profet.
15 Ni wi gaan xniladzy nii xniladzy xaa
re. Xniladzyaa nii lëë Dios kuuñ kpañ
meñ kuty. Nikxe meñ malo, nikxe gaa
meñ bueno, kchëlo meñ kuuñ kpañ Dios.
16 Por ngo, tugak choxkoon kuuñtsyeyaa nii
chakladzy Dios ni chuuñtsyeyaa kyalbuen
lo meñ.
17 'Kok xtsele nii kënsën xtañ meñ sit.
Lëë na lëën bikche tu kyedzyaa par kye-
lynin palal tumi jkiiñ meñ nii no lyaadzy

ni parñee kokonaa nii xñabey xley Moisés lo Dios. 18 Kchë ngo noyuuñtsyeyaa tsiñee
lëë bla meñ Israel nii no nëz Asia kon naa
leñ lidzy Dios. Kok nyë kaazhaa sinak
nii xñabey xleey noo antes nii sëbaa leñ
lidzy Dios, ni kwyaanidy kaan tub yox
meñ, ni byubtyaa tily. 19 Lëë xaa nii kon
naa leñ lidzy Dios kiid jkëëkiy naa deelñee
beeñtsyeyaa tu cos nii nonguialdy. 20 O
deelñee gaa kchilody kiid xaa go, kñë xaa
nii nche nu dyon pe cos falt kwlon worñee
kukso xaa naa lo xaa nii xñabey lo meñ
Israel. 21 Xakxe worñee nguiedzy kwnen
chëpaa: "Lëë do biid kso naa nu natse
porñee xniladzyaa nii spañ meñ kuty",
neñdy wor go kwlon falt.

22 Tsiñee lëë xtisy Felsy biñ xa së lo xtiits
Pable, aan como nanle gaa xaa xa nak
xiwseedy meñ nii no xlad Crist, lëë xaa
pkwëës lo cuent ko, aan lëë xaa chëb:

—Na tsiñee kiidsye Lisias, xaa nii xñabey
lo soldad, kaknanraa xa nak xcueentoo.

23 Loxsye ngo lëë xtisy Felsy kwnabey nii
bii kyaan Pable leñ skiib, per lëë xaa chëb
lo soldad nii klaa xaa Pable xisy wiñ ni klaa
xaa tsitedy xamigw Pable lo Pable.

24 Lëë koko bla kpidz lëë xtisy Felsy ptsiñ
chop tsiil xaa Drusila. Meñ Israel nak
tsiil xaa. Aan lëë xaa kwnabey koktsyetsy
Pable par kñee Pable dyon xa nak nii kni-
ladzy meñ Jesucrist. 25 Per tsiñee lëë Pable
pseedy nii no nii tsoxko meñ kpañ meñ
sinak nii xñabey Dios, ni no nii kxekw meñ
kuuñtsyeydy meñ nii klyaañtyee styoo meñ
por sitsiñ tse nii lëë Dios kwetsy catu meñ,
lëë xtisy Felsy ptsyeb aan lëë xaa chëb lo
Pable:

—Kwey. Na tsiñee kteedyoo tiits lon,
kwetsyaa lii stub.

26 Ni lëëw na kwëmbës xtisy Felsy nii ndee
Pable tumi parñee nlaa xaa Pable. Por ngo
kety kety kwtsyetsy xaa Pable parñee kñee
xaa lo Pable. 27 Lëë kwloxo chop iz, lëë
gaa xiz xtisy Felsy psa, aan lëë Porcio Festo
pkaa kwsob xlugar xaa kok xtisy. Aan lëë
Felsy psaan Pable skiib parñee buen kyaan
xaa lo meñ Israel.

25

Lëë Pable chaktsyetsy lo Festo

1 Tse nii kwloxo tson kpidz nii pkaa
xcuent Festo kyalxtisy, lëë xaa pchoo Ce-
sarea, lëë xaa si Jerusalén. 2 Tsiñee lëë
xaa ptsiñ Jerusalén, lëë xaa nii xñabey lo
pxosy ni kchë xaa Israel nii mastre non
kujkëëkiy Pable lo xaa. 3 Lëë xaa go kwnab
tu kyalnsaak lo Festo chëb xaa nii kñabey
Festo kyey Pable Jerusalén. Ni lëëw na nol
kik xaa nii deelñee ndee Festo tiits, lëë xaa
nyikuty Pable nëz. 4 Per lëë Festo chëb:

—Cesarea no Pable skiib ni klyëëdy kaan
lëën kya Cesarea. 5 Por ngo no nii kiid xaa
nii xñabey lo do Cesarea parñee jkëëkiy xaa
Pable siko deelñee pe cos falt kwloo Pable.

6 Xonak o tsii gak kpidz kwlës Festo
Jerusalén, lëë xaa bikche sey xaa Cesarea.
Lëë byaani lyu nii ptsiñ xaa, lëë xaa kw-
sob leñ yulyey, aan lëë xaa kwnabey kok-
tsyetsy Pable. 7 Tsiñee lëë Pable kwsëëb
yulyey, lëë xaa Jerusalén big kex, aan lëë
xaa bislo pkëëkiy xaa Pable tub yox cos
ntseeb, per ni tu cos nii pkëëkiy xaa Pable
pchilody nyuñ xaa preb nii nli beeñtsyey
Pablo. 8 Per lëë Pable gaa tugak kwnee xaa,
chëb xaa:

—Karty kuuñtsyeyaa kchë nii xkëëkiy xaa
gue naa. Nlidy nii xsaldyaa xley meñ Is-
rael, ni nlidy nii xsaldyaa lidzy Dios, ni
nlidy nii xsaldyaa xtisy Roma.

9 Per como lëë Festo kokladzy kyaan
buen xaa lo meñ Israel, lëë xaa chëb lo
Pable:

—¿Pe snëël tsil Jerusalén parñee siko
kanaa dyon xa kak xcueentoo?

10 Tsigo lëë Pable kwëb chëb:

—Leñ yulyey nii ngab lo xtisy Roma son.
Penak nii toon pare kan par kak xkyalx-
tisyaa. Ni nan bueen gaal nii karty kon
falt lo meñ Israel. 11 Deelñee kwlo gaan
tu falt nii xyal ketyaa, penaktyo na ketyaa.
Per como nlidy kchë nii xkëëkiy xaa gue
naa, ni tu cho xyaldy jko naa ña xaa Israel.
Xñabaa nii yuub xtisy Roma kan dyon xa
kak xcuentaa.

12 Tsigo, lëë Festo kwnabtiits lo xaa nii
ksa xaa xñabey. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo
Pable:

—Lëël kwnab nii yuub lo xtisy Roma tsil.
Na tsil lo xaa na parñee kan xaa xa kak
xcueentoo.

Lëë Pable so lo rey Agripa

13 Blyëëdyako lëë rey Agripa ni Berenice
kwey Cesarea kujkëëptyux Festo. 14 Aan
como ndaly kpidz kwlës xaa, lëë Festo biti-
its lo xaa xa nak xcuent Pable, chëb Festo:
—Lëë tu xaa nii psaan Felsy skiib bii
no nu. 15 Aan tsi lëën kwya Jerusalén,
lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa
kol nii xñabey lady meñ Israel biid jkëëkiy
xaa. Kchë xaa go kwnab nii kñabeyaa kety
xaa. 16 Per lëën chëp nii xñabeydy xtisy
Roma kety tu meñ deelñee karty kan xaa
ktilytiitsni meñ go kchë xaa nii xkëëkiy
xaa parñee kak ndoon dyon cho xaa nli
xñee. 17 Por ngo, tsiñee lëë xaa Israel go
kwlañche nu, blyëëdyaa. Siñee byaani lyu
lëën kwsoob leñ yulyey aan lëën kwtsyetsy
xaa nii xkëëkiy xaa go. 18 Per tsiñee lëë xaa
lox ptilytiits, ni tu cos ntseeb nii nladzyaa
pkëëkiydy xaa xaa. 19 Nii biñsyaa nonsyke
kchë deel xa nak xlay xaa pkëëkiy xaa xaa
ni por tu xaa nii lë Jesús nii kuty, per lëë
Pable xñee nii mbañ Jesús. 20 Aan como
byeñdyaa pe nyuuñtsyeyaa, lëën kwnabti-
its dyon pe nyë Pable nyi xaa Jerusalén
parñee siko nyanaa dyon xa nyak xcuent
xaa. 21 Per como lëë xaa kwnab nii yuub lo
xtisy nii sob Roma tsi xaa, lëën kwnabey nii
laady xaa axte nii kteedyo tiits lon kxalaa
xaa lo xtisy Roma.
22 Tsigo lëë Agripa chëb lo Festo:
—Wi gaan gon no gan konaa xa së lo xtiits
xaa go.
Lëë Festo kwëb chëb:
—Kxe kazh kaanoo, lëël kon xa së lo xtiits
xaa.
23 Lëë byaani lyu, lëë Agripa ni Berenice
kwsëëb yulyey ksa bla xaa nii xñabey lo sol-
dad ni xaa non nii no leñ kyedzy Cesarea.
Nonsyke ladx non nche nakw xaa. Loxsye
ngo lëë Festo kwnabey koktsyetsy Pable.
24 Tsigo lëë Festo chëb:
—Rey Agripa ni kchësy to siñee nche do
nu, lëë xaa re so lo do nu. Ndalyle meñ
Israel nii no Jerusalén ni meñ Israel nii
no leñ kyedzy Cesarea nu nonab lon nii
kñabeyaa kety xaa. 25 Per naa nii xcuentaa
sootaa nii karty ko xaa tu falt nii tsigal
kety xaa, per como lëë xaa kwnab nii kak
kiy kchë nii xkëëkiy meñ go xaa axte lo
xtisy Roma, lëën kwlokyeñ kxalaa xaa lo
xtisy Roma. 26 Aan como xyeñdyaa gaa
dyon pe cos beeñtsyey xaa, lëë xaa syelynin
lo do, ni loopoo rey Agripa syelynin xaa
parñee kñabtiitsoo lo xaa parñee tsaap singo
mod kyeñaa pe cos jkën lo kitsy nii kxalaa
lo xtisy Roma. 27 Porque lika sëlidyo nii
kxalaa tu xaa nii no skiib, deelñee këptyaa
pe cos beeñtsyey xaa.

26

Lëë Pable xñee lo rey Agripa xa nak xcuent xaa

1 Tsigo lëë rey Agripa chëb lo Pable:
—Schilo kñeel xfavooroo.
Tsigo lëë Pable blis ña aan lëë xaa bislo
kwnee xaa, chëb xaa:
2 —Nli gaa na, rey Agripa, xlen ni xsak
styoon kñen lool xa nak kchë nii xkëëkiy
meñ Israel naa parñee singo mod misme
naa ksoli naa lool. 3 Ni xlen porñee nanaa
nii xyeñoo xa nak xcostumbre noo kchësy
noo siñee nak noo meñ Israel ni nanoo pe
cos nak xiwtilytiits noo. Por ngo xñabaa nii
kapoo paciensy konoo kchë nii kniyaa.
4 'Kchësy meñ Israel nan xa kwyon lady
meñ tu kyedzyaa ni xa kwyon Jerusalén
destye nii nakaa xaa wiñ. 5 Xyuumbey
nyë xaa Israel naa. Schilo kñë xaa nii
xtse kwyon xlad tub tiiy xaa nii lë fariseo
deelñee chakladzy xaa. Lëë xaa fariseo
nak tub tiiy xaa nii mastre choxko kuñ
cumplir xleey noo. 6 Aan lëë na lëë meñ
Israel xkëëkiy naa porñee tyub styoon xni-
ladzyaa nii lëë Dios kuuñ kpañ kchë meñ
kuty sinak nii kwneel xaa lo pxusykoltoo
noo. 7 Ni ksa tsiipchop kaa xtiiy noo nii no
Israel këmbës nii kak cumplir nii kwneel
Dios. Por ngo, tsel kyool choxko kchë meñ
go kleni Dios ni kuuñtsyey nii xñabey Dios.
Aan porñee win xniladzy nii kwneel Dios,
lëë meñ Israel biid kso naa nu. 8 ¿Lëë dook,
penak nii xnilasty to nii chuuñ kpañ Dios
meñ kuty?
9 'Klo nladzyaa nii no nii ktilynin meñ nii
no xlad Jesús Nazaret 10 ni beeñtsyey gaan
nii no kikaa leñ kyedzy Jerusalén. Con
xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy ndaly kchë
meñ nii no xlad Jesús kwlon skiib. Aan
tsiñee lëë xaa xñabey chakladzy kuty tu xaa
go, win kwne nonguial kety xaa. 11 Ndaly
vuelt psaksin xaa nii no xlad Jesús parñee

nsaan xaa nyilastre xaa Jesús. Laañee sobtyee ktoo kwyan, aan por xkyalwlëën axte xtañ meñ sit kwyanlagaa meñ go.

Lëë Pable chutiits xa bniladzy xaa Dios

12 'Kchë ngo no kikaa lëën sa kyedzy
Damasco con xtiitspey xaa nii xñabey lo
pxosy. 13 Per mer xwe ngbidz gon, rey, lëën
no nëz ksa xcombañeraa tsiñee lëën kon tu
bini nii sëëdsëëb kpaa. Mastre xpibëlyo que
lo xbini ngbidz. 14 Tsigo kchëësy noo byab
lyu. Loxsye ngo lëën biñ tsiy tu xaa nii në
lon con xtiitsë meñ hebreo: "Saulo, Saulo,
¿penak nii xsaksil naa? Misme lii gon no
ksaksi lii, sinak nii chuuñtsyey yosy tsiñee
xkëëniy ma punt yag nii xkwib meñ ma."
15 Tsigo lëën chëp: "¿Chool?" Aan lëë tsiy
xaa go në lon: "Lëë meeraa nak Jesús, xaa
nii xsaksil. 16 Per kuxche, por lëën byaklo
lool parñee kuuñtsyeyoo nii chakladzyaa ni
parñee kutiitsoo kchë nii konoo natse ni
kchë nii kluuyre gaan lool. 17 Naa kteelaa
lii lo meñ Israel ni naa kteelaa lii lo meñ sit.
18 Lëën kxal lii lo meñ sit parñee ksaabiniil
kchë lo meñ go, parñee sëdre meñ go lo
nguey, sink lo bini, ni parñee ksoobtre meñ
go xtiits xaatox, sink ksoob meñ go xtiits
Dios, ni kniladzy meñ go xtitsaa tsiin telaa
meñ go lo xtol ni jkaa meñ go nii ktee Dios
lo meñ nii xniladzy."

19 'Por ngo, rey Agripa, lëën psob xtiits
tsiy xaa nii kwnee lon. 20 Klootyee lo meñ
Damasco bluyaa xtiits Dios. Loxsye ngo
lëëw bluyaa lo meñ Jerusalén ni tyub xtañ
meñ Judea ni lo meñ sit. Chëpaa nii ktsëë
meñ xmod, ni ktikche meñ styoo lo Dios,
ni kuuñtsyey meñ cos nii kluuy nii nli xniladzy meñ Dios. 21 Por ngo lëë xaa Israel
kwnaasy naa leñ ktoo aan kokladzy xaa
nyuty xaa naa. 22 Per por xkyalnsaak Dios
lëën bii so nu, xluyaa xtiits Dios lo kchësy
meñ. Karty kñen ni tu cos nii kwneedy
profet ni kwneedy Moisés nii kak, sink
nonsyke ngo xñen. 23 Lëë xaa go kwnee
nii lëë Crist kety, ni lëë xaa go kwnee nii
klootyee Crist kpañ parñee kiidni Crist tiits
nii xteelaa lo meñ xkyedzy noo ni lo meñ
sit.

24 Ngo nonee Pable tsiñee lëë Festo
kwchuptsyë chëb:

—¡Chak wetyoo, Pable! Kchë xiwseedyoo
noyuuñ wety lii.

25 Per lëë Pable kwëb chëb:

—Chakwejtyaa, Festo, sink sëli xtitsaa ni
nli gaa kchë nii xñen. 26 Lëë rey Agripa
so nu. Nan buen xaa xa nak kchë cos re.
Por ngo nder confians xñen lo xaa. Nan
bueenaa nii wi xaa nan xa nak kchë cos re,
por lëdy tu cos nii koktsilaano. 27 Nli gaa na,
rey Agripa, ¿pe xniladzyoo kchë nii pkëë
profet dyon? Nanaa nii xniladzylo.

28 Loxsye ngo lëë rey Agripa chëb:

—Slalak nu lëël lox ngo styoon parñee
kniladzyaa xtiits Jesucrist.

29 Tsigo lëë Pable chëb:

—Nikxe nii slalak nu o xlyëëre gaa lox
ngon styool, tsaap në Dios que nii lëdy
nonsy lii, sink wi kchë meñ nii nche
jkëëtyag nii xñen natse kak sinakaa, nikxe
nii lëdy kchë meñ kxituu con caden.

30 Loxsye chëb Pable kchë ngo, lëë rey
ni xtisy ni Berenice ni kchë xaa nii nche
sob siko kuso. 31 Lëë xaa si tublad parñee
kutiits xaa dyon xa kak cuent ko, xñee xaa
lo xcombañer xaa:

—Karty ko xaa re tu tol nii tsigal kety xaa,
per ni skiib nonguialdy tso xaa.

32 Ni lëë Agripa chëb lo Festo:

—Nchilo nlyaa xaa re deelñee nyabty xaa
nii yuub xtisy Roma kan xa kak xcuent xaa.

27

Lëë Festo xaal Pable Roma

1 Tsiñee lëë xaa nii xñabey kwlokyeñ kxaal lëë noo Italia, lëë Pable ni stubla xaa nii
no skiib kok entregar lo tu xaa nii xñabey
lo soldad nii pcholë Julio. Xsoldad xtisy
Roma nak kchë soldad ko. 2 Lëë noo ptsyo
tu leñ xbarkw meñ Adramitio. Lëë barkw
ko no nëz nii kchoo tsi tyub nëz Asia. Wi
Aristarco, xaa Tesalónica nii ngab Macedonia, kwsënal lëë noo. 3 Lëë byaani lyu lëë
noo ptsiñ chu nis nii nche Sidón. Siko lëë
Julio pkëstyoo Pable, lëë xaa blaa kutedy
Pable kchë lo xamigw ni lëë xaa blaa ptee
meñ go nii pkiiñ Pable. 4 Tsiñee lëë noo
pchoo Sidón, lëë noo byoteedy chu kislyu
wiñ nii lë Chipre, porñee tir xpi me. 5 Lëë
noo ptyeelaag nistoo mer laañee nyoo Cilicia ni Panfilia, aan lëë noo ptsiñ tu kyedzy
nii ngab Licia nii lë Mira.

6 Siko lëë xaa nii xñabey lo soldad kon tu
xbarkw meñ Alejandría nii no nëz tsi nëz
Italia, aan lëë xaa blëp lëë noo barkw par
kyo noo. 7 Ndaly kpidz tseyga kwyo barkw
nëz, aan tsiñee lëë noo ptsiñ laañee nyoo
Gnido, blaadre me nyo noo par delanty.
Por ngo lëë noo ptyee mer laañee nyoo
kyedzy nii lë Salmón nii nche lo kislyu wiñ
nii lë Creta. 8 Në syo noo tub chu nis, per
lëë noo ptsiñ tu lugar nii lë Buenos Puertos.
Kexka siko nche kyedzy nii lë Lasea.

9 Kok xtsele ncheno noo lo nis, ni ntsee-
ble gaa së barkw lo nistoo, porñee lëë mëë
nii chaknal sëëd yob. Por ngo lëë Pable
kwnee chëb:

10 —Kol kono gaanoo, chanaa gon nii
ntseeb ktsyool no tu kyalnë deelñee kyore
no tub lo nis. Neñdy kloow no barkw tyub
xyowo, ni ntseeb kety no.

11 Per psaldy xaa nii xñabey lo soldad
Pable, sink lëë xaa psoob xtiits xpixwan
barkw ni xtiits xaa nii chuuñ ksëë barkw.
12 Aan como nguidy nak chu nis ko par
kwës meño mëë nii chaknal, kchësy xaa
kwlokyeñ nii masy buen kchoo noo siko,
parñee tsaap schilo ktsiiñ noo Fenice aan
tyeedy noo mëë nal siko. Fenice nak tu
kyedzy nii ngab Creta. Siko xtsiñ barkw.

13 Aan como lëë tu me wiñ nii sëëd nëz
kyety bislo xpi, nladzy xaa nii sini lëë
noo nii schilo kchoo noo siko. Lëë xaa
pchooni barkw tub chu nis Creta. 14 Per
kok xtsedyak pchoo barkw tsiñee lëë tu
medox nii lë Nordeste 15 bislo kwtopxax
barkw. Aan como blaady me nyo noo
par delanty, lëë noo blaa biy me lëë noo.
16 Byoteedy noo tublad chu kislyu wiñ nii lë
Clauda. Xisy xpi me siko. Por ngo nikxe në
pkyëë noo, per lëë noo bliis canow wiñ nii
sëëdngopxax barkw. 17 Loxsye byëp canow
wiñ go, lëë xaa nii sini barkw pxituu tsi-
itsy barkw con tuu. Ptsyeb xaa nyisobnag
barkw lo yuzh nii lë Sirte. Por ngo lëë
xaa blity ladx nii kë kik barkw, ni lëë xaa
blaa sini me barkw laañee xkaatyee. 18 Lëë
byaani lyu lëë xaa bislo blaal xaa xyow
barkw lo nis porñee lëë medox ko bii xpi.
19 Lëë tse nii kwloxo tson kpidz lëë xaa go
blaal kchë xtsiiñ barkw lo nistoo. 20 Ndaly
kpidz ptyoondy noo lo ngbidz ni ptyoondy
noo mëly. Tir ntseeb bi medox ko. Por ngo
nii nladzy noo nii sikootyee nyaan noo.

21 Aan como kokle ndaly kpidz nii karty
tyaaw noo, lëë Pable kusoli groltyee lady
kchë xaa nii sini lëë noo aan lëë xaa chëb:

—Deelñee nyon do xtitsaa nii nchoody
no Creta, ntsyooldy no kchë kyalnë re ni
nsëëbty no xyow barkw. 22 Per na xa
kuuñre no. Lëëw ptsyool le no. Per pe
tsinidy kik to. Nikxe nitylo barkw re
lo nis, per ni tu do kejty. Ktsyebty to.
23 Porque tsikyool lëë tu angly byaklo lon.
Lëë Dios nii xñabey naa pxaal angly ko
biidnë lon sinrii: 24 “Ktsyeebtyoo, Pable,
porque no nii ktsiiñoo lo xtisy Roma, aan
por lii lëë Dios kteelaa kchë xaa nii ksal
no leñ barkw.” 25 Por ngo, kol ko nguiool
styoo do, ktsyebty to, por xniladzyaa xtiits
Dios ni xniladzyaa nii lëë kchë nii në angly
lon kak cumplir. 26 Per tesody nii lëë me
tsikchon lëë no tu chu kislyu wiñ nii nche
lo nis re.

27 Lëë kyool nii kwloxo chop xmal nii
kënsëë noo lo nistoo nii lë Adria, lëë xaa
nii chuuñ ksëë barkw byeñ nii lëë noo mer
ktsiñ chu kislyu. 28 Lëë xaa ptiix dyon pe
nxityre jkaa lo kislyu. Tsigo lëë xaa kon
nii xaktyee skalyptsiipxoopak metre nxity
laañee si barkw. Kok xtsedyako lëë xaa
ptiix stub aan lëë xaa kon nii xaktyee ska-
lypkyadzyak metre nxity laañee si barkw.
29 Aan como ptsyeb xaa nyijkaan barkw
lo kyo, lëë xaa pchon tap lë kiib nëz xan
barkw parñee sëdy barkw. Loxsye ngo lëë
xaa kwnab lo Dios nii kyob kyaani lyu.
30 Mentre gaa lëë kchë xaa nii xkyë tsiiñ
leñ barkw kwlokyeñ kxooñ, lëë xaa blity
tu canow wiñ nii noy barkw, xkëëlo xaa
nii lëë xaa kchon kiib nii kë nëz kë barkw
lo nis. 31 Per lëë Pable kuni tiits lo xaa nii
xñabey lo soldad chëb:

—Deelñee kwësty ni tu xaa gue leñ
barkw, ni tu do telaady.

32 Tsigo lëë soldad koñee pchug tuu nii
nxituu canow wiñ go aan lëëw byab lo nis.

33 Bii nguey, lëë Pable kwnee lo kchësy
xaa nii si leñ barkw, chëb xaa:

—Natse gon chak chop xmal nii karty
kaw do por kyalnë nii nandy to pe cos
ktsyool no. 34 Xñabaa nii kaw do parñee

jkaa do fuersy telaa do, por ni tu kits kik to kloowdy to.
35 Loxsye chëb Pable ngo, lëë xaa kwseñ
tu kyaxtily aan xña lo kchësy xaa go lëë
xaa ptee skizh lo Dios. Tsigo lëë xaa bislo
wagw. 36 Lëë styoo kchë xaa go byonguiool
aan lëë xaa taw kchë xaa. 37 Choop kyoow
tsongaly ptsiipxoop noo syo leñ barkw.
38 Tsi lëë wagw kwlox lëë xaa blaal xobxtily
nii noy barkw lo nis parñee knitynë barkw.

Lëë barkw xnitylo lo nis

39 Tsiñee lëë lyu byaani, byuumbeydy
xaa nii chuuñ ksëë barkw dyon xa lë tañ
nii nche noo. Per lëë xaa kon tu kislyu
wiñ nii nche kexka tu chu play, aan lëë
xaa kwlokyeñ ktsig xaa barkw siko deelñee
ndeedyo tiits. 40 Lëë xaa pchug tuu nii
këtuu kiib nii kë xan barkw aan lëëw byab
lo nistoo. Ni lëë xaa bislëë yag nii xchug
nis parñee së barkw nëz nii chakladzy
xaa. Loxsye ngo lëë xaa blis ladx nii kë
kë barkw lo me, aan lëë barkw bislo xpig
chu play. 41 Per lëë kë barkw kwsobtip lo
yuzh, pchilodre niw, aan lëë xfuersy nis
bislo chuuñ pyuy nëz xano. 42 Tsigo lëë
soldad kokladzy nyuty kchë xaa nii sikni
xaa tso skiib Roma parñee kxoobnisty xaa
aan kxooñ xaa. 43 Per como koklasty xaa
nii xñabey lo soldad nii nyety Pable, blaady
xaa nyuuñtsyey soldad ngo, sink lëë xaa
kwnabey nii klo kchë xaa nii chak xoobnis
ktsiñ xaa chu kislyu. 44 Lëë kchë xaa nii
kokty na nxoobnis ptsiñ lo kislyu con table
nii nyaa barkw. Singo mod kchësy noo
ptsiñ chu kislyu.

28

Lëë Pable xtsiñ lo kislyu wiñ nii lë Malta

1 Tsiñee lëë noo lox ptsiñ chu kislyu go
kchësy noo, lëë noo kok ndon nii Malta lë
kislyu wiñ go. 2 Mbëë kon meñ nii ncheno
siko lëë noo, aan como singootyee chak nal
ni so kyo, lëë meñ go psaay ki parñee ktsëë
noo. 3 Lëë Pable kuktop chop lë yag, aan
lëëw no ktsiib xaa lo ki, tsiñee lëë tu mëël
nii no lady yag pchoo por xinlëë ki, aan
lëë ma pchal ña Pable. 4 Tsiñee lëë meñ
nii no lo kislyu wiñ go kon nii lëë mëël go
kënyoogw ña Pable, lëë meñ go bislo xñee lo
xcombañer:
—Neñdy tu nweety bñech nak xaa gue.
Ngo nii nikxe lëë xaa kwtelaa lo nistoo, per
xlaady xkyalxtisy Dios kpañ xaa axte nii
kizh xaa xtol xaa.
5 Per lëë Pable kwtsib ña aan lëë mëël go
byab lo ki, per lëë lëë xaa, ni tu pe kokty
xaa. 6 Kchësy meñ kwche mbës nii nsyëki
ña xaa o kolpsye gaa nyety xaa. Per kok
xtsesy nche mbës meñ kon meñ nii ni tu pe
chakty xaa. Lëë meñ bislo ptsëë xtiits, xñee
meñ nii tu dios nak Pable.
7 Kexka siko kë xkwaa xaa nii xñabey lo
kislyu wiñ go. Publio pcholë xaa. Lëë noo
byolëës lidzy xaa aan mbëë kon xaa lëë
noo tson kpidz nder. 8 Aan lëëtyee gaa leñ
tse go lëë pxosy Publio nix no xlyëë ni kë
yoobcheñ. Lëë Pable kutedy lo xaa, aan
loxsye kwnab Pable lo Dios por lëë xaa,
lëë Pable pxob ña lady xaa aan lëë gaa xaa
byak. 9 Tsiñee kon meñ ngo, wi kchë meñ
xsyaknë nii no lo kislyu wiñ go biid, aan
kchë meñ xsyaknë byak. 10 Aan mbëëre
kontsi kchë meñ lëë noo, aan tsiñee lëë wor
kol nii ktsëëp noo barkw stub, bnee meñ go
kchë nii jkiiñ loo noo nëz.

Lëë Pable xtsiñ Roma

11 Tse nii kwloxo tson mëë nii nche noo
lo kislyu wiñ go, lëë noo ptsyëëp tu xbarkw
xaa Alejandría nii kwlës chu kislyu wiñ go
tyub mëë nal. Kë chop mdyo nii xñee xaa
Cástor ni Pólux kë barkw ko. 12 Tsiñee lëë
noo ptsiñ chu nis nii lë Siracusa, lëë noo
blyëës tson kpidz. 13 Siko pchoo noo lëë noo
syo tub chu nis axte ptsiiñ noo laañee lë
Regio. Lëë byaani lyu lëë tu me nii xchoo
nëz kyety bislo xpi. Lëë tse nii pchopo
kpidz lëë noo ptsiñ kyedzy nii lë Puteoli.
14 Leñ kyedzy ko lëë noo byo ktsiil bla xaa
nii xniladzy xtiits Jesús. Lëë xaa kwnee
loo noo parñee kwëës noo lo xaa tu xmal.
Lëë tsi lëë xmal go kwyaa lëë noo pchoo
siko par ktsiiñ noo Roma. 15 Lëë gaa meñ
nii xniladzy xtiits Jesús nii no Roma tse
koknan nii lëë noo no nëz ktsiiñ noo Roma.
Ngo nii lëë meñ biid ktsiilnëz lëë noo axte
laañee lë Foro de Apio ni laañee lë Las Tres
Tabernas. Tsiñee lëë Pable kon kchësy meñ
go, lëë xaa ptee skizh lo Dios ni lëë xaa
pkaa fuersy. 16 Tsiñee lëë noo ptsiñ Roma,
lëë xaa nii xñabey lo soldad ptee tiits nii

tso Pable tublad chop tu soldad parñee kap cuidad soldad Pable.

Lëë Pable xluuy xtiits Dios Roma

17 Tse nii kwloxo tson kpidz ptsiiñ noo,
lëë Pable kwnabey koktsyetsy kchë xaa
Israel non nii no Roma. Tsiñee lëë kchë xaa
go lox pkaal lsa, lëë Pable chëb:
—Beetsy, nikxe gon ni pe beñdyaa lo meñ
Israel ni nikxe nii kwneedyaa contre xcos-
tumbre pxusykoltoo no, lëë meñ kwnaasy
naa aan lëë meñ pko naa ña xaa Roma
leñ kyedzy Jerusalén. 18 Tsiñee lëë xaa
Roma nii xñabey lox kwnabtiits dyon pe nli
beeñtsyeyaa kchë nii xkëëkiy meñaa, lëë xaa
byeñ nii nody xtolaa ni chigaldy ketyaa.
Lëë xaa kokladzy nlaa xaa naa. 19 Per
kwxikyaldy xaa Israel. Por ngo lëën kwnab
nii yuub xtisy nii sob Roma nu kan dyon
xa kak xcuentaa, per kwnabtyaa kyelyaa
nu par jkëëkiyaa xaa tu kyedzyaa. 20 Por
ngo nagon kwtsyetsyaa lëë do parñee kñen
choplan xtitsaa lo do. Porque win xniladzy
kchë nii xniladzy meñ Israel aan por ngo
këtuun nu.
21 Tsigo lëë kchë xaa nii koktsyetsy ko
chëb:
—Ni tu xcart xaa Judea karty klyañ loo
noo nii kseety lii, ni ni tu xaa betsy no nii
chiid nu karty kñee contre lii. 22 Lëë na
chakladzy noo tsyon noo dyon xa no kikoo,
por ndon noo nii laañee xkaatyee xñee meñ
contre lay kub nii xluuyoo.
23 Lëë xaa pso tu tse nii jkaal lsa xaa, aan
singootyee ndaly meñ kwey laañee xkwës
Pable. Aan destye wor silytoo axte ptsye
tse bluuy Pable xa nak xkyalwnabey Dios.
Pseety xaa xley Moisés ni kchë nii pkëë pro-
fet parñee jko xaa styoo meñ kniladzy meñ
xtiits Jesús. 24 Grol meñ bniladzy nii kwnee
Pable, lëë stu grol meñ koñee bnilastyo.
25 Aan como lëdy kchë meñ bniladzy, lëë
meñ bislo bi. Tsigo lëë Pable chëb:
—Nli gak nii kwnee profet Isaías tsiñee
por xKyalbini Ntson Dios chëb xaa:
26 Na kwey aan kudzy lo meñ gue:
Nlipee nikxe xaapre kon do, per kyeñdy to,
ni nikle gaa kuy do, per kandy to.
27 Por lëë kchë styoo meñ lox pkyedzy,
ntse tyag meñ,
ni ndiib lo meñ.
Kchë nrii ptsyool meñ parñee kchilody kan
meñ,
ni kon meñ,
ni kyeñ meñ.
Ni lëë meñ ptsyool kchë nrii parñee
ktikchedy meñ styoo lon tsiin
ktsilyaa xtol meñ.
28 Kol kaknan nii destye natse lëë
xkyalwtelaa Dios tsi lo meñ sit. Meñ gosy
skëëtyag xtiits Dios. 29 Tsiñee lëë Pable lox
chëb ngo, lëë xaa Israel bi, per tir ptilytiits
lsa xaa.
30 Chop iz nder kwtiñ Pable tu yu leñ
kyedzy Roma, aan leñ yu go kutedy meñ lo
xaa. 31 Mbëë bluuy xaa xa nak xkyalwn-
abey Dios lo meñ ni bluuy xaa xtiits Dios
nii xñee cho nak Jesús. Ni tu cho pe chëbty
lo xaa.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ nii no leñ kyedzy Roma

1 Paablaa. Xtsiiñ Jesucrist xkyën. Lëë
Dios kwtsyetsy naa parñee kakaa xapostle
xaa parñee kluyaa tiits nii xteelaa.
2 Penaadle bluuy Dios tiits re. Ndaly
profet pkëëw leñ kitsy nii kë xtiits Dios.
3 Lëë tiits re xñee cho nak Jesucrist, Xiñ
Dios. Lo xtiiy rey David sëëd xaa. 4 Per por
xkyalwnabey Kyalbini Ntson lëë xaa kok
Xiñ Dios, porñee pañ xaa lo kyalkuty.
5 Por Jesucrist lëë Dios bnee tiits nii
kakaa apostle parñee tyub lo kislyu tso
meñ nii kniladzy xtiits xaa ni ksoob xtiits
xaa. 6 Lady meñ nii kwtsyetsy Dios jkab lo
Jesucrist ngab to. 7 Lëë Dios xkëstyoo lëë do
kchë do siñee no do leñ kyedzy Roma, ni lëë
xaa kwle lëë do parñee jkab to xkyedzy xaa.
Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist
kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xkokyeñ tsi Roma

8 Xtedyaa skizh lo Jesucrist ni lo Tat Tios
por lëë do, por laañee xkaatyee chakyety
to porñee xniladzy to xtiits Dios. 9 Aan
lëë Dios chan nii tugak xsaladzyaa lëë do
tsiñee chutiitsnin xaa. Xtsiiñ Dios xkyën.
Tyub styoon xluyaa xtiits xiñ xaa. 10 Tugak
xñabaa lo Dios nii knee xaa tiits kyely
teedyaa lo do. 11 Por chakladzyaa kanaa
to parñee jkaa do xkyalnsaak Dios tsiin
kchosody styoo do, 12 sinak nii xñee ñe,
parñee kchoobladzy lsa no styoo no porñee
xniladzy no xtiits Dios.
13 Beetsy, kol kaknan gaanoo nii ndaly
vuelt kwlokyeeñaa kyelyaa lo do, per xte-
jtyo tiits. Chakladzyaa kyelyaa parñee
ktopaa kyalnsaak sinak nii xtopno stub lu-
gar. 14 No nii kluyaa xtiits Dios lo kchë meñ,
nikxe lo meñ nii no kyedzyo, nikxe gaa lo
meñ nii no taño, nikxe lo meñ nyaaniw,
nikxe gaa lo meñ ngueyo. 15 Por ngo nii
xtee gaanaa kyely kluyaa xtiits Dios wi lo
do nii no do leñ kyedzy Roma.

Xtiits Dios nii xteelaa

16 Xtelastyaa xtiits Dios nii xteelaa, por
xkyalwnabey Dios nako parñee kteelaaw
kchë meñ nii xniladzyo. Klo meñ Israel
telaa. Tsigore telaa meñ sit. 17 Lëë tiits re
xñee nii lëë Dios xteelaa lëë no lo tol porñee
xniladzy sye no xtiits xaa. Ni leñ kitsy kaa
nii kë xtiits Dios xñee: “Por kyalwniladzy
lëë xaa nii buen kpañ.”

Xtol meñ

18 Xtyon no nii lëë xcastigw ntseeb Dios
sëëd kpaa parñee ksaksi xaa kchë meñ yox
ni meñ mal, por xlaady xtol kchë meñ go
jkaasy xtiitsli Dios. 19 Aan nan meñ go cho
nak Dios, por misme Dios bluuyo. 20 Schilo
kak nyoo nii nyoody por kchë cos nii psaa
Dios. Destye nii kwche kislyu kok nyoo nii
lëë xaa nak Dios ni kyaaldy kaa xkyalwn-
abey xaa. Por ngo nii kindy pe jkëëlo meñ
go. 21 Per nikxe xyuumbey meñ go Dios
singo mod, chuuñ ksakty meñ go Dios ni
xteejty meñ go skizh lo xaa. Al contrario
cos nii pa xkiiñdysye sini kik meñ go, ni lëë
xkyalcheñ meñ go pkyey. 22 Nikxe nii xñee
meñ go nii nyaani meñ go, per nguey meñ
go. 23 Por lëë meñ go psaan xkyalntson
Dios nii xnitylody por mdyo nii chak si
chak chol meñ, ni por mdyo nii nyaa si
nyaa mguiñ, ni por mdyo nii chak si chak
ma nii sob tap niy, ni ma nii xtyoopxax.
24 Por ngo lëë Dios psaanladzy meñ go
parñee kuuñtsyey meñ go kchë cos mal nii
no styoo meñ go. Aan chuuñtsyey meñ
go cos nii xkwii kyalto kchë xcombañer,
25 porñee xnilasty meñ go xtiitsli Dios, sink
tiits xuuy xniladzy meñ go. Xsoxib meñ go
lo kchë cos nii psaa Dios. Xsoxibty meñ go
lo Dios nii psaaw. Por lëë Dios xyal jkaa
skizh tugak. Singo no nii kako.
26 Por ngo lëë Dios psaanladzy meñ go
parñee kuuñtsyey meñ go cos nii xkwii
kyalto. Por axte wi kwnaa ptsëë xmod.
Choni me saa kwnaa me. 27 Singo gak
xaapkiy, chokidre xaa kwnaa, sink saapkiy
xaa choki xaa. Chuuñtsyey xaa cos nii
xkwii kyalto ksa saapkiy xaa, aan mban
xtye xcuerp xaa castigw por cos mal nii
chuuñtsyey xaa.
28 Chaklastre xaa ksal xaa Dios, aan lëë
Dios kaa psaanladzy xaa parñee kuuñtsyey
xaa nii chigaldy kak. 29 Kchëlo cos mal no

kik xaa, mal xaa, ngbiñ xaa, mbidy xaa, nweety bñech xaa, xtilyni xaa meñ, wnee xuuy xaa, ni wagw tiits kizh xaa. 30 Xñeenë xaa meñ, xtilyni xaa Dios, xekwty xaa lo meñ, nyaa xaa, chuuñtsyey xaa cos mal, ni xsoobty xaa xtiits pxosy xaa. 31 Chondy xaa tiits, chuñdy xaa cumplir xtiits xaa, xkëstyoody xaa meñ, xkombedy xaa styoo xaa. 32 Nan xaa nii lëë Dios xñabey kety kchë meñ nii chuuñtsyey ngo, per lëëw chuuñtsyey xaa, aan axte xle xaa chan xaa meñ nii chuuñtsyeyo.

2

Lëë Dios chuñ kyalxtisy

1 Por ngo kindy pe jkëlool, lii nii xseel meñ, deelñee chootyee nakoo. Misme lii xtee kyo lii tsiñee xseel meñ, por chuuñtsyeyoo nii chuuñtsyey meñ. 2 Por ndon no nii tsiñee lëë Dios chuñ kyalxtisy, xsaksi xaa meñ nii chuuñtsyey kchë ngo. 3 Aan lii nii xseel chanoo nii chuuñtsyey meñ aan chuuñtsyeylo, ¿pe xsyakoo nayak nii stelaal lo xkyalwsaksi Dios? 4 ¿Pe xsyablyul xkyalndoladzy Dios nayak ni xpaciency xaa? ¿Xyeñdyoo nayak nii lëë xkyalndoladzy Dios xtsig lii lo xaa? 5 Per nguiedzy styool ni chaklastyoo ktikcheel styool lo Dios. Por ngo lëël xyuubre kyalnë par tse nii lëë Dios kiid kuñ kyalxtisy. 6 Lëë xaa kizh meñ segúñ kchë nii beeñtsyey meñ. 7 Lëë Dios ktee kyalmbañ nii nitylody lo meñ nii tugak beeñtsyey kyalbuen ni tugak beeñ ksak Dios. 8 Per lëë xaa ksaksi meñ nyaa nii xsaldy tiitsli ni meñ ngoptol. 9 So kyalwsaksi ni kyalnë par kchë meñ nii chuuñtsyey kyalmal, klo par meñ Israel, tsigore par meñ sit. 10 Per lo meñ nii chuuñtsyey kyalbuen lëë Dios ktee kyalnsaak parñee mbëë kpañ meñ go. Klo gak lo meñ Israel ktee xaaw, tsigore lo meñ sit.

11 Por lëdy wi Dios xkwe meñ. 12 Por kchë meñ sit nii beeñ tol aan nandy meñ go nii no xley Moisés, tsody ley tsiñee lëë meñ go kety. Per lëë xkyalxtisy meñ Israel nii beeñ tol kak sinak xñabey xley Moisés. 13 Por xtyelaady meñ nii xkëëtyag nii xñabey ley, sink meñ nii chuuñtsyey nii xñabey ley xtyelaa. 14 Per tsiñee lëë meñ nii nandy nii no ley chuuñtsyey nii xñabey ley, misme meñ go xsaa ley. 15 Por kchë nii chuuñtsyey meñ go nyoo nii leñ styoo meñ go no ley. Ni misme gaa xkyalcheñ meñ go ksoli meñ go o ksyablyu gaa meñ go 16 tse nii lëë Dios ni lëë Jesucrist kuñ xkyalxtisy meñ segúñ kchë nii no kik meñ. Lëë xtiits Dios nii xluyaa xñee nii singo kako.

Meñ Israel ni xley Moisés

17 Per lii nii xñeel nii meñ Israeloo, ni xsyeeñoo xley Moisés ni xtaanoo Dios, 18 nanoo pe cos chakladzy Dios. Ni xluuy ley lool nii no nii kwel cos mbëë. 19 Xsyakoo nii lii kob ña meñ nii xñady lo ni ksaabini lo meñ nii so lo nguey. 20 Xsyakoo nii schilool kuuñ kseedyoo meñ nguey ni kñeel lo meñ mban, por nanoo nii lo xley Moisés kë kyalchak ni tiitsli. 21 Deelñee chuuñ kseedyoo meñ, ¿penak nii chuuñ kseejtyoo lii? Deelñee xluuyoo nii ndox kwan meñ, ¿penak nii xkwanoo? 22 Deelñee xñeel nii ndox tsoni meñ stu kwnaa o stu mguiy deelñee no tsiil meñ, ¿penak nii chuuñtsyeyoo singo? Deelñee xlëël chanoo mdyo, ¿penak nii xkwanoo nii no xiktoo mdyo? 23 Xtaanoo xley Moisés, per xsyablyul Dios tsiñee xsaldyoo ley go. 24 Nli gak nii xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “Por lëë do, xñeenë meñ sit Dios.”

25 Xkiiñ kyalwyobey palalsye deelñee xsaloo xley Moisés, per deelñee chuuñtsyeydyoo nii xñabey ley, pe nandy nii kwyobeyoo. 26 Per deelñee no xaa nii nobeydy aan chuuñtsyey xaa nii xñabey ley, sak cuent nii nobey xaa, nikxe nii nobeydy xaa. 27 Kchë xaa nii nobeydy xcuerp, per chuuñtsyey xaa nii xñabey ley, ksee kan lii. Por chuuñtsyeydyoo nii xñabey ley, nikxe nii xyeeñlo ni nobeyoo. 28 Por lëdy laa klaasy kak no meñ Israel, ni lëdy xaktyee porñee nobey xcuerp now, 29 sink tyub styoo no no nii kak no meñ Israel, ni no nii tsobey styoo no. Këdy kchë ngo lo kitsy, sink styoo no now. Kchë xaa nii nak singo xsolidy chol meñ xaa, sink Dios xsoli xaa go.

3

1 ¿Pe non dyon nii kak no meñ Israel, ni pe non nii tsobey no? 2 Nono gon. Por lo meñ Israel psaan Dios xtiits. 3 ¿Pe kok tsigo

worñee pchooxso meñ Israel? ¿Pe ptsëë
Dios lo xtiits nayak? 4 ¡Lëdyo gon! Tugak
xñee Dios tiitsli nikxe kchë meñ xñee xuuy,
por leñ kitsy nii kë xtiits xaa xñee:
Sak meñ nii bueenoo por kchë nii xñeel,
ni mbëë kchukëël tsiñee kak kyalxtisy.
5 Per deelñee por xtol no chak nyoo
xkyalbuen Dios, ¿pe mal Dios porñee xsaksi
xaa lëë no? No meñ xñee nii nliw. 6 Per
¡lëdyo gon! Por deelñee nyak mal Dios, ¿xa
kuñ xaa kyalxtisy lo kislyu?
7 Per deelñee xkiiñ xtiits xuuyaa parñee
kak nyoore xtiitsli Dios, ¿penak tsigo xsyak
xaa nii no xtolaa? 8 Deelñee nyako singo,
¿penak nii chuuñtsyeydy no cos mal parñee
kiid cos buen? No meñ xñee nii ngo xluyaa
par ksyablyu meñaa, per nonguial ksaksi
Dios meñ go.

Kindy meñ buen

9 ¿Pe tyeesy no dyon? ¿Pe mastre nayak
buen no que meñ sit? ¡Lëdyo gon! Por ndon
no nii nikxe meñ Israel no, nikxe gaa meñ
sit no, ña tol no no. 10 Leñ kitsy nii kë xtiits
Dios xñee:
Kindy meñ buen,
ni tu meñ buen nody.
11 Kindy meñ nii xyeñ,
kindy cho kyub Dios.
12 Kchësy meñ këtañ,
kchësy meñ byab lo tol.
Kindy cho kuñ kyalbuen,
ni tu cho kindy.
13 Nak yañ meñ sinak tu paa nii nyaly,
con ludzy meñ xñee xuuy meñ,
xvenen mëël xchoo chuw meñ.
14 Nonsyke cos mal ni tiits në xchoo chuw
meñ.
15 Ligier xsyë meñ par kuty meñ,
16 kchë nii chuuñtsyey meñ xnitylo ni
xsaksi,
17 nandy meñ xa tso mbëë meñ.
18 Sinidy xkyalntseeb Dios kik meñ.
19 Ndon gaa no nii kchë nii xñee xley
Moisés, lo meñ nii sinalo xñeew, parñee
kyoogw chuw kchësy meñ ni parñee kchësy
meñ kyab lo xkyalxtisy Dios. 20 Por ni tu
tol ktsildy Dios porñee sinal meñ ley, por
xaktyee parñee kñë ley nii no xtol no xkiiñ
ley.

Lëë no telaa por xtiits Jesucrist

21 Lëdy por ley telaa no, por lëë Dios
bluuy nii no stu mod nii telaa no, aan
kchë ngo xtyoon tsiñee xkab xley Moisés
ni xlibre profet. 22 Lëë Dios xteelaa lëë
no porñee xniladzy no xtiits Jesucrist. Xk-
wedy xaa meñ, sink kchë meñ nii xniladzy
xtiits Jesucrist xteelaa xaa. 23 Por kchësy
meñ no xtol ni kchësy meñ nche sit lo
Dios. 24 Per por xkyalnsaak Dios lëë xaa
xteelaa meñ singosy, porñee xniladzy meñ
xtiits Jesucrist. 25 Lëë Dios pso Crist parñee
por xkyalkuty Crist kpily xtol no deelñee
kniladzy no xtiits xaa. Aan lëëw kok singo
parñee kak nyoo nii buen Dios. Psaldy
Dios tol nii beeñtsyey meñ tiemp 26 porñee
kop xaa paciensy, nikle gaa nina nyoo nii
buen Dios, por lëë xaa xteelaa kchë meñ nii
xniladzy xtiits Jesús.
27 ¿Pa byaan xkyalnyaa no tsigo? Lëëw
bichee gon. ¿Penak dyon bicheew? ¿Pe
porñee chuuñtsyeey no nii xñabey xley
Moiséso? Lëdyo, sink porñee xniladzy no
xtiits Jesucristo. 28 Xtyon no tsigo busy nii
lëë Dios xteelaa meñ porñee xniladzy meñ
xtiits Jesucrist. Xteelaady xaa meñ porñee
chuuñtsyey meñ nii xñabey ley.
29 ¿Pe xaktyee meñ Israel nayak xteelaa
Dios? ¿Pe lëdy wi meñ sit nayak xteelaa
xaa? Wi meñ sit gon xteelaa Dios, 30 por
tugak Dios no. Lëë Dios xteelaa meñ nii
xniladzy xtiits Jesucrist. Xkwenjty xaa
deelñee nobey meñ o nobeydy kaa meñ.
31 ¿Pe porñee xniladzy no xtiits Jesucrist
tsigo, lëë no ksyablyu xley Moisés? ¡Lëdyo
gon!, sink lëë no xlisklaa ley.

4

Xkyalwniladzy Abraham

1 ¿Pe styeesy no tsiñee kseety no
pxusykoltoo no Abraham? 2 Deelñee nyak
Abraham tu xaa buen por xtsiiñ xaa, nyo
pe ndaan xaa, nikxe nii ndaandy xaa lo
Dios. 3 ¿Pe lëdy nayak xñee kitsy nii kë xtiits
Dios: “Bniladzy Abraham xtiits Dios, por
ngo lëë Dios beeñ cuent nii buen xaa”?
4 Lëë nana, deelñee xkyë tu xaa tsiiñ,
chayjty xaa nii chazh xaa, sink nii nsëëb
meñ lo xaa xkaa xaa. 5 Per deelñee no tu
xaa nii xniladzy xtiits Dios nii xteelaa meñ
lo tol, lëë Dios chuñ cuent nii buen xaa

porñee bniladzy xaa, nikxe nii beeñtsyeydy xaa ni tu cos par tsigal xaaw. 6 Lëë rey David xñee xa xle xaa nii xsaldy Dios xtol, sink chuñ Dios cuent nii buen xaa. 7 Chëb rey David:

Dichos meñ nii ptsily Dios xtol aan psaldy
Dioso.
8 Dichos meñ nii chuñdy cuent Dios xtol.

9 ¿Pe par meñ nii nobeysye dyon nak kyalwle re, ote wi par meñ nii nobeydyo yak? Lëë noo bñeel gon nii lëë Dios beeñ cuent nii buen Abraham porñee bniladzy Abraham. 10 Per ¿pa wor dyon beeñ Dios cuent nii buen Abraham? ¿Pe loxsye kwyobey xaaw, ote klow yak? Klow. 11 Aan tsigore kwyobey Abraham parñee kak nyoo nii lëë Dios beeñ cuent nii buen xaa porñee bniladzy xaa xtiits Dios. Por ngo lëë Abraham byak pxosy kchësy meñ nii nobeydy nii xniladzy xtiits Dios, ni por ngo lëë Dios chuñ cuent nii wi meñ go buen. 12 Ni lëë Abraham nak pxosy meñ nii nobey nii xniladzy xtiits Dios sinak nii bniladzy Abrahamo worñee karty tsobey xaa.

Lëë tiits nii psaan Dios chak cumplir

13 Lëë Dios chëb lo Abraham nii lëë xaa kyaani kislyu kchë meñ lidzy xaa. Per chëbty Dios ngo porñee beeñtsyey Abraham nii xñabey xley Moisés, sink porñee bniladzy Abraham xtiits Dioso ni porñee beeñ Dios cuent nii buen xaaw. 14 Por deelñee xaktyee meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xley Moisés jkaa nii ksaan Dios, pa xkiiñdy tsigo nii kniladzy meñ xtiits Dios, ni lëë tiits kaa nii psaan Dios kyablyu. 15 Por xsaksi ley, per laañee kindy ley, kindyak cho ko falt.

16 Lëë Dios beeñlay Abraham porñee bniladzy Abraham xtiits xaa, aan kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios xkaa kyalnsaak ko singosy. Lëdy xaktyee par meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xley Moisés nak kyalnsaak ko, sink wi par kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios sinak bniladzy Abrahamo. Lëë Abraham nak pxosy kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios, 17 sinak nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: "Lëën byuñ lii pxosy ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu." Dios nii chuuñ kpañ meñ kuty ni xko cos nii nody bniladzy Abraham.

18 Nikxe kwyody pe nsaladzy Abraham, lëë xaa bniladzy xtiits Dios, aan singo mod lëë xaa byak pxosy ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu. Por lëë Dios chëb lo xaa: "Lëë kchë meñ nii jkab lo xtiiyoo ktyaly." 19 Pchosody styoo Abraham, nikxe nii tsel tu kyoow iz xaa, ni nikle nan xaa ni nii lëë xaa ni nii tsiil gaa xaa Sara chilody kap mëëd. 20 Pkandy kik xaa ni psaanlasty xaa tiits nii psaan Dios lo xaa, sink tyub styoo xaa bniladzy xaaw ni ptee xaa skizh lo Dios. 21 Tyub styoo xaa bniladzy xaa nii chuñ Dios cumplir xtiits. 22 Por ngo nii lëë Dios beeñ cuent nii buen xaa.

23 Lëdy por Abrahamsye xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë Dios beeñ cuent nii buen xaa. 24 Wi por lëë now. Por lëë Dios chuñ cuent nii buen no kchë no siñee xniladzy no xtiits xaa nii beeñ kpañ Jesucrist. 25 Lëë Jesucrist kuty lo crusy por kchë xtol no, ni lëë xaa pañ parñee kteelaa xaa lëë no lo tol.

5

Mbëë nche no lo Dios

1 Na nii lëë no kwtelaa lo tol porñee bniladzy no xtiits Dios, mbëë nche no lo Dios por Jesucrist. 2 Por Jesucrist kwaa no xkyalnsaak Dios porñee bniladzy no xtiits xaa. Tsiitsy nche no lo xtiits xaa ni xle no nii lëë no jkaa xkyalwnabey Dios. 3 Ni lëdy kaa por ngosy xle no, sink xle no lo kyalnë, por ndon no nii lëë kyalnë xnee kyalndaan lo no parñee kaap no paciensy. 4 Aan lëë paciensy chakni lëë no parñee buen kchukë no lo Dios, aan loxsye kchukë buen no, mastre kniladzy no xtiits Dios. 5 Aan kyaan maldy tiits ko lo no, por lëë Dios bnee xKyalbini Ntson lo no porñee xkëstyoo xaa lëë no.

6 Por worñee karty kchilo telaa no, lëë Crist kuty por kchë meñ ngoptol worñee lëë tse kutsiñ. 7 Lëdy likasy kety meñ xcuent stu meñ, nikxe nii neñdy so tu xaa nii kety xcuent tu meñ buen. 8 Per nyoo nii xkëstyoo Dios no, por lëë Crist kuty por lëë no worñee bii ngoptol no. 9 Lëë nana nii lëë no kwtelaa lo tol por xkyalkuty Jesucrist, lëë no telaa lo kyalnë dox nii kiid. 10 Por deelñee big no lo Dios por xkyalkuty xiñ xaa worñee bii xtilyni no xaa, pe lëëdyxe

nina tsigo nii lëë xiñ xaa mbañ. 11 Ni xle
gaa no lo Dios por Jesucrist, porque por
Jesucrist big no lo xaa.

Adán ni Jesucrist

12 Por tugak xaa kwyo tol lo kislyu aan
lëë tol biidni kyalkuty. Singo mod kchë
meñ pchal kyalkuty, por kchë meñ kwloo
tol. 13 Antes nii nyo ley, lëë tol tse no lo
kislyu, nikxe nii chakty cuent nii no tol
tsiñee kindy ley. 14 Per destye xtiemp Adán
axte xtiemp Moisés lëë kyalkuty ptaan lo
xaa nii kwloo tol, nikxe nii beeñtsyeydy xaa
si beeñtsyey Adán worñee psoobty Adán xti-
its Dios. Lëë Adán kok sinak xaa nii tsigore
biid.
15 Per nakty tol nii beeñtsyey Adán sinak
nii xneetsy Dios lo no. Por xtol tugak
xaa ndaly meñ kuty. Per lëë kyalwte-
laa nii xkady Dios, por tugak xaa biido,
aan mastre ntsono, por ndaly meñ xtee-
laaw. 16 Nakty xtol Adán sinak xkyalnsaak
Dios. Por tugak tol biid castigw, per lëë
xkyalnsaak Dios xtsily kchë kchësy xtol
meñ. 17 Per deelñee xaktyee por xtol tu
xaa ptaan tol, mastre no nii ktaan meñ nii
ptsily Dios xtol singosy. Xtaan meñ go, por
lëë meñ go mbañ sinak xñabey Jesucrist.
18 Deelñee xaktyee por xtol Adán lëë
xtol kchësy meñ kwyo, singo gak xaktyee
por xkyalbuen Jesucrist pteelaa xaa kchësy
meñ lo tol. 19 Porñee psoobty tugak xaa
tiits, lëë xtol kchësy meñ kwyo, per singo
gak porñee psoob tugak xaa tiits, lëë meñ
telaa lo tol.
20 Lëë ley biid parñee ktyaly tol, per
tsiñee lëë tol lox ptyaly, mastre ptyaly
xkyalnsaak Dios. 21 Lëë tol biidni kyalkuty.
Lëë gaa xkyalnsaak Dios pteelaa lëë no
lo tol ni bneetsy tu kyalmbañ nii tsitsiñdy
tse nitylo lo no porñee bniladzy no xtiits
Jesucrist.

6

Kuuty no lo tol, per mbañ no lo Dios

1 ¿Pe tyeesy no? ¿Pe slyore no tol nayak
parñee kak nyoore xkyalnsaak Dios?
2 ¡Lëdyo gon! Lëë no kutyle lo tol. ¿Xa
tsyore no lo tol na dyon? 3 ¿Pe nandy to
nayak nii lëë no byak tusy ksa no Crist
por kyalwchobnis, ni lëë no byak ksa xaa
lo xkyalkuty xaa? 4 Por kyalwchobnis
lëë no pkyeetsy ksa no Jesucrist ni lëë
no kuty parñee kpañ no ni jkaa no tu
kyalmbañ kub, sinak nii pañ Jesucrist por
xkyalwnabey Tat Tios.
5 Por deelñee byak tusy no Crist worñee
kuty xaa, lëë no kyak tusy xaa tsi lëë no
kpañ si pañ xaa. 6 Ndon no nii lëë kchë
nii xsya styoo no kwë lo crusy ksa Crist
parñee nitylow tsiin kñabeytre tol lo no.
7 Por chilody kñabey tol lo meñ nii chety.
8 Deelñee ksa no Crist kuty, ndon no nii lëë
no tsyo lo xaa. 9 Por ndon no nii lëë Crist
pañ lo kyalkuty aan kpikchedre kety xaa.
Pe kuñtre kyalkuty xaa. 10 Tsiñee lëë Crist
kuty, kaazhkaa kuty xaa lo tol, per lëë xaa
pañ parñee tso xaa lo Dios. 11 Singo gak
lëë do, kol kuñ cuent nii lëë do kuty lo tol,
per mbañ do lo Dios, porñee nak ksa do
Jesucrist.
12 Por ngo, klaady to nii kñabey tol lo
do, parñee kuuñtsyeydy to nii klyaañtyee
styoo do. 13 Kteejty to nii kyab to lo tol
par kuuñtsyey do cos mal, sink kol tso ña
Dios sinak meñ nii kuty ni bikche pañ stub.
Kol tso ña Dios par kuuñtsyey do cos buen.
14 Por kñabeytre tol lëë do, por nodre to ña
ley, sink lëë do no lo xkyalnsaak Dios.

Lëë do kwtelaa lo tol

15 ¿Pew tsigo? ¿Pe slyo no tol nayak por
xñabeytre ley lëë no, sink lo xkyalnsaak
Dios no no? ¡Lëdyo gon! 16 Nan nyë do
nii deelñee to do lo tu xaa par ksoob to
xtiits xaa, xpixwan do nak xaa aan no
nii ksoob to xtiits xaa. Singo tsigo busy
deelñee ksoob to xtiits tol, lëë do kety, o
deelñee ksoob kaa to xtiits Dios, lëë do kyak
tubli. 17 Per skizh Dios nii kchësy to siñee
kwyo do lo tol, lëë do psoob xtiits Dios tyub
styoo do. 18 Lëë na nii lëë do kwtelaa lo tol,
lëë do mbañ sinak xñabey Dios. 19 Xñen si
xñee chol meñ, por chilody kyeñ do kchë
cos re. Sinak nii ptee do tiits beeñtsyey do
kchë cos mal, kol ktee nii kuuñtsyey do cos
buen nii xyo styoo Dios.
20 Worñee lëë do bii no lo tol, beeñtsyeydy
to nii xñabey Dios. 21 ¿Per pe cos dyon
beeñ do gan? Xaktyee xkyalto do xkwii
kchë cos ko nina. Por xaktyee kyalkuty

xneetsyo. 22 Per lëë na nii lëë do kwtelaa lo tol ni lëë do xkiiñ lo Dios, lëë do jkab lo Dios ni lëë do jkaa tu kyalmbañ nii xnitylody. 23 Kyalkuty sye xneetsy tol, per lëë xkyalnsaak Dios xneetsy kyalmbañ nii xnitylody, porñee byak ksa no Jesucrist.

7

Kyalwtsiilña

1 Beetsy, xyuumbey do ley ni nan do nii xaktyee tsiñee mbañ meñ xñabeyo meñ. 2 Sinak tu kwnaa nii xtsiilña, no nii tsoni me tsiil me mentre mbañ xaa, per deelñee kety tsiil me, lëë me xlyaa lo xley kyalwtsiilña. 3 Por ngo, deelñee tsoni me stu mguiy mentre bii mbañ tsiil me, tol chuñ me. Per deelñee kety tsiil me, schilo ktsiilña me stu mguiy aan chuñdy me tol, por nonidre me tsiil me.

4 Singo gak lëë do, beetsy, nii ngab to lo Crist, lëë do kuty lo xley Moisés parñee ktsiilña do stu xaa. Lo Jesucrist nii pañ lo kyalkuty ngab to nina. Singo mod lëë no jkiiñ lo Dios. 5 Worñee pañ no sinak cho xaa ngoptol, lëë ley psoob ki kyalmal nii no leñ styoo no aan lëë kyalmal go beety lëë no. 6 Per lëë na nii lëë no kuty lo ley nii pkëëtuu lëë no, lëë no kwlaa parñee jkiiñ no lo Dios sinak xñabey Kyalbini Ntson, lëdy sinak xñabey ley.

Tol nii no leñ styoon

7 ¿Pe styeesy no tsigo nayak, nii tol xley Moisés? ¡Lëdyo gon! Per deelñee nyody ley, nyaknandyaa nii no tol. Nyaknandyaa nii ndox tsokin xcheñ meñ deelñee nyeedy ley: “Tso kidyoo xcheñ meñ.” 8 Per lëë tol kwseñ ley parñee ksoobkiw kchë cos mal nii no leñ styoon. Por deelñee kindy ley, pa nondy tol. 9 Worñee byuumbeydyaa ley, pañaa. Per tsiñee lëën byuumbey ley, lëë tol nii no leñ styoon pkaa fuersy aan lëën kuty. 10 Singo lëë ley nii bneetsy kyalmbañ lon beety naa. 11 Por lëë tol kwseñ ley aan lëëw pkëëti naa aan misme con ley beetyo naa.

12 Ntson xley Moisés, ni buen nii xñabey ley. 13 ¿Per pe buen ley tsigo aan beetyo naa? ¡Lëdyo gon! Lëë tol beety naa aan singo kok nyoo nii tolo. Kwseñ tol cos buen par kutyo, aan singo mod kok nyoo nii tir mal tol.

14 Ndon no gon nii lëë Dios pxaal ley, per xaa lo kislyun aan lëë tol xñabey naa. 15 Xyeñdyaa penak xtsyolaa nrii. Por chuuñtsyeydyaa nii chakladzyaa, sink nii xyody styoon chuuñtsyeyaa. 16 Per deelñee chuuñtsyeyaa nii chaklastyaa kuuñtsyeyaa, xyeñaa nii buen ley. 17 Por ngo lëdre naa chuuñtsyey kchë cos ko, sink tol nii no leñ styoono. 18 Por nanaa nii xaa lo kislyun aan nody cos buen leñ styoon. Chakladzyaa kuuñtsyeyaa cos buen, per chilody kuuñtsyeyno. 19 Chuuñtsyeydyaa cos buen nii chakladzyaa, sink lëën chuuñtsyey cos mal nii chaklastyaa. 20 Deelñee chuuñtsyeyaa nii chaklastyaa kuuñtsyeyaa, lëdre naa chuuñtsyeyo, sink tol nii no leñ styoon chuuñtsyeyo.

21 Singo tsiñee chakladzyaa kuuñtsyeyaa cos buen, klol cos mal xchoo leñ styoon. 22 Xyo xley Dios styoon, 23 per no tu cos leñ styoon nii xsyonlë lo xkyalcheñaa. Lëë tol nii no leñ styoono aan nguëtuuw naa.

24 ¡Broobaa! ¿Cho kteelaa naa lo tol re? Por lëëw chuty naa. 25 ¡Dios syew gon! Xtedyaa skizh lo Dios, por lëë Jesucrist pteelaa naa. Xyeñaa nii no nii kuuñtsyeyaa nii xñabey Dios, per como xaa lo kislyun, lëën këtuu lo tol.

8

Kyalmbañ nii xneetsy xkyalbini Dios

1 Kintre pe cos kyëkiy xaa nii nak ksa Crist. 2 Lëë kyalbini mbañ nii xnee Jesucrist pteelaa lëë no lo xley tol ni lo kyalkuty. 3 Por lëë Dios beeñtsyey nii pchilody xley Moisés. Lëë ley go byab lyu por xtol meñ. Lëë Dios pxaal xiñ sinak tu xaa nii no tol, aan biid xiñ xaa sinak chol meñ lo kislyu, parñee kuñ xaa gan lo tol. 4 Singo biid xaa parñee kchilo kuuñtsyeey no nii xñabey ley, por mbañtre no sinak no chol xaa lo kislyu, sink lëë no mbañ sinak xñabey xKyalbini Dios.

5 Kchë xaa nii mbañ sinak mbañ chol meñ, nii nosy lo kislyu sini kik xaa. Per lëë xaa nii mbañ sinak xñabey Kyalbini Ntson, ngosy sini kik xaa. 6 Aan kyalkuty xtsyool meñ nii sini kik cos nii chak lo kislyu re, per mbëë kpañ meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xKyalbini Dios. 7 Kchësy meñ nii xaktyee

cos lo kislyu re sini kik xtilyni Dios, por chaklasty meñ go ni chilody meñ go ksal xley Dios. 8 Por ngo chuuñ ksakty meñ go Dios, por nii xlyaañtyee styoo meñ go chuuñtsyey meñ go.

9 Per lëë do chuuñtsyeytre to nii chuuñtsyey kchë meñ nii no lo kislyu, sink sinak xñabey Kyalbini Ntson mbañ do, deelñee busy no Kyalbini Ntson leñ styoo do. Kchë meñ nii nody xkyalbini Crist leñ styoo, ngabty meñ go lo Crist. 10 Per deelñee no Crist leñ styoo do, mbañ xkyalbini do, por lëë Dios pteelaa lëë do, nikxe nii lëë xcuerp to kety por tol. 11 Aan deelñee no xkyalbini xaa nii beeñ kpañ Crist lo kyalkuty leñ styoo do, yuub xaa knee kyalmbañ lo do por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo do.

12 Singo tsigo busy, beetsy, nsëëb no tu cos, per nsëëbty now lo tol, parñee tsyo no si cho chol meñ lo kislyu. 13 Por deelñee kpañ do si klaañtyee styoo do, lëë do kety. Per deelñee kuñ Kyalbini Ntson lëë do yudar parñee ksaan do xtol do, lëë do kpañ.

14 Kchësy meñ nii chuuñtsyey nii xñabey Kyalbini Ntson nak xiñ Dios. 15 Por lëdy kyalbini nii jkëëtuu lëë do nak Kyalbini Ntson nii kwaa do, parñee ktsyeb to stub, sink lëë kyalbini go xyuñ lëë do xiñ Dios parñee këb to nii lëë Dios nak pxosy to. 16 Lëë Kyalbini Ntson xyak tusy xkyalbini no parñee tyeesy no nii xiñ Dios nak no. 17 Aan como xiñ Dios nak no, wi no jkaa nii ksaan Dios lo Crist. Deelñee xtyee no kyalnë ksa no xaa, lëë no kyo laañee xñabey xaa.

18 Pa lëdy kyalnë nii xtyeedy no natiemp lo kyalnsaak nii nare tyon no. 19 Xekwtre kchë nii psaa Dios këmbëso tse nii lëë meñ nii nak xiñ Dios kakyety. 20 Kchë nii psaa Dios byablyu, per lëdy porñee kokladzyo, sink styoo Dios kwlañ nii singo kak. Per kwyo tiits 21 nii nitylodyo, parñee jkaaw kyalntson nii jkaa meñ nii nak xiñ Dios. 22 Ndon no nii mban xtyedy kchë nii psaa Dios. Xkyëw yoob sinak xkyë tu kwnaa nii kap mëëd yoob. 23 Ni lëdy kaa xaktyee kchë nii kwyaa xtye kyalnë, sink wi no, nikxe nii lëë no kwaal Kyalbini Ntson, parñee kak nyoo nii lëë no jkaa nii kneetsy Dios. Xkyëë no tu yoob në, këmbëës no tse nii lëë no kyak xiñ Dios, parñee jkub xcuerp no. 24 Por porñee pkyëmbëës no, lëë no kwtelaa. Per deelñee nyoo nii këmbëës no, pe nandyo, por lëëw nyool. Deelñee xtyonle no tu cos, penak kyëmbëës now. 25 Per deelñee këmbëës no tu cos nii xtyondy no, no nii kaap no paciensy kyëmbëës now.

26 Ni lëë gaa Kyalbini Ntson chuñ lëë no yudar lo xkyalmban no. Por nandy no xa kñee no lo Dios, per yuub Kyalbini Ntson xñab por lëë no lo Dios. Tsiitsyweew aan chilody kñee no xa nak nii xñeew con tiits. 27 Per como nan Dios pe xsya styoo no, nan xaa pe xñee Kyalbini, por lëë Kyalbini xñab nii xyo styoo Dios par meñ nii ngab lo Dios.

Beeñ no gan

28 Ndon no nii kchë cos no xfavor meñ nii xkëstyoo Dios. Kchë meñ go kwtsyetsy Dios porñee singo kwlaño styoo xaa. 29 Por kchë meñ nii klo byuumbey Dios, psaanle Dios nii lëë meñ go kak sinak xiñ xaa, parñee kak xiñ xaa xaa non lo kchë meñ nii ngab lo xaa. 30 Aan lëë Dios kwtsyetsy kchë meñ nii psaanle xaa destye klo, ni lëë xaa ptsily xtol meñ nii kwtsyetsy xaa, ni kchë gaa meñ nii ptsily xaa xtol kwaa xkyalnsaak xaa.

31 ¿Pe tyeesy no tsigo? Deelñee no Dios xfavor no, ¿cho lë nii jkaal lëë no? 32 Per ni Xiñ Dios pkady Dios lo no, sink lëë xaa blaa kuty xiñ xaa por kchësy no. ¿Xa kneesty xaa kchë cos nii jkaa xiñ xaa wi lo no tsigo? 33 ¿Cho jkëëkiy kchë meñ nii kwle Dios na dyon?, con lëë Dios xñee nii nody xtol meñ go. 34 ¿Cho ktee kyo na dyon?, con lëë Jesucrist kuty ni lëë gaa xaa pañ, aan lëë xaa sob kwi Dios nëzli, xñab xaa por lëë no. 35 ¿Cho lë nii na dyon kuso lëë no lo xkyalwkëstyoo Crist? ¿Pe skwiso kyalnë no, o nii kyënlaag kaa meñ no, o kpiñ gaa, o kyalproob kaa, o kyalntseeb kaa, o kyalkuty kaa? 36 Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee:

Por lii ksatyee tse kënal kyalkuty noo.
Xsyak meñ noo sinak mëkwxiily nii kety.

37 Per chuuñ no gan por xaa nii xkëstyoo lëë no. 38 Xyeñpaa nii per ni kyalkuty, ni kyalmbañ, ni angly, ni kyalbini mal, ni nii no natiemp, ni nii nare gaa kiid, 39 ni nii no kpaa, ni nii no gaa leñ kislyu, ni tu cos nii

no chilody kuso lëë no lo kyalwkëstyoo nii bneetsy Dios lo no por Jesucrist.

9

Meñ nii kwle Dios

1 Tiitsli xñen, por xniladzyaa xtiits Crist. Xkëëtiidyaa, por lëë Kyalbini Ntson xñee nii tiitsli xñen. 2 Xteenën ni tugak xkyë yoob styoon. 3 Axte xtegaanaa kyaabaa lo kyalsi, ni so sitaa lo Crist, deelñee nchilo nyuñaa meñ tu kyedzyaa yudar. 4 Meñ Israel nak meñ tu kyedzyaa, aan lëë Dios beeñ cuent nii xiñ Dios nak meñ go. Kwyo Dios lady meñ go ni psaan xaa xley Moisés lo meñ go, ni chëb xaa nii lëë xaa kteelaa meñ go, ni lëë xaa chëb xa kool meñ go lay. 5 Xaa xñabey nak pxusykoltoo meñ go ni lo xtiiy gaa meñ go pchoo Crist worñee koly xaa. Lëë Crist nak Dios. Kol tsoo ktee no skizh lo xaa tugak.

6 Per lëdy nii kokty cumplir tiits nii psaan Dios lo meñ Israel, sink koktyo par meñ Israel nii ngabty lo Dios. 7 Lëdy kchë meñ nii sëëd lo xtiiy Abraham nak xiñ Dios, por lëë Dios chëb lo xaa: "Lëë Isaac kuuñ ktyaly xiñoo." 8 Nrii gon xluuy nii nakty meñ xiñ Dios por lo tiiy nii chaly meñ, sink xaktyee meñ nii koly sinak psaan Dios tiits nak xiñ Dios. 9 Por lëë Dios chëb lo Abraham: "Tsiñee lëë tiemp tsitsiñ, lëën kyely, aan lëë Sara kap tu mëëd."

10 Ni lëdy sikosy byalo. Tugak pxosy chop xiñ Rebeca, Isaac pxusykoltoo no. 11-13 Por ni karty kaly mëëd kwach ko, ni tu kyalbuen o kyalmaal gaa beeñtsyeydy xaa, lëë Dios chëb lo Rebeca: "Lëë mëëd kol ksoob xtiits mëëd wiich." Ni leñ kitsy nii kë gaa xtiits Dios xñee: "Pkëstyoon Jacob, per blëën lo Esaú." Nu nyoo nii lëë Dios xkwe meñ nii xlyañ styoo xaa, meñ nii chakladzy xaa xkwetsy xaa. Xkwenjty xaa nii chuuñtsyey meñ.

14 ¿Pe styeesy no tsigo nii mal Dios? ¡Lëdyo gon! 15 Por lëë xaa chëb lo Moisés: "Skëstyoon xaa nii kakladzyaa." 16 Singo tsigo busy, pe nandy nii kakladzy no o ktee gaa no fuersy, deelñee xkëstyoody Dios no. 17 Por leñ kitsyak nii kë xtiits Dios xñee nii chëb Dios lo rey Egipto: "Pson lii kakoo rey parñee kluyaa xkyalwnabeyaa, ni parñee kaknan meñ cho nakaa lo kislyu." 18 Skëstyoo Dios meñ nii kakladzy xaa, ni suuñ jkyedzy kaa xaa styoo meñ nii kakladzy xaa.

19 Per neñdy snëël lon: "Deelñee singo mod nako, ¿pe jkëëkiy Dios meñ con ni tu cho chilody sonlë lo xaa?" 20 Per ¿chool na dyon parñee ktilytiitsnil Dios? ¿Pe xñee kis peñ lo xaa nii psaaw nayak: "¿Penak nii psaal naa sinrii?" 21 Schilo xaa nii chuuñ tsiiñ peñ kuuñtsyey nii klyaañtyee styoo xaa. Schilo ksaa xaa tu kis peñ ngui, ni schilo ksaa xaa tu kis nii palsye jkiiñ.

22 ¿Aan pe tyeesy no deelñee kokladzy Dios nluuy xcastigw ni xkyalwnabey, pxekw xaa lo meñ nii xyal tedy castigw ni xyal nitylo? 23 Lëëw gon beeñtsyey xaa parñee kluuy xaa xkyalntson xaa lo no. Pkëstyoo xaa lëë no ni pxixkwaa xaa lëë no parñee tyon no xkyalntson xaa. 24 Por lëë Dios kwtsyetsy lëë no. No no nak meñ Israel. No gaa no nak meñ sit. 25 Leñ libre nii pkëë profet Oseas chëb Dios:

Meñ sit kak meñ tu kyedzyaa,
ni meñ nii xkëstyoodyaa jkëstyoon.
26 Ni misme laañee chëb Dios:
"Lëdy meñ tu kyedzyaa nak to",
siko lëë xaa këb:
Lëë do nak xiñ Dios mbañ.

27 Per tsi lëë meñ Israel kokyety, lëë profet Isaías chëb: "Nikxe ndaly meñ Israel sinak ndaly yuzh nii nche chu nistoo, ndalydy meñ go telaa. 28 Por klyëëdy lëë Dios kuñ cumplir xtiits tyub lo kislyu." 29 Misme profet Isaías chëb:

Deelñee ngwiladzy Dios meñ nii sëëd lo xtiiy no,
lëë no nyak sinak meñ Sodoma ni Gomorra.

Bnilasty meñ Israel xtiits Dios

30 ¿Pe styeesy no tsigo? Kwëkyubty xaa sit nii mbig kex xaa lo Dios, sink lëë xaa big kex lo Dios porñee bniladzy xaa. 31 Per lëë meñ Israel nii kwyoxko beeñtsyey nii xñabey ley, beeñdy meñ go gan mbig kex lo Dios. 32 ¿Penak dyon beeñdy meñ go gan? Porñee gon big kexty meñ go lo Dios por kyalwniladzy, sink lëë meñ go big kex lo Dios por nii beeñtsyey meñ go. Por ngo lëë niy meñ go kwladzy kyo nii xlyadzy niy meñ. 33 Kyo re xseety kitsy nii kë xtiits Dios:

Lëën kso tu xaa leñ kyedzy Jerusalén.
Lëë xaa kchal niy meñ,
per kchosody styoo meñ nii kniladzy xtiits
xaa.

10

1 Beetsy, tyub styoon xñabaa lo Dios nii
telaa meñ Israel lo tol. 2 Nli xñen nii
tir choxko meñ Israel jkiiñ lo Dios, per
nandy meñ Israel xa kuuñtsyey nii chak-
ladzy Dios. 3 Por xyeñdy meñ Israel nii lëë
Dios xtsily xtol meñ, sink xaa mod chak-
ladzy meñ Israel telaa lo tol. Xsaldy meñ
Israel nii psaan Dios. 4 Lëë Crist bisyaal
xley Moisés tsiin kchë meñ nii kniladzy
xtiits xaa telaa lo tol.
5 Lëë Moisés xñee nii kchë meñ nii
kuuñtsyey nii xñabey ley telaa lo tol. Per par
ley sye kpañ meñ go. 6 Per lëë meñ nii telaa
lo tol por kyalwniladzy, xñee kitsy nii kë
xtiits Dios: "Këëbtyoo leñ styool: ¿Cho tsëp
kpaa? (Nak nrii sinak nii nyëboo parñee
kyety Crist.) 7 Ni këëbtyoo: ¿Cho kyety leñ
kislyu?" (Por nak nrii sinak nii nyëboo
parñee kchoo Crist lady meñ kuty.) 8 Xñee
kitsy nii kë xtiits Dios: "Kexka lool so xtiits
Dios, ni kexka chuwoo, ni kexka styool."
Lëë tiits ko nak xtiits Crist nii xluuy noo.
9 Deelñee con chuwoo xñeel nii lëë Jesús
xñabey lo no, ni tyub styool xniladzyoo nii
beeñ kpañ Dios xaa lo kyalkuty, lëël telaa.
10 No nii kniladzy no leñ styoo no parñee
kpily xtol no, ni no nii con chuw no kñee no
cho nak Jesucrist parñee telaa no.
11 Xñee kitsy nii kë xtiits Dios: "Ni tu meñ
nii kniladzy xtiits Crist kchosody styoo."
12 Nak xaady meñ Israel ni meñ sit. Por
misme xDiosak meñ Israel nak xDios meñ
sit, ni kchë gaa lo meñ xteedy xaa nii
xñab meñ. 13 Por xñee kitsy nii kë xtiits
Dios: "Kchësy meñ nii kseety lë Dios telaa
lo tol." 14 ¿Per xa kseety meñ lë Dios na
dyon, deelñee karty kniladzy meñ xtiits
Dios? ¿Ni xa kniladzy meñ Dios na dyon,
deelñee karty jkëëtyag meñ xtiits Dios? ¿Ni
xa jkëëtyag kaa meñ xtiits Dios na dyon,
deelñee kindy cho kluuyo lo meñ? 15 ¿Ni
xa tso xaa nii tsikluuy xtiits Dios na dyon,
deelñee kindy cho kxaal xaa? Sinak xñee
kitsy nii kë xtiits Dios: "¡Xaatke ntson chak
tsiñee xlyañche xaa nii xluuy xtiits Dios!"
16 Per lëdy kchë meñ xsal xtiits Dios.
Sinak xñee profet Isaías: "Tat Tios, ¿cho xni-
ladzy kaa xtiits no na dyon?" 17 Singo tsigo
busy, lëë meñ xniladzy porñee xkëëtyag
meñ xtiits Crist.
18 Per xñe gakaa: ¿Pe pkëëtyag meñ xtiits
Dios yak? ¡Pkëëtyag meño gon! Por xñee leñ
kitsy nii kë xtiits Dios:
Tyub lo kislyu biñ meñ tsiy xaa nii bluuy
xtiits Dios,
ni tyubñaa lo kislyu ptsiño.
19 Per xñe gakaa stub: ¿Pe karty yak kyeñ
meñ Israelo? Destye klo gon kwnee Moisés:
Lëën kuñ nii ksiniy do tu kyedzy nii lëdy
kyedzy,
ni lëën kuñ nii klëë do lo tu kyedzy nii
chaklasty kon tiits.
20 Lëë gak profet Isaías byax chëb:
Meñ nii kwëkyubty naa ptsil naa,
ni lëën bluylo lo meñ nii kwnabtiisty por
naa.
21 Aan tsi lëë profet Isaías xseety meñ
Israel, xñee xaa: "Tyub tse kwtsyetsyaa
meñ ntseeb nii xsoobty tiits."

11

Meñ Israel nii kwle Dios

1 Lëë nana xñen: ¿Pe psaan Dios meñ
Israel tublad yak? ¡Lëdyo gon! Misme naa,
xaa Israelaa. Abraham nak pxusykoltoon.
Lo xtiiy Benjamín syelyaa. 2 Destye klo
kwle Dios meñ Israel parñee jkab meñ Is-
rael xkyedzy Dios. Lëë na xsaandy Dios
meñ Israel tublad. ¿Pe nandy kaa to nayak
nii leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii tsiñee
biily profet Elías lay, pkëëkiy xaa meñ Is-
rael lo Dios? Chëb xaa: 3 "Tat Tios, lëë
meñ beety xiprofetoo ni lëë meñ bnitylo
xipkoogoo. Xaktyee naa mbañ aan win
chakladzy meñ kety." 4 Per lëë Dios kwëb:
"Lëën kwle kadzy mily xaa nii karty ksoxib
lo mdyo nii lë Baal parñee jkiiñ xaa lon."
5 Singo gak natiemp bii no chop tson xaa nii
kwle Dios por xkyalnsaak Dios. 6 Aan por
xkyalnsaak Dioso, lëdy por kyalbuen nii
chuuñtsyey meño. Por deelñee nyako por
nii chuuñtsyey meñ, lëdre por xkyalnsaak
Dioso.
7 Kwaady xaa Israel nii kwëkyub xaa, per
lëë xaa nii kwle Dios sye kwaaw. Lëë los
demasy meñ pkyedzy styoo, 8 sinak xñee

kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëë Dios beeñ jkyedzy styoo xaa go, aan axte natse singo nak xaa. Sob mëlo xaa, per xñady lo xaa, ni sob tyag xaa, per chondy xaa.” 9 Wi gak rey David chëb:
Deelba kyak xilni xaa tramp ni kyako kyex,
parñee ladzy niy xaa tsiin te xaa castigw.
10 Deelba jkyey lo xaa parñee kandy xaa,
ni deelba kyeech xitsy xaa kaazhkaa.

Meñ sit nii xtyelaa

11 Lëë nana xñe gaakaa: ¿Pe kaazhkaa nayak byab meñ Israel lyu? ¡Lëdyo gon!, sink worñee nii lëë meñ Israel pchooxso lo Dios, lëë meñ sit pchilo kwtelaa parñee tsoki styoo meñ Israel. 12 Deelñee por xtol meñ Israel lëë meñ sit kwaa xkyalnsaak Dios, ¿pe toodyxe tso kyalwle tsiñee lëë meñ Israel ktikche styoo lo Dios?

13 Per lëën kniy tu cos lo do nii nak to meñ sit. Lëë Dios pxaal naa lo meñ sit. Por ngo ngui chuuñtsyeyaa xtsiñaa. 14 Por chakladzyaa nii tsoki styoo meñ tu kyedzyaa kan lëë do parñee ktee xaa nii telaa xaa lo tol. 15 Por deelñee byaan meñ Israel tublad parñee kpig meñ sit lo Dios, ¿pe lë nii kak tsigo tsiñee lëë meñ Israel kpig lo Dios stub? Lëë meñ Israel gon jkaa kyalmbañ. 16 Por deelñee nak lay kyaxtily, tyub kobyi nak lay, aan deelñee nak lay lu tu yag, wi xikwo nak lay lo Dios.

17 Nak meñ Israel sinak xikw yag oliv nii kwchug, aan xlugaro kwsëëb to nii nak to sinak tu yag oliv tañ. Singo mod lëë do pkab lo lu yag ko. 18 Per ktaandy to lo xikw kol yag ko. Deelñee xtaan do, kol ksaladzy nii lëdy lu yag ko nak to, sink lu yag ko nseñ lëë do.

19 Neñdy snë do: “Per lëë xikw yag ko kwchug parñee kyënaady no chex yag ko.” 20 Nliw, per lëë meñ Israel kwchug porñee bnilasty meñ Israel xtiits Dios, aan lëë do sob chex yag ko porñee bniladzy to. Ktaandy to, sink masy kol ktsyeb. 21 Por deelñee beeñdy Dios perdón xaa nii penaadle kok xikw yag, ni lëë do kuñdy xaa perdón. 22 Kol kuy gaanoo xaatke buen Dios, nikxe nii ntseeb xaa. Ntseeb xaa lo meñ Israel nii pchooxso, per buen xaa lo do. Per no nii kpañ do sinak xñabey xaa, por deelñee kpañdy to singo, lëë do chug. 23 Deelñee kniladzy xaa Israel xtiits Dios, lëë xaa kpig lo Dios stub, por schilo ktsig kex Dios xaa stub. 24 Deelñee lëdy xaa Israel do, tu xikw yag oliv tañ do, aan lëë do kwënaady chex yag buen. ¿Pe lëëdyxe xaa Israel tsigo nii destye chex yag buen kwsob xaa, lëë xaa gon kyënaady chex xyag xaa stub?

Lëë meñ Israel telaa

25 Lëën kniy nii ngolan Dios, parñee sakty to nii xaa chak to. Lëë styoo meñ Israel pkyedzy parñee kpig kex meñ sit lo Dios.
26 Aan tsiñee lëë ngo kyal, kchë meñ Israel telaa lo tol, por xñee xkitsy Dios:
Lëë xaa nii kteelaa kiid Jerusalén, aan lëë
xaa kwii xtiiy Jacob lo tol.
27 Aan tiits re xsanaa, nii lëën ktsily kchë
xtol meñ Israel.
28 Nak xaa Israel sinak meñ nii xlëë lo xtiits Dios, parñee knee Dios tiits telaa do. Per bii xkëstyoo Dios xaa Israel, por lëë Dios kwle pxusykoltoo xaa. 29 Por xlady Dios nii xneetsy xaa, ni xtsëëdy Dios lo xtiits. 30 Tiemp psoobty to xtiits Dios, per lëë na nii xsoobty meñ Israel tiits, lëë Dios xkëstyoo lëë do. 31 Xsoobty xaa Israel tiits nina, parñee jkëstyoo Dios lëë do ni parñee jkëstyoo Dios xaa nina. 32 Lëë Dios blaa nii kchësy no ksoobty tiits, parñee jkëstyoo xaa lëë no, kchësy no.

33 ¡Natsypee ngol xkyalnsaak Dios, ni xkyalnyaani xaa, ni xkyalchak xaa! Ni tu cho chilody kyeñ nii no kik xaa ni kchë nii chuuñtsyey xaa. 34 Por ¿cho nan na dyon pe cos no kik Dios? ¿Ni cholë nii gaa kteedy consef lo xaa? 35 ¿Pe no gaa cho pteedy pe tu cos lo xaa parñee ktikche xaaw? 36 Por kchë cos sëëd lo Dios. Por lëë xaa ni par lëë gaa xaa no kchësy cos. ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios! Amén.

12

Nii no kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios

1 Xñabaa lo do, beetsy, nii por xkyalnsaak Dios kokon do xcuerp to lo xaa. Por xyo styoo Dios nii kteedy to skizh lo xaa singo mod. 2 Kpañdy to si mbañ meñ natiemp, sink kol ktsëë xmod to parñee ngui kpañ do ni kyeñ do nii chakladzy Dios, tsiin kyeñ do pe cos buen, ni pe cos mbëë, ni pe cos tubli.

3 Por kyalnsaak nii bneetsy Dios lon, lëën
xñe kchë lo do nii sakty to nii tir non do,
sink ngui kol ko kik to aan ndoladzy kol
kak, según kyalnsaak nii bneetsy Dios lo
do porñee xniladzy to xtiits xaa. 4 Ndaly
nii sob lady no, per xaal xaal laa xkiiño.
5 Singo gak lëë no, nikxe ndaly no, lo Crist
ngab no kchësy no. Tusyke nak no ksa no
xaa, sinak nii nyak no tugak cuerp.
6 Xaal xaal nak kyalnsaak nii bneetsy
Dios lo no, según kwlaño styoo xaa. Por
ngo, deelñee kwaa no kyalnsaak nii kñee
no xtiits Dios, no nii kñee now tyub styoo
no. 7 Deelñee kwaa gaa no kyalnsaak nii
jkiiñ no lo meñ, no nii jkiiñ no ngui mod.
Xaa nii kwaa kyalnsaak nii kluuy xtiits
Dios, no nii kluuy xaaw lo meñ. 8 Lëë xaa
nii gaa kwaa kyalnsaak nii kchoobladzy
styoo meñ, no nii kchoobladzy xaa styoo
meñ. Lëë xaa nii gaa xkady, no nii ngui
mod jkady xaa. Singo gak xaa nii kwaa tu
tsiiñ, no nii kuuñtsyey ngui xaaw. Singo
gak xaa nii chuñ yudar, no nii nguiool tso
styoo xaa tsiñee chuñ xaa yudar.
9 Kol jkëstyoo lsa lëë do tyub styoo do.
Kol kpixladzy kan do cos mal aan kol
kuuñtsyey cos buen. 10 Kol jkëstyoo xcom-
bañer do sinak nii nyak xaa betsy to. Kol
ktee xlugar xaa ni kol ksal xaa.
11 Kol kyë tsiiñ, ktsyaabty to. Kol jkiiñ lo
Dios tyub styoo do.
12 Nguiool kol kpañ por kchë nii xniladzy
to. Kol kxekw kyalnë. Ksaandy to tugak kol
kool lay lo Dios.
13 Kol sak nii xlyaadzy to nak xlyaadzy
meñ nii xniladzy xtiits Dios. Ngui kol kan
meñ nii chiid tedy lo do.
14 Kol nab lo Dios nii kuuñlay xaa xaa nii
xkyënlaag lëë do. Ktsiibtedy to xaa.
15 Kol kle ksa do xaa nii xle, ni kol koon
ksa do xaa nii choon.
16 Ngui kol kpañ kchë xcombañer do. Kak
nyaady to, sink kol kak ndoladzy. Sakty to
nii tir chak to.
17 Ktikchedy to mal por mal. Kol ktee
nii tugak kuuñtsyey do cos nii buen lo kchë
meñ. 18 Axte laañee kteedyo tiits, ngui
kol kpañ kchë xcombañer do. 19 Beetsy,
kuñdy to kyalxtisy yuub to, sink kol klaa
nii lëë Dios ksaksi, sinak nii xñee xtiits xaa:
"Naa kuñ kyalxtisy ni naa kizh meñ." 20 Ni
xñeew: "Deelñee xlyaañ xaa nii xlëë lool,
ptee nii kaw xaa. Ni deelñee xlyaa xaa nis,
ptee nii ki xaa, tsiin kyan lo xaa lo kyalto."
21 Klaady to nii kuñ kyalmal gan lo do, sink
kol kuñ gan lo kyalmal con kyalbuen.

13

1 No nii kchë do ksoob xtiits xaa xñabey.
Por nody ni tu xaa xñabey nii psoobty Dios,
aan kchë xaa xñabey nii no, Dios pso xaa.
2 Por ngo kchë xaa nii xsoobty xtiits xaa
xñabey, xtiits Dios xsoobty xaa. Aan lëë
kchë xaa go tedy castigw. 3 Por nody xaa
xñabey parñee ktseb xaa xaa nii chuñ kyal-
buen, sink lëë xaa no par xaa nii chuñ kyal-
mal. Deelñee chaklastyoo ktsyeeboo xaa
xñabey, ngui kok tsiin kakni xaa xñabey lii.
4 Por Dios kë xaa xñabey tsiiñ parñee kuñ
xaa lii yudar. Per deelñee chuñoo kyalmal,
ptsyeb. Por lëdy lika noy xaa spad, por
xtsiiñ Dios kë xaa par ksaksi xaa xaa nii
chuñ kyalmal. 5 Por ngo no nii ksoob no
xtiits xaa xñabey, lëjty xaktyee parñee ksak-
sidy xaa lëë no, sink porñee no xkyalcheñ
no. 6 Wi por ngo xkizh to contribucioñ, por
xtsiiñ Dios kë xaa xñabey aan ngo nak xtsiiñ
xaa.
7 Kol ktee nii chigal catu xaa. Kol kizh
kchë contribucioñ lo xaa nii xtopo. Deel no
gaa xaa nii ksal do, kol ksal xaa, ni deel no
gaa xaa nii xyal ksoob to xtiits, kol ksoob
xtiits xaa.
8 Ni tu cho lo kyëtiñdy to, sink kol jkëstyoo
lsa xcombañer do. Por deelñee jkëstyoo
do, lëë do beeñle cumplir nii xñabey ley.
9 Lëë ley gon xñee: "Tsonidyoo stu meñ
deelñee no tsiiloo, kujtyoo, kwandyoo,
tsookidyoo." Per schilo kak cumplir kchë
ngo con ley nii xñee: "Pkëstyoo xcom-
bañeeroo sinak xkëstyool lii." 10 Xsaksidy
xaa nii xkëstyoo xcombañer. Singo mod lëë
kyalwkëstyoo chuuñtsyey nii xñabey ley.
11 Kol kyeñ xa nak tiemp nii no no, ni
kol kaknan nii lëë wor kutsiñ nii kte xkaal
no. Por xtsedre lëë no telaa. Naktyo sinak
worñee kal bniladzy no xtiits Dios. 12 Lëë
kyool mer tedy aan lëë yutsye sëëd. Por
ngo kol tsoo ksaan no cos nii chak lo nguey,
aan kol tsoo kwe no lo bini sinak tsiñee
xkwetsey soldad. 13 Ngui kol tso tsyo no
sinak cho meñ yutsye. Kyëëdy no kunip

ni kuuñdy no lni yox, ni tsyonidy no stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni ktildy no ni kak mbijty no. 14 Sink kol sak Jesucrist sinak tu ladx kiib nii kakw to, aan kuuñtsyeydy to cos mal nii no styoo do.

14

Kñeenëdy to

1 Ngui kol nee lo xaa mban nii xyuumbey nizhty xtiits Dios. Ktilytiitsnidy to xaa. 2 No xaa nii chaw kchëlo cos. No gaa xaa mban nii kizh yësy chaw. 3 Per nody nii ksee xaa nii chaw kchëlo cos xaa nii chawdy cualquier cos. Singo gak xaa nii chawdy kchëlo cos nody nii ksee xaa nii chaw kchëlo cos, por lëë Dios pkaañaxaa tub tub xaa. 4 ¿Cho nakoo parñee kñeenël xmos stu xaa? Deelñee buen so xaa o maal gaaw, lëë xpatrón xaa kan. Per buen kyaan xaa lo xpatrón xaa, por lëë Dios ksoli xaa.

5 No xaa nii xsyak nii no tse nda, ni no xaa nii xsyak nii tublosy nak tse. Catu xaa no nii kniladzy xaa nii no styoo xaa. 6 Kchë xaa nii xsyak nii nda nak tu tse, par Dios xsyak xaa ndaw. Lëë xaa nii gaa chaw kchëlo cos, par Dios chaw xaaw aan xtee xaa skizh lo Dios. Singo gak xaa nii chawdy kchëlo cos, par kuuñ ksak xaa Dios chawdy xaa kchëlo cos ni xtee gaa xaa skizh lo Dios.

7 Ni tu no mbañdy porñee chakladzy no, ni ni tu no chejty porñee xlyañostyoo no. 8 Deelñee mbañ no, par Dios mbañ no. Deelñee kety kaa no, par Dios kety no. Por ngo nikxe kpañ no, nikxe gaa kety no, lo Dios ngab no. 9 Por lëë Crist kuty ni lëë xaa pañ parñee kñabey xaa lo meñ kuty ni lo meñ mbañ.

10 ¿Penak tsigo xñeenël betsyoo? ¿O penak kaa xpixladzyoo chanoo xaa? Kchë no kyo lo Dios parñee kuñ xaa xkyalxtisy no. 11 Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee:

Nli xñen, chëb Tat Tios,
nii kchësy meñ ksoxib lon,
ni kchë meñ knee skizh lon.

12 Singo tsigo busy kchë no kak tsyetsy lo Dios parñee ktee no cuent lo xaa.

Kuñdy to xtol xcombañer do

13 Por ngo nody nii kñeenë no xcombañer no. Kol ktee nii kchondy to xcombañer do lo tol tsiin kusody to xaa lo xtiits Dios. 14 Nanaa nii ni tu cos nii xtyaaw peejty. Xñen nrii porñee xniladzyaa xtiits Crist. Per deelñee no tu xaa nii xsyak nii peedy tu cos, peedyo lo xaa. 15 Deelñee porñee chaawoo xkëëtañoo xcombañeeroo, lëdre por kyalwkëstyoo chuuñtsyeyoo cos. Klaadyoo nii kyëtañ tu xaa nii xniladzy xtiits Dios por cos nii chaawoo, por wi por lëë xaa kuty Crist. 16 Kteejty to tiits nii kñeenë meñ kyalnsaak nii kwaa do. 17 Por nody Dios lady no porñee xtyaaw no o xtyow gaa no pe cos, sink lëë xaa no lady no porñee mbañ no sinak xñabey xaa ni porñee xle no por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no. 18 Kchë xaa nii xkiiñ lo Crist singo mod, chuuñ ksak xaa Dios ni buen xchukë xcuent xaa lo meñ.

19 Por ngo, kol tsoo kuuñtsyeey no kchë cos nii kchoobladzy styoo xcombañer no, ni kol tsoo kuuñ no xaa yudar. 20 Jkëtañdy to lo xtsiiñ Dios por nii xtyaaw. Kchë nii xtyaaw nyë, per ntseeb ktyaaw tu cos deelñee xkëëtaño meñ. 21 Masy silidyee tyaawdy no pëël ni tyowdy no viñ ni kuuñtsyeydy no cos nii kuso xcombañer no lo xtiits Dios. 22 Deelñee xniladzyoo xtiits Dios, liisy ni Dios sye nano. ¡Dichos xaa nii pe sinidy kik por chuuñtsyey xaa nii xyo styoo Dios! 23 Per lëë xaa nii nolidy kik tsiñee chaw xaa pe tu cos, chak xtol xaa, porñee chawdy xaaw tyub styoo xaa. Aan kchë xaa nii no tublidy styoo tsiñee chuuñtsyey xaa tu cos, tol chuñ xaa.

15

Beeñ ksak xcombañeeroo, kuuñ ksaktyoo lii

1 Kchë no siñee tsiitsy nche no lo xtiits Dios, no nii syak no xlyaadzy xaa mban sinak nii nyako xlyaadzy no aan kuuñ ksakty no lëë no. 2 No nii kchë no kuuñtsyeey cos buen parñee kuuñ ksak no xcombañer no tsiin kniladzyre xaa xtiits Dios. 3 Por ni Crist beeñ ksakty xaa lëë xaa, sink lëë xaa beeñ cumplir xtiits Dios nii xñee: “Naa pchal kchë nii kwlootsyetsy meñ lii.” 4 Kchë nii kwnee Dios tiemp kwë parñee jkiiño lo no tsiin kchosody no ni kchoobladzyo styoo no parñee kniladzyre now. 5 Aan lëë lëësy Dios nii xnee

kyalndoladzy dyon kakni lëë do parñee ngui kpañ do kchë xcombañer do sinak nii bluuy Crist 6 parñee tugak kak tsiy do tsiñee ktee do skizh lo Tat Tios pxosy Jesucrist.

Lëë meñ sit xkëëtyag xtiits Dios

7 Kol jkaaña xcombañer do sinak nii pkaaña Crist to parñee kteedy meñ skizh lo Dios. 8 Chakladzyaa kniyaa lo do nii lëë Crist biid parñee jkiiñ xaa lo meñ Israel. Lëë xaa biid kuñ cumplir nii chëb Dios lo pxusykoltoo meñ Israel parñee kluuy xaa nii chuñ Dios cumplir kchë nii xñee Dios. 9 Ni lëë xaa biid parñee wi meñ sit ktee skizh lo Dios por xkyalnsaak Dios, sinak nii xñee kitsy nii kë xtiits xaa:

Por ngo lëën kñe cho nakoo lo meñ sit,
ni lëën kol lay lool.

10 Lëë stub lugar xñee xkitsy Dios:

Kchë do siñee nak to meñ sit, kol kle ksa do
meñ xkyedzy Dios.

11 Lëë gak kitsy nii kë xtiits Dios xñee:

Kchësy to siñee nche do lo kislyu,
kol ktee skizh lo Tat Tios.

12 Lëë stub lugar pkëë profet Isaías:

Lëë xtiiy Isaí jkëpeñ,
aan lëë xaa kchoo kñabey xaa lo meñ sit,
aan lëësy xaa ksaladzy meñ sit.

13 Lëë lëësy Dios nii xnee kyalndoladzy dyon, ko nguiool styoo do ni knee tiits nii mbëë kpañ do kchë do siñee xniladzy to xtiits xaa, parñee mastre tso kyalwniladzy leñ styoo do por xkyalwnabey Kyalbini Ntson.

14 Beetsy, nanpaa nii no kyalndoladzy leñ styoo do, ni nanaa nii chak to, ni nanaa nii schilo kuuñ kseedy to xcombañer do, 15 per lëën byax pkën chop tson cos leñ kitsy re, parñee knitylasty tow. Lëë Dios kwnabey naa. 16 Kyën xtsiiñ Jesucrist lo meñ sit. Xluyaa xtiits Dios nii xteelaa lo meñ sit, parñee kpig meñ sit lo xaa, ni kak meñ sit sinak tu cos nii xlyaa nex nii chokon lo Dios. Por lëë Kyalbini Ntson chuuñ nyë meñ sit.

17 Porñee xniladzyaa xtiits Jesucrist, ngo nii xlen kën xtsiiñ Dios. 18 Kyaxtyaa kñën stu cos, sink lëën kñe nii chuuñtsyey Crist por naa, parñee ksoob meñ sit xtiits Dios. Pkëëtyag meñ sit xtitsaa 19 ni kon meñ sit kyalntson ni milagre nii beeñtsyeyaa por Kyalbini Ntson. Singo mod lëën beñ cumplir bluyaa xtiits Crist nii xteelaa. Destye Jerusalén bislon aan ptsiiñaa axte xtañ meñ Iliria. 20 Singo mod lëën bluy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist laañee karty kon meño, parñee kyëdyaa tsiiñ laañee bislol stu meñ. 21 Lëën beñ nii xñee kitsy nii kë xtiits Dios:

Lëë meñ nii destye karty kon cho nak xaa
kan xaa,
ni lëë meñ nii karty jkëëtyag xtiits xaa kyeñ.

Lëë Pable xkokyeñ tsi Roma

22 Por ngo karty ktee tiits kyely teedyaa lo do, nikxe ndaly vuelt kwlokyeeñaa nyelyaa. 23 Per lëë na nii lëën byal xtsiñaa tañ re, ni como kokle gaa ndaly iz nii chakladzyaa kyelyaa lo do, 24 tsaap steedyo tiits tsiñee lëën ka España. Aan loxsye kanaa lëë do, tsaap schilo kuñ do naa yudar ktsiiñaa laañee san. 25 Per lëë na lëën ka Jerusalén par kanin tu nii jkiiñ lo betsy no nii no siko. 26 Por lëë styoo meñ Macedonia ni meñ Acaya kwlañ nii ktop xaa tumi aan kxaal xaaw lo betsy no nii no lyaadzy Jerusalén. 27 Styoo xaa kwlaño ni bueen gaa beeñtsyey xaa, porque por meñ Israel bniladzy xaa xtiits Dios. Por ngo no nii kuñ xaa meñ Israel yudar. 28 Tsiñee lëën lox kte nii ptyop, lëën kcho par España aan lëën kyely teedy lo do. 29 Xyeñpaa nii tir kuuñlay Crist lëë do tsiñee lëën kyely teedy lo do.

30 Beetsy, por Jesucrist ni por kyalwkëstyoo nii xneetsy Kyalbini Ntson lo no, xñabaa nii kyak tusy no, parñee kñab no lo Dios por naa. 31 Kol nab lo Dios nii kteelaa xaa naa lo meñ Judea nii xnilasty xtiits Crist, ni kol nab nii mbëë jkaaña meñ Jerusalén nii sanin, 32 parñee tsaap në Dios que nii nguiool no styoon tsiñee klyaañaa lo do aan kxiladzyaa lo do. 33 Lëë lëësy Dios nii xchoobladzy styoo meñ dyon kakni lëë do. Amén.

16

Lëë Pable xkëëptyux meñ

1 Xkëëbaa psyañ no Febe lo do. Leñ kyedzy Cencrea kë me xtsiiñ Dios. 2 Kol kan me sinak xtyoon meñ nii ngab lo Crist, por singo no nii kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Crist. Kol ktee kchë nii jkiiñ lo me, por

tir chuñ me meñ yudar ni wi gaan beeñ me yudar.

3 Kol jkëëptyux Prisca ni Aquila. Ksan me kë xtsiiñ Crist. 4 Kwyo me xnëz kyalkuty par kteelaa me naa. Lëdy nonsyaa xte skizh lo me, sink wi kchë meñ sit nii xniladzy xtiits Dios. 5 Kol jkëëptyux kchë meñ nii xkaal lsa lidzy Prisca ni Aquila. Kol jkëëptyux xamigwaa Epeneto. Klootyee xaa bniladzy xtiits Crist nëz Asia. 6 Kol jkëëptyux Mariy nii tir xkyë tsiiñ lady to. 7 Kol jkëëptyux xaa tu kyedzyaa Andrónico ni Junias. Ksan xaa kwyo skiib. Apostle nii nli chuñ tsiiñ nak xaa. Klo xaa bniladzy xtiits Crist lon.

8 Kol jkëëptyux Ampliato. Xamigwaa nii xniladzy xtiits Crist nak xaa. 9 Kol jkëëptyux Urbano. Ksa noo xaa xkyëë tsiiñ. Ni kol jkëëptyux Estaquis. 10 Kol jkëëptyux Apeles. Tugak xluuy xaa nii nli xniladzy xaa xtiits Crist. Ni kol jkëëptyux meñ lidzy Aristóbulo. 11 Kol jkëëptyux xaa tu kyedzyaa Herodión, ni kol jkëëptyux meñ lidzy Narciso nii xniladzy xtiits Dios. 12 Kol jkëëptyux Trifena ni Trifosa. Wi me xkyë xtsiiñ Crist. Ni kol jkëëptyux psyañ no Pérsida. Tir xkyë me xtsiiñ Dios. 13 Kol jkëëptyux Rufo. Ngab xaa lo Dios. Ni kol jkëëptyux xñaa xaa. Nak me sinak tnan. 14 Kol jkëëptyux Asíncrito, ni Flegonte, ni Hermes, ni Patrobas, ni Hermas ni betsy no nii nche lo xaa. 15 Kol jkëëptyux Filólogo, ni Julia, ni Nereo ni psyañ xaa, ni Olimpas ni kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii nche lo xaa.

16 Kol jkëëptyux lsa xcombañer do aan kol kaw tu pxit kwesy xaa. Kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios xkëëptyux lëë do.

17 Beetsy, xñabaa nii kan do cho chuñ lëë do chop tiiy ni cho xlyë lo xtiits Dios nii pkëëtyag to. 18 Kol ksosit lo xaa go, por xkyëdy xaa xtsiiñ Jesucrist, sink lyaadzy nii kuuñtsyey xaa nii xlyañ styoo xaa no xaa, aan con tiits ngui xkëëti xaa meñ mban. 19 Kchësy meñ nan nii nsoob tiits to. Por ngo xlen. Aan chakladzyaa nii kak nyaani do par kuuñtsyey do cos buen, lëjty nii kuuñtsyey do cos mal. 20 Aan klyëëdy lëë Dios knee tiits nii sobniy do xaatox. Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do.

21 Xkëëptyux Timoteo lëë do. Chopaa xaa xkyë tsiiñ. Ni xkëëptyux xaa tu kyedzyaa Lucio ni Jasón ni Sosípater lëë do.

22 Naa nak Tercio. Naa xkë kitsy re. Xkëëptyuuxaa lëë do. Win ngab lo Crist.

23-24 Xkëëptyux Gayo lëë do. Lidzy xaa xkwësaa. Kchë lo meñ nii xniladzy xtiits Dios xtee xaa lidzy xaa. Ni xkëëptyux Erasto nii nak tesorer lëë do, ni xkëëptyux betsy no nii lë Cuarto lëë do.

25 Kol tsoo ktee no skizh lo Dios. Lëë xaa kso tsiitsy lëë do lo xtiits Crist nii bluyaa lo do. Tiits ko kwlootsey Dios destye worñee karty kwe kislyu, 26 per lëë na lëëw kok ndoon por kchë nii pkëë profet. Lëë Dios kwnabey nii singo kako. Lëë nii kwlootsey Dios kok ndoon parñee kchë meñ kniladzyo ni kuuñtsyeyo.

27 ¡Lëësy Dios nyaani! ¡Lo xaa kol tsoo ktee no skizh tugak por Jesucrist! Amén.

Kitsy klo nii pxaal Pable lo meñ Corinto

1 Naa nak Pable, styoo Dios kwlañ nii
kakaa xapostle Jesucrist. Chopaa betsy no
Sóstenes xal kitsy re lo meñ nii xniladzy
xtiits Dios nii no nëz Corinto. 2 Lëë Dios
kwle lëë do parñee jkab to lo Jesucrist ni
parñee jkab to xkyedzy Dios tsiin kyak ksa
do meñ nii xsoob xtiits Jesucrist tyub lo
kislyu. 3 Lëë lëësy Dios dyon ni lëë lëësy
Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë
kpañ do.

Lëë Pable xtee skizh lo Dios

4 Tugak xtedyaa skizh lo Dios por kchë
kyalnsaak nii bneetsy xaa lo do por Jesu-
crist. 5 Por Crist lëë Dios bnee kchë kchësy
cos lo do. Lëë xaa bnee tiits nii kñee do
ni lëë xaa bnee kyalchak lo do. 6 Singo
mod lëë do byeñ nii nli kchë tiits nii xñee
cho nak Crist. 7 Por ngo, ni tu pe chaktre
falt knee Dios lo do, mentre kyëmbës to
kiid Crist stub. 8 Ni lëë gaa Dios kakni lëë
do, parñee ni tu cho jkëëkiydy lëë do tse
nii lëë Jesucrist kiid. 9 Kchë tiits nii xñee
Dios chuñ xaaw cumplir ni lëë gaa xaa
kwtsyetsy lëë do parñee tso do xlad xiñ xaa
Jesucrist.

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios chak chop tiiy

10 Por tiitspey nii bneetsy Jesucrist lon
lëën xñe lo do nii kakty to chop tiiy. Sink
ngui kol kpañ, tugak kol ko kik to. 11 Por lëë
meñ lidzy Cloé pxaal tiits lon nii no tily lady
to. 12 Xaal xaal xñee do, no do xñee nii xlad
Pable no do, no gaa to xñee nii xlad Apolos
no do, ni no do xñee nii xlad Pedre no do ni
no stubla do nii xlad Crist no do. 13 Per kol
në dyon pe ndaly tiiy nayak nak Crist. ¿Pe
lëë Pable nayak kwë lo crusy parñee ktsily
Dios xtol do? ¿Ote porñee ngab to lo Pable
yak kwchobnis to? 14 Xtedyaa skizh lo Dios
nii ni tu do pchoobnistyaa, xaktyee Crispo
ni Gayo pchoobnisaa, 15 parñee këbty meñ
nii lëë meñ kwchobnis porñee ngab meñ
lon. 16 Wi meñ lidzy Estéfanas pchoobnisaa,
per xsalastyaa dyon pe no cho stu meñ
pchoobnisaa. 17 Por pxaaldy Crist naa par
kchoobnisaa meñ, sink lëë xaa pxaal naa
parñee kluyaa xtiits xaa lo meñ, pxaaldy
xaa naa parñee toon pere kñen, parñee
kyanlyudy xkyalkuty xaa lo crusy.

Lëë Crist nak xkyalnyaani no

18 Xsyak meñ nii këtañ lo tol nii pa
xkiiñdy tiits nii xñee nii lëë Crist kuty lo
crusy, per lëë lo no nii kwtelaa no lo tol
ndon no nii tu xkyalwnabey Dios nak.
19 Lëë gak Dios xñee:

Lëën knitylo xkyalchak meñ nyaani,
ni lëën kuuñ jkyey kik meñ nii xyeñ.

20 ¿Pa së xaa nii chak na ni pa sëë gaa
maestre ley ni pa së kchë xaa nii tant nan
lo kislyu re? ¿Pe bnitylody Dios xkyalchak
meñ lo kislyu re nayak? 21 Nan Dios pe cos
chuuñtsyey xaa. Por ngo blaady xaa nii con
xkyalchak meñ nyuumbey meñ xaa, sink
styoo xaa kwlañ nii kchë meñ nii kniladzy
xtiits xaa telaa lo tol, nikxe nii no meñ
xsyak so xnëzty xtiits xaa.

22 Kchë meñ Israel chakladzy kan kyal-
ntson, lëë meñ sit na chakladzy kyalchak.
23 Lëë lëë noo xtiits Crist nii kwë lo
crusy xluuy noo, per xteladzy meñ Israel
xkëëtyago. Lëë meñ sit na xsyak nii pa
xkiiñdyo, 24 per lëë meñ nii no xlad Crist,
nikxe meñ Israelo, nikxe gaa meñ sito, nan
meñ go nii lëë Crist kwaa xkyalwnabey
Dios ni xkyalnyaani Dios. 25 Xsyak meñ
nii so xnëzty cos nii chuuñtsyey Dios, per
mastre so xnëzo lo kchë cos nii chuuñtsyey
meñ. Singo gak kchë cos nii xsyak meñ
mban, per lo Dios mastre ndaano que lo
kchë cos nii chuuñtsyey meñ. 26 Beetsy, no
nii kyeñ do nii lëë Dios kwle lëë do, nikxe
nii xsyak meñ nii nyaanidy to, ni nikxe lëdy
xaa xñabey nak to, ni nikxe nakty meñ lidzy
to meñ non. 27 Lëë Dios kwle kchë xaa nii
xsyak meñ nguey parñee kuuñ kteladzy
xaa meñ nyaani, ni lëë xaa kwle xaa mban
parñee kuuñ kteladzy xaa meñ ndaan.
28 Lëë Dios kwle meñ nii pa nondy lo kislyu
re sinak nii xñee ñe meñ nii pa xkiiñdy,
meñ nii ni tu cho nakty, parñee ksyablyu
xaa meñ non. 29 Por ngo ni tu cho chilody
ktaan lo Dios. 30 Misme Dios ptsig lëë do
lo Crist, ni lëë gaa xaa pso Crist parñee kak
Crist xkyalnyaani no tsiin por Crist lëë noo
kpig lo Dios ni lëë gaa no telaa. 31 Por leñ

kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Deelñee no cho chakladzy ktaan, no nii ktaan xaa por Crist.”

2

Xtiits Crist nii kwë lo crusy

1 Pkiiñdyaa tiits ngan ni kwneedyaa si xñee xaa chak worñee byely kluyaa xtiits Dios lo do. 2 Xtiits sye Crist nii kuty lo crusy kuni kikaa worñee byelyaa lo do. 3 Mban chakaa worñee byelyaa lo do ni xisyaa tseb, 4 ni koklasty gaan ngon styoo do con tiits nii xñee xaa chak worñee bluyaa xtiits Dios, sink lëë Kyalbini Ntson ni lëë xtiits Dios pko styoo do, 5 parñee xtiits sye Dios kniladzy to, knilasty to xtiits chol meñ.

Por Kyalbini Ntson xyuumbey meñ Dios

6 Xñee noo tiits ngan lo meñ nii penaadle xniladzy xtiits Dios. Per lëdy xtiits xaa nii no lo kislyu re nak tiits ngan go ni lëdy xtiits xaa nii xñabey lo kislyu rew, por ktiiydy xaa. 7 Xtiits Dios nii ni tu cho karty kon xñee noo. Lëë tiits ko xñee nii destye nii kwyaa kislyu nol kik Dios xa kteelaa xaa lëë no. 8 Karty kyeñ xaa xñabey tiits re, por deelñee nyeñ xaaw nguëëdy xaa Crist lo crusy. 9 Per leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëë Dios kwlootsey cos nii ni tu cho karty kan ni kon, parñee kluuy xaa lo meñ nii xkëstyoo xaa. Ni tu kik meñ karty tsini cos ko. 10 Lëë Kyalbini Ntson xluuy cos ko lo no, por lëë Kyalbini Ntson nan xa nak kchë cos, axte kchë cos nii ngotsey Dios nan Kyalbini Ntson.

11 Deel lo kislyu gaaw, ¿cho nan kchë nii xsya leñ styoo meñ na dyon? Xaktyee xkyalbini meñ gon nano. Singo gak Dios, xaktyee xKyalbini Ntson xaa nan pe xsya styoo xaa. 12 Kwaady no kyalbini nii no leñ styoo chol meñ lo kislyu re, sink Kyalbini nii xneetsy Dios kwaa no, parñee kchilo kyeeñ no xa nak kyalnsaak nii bneetsy Dios lo no. 13 Tiits nii bluuy Kyalbini Ntson loo noo xñee noo. Xñedy noow porñee byo noo wseedy. Singo xluuy noo xtiits Dios lo meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo.

14 Xsaldy meñ nii nody Kyalbini Ntson leñ styoo tiits nii sëëdni xKyalbini Ntson Dios. Xsyak meñ go nii pa xkiiñdyoo porñee xyeñdy meñ gow. Xaktyee meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo xyeño. 15 Schilo ksee kchë meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo xa chak kchë cos, per ni tu cho chilody ksee kan xa chak meñ go. 16 Por xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “¿Cho lë nii kyeñ pe cos no leñ kik Dios? ¿Cho lë nii kchilo kuuñ kseedy Dios?” Per lëë lëë no sinak nii no kik Crist no kik no.

3

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios chak chop tiiy

1 Pchilody ñen lo do sinak nii xñen lo meñ nii mbañ sinak xñabey Kyalbini Ntson, sink sinak nii xñen lo chol meñ lo kislyu re kwnen lo do, por nak to sinak xaa wiñ, karty kal do lo xtiits Dios. 2 Nonsyke tiits nii ngandy bluyaa lo do, por nak to sinak mëëd yeeñ nii chilody kaw niskwaan, pchilody nyeñ do tiits ngan ni naa gaa xyeñdy tow, 3 por bii no kik to si no kik chol meñ lo kislyu. Deelñee chakniladzy to, ni xtily do ni chak to chop tiiy sinak nii chuuñtsyey yak chol meñ chuuñtsyey do. 4 Por tsiñee xñee tu do: “Naa xlad Pable non”, xñee stu do: “Naa nii xcuentaa xlad Apolos non”, lëë do chuuñtsyey sinak chuuñtsyey chol meñ lo kislyu re.

5 ¿Cho nak Pable na dyon ni cho nak Apolos? ¿Pe lëdy nayak xtiits sye Dios xsoob noo? Por ngo bluuy noow lo do ni bniladzy kaa tow. Catuu noo beeñtsyeey nii kwnabey Dios lëë noo. 6 Naa kwlolyu pni, lëë Apolos psiiw, per lëë Dios beeñ nii kwlañ pni go ni lëë gaa xaa beeñ kroobo. 7 Por ngo paaty nondy xaa nii chan ni xaa nii xsii. Lëë Dios nak xaa nii non por lëë xaa chuuñ kroob pni go. 8 Tugak nak xaa nii chan ni xaa nii xsii, nikxe lëë Dios kizh xaa según tsiiñ nii beeñtsyey xaa. 9 Xaa nii xkyë xtsiiñ Dios nak noo, lëë do nak xilyu Dios. Ni nak to sinak tu yu nii no ksaa Dios. 10 Nakaa sinak tu albanily. Lëë Dios bneetsy tiits nii kwekaa cimient, aan xaa xaa nii no klëp xipyedzyo. Per no nii kap xaa nii klëpo cuidad. 11 Por ni tu cho chilody kweek stu cimient. Lëë Crist nak cimient ko. 12 Schilo klëp no xipyedzy cimiento ko con or, con plat ni con kyo

ngui, o con yag, con kizhkoob kaa ni con koobki gaa. 13 Per lëë kchë xtsiiñ no kak nyoo tsiñee lëë Dios kuñ kyalxtisy. Por tse go lëë Dios kxaal ki parñee kuñ ki preb kchë xtsiiñ no. 14 Deelñee tso tu xaa nii ksaa tu yu nii tsekty lo ki go, lëë Dios kizh xaa. 15 Per deelñee tsek yu nii psaa no, nikxe mban tyeedy no, lëë noo telaa sinak tu xaa nii xtyelaa lo ki.

16 ¿Pe nandy kaa to nayak nii leñ styoo do nak lidzy Dios ni leñ styoo do no xKyalbini Ntson Dios? 17 Deel cho knitylo lidzy Dios, lëë Dios knitylo meñ go, por nda lidzy Dios nii lëë gaa to nak yu go.

18 Kyëti xaldy to. Deelñee no do xsyak nii tir chak to, no nii kyak to sinak tu xaa nii ni tu pe chakty parñee kyak to tu xaa chak. 19 Por pa xkiiñdy kyalchak nii no lo kislyu re lo Dios. Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii misme Dios xchon xaa chak lo tramp. 20 Ni leñ kitsy ko gak xñee nii nan Dios nii pa xkiiñdy xkyalnyaani xaa chak. 21 Por ngo, ktaandy to deelñee kënal do chol xaa lo kislyu re, por xcheñ do nak kchësy cos. 22 Xcheñ do nak Pable ni Apolos ni Pedre. Xcheñ do nak kislyu, xcheñ do nak kyalmbañ ni xcheñ do nak kyalkuty, xcheñ do nak kchë cos nii no natiemp ni xcheñ do nak kchë cos nii nare kiid, 23 ni lo Crist kaa ngab to, ni lëë Crist ngab lo Dios.

4

Tsiiñ nii chuuñtsyey xaa nii nak apostle

1 Kol sak lëë noo sinak tu mos nii xkyë xtsiiñ Crist, o sinak kaa tu xaa nii sëëd kluuy nii no kik Dios. 2 No nii kak nyoo nii schilo kñëlo Dios lëë no deelñee jkaa no tu tsiiñ. 3 Naa nii xcuentaa pe sinidy kikaa dyon pe xyo xtsiñaa styoo do o styoo gaa xaa xñabey. Per ni naa nody kyalnë dyon xa si lo xtsiñaa. 4 Karty kyeñaa dyon pe no pa kwlon falt, per lëdy por ngo nii kniyaa nii nody xfaltaa. Lëë Dios nan pe cos nak xfaltaa, por lëë xaa chuñ xkyalxtisyaa. 5 Kuñdy kaa to kyalxtisy. Kol kwës axte nii kiid Jesús parñee kwii xaa kchë cos nii nolan nëz lo bini. Lëë Jesús kwii kchë nii xsya styoo meñ tsiin kizh Dios kchë meñ.

6 Beetsy, lëën xñe kchë cos re lo do porñee xkëstyoon lëë do. Ni lëën psety kaa Apolos ni naa lo do parñee kan do kchë nii chuuñtsyeey noo tsiin kchosody to lo xtiits Dios parñee kaknidy to tu xaa par kteekyo do stu meñ. 7 Por ¿cho xlisklaal na dyon nii xtaa noo lo meñ, ni pe cos chap kaal nii bneesty Dios? Aan deelñee gaa lëë xaa bneetsy kchë nii chapoo, ¿penak tsigo nii xtaanoo?

8 Xsyak to ni tir rikw to ni xsyak to nii ni tu pe xkiiñdy to. Xsyak to nii rey do. Xkiiñtre to lëë no. ¡Deelba nli nyak to rey parñee syoob noo kñabey no ksa no! 9 Sootaa nii kchëë noo siñee nak noo apostle lëë Dios psaanladzy lëë noo. Nak no sinak xaa nii nche mbës kety. Xiwkity meñ ni xiwkity angly nak noo. 10 Xsyak meñ nii nguey noo, porñee no noo xlad Crist. Lëë lëë do xsyak to nii tir xyeñ do xtiits Crist. Mban noo, per lëë do tir ndaan do. Xsyakty meñ lëë noo, per lëë do xsoob meñ xtiits to. 11 Axte natse gon chak falt nii tyaaw noo ni nii tyow noo, ni chak falt xab noo. Xsaksi meñ lëë noo ni kindy liidzy noo. 12 Xtsaag noo xkyëë noo tsiiñ. Xkotsyetsy meñ lëë noo, per tiits buen xtikchee noo lo meñ. Xkyënlaag meñ lëë noo, per xekw noo. 13 Xñeenë meñ lëë noo, per nguudzy xtikchee noo lo xtiits meñ. Sinak nii xsyak meñ pel cos xsyak meñ lëë noo. Axte natse xyak meñ nii pa xkiiñdy noo.

14 Xkëdyaa kchë nrii parñee kwin xkyalto do, sink lëëw xkën parñee kñen lo do sinak nii nyak to xiñaa. 15 Por nikxe nyo tsii mily maestre nii kluuy xtiits Dios lo do, nody ndaly pxosy to. Naa nak pxosy to, por naa byely kluuy xa nak xtiits Dios lo do. 16 Por ngo xñabaa nii kuuñtsyey do nii chuuñtsyeyaa.

17 Lëën xal Timoteo lo do. Xkëstyoon xaa. Nak xaa sinak xiñaa. Lëë xaa kuuñ ksaladzy lëë do nii chuuñtsyeyaa kchë nii xñabey xtiits Dios nii xluyaa kchë laañee chateedyaa. 18 No do xtaan porñee xsyak to nii kyely teejtyaa lo do. 19 Per deelñee sneetsy Dios tiits klyëëdy lëën kyely teedy lo do. Tsigo lëën kan dyon pe cos nak xtsiiñ xaa nii tant chak nyaa lëjty xaktyee tiits ktaan xaa. 20 Por lëjty tiits sye nak xkyal-

wnabey Dios, sink nli xñabey xaa. 21 ¿Pe chakladzy to nii kak ntseebaa lo do tsiñee kyelyaa ote chakladzy to yak nii ngui kñen lo do ni kantsin lëë do?

5

Cos nii nonguialdy kak

1 Kayonaa gon nii no tu xaa nii noni tsiil pxosy lady to. Per ni lady meñ nii xnilasty xtiits Dios gon chakty tol go. 2 ¡Aan xtaan do, lëjty nii tso do kyalnë! No nii kwii do xaa nii chuuñtsyey tol go lady to. 3 Por nikxe nii sodyaa yuubaa lo do, lëë xkyalbinin so lo do, ni lëën kwlokyeñle gaa pe cos kuuñtsyey do. 4-5 Kol jkaal lsa aan con xtiitspey Jesucrist kol kwii xaa go lady to, por lëë Jesucrist kakni lëë do, ni lëë xkyalbini gaan so lo do. Kol kwii xaa nii beeñ tol go lady to parñee kyab xaa ña xaatox, aan lëë xkyalbini xaa telaa tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy.

6 Buendy gon nii ktaan do por kchë cos nii chuuñtsyey do. ¿Pe nandy to nayak nii chop lë gak levadur xkuube kobyi? 7 Kol kwii levadur nii kwxiñle lady to parñee kak to sinak kobyi nii xkyëdy levadur. Ni nli gaa nii nak to sinak kyaxtily nii xkyëdy levadur, por lëë Crist kuty por lëë noo sinak nii chuty meñ mëkwxiily paskw. 8 Kol tsoo kuuñtsyeey no paskw, per ksaady no kyaxtily con levadur nii kwxiñle, sink kol tsoo ksaa no kyaxtily nii xkyëdy levadur, por kyaxtily go nak sinak tiitsli ni tiits ndoladzy. Lëë levadur nii kwxiñle nako sinak tol.

9 Leñ stu kitsy nii pxalaa gon niyaa lo do nii ktsiil lsady to meñ nii no xikwnaa o ximguiy gaa. 10 Per niydyaa nii koñee kñeedre to lo kchë meñ nii no ximguiy o xikwnaa gaa, ni lo meñ ngbiñ, ni lo meñ nii xsoxib lo mdyo, por parñee kñeedre to lo kchë meñ go no nii kchoo do lo kislyu re. 11 Sink niyaa nii ktsiil lsady to meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no ximguiy o xikwnaa gaa me, ni meñ ngbiñ, ni meñ nii xsoxib lo mdyo, ni meñ nii xñee tiits kizh, ni meñ ngonip, ni meñ ngbaan. Per ni kawnidy to clasy meñ go. 12-13 Xyaldy nii kanaa meñ nii xnilasty xtiits Dios. Lëë Dios kuñ xkyalxtisy meñ go. Per lëë do nonguial nii kuñ do kyalxtisy lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Por ngo, kol kwii xaa nii beeñ tol go lady to.

6

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios chi lo xtisy nii xnilasty Dios

1 Tsiñee xtily do ksa xcombañer do, ¿penak nii xyax to chinab to kyalxtisy lo xtisy nii xnilasty xtiits Dios? ¿Penak nii chinabty tow lo tu xaa nii xniladzy xtiits Dios? 2 ¿Pe nandy to nayak nii lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios kuñ kyalxtisy lo kislyu? Aan deelñee lëë do kuñ kyalxtisy lo kislyu ¿penak nii kakty kuñ do tu kyalxtisy wiñ? 3 ¿Pe nandy to nayak nii axte lo angly kuuñ no kyalxtisy? Deelñee singo tsigo busy nako, ¿penak nii chilody kweekli no pel cos wiñ nii xtsyool no lo kislyu re? 4 Deelñee xtily do ¿penak nii chini do xtily do lo xaa nii xnilasty xtiits Dios? 5 Lëën xñe nrii parñee kteladzy to. ¿Pe nody ni tu xaa nyaani lady to nayak parñee jkwëës xaa lo xtily do? 6 Ni lëdy kaa xaktyee xtily do ksa do xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios, sink chini do xtily do lo xtisy nii xnilasty xtiits Dios.

7 Tu kyaltow nii tso tily lady to. ¿Penak nii xekwty to ksaksi meñ do ni penak nii masy xlaady to kwan meñ do? 8 Per xaal nii chuuñtsyey do, misme lëë do xkwan xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios.

9-10 ¿Pe nandy to nayak nii chilody sëëb meñ ngoptol laañee xñabey Dios? Këbty to tsaaplaa nlidyo, por sëëbty meñ nii choni stu kwnaa o stu mguiy, ni meñ nii xsoxib lo mdyo, ni mguiy nii chaani stu mguiy, ni ngbaan, ni meñ ngbiñ, ni meñ ngonip, ni meñ nii xñee tiits kizh ni kchë meñ nii chuñ tramp laañee xñabey Dios. 11 No do beeñtsyey tol go, per lëë Dios beeñ nyë lëë do worñee bniladzy to xtiits Jesucrist ni kwsëëb Kyalbini Ntson leñ styoo do.

Leñ styoo no no Kyalbini Ntson

12 Xñee do ni tu cho xsiniydy naa. Schilo kuuñtsyeyaa nii klyaañtyee styoon. Nli tiits ko, per lëdy kchë cos buen. Schilo kuuñtsyeey no nii klyaañtyee styoo no, per nody kñabey ni tu cos lo no. 13 Nli xtiits meñ tsiñee xñee meñ nii par niskwaan kwyaa xpans no ni par xpaans kaa no byaan nii

kak wagw, per lëë Dios knitylo chop cos ko.
Per nlidy nii byaan no parñee tso ximguiy
no o xikwnaa gaa no, por par Dios byaan
no ni lo Dios kaa ngab no. 14 Por sinakak nii
beeñ kpañ Dios Crist, kuuñ kpañ xaa lëë no
por xñabey xaa.
15 ¿Pe nandy to nawen nii lo Crist ngab
no? ¿Pe sak chopaa tu kwnaa yox nii
chaani ndaly mguiy nawen deelñee lo Crist
ngabaa? ¡Chilodyo gon! 16 ¿Ote nandy to yak
nii tsiñee chak chop mguiy tu kwnaa tugak
meñ xyak xaa chop xaa me? Singo xñee
kitsy nii kë xtiits Dios. 17 Singo gak tsiñee
chak chop no Dios, tugak xyak no ksa no
Dios.
18 Kol kpichee lo xtol meñ nii no ximguiy
o xikwnaa gaa. Kchë tol nii chuuñtsyey
meñ laa klaasy xyaano, per lëë meñ nii no
ximguiy o xikwnaa gaa, xcuerp meñ xsaksi
tol go. 19 ¿Pe nandy to nii leñ styoo do nak
sinak tu yu aan leeñgo no Kyalbini Ntson
nii bneetsy Dios lo do ni lëdre gaa lëë do
xñabey xcuerp to? 20 Por lëë Dios kwxii lëë
do. Por ngo no nii ksoob to xtiits Dios tyub
styoo do.

7

Lëë Pable xñee lo meñ nii ptsiilñal ni lo meñ nii nare ktsiilña

1 Lëën ktikche lo kchë nii kwnabtiits to
leñ kitsy nii pxaal do lon. Buen tsi meñ
deelñee ktsiilñady meñ. 2 Per como ndox
nii tsoni meñ stu kwnaa o stu mguiy gaa,
masy buen nii catu kwnaa ni catuu gaa
mguiy kap tsiil. 3 Ni no gaa nii kuñ xaapkiy
cumplir lo tsiil, nikle gaa kwnaa no nii
kuñ me cumplir lo tsiil me. 4 Nody nii
jka kwnaa xcuerp, por cheñ tsiil me nako.
Singo gak mguiy nody nii jka xaa xcuerp
xaa, por cheñ tsiil xaa nako. 5 Jkady to
lëë do lo tsiil do, deelñee byaandy to tiits
nii ktsiil lsady to por lëë do kutiitsni Dios.
Loxsye te tiemp nii byaan do tiits, no nii
kyak chop to stub, por toontlaa kxekwty to
aan kuñ xaatox xtol do.
6 Nak nii kñen lo do sinak tu permis,
xñedyaa nii no kuuñtsyey dow. 7 Nii no
kikaa, deelba kchë do nyak sinakaa, per
xaal xaal psaa Dios lëë no.
8 Kchë lo meñ solter ni lo kwnaa viud
xñen nii masy buen tsi do, deelñee ktsi-
ilñady to, sinak naa. 9 Per deelñee xyeñ do
nii kxekwty to, kol ktsiilña, porque masy
buen ktsiilña do lëjty nii kak xtol do.
10 Lëë lo meñ nii ptsiilñal xñabaa nii
klaady kwnaa tsiil. Lëdy kiksyaa xlyañoo
nrii, sink lëë Jesucrist xñabey nii singo
kako. 11 Per deelñee klaa kwnaa tsiil, nodre
nii ktsiilña me, o xakxe gaa deelñee knee
ngui me chop tsiil me. Singo gak xaapkiy
nody nii ksëëb tsiil xaa.
12 Lëën kñe lo meñ nii karty ksetyaa,
styoon xlyañ nrii, lëdy Jesucrist xñabeyo.
Deelñee xnilasty tsiil tu xaa xtiits Dios, per
sinidy kik me nii klaa me xaa, nody nii klaa
xaa me. 13 Singo gak deelñee no tsiil tu
kwnaa nii xnilasty xtiits Dios, per sinidy
kik xaa nii klaa xaa me, nody nii ksëëbtsiil
kwnaa go. 14 Por nikxe nii xnilasty xaapkiy
xtiits Dios, lëë xaa xpig kex lo Dios por
tsiil xaa. Singo gak kwnaa nii xnilasty
xtiits Dios, lëë me xpig kex lo Dios por tsiil
me. Deelñee kaktyo singo mod lëë xiñ do
kak sinak xiñ meñ nii xnilasty xtiits Dios,
per lëë na lo Dios le ngab xiñ do. 15 Per
deelñee tugak xñee xaapkiy o kwnaa gaa
nii xnilasty xtiits Dios nii lëë xaa ni lëë me
ksëëb tsiil, masy buen nii ksëëbtsiil xaa ni
ksëëbtsiil me. Singo mod lëë kwnaa ni lëë
xaapkiy nii xniladzy xtiits Dios kyaan tusy,
por lëë Dios kwtsyetsy lëë no parñee mbëë
kpañ no. 16 Por ¿xa kñë kwnaa na dyon nii
schilo kteelaa me tsiil me, o xa kñëë gaa
xaapkiy nii schilo kteelaa xaa tsiil xaa?
17 Deelñee xaatyee nak to worñee kwt-
syetsy Dios to, no nii singo kyaan do.
Nrii xñen lo kchësy meñ nii xniladzy xtiits
Dios. 18 Deelñee nobeyle to worñee kwt-
syetsy Dios to, singo kol kyaan. Deelñee
nobeydy kaa to, tsobeydy to. 19 Precisty
nii tsobeypee to, sink kol ksoob xtiits Dios,
ngo precisy. 20 No nii kyaan do sinak to
worñee kwtsyetsy Dios to. 21 Deelñee no
xpixwan do worñee kwtsyetsy Dios to, pe
tsinidy kikoo. Per deelñee xtee tiits nii laa
do, kol ktee nii laa do. 22 Por kchë xaa
nii no xpixwan worñee kwetsy Dios xaa,
nodre xpixwan xaa. Tu xaa nii kë xtsiiñ
Dios nak xaa. Lëë kchëë gaa xaa nii nody

xpixwan worñee koktsyetsy xaa, lëë Crist nak xpixwan xaa nina. 23 Nyazh gon kwxii Dios to. Klaady to nii cholsye meñ kak xpixwan do. 24 Singo tsigo busy, beetsy, kol kak sinak to worñee kwtsyetsy Dios to.

25 Lëë nana lëën kñe lo meñ nii karty ktsiilña, lëdy xtiits Dios kñen, sink lëën kñe sinak xñee tu xaa nii chap Dios confians. 26 Xsyakaa gon nii buen nii ktsiilñady xaapkiy, por ntseeb nak natiemp. 27 Per deelñee ptsiilñal xaa, nody nii klaa xaa tsiil xaa, per deelñee karty ktsyol xaa kwnaa masy kyubty xaa me. 28 Ni nikle gaa ktsiilña xaapkiy, lëdy tolo. Singo gak kwnaa nikxe ktsiilña me, lëdy tol chuñ me. Per lëën xñe kazh nii lëë meñ nii ktsiilña te kyalnë lo kislyu, aan chaklastyaa nii te do kyalnë.

29 Beetsy, chakladzyaa kniyaa lo do nii xtsedre kwe no nu. Por ngo, kchë xaa nii ptsiilña no nii tso xaa sinak nii nyody tsiil xaa. 30 Singo gak xaa nii no kyalnë, no nii kpañ xaa sinak nii nyody xaa kyalnë. Nikxe gaa xaa no lni, no kak xaa sinak chak meñ nii xledy. Singo gak xaa nii xkyë wsi no nii sak xaa nii lëdy xcheñ xaa nak cos nii kwxii xaa. 31 Singo gak kchë xaa nii xsyak nii no gan lo kislyu re, no nii sak xaa nii nodyo cuent, por lëë kislyu re lox.

32 Chaklastyaa nii tso do kyalnë, por tsiñee bii so tusy tu xaa, choxko xaa ksoob xaa xtiits Dios ni choxko xaa kuuñ ksak xaa Dios. 33 Per tsiñee lox xtsiilñasy xaa, lyaadzy lo kislyusy cho xaa, parñee kuuñ ksak xaa tsiil xaa. 34 Singo gak kwnaa nii karty ktsiilña ni kwnaa nii iip ptsiilñady. Choxko me kuuñ ksak me Dios tyub styoo me. Per lëë kwnaa nii no tsiil, lyaadzy lo kislyusy no me, parñee kuuñ ksak me tsiil me.

35 Skiiñ tiits nii xñen lo do. Chaklastyaa ksiniyaa lëë do, sink chakladzyaa nii mbëë kpañ do kuñ do xtsiiñ Dios.

36 Per deelñee no tu xaa nii xsyak nii masy buen ktsiilña xaa, porñee xekwtre xaa. Schilo kuuñtsyey xaa nii no kik xaa, por lëdy tol ktsiilña meñ. 37 Singo gak deelñee no tu xaa nii koñee kaklasty ktsiilña, penaktyo. 38 Por buen chuuñtsyey xaa nii xtsiilña, per mastre buen chuuñtsyey xaa nii xtsiilñady.

39 No nii tsoni kwnaa tsiil mentre mbañ xaa. Per deelñee kety xaa, schilo ktsiilña me stu mguiy nii xniladzy xtiits Dios. 40 Per mastre mbëë tso me deelñee kpikchedy ktsiilña me. Nrii nak xtitsaa, per xsyakaa nii lëë xKyalbini Ntson Dios nii no leñ styoon xñee pe cos kñen.

8

Niskwaan nii chokon lo mdyo

1 Lëën kñe xa nak xcuent niskwaan nii xkokon meñ lo mdyo. Nli nii kchë no ndon xa nak cuent re, per por xkyalnan no lëë no chak nyaa, per lëë kyalwkëstyoo chuuñ jkyedzy lëë no. 2 Deelñee no tu xaa nii xsyak nii chak, karty lox kseedy xaa. 3 Per deelñee no tu xaa nii xkëstyoo Dios, xyuumbey Dios xaa.

4 Lëë xcuent nii dyon pe schilo ktyaaw niskwaan nii chokon lo mdyo, ndon no gon nii nondy mdyo lo kislyu re, ni ndon no nii tugak Dios no. 5 Nikxe tso tub yox mdyo nii lë dios lo kislyu o kpaa gaa, 6 per par lëë no tugak Tat Tios no. Lëë xaa psaa kchë cos, ni por lëë gaa xaa lëë no mbañ. Ni tugak xaa xñabey no. Lëë xaa go nak Jesucrist. Por lëë xaa kwyaa kchësy cos, ni por lëë xaa kwyaa no.

7 Per lëdy kchë meñ nan nrii. No meñ nii byël kuksoxib lo mdyo, aan tsiñee chaw meñ niskwaan nii chokon lo mdyo, xsyak meñ nii tol chuuñtsyey meñ. 8 Lëdy kaa nii ktyaaw ktsig lëë no lo Dios. Por ngo pe nakty deelñee tyaaw no o tyaawdy kaa no. 9 Per kol kap cuent, por toontlaa ksyaab to meñ nii kal bniladzy xtiits Dios lo tol. 10 Deelñee nanoo xa nak cos re aan tsil wagw laañee chokon niskwaan lo mdyo, aan kan tu xaa nii kal bniladzy xtiits Dios lii, neñdy wi xaa kyax kaw xaa nii kwyokon lo mdyo, nikxe nii xsyak xaa nii ndoxo. 11 Aan por xkyalnanoo lëël jkëëtañ tu xaa nii kal bniladzy xtiits Dios, ni lëëw na wi por lëë xaa kuty Crist. 12 Singo tsigo busy deelñee ksyaab to xaa nii kal bniladzy xtiits Dios lo tol, falt xko do lo Crist. 13 Por ngo, deelñee ksyaabaa meñ lo tol por niskwaan nii chawaa, masy buen nii kpikchedraa kawaa niskwaan go, parñee kuñdyaa xtol meñ.

9

Nii xyal jkaa xaa nii nak apostle

1 Nli gon nii schilo kuuñtsyeyaa kchë nii
chuuñtsyey tu apostle, por konaa Jesucrist
ni nyoo gaa nii kën xtsiiñ Dios por por
ngo lëë do xniladzy xtiits Dios. 2 Neñdy no
meñ nii xnilasty nii apostlaa, per lëë do no
nii kniladzy tow, por lëë do xniladzy xtiits
Dios nii bluyaa aan siko kesy xluuy nii nli
apostlaa.
3 Nrii xñen lo meñ nii xñee në naa:
4 Nonguial nii kneetsy meñ nii kawaa ni
kin, 5 ni nonguial nii kaapaa tsiilaa nii
xniladzy xtiits Dios, sinak nii chap stubla
apostle tsiil, ni betsy Jesús, ni Pedre. 6 ¿Ote
xsyak to yak nii chopsye noo Bernabé
chilody kyaan meñ nii xniladzy xtiits Dios?
7 ¿Ni pe no gaa tu soldad nii xkizh xgast,
ni pe no tu xaa nii xso yag uv aan chawdy
xaa uv ni pe no tu xaa nii chap mëkwxiily
aan chidy xaa nidzy? 8 Këbty to nii kiksyaa
xlyañ cos re, porque axte lo xley Moisés
xñee: 9 "Kodyoo kyex chuw yosy nii xkyë
kon." Chëbty Dios ngo gon porñee sini yosy
kik xaa, 10 sink lëëw chëb xaa por lëë no.
Porque nikxe xaa nii xkyë kono, nikxe gaa
xaa nii xkyë kwlaapo, no nii tsini kik xaa,
nii wi xaa kchal nii ktyop lo kwaa. 11 Singo
tsigo busy deelñee bluuy noo xtiits Dios lo
do, ¿pe tir xsyak xuuy do nii kñab noo palal
cos nii jkiiñ noo? 12 Deelñee xteedy to nii
xkiiñ stu meñ, no nii kneetsy to nii jkiiñ
noo.
Per karty gon kñab noow. Al contrario,
xekw noo parñee syonlëdy noo lo xtiits
Dios. 13 Ni nan gaa to nii kchë xaa nii xkyë
tsiiñ leñ lidzy Dios siko xchoo nii chaw xaa.
Kchë xaa nii xkyë tsiiñ laañee chety ma
nii chokon lo Dios, chaw xaa xpëël ma nii
chety siko. 14 Ni lëë gaa Jesucrist psaan tiits
nii kchë xaa nii xluuy xtiits Dios siko klyañ
nii kaw xaa. 15 Per karty gon kuuñtsyeyaa
ngo, ni xaldy gaan kitsy re parñee kñabaa pe
cos lo do. ¡Silidyee ketyaa, lëjty nii ktichee
meñ kyalwle nii no leñ styoon!
16 Deel naa, lëdy parñee ktaanaa xluyaa
xtiits Dios, sink nonguial kluyno. Por
¡broobsyaa deelñee kluydyno! 17 Por ngo,
deelñee kluyno porñee xlyaño styoon, lëën
kozhle. Per nikxe gaa chaklastyaa, lëëw
kluyaa por lëë Dios xñabey naa. 18 Por ngo
xlen xluyaa xtiits Dios porñee cho xkizhty
naa. Xtsiñaadyaa nii kawaa porñee xluyaa
xtiits Dios.
19 Nikxe ni tu cho xñabeydy naa, xaalyaa
ptee tiits nii kñabey meñ naa, parñee singo
mod ndaly re meñ kniladzy xtiits Dios.
20 Tsiñee non lady meñ Israel chakaa si
chak meñ Israel parñee jkon styoo meñ go.
Kchë meñ Israel go sinal xley Moisés ni wi
gaan chanal ley go nikxe nii xñabeydy ley go
naa. 21 Singo gak parñee jkon styoo meñ nii
sinaldy xley Moisés chakaa si chak meñ go,
nikxe nii xñabeysye Dios chuuñtsyeyaa, por
lëë Crist xñabey naa. 22 Tsiñee gaa non lady
meñ nii kal bniladzy xtiits Dios win chak si
chak meñ go parñee jkon styoo meñ go. Si
chak kchë meñ chakaa, parñee telaa meñ
lo tol. 23 Kchë nrii chuuñtsyeyaa por xtiits
Dios nii xteelaa, parñee jkan kyalnsaak nii
xnee tiits re.
24 Nan do gon nii tsiñee cho carrer ndaly
meñ xko corr, per xaktyee xaa nii chuñ
gan xkaa premio. Per lëë do kol ko corr
parñee kuñ do gan tsiin jkaa do premio.
25 Kchë xaa nii chakladzy gon kuñ gan lo
tu wkity, xsaan xaa kchë cos nii chuñ mal
xaa. Aan xaktyee tu coron nii nyaa con
xikw laurel nii pa xkiiñdy chuñ xaa gan.
Per lëë do tu premio nii nitylody jkaa do.
26 Deel naa, xkodyaa corr sinak xaa nii
xñady lo, ni xkëdy kaan puñety lo me, 27 sink
xsaksin xcuerpaa parñee ksoobo xtitsaa,
parñee kyaandyaa tublad aan naa beeñ
ksedy ndaly meñ.

10

No nii kap meñ cuent lo mdyo

1 Kol kaknan gon nii kchë pxusykoltoo
noo kwsë lo xingal xkey nii pxaal Dios ni
kchë xaa kwtekë nistoo nii lë Nistoo Nixñë.
2 Kchë xaa byak ksa Moisés tsiñee lëë xaa
kwchobnis lo xkey go ni lo nistoo go. 3 Ni
kchëë gaa xaa taw nii pxaal Dios, 4 ni kchë
xaa kow nii pxaal Dios. Kow xaa nis nii
kwlañ lady kyo nii tugak kwënoy xaa nëz.
Lëë kyo go nak Crist. 5 Per ndaly xaa psakty
styoo lo Dios, por ngo lëë xaa kuty tañ
laañee kwtedy xaa.

6 Kchë ngo kok parñee tsyon now aan
tsokidy no cos mal, sinak nii kwyoki xaa
gow. 7 Por ngo, ksoxibty to lo mdyo, sinak
nii beeñtsyey bla xaa go ni leñ kitsy kaa nii
kë xtiits Dios xñee: "Lëë meñ kwsob taw
ni kow aan loxsye ngo lëë meñ beeñtsyey
nii pkatyee." 8 Kapty no ximguiy no ni
xikwnaa gaa no, sinak nii beeñtsyey xaa go
aan tu kpidzak kuty kalyptson mily xaa.
9 Jkaaldy no Crist sinak nii beeñtsyey xaa
go, aan ndaly xaa kuty porñee taw mëël
xaa. 10 Kliskiydy to pe cos lo Dios sinak
nii beeñtsyey pxusykoltoo noo, aan beety
xangly nguialkuty xaa.

11 Kchë nrii ptsyool pxusykoltoo no aan
lëëw kwë lo kitsy nii kë xtiits Dios parñee
tsyon now, kchë no siñee no no natiemp
nii lëë kislyu mer nitylo. 12 Deelñee no xaa
nii xsyak nii tubli so xaa, no nii kap xaa
cuent parñee kyabty xaa. 13 Sinak nii xtsy-
oolak to kyalnë ptsyool xaa nii penaadle
kwyow, per kol ksaladzy Dios por buen xaa
aan klaady xaa ktsyool do tu kyalnë nii
kxekwty to. Al contrario lëë xaa kluuy xa
kchoo do lo kyalnë aan singo mod lëë do
kxekw te do lo kyalnë.

14 Por ngo, beetsy, kol ksaan kchë mdyo.
15 Xñen lo do sinak xñen lo meñ nyaani ni
misme lëë gaa to kol kyeñ xa së lo xtitsaa.
16 Tsiñee gon xtyow no nii no leñ vas nii
nak lay, xcheñ Crist ngo xtyow no. Singo
gak tsiñee xtyaaw no kyaxtily nii nak lay,
xcuerp Crist ngo xtyaaw no. 17 Ni nikxe gaa
ndaly no, kchë no xtyaaw kyaxtily go. Por
ngo tugak nak no.

18 Kol kuy gaanoo xa nak xmod xaa
Israel, kchë xaa nii chaw xpëël ma nii
xyakon nako sinak nii wi xaa go nsakon
cos lo Dios. 19 Per xñedyaa lo do nii non
mdyo ni xñedyaa nii stu nak pëël nii chokon
lo mdyo. 20 Sink lëën xñe nii lo kyalbini
mal xkokon meñ nii xnilasty xtiits Dios cos,
lëjty lo Dioso aan chaklastyaa nii ktsiil lsa
do kyalbini mal. 21 Chilody gon jkë chuw
do chu xvas Crist ni chu xvas kyalbini mal,
ni chilody kawni do Dios ni kawni do kyal-
bini mal misme tiemp.

22 ¿Ote chakladzy no yak kuuñ klëë no
Dios? ¿Pe mastre nayak ndaan no lo xaa?

No nii kuuñ ksak no xcombañer no

23 Nli nii schilo kuuñtsyeey no nii no
kik no, per lëdy kchë cos buen. Schilo
kuuñtsyeey no nii no kik no, per lëdy kchë
cos xchoobladzy styoo meñ nii xniladzy
xtiits Dios. 24 No nii kuuñ ksak no xcom-
bañer no, tsinidy kik no nii lëësy no precisy.

25 Kol kaw kchë nii xtyo leñ mesón,
kñabtiisty to pa sëëdo parñee jkaandy kik to.
26 Por xcheñ Dios nak kislyu ni xcheñ xaa
nak kchë cos nii no loo go.

27 Deelñee kwetsy tu xaa nii xnilasty xti-
its Dios lëë do parñee kaw do, aan tsi do, kol
kaw kchë nii kyë xaa, ni tu pe kñabtiisty to
parñee jkaandy kik to. 28 Per deelñee kñë
tu xaa lo do: Lo mdyo kwyo kon pëël gue,
kawdy tow, parñee kuñdy to xtol xaa go ni
parñee jkaandy kik xaa. 29 Lëdy kik to gon
jkan, sink kik xaa nii në ngo lo dow.

Per neñdy no xaa nii kñë: "¿Penak nii
chilody kuuñtsyeyaa nii no kikaa deelñee
xaa kik xaa nii xkan? 30 Deelñee xtedyaa
skizh lo Dios tsiñee chawaa, ¿penak nii
kñeenë meñ naa tsiñee chawaa?" 31 Por
ngo, deelñee chaw do o chi gaa to, kol ktee
skizh lo Dios. 32 Kyubty to nii kyab meñ
lo tol, nikle meñ Israelo, nikle gaa meñ
sito, ni nikle gaa meñ nii xniladzy xtiits
Dioso. 33 Naa nii xcuentaa, tugak choxkoon
nii kuuñ ksakaa styoo kchësy meñ, nodyaa
lyaadzy naasy, sink wi lyaadzy meñ non,
parñee kchë meñ telaa lo tol.

11

1 Kol kuuñtsyey nii chuuñtsyeyaa, sinak
nii chuuñtsyeyaa nii beeñtsyey Crist.

Xa kutiitsni kwnaa Tat Tios

2 Xlen lo do gon, beetsy, porñee tugak
xsaladzy to naa ni porñee sinal do xtiits
Dios nii bluyaa lo do. 3 Per chakladzyaa nii
kaknan do nii lëë Crist xñabey lo xaapkiy,
aan lëë xaapkiy xñabey lo tsiil. Singo gak
lëë Dios xñabey lo Crist. 4 Deelñee xtse
tu xaapkiy kik tsiñee chutiitsni xaa Dios
o tsiñee gaa xluuy xaa xtiits Dios, xkyalto
xaa nii xñabey lo xaa xkwii xaa. 5 Per
deelñee xtsedy tu kwnaa kik tsiñee chuti-
itsni me Dios o tsiñee gaa xluuy me xtiits
Dios, xkyalto tsiil me xkwii me. Nakako
sinak nii nga me kik me. 6 Deelñee chak-
lasty kwnaa ktse kik, masy jka mew, per

deelñee xsyak me nii tu kyaltow deelñee jka kik me, no nii ktse me kik me. 7 Nody nii ktse xaapkiy kik, por si nyaa Dios psaa Dios xaa, tsiin singo lëë xaapkiy xsal Dios. Per lëë kwnaa xsal xaapkiy. 8 Por worñee psaa Dios xaapkiy, lëdy lady kwnaa pchoo xaapkiy, sink lady xaapkiy pchoo kwnaa. 9 Por xaapkiy kwyaa kwnaa, lëdy por kwnaa kwyaa xaapkiy. 10 Por ngo ni por angly no nii ktse kik kwnaa parñee kak nyoo nii lëë tsiil me xñabey lo me. 11 Per kol kyeñ gaanoo kindy mguiy deelñee kindy kwnaa ni nyody kwnaa deelñee nyody xaapkiy. 12 Nli nii lady xaapkiy pchoo kwnaa ni nli nii por kwnaa lëë mguiy chaly, per lëë Dios chuuñtsyey tsiiñ go.

13 Misme lëë do dyon kol kyeñ pe buen nii ktsedy kik kwnaa tsiñee kutiitsni me Tat Tios. 14 Ni misme gaa lëë no xtyon nii tu kyaltow deelñee klaa xaapkiy kak nool kik xaa, 15 aan tu kyalnsaako lo kwnaa deelñee nool kik me, por nool kits kik me parñee ktsew kik me. 16 Deelñee no xaa nii xyody nrii styoo, no nii kaknan xaa nii chaapty noo ni chapty meñ nii xniladzy xtiits Dios stu costumbre.

Xixtsee Crist

17 Xlëën gon nii xkën nrii, por pe nandy nii xkaal lsa do, sootee na nii kuño buen lëël mal chuño. 18 Ni kanëël gaa meñ lon nii tsiñee xkaal lsa do, chop tiiy nak to, aan no xtiits meñ go xniladzyaa. 19 ¡Nli nawen nii lëë do kak chop tiiy parñee kak nyoo cho do nli xniladzy xtiits Dios! 20 Aan porñee nak to chop tiiy tsiñee xkaal lsa do par kaw xtsee do, lëdre xixtsee Crist chuuñtsyey do. 21 Por tsi lëë xwor xtsee chal, xaal xaal chaw do, aan no meñ nii chawdy ni no meñ nii axte xsyudzy. 22 ¿Pe chilody nawen kaw do ni ki do chilidzy to? ¿Penak nii xkwiipee to xkyalto meñ nii xniladzy xtiits Dios ni xkyalto meñ nii kindy pe kaw? Kol në dyon pe slen lo do. ¡Kledyaa gon!

23 Misme Crist gon në nii bluyaa lo do nii wtse nii lëë tu apostle kok niladzy xaa, lëë xaa kwseñ kyaxtily 24 aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëë xaa chëb: “Lëë xcuerpaa nrii. Kol kawo parñee ksaladzy to naa, por lëën kety parñee telaa do.” 25 Aan singo gak tsiñee lëë xtsee kwlox lëë xaa kwseñ tu vas aan lëë xaa chëb: “Tu cheñaa nrii. Kol kiw parñee ksaladzy to nii por tu cheñaa lëë Dios beeñ cumplir xtiits lo do.” 26 Por ngo cad nii ki dow ni kaw dow lëë do xsaladzy nii lëë Crist kuty aan lëë xaa kiid stub.

27 Kchë xaa nii chaw ni chi tsiñee chak xixtsee Crist aan chuuñ ksakty xaa Crist, tu tol chuñ xaa lo xcuerp Crist ni lo xcheñ Crist. 28 Por ngo catu do kol kyeñ deel no xtol do antes nii kaw do ni ki do nii xkaasy lo xixtsee Crist. 29 Por deel comñee kaw do ni ki do aan xyeñdy to nii xcuerp Crist chaw do ni xcheñ xaa chi do, lëë do te castigw. 30 Ni por ngo gaa ndaly do xsyaknë ni ndaly do choxchal, ni no gaa xcombañer do noyetyle. 31 Per deelñee kyeeñ no pe cos chuuñtsyeey no, xkiiñdy nii ksaksi Dios no. 32 Ni nan gaa to nii lëë Dios xsaksi lëë no, parñee tyejty no kyalnë nii te kchë meñ nii xnilasty xtiits xaa.

33 Singo tsigo busy, beetsy, tsiñee jkaal lsa do par kaw xtsee do, kol kwës xcombañer do. 34 Deelñee no tu xaa nii xlyaañ, kaw xaa lidzy xaa, parñee ksaksidy Dios to tsiñee xkaal lsa do. Kchë cos nii kwneedyaa xa kak yuubaa kan xa kako tsiñee kyelyaa.

12

Kyalwnabey nii xkiisy Kyalbini Ntson

1 Beetsy, chakladzyaa nii kaknan do xa nak kyalnsaak nii xnee Kyalbini Ntson.

2 Nan do gon nii worñee karty kniladzy to xtiits Dios, mdyo ngop nii xkaatyee bniladzy to. 3 Lëë na chakladzyaa nii kaknan do nii ni tu cho chilody këb: “¡Nguialsi Jesús!” deelñee no xKyalbini Ntson Dios leñ styoo xaa. Ni ni tu cho chiloody këb: “¡Lëë Jesús xñabey!” deelñee nody Kyalbini Ntson leñ styoo xaa.

4 Xaal xaal nak kyalnsaak nii xkaa meñ, per tugak nak Kyalbini Ntson nii xneetsyo. 5 Ndaly mod schilo jkiiñ meñ, per tugak lo xaa nii xñabey xkiiñ meñ. 6 Ni ndaly gaa mod schilo kak cos, per tugak nak Dios nii no leñ styoo kchë meñ. 7 Kchëlo meñ chiid Kyalbini Ntson parñee jkiiñ meñ lo xcombañer. 8 Lëë Kyalbini Ntson xtee kyalchak lo bla meñ, ni no gaa lo meñ xteedy Kyalbini Ntson kyalnyaani. 9 No lo

meñ xteedy Kyalbini Ntson kyalwniladzy ni no meñ xkaa tiitspey parñee kuuñ kyak meñ xaa xsyaknë. 10 No meñ xkaa tiitspey parñee kuñ meñ kyalntson, ni no meñ xkaa tiitspey parñee kñee meñ tiits nii xaal Dios. No gaa meñ xkaa kyalnyaani parñee kyeñ meñ xa nak kyalbini mal ni xa nak kyalbini buen, ni no meñ xkaa tiitspey parñee kñee meñ stu tiitsë nii ni tu cho xyeñdy, ni no meñ nii xkaa tiitspey parñee kñee meñ xa nak kchë tiitsë go. 11 Per tugak nak Kyalbini Ntson nii chuuñtsyey kchë cos re, ni lëë gaa Kyalbini Ntson xkiisy kchë kyalwnabey según xlyañ styoo Kyalbini Ntson.

Kchësy to ngab lo Crist

12 Nikxe ndaly party nyaa xcuerp no, per tugak cuerp nako. Singo gak Crist. 13 Singo gak lëë no, nikxe meñ Israel no o meñ sit kaa no, ni nikxe no xpixwaan no o nody kaa xaa, lëë no pchoobnis Kyalbini Ntson parñee kyak tusy no ni tugak kaa nak Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no.

14 Lëdy tugak party gon nyaa xcuerp no, sink ndaly party nyaaw. 15 Deelñee këb niy no lo xcuerp no: “Lëdy ñal nakaa, ngabtyaa lool”, lëdy por ngo nii sobtyo lady no. 16 O deelñee gaa këb tyag no: “Lëdy mëlool nakaa, ngabtyaa lool”, lëdy por ngo nii sobtyo lady no. 17 Kol kyeñ gaanoo deelñee tyub lady no nsyob mëlo no, ¿xa tsyon no tsigo? O deelñee gaa tyub lady no nsyob tyag no, ¿xa knuup no cos tsigo? 18 Per lëë Dios psoob catu cos laañee kwlaño styoo xaa. 19 Deelñee tugak cos nsaa Dios, ¿pa nyaan xcuerp no tsigo? 20 Per nikxe gaa ndaly party nyaa cuerp, tugak cuerp no.

21 Chilody gon këb mëlo no lo ña no: “Xkiiñdyaa lii”, ni chilody këb kik no lo niy no: “Xkiiñdyaa to.” 22 Al contrario no party nii xsyak no mban aan party ko mastre xkiiñ lo no. 23 Ni ngui xkakw xab no party nii xisy xyo styoo no ni ngui xtyon party nii xsyak no nguidy 24 Xkiiñdy party nii ngui nii toon xare xixkwaaw. Lëë Dios psaa xcuerp no singo parñee tyontsi no party nii xsyak no nguidy, 25 ni parñee ktildy xparty xcuerp no, sink kan lsaw xcombañero. 26 Deelñee në tublë xcuerp no, tyub lady no xsee yoob ko. Singo gak deelñee xtyoontsi tublë lady no, tyub xcuerp no xle.

27 Lëë do gon nak xcuerp Crist, ni lo Crist kaa ngab to kchësy to. 28 Por ngo xaal xaal nak tsiiñ nii ptee Dios lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa. Klo apostle pso xaa. Loxsye ngo lëë xaa pso profet, ni meñ nii kak maestre, ni meñ nii kuñ kyalntson, ni meñ nii kuuñ kyak xaa xsyaknë, ni meñ nii kuñ yudar, ni meñ nii so lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa, ni meñ nii kñee stub clasy tiitsë. 29 Lëdy kchë meñ gon nak apostle ni lëdy kchë meñ chuuñtsyey kyalntson, 30 ni lëdy kchë meñ chuuñ kyak xaa xsyaknë ni lëdy kchë meñ xñee stub clasy tiitsë ni lëdy kaa kchë meñ schilo kñë xa nak tiits ko. 31 Kol tsoxko nii kneetsy Dios kyalnsaak nii mastre non lo do.

13

Kyalwkëstyoo

1 Lëën kluy tu cos nii mastre precisy lo do. Deelñee xñen stu tiitsë nii xyeñ meñ ni xñen tiitsë nii xñee angly, aan nody kyalwkëstyoo leñ styoon, nakaa sinak tublë kiib o tu platiiy gaa nii xsyetsy. 2 Deelñee xñen tiits nii xaal Dios, ni nanaa cos nii Dios syenan, ni chakaa kchëlo cos, ni tyub styoon xniladzyaa nii schilo kticheen kiy xlugaro, cho naktyaa deelñee nody kyalwkëstyoon leñ styoon. 3 Deelñee kiisyaa kchë nii chaapaa lo meñ prob ni klaan ksaay meñaa, per pe nandy kchë ngo, deelñee nody kyalwkëstyoo leñ styoon.

4 Kchë xaa nii no kyalwkëstyoo leñ styoo, chap xaa paciensy, buen xaa ni chak mbijty xaa ni chak nyaady xaa. 5 Chak yoxty xaa ni chak nyasty xaa, xlëëdy xaa ni chody kyalnë styoo xaa. 6 Xledy xaa tsiñee xyab stu meñ lo tol, sink xle xaa chon xaa tiitsli. 7 Tugak xekw xaa xtsyool xaa kyalnë ni xkwës xaa te kyalnë ni tugak xniladzy xaa xtiits Dios.

8 Tsitsiñdy tse nii tsodre kyalwkëstyoo, per sitsiñ tse nii tsodre xaa nii nak profet, ni kñeedre meñ stub clasy tiitsë, ni jkiiñtre kyalchak. 9 Por xyuumbey nizhty no xtiits Dios, ni xñeedy profet kchësyo, 10 per tsiñee lëë tse nii lëë no kaknan kchë cos, tsitsiñ ksalastre no kchë cos wiñ nii ndon no nina.

11 Worñee kokaa xaa wiñ, kwnen si xñee xaa wiñ ni kwyo kikaa sinak no kik xaa

wiñ, per tsi lëën kol, lëën psaan xmod xaa wiñ. 12 Xtyon nyëdy no kchë cos nina. Nako sinak tsiñee xtyon no cos lo tu kyowan, per sitsiñ tse nii lëë no tyon nyë cos. Nandyaa xa nak kchë cos nina, per sitsiñ tse nii lëën kaknan xa nako, sinak nii nan Dios xa nakaa.

13 No tson cos nii tejty, lëë cos ko nak kyalwniladzy, ni kyalwsaladzy ni kyalwkëstyoo, per lëë kyalwkëstyoo nak nii mastre precisy.

14

Meñ nii xñee stub clasy tiitsë

1 Kol tsoxko nii jkëstyoo do, ni kol tsoki nii kneetsy Dios tu kyalnsaak lo do. Kol nab nii kñee do tiits nii xaal xaa. 2 Lo Dios xñee xaa nii xñee stub clasy tiitsë, xñeedy xaa lo meñ. Por Kyalbini Ntson xñee xaa, per ni tu cho xyeñdyo. 3 Aan lëë xaa nii xñee tiits nii xaal Dios gon, lo meñ xñee xaa parñee kyeñ meñ, ni parñee kchoobladzy xaa styoo meñ ni ko nguiool xaa styoo meñ. 4 Losye xaa nii xñee stub clasy tiitsë xkiiñoo, per lëë xaa nii xñee tiits nii xaal Dios, kchë lo meñ nii xniladzy xtiits Dios xkiiño.

5 Nlen deelñee kchë do ngaa kyalnsaak nii kñee do stub clasy tiitsë, per mastre nlen deelñee kchë do nyee tiits nii xaal Dios. Por mbëëre nii kñee do tiits nii xaal Dios, ni buenak kaa nii kñee do stub clasy tiitsë deelñee tso cho kñee xa nako parñee kchë lo meñ nii xniladzy xtiits Dios jkiiño. 6 Por ngo, beetsy, deelñee kyelyaa lo do aan kñen stub clasy tiitsë, ni tu cho kyeñdy xtitsaa. Pe nandy kyelyaa, xakxe deelñee kñen tiits nii pxaal Dios o kluy gaan pe tu cos lo do.

7 Nak kchë nrii sinak kiib musyk, sinak flaut o arp kaa. Deelñee nyoody pa ti chool meñ, nyoody dyon chow xsyetsy. 8 Singo gak tsiñee chak guerr, deelñee nyoody pe xkwetsy trompet, kyëmbësty meñ nii kislo tily. 9 Singo gak lëë do deelñee kñeedy to tiits nii xyeñ meñ, ¿xa kaknan meñ pe cos xñee do? ¡Lo me xñee do, lëdy lo meño! 10 Ni ndon gaa no nii ndaly clasy tiitsë no lo kislyu, aan kchësy tiitsë go xkiiñ. 11 Per deelñee xyeñdyaa xtiitsë xaa nii xñee lon, tu xaa sit nakaa lo xaa ni tu xaa sit nak xaa lon. 12 Ya ke nii tir choki do jkaa do kyalnsaak nii xnee Kyalbini Ntson, kol tsoxko jkaa do tu kyalnsaak nii jkiiñ lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios.

13 Por ngo, kchë xaa nii xñee stub clasy tiitsë no nii kñab xaa lo Dios nii kyeñ xaaw. 14 Por deelñee kutiitsnin Dios con stub clasy tiitsë, nli nii lo Dios xñee xkyalbinin, per nandyaa dyon pe cos xñen. 15 ¿Pe cos kuuñtsyeyaa tsigo? No nii gon kutiitsnin Dios con stub clasy tiitsë ni no nii kutiitsnin xaa con tiitsë nii xyeeñaa. No nii kolaa lay con stub clasy tiitsë ni no nii kolno con tiitsë nii xyeeñaa. 16 Por deelñee kool do lay lo Dios con stub clasy tiitsë nii xaktyee xkyalbini do xyeñ, chilody koolni chol meñ lëë do lay, por xyeñdy xaa pe xñee do. 17 Nikxe ntson lay nii chool do, per xyeñdy chol meño. 18 Xtedyaa skizh lo Dios nii naa nak tu xaa nii mastre xñee stub clasy tiitsë. 19 Per tsiñee xkaal lsa meñ nii xniladzy xtiits Dios, buen nii nikxe kaayak lan tiits nii kyeñ meñ kñen, lëjty nii kñen tsii mily tiits aan ni tu cho kyeñdyo.

20 Beetsy, tsody kik to sinak no kik xaa wiñ. Kol kak sinak xaa wiñ tsiñee chan do cos mal, per kol ko kik to sinak no kik xaa kol. 21 Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee: “Nikxe kñen lo meñ re con xtiitsë meñ sit, ni nikxe kñee meñ sit lo meñ re, kondy meñ re xtitsaa.” 22 Parñee kan meñ xkyalwnabey Dios ngo nii xñee meñ nii xniladzy xtiits Dios stub clasy tiitsë, per tsiñee lëë tu xaa xñee tiits nii xaal Dios, lo meñ nii xniladzy xtiits Dios xñee xaa. 23 Deelñee sëëb tu xaa nii xnilasty xtiits Dios laañee xkaal lsa do, aan kan xaa nii lëë do nchenee stub clasy tiitsë nii ni tu cho xyeñdy, sëb xaa nii chak wety to. 24 Per deelñee kchë do nchenee tiits nii xaal Dios, aan sëëb tu xaa nii xnilasty xtiits Dios, misme lëë xaa kyeñ nii no xtol xaa tsiñee kon xaa xtiits Dios nii nchenee do. 25 Singo mod lëë xaa kwii kchë tol nii no ngueetsy leñ styoo xaa, aan lëë xaa ksoxib lo Dios ni lëë xaa kyeñ nii nli no Dios lady to.

So xnëz kol kuuñtsyey cos

26 Singo tsigo busy, beetsy, tsiñee jkaal lsa do, no do kakladzy kool lay lo Dios, no gaa to kuuñ kseedy ni no do kñee nii pxaal Dios lo do, ni no do kñee stub clasy tiitsë, ni no do kñee xa nak tiitsë go. Kol

kuuñtsyey kchë ngo parñee jkiiño lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. 27 Tsiñee kñee do stub clasy tiitsë, schilo kñee chop to o tson gaa to, per no nii tuga to kñee, ni no nii tso tu xaa nii kñee xa nak tiits ko. 28 Deelñee kindy tu xaa nii kñee xa nak tiits ko, masy kñeedy tow, kol neesy lo Dios leñ styoo do. 29 Singo gak deelñee kñee do tiits nii xaal Dios, schilo kñee axte tson do. Lëë los demasy to, kol jkëëtyag nii kñee xaa go. 30 Per deelñee kñee Dios lo tu xaa nii sob, lëë xaa nii klo bislo xñee kwës 31 parñee kchilo kñee xaa, tsiin kchë do kseedy ni kchë styoo do kchoobladzy Dios. 32 No nii tsiitsy so xaa nii xñee tiits nii xaal Dios, parñee kñeedy xaa nii jkaatyee. 33 Porque ndoladzy Dios, xkaandy xaa kik meñ. Singo nak xaa lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa.

34 Nody nii kñee kwnaa tsiñee xkaal lsa do, sink no nii ksoob me xtiits tsiil me, por singo xñabey xley Moisés. 35 Deelñee no tu cos nii xyeñdy kwnaa, no nii kñabtiits me lo tsiil me tsiñee ktsiñ me lidzy me, por buendy nii kñee kwnaa tsiñee xkaal lsa do. 36 Kol ksaladzy kaa noo nii lëdy por lëë do bislo xtiits Dios, ni lëdy kaa lëësy to xniladzyo. 37 Deelñee no tu xaa nii xsyak nii profet xaa, o xsyak kaa xaa nii lëë Kyalbini Ntson ptee tu kyalnsaak lo xaa, syeñ xaa nii lëë Dios kwnabey pkën nrii. 38 Per deelñee xsaldy xaa nii pkën, ksaldy to xaa.

39 Singo tsigo busy, kol tsoxko kñee do tiits nii xaal Dios, per jkady to kñee meñ stub clasy tiitsë. 40 Per ngui kol kak ni so xnëz kol kuuñtsyey cos.

15

Lëë Jesucrist pañ

1 Beetsy, chakladzyaa nii ksaladzy to xtiits Dios nii bluyaa lo do. Bniladzy to tiits ko ni tsiitsy so do low. 2 Por tiits ko lëë do telaa lo tol deelñee ksaandy tow, per deelñee ksaan dow xlyë bniladzy tow.

3 Klo nii bluuy Dios lon bluyaa lo do. Bluyaa nii leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii por xtol no kuty Crist, ni leñ kitsyak ko xñee 4 nii lëë xaa pkyeetsy aan tse nii kwloxo tson kpidz lëë xaa pañ. 5 Ni bluyaa nii klo lo Pedre byaklo xaa, tsigore byaklo xaa lo ksa tsiipchop apostle. 6 Loxsye ngo tugak tiemp byaklo xaa lo kaay kyoow meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni ndaly gaa meñ go bii mbañ, no gaa meñ go kutyle. 7 Tsigore byaklo xaa lo Jacob, ni lo kchë apostle.

8 Lultime lon byaklo xaa nii nakaa sinak tu mëëd xaly. 9 Por naa nak tu xaa nii xisy non lo apostle, per ni chilody kcholën apostle, por kwënlagaa meñ nii xniladzy xtiits Dios. 10 Per por xkyalnsaak Dios lëën nak apostle. Ni byaan maaldy gaan lo xaa, sink mastre ndip xkyën tsiiñ que kchë apostle, nikxe nii lëdy naa kë tsiiñ, sink Dioso. Por Dios tugak nakni naa. 11 Por precisty dyon cho mastre chuñ tsiiñ, xtiits Dios precisy ni lëë gaaw bniladzy to.

Spañ meñ nii chety

12 Deelñee xñee noo lo do nii lëë Crist pañ, ¿penak nii no do xñee nii nlidy xpañ meñ kuty? 13 Por deelñee xpañdy meñ kuty, ni Crist tsigo pañdy. 14 Aan deelñee pañdy Crist, pa nondy tiits nii xluuy noo, ni pe nandy kchë nii xniladzy to. 15 Deelñee nyak nli kchë ngo, wnee xuuy noo, por lëë noo niiy lo do nii lëë Dios beeñ kpañ Crist. Per deelñee nlidy nii xpañ meñ kuty, nlidy nii pañ Crist. 16 Deelñee xpañdy meñ kuty, ni Crist tsigo pañdy. 17 Aan deelñee pañdy Crist, pe nandy kchë nii xniladzy to, ni lo tol bii no do. 18 Deelñee singo nako, kchë meñ kuty nii bniladzy xtiits Dios kwëtañ. 19 Deelñee xaktyee lo kislyu re xsaladzy no Crist, tu xaa nii mastre mban nak no.

20 Per pañ Crist gon. Klootyee xaa pañ lo kchë meñ kuty nii kpañ. 21 Por sinak nii por tugak xaa kwlañ kyalkuty lo kislyu, singo gak por tugak xaa kwlañ nii lëë meñ kuty kpañ. 22 Por Adán kchësy meñ chety. Lëë por Crist na, kchësy meñ kuty kpañ. 23 Per catu meñ kpañ tsiñee kchal meño. Klo Crist pañ. Axte tsiñee kiid Crist stub, lëë kchë meñ nii no xlad xaa kpañ. 24 Wor go lëë kislyu nitylo, ni wor go lëë Crist knitylo kchë xaa xñabey aan lëë xaa jko kyalwnabey ña Tat Tios. 25 Por axte lox kweekli Dios kchë meñ nii xlëë lo Crist, axte tsigolye lëë Crist kñabey. 26 Lultime nguialkuty knitylo xaa. 27 Lëë Dios kwloo kchësy cos ña Crist. Per tsiñee xñee kitsy nii kë xtiits Dios nii kchë cos no ña Crist, lëdy wi Dios gon, por lëë Dios pko kchë cos ña

Crist. 28 Aan tsiñee lëë kchë cos lox kyo ña
Crist, lëë Crist kyo ña Dios, por lëë Dios pko
kchësy cos ña xaa. Aan singo mod lëë Dios
kñabey kchë kchësy cos.

29 No meñ gon xchoobnis por meñ kuty.
¿Penak chuuñtsyey meñ ngo con xpañdy
meñ kuty na? Deelñee xpañdy meñ kuty,
¿penak tsigo nii xchobnis meñ por meñ
kuty? 30 ¿Ni penak nii tugak ntseeb kt-
syool noo tu kyalnë? 31 Nli gon, beetsy,
nii ksatyee tse xtyelaa ketyaa, ni nli nii
xlen nii xniladzy to xtiits Crist. 32 Deelñee
styoosyaa kwlañ nii ptilynin ma tox leñ
kyedzy Efeso, pe nandyo. Deelñee xpañdy
meñ kuty, nli xtiits xaa nii xñee: "Kol tso
tyaaw no ni kol tso tyow no. Byeñxke kxe
widzy lëë no kety."

33 Kyëtidy to, por nli tiits nii së sinrii:
"Lëë xaa mal xkëëtañ xaa buen." 34 Kol jko
xkyalcheñ do, kuñdy to tol, por no do gon
xyuumbeydy Dios. Lëën xñe nrii parñee
kteladzy to.

35 Neñdy no do nladzy: "¿Xa lë nii kpañ
meñ kuty ni pe sak meñ kuty nii kpañ si
chak no?" 36 Nguey do, por tsiñee xñaa tu
medzy, klo chety medzy ko parñee klyañ tu
yag. 37 Lëdy yag nii klyañ gon cholyu, sink
xaktyee xmedzyo cholyu, nikxe xobxtily,
nikxe gaa stub clasy pniw. 38 Aan lëë Dios
gon xsaa pni go sinak nii xlyañ styoo xaa,
ni catu pni go xroob lal nii xñabey Dios.
39 Xaal xaal gon nak cuerp. Xaa nak xcuerp
bñech, xaa gaa nak xcuerp ma, ni xaa nak
xcuerp mguiñ, ni xaa nak xcuerp mël. 40 Ni
xaa gaa nyaa cuerp nii no kpaa, ni xaa nyaa
cuerp nii no lo kislyu. Ntson cuerp, per
xaa nyaa xkyalntson cuerp nii no kpaa, ni
xaa nyaa xkyalntson cuerp nii no lo kislyu.
41 Ni stu nak xbini ngbidz lo xbini mëë, ni
xaa nak xbini mëly ni misme gaa lady mëly
no ndaly clasy bini.

42 Singo gak tsiñee xpañ meñ kuty. Xky-
eetsy cuerp nii xnitylo, aan xpañ tu cuerp
nii nitylody. 43 Xkyeetsy tu cos nii yox,
aan xpañ tu cos ngui. Xkyeetsy tu cos
mban, aan xpañ tu cos ndaan. 44 Xkyeetsy
tu cuerp nii pchoo lo kislyu, aan xpañ tu
cuerp nii sëëd kpaa. Deelñee no cuerp nii
pchoo lo kislyu, no gak cuerp nii sëëd kpaa.

45 Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee
nii klootyee Adán kok tu xaa mbañ, per lëë
Adán nii biid lultime nak kyalbini nii xnee
kyalmbañ. 46 Per lëdy klo kyalbini gon biid,
sink klo cuerp kwyo. Lultime kwlañche
kyalbini. 47 Meñ lo kislyu nak klootyee
mguiy nii kwyaa con yu, per meñ kpaa nak
mguiy nii biid despuesy. 48 Chak meñ lo
kislyu si kok xaa nii kwyaa con yu. Lëë
meñ nii ngab kaa kpaa chak si chak xaa nii
pchoo kpaa.

49 Deelñee pcho no mguiy nii kwyaa con
yu, scho no mguiy nii sëëd kpaa.

50 Kol kono gaa, beetsy. Chilody gon tso
cuerp nii nyaa con tsit ni pëël laañee xñabey
Dios, por chilody tso cos nii xnitylo laañee
no cos nii xnitylody. 51 Per lëën kniy tu
cos nii nolan lo do. Lëdy kchë no kety,
per kchë no ktsyëëlo. 52 Kolpsye, sinak
tsiñee xtiib lo no, tsiñee lëë lultime trompet
kpetsy, lëë kchësy meñ kuty kpañ parñee
kpikchedre kety meñ kuty. Aan lëë no
ktsyëëlo. 53 Por lëë xcuerp no nii xnitylo
kyak tu cuerp nii nitylody. Lëëw kyak tu
cuerp nii kejty. 54 Aan tsiñee lëë xcuerp
no lox kyak tu cuerp nii nitylody, lëë xtiits
Dios kak cumplir nii xñee: "Lëë kyalkuty
kwnitylo por lëë gan kok." 55 Kyalkuty,
¿ko xkyalndaanoo na par ksaksil lëë noo?
56 Lëë tol xtee tiits parñee ksaksi kyalkuty
lëë no, ni lëë xley Moisés xtee kyalwnabey
lo tol. 57 Per skizh Dios, por lëë xaa xnee
tiits nii kuuñ no gan, porñee xniladzy no
xtiits Jesucrist.

58 Por ngo, beetsy, tugak kol kuñ xtsiiñ
Dios. Ksaandy to ni kchooxsody to lo xtiits
Dios, por nan do lëdy singosy xniladzy to
xtiits Jesucrist.

16

Tumi nii xtyop par meñ nii xniladzy xtiits Dios

1 Tumi nii xtyop gon par meñ nii xni-
ladzy xtiits Dios, kol ktopo sinak nii psanaa
tiits lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii
no nëz Galacia. 2 So sobsye tse tminkw
kol kwiixaa palal tumi según nii ptsiñaa
do, aan kol kotseyo parñee ktopty to tumi
tsiñee lëën klyañche. 3 Por naa kxal xaa
nii kwe do tsi Jerusalén, ni naa ktedy kitsy

nii señ xaa, parñee tsini xaa nii ptop to lo
betsy no nii no leñ kyedzy ko. 4 Aan deelñee
precisy nii win ka, lëë noo kyo ksa noo.

Lëë Pable xñee pare tsitedy Pable

5 Klo xtañ meñ Macedonia kateedyaa.
Loxsye ngo lëën klyañ Corinto. 6 Neñdy
slyëën lo do xisy wiñ, o neñdy kaa lo do
teedyaa tyub nii chak nal, tsiin kuñ do naa
yudar tsiin lëën kpi, par kan laañee no kan.
7 Por chaklastyaa nii ketyle kanaa to, sink
chakladzyaa nii kwësaa lo do xisy, deelñee
snee Dios tiits. 8 Per lëën kwës leñ kyedzy
Efeso axte lni Pentecostés, 9 por xtee tiits
nii kyën xtsiiñ Dios par kuñaa gan, nikxe nii
ndaly meñ xlëë lo no.

10 Deelñee klyañ Timoteo, kol ktee nii kle
xaa ni pe tsinidy kik xaa, por wi xaa xkyë
xtsiiñ Dios sinak nii xkyëno. 11 Por ngo
ni tu do ksyablyudy xaa, sink kol kuñ xaa
yudar parñee klyañche xaa lon, por lëë xaa
këmbësaa ksan stubla betsy no.

12 Kwnen lo Apolos nii nyiid tedy xaa lo
do ksa xaa betsy no, per kwnëdy xaa. Per
tsiñee kteedyo tiits lëë xaa kiid.

13 List kol kwe, ksaandy to xtiits Dios.
Kol ko valor lo do, tsiitsy kol so. 14 Tsiñee
kuuñtsyey do tu cos, kol kuuñtsyeyo con
kyalwkëstyoo.

15 Nan do gon nii klootyee meñ lidzy
Estéfanas bniladzy xtiits Dios nëz Acaya,
aan lëë xaa no jkiiñ lo meñ nii xniladzy
xtiits Dios. 16 Chakladzyaa nii ksoob to
xtiits kchë meñ nii nak sinak xaa ni xtiits
kchë meñ nii xkyë xtsiiñ Dios.

17 Xlen nii biid Estéfanas ni Fortunato ni
Acaico, por lëë xaa beeñtsyey nii chilody
kuuñtsyey xaa. 18 Pchoobladzy xaa styoon
ni styoo do. No nii kyeñ do nii non clasy
xaa go.

19 Xkëëptyux meñ nii xniladzy xtiits Dios
nii no nëz Asia lëë do ni xkëëptyux meñ
nii xkaal lsa lidzy Aquila ni Prisca lëë do.
20 Kchë betsy no xkëëptyux lëë do. Kol
ktee tu pxit kwesy xcombañer do tsiñee
jkëëptyux to xaa.

21 Paablaa, naa xal tyux re lo do con yuub
ñan ni xletraa pkëno.

22 Deelñee no tu xaa nii xkëstyoody Jesu-
crist, nguialsi xaa. ¡Të Jesucrist!

23 Kakni Jesucrist to dyon. 24 Xkëstyoon
kchësy to por lo Crist ngab no.

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo meñ Corinto

1 Naa nak Pable. Styoo Dios kwlañ nii
kakaa xapostle Jesucrist. Chopaa Timoteo
xal kitsy re lo meñ Corinto nii xniladzy
xtiits Dios ni lo meñ nii no tyub nëz Acaya.
2 Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Je-
sucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë
kpañ do.

Xkyalnë Pable

3 Kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios, pxosy
Jesucrist, por lëë Tat Tios xkëstyoo lëë no
ni lëë xaa xchoobladzy styoo no. 4 Lëë
Dios xchoobladzy styoo no tsiñee no no
tu kyalnë, parñee singo gak kchoobladzy
no styoo xcombañer no tsiñee no xaa tu
kyalnë. 5 Por nikxe nii xtyee noo kyalnë
porñee xsoob noo xtiits Crist, per lëë gak
Crist xchoobladzy styoo noo. 6 Por lëë
noo xtyee kyalnë parñee kchoobladzy noo
styoo do ni parñee telaa do lo tol. Aan tsiñee
xchoobladzy Dios styoo noo, wi styoo do
xchoobladzy xaa, tsiin kxekw to tedy to
kchë lo kyalnë nii xtyeedy noo. 7 Pe sinidy
kik noo por ndon noo nii nikxe mban
xtyedy to, lëë Dios kchoobladzy styoo do.

8 Chakladzy noo kniiy noo lo do nii tir
mban ptyeedy noo nëz Asia, lëdy nii kxekw
meño, nladzy noo sikootyee nyaan noo.
9 Pche noo si xkwe xaa nii këmbës kety,
per lëë noo ptsyool kchë kyalnë go parñee
kyeeñ noo nii chilody kteelaa xaaly noo lëë
noo, sink Dios sye nii chuuñ kpañ meñ kuty
schilo kteelaa lëë noo. 10 Ni nli gaa lëë Dios
pteelaa lëë noo lo kyalnë dox ko. Lëë na
xyeeñ noo nii kyalnë nii ktsyooltyee noo
lëë Dios kteelaa lëë noo, 11 deelñee kuñ do
yudar kñab to lo Dios por lëë noo. Deelñee
ndaly meñ kñab lo Dios por lëë noo, singo
gak ndaly meñ ktee skizh tsiñee lëë Dios
kuuñlay lëë noo.

Lëë Pable xñee penak nii kweydy xaa Corinto

12 Xle noo porñee xyeeñ noo nii sinak
xñabey Dios mbañ noo ni chan gaa to nii
singo mbañ noo lo kislyu re. Lëë Dios
beeñ lëë noo yudar parñee kpañ noo sinak
xñabey xaa, lëdy porñee tir chak noow.
13 Lëë noo xkëë cos nii schilo klab to ni
kyeñ do. Tsaap në Dios que nii syeñ dow,
14 parñee tse nii lëë Jesucrist kiid kle do kan
do lëë noo ni klee gaa noo tyon noo lëë do.

15 Ngo no styoon worñee kokladzyaa
nyely teedyaa lo do, parñee ngo wlen
styoo do chop vuelt. 16 Kokladzyaa nyely
teedyaa lo do worñee nyan Macedonia ni
worñee mbikchen, parñee ngui nsonëz to
naa tsiñee nyan Judea. 17 Kñëx to: "¿Penak
tsigo biijtyoo?" ¿Pe syak to nayak nii nakaa
sinak chol xaa lo kislyu re nii xñee san aan
chidy xaa? Lëdyo gon. 18 Lëë Dios nan nii
tugak nak xtiits noo. Xñeedy noo schilow ni
xñeedy noo kchilodyo tugak tiemp. 19 Por
worñee bluuy noo nii Jesucrist nak Xiñ
Dios, ksa noo Sil ni Timoteo, tugak bñee
noo nii tiitsliw, deel Criist kaa tugak tiitsli
nak xtiits xaa. 20 Ni por lëë gaa xaa lëë kchë
tiits nii psaan Dios chak cumplir, ni por lëë
xaa xñee no "Amén" tsiñee lox xtee no skizh
lo Dios. 21 Aan lëë Dios chakni lëë noo ni lëë
do parñee kchooxsody no lo xtiits Crist, ni
lëë xaa kwle lëë noo. 22 Lëë xaa kwlooseñ
lëë no worñee kwsëëb Kyalbini Ntson leñ
styoo no parñee kyeeñ no nii nli schal no
nii nare kneetsy xaa.

23 Si sob Dios, byely kteejtyaa Corinto
sinak nii kwlokyeeñaa parñee kodyaa to
kyalnë. 24 Xñeedy noo nrii porñee chak-
ladzy noo nii kniladzy to nii no kik noo, por
ndon noo nii tsiitsyle nche do lo xtiits Dios,
sink chakladzy noo kuuñ noo lëë do yudar
parñee kle do.

2

1 Por ngo nii byely kteejtraa lo do parñee
ko kyalnëdyaa to. 2 Por deelñee ko kyalnën
do, ¿cho lë nii ko nguiool styoon? Lëë
gak tow gon. 3 Lëën pkë kitsy ko por
lëën kwlokyeñ kadyaa parñee ko kyalnëdy
to naa, por nguial nii kuuñ kle do naa.
Xyeñpaa nii tsiñee kan do nii xlen, wi do
kle. 4 Por axte biñaa worñee pkën kitsy ko,
por kyalnë nii non. Per pxaldyno parñee ko
kyalnën do, sink lëëw pxalaa parñee kyeñ
do nii xkëstyoon do tyub styoon.

Kol kuñ perdón xaa nii kwloo falt

5 Deelñee no cho kwloo falt, lëdy nonsyaa
kwloo kyalnë xaa, sink wi do kwloo kyalnë

xaa, per chaklastyaa ksaksin xaa. 6 Lëë lew castigw nii ptee do xaa. 7 Per kol kuñ xaa perdón ni kol kchoobladzy styoo xaa. Toontlaa por kchë kyalnë nii no xaa kchoso styoo xaa. 8 Por ngo xñabaa nii jkëstyoo do xaa. 9 Lëën pkël xa kak cuent ko, parñee kuñaa to preb ni parñee kanaa dyon pe xsoob to xtitsaa. 10 Deelñee beeñ do xaa go perdón, win kuñ xaa perdón, deelñee no xfalt xaa. Por lëë do chuñaa xaa perdón ni porñee lëë Crist xñabey naa, 11 parñee kuñdy xaatox xtsiiñ, por ndonle no kchë xmañ xaa.

Kwlësty Pable leñ kyedzy Troas

12 Tsiñee ptsiiñaa leñ kyedzy Troas par kluyaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist, pteepee tiits nii nguiën xtsiiñ Dios. 13 Per kwyo lidy kikaa porñee ptsildyaa betsy no Tito. Por ngo lëën pka nëz aan lëën kwya nëz xtañ meñ Macedonia.

Por Crist lëë noo chuuñ gan

14 Per skizh Dios, por lëë xaa xneetsy tiits nii kuuñ noo gan por Crist, ni loo gaa noo xaal xaa xtiits xaa parñee kiisy noow, parñee laañee xkaatyee klyaa nexo. 15 Lëë noo nak sinak kox yaal nii xko Crist lo Dios, aan xlyaaw kik meñ nii xtyelaa lo tol ni kik meñ nii xtyelaady. 16 Nak kox yaal re lo meñ nii xtyelaady lo tol sinak tu me nii chuty, per lëë lo meñ nii xtyelaa lo tol nak kox yaal re sinak tu me nii xnee kyalmbañ. Per ¿cho listle na dyon nche par kuuñtsyey tsiiñ re? 17 No ktody noo xtiits Dios gon, sinak chuuñtsyey grol meñ. Al contrario chan Dios nii tyub styoo noo xluuy noow, por lëë Dios pxaal noo parñee kyëë noo xtsiiñ Crist.

3

Tiits nii xnee kyalmbañ

1 Tsiñee xñee noo sinrii, ¿pe xsyak to nii xfavoor noo xñee noo? ¿Ote chakladzy to yak nii kluuy noo tublë kitsy nii kñee cho nak noo o kñab kaa noo tublë kitsy lo do, sinak chuuñtsyey bla meñ? 2 Lëdyo gon, por misme lëë do nak kitsy nii nseeñ noo. Nak to sinak kitsy nii kë leñ styoo noo, aan kchë meñ xyeño ni xlabo. 3 Lëë do nak kitsy nii pkëë Crist aan lëë noo xaalo. Lëdy con tint kwë do, sink con xKyalbini Tat Tios kwë do. Lëdy lo table kyo kwë cart ko, sink leñ xkyalmbañ meño.

4 Tyub styoo noo xniladzy noo nrii, porñee por Crist Dios sye xsaladzy noo. 5 Xñeedy noo nrii porñee xyeeñ noo nii schiloo noo kuuñtsyeey noo pe cos, por kchë nii chuuñtsyeey noo lëë Dios xluuyo loo noo. 6 Lëë xaa bluuy xa kuuñ kseedy noo meñ parñee telaa meñ lo tol. Per xluuydy noo xley Moisés nii xñabey kety meñ, sink lëë noo xluuy xtiits xKyalbini Dios nii xnee kyalmbañ.

7 Lo table kyo kwë ley nii pxaal Dios lo Moisés, aan tsiñee lëë Moisés ptsiñ, pchilody nyuy meñ Israel lo Moisés, porñee tir xpibëly lo xaa. Per xtsedy bibëlyo. Singo kwlañche ley nii xñabey kety meñ, 8 per ¡mastre kok xkyalwnabey Dios worñee lëë Kyalbini Ntson kwlañche! 9 Deelñee ntson ley nii kwnabey kety meñ, ¡mastre ntson tiits nii xñee nii lëë Dios ptsily xtol no! 10 Lëë xkyalwnabey xley Moisés nii biid klo byab lyu, por lëë xtiits Dios nii biid despuesy beeñ gan low. 11 Aan deelñee kok ntson xley Moisés nii ptiiydy, mastre kak ntson xtiits Dios nii tsitsiñdy tse kyal.

12 Porñee tiits gosy xsaladzy noo. Por ngo nder confians xñee noow. 13 Chuuñtsyeedy noo sinak beeñtsyey Moisés. Ptse Moisés lo con tublë ladx parñee kandy meñ Israel xa tseyga tseyga xpibëltre lo xaa. 14-15 Per lëë kik meñ Israel pkyey. Por ngo, axte nina, tsiñee xlab meñ Israel xley Moisés, misme ladx ko xlaady kyeñ meñ. Karty kyety ladx ko lo meñ, por xaktyee Crist schilo klityo. 16 Per tsiñee lëë meñ xpig lo Dios, lëë ladx nii ntse lo meñ xyety. 17 Por lëë Dios nak Kyalbini Ntson, aan laañee so xKyalbini Ntson Dios, kchë meñ nche nlaa. 18 Por ngo, kchë no siñee byety ladx nii ntse lo no, lëë no byak sinak tu kyowan laañee chak nyoo xkyalntson Dios. Aan singo mod tseyga lëë no kyak sinak Crist, por lëë no xyuumbey xa nak xkyalntson xaa. Kchë nrii chuuñtsyey Dios por lëë xaa nak Kyalbini Ntson.

4

1 Por ngo nii xchosody styoo noo, por skizh xkyalnsaak Dios nii bneetsy xaa tsiiñ

re loo noo. 2 Karty kuuñtsyeey noo tu cos
nii chak tsilaan ni cos nii xkwii kyalto.
Xkëëtidy noo meñ ni karty kaa jkëëtañ noo
lo xtiits Dios. Tiitslisy xñee noo ni Dios
sye sini kik noo tsiñee xtyon noo lëë do.
3 Deelñee ngan xtiits Dios nii xluuy noo, lo
meñsye nii karty telaa lo tol ngano. 4 Per
xnilasty meñ go xtiits Dios porñee lëë xaa-
tox nii xñabey lo kislyu re pkan kik meñ go
parñee kniladzy meñ go xtiits ntson Crist,
por lëë Crist chak si chak Dios. 5 Tsiñee xñee
noo, xñeedy noo nii no kik noo, sink xñee
noo nii lëë Jesucrist nak xaa nii xñabey, ni
xñee noo nii cholsye xaa nii xkiiñ lo do
nak noo, porñee xkëstyoo Jesús noo. 6 Por
misme Dios nii psaabini lo nguey psaabini
leñ styoo noo, parñee con bini go kchilo
tyon noo xkyalntson Dios. Lo Jesucrist
chak nyoo kyalntson go.

7 Nak xcuerp noo sinak tu kis peñ aan
leeñgo no nii pkaady Dios loo noo. Lëë noo
xluuy xkyalwnabey Dios, per lëdy xcheñ
noow. 8 Por ngo, nikxe xtyeedy noo ndaly
kyalnë, per xyaabty noo, ni nikxe mban
xtyee noo, per xsyakty noo nii sikootyee
kyaan noo. 9 Ni nikxe xkyënal meñ noo,
xsyëdy noo nonsy noo, ni nikxe xchon
meñ lëë noo lyu, xyaandy noo sikootyee.
10 Laañee xyootyee noo, xtyelaa kety noo si
kuty Jesús, parñee kpañ noo si pañ Jesús.
11 Por mentre mbañ noo, cualquier tse
ntseeb kety noo porñee xsoob noo xtiits
Jesús, parñee kak nyoo nii no Jesús leñ
styoo noo. 12 Singo mod lëë kyalkuty chuñ
xtsiiñ leñ styoo noo, lëë kyalmbañ gaa
chuñ xtsiiñ leñ styoo do.

13 Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee:
“Bniladzyaa, por ngo kwnen.” Singo lëë
noo porñee bniladzy noo xtiits Dios, ngo
nii xñee noow. 14 Ndon noo nii lëë Dios
beeñ kpañ Jesús, ni ndon noo nii lëë xaa
kuuñ kpañ lëë no ni lëë xaa tsikni lëë no
laañee sob xaa. 15 Par lëë do kok kchë
cos ko, parñee siñee xtyaly meñ nii xkaa
xkyalnsaak Dios, singo gak ktyaly meñ nii
ktee skizh lo Dios por xkyalnsaak xaa.

16 Por ngo gaa nii iip xchosody styoo noo.
Por nikxe nii chox xcueerp noo, tse con
tse lëë xkyalbinii noo xkub. 17 Por lëdy
cos kchë kyalnë nii xtsyool noo, que kchë
kyalnsaak nii jkaa noo. 18 Xtyoondy noo
cos nii nyoo, sink cos nii nyoody xtyon noo.
Por xtsedy xtiiy cos nii nyoo, per lëë cos nii
nyoody iip nitylodyo.

5

Lidzy no nii sob kpaa

1 Nak xcuerp no sinak tu yu nii sob lo
kislyu, per ndon no nii deelñee nitylo yu re,
lëë Dios psaal tu yu nii nitylody leñ kpaa
par lëë no, ni lëdy kaa cholsye psaaw. 2 Nli
nii mban xtyee no mentre no no leñ cuerp
re, porñee chakladzy no kyob kyoo no leñ
lidzy no nii sob kpaa, 3 lëë no tsyo leñ yu
go sinak nii nyako xab no parñee kwedy no
nëb kidy no. 4 Xteenë no ni mban xtyeedy
no mentre bii ncheno no leñ xcuerp no,
porñee chaklasty no kchoo no leñ xcuerp
yoox no, sink chakladzy no nii kneetsy
Dios tu cuerp nii nitylody lo no. 5 Lëë Dios
pxixkwaa lëë no par ngo ni lëë xaa bneetsy
Kyalbini Ntson sinak tu señ nii lëë no jkaa
nii kneetsy xaa.

6 Por ngo, tugak nguiool no styoo no,
por ndon no nii mentre bii ncheno no leñ
xcuerp no, sit nche no lo Dios. 7 Chilody
tyon no xaa nina, per xniladzy no xtiits
xaa. 8 Nguiool no styoo no ni choki gaa no
kchoo no leñ xcuerp no, parñee kyoo no lo
Dios. 9 Por ngo nii tugak choxko no kuuñ
ksak no Dios, nikxe no no o nody kaa no
leñ xcuerp no. 10 Por kchë no kaktsyetsy
tse nii lëë Crist kuñ kyalxtisy, parñee jkaa
no nii xyaal no, según kyalbuen o kyalmaal
gaa nii beeñtsyeey no mentre ptsyo no leñ
xcuerp no.

Lëë Crist ptsig lëë no lo Dios

11 Porñee xtsyeeb noo Dios ngo nii xtee
noo nii jko noo styoo meñ. Nan Dios
cho nak noo ni chakladzy gaan nii wi do
kyuumbey do lëë noo. 12 Xñeedy noo nrii
parñee kle do loo noo stub, sink lëëw xñee
noo parñee kchilo ktikche do lo xtiits xaa
nii xsee xa chak meñ aan chandy xaa nii
no leñ styoo meñ. 13 Por deelñee chak wety
noo, lo Dios chak wety noo. Per deelñee
nyaanii noo, lo do nyaanii noo. 14 Destye
nii byeeñ noo nii lëë Jesucrist kuty por
kchësy meñ, lëë xkyalwkëstyoo xaa xñabey
lëë noo, por lëë noo kuty lo tol. 15 Lëë Crist

kuty por kchësy meñ, parñee kpañdy meñ singosy, sink kpañ meñ par kuuñ ksak meñ xaa, por lëë xaa kuty ni lëë xaa pañ por meñ. 16 Por ngo nii xtyoontre noo meñ sinak chan chol xaa lo kislyu re meñ. Nikxe nii si chan chol meñ lo kislyu re ptyon noo Crist, xtyoontre noo xaa singo nina. 17 Por ngo nii xkub kchë meñ nii xniladzy xtiits Crist. Lëë kchë cos nii kok klo kwtedy. Lëë na kchësy cos ngub.

18 Lëë Dios chuuñtsyey nrii. Lëë xaa ptsig lëë noo lo xaa por Crist, ni lëë gaa xaa pso lëë noo parñee ktsig noo kchësy meñ lo xaa. 19 Por Crist lëë Dios ptsily xtol meñ, aan lëë xaa pso lëë noo parñee kyonii noo tiits re lo meñ. 20 Por ngo xaa nii sëëdni xtiits Crist nak noo. Nako sinak nii yuub Dios nyee lo do. Xñab noo lo do tsigo busy nii por Crist kol kpig lo Dios. 21 Ni tu tol gon kwloody Crist, per por lëë no lëë Dios psaksi xaa sinak nii nyak xaa tu ngoptol, parñee tsiñee kpig no lo Crist, telaa no lo tol.

6

1 Xaa nii kë xtsiiñ Dios nak noo. Por ngo xñee noo lo do nii ksaanlasty to xkyalnsaak Dios. 2 Por leñ kitsy nii kë xtiits xaa xñee:

Worñee pteedyo tiits pkëëtyagaa xtiitsoo,
koknin lii tse nii kwtelaal.
Lëë wor kutsiñ nina. Natse schilo telaal lo tol.

3 Chuuñdy noo cos nii nonguialdy kak parñee kñeenëdy meñ xtsiiñ noo, 4 sink tugak choxko noo nii kan meñ nii xtsiiñ Dios këë noo, por xekw noo kyalnë, ni xtyee noo lyaadzy. 5 No kiñle meñ lëë noo ni no kol meñ lëë noo skiib, pxekwle noo xkyalnxoly meñ ni no kyëël noo tsiiñ ndip, ni no kchool xkaal noo ni no tyeedyle gaa noo kpiñ. 6 Ni nyoo gaa nii xtsiiñ Dios xkyëë noo por ngui mod mbañ noo, ni porñee xyeeñ noo xtiits Dios ni por paciensy nii chaap noo, ni por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo noo ni por xkyalwkëstyoo noo, 7 ni por xtiitsli Dios nii xluuy noo ni por xkyalwnabey Dios, ni porñee xsoob noo xtiits Dios, lëë xaa chakni lëë noo. 8 No wor xlisklaa meñ noo, no gaa wor xsyablyu meñ noo. No wor mbëë xñee meñ cho nak noo, no gaa wor xñeenë meñ noo. No wor xsyak meñ nii wnee xuuy noo nikxe nii tugak xñee noo tiitsli. 9 No wor xsyak meñ nii xaa sit noo, nikxe nii kchë meñ xyuumbey lëë noo. Xnëzle kyalkuty no noo, per lëë noo bii mbañ. Xsaksi meñ noo, per chujty meñ noo. 10 Chak kyalnë loo noo, per tugak nle no styoo noo. Mban chak noo, per ndaly meñ no kyuuñ noo rikw. Sootee nii ni tu pe chaapty noo, per kchë cos no ña noo.

11 Beetsy, kchë do siñee no do leñ kyedzy Corinto, tiitslisy bñee noo lo do ni tyub kaa styoo noo xkëstyoo noo lëë do. 12 Ni tu cos xkeesty noo lo do, sink misme lëë do xsosit loo noo. 13 Xñen lo do sinak xñee xaa lo xiñ, nii jkëstyoo do lëë noo sinak nii xkëstyoo noo lëë do.

Lëë no nak lidzy Dios

14 Kak chopty to meñ nii xnilasty xtiits Dios, por xaa nak kyalbuen ni xaa nak kyalntseeb. ¿Xa ktsiil lsa gaa bini nguey? 15 Chilody gon ktsiil lsa Crist xaatox, ni chiloody kaa ktsiil lsa xaa nii xniladzy xtiits Dios tu xaa nii xnilastyo. 16 ¿Pe so mdyo leñ lidzy Dios nayak? Lëë no gon nak lidzy Dios mbañ ni misme gaa Dios chëb:

Lëën tso ni lëën kyënsë lady meñ,
ni lëën kak xDios meñ,
ni lëë meñ jkab tu kyedzyaa.

17 Ni lëë gak Dios xñee:

Kol kchoo lady meñ nii xnilasty,
aan kuñdy to tol nii chuuñtsyey meñ go,
tsiin jkaa xcuentaa to.

18 Naa kak pxosy to ni lëë do kak xiñganaa
ni xiñtsyaapaa.
Singo xñee Dios nii xñabey.

7

1 Lëë Dios gon, beetsy, psaan tiits re lo no. Por ngo no nii ksaan no tol nii xkiypeedy xcuerp no ni xkyalbini no. Kol tsoo ktsyeb no Dios parñee xtiits sye xaa ksob no.

Lëë meñ Corinto xtikche styoo

2 ¡Kol klaa syëëb noo leñ styoo do! Ni tu cho karty ksaksi noo, ni ni tu cho karty jkëëtii noo. 3 Xñedyaa kchë nrii parñee kñeenën lëë do, por lëën niyle nii tugak no do leñ styoon par kpañ no ni parñee kety no tusyke. 4 Tyub styoon xñen lo do ni xlen lo do, por nikxe ptyee noo kyalnë, nguiool no styoon ni xle gaan.

5 Destye nii kwlañchee noo xtañ meñ
Macedonia, karty kxiladzy noo, masyke
kyalnë xtsyool noo. Xtilyni meñ noo
ni ptsyeeb kaa noo. 6 Per lëë Dios nii
xchoobladzy styoo meñ nii no kyalnë
pchoobladzy styoo noo worñee lëë Tito
kwlañche. 7 Per lëdy porñee kwlañchesy xaa
pchoobladzy xaa styoo noo, sink porñee
pchoobladzy to styoo xaaw. Lëë xaa në nii
chakladzy to kan do lëë noo ni në xaa nii no
do kyalnë por naa, aan tir blen biñaa ngo.
8 Nikxe nii beeñ kteenë kitsy nii pxalaa
lëë do, xteenëdyaa nina. Nikxe nii pteenën
konaa nii pteenë do xisy wiñ, 9 lëë na xlen.
Per xledyaa porñee pteenë do, sink porñee
lëë kyalnë go ptikche styoo do lo Dios. Kwt-
edy to kyalnë go sinak xyo styoo Dios. Por
ngo nii ni tu pe kokty to por lëë noo. 10 Por
kchë meñ nii xtye lo kyalnë sinak xyo styoo
Dios, xtsëë meñ go xmod aan singo mod lëë
meñ go xtyelaa aan kindy penak tso meñ
go kyalnë. Per lëë meñ nii xtyee kyalnë
nii no lo kislyu re, kaazhkaa chety meñ
go. 11 Kwte do kyalnë sinak xyo styoo Dios,
aan lëë na ¡kol kuy kchë nii beeñ do gan!
Byeñ do nii no nii kchoo do xfavoraa. Blëë
do aan axte ptsyeb to. Loxsye ngo lëë do
kokladzy nyan do naa ni lëë do kokladzy
nsaksi do xaa nii kwloo falt. Kchë ngo
beeñtsyey do parñee kak nyoo nii lëdy to
kwloo falt. 12 Worñee pxalaa kitsy ko lo
do, pxaldyno por xaa nii kwloo falt, ni
pxaldyno por xaa nii kwtedy kyalnë go,
sink lëëw pxalaa parñee kan Dios nii sini
noo kik to. 13 Por ngo nii pchoobladzy to
styoo noo.

Per lëdy por ngosy byo nguiool styoo noo,
sink wi porñee ptyon noo singootyee xle
Tito, por kchë do kwloo nguiool styoo xaa.
14 Byaan maaldyaa lo Tito worñee chëpaa
nii xlen lo do. Por sinakak nii nli kchë nii
niiy noo lo do, nli kchë nii ptyeesy noo lo
Tito. 15 Aan tir xkëstyoo xaa lëë do tsiñee
xsaladzy xaa nii beeñtsyey do kchë nii kwn-
abey xaa ni ptsyeb to kon do xaa. 16 Xlen nii
schilo kña loon do.

8

Meñ nii xkady cos tyub styoo

1 Lëë nana, beetsy, lëë noo kutiits lo do
xa nak kyalnsaak nii pteedy Dios lo meñ
Macedonia nii xniladzy xtiits xaa. 2 Nikxe
nii mban kwtedy meñ go kyalnë, xle meñ
go, ni nikxe nii prob meñ go, lëë meñ go
pkady cos sinak nii nyak meñ go rikw. 3 Nli
xñen nii tyub styoo meñ go pkady cos aan
axte nii kindy pkady meñ go. 4 Xtse kwnab
meñ go nii klaa noo kuñ meñ go yudar xaa
nii xniladzy xtiits Dios. 5 Nlasty noo nii
nyuuñtsyey meñ go kchë ngo, por klo xtiits
Dios bniladzy meñ go. Loxsye ngo lëë meñ
go psoob xtiits noo sinak xyo styoo Dios.
6 Por ngo lëë noo bñab lo Tito nii wi lo do
kñab xaa nii xtop noo, por destye klo lëë
xaa bislo xtop xaaw. 7 Lëë do chuñ gan lo
kchë cos, xniladzy to xtiits Dios, ni chuñ do
gan tsiñee xluuy do xtiits Dios, ni chak to,
ni xkëstyoo do lëë noo. Por ngo no nii kuñ
do gan na nii xtop noo nii jkiiñ lo betsy no.
8 Xñabeydyaa nii kuuñtsyey do nrii, sink
lëëw niyaa lo do parñee ktee tiits nii kluuy
do nii nli no kyalwkëstyoo leñ styoo do
sinak nii now leñ styoo meñ. 9 Por nanle to
xa nak xkyalnsaak Jesucrist. Rikw xaa, per
lëë xaa byak prob porñee xkëstyoo xaa lëë
do, parñee por xkyalprob xaa lëë do kyak
rikw.
10 Lëën kniy nii no kikaa. Destye iz kwt-
edy gon bislo do ptop to tumi re tyub styoo
do. 11 Lëë na kol kisyaalo sinak nii nguiool
kwyo styoo do worñee bislo do. Kol ktee nii
kchilootyee lo do. 12 Por deelñee no meñ
gan ktee tu cos, xkaaña Dioso. Xñabty xaa
nii chaapty no.
13 Xñabty noo nrii parñee te do lyaadzy
porñee beeñ do stu meñ yudar, 14 sink lëëw
xñab noo parñee kchë no kap nii jkiiñ lo no.
Lëëw xtee tiits nii ktee do nii chak falt lo
meñ go, so gaa tse nii kneetsy meñ go nii
kak falt lo do. Singo mod kchë no kuuñ
yudar, 15 sink nii xñee xkitsy Dios: “Kokty
falt cos lo meñ nii chap ndalyo, ni lo meñ
gaa nii chapty ndalyo koktyo falt.”

Lëë Tito chitedy lo meñ Corinto

16 Per skizh Dios nii kwloo xaa lëë do
leñ styoo Tito sinak nii no do leñ styoon.
17 Por ngo lëë xaa psoob xtitsaa, aan como
tugak sini do kik xaa, lëë xaa sëëd tedy lo
do porñee kwlaño styoo xaa.
18 Lëë Tito sëëd chop tu betsy no nii xyu-
umbey kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios,

porñee no xaa xfavor xtiits Dios. 19 Ni lëdy
kaa por ngosy sëëd xaa, sink lëë kchë meñ
nii xniladzy xtiits Dios kwle xaa parñee
kuñ xaa lëë noo yudar kuuñ noo tsiiñ
re parñee kuuñ ksak noo Dios ni parñee
kak nyoo nii chakladzy noo kuuñ noo yu-
dar. 20 Kchë nrii chuuñtsyeey noo parñee
kñeenëdy meñ lëë noo porñee xtop noo
kchë tumi re. 21 Lëjty xaktyee por Dios, sink
wi por meñ, chakladzy noo ktop noo tumi
re ngui mod.
22 Lëë noo xaal stu betsy no. Nyoo
nii nguiool no styoo xaa. Lëë na mastre
xle xaa porñee chap xaa lëë do confians.
23 Deelñee kñabtiits meñ cho nak Tito, kol
këb nii xcombañeraa xaa ni chopaa xaa
chuñ lëë do yudar. Singo gak deelñee
kñabtiits meñ cho nak xaa nii ksa Tito
sëëd, kol këb nii lëë meñ nii xniladzy xtiits
Dios pxaal xaa parñee kuuñ ksak xaa Crist.
24 Aan parñee kniladzy meño, kol kluuy nii
nli xkëstyoo do xaa, ni kol kluuy nii lëdy
likasy xtaan noo lëë do.

9

Tumi nii xtyop

1 Xkiiñdy nii jkën leñ kitsy re xa nak
xcuent tumi nii xtyop par betsy no nii xni-
ladzy xtiits Dios. 2 Por nanlaa nii buen
styoo do, ni mbëë gaa xtee styoon tsiñee
xñen lo meñ Macedonia nii destye iz kwt-
edy lëë do kwlokyeñ kuñ do yudar, aan por
lëë do wi meñ Macedonia kwlañ styoo kuñ
yudar. 3 Per lëën xal betsy no lo do parñee
kak ndoon nii nli kchë cos buen nii chutiit-
saa. Lëë betsy no xalaa parñee list kwe do,
4 por toontlaa kiidnal bla xaa Macedonia
naa aan kan xaa nii nche tseydy to aan
kchoo xkyalto noo, aan nder confians bñee
noo nii buen styoo do ni kchoo gaa xkyalto
do. 5 Por ngo nagon kwxaakaa nii buen
kxalaa betsy no lo do parñee kuñ xaa lëë do
yudar lox ktop to nii byaanle to tiits destye
klo, tsiin singo mod kak nyoo nii lëdy lëë
noo xñabo lo do, sink styoo do xlyaño.
6 Kol ksaladzy tiits nii xñee sinrii: Kchë
meñ nii xisy chan, xisy nii xtop meñ go,
per lëë kchë meñ nii nroob chan, ndaly nii
xlaap meñ go. 7 No nii ktee do nii kwlañ
styoo do. Kwteexoody tow, por xle Dios lo
meñ nii xle chuñ yudar. 8 Lëë Dios kneetsy
kchëlo kyalnsaak lo do, parñee ni tu pe
kakty falt lo do ni parñee kuñ do yudar.
9 Sinrii xñee xkitsy Dios:

Ndaly nii ptee xaa lo meñ prob,
aan ni tu cho knitylasty kyalnsaak nii
beeñtsyey xaa.

10 Lëë Dios nii xnee pni nii xñaa ni xnee
nii xtyaaw, knee kchë nii jkiiñ do ni lëë
xaa kuuñ ktyaly kchë cos buen nii no leñ
styoo do. 11 Singo mod lëë do kap kchëlo cos
parñee kchilo kuñ do yudar. Aan lëë kchë
meñ nii jkaa nii kxaal do loo noo ktee skizh
lo Dios. 12 Lëdy kaa xaktyee nii xkiiñ lo
betsy no xteedy to, sink por kchë ngo chop
kyon vuelt xtee xaa skizh lo Dios. 13 Lëë
betsy no nii jkaa nii ktop to ktee skizh lo
Dios, por nyoo nii xsoob to xtiits Dios. Ni
lëë styoo xaa ksak lo Dios por kchë nii ptop
to par kak meñ yudar. 14 Aan lëë xaa go
kñab lo Dios por lëë do ni skëstyoo xaa lëë
do por kyalnsaak nii bneetsy Dios lo do.
15 ¡Skizh Dios por kyalnsaak nii bneetsy xaa
lo no!

10

Xkyalwnabey Pable

1 Paablaa, con kyalndoladzy nii bneetsy
Crist lon xñen lo do. Xñee meñ nii tir
ndoladzyaa tsiñee son lo do, per xtaanaa
tsiñee son sit. 2 Por ngo xñabaa nii kyubty
to nii kak ntseebaa lo xaa nii xñee nii styoo
noo xlyañ kchë nii chuuñtsyeey noo, por
syaxaa kñen lo xaa tsiñee lëën kyely. 3 Nli
nii xaa lo kislyu re nak noo, per xtiildy noo
sinak xtily meñ lo kislyu re. 4 Por xsyeeñdy
noo kiib nii no lo kislyu, sink xkyalwnabey
Dios nak xkiib noo par knityloo noo xkyal-
wkëti xaatox. 5 Xnityloo noo kchë cos nii
xlaady kyuumbey meñ Dios. Kchë cos nii
no kik meñ xtsig noo lo Crist parñee ksoob
meñ xtiits xaa. 6 Saksi noo meñ nii xsoobty
tiits tsiñee tyon noo nii lëë do xsoob tiits
xtiits Dios.
7 Nii chansye to xniladzy to. Deelñee no
tu do xsyak nii xlad Crist no do, kol kyeñ
gaanoo nii wi noo no xlad Crist. 8 Nikxe nii
xsyak to nii chakladzypaa kaknan do nii
xñabey noo, kindy penak kteladzyaa. Por
lëë Dios bnee tiitspey parñee kchoobladzy

noo styoo do. Syoopty noo par jkëëtañ noo lëë do. 9 Chaklastyaa nii sak to nii chakladzyaa ktseebaa lëë do con kitsy nii xalaa. 10 No do xñee nii ntseeb xñee lo xcartaa, per ni tu cho xsaldy naa tsiñee son lo do. 11 No nii kaknan xaa nii xñee singo nii sinakak xtiits noo tsiñee nche noo sit, singo gak kako tsiñee kyoop noo lo do.

12 Xyaxty noo kak noo sinak kchë xaa nii xtaan xaly. Buendy chuuñtsyey xaa go, por xtaan lsa xaa lo xcombañer xaa. 13 Xkiiñdy nii ktaan noo, por misme Dios xluuy nii kuuñtsyeey noo, ni lëë gaa xaa bnee tiits nii kwlañchee noo lo do leñ kyedzy Corinto. 14 Schilo kñabey noo lo do, por lëë Dios bneetsy tiitspey loo noo worñee byoop noo lo do, por klootyee noo byoob kluuy cho nak Crist lo do. 15 Ni xtaandy kaa noo xtsiiñ stu meñ sinak nyako xtsiiñ noo. Al contrario, lëë noo këmbës nii kniladzyre to xtiits Dios parñee kluuyre noow lo do, per nody nii kchoo noo laañee pxaal Dios lëë noo. 16 Nare kluuy noo xtiits Dios lo meñ nii no sit lo do, per ktaandy noo xtsiiñ stu meñ.

17 Deelñee no tu xaa nii chakladzy ktaan, no nii ktaan xaa xtiits Dios. 18 Por deelñee misme lëë no kchoo xfavor no, kchukëdy no. Per deelñee yuub Dios kchoo xfavor no, schukë no.

11

Xaa nii chakladzy kak apostle

1 Lëën kñe blalan tiits nii so xnëzty lo do. Kol kxekw jkëëtyag tow. 2 Xsiniyaa lëë do sinak xyostyoo Dios, por lëën kwlootiñ lëë do lo Crist aan chakladzyaa ktedyaa to lo xaa sinak xchotiñ kwnaa yeeñ nii xtsiilña tugak mguiy. 3 Per xtsyeebaa nii kyëti do sinak pkëëti mëël Eva aan kchoso styoo do lo Crist. 4 Por chanaa nii xkëëtyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu Crist, ni xkëëtyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu kyalbini, ni xkëëtyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu tiits nii xteelaa. 5 Sotaa gon nii xyablyudyaa lo apostle nii kwsëëb to xlad. 6 Nikxe kaktyaa kñe nguin, per lëdy porñee chaktyno. Ni kayanle gaa to nii nli chakaa, por kon do kchë nii beeñtsyeyaa.

7 ¿Ote mal yak beñaa nii singosy bluyaa xtiits Dios lo do, ni byablyun par klisklaan lëë do? 8 Xaa lo meñ nii xniladzy xtiits Dios pticheen tumi, porñee kwnasyaa nii kwtiix meñ go naa parñee kyën tsiiñ lo do. 9 Ni nikle gaa kwyon lyaadzy worñee kwyon lady to, ni tu cho lo kwlootsiiñdyaa, por lëë xaa Macedonia nii kwlañche bnee kchë nii kok falt lon. Kopaa cuent parñee kotsiiñdyaa lo do ni singo gaa tugak kuuñtsyeyaa. 10 Nan nyëën nii nli xyuumbeyaa xtiits Crist, aan ni tu cho chilody jka nii klen, por ni tu pe bneesty meñ nii no nëz Acaya lon. 11 ¿Penak dyon xñen sinrii, pe porñee xkëstyoodyaa lëë dow? Axte Dios gon nan nii xkëstyoon lëë do.

12 Per ksandyaa nii chuuñtsyeyaa, parñee ktejtyaa tiits nii chol xaa kle si xle noo. 13 Por nlidy nii apostle nak kchë xaa go. Wnee xuuy nii chakladzy kak xapostle Crist nak xaa. 14 Ni lëdy kaa nii ksee ñe kan ñe xaa go, por yuub xaatox xtsyëëlo parñee kak xaa sinak xangly Dios. 15 Por ngo kchë xaa nii no xlad xaatox xtsyëëlo parñee kan meñ nii buen xaa, per mban kyal xcuent kchë xaa go.

Kyalnë nii xtye Pable

16 Ni xñe gakaa xñen: Këbty to tsaaplaa chak wetyaa, per deelñee xsyak to nii nli chak wetyaa, lëën kñe lo do si xñee xaa nii chak wety parñee win ktaan xisy wiñ. 17 Lëdy Dios bneetsy tiitspey nii xñen kchë nrii, sink lëëw xñen si xñee tu xaa wety nii chakladzy ktaan. 18 Por ndaly xaa nii xtaan cos nii no lo kislyu re no. Por ngo, win ktaan. 19 Ni tir gaa nyaani do, per xekw to xkëëtyag to xtiits xaa nii chak wety. 20 Xekw to lo xaa nii xkuñ lëë do tsiiñ, ni xla xcheñ do, ni xkëëti lëë do, ni xlëë chan lëë do, ni xkotsyetsy lëë do. 21 Axte xteladzyaa kñen nii tir nguudzy kok noo lo do.

Per syaxaa ktaanaa sinak xtaan stu xaa, nikxe nii kñen si xñee tu xaa nii chak wety. 22 Deelñee xñee xaa go hebreo, win xñew. Deelñee xaa Israeel gaa nak xaa go, win nak xaa Israel. Deelñee lo xtiiy gaa Abraham sëëd xaa go, win syely lo xtiiy Abraham. 23 Deelñee xtsiiñ gaa Crist xkyë xaa go, mastre xkyën xtsiiñ Crist que xaa go. Xñen si xñee tu xaa nii chak wety. Por ndalyre tsiiñ nii noyuuñtsyeyaa, ni ndalyre

vuelt no ko meñaa skiib, ni no kiñ meñaa, ni ndalyre vuelt notelaan lo kyalkuty. 24 Kaay vuelt pxob xaa Israel naa kalyptsiipkee ña tuu kidy. 25 Tson vuelt pxob yag meñ naa. Lëë stu vuelt lëë meñ blaal kyo naa. Tson vuelt kwnity barkw nii san lo nis. Tu vuelt nder kyool ni tyub tse kwyon lo nistoo. 26 Tyub nii këⁿ viaj, ndaly vuelt kwtelaa nyoy nis kiigwpee naa. Ni ndaly vuelt notelaan lo ngbaan ni lo xaa tu kyedzyaa ni lo xaa sit. Ndaly vuelt notelaan lo meñ leñ kyedzy ni tañ ni lo nistoo. Ndaly vuelt notelaan lo meñ nii nlidy xniladzy xtiits Dios. 27 Kakyëlaa tsiiñ ndip ni noteedylaa kyalnë. Ni ndaly vuelt no kchoo xkalaa, ni no teedyaa kpiñ. Ndaly vuelt kwlaan nis. Ndaly gaa vuelt tawdyaa. Noteedylaa nal ni kok falt xabaa.

28 Kchë lo kyalnë go noteedyaa, per tugak sini kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kikaa. 29 Deelñee no tu xaa nii no nguiooldy styoo, wi styoon cho nguiooldy. Deelñee xchon meñ tu xaa lo tol, xlëëⁿ. 30 Deelñee kakladzyaa ktaanaa, schilo ktaanaa xkyalmbanaa. 31 Lëë Tat Tios nii nak pxosy Jesucrist xyal jkaa skizh tugak. Lëë xaa nan nii nli kchë nii xñeⁿ. 32 Worñee kwyan Damasco, lëë xtisy nii psoob rey Aretas pxaal xaa nii kulës naa chu kyedzy parñee kñaasy xaa naa. 33 Per lëë meñ kwloo naa leñ tu tskwidy par klity meñ naa nëz chex pyedzy nii ntse kyako kyedzy, aan singo kwtelaan lo xaa go.

12

Xkyalmban Pable

1 Pe nandy nii ktaanaa, per lëëⁿ ktaan kchë cos nii bluuy Crist lon. 2-3 Kok tsida iz nii kuni Dios naa kpaa klaa. Nandyaa deelñee tyub xcuerpaa kuni Dios naa, ote xaktyee xkyalbinino yak. Dios sye nano. 4 Per lëë Dios kuni naa kpaa, aan siko biñaa cos nii ni tu xaa lo kislyu re chilody kñee. 5 Schilo ktaanaa kchë ngo, per xtaandyno, sink xtaanaa por xkyalmbanaa. 6 Nikle nii schilo ktaanaa, por nli kchë nii kñeⁿ, per xtaandyaa, parñee këbty meñ nii chaktyaa nii xaa nonaa ni chaktyaa nii xaa chakaa. 7 Per parñee nyak nyaadyaa por kchë nii konaa, lëëⁿ kwlañ tu yoob. Nako sinak tu kitsy nii blisy xaatox naa. 8 Tsonle vuelt nonabaa lo Crist nii ktichee xaa yoob ko, 9 per në xaa lon: "Xkyalwkëstyoosyaa xkiiñoo, por lo xaa mban xtedyaa xkyalwnabeyaa." Por ngo xlen nii mbanaa, parñee jkan xkyalwnabey Crist. 10 Xlen tsiñee mbanaa, ni xlen tsiñee xkotsyetsy meñaa, ni xlen tsiñee non lyaadzy, ni tsiñee xkyënlaag meñaa, ni tsiñee xtyeedyaa kyalnë porñee xniladzyaa xtiits Crist. Por tsiñee xsyakaa nii mbanaa, wor go mastre ndanaa.

Lëë Pable no kyalnë por meñ Corinto

11 Kwnen si xñee tu xaa nii chak wety, per lëë do chap tol. No nii lëë do klisklaa naa, por nody nii kyablyun lo apostle nii kwsëëb to xlad, nikxe nii ni tu pa nondyaa. 12 Ni worñee kwyo gaan lady to, kopaa paciensy. Ni kon do nii nli apostlaa por kchë kyalntson ni milagre nii beeñtsyeyaa. 13 Kwxaaktyaa nii mban do lo los demasy xaa nii xniladzy xtiits Dios, xakxe porñee kwlootsiiñdyaa lo do. ¡Kol kuñaa perdón deelñee por ngo kwlon falt lo do!

14 Lëëw kyon vuelt nii kyely tedyaa lo do. Aan ko tsiiñdyaa lo do. Por kyeldyaa parñee kneetsy to nii chap to lon, sink lëëⁿ kyely kan lëë do. Por nody nii ktop xaa wiñ tumi par pxosy xaa, sink pxosy xaa wiñ no nii ktop tumi par xaa wiñ. 15 Mbëëre kuñaa gast nii chaapaa. Axte win kak gast por lëë do. Per sootee na nii tsiñee mastre xkëstyoon lëë do, xisy xkëstyoo do naa.

16 Kwlootsiiñdyaa lo do, per no do xñee nii byubaa mod nii byab to tu lo tramp. 17 ¿Pe no tu xaa nii pxalaa nayak pkëëti lëë do? 18 Naa pxal Tito chop stu betsy no biid tedy lo do. ¿Pe pkëëti Tito lëë do? ¿Pe lëdy nayak nii tugak no kikaa chop kik Tito?

19 Neñdy xsyak to nii misme lëë noo xfavoor noo xñee noo. Per lëdyo gon, por xña lo Dios nii xñee noo si xñee xaa nii ngab lo Crist. Aan kchë nrii xñee noo parñee kyuumbeyre to xtiits Dios. 20 Xtsyeebaa tsiñee kyelyaa lo do, xaale nak to, o xaale gaa nakaa. Xtsyeebaa nii nche ktily do, ni noyak to mbidy, ni nche klëë do, ni noyak nyaa do, ni ncheyaw do tiits kizh, ni nche neenë do, ni ncheno do si xkaatyee. 21 Xtsyeebaa nii kuuñ kteladzy Dios naa

tsiñee kyelyaa lo do, aan konaa porñee karty ksaan do xtol do, ni noni do stu kwnaa o stu gaa mguiy, ni xsaandy to kchë cos ntseeb nii noyuuñtsyey do.

13

Lëë xilban Pable xyal

1 Lëëw kyon vuelt nii kyelyaa lo do. Aan no nii kso do chop testigw o tson gaa testigw nii nan xa nak xfalt xaa nii beeñ tol. 2 Per lëën xñe kazh lo xaa nii kwloo falt klo ni kchë lo do, nii nikxe sodyaa lo do, per kol ksaladzy nii niyaa lo do worñee pchop vuelt byelyaa lo do. Por kaptraa paciensy tsiñee lëën kyely stub. 3 Por chakladzy to kaknan do dyon pe nli nii no xkyalwnabey Crist leñ styoon. Aan mbandy Crist gon, sink ndaan chak xaa lo do. 4 Nli nii kwë xaa lo crusy sinak xkyë tu xaa mban, per por xkyalwnabey Dios lëë xaa mbañ. Singo gak lëë noo mban chak noo. Per sinak nii por xkyalwnabeyak Dios pañ Crist, kpañ noo, parñee jkiiñ noo lo do.

5 Misme lëë do kol kyeñ deelñee nli xniladzy to xtiits Dios. Kol kuñ lëë do preb. Kol kyeñ dyon pe nli no Crist leñ styoo do, ote nlidyo yak. 6 Naaty kyeñ do nii nli xniladzy noo xtiits Dios. Ptyeedy noo preb. 7 Xñab noo lo Dios nii kuuñtsyeydy to cos mal. Xñeedy noo nrii parñee kuuñ ksak to lëë noo, sink lëëw xñee noo parñee kuuñtsyey do cos buen, nikxe nii xsyak to nii ptyejty noo preb. 8 Por chilody ktilyni noo tiitsli, sink xfavor tiitsli no noo. 9 Por ngo xle noo tsiñee mban xtyee noo parñee kak ndaan do, ni lëë noo kñabre lo Dios por lëë do parñee kyak tubli do. 10 Lëën xal kitsy re antes nii kyelyaa lo do parñee kak ntseebtyaa tsiñee kyelyaa. Por lëë Dios bneetsy tiitspey lon parñee kluyaa xtiits xaa lo do. Bneesty xaaw parñee jkëëtañaa lëë do.

11 Kakni Dios to dyon, beetsy. Kol ktee nii ngui kpañ do. Kol kchoobladzy lsa styoo do tsiin kakni Tat Tios nii xkëstyoo meñ lëë do. 12 Kol jkëëptyux xcombañer do ni kol kaw tu pxit kwesy xcombañer do. 13 Kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz re xkëëptyux lëë do.

14 Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do, ni lëë lëësy Dios jkëstyoo lëë do, ni lëë lëësy Kyalbini Ntson kneetsy tiits nii mbëë kpañ do.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Galacia

1 Naa nak Pable, xapostle Jesucrist. Lëdy cholsye pso naa ni lëdy cholsye pxaal naa, sink yuub Jesucrist ni Tat Tios, xaa nii beeñ kpañ xaa pxaal naa ni pso naa. 2 Ksan kchë xaa nii xniladzy xtiits Dios nii nche lon nu, xal kitsy re lo kchë meñ Galacia nii xniladzy xtiits Dios. 3 Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do parñee mbëë kpañ do. 4 Lëë Jesucrist gon kuty por kchë xtol no, parñee kteelaa xaa lëë no lo kchë cos ntseeb nii no lo kislyu re. Styoo Tat Tios kwlañ nii singo kuuñtsyey xaa. 5 ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios!

Tugak tiits nii xteelaa no

6 Xseen gon nii blyëëdy lëë do tse psaan Dios nii kwtsyetsy lëë do por xkyalwkëstyoo Crist, par kniladzy to stu tiits nii xteelaa. 7 Per nody stu tiits nii xteelaa gon, sink no bla xaa nii xkan kik to aan chakladzy xaa kxiñ xaa xtiits Crist nii xteelaa. 8 Deelñee kiid tu xaa nii kluuy lo do nii no stu tiits nii xteelaa aan xaa nako lo nii bluuyle noo lo do, nguialsi xaa nikxe yuub naaw o nikxe gaa tu angly nii byety kpaaw. 9 Nii kwne gakaa klo, xñen: Deelñee kiid tu xaa nii kluuy stu tiits nii xteelaa lo do aan xaa nako lo nii xniladzyle to, nguialsi xaa.

10 Chaklastyaa kuuñ ksakaa meñ, sink lëën chakladzy kuuñ ksakaa Dios. Deelñee kakladzyaa kuuñ ksakaa meñ, chilody kyën xtsiiñ Crist.

Xa kwlañ nii lëë Pable kak apostle

11 Kol kaknan gaanoo, beetsy, nii lëdy leñ kik chol meñ lo kislyu re kwlañ tiits xteelaa nii xluyaa. 12 Porque lëdy cholsye bluuyo lon, sink yuub Jesucrist bluuyo.

13 Biñle gaa to nii worñee kwyon lo xlay meñ Israel, kwënlagaa meñ nii xniladzy xtiits Dios aan kokladzyaa nlooxaa kchë meñ go. 14 Lo kchë xlaay meñ Israel nii psedyaa beñaa gan lo kchë xaa nii tusy kchëën, porñee kwyoxkoon kuuñtsyeyaa nii psaan pxusykoltoon. 15 Per antes nii nyalyaa lëë Dios kwle naa, aan por xkyalwkëstyoo xaa lëë xaa kwtsyetsy naa worñee kwlaño styoo xaa. 16 Lëë xaa bluuy xiñ xaa lon, parñee nluyaa xtiits xaa lo meñ sit. Tsiñee lëë tse go kutsiñ ni tu cho lo kwyan-abtiistyaa, 17 ni kwyady kaan Jerusalén nyakanaa xaa nii nakle apostle. Sink blyëëdyaa lëën kwya nëz Arabia, loxsye ngo lëën kwya Damasco stub.

18 Axte kwloxo tson iz lëën kwya Jerusalén. Tsigore lëën byuumbey Pedre. Tsiiñ kpidz kwlësaa lo xaa. 19 Per kondyaa ndaly xaa nii nak apostle, xaktyee Jacob betsy Jesús konaa. 20 Xkonaa Dios nii tiitsli nak kchë tiits nii xkën.

21 Loxsye ngo lëën kwya nëz xtañ meñ Siria ni nëz xtañ meñ Cilicia. 22 Per byuumbeydy meñ nii xniladzy xtiits Crist nii no nëz Judea naa. 23 Xaktyee biñ meñ go nii xñee meñ: “Lëë xaa nii kwënlaag lëë no tyub tsigo, ni kokladzy nloox lëë no, xluuy xtiits Dios lo meñ nina.” 24 Kchë meñ go ptee skizh lo Dios porñee bniladzyaa xtiits Dios.

2

Lëë Pable chinee lo apostle nii xñabey

1 Lëë kwloxo tsida iz lëën kwya Jerusalén chopaa Bernabé. Wi Tito byonii noo. 2 Kwyan porñee byeñaa nii Dios pxaal naa. Tsi lëën ptsiñ Jerusalén, nonsy lo xaa nii xñabey bitiitsaa xa nak tiits nii xteelaa nii xluyaa lo meñ sit. Kwyan porñee koklastyaa nii xlyësy nguiën tsiiñ. 3 Nikxe nii lëdy xaa Israel Tito, ni tu cho kwnabeydy nii nyobey xaa. 4 Per lëë bla xaa nii nlidy xniladzy xtiits Dios kwsëëb tsilaan lady noo parñee kleetsy xaa dyon xa mbañ noo porñee xniladzy noo xtiits Crist aan lëë xaa kokladzy nii nyuuñtsyeey noo nii xñabey xley Moisés. 5 Per psaldy noo xaa, porñee koklasty noo nii nchoxso do lo xtiits Dios nii xteelaa.

6 Per ni tu pe nëdy xaa xñabey go lon, nikxe nii xkwenjtyaa deel chootyee kok kchë xaa go, por tugak nak no lo Dios. 7 Lëë xaa byeñ nii lëë Dios pxaal naa kakluyaa tiits nii xteelaa lo meñ sit, sinak nii pxaal Dios Pedre tsikluuy xaaw lo meñ Israel. 8 Porque misme Dios nii pxaal Pedre kak

xaa apostle lo meñ Israel, pxaal naa kakaa apostle lo meñ sit.

9 Por ngo lëë Jacob ni Pedre ni Juan kwseñ ñan ni ña Bernabé ksa xaa xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lëë xaa byeñ nii lëë Dios bnee kyalnsaak re lon aan lëë noo byaan nii lëë xaa tsi lo meñ Israel, lëë gaa noo kyo lo meñ sit. 10 Nësy xaa nii tugak ksaladzy noo meñ prob, ni nli gaa tugak choxkoon kuñaa meñ prob yudar.

Lëë Pable chak ntseeb lo Pedre

11 Per tsi lëë Pedre biid leñ kyedzy Antioquía, kwëntseebaa lo xaa, porñee klëë ñe kan ñe nii chuuñtsyey xaa. 12 Klo name chaw xaa ksa xaa meñ sit, per tsiñee lëë bla xaa nii pxaal Jacob kwlañ, lëë xaa bislo psosit xaa lo kchë meñ go, porñee ptsyeb xaa xaa nii chakladzy tsobey meñ sit. 13 Aan wi bla meñ Israel nii xniladzy xtiits Dios beeñtsyey nii beeñtsyey Pedre, axte wi Bernabé byab lo xkyalwnee xuuy xaa. 14 Per tsiñee konaa nii chuuñtsyeydy xaa nii xñabey xtiits Crist, xña lo meñ chëpaa lo Pedre: "Xaa Israeloo aan këlsi xkyë meñ sit. ¿Xa chakladzyoo tsigo nii xoo kpañ meñ sit sinak nii mbañ meñ Israel?"

15 Meñ Israel no destye nii koly no, lëdy meñ sit nii no xtol nak no. 16 Per ndon no nii xtsildy xley Moisés xtol no, sink lëë Crist xtsilyo. Por ngo nii wi no bniladzy xtiits Jesucrist, parñee kpily xtol no, por chilody xley Moisés ktsily xtol meñ.

17 Lëë na deelñee tol chuuñ no tsiñee xpig no lo Crist par ktsily xaa xtol no, ¿pe lëë Crist tsigo chuñ xtol no? ¡Lëdyo gon! 18 Por deelñee xñen nii lëdy xley Moisés xtsily tol aan naa gak xñee nii kuuñtsyey meñ nii xñabey ley, tu ngoptol nakaa. 19 Por mbañtraa par kuuñtsyeyaa nii xñabey ley, sink lëën mbañ par kuuñtsyeyaa nii xñabey Dios. 20 Ni lëdre gaa naa mbañ, sink lëë Crist mbañ leñ styoon, por win kwë lo crusy worñee kwë Crist. Aan kchë nii chuuñtsyeyaa nina lëëw chuuñtsyeyaa porñee xniladzyaa xtiits Xiñ Dios. Xkëstyoo xaa naa por lëë xaa kuty xcuentaa. 21 Chaklastyaa ksanaa xkyalnsaak Dios tublad, por deelñee nchilo ntsily ley xtol no, pe nandy kuty Crist.

3

No nii kniladzy to xtiits Dios

1 ¡Natsypee nguey kchë do siñee nak to meñ Galacia! ¿Cho pkëëti lëë do, parñee ksaan do xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús nii kwë lo crusy? 2 Kol në dyon penak nii kwsëëb xKyalbini Ntson Dios leñ styoo do. ¿Pe porñee beeñtsyey do nii xñabey xley Moiséso, ote porñee yak bniladzy to xtiits Dioso? 3 Natsypee nguey do. Deelñee kwsëëb xKyalbini Ntson Dios leñ styoo do porñee bniladzy to xtiits Dios, ¿penak nii chakladzy to kuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés stub? 4 ¿Pe ni tu pa pkiiñdy kchë kyalnë nii kwtedy to? ¡Deelba nguiiño siquier palalsye! 5 Tsiñee chuuñtsyey xKyalbini Dios tu kyalntson lady to, ¿pe chuuñtsyey xaaw porñee chuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés, ote chuuñtsyey xaaw yak porñee xniladzy to xtiits Dios?

6 Bniladzy Abraham xtiits Dios, ngo nii lëë Dios pkaaxcuent xaa sinak nii nyak xaa tu xaa buen. 7 Kol kaknan tsigo busy nii kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios ngab lo xtiiy Abraham. 8 Ni sëëdle gaa leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë Dios ktsily xtol kchë meñ sit nii kniladzy xtiits xaa. Por ngo nii destye tiemp chëb xaa lo Abraham: "Kchësy meñ nii nche lo kislyu kuuñlayaa por lii." 9 Singo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios chaklay sinak koklay Abraham, porñee bniladzy xaa.

10 Nguialsi kchë meñ nii xñalo xley Moisés. Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii nguialsi meñ nii chuñdy cumplir kchë nii xñabey xley Moisés. 11 Nyoo tsigo busy nii kpildy xtol meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xley Moisés, por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëë xaa nii pily xtol kpañ, porñee xniladzy xaa xtiits Dios. 12 Per lëë xley Moisés xkiiñdy nii kniladzy meño, sink no nii kpañ meñ par kuuñtsyey meñ nii xñabeyo.

13 Lëë Crist pteelaa lëë no lo xley Moisés nii ptsiibtee lëë no. Lëë xaa biy kyalsi go xcuent no, por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: "Nguialsi xaa nii chety lo tu crusy." 14 Singo ptsyool Crist parñee wi meñ sit jkaa kyalnsaak nii chëb Dios lo Abraham

ni parñee sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo no deelñee xniladzy no xtiits Dios.

Tiits nii psaan Dios lo Abraham

15 Beetsy, nan do gon nii tsiñee chaa tublë kitsy, aan chuñ xaa nii xsaaw firmar, ni tu cho chilody ktsilyo ni ni tu cho chilody kaa pe cos jkëëre low. 16 Lëë Dios psaan xtiits lo Abraham ni lo xtiiy Abraham. Xñeedy leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon: "lo kchësy xtiiy Abraham", sinak nii nyo ndaly xtiiy xaa, sink lëëw xñee: "lo xtiiyoo." Lëë tiiy go nak Crist. 17 Lëë Dios psaan xtiits lo Abraham aan chëb xaa nii lëëw kuñ xaa cumplir. Por ngo chilody xley Moisés ksyablyu ni ksaanladzy tiits nii psaan Dios, por axte kwte tap kyoow kalyptsii iz biido. 18 Deelñee nchoo kyalnsaak nii knee Dios lo no lo xley Moisés, lëdre tu cos nii pchoo chuw Dios. Per lëë Dios chëb kazh lo Abraham nii singosy kneetsy xaaw lo no.

19 Kñëëx to, ¿pa xkiiñ xley Moisés tsigo? Lëëw gon biid parñee kak ndon no pe cos nak tol. Lëëw pkiiñ worñee karty kiid xaa nii jkaa kyalnsaak nii chëb Dios lo Abraham. Lëë angly biidni ley, aan lëë Moisés pkëëw. 20 Per tsi lëë xtiits Dios biid, pkiiñtre Moisés ni angly, por yuub Dios biidniw.

Penak dyon biid ley

21 ¿Pe no xley Moisés contre tiits nii psaan Dios lo Abraham dyon? Lëdyo gon, por pchilody xley Moisés ndee kyalmbañ ni ntsily xtol meñ nii beeñtsyey nii xñabeyo. 22 Per leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii kchësy no nche këtuu lo tol, parñee xaktyee meñ nii kniladzy xtiits Jesucrist kchal kyalnsaak nii kxaal Dios.

23 Worñee karty kiid Crist lëë xley Moisés kwsonlë lo no, porñee karty tsitsiñ tse nii kluuy Dios xa kniladzy no Crist parñee telaa no. 24 Lëë ley kuni lëë no lo Crist sinak nii nyak no xaa wiñ, parñee tsiñee kniladzy no xtiits Crist, telaa no lo tol. 25 Per lëë na nii lëë Crist biid, naktre no cuent ley. 26 Por kchësy to nak xiñ Tat Tios porñee xniladzy to xtiits Crist, 27 ni porñee kwchobnis to, lëë do nak ksa Crist. 28 Kintre nii dyon cho nak meñ Israel o cho nak kaa meñ sit, ni kintre nii dyon cho no xpixwan o cho kindy kaa xpixwan, ni kintre nii dyon cho nak mguiy o cho nak kaa kwnaa, por tugak nak no lo Crist. 29 Aan deelñee lo Crist ngab to, wi do ngab lo xtiiy Abraham ni wi do jkaa kyalnsaak nii chëb Dios lo Abraham.

4

1 Tsiñee gon lëë tu xaa wiñ xyaani kchë xcheñ pxosy, sinakak chol mos nii tugak xkyë tsiiñ lo meñ nak xaa, nikxe nii lëë xaa nak xpixwan kchë nii byaani xaa. 2 No meñ nii chan xaa, axte xsa tse nii psaan pxosy xaa tiits. 3 Singo gak lëë no, worñee karty kiid Crist, kok no sinak xaa wiñ. Ptsyo no ña kchë cos nii xñabey lo kislyu. 4 Per tsiñee lëë tse kutsiñ, lëë Dios pxaal xiñ. Tu kwnaa kop xiñ xaa ni pañ xiñ xaa sinak xñabey xley Moisés 5 parñee kteelaa xaa lëë no lo kchë nii xñabey ley go, tsiin jkaaxcuent Dios no sinak nii nyak no xiñ Dios, 6 aan parñee kluuy nii nli xiñ Dios nak no, lëë Dios pxaal xKyalbini xiñ kwsëëb leñ styoo no, aan lëë Kyalbini go xñee nii lëë Tat Tios nak pxosy no. 7 Por ngo nii naktre to sinak xaa nii xkyë tsiiñ, sink lëë do nak xiñ xaa nii xchee. Xiñ Dios nak to aan styoo Dios kwlañ nii wi do kyaani nii kneetsy xaa.

Chaklasty Pable nii kchoso styoo meñ Galacia

8 Klo worñee karty kyuumbey do Dios, xtiits kchë mdyo nii nakty Dios psoob to. 9 Lëë na nii lëë do xyuumbey Dios, per masty kol tsoo kñee no, na nii lëë Dios xyuumbey lëë do, ¿penak chakladzy to ksoxib to lo kchë mdyo mban go stub par kuuñtsyey do nii xñabey mdyo go? 10 Bii no tse, ni mëë, ni iz nii nda nako lo do. 11 Xtsyeebaa nii xlyëtyee bluyaa xtiits Dios lo do.

12 Beetsy, xñabaa nii kak to sinakaa, porque sinak to nakaa. Kñëdy to nii tsaaplaa no pe beeñ do naa. 13 Por nanle to nii worñee klootyee bluyaa xtiits Dios lo do, lëëw bluyaa por tu kyalkits nii kwxaakaa. 14 Tu preb kwteedy to por kyalkits nii kwlaañaa. Per lëdy por ngo nii nsaldy to naa, sink kon do naa sinak nii nyakaa tu xangly Dios, ni sinak nii nyakaa Jesucrist. 15 ¿Pa psaan do kchë kyalwle go tsigo? Schilo gon kchon xfavor do aan kñen nii klo deelñee nchilow mer wi mëlo do ngwii do parñee neetsy tow lon. 16 Lëë nana, ¿pe

xtiily no nayak porñee kwnen xtiitsli Dios lo do?
17 Choxko xaa nii gon chiid lo do xa kak
to, per no lidy kik xaa, por chakladzy xaa
nii ksaan do naa parñee lëësy xaa tsoxko
do. 18 Buen nii tsoxko do meñ, per no nii
tubli tso kik to, ni no nii tugak tsoxko do,
lëjty xaktyee tsiñee son lo do. 19 Xiñ, xkyëën
yoob si xkyë kwnaa nii kap mëëdo por
lëë do, ni tugak kyëëno axte nii kniladzy
to Crist tyub styoo do. 20 ¡Deelba yuubaa
nsyo lo do parñee nyën lo do stu mod, por
nandyaa pe xsyakaa!

Agar ni Sara

21 Kchësy to siñee chakladzy to kuuñtsyey
do nii xñabey xley Moisés, ¿pe karty nayak
kon do nii xñee ley go? 22 Xñeew gon nii
chop xaa wiñ kop Abraham. Tu xiñ xaa
kop tu kwnaa nii kwë tsiiñ lo tsiil xaa, lëë
stu xiñ xaa kop tsiil xaa. 23 Sinak chaly chol
mëëd koly xiñ kwnaa nii kwë tsiiñ lo tsiil
xaa, per lëë xiñ tsiil xaa koly parñee kak
cumplir tiits nii chëb Dios. 24 Ngan nak nrii.
Chop kwnaa go nak sinak chop testament.
Tu testament ko nak kiy Sinaí, aan lëë Agar
nak cuent siko. Kchë meñ nii chaly siko
xkyë xtsiiñ meñ. 25 Lëë Agar nak cuent kiy
nii lë Sinaí nii sob Arabia. Tu kwnaa nii
tugak xkyë xtsiiñ meñ nak me. Por ngo
nii nak meñ Jerusalén sinak me, por kchësy
meñ go këtuu lo xley Moisés. 26 Per no stu
Jerusalén kpaa, aan kyëtuudy meñ nii tso
siko lo xley Moisés. Kyedzy ko ngab no.
27 Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee:

Lii nii nakoo kwnaa nii chilody kap mëëd,
ble.
Lii nii karty kyëël yoob nii xkyë kwnaa nii
chap mëëd, ble ni kwchuptsyë.
Porque ndalyre mëëd kap kwnaa nii psëëb
tsiil
que kwnaa nii no tsiil.

28 Beetsy, sinak Isaac nak to, por lëë Dios
psaan tiits nii lëë xaa kaly. 29 Per sinakak
tiemp ko nak natiemp. Lëë mëëd nii koly si
chaly chol mëëd ptilyni mëëd nii koly sinak
xñabey Kyalbini Ntson. 30 ¿Per pe cos xñee
kitsy nii kë xtiits Dios dyon? Xñeew gon nii
chëb Dios lo Abraham: "Psonëz kwnaa nii
xkyë tsiiñ chop xiñ me, por chilody kyaani
xiñ kwnaa nii xkyë tsiiñ nii kyaani xiñ
kwnaa nii nak tsiiloo." 31 Singo tsigo busy,
beetsy, nakty no sinak xiñ kwnaa nii xkyë
tsiiñ, sink sinak xiñ kwnaa nii no tsiil nak
no.

5

Kchooxsody to lo xtiits Crist

1 Lëë Crist pteelaa lëë no lo xley Moisés
parñee kyënlaa no. Tsiitsy kol so kyalwte-
laa go parñee kyëtuudy to lo ley stub.
2 Kol kon xtitsaa. Deelñee tsobey do, pe
nandy nii xniladzy to xtiits Crist. 3 Kchë
xaa nii chobey no nii kuuñtsyey xaa kchë
nii xñabey xley Moisés. 4 Kchësy to siñee
chakladzy to ktsily Dios xtol do porñee
chuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés, lëë do
pchoso lo xtiits Crist ni lëë do psaanladzy
xkyalwkëstyoo Dios. 5 Per lëë no ndon no
nii stsily Dios xtol no porñee xniladzy no
xtiits Crist ni porñee no Kyalbini Ntson leñ
styoo no. 6 Deelñee nakni Crist no, precisty
nii tsobey no, sink precisy nii kniladzy no
xtiits Crist ni jkëstyoo no xcombañer no.
7 Buen gon si do. ¿Cho kwliso styoo do
parñee ksaan do tiitsli? 8 Lëdy kik Dios nii
xkwetsy lëë do gon kwlañ nii lëë do ksaan
tiitsli. 9 "Chop lë wiñak levadur xkobe kchë
kob yi." 10 Xyeñpaa nii klaady Dios kniladzy
to xtiits xaa nii xkëëti lëë do, per deelñee
chootyee no jkëëtañ lëë do, lëë Dios ksaksi
xaa.
11 Naa nii xcuentaa, deelñee bii ny-
oxkoon nii tsobey meñ nii xniladzy xtiits
Crist, nguiënlaagty xaa Israel naa, ni nlëëdy
xaa nyon xaa nii lëë Crist kuty lo crusy.
12 ¡Deelba kaazhkaa chug kchë xaa nii chak-
ladzy tsobey do!
13 Lëë do koktsyetsy parñee kyënlaa do,
per këbty to nii por ngo lëë do kuuñtsyey nii
klyaañtyee styoo do, sink masy kol jkëstyoo
xcombañer do. 14 Kol jkëstyoo xcombañer
do si xkëstyoo do lëë do, por ngosy xñabey
ley kuuñtsyey do. 15 Per deelñee xkyënyaw
lsa do kchë xcombañer do, kol kap cuent,
por toontlaa misme lëë do jkëëtañ xcom-
bañer do.

Kol kpañ sinak xñabey Kyalbini Ntson

16 Por ngo nii xñen lo do: Kol kpañ sinak
xñabey Kyalbini Ntson. Kuuñtsyeydy to cos

mal nii xlyañ styoo do. 17 Por xtilyni Kyalbini Ntson cos mal nii xsya leñ styoo no ni xtilyni gaa cos mal go Kyalbini Ntson. Por ngo chilody kuuñtsyey do nii klaañtyee styoo do. 18 Per deelñee nakni Kyalbini Ntson do, këtuudre to lo ley.

19 Nyoo xa chak xaa nii chuuñtsyey nii xlyaañtyee styoo, por choni xaa meñ nii nakty tsiil xaa, ni chuuñtsyey xaa kchëlo cos yox nii xsya styoo xaa, 20 xsoxib xaa lo mdyo ni chuñ xaa kyalbruj. Xtily xaa, xyub xaa tily, xsiiniy xaa, ni sinusy xlëë xaa. Chuuñ ktily xaa meñ, xkyëksaa xaa tiiy, ni chuñ xaa meñ chop tiiy. 21 Chak mbidy xaa, xkyë xaa kunip, ni ndalyre gaa nii chuuñtsyey xaa. Lëën xñe nii kwne gakaa klo lo do, nii sëëbty kchë xaa nii chuuñtsyey ngo laañee xñabey Dios.

22 Per lëë xaa nii no xKyalbini Ntson Dios leñ styoo xkyëstyoo meñ, nguiool no styoo xaa, ndoladzy xaa, chap xaa paciensy, ngui xñee xaa lo meñ, buen xaa, ni chuuñtsyey xaa nii xñee xaa. 23 Ndoo xaa ni chuuñtsyeytre xaa nii xlyaañtyee styoo xaa. Ni tu ley chilody ksaksi xaa nii chuuñtsyey nrii. 24 Kchë xaa nii ngab lo Crist sinidre kik xaa nii kuuñtsyey xaa kchë cos yox nii no styoo xaa. 25 Deelñee no Kyalbini Ntson leñ styoo no, kol tsoo ktee no tiits nii lëë Kyalbini Ntson kñë pe cos kuuñtsyeey no.

26 Nody nii kak nyaa no, ni nody nii ktiily no, ni nody nii kak mbidy no xcombañer no.

6

Kol kuñ lsa lëë do yudar

1 Beetsy, deelñee kan do nii lëë tu xcombañer do byab lo tu tol, lëë do nii xchooxsody lo nii xñabey Kyalbini Ntson, kol kuñ xaa yudar. Per ngui mod ni con kyalndoladzy kol nee lo xaa, por toontlaa wi do kyab lo tol. 2 Kol kuñ lsa lëë do yudar, tsiin kuuñtsyey do nii xñabey Crist.

3 Deelñee no tu xaa nii chak nyaa, aan ni tu cho nakty xaa, xaly xaa xkyëti xaa. 4 Catu do, kol kyeñ dyon pe cos chuuñtsyey do, aan deelñee xyow styoo do, kol kle, per ktaandy to nii chuuñtsyey xcombañer do. 5 Por catu lo no bneetsy Dios nii kuuñ no.

6 Kchë xaa nii xseedy xtiits Dios no nii ksak styoo xaa lo xaa nii chuuñ kseedy xaa.

7 Kyëtidy to. Ni tu cho chilody kityni Dios. Nii kan do ngo klaap to. 8 Deelñee kuuñtsyey do kchë cos yox nii klyaañtyee styoo do, lëë do kety. Per deelñee kuuñtsyey do nii xñabey Kyalbini Ntson, lëë do jkaa tu kyalmbañ nii tsitsiñdy tse nitylo. 9 Tugak kol tsoo kyuuñtsyeey no kyalbuen, porque deelñee kchosody styoo no, stsiñ tse nii lëë no jkaa nii tsigal no. 10 Por ngo cad nii kteedyo tiits kol tsoo kuuñ no meñ yudar. Per deelñee meñ nii xniladzy xtiits Dioso, mastre tsoxko no kuuñ no meñ go yudar.

11 Kol kuy gaanoo palaaty ke kchë letre ngol nii xkën lo kitsy nii xalaa lo do. Con yuub ñan pkëno. 12 Kchë xaa nii chakladzy nii tsobey do, lëëw chuuñtsyey xaa parñee buen kyaan xaa lo meñ, ni parñee kyënlaagty meñ xaa sinak xkyënlaag meñ xaa nii xluuy nii lëë Crist kuty lo crusy. 13 Por ni xaa nii chobey chuñdy cumplir kchë nii xñabey ley. Per chakladzy xaa nii tsobey do parñee ktaan xaa nii lëë lëësy xaa kwlobey lëë do. 14 Lëë naa nii xcuentaa, xaktyee por xkyalkuty sye Crist lo crusy xtaanaa. Porque por Crist lëën psan kchë cos nii no lo kislyu re. 15 Mastre precisy ktsëë Dios xmod no que nii tsobey no o tsobeydy kaa no. 16 Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do, kchësy to siñee mbañ do sinak bluyaa lo do, ni lëë lëësy Dios kakni kchë meñ nii nli ngab lo Dios.

17 Destye natse chaklastraa nii cho kotsiiñ lon, por kchë bey nii no ladyaa xluuy nii mban noteedyaa porñee nli xtsiiñ Crist kën.

18 Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do. Amén.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Efeso

1 Paablaa, xapostle Jesucrist nakaa. Styoo Dios kwlaño. Lëën xal kitsy re lo meñ Efeso nii ngab lo Dios nii xniladzy xtiits Jesucrist. 2 Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xkyalnsaak Dios

3 Kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios, pxosy Jesucrist, por lëë xaa xaal kchëlo kyalnsaak nii sëëd kpaa lo no porñee nak ksa no Crist. 4-5 Lëë xaa kwle lëë no destye worñee karty kwe kislyu, parñee tsyo no lo xaa ni tsody xtol no. Psaanle xaa tiits nii por Jesucrist lëë no kak xiñ xaa. Por singo kwlaño styoo xaa. 6 Por ngo, tugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios por xkyalnsaak xaa, por lëë xaa beeñlay lëë no por xiñ ntson xaa. 7 Tir xkëstyoo Dios lëë no. Por ngo lëë xaa pteelaa lëë noo por cheñ nii pxee xiñ xaa ni lëë xaa ptsily xtol no. 8 Lëë xaa psaabini lëë no ni lëë xaa pxaly lo no 9 parñee kyeeñ no cos nii lëësy xaa nan. 10 Kchë ngo kak cumplir tsiñee lëë tiemp tsitsiñ. Lëë Dios kso Jesucrist parñee kñabey xaa lo kchë cos nii no lo kislyu ni kchë lo cos nii no kpaa.

11 Penaadle kwle Dios lëë no parñee jkab no lo Jesucrist tsiin jkaa no nii ksaan xaa. Singo kwlaño styoo xaa, por nii xlyañ styoo xaa chuuñtsyey xaa. 12 Lëëw beeñtsyey xaa singo, parñee kchësy noo siñee klo bniladzy noo Crist, ktee noo skizh lo Dios por xkyalntson xaa. 13 Singo gak lëë do, worñee pkëëtyag to tiitsli nii xteelaa, ni bniladzy to Crist, lëë do byak tusy ksa do Crist ni lëë Dios bluuy nii lo xaa ngab to, por lëë xaa bnee xKyalbini Ntson xaa lo do. 14 Lëë Kyalbini Ntson nak sinak tu señ nii lëë no jkaa nii ksaan Dios lo no, loxsye kteelaa xaa kchë meñ nii ngab lo xaa. Kol tsoo ktee no skizh lo Dios por xkyalnsaak xaa.

Lëë Pable xñab nii ksaabini Dios meñ

15 Por ngo, tsiñee biñaa nii xniladzy to xtiits Jesús, ni xkëstyoo do meñ nii ngab lo Dios, 16 tugak xtedyaa skizh lo Dios por lëë do. 17 Xñabaa lo xTat Tios Jesucrist nii kneetsy xaa kyalnyaani lo do parñee kyeñ do xtiits xaa ni kyuumbey nizh to xaa. 18 Xñabaa lo Dios nii ksaabini xaa kik to parñee kaknan do pe cos këmbës meñ nii ngab lo xaa, ni kaknan do xa nak kyalnsaak nii jkaa meñ nii ngab lo xaa, 19 ni parñee kan do blaktre kyalwnabey ptee Dios lo meñ nii ngab lo xaa. Lëë kyalwnabey go kok nyoo 20 worñee beeñ kpañ xaa Crist ni psoob xaa Crist kwi xaa leñ kpaa. 21 Tu xaa nii mastre non byuñ xaa Crist. Kchë lo xaa xñabey xñabey Crist. Kchë lo cos nii no ni nare gaa tso xñabey Crist. 22 Lo Crist psaan xaa kchë cos ni Cristak pso xaa kñabey lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa. 23 Kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nak sinak xcuerp Crist, aan lëë Crist xsaalo kchë cos.

2

Por xkyalnsaak Dios lëë no kwtelaa

1 Lëë Dios beeñ kpañ lëë do, por tyub tsigo kuty to por kchë xkyalntseeb to ni xtol do. 2 Beeñtsyey do tol nii chuuñtsyey meñ nii nche lo kislyu re, ni psoob to xtiits xaatox nii xñabey lo me ni xchoobladzy styoo meñ nii xsoobty xtiits Dios. 3 Singo gak lëë noo tyub tsigo beeñtsyeey noo nii kwlaañtyee styoo noo ni beeñtsyeey noo nii kwlaañtyee kik noo. Por ngo nii wi noo nchal xcastigw Dios, sinak chol meñ. 4 Per tirak buen Dios, ni tirak xkëstyoo xaa lëë no. 5 Por ngo lëë xaa beeñ kpañ no ksa no Crist, worñee bii kuuty no por kchë xtol no. Por xkyalnsaak Dios lëë do kwtelaa lo tol. 6 Lëë Dios beeñ kpañ lëë no ksa no Crist, parñee kñabey no ksa no xaa leñ kpaa. 7 Kchë nrii beeñtsyey xaa parñee stub tse kak nyoo nii nli xkëstyoo xaa lëë no, porñee ngab no lo Jesucrist. 8 Por xkyalnsaak Dios lëë do kwtelaa lo tol, porñee bniladzy to xtiits xaa. Lëdy lëë do beeño gan, sink lëë Dios bneetsyo lo do. 9 Por ngo nii ni tu cho chilody ktaan. 10 Por lëë Dios psaa lëë no parñee kyak ksa no Crist tsiin kuuñtsyeey no cos buen nii penaadle no kik xaa.

Lëë Crist xyuuñ tusy meñ

11 Ni nan bueen gaa to gon nii lëdy meñ
Israel do. Meñ nii nobeydy xñee meñ Is-
rael lo do. Lëë meñ Israel xkobey aan
meñ nii nobey lë kchë meñ go. 12 Kol
ksaladzy gaanoo nii penaadle per ni Crist
xyuumbeydy to. Ngabty to lo meñ Israel
ni chigaldy kyaani do ni tu nii ksaan Dios.
Sin Dios kwche do lo kislyu re. Kwyody
ni tu pe cos nii nsaladzy to. 13 Per lëë na
nii lëë do ngab lo Crist por cheñ nii pxee
xaa, lëë do big kex lo xaa. 14 Lëë Crist
nak xkyalndoladzy no. Lëë xaa byuñ meñ
Israel ni meñ sit tugak kyedzy. Bnitylo xaa
pyedzy nii chuñ meñ go chop tiiy. Con
xkyalkuty Crist 15 bisyaal xaa xley Moisés
aan lëë xaa byuñ chop kyedzy ko tu kyedzy
kub. Singo mod lëë xaa kwleek ngui meñ
go lo xaa. 16 Worñee kuty Crist lo crusy lëë
xaa bisyaal xtily chop kyedzy ko, ni lëë xaa
kwleek ngui meñ go lo Dios. Lëë xaa byuñ
kchë meñ go tugak kyedzy.

17 Lëë Crist biidni tiits nii xchoobladzy
lo kchësy meñ, nikle lo meñ sito, nikle gaa
lo meñ Israelo. 18 Por Crist kchë no schilo
kpig no lo Tat Tios por tugak nak Kyalbini
Ntson nii no leñ styoo no. 19 Por ngo nii
lëdre to meñ sit, nchedre to xtañ meñ sit,
sink tugak nak to ksa do meñ nii ngab
lo Dios. Meñ xkyedzy Dios nak to nina.
20 Nak to sinak tu yu nii nche xcimient
lady apostle ni profet, aan yuub Jesucrist
nak sinak kyo nii mastre non. 21 Lëë Crist
ladzy yu axte tsaalow, tsiin kyako lidzy
Dios. 22 Singo gak lëë do, lëë do kyak tu yu
laañee tso xKyalbini Dios.

3

Lëë Dios pxaal Pable lo meñ sit

1 Por ngo lëën no skiib porñee xluyaa
xtiits Crist lo kchë do siñee nak to meñ
sit. 2 Ni kayonle gaa to nii lo xkyalnsaak
Dios lëë xaa bnee tsiiñ re lon. 3 Lëë Dios
bluuy nii ngotsilaan xaa lon, ni lëë xaa në
lon xa nako, ni lëëw niyle gaan lo do klo.
4 Xsobaa nii tsiñee lëë do klab kitsy re, syeñ
do nii nli xyuumbeyaa nii ngotsilaan Crist.
5 Ni tu cho koknandy pe cos ngotsey Dios
tyub tiemp, per lëë na lëëw bluuy xaa lo
apostle ni lo profet por xKyalbini Ntson
xaa. 6 Lëë nii kwloolan Dios nrii: nii por
xtiits Jesucrist nii xteelaa, lëë meñ sit jkaa
nii jkaa meñ Israel, por tugak nak xaa aan
kchë xaa jkaa nii chëb Dios.

7 Chigaldyno, per por kyalwnabey nii
bnee Dios lon lëën kë tsiiñ re. 8 Mastre
kyety non lo kchë xaa nii ngab lo Dios, per
lëë xaa bnee kyalnsaak re lon nii kluyaa
xtiits xaa nii xñee xa nak xkyalnsaak Crist
lo meñ sit. 9 Aan lëë Dios nii psaa kchëlo cos
pxaal naa parñee kluyaa kchë nii kwloolan
xaa lo meñ tyub tiemp. 10 Singo beeñtsyey
xaa parñee lëë kchë xaa xñabey nii ncheno
leñ kpaa kyuumbey xkyalntson xaa por
kchë meñ nii ngab lo xaa. 11 Lëë Dios
beeñtsyey kchë nrii, sinak nii kwlokyeñle
xaaw aan lëë Jesús beeño cumplir. 12 Aan
por Jesucrist lëë no xpig lo Dios. Nder
confians xpig no porñee xniladzy no xtiits
xaa. 13 Por ngo xñabaa nii kchoxsody styoo
do por kchë kyalnë nii noteedyaa por lëë
do, porque lal tu kyalnsaako lo do.

Xkyalwkëstyoo Crist

14 Por ngo xsoxibaa lo Tat Tios. 15 Lëë xaa
kwleek kchë meñ, nikxe leñ kpaaw nikxe
gaa lo kislyuw. 16 Xñabaa lo Tat Tios nii
lo kchë nii chap xaa knee xaa xKyalbini
Ntson xaa lo do parñee jkaa do fuersy ni
kyalwnabey. 17 Ni xñabaa nii tso Crist leñ
styoo do parñee kchosody to lo xtiits Dios ni
ksaandy to xkyalwkëstyoo do 18 tsiin tusyke
ksa do meñ nii xniladzy xtiits Dios kyeñ
do gaanoo palaatyke xkyalwkëstyoo Crist.
19 Xñabaa nii kyuumbey do kyalwkëstyoo
ngol parñee kyuumbey nizh to Dios.

20 Skizh xkyalnsaak Dios nii ntsiibre nii
chuuñtsyey xaa que lo nii xñab no o no gaa
kik no. 21 ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo
Dios kchësy no siñee xniladzy no xtiits Dios
ni ngab no lo Crist! Amén.

4

Tsiiñ nii kwtiisy Crist

1 Lëën no skiib porñee xluyaa xtiits
Dios. Por ngo xñabaa nii kwe do sinak nii
nonguial kwe xaa nii ngab lo Dios. 2 Kol
kak ndoladzy ni kol kap lsa paciensy lo
xcombañer do ni kol jkëstyoo xaa. 3 Kol
tsoxko nii kchooxsody to lo Kyalbini Ntson
nii kwaa do. Tugak kol kyak ni ngui kol
kwe. 4 Tugak xcuerp Crist no ni tugak

Kyalbini Ntson ni tugak xkyalwtelaa Dios.
5 Tugak xaa xñabey no, tugak kyalwniladzy, ni tugak kyalwchobnis. 6 Tugak Tat
Tios nii xñabey kchë lo meñ no aan lëë xaa
no leñ styoo no.
7 Per lëë Crist bnee tsiiñ nii kuuñ no catu
no, según kwlaño styoo xaa. 8 Por ngo nii
xñee kitsy nii kë xtiits Dios:
Lëë xaa byëp kpaa, siknoy xaa meñ nii
kwnaasy xaa,
ni lëë xaa psaan tsiiñ nii kuñ catu meñ.
9 ¿Aan penak dyon nii xñeew nii lëë xaa
byëp kpaa? Singo gon xñeew porñee klo
byety xaa lo kislyu, tsigore byëp xaa kpaa.
10 Misme gak xaa nii byety byëp kpaa
parñee jkiiñ xaa tyubo. 11 Ni yuub xaa ptee
tiits nii tso xaa nii kak apostle, ni profet, ni
xaa nii kluuy xtiits Dios, ni xaa nii kyënap
meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni xaa nii kuuñ
kseedy meñ. 12 Singo kwtiisy xaa tsiiñ
go lo meñ nii xniladzy xtiits Dios parñee
singo mod ktyalyre meñ nii jkab lo Dios,
13 axte nii tusyke tso kik no kchësy no siñee
xniladzy no xtiits Dios ni kyuumbey no Xiñ
Dios. Singo mod lëë no kak si chakladzy
Crist. 14 Kaktre no sinak chol xaa wiñ, nii
pelsye xkyëti ni chinal xiwseedy chol xaa
wnee xuuy nii xkëëtañ xaa. 15 Kol tsoo kñee
no tiitsli ni kol tso jkëstyoo no meñ. Kol
tsoo kak ksa no Crist por lëë Crist xñabey lo
kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios. 16 Ni lëë
Crist xyuuñ tusy lëë no, aan deelñee ni tu
no xkëëtañdy, ngui kwe no, jkëstyoo lsa no
xcombañer no.

Xa kpañ meñ nii ngab lo Dios

17 Por xtiitspey Crist xñabaa lo do nii
kpañdy to sinak mbañ meñ nii xyuumbeydy Dios, por si xlyaañtyee kik meñ go
mbañ meñ go. 18 Nguey meñ go. Mbañdy
meñ go sinak xñabey Dios, porñee nguiedzy
styoo meñ go. 19 Neñtre meñ go, lëë meñ go
lox byab lo visy. Chuuñtsyey meñ go kchë
lo cos yox. 20 Per lëë do byuumbeydy to
Crist parñee singo tso do, 21 deelñee nli gaa
busy pkëëtyag to xtiitsli xaa, ni biñ do cho
nak xaa. 22 Kol ktsëë xmod to, kpañtre to
si pañ do klo, por ni tu pa xkiiñdy kchë cos
yox ko. Xaktyee xkëëtaño lëë do. 23 No nii
jkub xkyalbini do ni xkyalcheñ do, 24 ni no
nii tso do si xñabey Dios, kuuñtsyey do cos
buen ni kñee do tiitsli. 25 Por ngo, jkëëtidre
to, sink kol nee tiitsli lo xcombañer do, por
tugak nak no kchësy no. 26 Deelñee xlëë do
xkody to tol, per kol ktee nii klëëdy to tyub
tsye. 27 Kteejty to tiits lo xaatox. 28 Deelñee
kwë do kyalkpaan, kwantre to, sink kol kyë
tsiiñ con ña do, parñee señ do pe cos ktee
do lo meñ nii no lyaadzy. 29 Kñeedy to tiits
yox, sink kol kyub tiits ndoladzy. Kol nee tiits nii kchoobladzy styoo meñ nii xkëëtyag
xtiits to. 30 Kuuñ kteenëdy to xKyalbini
Ntson Dios, por lëë Kyalbini Ntson go nak
sinak tu bey lo do parñee kak nyoo nii lo
Dios ngab to tse nii lëë Dios lox kteelaa lëë
do. 31 Kol ksaan kchë kyalmbixladzy, kyalntseeb, kyalwlëë, kyalwchuptsyë, kyalwkëti, ni kol ksaan kchë cos yox. 32 Kol kak
ndoladzy lo xcombañer do ni kol kuñ xaa
perdón, sinak nii beeñ Dios to perdón por
Crist.

5

Xa kyaabini lo no

1 Xiñ Dios nak to. Xkëstyoo xaa lëë do. Por
ngo no nii kak to sinak xaa. 2 Kol jkëstyoo
meñ sinak nii pkëstyoo Crist lëë no. Axte
xkyalmbañ xaa ptee xaa parñee kpily xtol
no. Byo nii beeñtsyey xaa styoo Dios por
kwyokon xaa sinak chokon tu ma aan nizh
xlyaa kox ko chëpo kpaa.
3 Lëë do nii ngab to lo Dios, nody nii tsoni
do stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni nody nii
kuuñtsyey do ni stu clasy cos yox ni kyalmbixladzy nii chuuñtsyey meñ. 4 Kñeedy to
tiits yox, ni kñeedy to tiits nii pa xkiiñdy,
ni kñeedy to tiits peedy, por pa xkiiñdyo,
sink masy kol kool lay lo Dios. 5 Por nanle
to nii ni tu xaa nii choni stu mguiy o stu
gaa kwnaa, ni ni tu xaa nii chuuñtsyey cos
yox, ni ni tu xaa nii chak mbixladzy, sëëbty
laañee xñabey Crist ni xñabey Dios. 6 Klaady
to nii jkëëti chol meñ nii xñee tiits nii pa
xkiiñdy lëë do, porque por kchë cos ko
lëë Dios ksaksi meñ nii xsoobty xtiits xaa.
7 Ktsiil lsady to kchë meñ go.
8 Klo nguey do, per lëë na nii lëë do ngab
lo Dios, lëë do byaabini. Kol tso si no xaa
nyaani, 9 por lëë kyalnyaani xnee tiits nii
kuuñtsyey do cos buen, ni mbëë kpañ do ni
kñee do tiitsli. 10 Kol tsoxko kuuñtsyey do

nii xyostyoo Dios. 11 Kuuñtsyeydy to kchë
cos nii chuuñtsyey meñ nii nyaanidy, sink
kol ksaabini lo meñ go. 12 Por axte xteladzy
ñe kñee ñe nii chuuñtsyey tsilaan kchë meñ
go, 13 per tsiñee lëë kchë cos xchukë lo bini,
kchësyo chak nyoo. 14 Por ngo xñee meñ:
Bna, lii nii nixyesyoo.
Kuxche, pchoo lady meñ kuty,
tsiin ksaabini Crist lool.
15 Por ngo, kol kap cuent. Kpañdy to si
xkaatyee, sink nsaaksye kol kpañ. 16 Ngui
kol kwe, kxiñdy to tiemp, porque nguidy
nak tse. 17 Kuuñtsyeydy to nii xkaatyee, sink
kol ktee nii kyeñ do pe cos chakladzy Dios.
18 Kyëdy to kunip, por xkëëtañ nip kik meñ.
Sink kol ktee tiits nii kñabey Kyalbini Ntson
lëë do. 19 Tsiñee kutiits to ksa do xcom-
bañer do, kol kool salmos ni cant. Tyub
styoo do kol kuuñ ksak Dios. 20 Tugak kol
ktee skizh lo Tat Tios por kchë nii xneetsy
xaa lo no por Jesucrist.

Kol jkëstyoo tsiil do

21 Kol ksoob lsa xtiits xcombañer do, kol
ksal lëësy Jesucrist.
22 Kwnaa, kol ksoob xtiits tsiil do si xsoob
to xtiits Crist. 23 Por lëë xaapkiy xñabey
lo kwnaa, sinak xñabey Crist lo meñ nii
xniladzy xtiits Dios. Lëë Crist xteelaa kchë
meñ go. Lo xaa ngab meñ go. 24 Aan sinak
nii xsal meñ nii ngab lo Dios Crist, singo no
nii ksal kwnaa tsiil.
25 Xaapkiy, kol jkëstyoo tsiil do, sinak nii
pkëstyoo Crist meñ nii xniladzy xtiits Dios,
axte kuty xaa por kchë meñ go. 26 Kchë ngo
beeñtsyey xaa parñee kuuñ nyë xaa kchë
meñ go con xtiits xaa nii xteelaa ni con
nis, 27 parñee tsiñee ktsiñ meñ go lo xaa,
tsody xtol meñ go. Ni kakty meñ go sinak
tu ladx nii pxuñ lady, sink mbëë nyë meñ
go ni ntson meñ go ktsiñ lo xaa. 28 Sinak
nii xkëstyoo xaapkiy xcuerp, singo no nii
jkëstyoo xaa tsiil xaa. Kchë xaapkiy nii
xkëstyoo tsiil xkëstyoo xaa lëë xaa. 29 Por ni
tu cho xtilynidy xcuerp, sink chantsi xaaw
ni xyaan xaaw sinak nii chantsi Crist kchë
meñ nii xniladzy xtiits Dios, 30 por lo xaa
ngab no. 31 "Por ngo no nii ksaan xaapkiy
pxosy xaa ni xñaa xaa, parñee kyak tusy
xaa chop tsiil xaa, aan kaktre xaa chop
meñ, sink tugak meñ kak xaa." 32 Nli gaa
ngan nak tiits re, per Crist ni meñ nii xni-
ladzy xtiits Dios xseetyo. 33 Per xñee gako
nii jkëstyoo xaapkiy tsiil, ni ksoob kwnaa
xtiits tsiil.

6

1 Xaa wiñ, kol ksoob xtiits pxosy to, por
nonguial nii singo kuuñtsyey xaa wiñ nii
ngab lo Crist. 2-3 Lo tu mandamient gon
xñee: "Psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal
parñee nle tsol ni xtse kpañoo lo kislyu re."
Lëë primer mandamient re xñee nii lëë no
jkaa tu kyalnsaak deelñee kuuñtsyeey no
nii xñabey Dios.
4 Singo gak lëë do, xaa kol, ngui kol nee
lo xiñ do. Kuuñ klëëdy to xaa. Kol kuuñ
kseedy xaa sinak xñabey Crist.

Xaa nii xchee mos

5 Singo gak lëë do nii xkyë do xtsiiñ meñ,
kol ksoob xtiits xpixwan do lo kislyu re. Kol
ksal xaa ni kol ktsyeb xaa. Kol kuñ cuent
nii lo Crist kë do tsiiñ.
6 Tugak kol kyë tsiiñ, lëjty xaktyee tsiñee
so xpixwan do parñee kan xaa lëë do, sink
tyub styoo do kol kyë tsiiñ, por lo Crist ngab
to ni ngo gaa xyo styoo Dios. 7 Nguiool kol
ko styoo do tsiñee xkyë do tsiiñ. Kol kuñ
cuent nii lo Dios kë do tsiiñ, kuñdy to cuent
nii lo meño. 8 Por nanle to nii kchësy no
deelñee chootyee nak no, lëë Dios kizh lëë
no según cos buen nii beeñtsyeey no.
9 Singo gak lëë do nii xchee do mos, ngui
kol kak lo xmos to, ktsebty to xaa. Kol
ksaladzy gaanoo nii lo Dios nii sob kpaa
ngab no kchësy no aan lëdy wi xaa xkwe
meñ.

Nak meñ nii xniladzy xtiits Dios sinak soldad

10 Lëë na, beetsy, kol kyak tusy ksa do
Crist. Kchooxsody to lo xkyalwnabey xaa.
11 Nak kchë tiits nii xluuy Dios lo do sinak
tu ladx kiib nii chakw soldad. Kol kakwo
parñee kxekw to lo kchë xkyalwkëti xaa-
tox. 12 Porque lëdy contre chol meñ lo
kislyu re xtiily no, sink contre kyalbini mal
nii no leñ kpaaw. Lëë kyalbini mal go
xñabey lo kislyu nguey re. 13 Por ngo, tsiitsy
kol so lo xtiits Dios, por nako sinak tu ladx
kiib nii chakw soldad, parñee kxekw to lo
kyalnë ni kyabty to lo tol. 14 Tsiitsy kol so,
por lëë tiitsli ni lëë kyalxtisy kakni lëë do.

15 List kol kwe parñee tsikluuy do xtiits Dios
nii xteelaa lo meñ. 16 Lëë xkyalwniladzy to
ksuuy kchë flech nii kchoon xaatox chex to.
17 Lëë kyalwtelaa kak sinak tu cachuch kiib
nii sob kik to. Lëë gaa xtiits Dios kak sinak
tu spad nii xnee Kyalbini Ntson señ do.
18 Tugak kol nee lo Dios, kol knab nii kakni
Kyalbini Ntson do. List kol kwë, kchosody
styoo do ni kol nab por kchë meñ nii ngab
lo Dios. 19 Kol nab lo Dios por naa parñee
ktsyol pe kñen ni ktsyeebtyaa tsiñee kñen
xtiits xaa nii xteelaa lo meñ. 20 Lëë Dios
pxaal naa kanin xtiits xaa lo meñ. Lëë
na lëën no skiib. Kol nab nii ktsyeebtyaa
kluyaa xtiits xaa.

21 Lëë betsy no Tíquico nii tugak kë xtsiiñ
Dios kñë lo do dyon xa non ni pe cos
noyuuñtsyeyaa. 22 Por ngo lëë xaa xalaa
lo do, parñee kñë xaa xa no noo tsiin
kchoobladzy xaa styoo do.

23 Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Je-
sucrist knee tiits nii mbëë kpañ do, jkëstyoo
lsa do xcombañer do ni kniladzy to xtiits
xaa. 24 Ni lëë lëësy Dios kakni lëë do kchësy
to siñee xkëstyoo Jesucrist tyub styoo do.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Filipos

1 Paablaa, chopaa Timoteo nii xkyë
xtsiiñ Jesucrist xal kitsy re lo meñ Filipos
nii ngab lo Dios, ni lo xaa nii xñabey lo meñ
nii xniladzy xtiits Dios ni lo xaa nii chuñ
xaa xñabey go yudar. 2 Lëë lëësy Tat Tios
dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni
knee tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xñab lo Dios por meñ nii xniladzy

3 Cad nii xsaladzyaa lëë do xtedyaa skizh
lo Dios. 4 Ni cad nii chutiitsnin Dios xñabaa
por lëë do. 5 Xlen porñee ksa no tugak
xluuy xtiits Dios nii xteelaa, destye nii
kwyan xtañ do axte natse. 6 Tyub styoon
xniladzyaa nii lëë Dios nii kwsëëb leñ styoo
do worñee bniladzy to kakni lëë do axte
nii lëë Jesucrist kiid stub. 7 Nonguial nii
klen lo do, por xkëstyoon do, ni porñee
tugak chakni do naa, tsiñee non skiib, ni
tsiñee chanen xtiits Dios. 8 Dios nan nii
xkëstyoon lëë do sinak xkëstyoo Jesucrist to.
9 Xñabaa lo Dios nii tsore kyalwkëstyoo leñ
styoo do, ni tsaabini do parñee kyeñ do,
10 ni parñee kwe do cos buen, tsiin kpañ
do sinak xñabey Dios ni tsody pe cos nii
kyëkiy do tsiñee lëë Crist kiid stub. 11 Por
Jesucrist lëë do kuuñtsyey cos buen parñee
kuuñ ksak to Dios.

Parñee jkiiñ no lo Crist mbañ no

12 Beetsy, chakladzyaa kniyaa lo do nii
lëë kchë ni ptsyoolaa pkiiñ parñee jkëëtyag
meñ xtiits Dios nii xteelaa. 13 Por kchë
soldad nii xkyënap yulyey ni kchë meñ nii
no siko nan nii lëën no skiib porñee ngabaa
lo Crist. 14 Aan tsiñee chan betsy no nii lëën
no skiib, xtsyebty xaa, sink lëë xaa xluuy
xtiits Dios nder confians. 15 No xaa xluuy
xtiits Dios por kyalmbixladzy ni kyalwlëë,
per no xaa xluuyo tyub styoo. 16-17 No
xaa xluuy xtiits Dios parñee ksyablyu xaa
naa, na nii lëën no skiib. Per no xaa nii
xluuyo tyub styoo, por nan xaa nii lëë
Dios pso naa par kchon xfavor xtiits Dios.
18 ¿Per pe xcuent kaan? Deelñee tyub styoo
xaaw o lëdy kaaw, lëë xaa xseety Crist aan
ngo chuuñ kle naa, 19 por nanaa nii buen
nii kchukë xcuentaa, por xñab to lo Dios
por naa ni chakni gaa xkyalbini Jesucrist
naa. 20 Chaklastyaa nii kchoo xkyalton,
sink chakladzyaa ni tugak kñen xtiits Dios
ni kak nyoo nii xniladzyno, nikxe mbañaa,
nikxe gaa kutyaa. 21 Por parñee kyën xtsiiñ
Crist non, nikxe mbañaa nikxe gaa kutyaa.
22 Per deelñee parñee kyën xtsiiñ Dios no
nii kpañaa, nandyaa pe cos kwen. 23 Ngano
por lal buen nii ketyaa par kyan lo Crist,
24 per parñee kuñaa lëë do yudar no nii
kpañaa. 25 Nanpaa nii lëën bii so lo do
parñee kuñaa lëë do yudar kniladzyre to
xtiits Dios ni kle do. 26 Lëën bii so lo do,
parñee ksak styoo do lo Crist. 27 Per kol
tsoxko nii kpañ do sinak xñabey xtiits Crist,
tsiin nikxe kyely teedyaa lo do, nikxe gaa
kyely tejty kaan, chakladzyaa konaa nii
xchoxsody to lo xtiits Dios, sink tub tiiyak
nak to lo xtiits Dios nii xteelaa, 28 xtsyebty
to xaa nii xlëë lo do. Siko kesy xluuy nii
lëë xaa go nitylo ni siko xluuy nii lëë Dios
kteelaa lëë do. 29 Por Crist lëë Dios bnee
tiits nii kniladzy to xtiits xaa ni tedy to
kyalnë por lëë xaa. 30 Ksan do kë tsiiñ re.
Kon do xa kwën tsiiñ re ni bii chon gaa to
nii lëën bii kë tsiiñ.

2

Xkyalndoladzy Crist

1 Singo tsigo busy deelñee xchoobladzy
Crist styoo do, ni no kyalwkëstyoo leñ styoo
do, ni deel nakni kyalbini lëë do, 2 kol kpañ
sinak xñabey Dios, parñee kuuñ kle do naa.
Tugak kol ko kik to, ni kol jkëstyoo lsa lëë do.
3 Kuñdy to cos parñee ktaan do ni parñee
kak nyaa do, sink ndoladzy kol kak. Kol sak
nii mastre buen xcombañer do que lëë do.
4 Kuuñtsyeydy to cos nii xaktyee lo do jkiiñ,
sink kol kuñ nii jkiiñ lo xcombañer do. 5 Kol
ko kik to si kwyo kik Crist. 6 Por nikxe Dios
xaa, kok wnabeydy xaa porñee sinak Dios
nak xaa, 7 sink lëë xaa psaan kyalwnabey
go tublad aan lëë xaa kok sinak tu mos,
aan koly xaa si chaly chol mëëd. 8 Aan tsi
lëë xaa byaklo mguiy, ndoladzy kok xaa
aan por xkyalwsoob tiits xaa lëë xaa kuty,
nikxe nii pchoo xkyalto xaa porñee kuty
xaa lo crusy. 9 Por ngo lëë Dios blisklaa

xaa ni lëë Dios byuñ xaa tu xaa nii mastre xñabey, 10 parñee tsiñee kakyety lë Jesús, ksoxib kchësy meñ nii no kpaa, ni lo kislyu ni leñ kislyu, 11 ni parñee kchësy meñ këb nii lëë Jesús nak xaa nii xñabey tsiin ksak styoo meñ lo Dios.

Nak to sinak bini

12 Por ngo, beetsy, siñee psoob to xtitsaa worñee kwson lo do, kol ksoobo na nii lëën so sit lo do. Kol tsoxko nii kchoxsody to lo xtiits Dios, kol kak ndoladzy ni kol ktsyeb. 13 Por lëë Dios xnee tiits nii tsini cos buen kik to ni lëë xaa kuñ lëë do yudar kuuñtsyey dow, según xa klyaño styoo xaa. 14 Ngui kol kuuñtsyey kyuuñklëëdy lsadre to lëë do ni ktilytiistre to, 15 parñee tsody pe cos jkëëkiy meñ do. Kol kak sinak xiñ Dios nii nody xtol, jkaaydy to xtol meñ mal ni ngoptol. Xpibëly do lady kchë meñ go sinak mëly nii xsaani lo nguey, 16 tsiñee xluuy do xtiits Dios. Tsiñee lëë Crist kiid stub sle styoon kanaa lëë do. Tsigo lëën kyeñ nii kwëdyaa tsiiñ singosy. 17 Aan nikxe ketyaa parñee kniladzy to xtiits Dios, slen ni slenin do. 18 Nikle lëë do kol kle tsiñee lëën xle.

Timoteo ni Epafrodito

19 Deelñee snee Jesucrist tiits lëën kxal Timoteo kiid tedy lo do, parñee klen tsiñee konaa xa no do. 20 Por nody stu xaa nii no kik si no kikaa ni tsoxko por lëë do. 21 Kchë meñ chuuñtsyey nii xlyañ styoo aan xkwenjty meñ nii chakladzy Crist. 22 Per nan do xa xkyë Timoteo xtsiiñ Dios. Beeñ xaa naa yudar sinak tu xaa wiñ nii chuñ yudar pxosy. 23 Kansyaa xa si lo xcuentaa lëë xaa kxalaa lo do, 24 tsaapnëë gaa Dios nii klyëëdy yuubaa kyely teedy lo do. 25 Xsyakaa nii precisy kxalaa betsy no Epafrodito lo do. Chopaa xaa xtyee kyalnë ni xkyë xtsiiñ Dios. Lëë do pxaal xaa parñee jkiiñ xaa lon. 26 Xtee gan xaa kan xaa lëë do, ni nolidy kik xaa porñee biñ do nii lëë xaa xsyaknë. 27 Nli nii kwxaaknë xaa, mer nyety xaa. Per lëë Dios pkëstyoo xaa ni lëë Dios pkëstyoo naa, parñee ktyalytre xkyalnën. 28 Por ngo lëënlëdy lëë xaa xalaa lo do parñee kle do kan do xaa stub ni parñee kteenëdraa. 29 Con kyalwle kol tsiktsiil nëz xaa, por betsy to xaa, ni kol kantsi xaa nii nak sinak xaa. 30 Mer nyety xaa por xtsiiñ Crist. Psaanladzy xaa xkyalmbañ xaa parñee jkiiñ xaa lon ni kuñ xaa tsiiñ nii pchilody nyuñ do yuub to.

3

Xa telaa meñ lo tol

1 Lëë nana, beetsy, kol kle lo Dios. Ktsaagtyaa ksetyaa nii pkëlaa, por xkiiño lo do. 2 Kol kap cuent lo xaa ngoptol nii nak sinak mëkw. Por xkobey xaa xcuerp xaa. 3 Per nobeydy xaa. Lëë no si nobey no, por xtee no skizh lo Dios porñee no xkyalbini Dios leñ styoo no, ni xle no nii ngab no lo Jesucrist, aan xkwenjty no bey nii cho lady meñ. 4 Nikle nii yuubaa nchilo nii xaktyee cos ko ñëlon, nody stu xaa nii ñëlo cos ko sinak naa. 5 Xon kpidzaa worñee kwyobeyaa, por xaa Israelaa. Lo xtiiy Benjamín syelyaa. Xaa hebreo nakaa, por xaa hebreo nak pxosyaa. Lady xaa fariseo nii xseedy xley meñ Israel kwyon. 6 Tyub styoon bniladzyaa ley go. Por ngo kwënlagaa meñ nii ngab lo Crist. Pañaa sinak xñabey ley go. Kwyody nii cho pe nliskiy lon. 7 Koknon kchë cos ko lon klo. Lëë na lëëw chutiitsaa sinak tu cos nii nguiiñdy. Por Crist xsyakaa kchë cos ko singo. 8 Lëë kchë nii kopaa kwnity, porñee lëën xyuumbey Jesucrist. Lëëw psëbaa si xsyëëb kizh, parñee jkabaa lo Crist 9 ni parñee kakni xaa naa. Telaadyaa lo tol porñee chuuñtsyeyaa nii xñabey ley, sink porñee xniladzyaa xtiits Crist. Lëë Dios kteelaa naa porñee xniladzyaa xtiits xaa. 10 Chakladzyaa kyuumbeyaa Crist, ni kyeeñaa xa beeñ kpañ Dios xaa worñee kuty xaa. Ni teedyaa xkyalnë xaa ni ktedyaa xkyalmbañaa si ptee xaa xkyalmbañ xaa, 11 tsiin kpañaa tsiñee lëë Dios kuuñ kpañ meñ kuty.

Kpaa ngab no

12 Kniydyaa lo do nii lëën beñle gan kuñaa kchë nii xñabey Dios, ni kniydyaa nii tir bueenaa, per xtedyaa nii ktsiiñaa laañee chakladzy Crist por par ngo kwtsyetsy xaa naa. 13 Beetsy, xñedyaa nii lëën beñle gan kuuñtsyeyaa kchë cos ko, per lëën bnityladzy kchë cos nii byaan tsiin kanaa cos nii nare kiid, 14 parñee jkan nii ktee Dios lo meñ nii ngab lo Jesucrist. 15 Singo tso kik no kchësy no siñee xniladzy no xtiits Dios

tyub styoo no. Deelñee no cos nii xaa no kik to, lëë Dios kñëw lo do. 16 Per no nii kpañ no sinak xñabey xtiits Dios nii xniladzy no. 17 Beetsy, kol kak sinakaa, ni kol kak sinak xaa nii mbañ sinak nii bluuy noo lo do. 18 Lëëw niylaa ni axte chon gaan tsiñee xñen stub nii no meñ nii mbañ sinak xpañ xaa nii xlëë lo Crist nii kwë lo crusy. 19 Lëë meñ go nitylo. Lyaadzy wagwsye no xaa go, ni xtaan xaa cos nii no ndeladzy xaa. Cos nii no lo kislyu re sini kik xaa. 20 Per lëë no, kpaa ngab no, aan lëë no këmbëës nii kyety Jesucrist nii pteelaa lëë no. 21 Lëë xaa ktsëë xcuerp mban no, parñee kak xcuerp no sinak xcuerp xaa. Lëë xaa kuuñtsyeyo por xñabey xaa par ktsëë xaaw ni xñabey xaa kchëlo cos.

4

Tugak kol kle lo Dios

1 Por ngo, beetsy, xtee gaanaa kanaa to, por lëë do xko nguiool styoon ni lëë do nak xganaa. Kchoxsody to lo xtiits Dios. 2 Xñabaa lo Evodia ni lo Síntique nii knee ngui me por pël me, por xniladzy me xtiits Dios. 3 Lëë lool nii xkyëël xtsiiñ Dios, xñabaa nii kuñoo yudar psyañ no, por ksan me kwtee kyalnë bluuy noo xtiits Dios, ksa me Clemente ni stubla meñ. Lëë lë kchë meñ go tse kë leñ libre nii xoob kpaa. 4 Tugak kol kle lo Dios. Kol kle xñen. 5 Kol ktee nii kchë meñ kyeñ nii buen do. Lëë Crist sëëd kexle. 6 Kteenëdy to por ni tu cos, sink kol këb kchësyo lo Dios. Kol nab nii kuñ xaa lëë do yudar, ni kol ktee skizh lo xaa. 7 Aan lëë Dios kchoobladzy styoo do nikxe kyeñdy to xa kuuñtsyey xaaw, ni lëë xaa koli kik to porñee ngab to lo Crist.

Kol tsini cos buen kik to

8 Kol tsini cos nli kik to, cos nii so xnëz, cos nii no xkyalcheñ, cos nii xkody falt, cos nii cho xñeenëdy. Kol tsini cos buen kik to ni cos nii xyo styoo Dios. 9 Kol kuuñtsyey nii bluyaa lo do, ni kol kuuñtsyey nii niyaa ni kon do beñaa. Kol kuuñtsyey ngo aan lëë Dios nii xchoobladzy kakni lëë do.

Lëë Pable xtee skizh lo meñ Filipos

10 Xlen lo Dios nii lëë do psaladzy naa stub. Këbty to nii kwxaakaa nii bnityladzy to naa, sink pteejty tiits nii nyuñ do naa yudar. 11 Xñedyaa kchë nrii porñee non lyaadzy, por nle no styoon deelñee xaatyee chakaa. 12 Nanaa tsiñee ni tu pe chapty ñe ni nanaa tsiñee ndaly nii chap ñe. Nanaa xa teedyaa tse tsiñee kaktsëën ni tsiñee xlyaañaa, ni tsiñee chaapaa ndaly cos ni tsiñee gaa ni tu pe chaptyaa. 13 Stedyaa kchëlo kyalnë, por lëë Crist xnee kyalndaan lon. 14 Per buen nii beeñ do naa yudar kwteedyaa lo xkyalnën. 15 Nan do gon, meñ Filipos, nii worñee bislon xluyaa xtiits Dios nëz xtañ do, lëësy to beeñ naa yudar worñee lëën bi Macedonia. 16 Nikle worñee kwson Tesalónica siik chop vuelt pxaal do nii pkiiñ lon. 17 Sinidy kikaa nii dyon pe kneetsy to lon, sink chakladzyaa nii jkaare to xkyalnsaak Dios. 18 Por naa lëën kwal kchë xkyalnsaak Dios. Skaal nii pxaal do lo Epafrodito jkiiñ lon. Nak nii pxaal do sinak tu cos nii xlyaa nex, nako sinak tu cos nii xkokon do lo Dios aan xyow styoo xaa. 19 Por ngo lëë Tat Tios kneetsy kchë nii kak falt lo do. Lëë xaa knee kchë nii no kpaa lo do porñee ngab to lo Jesucrist. 20 ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios! Amén.

21 Kol jkëëptyux meñ nii ngab lo Jesucrist. Kchë betsy no nii nche lon nu xkëëptyux lëë do. 22 Kchë xaa nii ngab lo Dios ni xaa nii xkyë xtsiiñ xtisy Roma xkëëptyux lëë do. 23 Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Colosas

1 Paablaa, styoo Dios kwlañ nii kakaa xapostle Jesucrist. 2 Chopaa betsy no Timoteo xal kitsy re lo meñ nii xniladzy xtiits Crist ni ngab lo Dios nii no leñ kyedzy Colosas. Lëë lëësy Tat Tios dyon kakni lëë do ni lëë lëësy xaa knee tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xtee skizh por kchë meñ nii ngab lo Dios

3 Tugak xtee noo skizh lo Tat Tios pxosy Jesucrist tsiñee xñab noo por lëë do. 4 Por xtsyon noo nii xniladzy to xtiits Crist ni xkëstyoo do kchë meñ nii ngab lo Dios. 5 Xkëstyoo do porñee nan do nii lëë nii jkaa do no kpaa. Këmbës kchë ngo porñee pkëëtyag to xtiits Dios nii xteelaa meñ lo tol. 6 Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ktyaly lo kislyu. Sinak nii ptsyoolak to worñee bniladzy to nii nli xkëstyoo Dios to ptsyool kchë meñ go. 7 Lëë betsy noo Epafras bluuy xtiits Dios lo do. Ksa noo xaa xkyë tsiiñ. Tu xaa nii xsoob xtiits Crist nak xaa. 8 Lëë xaa në loo noo xa nak kyalwkëstyoo nii xnee Kyalbini Ntson lo do. 9 Destye nii ptsyon noo ngo, tugak xñab noo lo Dios nii ksaabini xaa lëë do parñee kyeñ do pe cos xyo styoo xaa, 10 ni kpañ do sinak nonguial kpañ meñ nii ngab lo Crist, ni kuuñtsyey do nii xyo styoo Dios ni kchëlo cos buen parñee kyuumbey nizh to Dios. 11 Xñab noo nii knee xaa kyalndaan lo do parñee kxekw to ni kap to paciensy, 12 ni ktee do skizh lo Tat Tios, por lëë xaa kwle lëë do parñee jkaa do nii ktee xaa lo meñ nii ngab lo xaa kpaa. 13 Lëë Dios kwlii lëë no lo nguey, aan lëë xaa kuni lëë no laañee xñabey xiñ xaa nii xkëstyoo xaa. 14 Por xkyalkuty xiñ xaa, lëë xaa ptsily kchë xtol no.

Lëë Crist xtsig lëë no lo Dios

15 Nyoody Dios, per lëë xaa kok nyoo worñee biid xiñ xaa Crist. Lëë xiñ xaa nak xaa nii klootyee kwyo. 16 Lëë xiñ xaa psaa kchësy cos nii no kpaa ni no lo kislyu, nikxe cos nii nyoow, nikxe gaa cos nii nyoodyo. Lëë xaa psaa kchë kyalbini nii xñabey. Por lëë xaa ni par lëë xaa kwyaa kchësy cos. 17 Klootyee Crist kwyo lo kchë cos, aan por lëë xaa lëëw no. 18 Ni lëë gaa Crist xñabey lo kchë meñ nii ngab lo Dios. Klootyee xaa pañ lo kyalkuty parñee kñabey xaa lo kchë cos. 19 Styoo Dios kwlañ nii lëë Crist kak sinak xaa, 20 ni styoo xaa kwlañ nii lëë Crist ktsig kchë cos lo xaa, nikxe nii no lo kislyuw, nikxe gaa nii no kpaaw. Por ngo nii kuty Crist lo crusy. 21 Meñ sit ni meñ nii xtilyni Dios nak to klo por kchë xtol do, 22 per lëë na lëë do big lo Dios por xkyalkuty Crist. Lëë xaa kuty parñee nyë do ktsiñ do lo Dios. 23 Per nody nii kchooxso do lo xtiits Dios nii xniladzy to. Lëë tiits re xkaasy tyub lo kislyu, aan Paablaa win xluyo.

Lëë Pable xluuy xtiits Dios lo meñ sit

24 Xlen nii xtyeedyaa kyalnë por lëë do, parñee tedyaa kyalnë nii kwtedy Crist por meñ nii xniladzy xtiits Dios. 25 Lëë Dios pso naa parñee jkiiñaa lo meñ nii xniladzy xtiits xaa. Xluyaa xtiits xaa siñee nakpeew. 26 Xluyaa nii kwloolan Dios lo meñ tyub tiemp, per lëë na lëëw xluuy xaa lo meñ nii ngab lo xaa. 27 Chakladzy Dios nii kaknan meñ sit nii lëë Crist no leñ styoo meñ sit, ni por Crist lëë meñ sit jkaa kyalnsaak nii ktee Dios. Ngo nak nii kwloolan Dios tyub tiemp. 28 Lëë noo xluuy xtiits Crist. Kchë lo do xluuy noow parñee kyuumbey nizh to Crist. 29 Por ngo, tugak xkyën tsiiñ con kyalndaan ni kyalwnabey nii bneetsy Crist lon.

2

1 Chakladzyaa nii kaknan do nii mban xtyeedyaa por lëë do ni por meñ Laodicea ni por meñ nii xyuumbeydy naa. 2 Mban xtyeedyaa xchoobladzyaa styoo do parñee jkëstyoo do xcombañer do ni kyaabini do parñee kyeñ do nii lëë Crist nak kyalnsaak nii kwloolan Dios tyub tiemp. 3 Lëë Crist biidni kchëlo kyalchak ni kyalnyaani. 4 Lëën xñe kchë nrii lo do parñee ni tu cho jkëëtidy lëë do con pel tiits ngui. 5 Nikxe sodyaa yuubaa lo do, per so xkyalbiniin aan xlen nii ngui nche do ni xchooxsody to lo xtiits Crist. 6 Por ngo, sinak nii bniladzy to xtiits Crist, singo no nii kpañ do, kchooxsody to lo xaa. 7 No nii tsiitsy so do lo xtiits xaa, ni

no nii tugak ktee do skizh, ksaandy to xtiits xaa.

Kyalmbañ nii xneetsy Crist

8 Kol kap cuent tsiin jkëëtidy xaa nii xñee
pel cos lëë do por xsaldy xaa xtiits Crist,
sink xtiits sye chol meñ xñee xaa, ni nii no
kik xaa xñee xaa. 9 Lëë Crist nak sinakpee
Dios, 10 aan lëë Dios no leñ styoo do porñee
ngab to lo Crist. Lëë xaa xñabey lo kchë
kyalbini nii xñabey. 11 Wi do kwyobey
porñee ngab to lo Crist, per kwyobeydy to
si chobey chol meñ, sink lëë do kwyobey
porñee lëë kchë xtol do bily. Lëë Crist xko
clasy bey go. 12 Worñee kwchobnis to lëë do
pkyeetsy ksa do Crist ni lëë do pañ worñee
pañ xaa, porñee bniladzy to xtiits Tat Tios
nii beeñ kpañ xaa. 13 Mbañdy to tyub tsigo
por xtol do ni porñee nobeydy to, per lëë
Dios bnee kyalmbañ lo do por Crist ni lëë
xaa ptsily xtol do. 14 Nikxe nii xsaldy no
xley Moisés, lëë Dios ptsily xtol no worñee
lëë Crist kuty lo crusy. 15 Lëë Dios beeñ
gan lo kchë kyalbini nii xñabey, aan lëë xaa
kwlii xkyaltow. Kwleek bëël xaaw worñee
lëë xaa beeñ gan low.

Kol tsoxko kap to cos kpaa

16 Kol ktee nii kñeenëdy meñ do por nii
chaw do o chi gaa to, o deelñee gaa xsal do
lni nii xkë mëë yeeñ o tse nii gaa chakty
tsiiñ. 17 Tu xmalë cos nii nare kak nak cos
ko, per lo Crist ngab kchë cos. 18 Klaady
to nii kuñ xaa nii tir lëësy buen ni xsoxib
lëësy lo angly gan lo do. Por ni karty kan
xaa kchë nii xniladzy xaa, aan xtaan xaa
por cos nii xlyañ leñ kik chol meñ lo kislyu
re. 19 Ngabty xaa lo Crist. Lëë Crist nak
xaa nii xñabey lo kchë meñ nii xniladzy
xtiits Dios, ni lëë xaa xyuuñtusy meñ sinak
chakladzy Dios. 20 Ksa do Crist kuty. Siko
psaan do kchë nii chuuñtsyey meñ lo kislyu
re. ¿Penak nii bii no do si no meñ lo kislyu
re? 21 Xñee do: “Jkaaldyoo ngue, kaawdyoo
nrek, seeñdylo con ñal.” 22 Kik chol meñ
kwlañ kchë kyalwnabey go. Lo cos nii
xtiiydysye xkiiñoo. 23 Sootee nii nyaani xaa
nii kwnee kchë cos ko, porñee nda chako
ni xsaksiw meñ, per ni tu pa xkiiñdyo par
ktsëëw xmod meñ.

3

1 Ya ke nii lëë do pañ ksa do Crist kol
tsoxko kap to cos nii no leñ kpaa laañee sob
Crist kwi Dios nëzli. 2 Cos nii no kpaa kol ko
kik to, tsoxkody to cos nii no lo kislyu re.
3 Por lëë do kuty ksa do Crist aan lëë xaa
sikni xkyalmbañ do lo Dios. 4 Yuub Crist
nak xkyalmbañ do, aan tsiñee lëë xaa kiid
stub wi do kiidni xaa ni wi do tso laañee
kñabey xaa.

Kyalmbañ kub

5 Por ngo, kol ksaan tol nii no lo kislyu
re. Tsonidy to stu mguiy o stu gaa kw-
naa, ni kuñdy to cos mal, ni kuñdy to cos
nii klyaañtyee styoo do. Ni kak ngbiñdy
to, por nak kyalkpiñ sinak nii nsoxib to
lo chol mdyo. 6 Por kchë tol re lëë Dios
ksaksi meñ nii xsoobty xtiits xaa. 7 Tyub
tsigo beeñtsyey do kchë tol go. 8 Per na kol
ksaan xkyalwlëë do, xkyalyox to ni xkyal-
mal do. Kotsyesty to ni kñeedy to tiits yox.
9 Jkëëtidre to xcombañer do, por naktre to
si kok to klo, lëë do ptsëël xmod to, 10 aan
lëë do pkub sinak kwnabey Dios parñee
kyuumbey nizh to xaa. 11 Kintre nii kak
to o kakty kaa to meñ Israel, ni kintre ni
tsobey do o tsobeydy kaa to, ni kintre nii
kak to xaa nguey, xaa nii psyuuy o xaa nii
gaa kënlaa, por kchë do ngab lo Crist ni kchë
leñ styoo do no xaa. 12 Xkëstyoo Dios to
aan lëë xaa kwle lëë do parñee jkab to lo
xaa. Ngui kol kpañ, kol jkëstyoo, ni kol kak
ndoladzy, ni kol kap paciensy. 13 Kol kx-
ekw lsa lo do ni kol kuñ perdón xcombañer
do, sinak nii beeñ Crist to perdón. 14 Tugak
kol jkëstyoo por lëë kyalwkëstyoo xyuuñtusy
lëë do. 15 Lëë lëësy xkyalndoladzy Crist
dyon kluuy pe kuuñtsyey do, por lëë Dios
kwtsyetsy lëë do parñee kyak to tugak. Aan
kol ktee skizh lo xaa. 16 Lëë lëësy xtiits
Crist dyon ko tubli styoo do. Kol kseedy ni
kol kchoobladzy lsa styoo xcombañer do,
ni kol kool salmos, ni kol kool cant nii xtee
skizh lo Dios. 17 Cualquier cos nii kuuñtsyey
do ni kñee do, kol ksaladzy Jesucrist, ni kol
ktee skizh lo Tat Tios por lëë xaa.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

18 Kwnaa, kol ksoob xtiits tsiil do, por
singo xñabey Dios kuñ kwnaa nii xniladzy

xtiits xaa. 19 Xaapkiy, kol jkëstyoo tsiil do,
klëëdy to lo me. 20 Xaa wiñ, kol ksoob
xtiits pxosy to, por kchë ngo xyo styoo Dios.
21 Xaapkiy, kuuñ klëëdy to xiñ do, parñee
kchosody styoo xaa. 22 Singo gak lëë do nii
psyuuy do, kol ksoob xtiits xaa nii kwxii
lëë do. Tugak kol kyë tsiiñ, lëjty xaktyee
tsiñee so xaa, sink tyub styoo do kol kuñ
tsiiñ. Kol ktsyeb Dios. 23 Nguiool kol ko
styoo do tsiñee kuuñtsyey do cualquier cos.
Kuñdy tow sinak nyako xtsiiñ meñ, sink kol
kuño sinak nii nyako xtsiiñ Dios. 24 Por nan
do nii lëë Dios knee nii jkaa do. Por xtsiiñ
Jesucrist xkyë do. 25 Per lëë kchë xaa nii
chuñ cos mal, lëë xaa kazh por xkyalmal
xaa, por lëdy wi Dios xkwe meñ.

4

1 Singo gak lëë do nii kwxii do mos, ngui
kol kak lo xaa. Kol ksaladzy nii nikle lëë
do no tu xaa nii xñabey lo do kpaa. 2 Tugak
kol kutiitsni Dios ni ligier kol kak, tugak kol
ktee skizh. 3 Kol nab por lëë noo parñee
knee Dios tiits kluuy noo xtiits xaa ni kñee
noo cho nak Crist, porñee por tiits re non
skiib. 4 Kol nab nii nyë kluyno. 5 Ngui kol
kak lo meñ nii xnilasty xtiits Dios. Kxiñdy
to xtiemp to. 6 Tsiñee kutiits to, ngui kol
nee, ni ngui kol ktikche lo xtiits xcombañer
do.

7 Lëë beetsy no Tíquico nii chuñ naa yu-
dar lo xtsiiñ Dios lox kñë lo do dyon xa
non. 8 Por ngo xalaa xaa lo do parñee kñë
xaa xa no noo nu ni kchoobladzy xaa styoo
do. 9 Chop xaa betsy no Onésimo sëëd. Wi
Onésimo xkyë xtsiiñ Dios. Xaa xkyedzy to
nak xaa. Chop xaa kutiits kchë nii chak
nu lo do. 10 Xkëëptyux Aristarco nii chopaa
no skiib lëë do, ni xkëëptyux Marcos betsy
yeeñ Bernabé lëë do. Lëën niyle lo do cho
nak Marcos. Deelñee kiid tedy xaa lo do,
ngui kol nee lo xaa. 11 Wi Jesús nii xñee meñ
Justo lo xkëëptyux lëë do. Lëësy ksa tson
xaa Israel nii chuñ naa yudar lo xtiits Dios
nrii. Xchoobladzy xaa styoon. 12 Xkëëptyux
Epafras nii chuuñ xtsiiñ Crist lëë do. Tu
xcombañer do nak xaa. Tugak xñab xaa lo
Dios por lëë do parñee tsiitsy so do lo xtiits
Dios ni kuuñtsyey do nii chakladzy Dios.
13 Yuubaa chan nii choxko Epafras por lëë
do ni por meñ nii no leñ kyedzy Laodicea
ni kyedzy Hierápolis. 14 Wi xamigw no
Lucas nii chuñ rmedy ni Demas xaal tyux
lo do. 15 Kol jkëëptyux meñ Laodicea. Ni
kol jkëëptyux Ninfas ni meñ nii xniladzy
xtiits Dios nii xkaal lsa lidzy me. 16 Loxsye
klab to kitsy re kol kxaalo parñee klab meñ
Laodiceaw. Singo gak lëë do kol klab kitsy
nii kneetsy meñ Laodicea lo do. 17 Kol
këb lo Arquipo: “Beeñtsyey tsiiñ nii bneetsy
Dios lool.” 18 Paablaa, con yuub ñan ni xle-
traa xkën tyux nii xalaa lo do. Kol ksaladzy
nii skiib non. Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë
do. Amén.

Kitsy klo nii pxaal Pable lo meñ Tesalónica

1 Lëë Pable ni Sil ni Timoteo xaal kitsy re lo meñ Tesalónica nii xsoob xtiits Tat Tios ni xtiits Jesucrist. Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xa bniladzy meñ Tesalónica xtiits Dios

2 Tugak xtee noo skizh lo Dios por kchë nii chuuñtsyey do ni tugak xsaladzy noo lëë do tsiñee chutiitsni noo Dios. 3 Cad nii chutiitsni noo Tat Tios, xsaladzy noo kchë tsiiñ nii beeñ do porñee xniladzy to xtiits xaa. Ni xtee noo skizh lo Dios porñee beeñtsyey do kchë tsiiñ go tyub styoo do. Ni porñee gaa Jesúsye xsaladzy to, ngo nii xekw to kchë kyalnë nii xtsyool do. 4 Beetsy, xkëstyoo Dios to, ni ndon noo nii lëë xaa kwle lëë do. 5 Por ngo, worñee bluuy noo xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist lo do, lëdy singosy bñee noow, sink lëë Kyalbini Ntson bnee tiitspey bñee noow, ni tyub kaa styoo noo ndon noo nii tiitsli nak kchë tiits nii bñee noo. Nan buen do nii ngui kok xmood noo worñee ptsyo noo lady to porñee pkëstyoo noo lëë do.

6 Lëë do byak sinak noo ni sinak Jesús, aan nikxe gaa mban kwtedy to worñee bniladzy to xtiits Dios, lëë Kyalbini Ntson pchoobladzy styoo do. 7 Por ngo, axte wi meñ Macedonia ni meñ Acaya nii xniladzy xtiits Dios byeñ nii ngui nak xmod to. 8 Lëdy nonsy Macedonia ni Acaya pkaasy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús worñee bniladzy tow, sink wi tyub lo kislyu ni ndaly gaa laañee nan meñ nii nli tyub styoo do xniladzy to xtiits Dios. Por ngo xkiiñtre nii kutiits noow. 9 Por kchë laañee xyo noo xaly gaa meñ chutiits nii ngui kon do lëë noo worñee klootyee byoob teedy noo lo do ni xaly gaa meñ chutiits nii lëë do psaan kchë ximdyo do par ksoob to xtiits xaa nii nli nak Dios. 10 Chutiits meñ nii lëë do këmbës kyety Xiñ Dios kpaa. Lëë Dios beeñ kpañ xaa worñee kuty xaa. Lëë xaa kteelaa lëë no lo xkyalntseeb Dios nii kiid.

2

Sinrii kok xmod Pable leñ kyedzy Tesalónica

1 Misme lëë do, beetsy, nan nii byoob xlyëdy noo lo do. 2 Ni nan bueen gaa to nii antes nii kyoop no lo do lëë meñ kyedzy Filipos psaksi lëë noo, aan nikxe mban ptyee noo kchëlo kyalnë go, lëë Dios beeñ lëë noo yudar bluuy noo xtiits xaa nii xñee cho nak Jesús lo do. 3 Porñee tiitsli nak kchë nii bñee noo, lëdy tiits nii xkëëti meño. 4 Porñee xsoob noo xtiits Dios, ngo nii lëë xaa kwle lëë noo kluuy noo xtiits xaa nii xñee cho nak Jesús. Xluuydy noo xtiits Dios par kuuñ ksak noo styoo chol meñ, sink lëëw xluuy noo par kuuñ ksak noo styoo xaa. Lëë xaa nan kchë nii xsya styoo noo. 5 Axte Dios kaa chan nii karty kñee noo tiits ngui par jko noo styoo do ni karty kaa kyuub noo mod nii ktsiñaa noo tumi. 6 Xyuubty noo nii ksal meñ lëë noo ni xyuubty noo nii ksal do lëë noo. 7 Xapostle Crist nak noo, ngo nii ptee tiits ñabey noo lëë do worñee ptsyo noo lady to, per kwnabeydy noo lëë do, sink lëë noo kok sinak tu kwnaa nii chantsi xiñ. 8 Ble noo bluuy noo xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo do, ni lëdy kaa nonsy xtiits Dios bluuy noo, sink beeñ noo to yudar porñee tir xkëstyoo noo lëë do. 9 Xsaladzy to gon, beetsy, xa pkyëë noo tsiiñ, ptsiñaa noo nii kwte lo xtsee noo. Tsel kyool pkyëë noo tsiiñ parñee ko tsiiñdy noo ni tu lo do mentre no kluuy noo xtiits Dios.

10 Axte Dios kaa ni lëë do nan nii ngui kok xmood noo worñee ptsyo noo lady to, blyody noo falt ni tu lo do. 11 Ngui ptyon noo lëë do sinak nii chan meñ xiñ. 12 Pchoobladzy noo styoo do ni bluuy noo xa kpañ do sinak xñabey Dios, por lëë Dios kwle lëë do parñee tso do laañee xñabey xaa.

13 Tugak xtee noo skizh lo Dios, porñee kaazhkaa bniladzy to nii nli xtiits Dios nak kchë nii bñee noo, kwxaakty to nii xtiits chol meño. Ni nli gaa nii xtiits Dioso. Lëëw xtsëë xmod kchë meñ nii xniladzy. 14 Beetsy, sinak nii psaksi gak meñ xkyedzy to lëë do, psaksi meñ Israel kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Judea. 15 Lëë xaa Israel go beety Jesús, sinak nii beetyak

xaa kchë profet nii biid penaadle, ni lëë xaa kwlii lëë noo Judea. Chuuñ ksakty xaa Dios, sink kchë meñ xtilyni xaa. 16 Tsiñee chakladzy noo kluuy noo xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo meñ sit parñee wi meñ sit telaa, xlaady xaa. Por ngo lëë kchë xtol xaa lox ptyaly, ni lëë Dios kaa ksaksi xaa.

Lëë Pable xkokyeñ tsi Tesalónica stub

17 Beetsy, worñee lëë no blë, nikxe nii xtse ptyoondy noo lëë do, per tugak psaladzy noo lëë do ni tugak kwyo kik noo nii lëë noo kyop tyon lëë do. 18 Ndaly vuelt kokladzyaa nii nyoopteedy noo lo do, per blaady xaatox. 19 ¿Cho ksaladzy sye noo dyon ni cho kuuñ ksak styoo noo tsiñee lëë Jesús kiid? 20 Misme lëë dow.

3

1 Por ngo pxekwtraa, lëën byaan Atenas nonsyaa, 2 aan lëën pxal betsy no Timoteo. Wi xaa xkyë xtsiiñ Dios xluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist. Lëë xaa pxalaa biid tedy xaa lo do parñee kchoobladzy xaa styoo do tsiin kniladzy re to. 3 Por chaklastyaa nii kchoso styoo do por kchë kyalnë re, ni nanle gaa to nii no nii singo ktsyool no. 4 Worñee bii ncheno noo lo do, niiy kaazh noo nii no nii tyeedy no kyalnë. Aan nli gaa singo koko. 5 Aan como pxekwtraa lëën pxal Timoteo biidnabtiits dyon pe bii xniladzy to xtiits Dios. Por ptsyeebaa nii nchëëp xaatox to lo tol aan pe nandy tsiiñ nii pkyëë noo tsigo.

6 Per lëë na nii lëë Timoteo blañ chutiits xaa nii mbëë xniladzy to xtiits Dios ni mbëë xkëstyoo do meñ. Në xaa nii tugak xsaladzy to lëë noo tyub styoo do ni tugak xkokyeñ do kan do lëë noo sinakak lëë noo soot noo deelba xaatsye tyon noo lëë do. 7 Por ngo, nikxe nii no noo lyaadzy ni xtyee noo kyalnë, lëë do xchoobladzy styoo noo porñee ndon noo nii mbëë xniladzy to Dios. 8 Pchoobladzy to styoo noo tsiñee ptsyon noo nii iip xsaandy to xtiits Dios. 9 Por ngo, tugak xtee noo skizh lo Dios por lëë Dios chuuñ ksak styoo noo por lëë do. 10 Tsel kyool xñab noo lo Dios nii knee xaa tiits kyoop teedy noo lo do parñee lox kluuy noo xtiits xaa nii bii chak falt.

11 Xñab noo lo Tat Tios ni lo Jesucrist nii knee xaa tiits parñee kyoopteedy noo lo do. 12 Ni xñab noo nii jkëstyoo do kchë meñ tyub styoo do sinak nii xkëstyoo noo lëë do. 13 Xñab noo nii kchooxsody styoo do tsiin tsody xtol do lo Tat Tios tsiñee lëë Jesucrist kiid stub kchë xangly xaa. Singo kako.

4

Nii chakladzy Dios kuuñtsyey meñ

1 Por tiitspey nii bneetsy Jesús loo noo, lëë noo xñab nii ksaandy to nii kpañ do sinak nii bluuy noo lo do parñee kuuñ ksak to Dios.

2 Nanle to kchë nii bluuy noo lo do, ni lëë gaa Jesús kwnabey lëë noo bluuy noow. 3 Chakladzy Dios gon nii ngui kpañ do parñee kuuñ ksak to xaa. Chaklasty Dios nii tsoni do stu meñ deelñee no tsiil do. 4 No nii ngui kan do tsiil do sinak xñabey Dios, 5 ksaksidy to me. Kuuñtsyeydy to sinak chuuñtsyey meñ nii xnilasty Dios. 6 Ndox tsoni do stu meñ deelñee no tsiil do, por xsaksi Dios kchë meñ nii chuuñtsyey singo, ni lëëw niiyle gaa noo lo do. 7 Por lëë Dios kwtsyetsy lëë no parñee ksaan no xtol no ni parñee kpañ no sinak xñabey xaa. 8 Kchësy meñ nii chaklasty ksal nii xluuy noo, lëdy xtiits noo xsaldy meñ go, sink xtiits Dios nii xneetsy Kyalbini Ntson lo dow.

9 Xkiiñdy nii kniiy noo leñ kitsy re nii jkëstyoo do kchë xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios, por ndon noo nii lëë Dios tse bluuy lo do nii no nii jkëstyoo lsa do lëë do. 10 Sinak nii jkëstyoo do kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Macedonia, per lëë noo xñab nii mastre jkëstyoo do. 11 Kol tsoxko nii nsaaksye kpañ do. Sëëbty to lo xcuent meñ, sink kol kuñ tsiiñ con ña do sinak nii bluuy noo lo do, 12 parñee ni tu pe kakty falt lo do ni parñee kñeenëdy meñ nii nche tublad lëë do.

Kchë nii kak tsiñee lëë Jesús kiid

13 Beetsy, chakladzy noo nii kaknan do xa kak kchë meñ kuty parñee ktee nëdy to sinak xtee në meñ nii xnilasty Dios. 14 Por deelñee xniladzy no nii kuty Jesús ni xniladzy no nii beeñ kpañ Dios xaa, no nii kniladzy no nii lëë Dios kuuñ kpañ kchë meñ kuty nii xniladzy Jesús.

15 Xtiits Dios xluuy noo. Por ngo nii
xñee noo lo do nii tsiñee lëë Jesús kiid stub,
deelñee bii mbañ no, chilody tyenech no
lo meñ nii klo kuty. 16 Por lëë tu angly jk-
wetsy xtrompet Dios aan klo meñ kuty nii
xniladzy Jesús kpañ. 17 Loxsye ngo deelñee
bii mbañ no, lëë no kyo ksa no meñ nii pañ,
kyo ktsiil nëz no Jesús lo me, parñee tugak
tsyo no ksa no xaa. 18 Kol kchoobladzy lsa
styoo xcombañer do con kchë tiits re.

5

1 Precisty gon, beetsy, nii jkëë noo leñ
kitsy re pa wor o pa tsee gaa kiid Jesús stub.
2 Por nan buenle to nii kuñdy Jesús visy
tsiñee lëë xaa kiid, sink lëë xaa kiid sinak
tu ngbaan nii chi kyalkpaan kyool. 3 Tsiñee
lëë meñ këb: “Mbëë nak, kindy kyalnë”, lëë
Dios kxaal kyalnë sinak nii kolpsye chislo
xyoob kwnaa nii kap mëëd, aan ni tu cho
telaady. 4 Per lëë lëë do, beetsy, nchedy
to lo nguey parñee kyeñdy to kiid Jesús
sinak nii chiid ngbaan. 5 Kchësy to nak
sinak xbini ngbidz nii xsaani wor yutsye.
Nchedy no kyool ni nchedy no lo nguey.
6 Por ngo nody nii kyëë no mgaal sinak grol
meñ, sink no nii list kwe no ni no nii tugak
kak nyaani no. 7 Kyool chakesy meñ nii
xkyë mgaal ni kyool gaa xsyutsy meñ nii
xkyë kunip. 8 Per lëë lëë no, nii nak no
sinak xbini ngbidz nii xsaani wor yutsye,
no nii tugak nyaani kwe no. No nii tsyakw
no xtiits Dios ni xkyalwkëstyoo xaa sinak
nii nyako tu mankw kiib nii chakw soldad,
ni no gaa nii ksoob no xtiits Dios nii xteelaa
kik no sinak nii nyako tu cachuch kiib nii
xsyob kik soldad. 9 Porque kwtsyesty Dios
lëë no parñee ksaksi xaa lëë no, sink lëë xaa
kwtsyetsy lëë no parñee kteelaa Jesucrist
no lo tol. 10 Lëë Jesucrist kuty por lëë no,
parñee nikxe mbañ no o kety kaa no lëë
no tsyo ksa no xaa. 11 Por ngo, ksaandy
to tugak kol ko nguiool styoo do ni kol
kchoobladzy lsa styoo xcombañer do.

Lëë Pable xñee xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

12 Beetsy, xñab noo nii ksal do kchë xaa
nii xluuy xtiits Dios lo do, por lëë Dios
pso xaa parñee kuñ xaa tsiiñ lo do. 13 No
nii kantsi do xaa ni jkëstyoo do xaa por
kchë tsiiñ nii chuñ xaa. Ngui kol kwe kchë
xcombañer do.
14 Ni xñab noo lo do, beetsy, nii kak
ntseeb to lo meñ nii chaklasty kyë tsiiñ. Kol
kchoobladzy styoo meñ nii no kyalnë, ni
kol kap paciensy lo kchë meñ.
15 Deelñee ksaksi meñ do, kol kap cuent
kuñdy to kyalxtisy xaly gaa to, sink kol
tsoxko nii tugak kuñ do kyalbuen lo xcom-
bañer do ni lo kchë meñ nii nche tublad.
16 Tugak kol ko nguiool styoo do. 17 Ni
ksaandy to, tugak kol kutiitsni Dios.
18 Nikxe peetyee xtsyool do tugak kol ktee
skizh lo Dios, por no nii singo kuuñtsyey
meñ nii xniladzy Jesús.
19 Sonlëdy to lo xKyalbini Ntson Dios nii
no leñ styoo do. 20 No nii ksal do xtiits xaa
nii xsaabini Dios leñ kik. 21 Kol kyeñ cho
xñee tiitsli ni kol kyeñ cho xñee tiits xuuy
aan kol kniladzy tiitsli. 22 Kol ksaan kchë
cos nii chuñ xtol do.
23 Lëë Dios nii xkëstyoo lëë no kuuñ nyë
xkyalmbañ do ni xkyalbini do ni lëë xaa
kuuñ nyë tyubñaa do parñee tsel nyë nche
do tsiñee lëë Jesucrist kiid. 24 Buen xaa,
ksaandy xaa lëë do, ni suñ gaa xaa cumplir
kchë nii në xaa lo do, sisyaal xaa xtsiiñ xaa.
25 Beetsy, kol nab lo Dios nii kuñ xaa lëë
noo yudar.
26 Tsiñee jkëëptyux to, kol ktee tu pxit
kwesy xcombañer do.
27 Por tiitspey nii bneetsy Dios lon, lëën
xñab nii jkab kitsy re lo kchë meñ nii xni-
ladzy xtiits Dios.
28 Lëë lëësy Jesucrist nii xñabey dyon
kakni lëë do.

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo meñ Tesalónica

1 Lëë Pable ni Sil ni Timoteo xaal kitsy re
lo meñ Tesalónica nii xsoob xtiits Tat Tios ni
xtiits Jesucrist. 2 Lëë lëësy Tat Tios dyon ni
lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits
nii mbëë kpañ do.

Lëë Dios ksaksi meñ nii xnilasty xtiits xaa

3 Beetsy, nonguial gon nii tugak ktee noo
skizh lo Dios por lëë do, por sisi tse lëë
do xniladzyre xtiits xaa ni sisi tse lëë do
xkëstyoore xcombañer do. 4 Por ngo, yuub
noo chutiits lo meñ nii xniladzy xtiits Dios
nii tsiitsy so do lo xtiits Dios ni xekw to
xtyedy to kchëlo kyalnë. 5 Nyoo nii chuñ
Dios kyalxtisy, por lëë xaa kwle lëë do
parñee tso do laañee xñabey xaa. Por ngo
xekw to kchëlo kyalnë.
6 Nonguial ksaksi Dios meñ nii xsaksi lëë
do, 7 tsiin ktee tiits kxiladzy to kchësy to
siñee notedy to kyalnë ni ktee tiits kxiladzy
noo. Lëë Dios kuuñtsyey ngo tsiñee lëë
Jesús kiid ksa angly nii xñabey. 8 Con bëly
ksaksi xaa meñ nii xnilasty xtiits Dios ni
meñ nii xsoobty xtiits xaa. 9 Lëë meñ go
nitylo kaazhkaa, aan kpikchedre kan meñ
go Dios ni kpikchedre kan meñ go xkyal-
wnabey Dios. 10 Tse go lëë Jesús kiid par
kleni meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa, aan
wi do ksee ksa do meñ go porñee bniladzy
to xtiits Dios nii bluuy noo lo do.
11 Por ngo, tugak xñab noo lo Dios nii
kpañ do sinak xñabey xaa tsiin kak nyoo nii
lëdy xlyësy kwle xaa lëë do, ni xñab noo nii
knee xaa tiits kuuñtsyey do kchë cos buen
nii no kik to ni kchë tsiiñ nii chuuñtsyey do
porñee xniladzy to xtiits xaa. 12 Singo mod
lëë meñ kleni Jesucrist por lëë do, ni lëë gaa
xaa kleni lëë do según xkyalnsaak Tat Tios
ni xkyalnsaak xaa.

2

Xaa mal nii kiid

1 Lëë nana, beetsy, lëë noo kniiy lo do
xa kak tse nii lëë Jesucrist kiid stub ni xa
ktsiilnëz no xaa. Xñab noo 2 nii jkandy kik
to ni ktsyebty to deelñee kon do nii lëë tse
kutsiñ nii lëë Jesucrist kpikche. Nikxe kñë
meñ nii lëë noo bñeew o lëë gaa noo pkëëw,
knilasty tow. 3 Kyëtidy to, por antes nii
tsitsiñ tse go, lëë meñ ktilyni Dios, ni lëë tu
xaa mal kiid, per nol nii lëë xaa nitylo. 4 Lëë
xaa go ktilyni Dios ni lëë xaa këb nii mastre
non xaa lo kchë mdyo nii xleni meñ. Lëë
xaa sob leñ lidzy Dios aan lëë xaa këb nii
Dios xaa.
5 ¿Pe xsalasty to nayak nii bitiitsaa kchë
cos re worñee bii kwyon lady to? 6 Ni nan
gaa to cho xsyonlë lo xaa parñee axte kal
tiemp kiid xaa. 7 Lëë kchë cos ntseeb nii
kuuñtsyey xaa mal go lox kwxixkwaa, xak-
tyee kpichee xaa nii sonlë lo xaa. 8 Lëë xaa
kiid, per xaktyee con xpe Jesús kuty Jesús
xaa, ni lëë Jesús knitylo xaa con xkyal-
wnabey. 9 Lëë xaatox nakni xaa mal go.
Lëë xaa kñabey ni lëë xaa kuuñtsyey kchë
clasy kyalntson. 10 Lëë xaa mal go jkëëti
kchë meñ nii këtañ, porñee koklasty meñ
go niladzy xtiits Dios nii xteelaa. 11 Por
ngo lëë Dios xsaan nii kniladzy meñ go tiits
xuuy 12 parñee ksaksi Dios kchë meñ go,
porñee koklasty meñ go niladzy tiitsli, sink
tol byo styoo meñ go.

Xaa nii kwle Dios

13 Beetsy, xkëstyoo Dios to. Por ngo lëë
xaa kwle lëë do parñee klo do jkaa kyalwte-
laa nii sëëdni Kyalbini Ntson porñee bni-
ladzy to xtiits xaa, ni por ngo gaa no nii
tugak ktee noo skizh lo Dios por lëë do.
14 Lëë Dios kwtsyetsy lëë do parñee tso do
laañee xñabey Jesucrist porñee bniladzy to
xtiits xaa nii bluuy noo.
15 Tsiitsy tsigo busy, beetsy, kol so,
kchosody to lo xtiits Dios nii yuub noo
bluuy lo do ni lo kchë tiits nii pkëë noo
lo kitsy nii pxaal noo lo do. 16-17 Lëë
lëësy Jesucrist dyon ni lëë lëësy Tat Tios
nii xkëstyoo lëë no ni xchoobladzy styoo
no kakni lëë do parñee kchosody styoo do
ni parñee ngui kchukë kchë nii kñee do ni
kchë nii kuuñtsyey do.

3

Kol nab lo Dios por lëë noo

1 Beetsy, kol nab lo Dios por lëë noo
parñee kyob jkaasy xtiits Dios ni jkëëtyag

meño sinak nii pkëëtyag tow. 2 Ni kol nab
nii kteelaa xaa lëë noo lo kchë xaa ntseeb
ni xaa mal, porque lëdy kchë meñ xniladzy
xtiits Dios. 3 Per lëë Dios kakni lëë do
parñee kchoxsody styoo do ni kyabty to lo
tol. 4 Tyub styoo noo xniladzy noo nii lëë
Dios kuñ lëë do yudar parñee kuuñtsyey
do kchë nii bluuy noo lo do. 5 Lëë lëësy
Dios dyon kuñ lëë do yudar parñee jkëstyoo
do sinak nii xkëstyoo xaa, ni lëë lëësy xaa
kakni lëë do parñee kxekw to kyalnë sinak
nii pxekw Jesucristo.

Xaa nii xkyëdy tsiiñ

6 Beetsy, por xtiitspey Jesucrist lëë noo
xñab nii ktsiil lsady to xaa nii chaklasty
kyë tsiiñ ni chaklasty ksoob xtiits Dios nii
bluuy noo lo do. 7 Por nan do xa kpañ do
parñee kak to sinak noo. Ptsyody noo lady
to singosy, 8 ni karty kaa tyaaw noo xkuuñ
meñ singosy, sink tsel kyool pkyëë noo
tsiiñ parñee kotsiiñdy noo ni tu lo do. 9 Ni
lëëw na nchilopee nyab noo nii nyuñ do lëë
noo yudar, per lëë noo pkyëë tsiiñ parñee
kluuy noo lo do xa kpañ do. 10 Worñee
ptsyo noo lady to niiy noo nii kawdy xaa nii
chaklasty kyë tsiiñ. 11 Per xtsyon noo gon
nii no bla xaa nii xkyëdy tsiiñ lady to, aan
sidy kik xaa nii pe kuuñtsyey xaa. 12 Con
xtiitspey Jesucrist lëë noo xñab nii kyë kchë
xaa go tsiiñ par kaw xaa ni parñee ngui
kpañ xaa.

13 Beetsy, ktsagty to, tugak kol kuñ kyal-
buen. 14 Deelñee no xaa nii chaklasty ksal
nii xñee noo leñ kitsy re, kol kuy chow
aan ktsiil lsady to xaa parñee kteladzy xaa.
15 Per klëëdy to lo xaa, sink ngui kol nee lo
xaa sinak nii nyak xaa betsy to.

16 Lëë lëësy Dios nii xchoobladzy dyon
tugak kchoobladzy styoo do ni lëë lëësy xaa
kakni lëë do.

17 Paablaa, con yuub ñan ni xletraa xkën
tyux re. Sinrii xkën kchë leñ kitsy nii xalaa,
con xletraa xkëno. 18 Lëë lëësy Jesucrist
dyon kakni lëë do.

Kitsy klo nii pxaal Pable lo Timoteo

1 Naa nak Pable. Xapostle Jesucrist
nakaa. Lëë Dios nii xteelaa lëë no lo tol
ni lëë Jesucrist nii këmbëës no pxaal naa.
2 Lëën xal kitsy re lool, Timoteo, xiñpaa
nakoo por xniladzyoo xtiits Dios. Xñabaa
lo Tat Tios ni lo Jesucrist nii kakni xaa lii
ni jkëstyoo xaa lii ni knee xaa tiits nii mbëë
kpañoo.

Xaa nii xluuydy tiitsli

3 Lëën kwnel lool worñee lëën sa nëz
Macedonia niyaa:
—Byaan kyedzy Efeso, parñee klaadyoo
kluuy grol meñ tiits wkëti, 4 ni kudzy nii
ksaldy meñ cuent tiemp nii toon pare
xseety. Por pa xkiiñdyo, xaktyee xlyëw
parñee knilasty meñ xtiits Dios tyub styoo
meñ.
5 Lëën psan tiits nii kuuñtsyeyoo ngo
parñee jkëstyoo lsa no lëë no tyub styoo no,
ni mbëë tso kik no ni kniladzy no xtiits
Dios tyub styoo no. 6 No xaa nii pchoxso
lo xtiits Dios aan lëë xaa këtañ por cos nii
pa xkiiñdy. 7 Chakladzy xaa kluuy xaa xley
Moisés, aan ni nandy xa pe xñee xaa ni
xyeñdy xaa nii xluuy xaa, per nder confi-
ans xluuy xaaw.
8 Ndon no nii buen xley Moisés, deelñee
kluuy meño siñee nakpew. 9 Per byaandy
ley gon par ksaksiw meñ buen. Sink lëëw
byaan par ksaksiw xaa yox ni xaa nii
xsoobty tiits, ni xaa ntseeb ni xaa ngoptol,
ni xaa nii xsaldy Dios ni xaa nii xsaldy xtiits
Dios, ni xaa nii chuty pxosy o xñaa gaa, ni
kchë nweety bñech. 10 Lëë ley ksaksi xaa
nii choni stu meñ nii no tsiil, ni xaa nii
choni saapkiy, ni xaa nii xto meñ ni xaa nii
xkëëti ni xaa nii xkon Dios parñee kniladzy
meñ nii tiitsli xñee xaa, ni kchë xaa nii
xsoobtiisty xtiits Dios. 11 Aan lëë Dios pso
naa parñee kluyaa tiits ntson go lo meñ.

Lëë Pable xtee skizh lo Dios

12 Xtedyaa skizh lo Jesucrist, por lëë
xaa xnee kyalndaan lon ni lëë xaa kwle
naa parñee kuñaa xtsiiñ xaa, 13 nikxe
kwneenën xaa ni kwënlagaa xaa ni kwloot-
syetsyaa xaa klo. Per lëë Dios pkëstyoo naa,
porñee karty kniladzyaa xtiits xaa wor go
aan nandyaa pe beñaa. 14 Lëë Dios psaabini
naa parñee kniladzyaa xtiits xaa ni parñee
jkëstyoon xaa porñee pkëstyoo Jesucrist naa.
15 No nii kchë do kniladzy nii lëë Jesucrist
biid lo kislyu par kteelaa xaa meñ nii no
xtol por nliw. Naa nak tu xaa nii mastre
no xtol. 16 Por ngo, pkëstyoo Dios naa, aan
lëë Jesús pteelaa naa parñee kan meñ nii
nare kniladzy xtiits xaa nii tir chap xaa
paciensy. 17 Tugak kol tsoo ktee no skizh lo
Rey nii tejty, ni kejty, ni nyoody. Lëësy xaa
nak Dios. Singo kol tsoo kuuñtsyeey no.
18-19 Timoteo, xiñ, kyablyudyoo, sink
tsiitsy kwso lo xtiits Dios ni kwloo
xkyalcheeñoo, lkëëbre xsanaa lool. Psal-
adzy kchë nii kwnee xaa nii psaabini Dios
leñ kik worñee pseety xaa lii. No xaa nii
kwloody xkyalcheñ aan lëë xaa pchoxso
lo xtiits Dios. 20 Singo ptsyool Himeneo
ni Alejandro. Lëë xaa psanaa lo xaatox
parñee kseedy xaa kxiñdy xaa tiits lo Dios.

2

Lëë Pable xñee pe cos kñab meñ lo Dios

1 No nii kñab to lo Dios por kchë meñ
nii nche lo kislyu ni por xlyaadzy meñ go.
Kol ktee skizh lo Dios por kchë meñ go.
2 Kol nab por kchë xaa xñabey ni xaa nii
nak xtisy, parñee kuñ xaa kyalxtisy sinak
xñabey Dios, tsiin tsody tily ni tsody falt
lo Dios tsiin mbëë kpañ no. 3 Buen nii
kuuñtsyey do kchë ngo ni xyo gaaw styoo
Dios nii pteelaa lëë no lo tol, 4 por kchë meñ
chakladzy xaa telaa ni kchë meñ chak-
ladzy xaa kniladzy tiitsli. 5 Por tugak Dios
no, ni tugak xaa nii xtsig meñ lo Dios no.
Lëë xaa go nak Jesucrist. 6 Lëë Jesucrist
kuty lo crusy par kteelaa xaa kchë meñ, ni
nanle gaa to nii singo no nii ktsyool xaa.
7 Por ngo lëë Dios pso naa kakaa apostle
par kluyaa xtiitsli xaa lo meñ nii nakty
meñ Israel. Nli kchë nii xñen, xkëëtiidyaa.
8 Chakladzyaa nii kchë laañee no xaap-
kiy nii xniladzy xtiits Dios, kñee xaa lo
Dios, per klëëdy xaa ni ktilytiisty xaa. 9 Ni
chakladzyaa nii ngui kakw kwnaa xab. Ky-
ooñdy kik me nii toon pare, ni xkiiñdy nii

jkiiñ me or, ni kyo nii lë perle o kakw kaa me ladx non, 10 sink no nii kuuñtsyey me cos buen. Ngo nak nii kuuñtsyey kwnaa nii xniladzy xtiits Dios. 11 No nii jkëëtyag kwnaa xtiits xaa nii chuuñ kseedy, nody ni pe kñee me. 12 Ni nëëdyaa nii kuuñ kseedy kwnaa meñ nii xniladzy xtiits Dios ni nëëdyaa nii kñabey kwnaa lo mguiy. Chaklastyaa nii kñee me laañee xkaal lsa meñ nii xniladzy xtiits Dios. 13 Porque klo Adán psaa Dios, tsigore psaa xaa Eva. 14 Ni lëdy kaa Adán kwëti, sink lëë kwnaa kwëti, aan singo mod lëë me byab lo tol. 15 Per stelaa kwnaa deelñee ngui kan kwnaa xiñ ni kchosody kwnaa lo xtiits Dios, ni jkëstyoo kwnaa, ni kpañ kwnaa sinak xñabey Dios.

3

Xaa nii kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios

1 Nli deelñee no tu do chakladzy kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, tsiiñ roob xyub to. 2 Por ngo no nii ngui kak xmod xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Tugak kwnaa kap xaa ni ngui kpañ xaa sinak xñabey Dios ni no nii ksal meñ xaa. No nii ktee xaa lidzy xaa kwës meñ. Ni no nii ligier kak xaa par kluuy xaa xtiits Dios. 3 Kyëdy xaa kunip ni kyëktildy xaa, tu xaa buen kak xaa ni tu xaa ndoladzy, tsinidy xcuent tumi kik xaa. 4 No nii kñabey xaa lidzy xaa parñee ksoob xiñ xaa tiits ni ksal xiñ xaa xaa. 5 Porque deelñee xñabeydy xaa lidzy xaa, ¿xa kñabey xaa lo meñ nii xniladzy xtiits Dios? 6 Por ngo nody nii kñabey tu xaa nii kal kwsëëb xnëz Dios lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Por toontlaa kyak nyaa xaa aan kyab xaa lo tol nii byab xaatox. 7 Axte meñ nii xnilasty xtiits Dios no nii ksal xaa parñee kchoody xkyalto xaa ni kyabty xaa lo xitramp xaatox.

Xaa nii kuñ yudar xaa nii xñabey

8 Singo gak xaa nii kuñ yudar xaa nii xñabey no nii ksal meñ xaa ni no nii kuñ xaa cumplir xtiits xaa, ni nody nii kyë xaa kunip, ni nody ni tsini xcuent tumi kik xaa. 9 No nii tsiitsy so xaa lo xtiits Dios nii xniladzy no, ni no nii ngui tso kik xaa. 10 Klo kak xaa preb, aan loxsye ngo, deelñee nody xfalt xaa, schilo kuñ xaa yudar xaa nii xñabey. 11 Singo gak tsiil xaa, no nii ksal meñ me ni nody nii ktop me tiits kizh, ni no nii kak me tu kwnaa wsoob tiits. 12 Tugak kwnaa kap xaa go, ni no nii kñabey xaa lidzy xaa. 13 Por deelñee ngui kuñ xaa xtsiiñ xaa, lëë xaa ktyoontsi, aan singo mod no chuw xaa kñee xaa xtiits Dios lo meñ.

Nii no kniladzy meñ nii ngab lo Dios

14 Xkokyeeñaa nii klyëëdy lëën kyely kan lii. Per lëën xal kitsy re 15 parñee, deelñee kyeldy kan lëël nanle xa kak xmod no tsiñee no no lady meñ ni xniladzy xtiits Dios. Lo Tat Tios ngab meñ go, ni lëë Tat Tios mbañ chakni meñ go parñee kchosody meñ go lo tiitsli. 16 Tir gon ntson xtiits Tat Tios nii xniladzy no:

Biid Jesucrist sinak tu mguiy,
ni bluuy Kyalbini Ntson nii Xiñ Dios nak xaa.
Kon angly xaa.
Biñ meñ nii nche tyub lo kislyu xtiits xaa,
aan bniladzy meño,
ni byëp xaa kpaa.

4

Meñ nii kchoxso lo xtiits Dios

1 Per nyë xñee Kyalbini Ntson nii sitsiñ tse nii lëë meñ kchoxso lo xtiits Dios, par kniladzy meñ xtiits xuuy kyalbini mal ni kniladzy meñ xlay xaatox. 2 Ni lëë meñ ksal xtiits xaa wnee xuuy, pe xseedy styoo xaa tsiñee xkëëti xaa meñ. 3 Xka xaa ktsiilña meñ ni no cos nii xka xaa ktyaaw, ni lëëw na lëë Dios psaano par ktee meñ nii xniladzy xtiits xaa skizh tsiñee kaw meño. 4 Por kchë nii psaan Dios bueno. Aan ni tu pe kpixlasty no, sink no nii ktee no skizh tsiñee kñaasy now, 5 por lëë xtiits Dios ni lëë skizh nii ktee no lo Dios kuuñlayo ni kuuñnyëw.

Xaa nii nli chuñ xtsiiñ Jesucrist

6 Deelñee sluuyoo kchë cos ko lo meñ ni tugak tsinaloo tiitsli aan iip kchoxsodyoo, tu xaa nii nli chuñ xtsiiñ Jesucrist kakoo. 7 Per ksaldyoo kchë cos nii nody xkyalcheñ nii chutiits meñ. Sink ptee nii tugak beeñ xtsiiñ Dios. 8 Por nikxe xkiiñ ejercisy par xcuerp no, mastre xkiiñ kchë xtsiiñ Dios nii kuuñtsyeey no, por styon now lo kislyu re

ni styon now lo stu kislyu. 9 Kol kniladzy
kchë nrii, por nliw. 10 Por xkyëë no tsiiñ
ni xtyee mban no, porñee Tat Tios mbañsye
xsaladzy no. Lëë xaa xteelaa kchësy meñ
nii xniladzy ni lëë xaa kteelaa meñ nii nare
kniladzy.

11 No nii kñabeyoo kuuñtsyey meñ ngo ni
no nii kluuylo. 12 Kteejtyoo nii ksyablyu
meñoo porñee nakoo xaa yeeñ, sink ngui
kwnee ni ngui kok, pkëstyoo meñ ni kwloo
xkyalcheeñoo, parñee kakladzy meñ nii
xniladzy xtiits Dios kak sinakoo. 13 Mentre
klyaañaa, blab kitsy nii kë xtiits Dios lo
meñ, ni pchoobladzy styoo meñ ni beeñ
kseedy meñ. 14 Psaladzy kyalnsaak nii
bneetsy Dios lool worñee psaabini xaa leñ
kik xaa kol par kxob xaa kol ña kikoo.
Ksaandylo.

15 Kuni kchë nii xñen kikoo, beeñtsyeyoo,
parñee kchësy meñ kan nii nli chuñlo
cumplir. 16 Kop cuent nii xluuyoo lo
meñ, ni tsiitsy kwso kchoxsodyoo. Deelñee
kuuñtsyeyoo kchë ngo lëël kteelaa lii ni lëël
kteelaa meñ nii xkëëtyag nii xluuyoo.

5

Xa no nii kak xmod meñ nii xniladzy Dios

1 Këntseebtyoo lo xaa kol. Ngui kwnee
lo xaa sinak nii nyak xaa pxoosyoo. Ni
ngui kwnee lo xaa yeeñ sinak nyak xaa
betsyoo. 2 Singo gak ngui kwnee lo kchë
kwaa kol sinak nii nyak me xñaal. Nikle gaa
lo kwnaa yeeñ kwnee lo me sinak nyak me
psyañoo.

3 Beeñ kwnaa viud nii ni tu chonody yu-
dar. 4 Per deelñee no tu kwnaa viud nii no
xiñ o xyag kaa, xaa go no nii kuñ me yudar
por meñ wlidzy me ni no nii jkëstyoo xaa
meñ lidzy xaa por singo nonguial kako ni
xyo gaaw styoo Dios. 5 Kchë kwnaa nii nli
byaan viud, Dios sye xsaladzy me, ni tugak
chutiitsni me Dios nikxe yutsye nikxe gaa
kyoolo. 6 Per lëë kwnaa viud nii chuuñtsyey
tol nii chak lo kislyu re, kutyle me nikxe
mbañ me. 7 Kudzy nrii lo kchë meñ nii
nche ske parñee ni tu pe kuuñkiydy meñ lo
meñ gue. 8 Por deelñee no xaa nii choxkody
kan meñ lidzy, xka xaa nii xniladzy xaa
xtiits Dios aan mastre ntsab xaa que xaa nii
xnilasty.

9 Nonstyee kwnaa viud nii chap masy
tsongaly iz ni kwyo tugak tsiil tso list. 10 No
nii kyuumbey meñ me por kchë kyalbuen
nii beeñ me: deelñee ngui broob me xiñ
me, deelñee ngui xñee me lo meñ nii chi
lidzy me, deelñee kontsi me xaa nii xni-
ladzy xtiits Dios, deelñee beeñ me yudar
meñ prob, ni deelñee beeñ me kchë kyal-
buen nii nonguial kak.

11 Per ksoobtyoo lë viud nii bii nyeeñ lo
list ko. Porque tsi lëë me kakladzy ktsiilña
me stub, lëë me ksaan xtsiiñ Crist. 12 Aan
tol chuñ me porñee beñdy me cumplir xtiits
me. 13 Ni lëë me xkyënsë yu por yu chi
me ni lëë me xyak tu kwnaa nii xtsyaab
aan lo kyalwtsyaab ko, lëë me xkyëktop
tiits kizh, ni lëë me xsyëëb laañee chigaldy
me ni lëë me xñee cos nii xkaatyee. 14 Por
ngo chakladzyaa nii ktsiilña kwnaa viud
nii bii nyeeñ parñee kan me xiñ me ni tso
me chilidzy me, parñee kteejty no tiits nii
kñee në meñ nii xlëë lo no lëë no. 15 Porque
nol kwnaa viud nii pchooxso aan lëë me
kwsëëb xlad xaatox.

16 Deelñee no meñ lidzy kwnaa nii no
lady to nak viud, no nii kuñ me me yudar,
parñee kotsiiñdy me lo xaa nii xniladzy
xtiits Dios, tsiin kchilo kuñ xaa kwnaa viud
nii ni tu cho nody yudar.

17 No nii ktyoontsi xaa kol nii ngui xñabey
lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, per mastre
no nii ktyoontsi xaa deelñee xluuy xaa xti-
its Dios ni chuuñ kseedy xaa meñ. 18 Por
misme kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Kody
to kyex chuw yosy nii xkyë kon.” Ni nikle
gaa: “No nii kazh xaa nii xkyë tsiiñ.”

19 Deelñee jkëëkiy meñ tu xaa kol,
ksaldyoo nii kñee chop o tson gaa xaa nii
kñë nliw. 20 No nii këntseeboo lo xaa nii
xsaandy xtol tsiñee nche kchë meñ nii xni-
ladzy xtiits Dios, parñee ktsyeb los demasy
meñ. 21 Xña lo Dios ni xña lo Jesucrist ni xña
lo angly nii kwle Dios, xsanaa tiits re lool
parñee kuuñtsyeylo. Kchë lo meñ, kwneew;
kwedyoo. 22 Kxobtyoo ñal kik meñ par kak
meñ tu xtsiiñ deelñee karty kuñlo pensar.
Jkaaydyoo xtol meñ. Bichee lo tol.

23 Kidyoo nonsy nis, sink kow xisy viñ,
por nanaa nii kety kety xlyaañoo yoob.

24 No meñ nii nyoo no xtol antes nii kak
kyalxtisy. No gaa meñ nii axte lox chak

kyalxtisy lëëw chak nyoo. 25 Singo gak kyalbuen nyë nyoow. Lëë kyalbuen nii nyoody kaa chilody nii tugak jkyeetsyo.

6

1 Kchësy xaa nii psyuuy par kyë tsiiñ no nii ksoob xaa xtiits xaa nii kwxii xaa, parñee kñeenëdy meñ xtiits Dios nii xniladzy no ni xluuy no. 2 Nikle xniladzy xaa nii kwxii xaa xtiits Dios, lëdy por ngo nii ksoobty xaa xtiits xaa. Mastre no nii ngui kuñ xaa xtsiiñ xaa, por tu lo xaa nii xniladzy xtiits Dios kë xaa tsiiñ.

Cos nii nli non

Kudzy lo meñ nii 3 deelñee tso tu xaa nii kluuy tu cos nii nakty sinak xtiits Jesucrist 4 tu xaa nyats nak xaa aan ni tu pe nandy xaa. Tugak no ktilytiits xaa nako sinak tu kyalkits lo xaa. Aan siko lëë kyalmbixladzy, ni tily, ni kotsyetsy chislo. 5 Ni xyaldy kaa xtily xaa go porñee no lidy kik xaa ni xnilasty xaa tiitsli, aan xsyak xaa nii schilo kak gan tumi lo xtiits Dios. 6 Ni nli gaa rikw meñ nii xniladzy xtiits Dios deelñee kleni meñ nii chap meñ. 7 Por ni tu pe byobniidy no lo kislyu re, ni ni tu pe kyooydy no. 8 No nii kle no deelñee no pe tyaaw no ni pe tsyakw no. 9 Per lëë xaa nii chakladzy kak rikw xekwty xaa. Lëë xaa chak ngbiñ aan lëë xaa xkyëtañ ni lëë xaa xyab lo tol. 10 Por xkyalwlë tumi lëë tol xlyañ. No meñ nii no kchoxso lo xtiits Dios porñee xsyëëbladzy meñ tumi aan mban no tedy meñ go.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

11 Per lëë lii, bichee lo kchë cos ko por lo Dios ngaboo. Mbëë pañ sinak xñabey Dios, bleni Dios, ni bniladzy xaa, ni pkëstyoo meñ, kyeejtyoo ni ndoladzy kok. 12 Tsiitsy kwso lo xtiits Dios. Klaadyoo kyalmbañ nii nitylody, por par ngo kwtsyetsy Dioosoo ni por ngo gaa ndaly lo meñ kwneel nii xniladzyoo xtiits Dios. 13 Lëë nana, xña lo Dios nii xtee kyalmbañ lo kchësy cos nii no lo kislyu re, ni xña lo Jesucrist nii kwnee xtiits Dios lo Poncio Pilato, lëën xñabey 14 nii kuuñtsyeyoo kchë nii niyaa lool, ktsëëdylo, parñee kak ntseebtyaa lool. Tugak beeñtsyeyo axte nii kiid Jesucrist stub. 15 Lëë Dios kwe tse nii kxaal Dios xaa, por lëësy xaa nak Dios ntson nii xñabey, ni lëësy xaa nak rey, ni lëësy xaa nak xaa nii chuñ kyalxtisy. 16 Tsitsiñdy tse nii kety xaa, lo tu bini no xaa aan ni tu cho chilody kpig, ni ni tu cho karty kan xaa ni kchilody kaa kan meñ xaa. ¡Lëësy xaa xyal jkaa skizh ni kyalwnabey! Singo no nii kako.

17 Kudzy lo xaa rikw nii kak nyaasty xaa porñee chap xaa cos, por xtiiydy cos. Kudzy nii masy Dios sye ksaladzy xaa por lëë Dios xnee kchë cos nii jkiiñ no. 18 Kwnabey nii kuñ xaa rikw kyalbuen ni jkady xaa palal nii chap xaa lo meñ nii ni tu pe chapty. 19 Parñee singo mod lëë xaa kap cos nii nitylody ni lëë xaa jkaa kyalmbañ nii nitylody.

20 Timoteo, ngui gon beeñtsyey nii kwnabey Dios lii, ksaldyoo kchë cuent yox nii pa xkiiñdy nii xso xaa nii xsyak nii nyaani. 21 Por no meñ nii kwsëëb lo cuent ko pchoxso lo xtiits Dios.

Kakni Dios to dyon.

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo Timoteo

1 Paablaa, xapostle Jesucrist nakaa, styoo Dios kwlañ pxaal xaa naa parñee kluyaa xtiits Jesucrist nii xnee kyalmbañ.
2 Lëën xal kitsy re lool, Timoteo nii nakoo sinak xiñaa. Xñabaa lo Tat Tios ni lo Jesucrist nii kakni xaa lii, ni jkëstyoo xaa lii, ni knee xaa tiits nii mbëë kpañoo.

Nii xñabey Pable kuñ Timoteo

3 Cad nii xtedyaa skizh lo Dios xsaladzyaa lii aan nikle yutsyew nikle gaa kyoolo xñabaa nii kakni xaa lii, tyub styoon chuuñtsyeyaa xtsiiñ xaa sinak nii beeñ pxusykoltoo noo. 4 Xsaladzyaa worñee biiñoo, nii lëë no blë aan xsyakaa naaty kyob kan parñee klen stub. 5 Por xsaladzyaa nii tyub styool xniladzyoo xtiits Dios. Ni klo gaa xñakooloo Loida ni xñaal Eunice, bniladzyoo aan sootpaa nii wil byaani kyalwniladzy ko.

6 Por ngo xñabaa nii ksaanlastyoo xKyalbini Dios nii kwsëëb leñ styool worñee pxobaa ñan kikoo. 7 Por bneesty Dios tu kyalbini mban lo no, sink tu kyalbini ndaan bneetsy xaa parñee jkëstyoo no meñ ni tso xkyalcheñ no. 8 Ktelastyoo tsiñee kchool xfavor xtiits Jesucrist ni ktelastyoo kanoo naa porñee non skiib por xtiits xaa, sink con kyalndaan nii bneetsy Dios lool ptee nii wil tedy kyalnë por xtiits xaa nii xteelaa. 9 Lëë Dios pteelaa lëë no lo tol parñee kpañ no sinak xñabey xaa. Kwtsyesty xaa lëë no por xkyalbuen no, sink lëë xaa kwtsyetsy lëë no porñee singo kwlañoo styoo xaa ni porñee pkëstyoo xaa lëë no chop xaa Jesucrist. Destye nii kwche kislyu xkëstyoo Dios lëë no. 10 Lëë na nii lëë xaa pxaal Jesucrist biid kteelaa lëë no, lëë xkyalwkëstyoo xaa kok nyoo. Lëë Jesucrist biid knitylo xkyalwnabey kyalkuty aan por xtiits xaa lëë no jkaa kyalmbañ nii nitylody.

11 Lëë Dios psonaa kluyaa xtiits xaa, ni lëë xaa pxaal naa kakaa apostle. 12 Por ngo xtyeedyaa kyalnë re. Per xtelastyaa por nanaa cho xsaladzyaa. Ni nan nyëën nii lëë xaa kakni naa axte tse nii kiid xaa stub.
13 Bluuy kchë nii chanoo xluyaa, ni pañ sinak xñabey xtiits Dios, ni pkëstyoo meñ sinak xkëstyoo Jesucrist no. 14 Lëë Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no kuñ lii yudar, parñee kuñoo tsiiñ nii bneetsy Dios lool.

15 Nanloo nii lëë kchë xaa nii no nëz Asia psaanladzy naa. Lady kchë xaa go no Figelo ni Hermógenes. 16 Lëë lëësy Dios dyon kakni meñ lidzy Onesíforo, por ndaly vuelt biid kchoobladzy xaa styoon aan ptelasty xaa nikxe kon xaa nii lëën no skiib.
17 Siikñee kwlañ xaa Roma, lëë xaa byub naa aan pxilasty xaa, axte nii ptsil xaa naa.
18 Xñabaa nii jkëstyoo Dios xaa tse nii lëë Jesucrist kiid stub. Psaladzy gaanoo xaatke beeñ xaa lëë no yudar leñ kyedzy Efeso.

2

Xaa nii nli chuñ xtsiiñ Dios

1 Lëë lii, xiñ, tsiitsy kwso lo tiits nii bneetsy Jesucrist lool. 2 Kchësy nii konoo bluyaa lo meñ, bluuyo lo xaa nii xyeñoo nii schilo kluuyo lo meñ nii karty kono.
3 Wil kwte kyalnë, kwxaak nii tu soldad nii xsoob xtiits Jesucrist nakoo. 4 Chilody gon kuñ soldad stu tsiiñ. No nii kuuñ ksak xaa xaa nii xñabey lo xaa. 5 Singo gak xaa nii chi tu lo wkity kuñdy xaa gan deelñee kijty xaa sinak nonguial kity xaa. 6 Nikle gaa xaa nii xkyë kon no nii klo xaa jkaa nii xyal xaa tsi lëë kwlaap kak. 7 Tugak kuni nii niyaa kikoo, aan lëë Dios ksaabini kikoo parñee kyeeñlo. 8 Psaladzy nii bikche kpañ Jesucrist ni psaladzy nii lo xtiiy rey David sëëd xaa. Kchë ngo xñen lo meñ. 9 Aan por tiits ko xtyeedyaa kyalnë, ni këtuun si xkyëtuu tu xaa mal. Per lëdy wi xtiits Dios gon këtuu. 10 Por kchë xaa nii kwle Dios xekwaa kyalnë re parñee telaa xaa lo tol ni jkaa xaa kyalmbañ nii kneetsy Jesucrist:

11 Nli nii deelñee kety no porñee xniladzy
no xtiits xaa, lëë no kyoo lo xaa,
12 ni deelñee kxekw no lo kyalnë, lëë no
kñabey ksa no xaa,
ni deelñee jka no xaa, lëë xaa jka lëë no.
13 Deelñee kuuñdy no cumplir xtiits no, lëë
xaa si suñ xaaw cumplir,
por chilody jka xaa lëë xaa.

14 Beeñ ksaladzy meñ ni kwnab lo meñ
nii ktilytiistre meñ por cualquier cos por
pa xkiiñdy wtilytiits ko. Xaktyee xkëëtaño
meñ. 15 Tyub styool bluuy xtiits Dios. Tu
xaa nii nli xkyë tsiiñ kok parñee tsody pe-
nak kteladzyoo lo Dios. 16 Kñeedyoo kchë
tiits yox nii so xnëzty ni pa xkiiñdy, por kchë
meñ nii xñee tiits ko xyab lo tol. 17 Nak
xtiits meñ go sinak cangren. Tiits ko xñee
Himeneo ni Fileto. 18 Lëë xaa pchooxso lo
xtiits Dios aan xñee xaa nii lëë Dios beeñ
kpañle meñ kuty aan no kik meñ xkan.
19 Per nak meñ nii xniladzy xtiits Dios gon
sinak tu xcimient yu, aan lo cimient ko
xñee nii xyuumbey Dios meñ nii ngab lo
xaa, ni kchësy kaa meñ nii ngab lo Dios no
nii kpichee lo tol.

20 Tu leñ yu ngol gon, lëdy xaktyee cos or
ni cos plat no, sink wi cos yag ni cos psiñ no.
Now xkiiñdy palsye no gaaw palsye xkiiñ.
21 Parñee jkiiñ no tu laa precisy lo Dios, no
nii ksaan no tol parñee kak nyë no, singo
mod lëë no kuuñtsyey kchëlo cos buen.

22 Lëë lii, bichee lo kchë tol nii chuuñtsyey
xaa yeeñ, aan pañ sinak xñabey Dios,
bniladzy xtiits xaa, pkëstyoo meñ ni mbëë
pañ ksal meñ nii xniladzy xtiits xaa.
23 Ksaldyoo kchë wtilytiits yox nii so xnëzty
por xaktyee chuuñ ktilyo meñ. 24 Aan tu
xaa nii xkyë xtsiiñ Dios gon nody nii kyëno
xaa lo tily, sink no nii buen kak xaa lo kchë
meñ, ni no nii ligier kak xaa par kluuy xaa
xtiits Dios, ni no nii kap xaa paciensy 25 ni
no nii ngui kñee xaa lo meñ nii chondy
tiits. No nii kñab xaa nii kpikche styoo meñ
go lo Dios tsiin kyuumbey meñ go tiitsli,
26 parñee kte xkaal meñ go ni telaa meñ
go lo xitramp xaatox, por nguëëtuu xaatox
meñ go parñee kuñ meñ go nii chakladzy
xaa.

3

Tsi lëë kislyu mer nitylo

1 No nii kaknanoo nii tsiñee lëë kislyu
mer nitylo lëë kyalnë tso. 2 Lëë meñ kyak
nyats, lyaadzy tumisy tso meñ, ni lëë meñ
kak mbixladzy. Lëë meñ kñee në Dios,
ksaldy meñ xtiits xaa ni ksaldy meñ pxosy
ni ksakty styoo meñ. 3 Jkëstyoody meñ,
lëë meñ kyëktop tiits kizh, kxekwty meñ,
lëë meñ kuñ tol, lëë meñ kyak ntseeb aan
kyody cos buen styoo meñ. 4 Lëë meñ kyak
niladzy, ktsyebty meñ, lëë meñ kyak nyaa.
Nii xyo styoo meñ kuñ meñ, kuñdy meñ
nii xyo styoo Dios. 5 Lëë meñ jkëëlo nii
xniladzy meñ xtiits Dios, per lëë kchë xtol
meñ kluuy nii nlidy xñee meñ.

Jkaaldyoo kchë meñ go. 6 Por lo meñ
go ngab kchë xaa nii chi yu por yu aan
xkëëti xaa kchë kwnaa mban nii tolsye sini
kik. 7 Tugak no me wseedy, per iip xyaldy
kyeñ me xtiitsli Dios. 8 Sinakak bruj nii
lë Janes ni Jambres nii kwsonlë lo Moisés
nak xaa go, xsyonlë xaa lo tiitsli. No lidy
kik xaa, lëë xaa pchooxso lo xtiits Dios.
9 Per xtsedy ktiiy xaa, por lëë meñ kyeñ
nii nyaanidy xaa, sinak nii ptsyoolak chop
bruj nii kwsonlë lo Moisés ktsyool xaa.

Nii xñabey Pable kuñ Timoteo

10 Per lii chanaa nii mbëë sinaloo nii
bluyaa lool, nanoo xa mbañaa, nii no kikaa,
ni xniladzyaa Dios, ni chaapaa paciensy,
ni xkëstyoon meñ, ni nanoo xa xekwaa lo
kyalnë. 11 Nanoo xa kwënlaag meñ naa,
ni nanoo xa ptsyoolaa kyalnë leñ kyedzy
Antioquía, ni Iconio ni Listra. Per lëë Dios
pteelaa naa. 12 Nli xñen nii lëë kchë xaa nii
chakladzy jkab lo Crist tedy kyalnë. 13 Per
lëë xaa mal ni xaa wnee xuuy, ksaandy xaa
xtol xaa, sink tugak lëë xaa jkëëti meñ ni
tugak lëë xaa kyëti xaly.

14 Lëë lii tsiitsy kwso lo xtiits Dios nii
pseedyoo ni xniladzyoo por nanoo cho blu-
uyo lool. 15 Psaladzy nii destye nii nakoo
xaa wiñ xyuumbeyoo kitsy nii kë xtiits
Dios. Lëëw xñee nii lëë Dios kteelaa lii
deelñee kniladzyoo xtiits Jesucrist. 16 Lëë
Dios psaabini kik xaa nii pkëë xtiits xaa,
aan xkiiño par kuuñ kseedyoo meñ, ni par
këntseebo lo meñ, ni par ktikchew styoo
meñ ni këkluuyo xa kpañ meñ sinak xñabey
Dios. 17 Xluuyo xa kuuñtsyey meñ kchëlo
cos buen nii xyo styoo Dios.

4

1 Lëë nana xña lo Dios ni xña lo Jesu-
crist nii kiidnabey lo meñ mbañ ni lo meñ
kuty, lëën xñab 2 nii kluuyoo xtiits Dios lo
meñ, ni kñeel lo meñ tsiñee kteedyo tiits
ni nikle gaa kteejtyo tiits kwnee. Pkostyoo

meñ ni kwëntseeb tsiñee ko meñ falt, ni pchoobladzy styoo meñ, ni kop paciensy tsiñee kuuñ kseedyoo meñ. 3 Porque sitsiñ tse nii kaklastre meñ kon xtiits Dios. Sink lëë meñ kyub tubtsoon maestre parñee kluuy maestre nii kakladzy meñ. 4 Lëë meñ ksaanladzy xtiits Dios aan lëë meñ kniladzy kchë cuent nii pa xkiiñdy. 5 Per lëë lii tugak kwlooli kikoo, pxekw tedyoo kyalnë, tugak kwëkluuy xtiits Dios nii xteelaa. Ngui beeñ xtsiiñoo.

6 Na lëën merle kpi lo kislyu re, lëën kety par kuuñ ksakaa Dios. 7 Tsiitsy kwson lo xtiits Dios, byaalaa tsiiñ nii bneetsy xaa lon, ni pxekwaa pchooxsodyaa lo xtiits xaa. 8 Lëën jka premio nii kneetsy Jesucrist tse nii lëë xaa kiid kuñ kyalxtisy. Ni lëdy nonsy lon kneetsy xaaw, sink wi lo kchësy meñ nii këmbës kiid xaa stub ktee xaaw.

Nii xñab Pable lo Timoteo

9 Ptee nii kyob kiid tedyoo lon. 10 Por lëë Demas sey Tesalónica, lëë xaa psaan naa por mastre xyo cos lo kislyu re styoo xaa. Lëë Crescente na pxalaa si nëz xtañ meñ Galacia, lëë Tito na pxalaa si nëz xtañ meñ Dalmacia. 11 Xaktyee Lucas so lon nu. Byub Marcos aan kol të chop to, por skiiñ xaa lon nu. 12 Lëë Tíquico pxalaa si Efeso. 13 Tsiñee kiidoo, kwte lidzy Carpo nii no leñ kyedzy Troas, aan tëni xkaxkemaa nii byaan lidzy xaa ni xlibraa, per mastre precisy nii kiidnil kitsy nii psanaa.

14 Tir noyak yox Alejandro nii chuuñ xtsiiñ kiib lon, per lëë Dios ksaksi xaa por kchë nii beeñ xaa. 15 Kop cuent lo xaa, porque tir xñeenë xaa xtiits Dios nii xluuy no.

16 Worñee klootyee kwtsyetsy xtisy naa, ni tu cho kwsënaldy ncho xfavoraa. Kchësy xaa psaan naa. Xñabaa nii kuñdy Dios cuent nii beeñtsyey xaa. 17 Per lëë Dios beeñ naa yudar ni bneetsy kyalndaan lon kwnen xtiits xaa ni beñaa nii pkëëtyag xaa sitrew. Lëë Dios pteelaa naa kwxaakaa nii chuw mëëtsy kwlii xaa naa. 18 Lëë Dios kteelaa naa kchëlo cos mal, ni lëë xaa kap cuidad naa tsiin kyan laañee xñabey xaa. ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo xaa! Singo no nii kako.

19 Xkëëptyuuxaa Prisca ni Aquila, ni meñ lidzy Onesíforo. 20 Lëë Erasto byaan leñ kyedzy Corinto, lëë Trófimo na psanaa leñ kyedzy Mileto por lëë xaa xsyaknë. 21 Ptee nii kiidoo antes nii kislo nal. Xkëëptyuux Eubulo lii, ni Pudente, ni Lino, ni Claudia, ni kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii nche nu.

22 Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lii ni lëë lëësy Dios ksaabini kik to.

Kitsy nii pxaal Pable lo Tito

1 Naa nak Pable, xtsiiñ Dios xkyën, xapostle Jesucrist nakaa. Lëë Dios pxaal naa kluyaa xtiits xaa lo meñ nii kwle xaa, parñee kaknan meñ nii lëë xtiits xaa xñee nii 2 lëë no jka tu kyalmbañ nii nitylody. Por destye worñee karty kwe kislyu kwnee Dios nii lëë xaa knee kyalmbañ go aan xkëëtidy xaa. 3 Lëë nana, nii lëë tse kutsiñ, lëë Tat Tios nii pteelaa lëë no lo tol pxaal naa kluyaa xtiits xaa. 4 Lëën xal kitsy re lool, Tito. Xiñaa nakoo por chop no xniladzy xtiits Dios. Xñabaa lo Dios ni lo Jesucrist nii kakni xaa lii ni knee xaa tiits nii mbëë tsol.

Lëë Tito kso xaa nii kñabey

5 Lëën psan lii lo kislyu wiñ nii lëë Creta parñee kso xnëëzoo kchë cos nii karty kso xnëz, ni parñee kchë kyedzy nii tedyoo ksool xaa kol nii kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, psaladzy kchë nii kwnabeyaa lii. 6 Deelñee ksool tu xaa kol, no nii kyuboo tu xaa nii ngui mbañ, parñee tsody pe jkëëkiy meñ xaa. No nii kyuboo tu xaa nii tugak kwnaa chap, wi xiñ xaa no nii kniladzy xtiits Dios ni no nii ksoob xiñ xaa tiits. 7 Xtsiiñ Dios gon xkyë xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Por ngo nii kpañ xaa sinak xñabey Dios, ni no nii kon xaa tiits, ni nody nii kak ntseetsy xaa. Nody nii kyë xaa kunip, ni nody nii kyëno xaa lo tily, ni nody nii tsini xcuent tumi kik xaa. 8 No nii ktee xaa lidzy xaa kwës meñ, tu xaa nii chuñ buen kak xaa, ni xaa nii no xkyalcheñ, ni tu xaa nii xtsiiñsye Dios chuñ. 9 No nii tsiitsy so xaa lo xtiits Dios parñee kchoobladzy xaa styoo meñ ni jko xaa styoo meñ nii xñeenë xtiits Dios.

10 Por ndaly xaa nii chondy tiits no. Xñee xaa nii no tsobey meñ. Nonsyke cos nii pa xkiiñdy xñee xaa aan xkëëti xaa meñ. 11 No nii ktse no chuw kchë xaa go, porque xkëëtañ xaa meñ. No wor axte tub yu meñ xkëëtañ xaa, porñee xluuy xaa cos nii nonguialdy parñee kwii xaa tumi.

12 Misme gak tu xaa chak nii no Creta chëb tu vuelt: “Wnee xuuy meñ Creta, ni nak meñ Creta sinak chol ma tañ, chawcho meñ Creta aan xtsyaab meñ Creta kyë tsiiñ.” 13 Aan nli gaa singo nak meñ Creta. Por ngo, kwëntseeb parñee tsiitsy so meñ lo xtiits Dios, 14 ni parñee ksaldy meñ kchë cuent nii xso meñ Israel, ni ksaldy meñ nii xñabey xaa nii pchooxso lo xtiits Dios.

15 Nody cos peedy lo xaa nii tubli no kik, per par xaa nii xnilasty xtiits Dios ni no lidy kik kchësy cos xsyak xaa nii peedyo, por axte xkyalcheñ xaa nyëdy. 16 Xñee xaa nii xniladzy xaa xtiits Dios, per chuuñtsyeydy xaa nii xyo styoo Dios, mbixladzy xaa ni xsoobty xaa tiits, lëdy xaa nii kuñ tu kyalbuen nak xaa.

2

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

1 Per lëë lii, tsiñee kñeel, xtiits sye Dios kwnee. 2 Kwnee lo xaa kol parñee nsaaksye kak xaa no nii ksal meñ xaa ni no nii tso xkyalcheñ xaa ni no nii mbëë kniladzy xaa Dios, ni no nii jkëstyoo xaa meñ ni no nii kxekw xaa te xaa kyalnë. 3 Singo gak kchë kwnaa kol no nii ksal meñ me, ktopty me tiits kizh, ni susty me. No nii kpañ me sinak xñabey Dios, 4 parñee kluuy me lo kwnaa yeeñ xa jkëstyoo kwnaa yeeñ tsiil, ni xa jkëstyoo kwnaa yeeñ xiñ, 5 ni kluuy me xa tso xkyalcheñ kwnaa yeeñ, parñee tsody xtol kwnaa yeeñ, ni kluuy me xa kan kwnaa yeeñ lidzy. No nii buen kak kwnaa yeeñ ni ksoob kwnaa yeeñ xtiits tsiil, parñee kteejty no tiits kñeenë meñ xtiits Dios.

6 Singo gak kwnee lo kchë xaa yeeñ parñee tso xkyalcheñ xaa, 7 yuuboo bluuy xa kpañ xaa. Tsiñee kñeel lo xaa tubli psë lo xtiitsoo parñee kan xaa nii xkijtyoo. 8 Ngui psë lo xtiitsoo tsiin ni tu pe kliskiydy meñ lool. Singo mod lëë xaa nii xlëë lo no kteladzy aan tsody xa kñeenë xaa lëë no.

9 Kwnee lo xaa nii psyuuy parñee ksoob xaa xtiits xaa nii kwxii xaa, kudzy nii kak ndoladzy xaa ni ktikchedy xaa tiits. 10 Kudzy nii kwandy xaa, sink ngui kak xmod xaa, parñee kchësy meñ kan nii buen xaa porñee xniladzy xaa xtiits Dios nii pteelaa lëë no lo tol.

11 Por xkyalnsaak Dios lëë Jesucrist biid
kteelaa kchësy meñ lo tol. 12 Por ngo no
nii ksaan no kchë cos mal ni kchë tol nii
chak lo kislyu, no nii kpañ no sinak xñabey
Dios ni no nii ksoob no xtiits xaa. 13 No nii
kyëmbëës no nii kiid xDios no Jesucrist nii
pteelaa lëë no lo tol. 14 Lëë xaa kuty parñee
ktsily xaa lo kchë xtol no, tsiin jkab no lo
xaa ni kuuñ no kyalbuen.
15 Kchë nrii no nii kluuyoo lo meñ.
Pchoobladzy styoo meñ ni ntseeb kwnee lo
meñ. Ktejtyoo tiits nii ksyablyu meñoo.

3

Nii kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios

1 Beeñ ksaladzy meñ nii no nii ksoob
meñ xtiits xtisy ni xtiits kchë xaa nii xñabey,
ni tsoxko meñ kuñ meñ kyalbuen. 2 Kudzy
nii kñeenëdy meñ xcombañer, ni kudzy
nii kak ndoladzy meñ lo kchë xcombañer
meñ.
3 Por nikle lëë no klo nguey no, psoobty
no xtiits Dios. Kwëtañ no ni beeñtsyeey
no kchë clasy cos mal ni kokniladzy no ni
ptiilyni no meñ ni ptilyni gaa meñ no. 4 Per
kutsiñ tse nii lëë Dios pxaal xkyalnsaak
ni xkyalwkëstyoo lo kchë meñ nii nche lo
kislyu, 5 aan lëë xaa pteelaa lëë no porñee
pkëstyoo xaa lëë no, lëdy porñee beeñtsyeey
no cos buen. Lëë Dios beeñ jkub lëë
no worñee kwchobnis no ni lëë xKyalbini
Ntson xaa bneetsy kyalmbañ kub lo no.
6 Porñee bniladzy no xtiits Jesucrist lëë xaa
bneetsy xKyalbini Ntson xaa lo no. 7 Por
xkyalnsaak xaa lëë xaa pteelaa lëë no lo tol
parñee jkaa no kyalmbañ nii nitylody nii
kneetsy xaa.
8 Nli kchë nii xñen lool. Por ngo chak-
ladzyaa nii chop kyon vuelt kñeelo lo meñ
nii xniladzy xtiits Dios tsiin tsoxko meñ
kuñ meñ cos buen. Kchë nrii nonguial
kuñ meñ por xkiiño. 9 Per sëëbtyoo lo wti-
lytiits nii so xnëzty, ksaldyoo kchë cuent
nii xseety dyon xa kwtedy meñkoltoo, ni
sëëbtyoo lo xtily meñ nii xtilytiits dyon xa
nak xley Moisés. Por pa xkiiñdy kchë wti-
lytiits ko, so xnëztyo.
10 Deelñee no tu xaa nii chuñ meñ nii
xniladzy xtiits Dios chop tiiy, kwëntseeb lo
xaa tu vuelt o chop kaa vuelt, aan deelñee
ksaldy xaa lii, psonëz xaa. 11 Por misme
xtol xaa xluuy nii sinidre xtiits Dios kik
xaa.
12 Lëën kxal Artemas o Tíquico kiid tedy
lool tsiñee klyañche xaa ptee nii kiid tedyoo
lon Nicópolis, porque lëën kwlokyeñ nii
siko teedyaa mëë nal. 13 Beeñ Apolos ni
Zenas nii xseedy ley yudar axte laañee
kteedyo tiits lool parñee ni tu pe kakty falt
lo xaa nëz. 14 No nii kseedy kchë meñ nii
xniladzy xtiits Dios kuñ yudar tsiñee no tu
lyaadzy, parñee kyeñ meñ nii no laa jkiiñ
meñ.
15 Kchësy xaa nii nche lon nu xkëëptyux
lii. Pkëëptyux kchë xaa nii xniladzy xtiits
Dios nii nche ske. Lëë lëësy Dios dyon
kakni lëë do.

Kitsy nii pxaal Pable lo Filemón

1 Naa nak Pable, skiib non porñee xluyaa
xtiits Jesucrist. Chopaa betsy no Timoteo
xal kitsy re lool Filemón nii nakoo xcom-
bañer noo lo tsiiñ. 2 Lool ni lo meñ nii
xniladzy xtiits Dios nii xkaal lsa liidzyoo
xal noow, ni lo psyañ no Apia ni lo Arquipo.
Wi xaa xkyë tsiiñ Dios. 3 Lëë lëësy Tat Tios
dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni
knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xkyalwkëstyoo Filemón

4 Tugak gon Filemón xtedyaa skizh lo
Dios por lii tsiñee chutiitsnin xaa, 5 por
chonaa nii tyub styool xniladzyoo xtiits
Jesucrist ni xkëstyool meñ nii ngab lo Dios.
6 Xñabaa lo Dios nii tsiñee kluuyoo xti-
its Jesucrist lo meñ, kyeñ meñ xa nak
kchë kyalnsaak nii xneetsy Jesucrist lo no.
7 Xlen por kyalwkëstyoo nii no leñ styool,
por lii xchoobladzy styoo meñ nii xniladzy.

Lëë Pable xñab tu favor lo Filemón

8 Schilo kñabeyaa pe cos kuuñtsyeyoo, por
xapostle Crist nakaa. 9 Per kñabeydyaa lii,
sink ngui mod kñen lool, por xkëstyoon lii.
Naa nak Pable, koolaa. Lëën no skiib por
xtiits Jesucrist. 10 Lëën xñab tu favor lool
par Onésimo. Nak xaa sinak xiñaa leñ skiib
nu.
11 Tu xaa nii pa pkiiñdy lool kok Onésimo
klo, per lëë na xkiiñ xaa lool ni lon. 12 Lëë
xaa xalaa lool stub. Pkaaxcuent xaa. Tyub
styoon xkëstyoon xaa. 13 Xtee gaanaa nii
kyaan xaa lon parñee kuñ xaa naa yudar
xcuentoo mentre non skiib por xtiits Je-
sucrist. 14 Per chaklastyaa kuuñtsyeyaa nii
no kikaa sin xtiitspeyoo parñee kuñxoodyoo
favor nii xñabaa, sink kuñlo porñee xlyaño
styool. 15 Neñdy pxooñ Onésimo lool xisy
parñee na nii lëë xaa siid stub, kxooñtre
xaa. 16 Saktroo xaa sinak chol xaa nii xkyë
tsiiñ lool, sink kwxaak xaa sinak nii nyak
xaa betsy no. Xkëstyoon xaa, per lëë lii
mastre jkëstyool xaa, por lëë xaa kyë tsiiñ
lool ni por lëë xaa xniladzy xtiits Jesucrist.
17 Singo tsigo busy deelñee xsyakoo nii
xcombañeeroo naa, pkaaxcuent xaa sinak
nii nyako naa. 18 Deelñee psaksi xaa lii o
nsëëb kaa xaa tu cos, beeño cobraly lon.
19 Paablaa, yuub ñan xkën nrii. Naa kizho,
per psaladzy gaanoo nii singosy bluyaa
xtiits Dios lool. 20 Beeñ favor go lon, beetsy.
Pchoobladzy styoon, por betsy no por xtiits
Crist.
21 Lëën xal kitsy re lool por nanaa nii
suuñtsyeyoo nii xñabaa ni ntsiibre gaa nii
kuuñtsyeyoo. 22 Pxixkwaa laañee kwësaa,
por xyeeñpaa nii lëë Dios ktikche lo xtiits to
aan lëë xaa knee tiits kyely teedyaa lo do.
23 Xkëëptyux Epafras lii. Chopaa xaa no
skiib por xtiits Jesucrist. 24 Ni xkëëptyux
Marcos lii, ni Aristarco, ni Demas ni Lucas.
Lëë xaa chuñ naa yudar lo tsiiñ.
25 Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do.

Kitsy nii kwë lo meñ Israel

Lëë Dios pxaal xiñ biidnee lo meñ

1 Tiemp, ndaly vuelt ni ndaly mod kwnee
Dios lo pxusykoltoo no worñee pxaal xaa
profet. 2 Lëë natiemp lëë Dios pxaal xiñ
sëëdnee lo no. Por lëë xaa psaa Dios kislyu
ni lëë gaa xaa byaani kchë nii psaa Dios.
3 Lëë xaa nak xkyalntson Dios ni sinakpee
Dios nak xaa. Con xtiits sye xaa xñabey xaa
kchë nii no lo kislyu. Loxsye ptsily xaa xtol
no lëë xaa kwsob kwi Dios nëzli.

Mastre non Xiñ Dios lo angly

4 Mastre non Xiñ Dios lo angly, por mas-
tre nroob kyalwnabey nii kwaa xaa que nii
kwaa angly. 5 Por ni tu lo angly karty këb
Dios:
Xiñaa nakoo,
naa bnetsy kyalmbañ lool natse.
Ni karty kaa këb Dios lo angly nii lëë Dios
kak pxosy angly, ni karty këb xaa nii lëë
angly kak xiñ xaa.
6 Per tsiñee lëë Dios pxaal xiñ lo kislyu,
chëb xaa:
No nii kchësy xangly Dios ksoxib lo xiñ xaa.
7 Lëë tsiñee xseety xaa angly, xñee xaa:
Nak xangly Dios sinak me, ni nak xaa nii
xkyë tsiiñ lo xaa sinak bëly.
8 Per tsiñee lëë xiñ xaa chakyety, xñee
xaa:
Iip kyaldy xkyalwnabeyoo, Dios,
tu xaa nii chuñ kyalxtisy nakoo.
9 Pkëstyool kyalbuen ni pixladzyoo kyal-
mal.
Por ngo nii lëë Dios kwle lii ni mastre
nroob kyalwle nii bneetsy Dios lool
que nii pteedy xaa lo xcombañeeroo.
10 Ni lëë gak Dios xñee:
Lii psaa kislyu ni lii psaa kpaa destye klo.
11 Stedy kchë cos,
per lii tejtyoo.
Kchësy cos kozh si chozh ladx,
12 aan lëëw kxeechoo si xyeech ladx, ni lëëw
ktsëël si xtsyëë ladx.
Per lëë lii ktsyëëdyoo ni iip kejtyoo.
13 Ni tu lo angly karty këb Dios:
Kwsob kwin nëzli,
axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo lo kchë meñ
nii xlëë lool.
14 Kyalbini nii xkyë tsiiñ lo Dios nak an-
gly. Lëë Dios xaal angly par kuñ xaa yudar
meñ nii telaa lo tol.

2

Nody nii ksaanladzy no xtiits Dios

1 No nii tyon no xa nak tiits nii pkëëtyag
no parñee kchosody styoo no. 2 Tiitsli bi-
idni angly lo pxusykoltoo no tiemp, aan
kchësy meñ nii psoobty tiits ko kwte cas-
tigw. 3 ¿Lëë no tsigo, xa lë nii tyeelaa
no deelñee ksaanladzy no xtiits Dios nii
xteelaa?, con yuub Jesucrist biidniw, aan
lëë xaa nii biño xñee nii nliw. 4 Ni misme
gaa Dios bluuy nii nli kchë tiits ko worñee
beeñtsyey xaa kyalntson ni milagre, ni lëë
xaa bnee Kyalbini Ntson lo no según kwlañ
styoo xaa.

Sinak meñ kok Jesús

5 Psody Dios angly par kñabey angly lo
kislyu nii nare kwe nii xsetyaa lo do. 6 Al
contrario, leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee:
¿Cho nak mguiy parñee ksaladzyoo mguiy?
¿Ni cho nak xiñ mguiy parñee ksaloo xaa?
7 Psyablyul mguiy lo angly xisy wiñ,
per lëë xaa blisklaal, aan lëël ptee tiitspey
lo xaa parñee kñabey xaa lo kchë cos
nii psaal.
8 Kchë cos pkol ña xaa.
Ni tu cos byaaldy. Kchësyo kwyo ña
xaa. Per xtyon no natiemp nii lëdy kchë
cos no ña xaa. 9 Ndon no nii lëë Dios
psyablyu Jesús lo angly xisy wiñ. Aan por
xkyalnsaak Dios lëë xaa kuty por lëë no
porñee xkëstyoo Dios no. Lëë na lëë Dios
blisklaa xaa por kyalkuty ko.
10 Par Dios no kchësy cos ni por Dios
kwyaaw. Chakladzy xaa nii ndaly meñ tso
laañee xñabey xaa. Por ngo nii lëë Jesucrist
kwte kyalnë parñee ktsily xaa xtol meñ.
11 Kchë no siñee ptsily Jesús xtol no, tugak
nak no ksa no xaa, ni tugak kaa pxosy no.
Por ngo xtelasty Jesús tsiñee xñee xaa lo no
beetsy, 12 ni lëë gak Jesús xñee lo Dios:
Lëën kluy xtiitsoo lo betsyaa,
ni lëën kol lay lool laañee xkaal lsa meñ.
13 Lëë gak Jesús xñee:
Dios sye ksaladzyaa.

Lëë stub lugar xñee xaa:
Lëën so lo meñ nii bneetsy Dios lon.
14 Sinak nii kë pëël meñ ni no meñ cheñ,
kwë pëël Jesús ni kwyo xaa cheñ. Aan
lëë xaa kuty parñee ksyablyu xaa xaatox
nii xñabey lo kyalkuty. 15 Singo mod lëë
xaa pteelaa kchë meñ nii tugak no xtseb
kyalkuty. 16 Biijty Jesús par kuñ xaa angly
yudar, sink lëë xaa biid par kuñ xaa meñ
nii ngab lo xtiiy Abraham yudar. 17 Por
ngo nii kok xaa sinakpee meñ, parñee kak
xaa tu pxosy ndoladzy nii xsoob xtiits Dios,
tsiin ktsily xaa xtol kchësy meñ. 18 Kwte
xaa kyalnë worñee pkaal xaatox xaa. Por
ngo nii schilo kuñ xaa yudar meñ nii xkaal
xaatox.

3

Mastre non Jesús lo Moisés

1 Beetsy, lëë do pchooxaal par jkiiñ do
lo Dios. Tugak kol ksaladzy Jesús, por
lëë Dios pxaal xaa parñee kak xaa pxosy
nii kuñ lëë no yudar parñee kniladzy no
xtiits Dios. 2 Tugak psoob Jesús xtiits Dios
sinak nii psoob Moiséso. 3 Per mastre non
Jesús lo Moisés. Nako sinak tu xaa nii xsaa
yu. Mastre non xaa lo yu. 4 No xaa nii
xsaa yu, per lëë Dios xsaa kchë kchësy cos
nii no. 5 Mbëë psoob Moisés xtiits Dios.
Kop cuidad Moisés meñ nii ngab lo Dios
ni kwnee xaa nii beeñtsyey Dios despuesy.
6 Per lëë Crist, Xiñ Dios nak xaa. Chap
cuidad xaa lëë no, por nak no sinak lidzy
Dios deelñee kchosody no lo xtiits Dios.

Wxiladzy nii xnee Dios

7 Por ngo gaa nii xñee Kyalbini Ntson leñ
xkitsy Dios:
Deelñee xkëëtyag to xtiits Dios natse,
8 kuuñ jkyeesty to styoo do sinak beeñtsyey
meñ nii beeñ Dios preb worñee sit-
edy meñ tañ pidzy.
9 Siko pkaal pxusykoltoo do naa,
nikxe nii kon pxusykoltoo do kyalntson nii
beeñtsyeyaa choow iz.
10 Por ngo nii lëën blëë lo pxusykoltoo do
aan chëpaa: "Tugak këtañ xaa.
Chaklasty xaa tso xaa xnëzaa."
11 Blëën lo xaa,
aan chëpaa nii ktsiñdy xaa laañee kxiladzy
xaa.
12 Beetsy, kol kap cuent tsiin tsody cos
mal leñ styoo do, parñee kchosody to lo
xtiits Dios. 13 Kol kchoobladzy styoo xcom-
bañer do ksatyee tse, lëë ka bii xtedyo tiits,
parñee kyëtidy to ni kyabty to lo tol. 14 Por
deelñee kchosody no lo xtiits Crist axte tse
nii lëë no kety, skaa no nii jkaa Crist.
15 Kol kuy gaanoo nii xñee xkitsy Dios:
Deelñee jkëëtyag to xtiits Dios natse,
kuuñ jkyesty to styoo do sinak beeñtsyey
meñ nii pkaal Dios.
16 ¿Cho pkëëtyag xtiits Dios dyon aan
loxsye ngo beeñ klëë Dios? ¿Pe lëdy nayak
kchë meñ nii kwlii Moisés Egiptow? 17 ¿Ni
cho lo blëë gaa Dios choow iz? ¿Pe lëdy
nayak blëë xaa lo meñ nii kwloo tol? Aan
kchë meñ go kuty tañ pidzy. 18 ¿Ni cho
lo chëb Dios: "Ktsiñdy to laañee kxiladzy
to"? ¿Pe lëdy nayak lo meñ nii psoobty xtiits
xaaw? 19 Ni nli gaa nii ptsiñdy meñ go,
porñee bnilasty meñ go xtiits Dios.

4

1 Nikxe nii byaan tiits nii lëë no syëëb
laañee knee Dios kyalwxiladzy lo no, kol
tsoo ktsyeb no, por toontlaa sëëbty tu do.
2 Por sinak nii biidak xtiits Dios nii xteelaa
lo meñ go, sëëdo lo no, per pkiiñdyo lo meñ
go, porñee bnilasty meñ gow. 3 Per lëë
no nii bniladzy no xtiits Dios, lëë no jkaa
kyalwxiladzy nii xseety Dios, tsiñee xñee
xaa:
Por ngo blëën aan chëpaa nii ktsiñdy meñ
go laañee kxiladzy meñ go.
Ni lëëw na, destye tse nii lox psaa Dios
kislyu, lëë xtsiiñ xaa byal. 4 Por leñ kitsyak
nii kë xtiits Dios xñee nii tse nii kwloxo
kadzy kpidz lëë Dios pxiladzy lo tsiiñ. 5 Aan
leñ kitsy ko gak xñee nii chëb Dios:
Ktsiñdy meñ laañee kxiladzy meñ.
6 Per ndaly meñ bii chak falt jkaa kyal-
wxiladzy nii ktee Dios. Per jkaady meñ nii
klo pkëëtyag xtiits Dioso, porñee psoobty
meñ go tiits. 7 Por ngo nii lëë Dios pso stu
tse, aan natse nak tse go. Por misme Dios
kwnee lo David tsiñee pkëë David sinrii:
Deelñee xkëëtyag to xtiits Dios natse,
kuuñ jkyesty to styoo do.
8 Deelñee ndee Josué laañee nxiladzy
meñ Israel, nseejty Dios nii lëë xaa kso stu
tse nii jkaa meñ kyalwxiladzy. 9 Nare tsigo

busy kxaal Dios kyalwxiladzy lo meñ nii ngab lo xaa. 10 Por kchë meñ nii ktsiñ laañee ktee Dios kyalwxiladzy kxiladzy lo xtsiiñ sinak nii pxiladzy Dios. 11 No nii tsigo busy tsyoxko no ktsiiñ no laañee kxiladzy no, por toontlaa tso meñ nii ktsyool si ptsyool meñ nii bnilasty.

12 Porque mbañ xtiits Dios ni xñabeyo. Mastre ndoxo que lo spad, ni nxity xsyëëbo leñ xkyalmbañ no tsiin kak nyoo nii xsya styoo no ni nii no kik no. 13 Chilody jkyeetsy ni tu cos lo Dios. Kchësyo chan xaa aan lo xaa ktee no cuent.

Lëë Jesús nak pxosy nii mastre non

14 Lëë Jesús nak Xiñ Dios ni lëë xaa nak xipxosy no, por lëë xaa kwsëëb laañee xñabey Dios. Por ngo nody nii ksaan no xtiits xaa. 15 Por lëë xipxosy no jkëstyoo lëë no por xkyalmban no, por pkaal xaatox xaa sinak nii xkaal xaatox no, per beeñdy xaa tol. 16 Nder confians kol tsoo kpig no lo Tat Tios nii xkëstyoo lëë no, tsiin kuñ xaa lëë no yudar tsiñee no no kyalnë.

5

1 Lady meñ xpee pxosy nii mastre non parñee kñee xaa xcuent meñ lo Dios, ni parñee kokon xaa cos lo Dios, ni kuty xaa ma nii tsokon par xtol meñ. 2 Aan como wi pxosy xtye lo tol, chap xaa paciensy lo meñ nguey ni lo meñ nii këtañ. 3 Ni wi gaa por xtol xaa xkokon xaa cos, sinak nii xkokon xaaw por xtol meñ. 4 Ni tu cho chilody kak pxosy nii mastre non singosy, por yuub Dios xkwetsy xaa nii kako sinak nii kwtsyetsy xaa Aarón. 5 Aan singo gaa ptsyool Crist. Lëdy xaly gaa xaa kok pxosy nii mastre non, sink lëë Dios ptee tsiiñ go lo xaa, por yuub Dios chëb:

Lii nak xiñaa.
Naa bne kyalmbañ lool natse.

6 Lëë gak Dios chëb stub lugar:

Lii kak pxosy tugak,
sinak nii kok Melquisedeco.

7 Worñee biid Crist lo kislyu, nguiedzy kwnee xaa ni axte biiñ xaa lo Dios, kwnab xaa nii ndeelaa Dios xaa lo kyalkuty. Aan biñ Dios xtiits xaa, porñee nsoob tiits xaa. 8 Nikxe Xiñ Dios nak Crist, pseedy xaa, psoob xaa tiits por kchë kyalmban nii kwtedy xaa. 9 Aan como psoob xaa xtiits Dios, lëë xaa byak xaa nii xteelaa kchë meñ nii xsoob xtiits Dios lo tol. 10 Lëë Dios pso xaa nak xaa pxosy nii mastre non, sinak nii kok Melquisedeco.

Ndox kchooxso no lo xtiits Dios

11 Ndaly nii no kniiy noo lo do, per ngano, por chaklasty to kyeñ dow. 12 Nchilol nyak to maestre, per bii chak falt kseedy to xtiits Dios. Mban do, nidzy sye ki do, chilody kaw do. 13 Kchë xaa nii chi nidzy nak sinak xaa wiñ nii bii chadzy, por karty kyuumbey xaa xtiits Dios. 14 Par xaa kol nak kyat, por nanle xaa pe cos buen ni pe cos mal.

6

1 Nody nii kpikche kseedy no xtiits Dios nii pkëëtyag no worñee bniladzy no stub, por bluuyle noo cho nak Crist, ni bluuyle noo nii no nii ksaan do tol ni no nii kniladzy to Dios. 2 Ni bluuyle gaa noo xa nak kyalwchobnis, ni bluuyle noo penak xob meñ ña kik xcombañer, ni bluuyle noo nii spañ meñ kuty, ni bluuyle noo nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. 3 Deelñee snee Dios tiits, lëë no kseedyre tiits xaa.

4 Por kchë meñ nii kwsëëble lo bini ni nanle xa nak kyalnsaak nii xnee Dios ni kwaal Kyalbini Ntson, 5 ni kchë meñ nii pkëëtyagle xtiits ntson Dios ni nanle xa nak xkyalwnabey Dios nii nare kiid, 6 deelñee kchooxso styoo meñ go, chilodre kpikche styoo meñ go lo Dios, por lëë meñ go nojkëë Crist lo crusy stub, aan xkwii meñ go xkyalto xaa. 7 Nak meñ go sinak lyu nii xkyëb nis kyo. Deelñee chak pni nii xñaa lo kwaa go, chuuñlay Dioso, 8 per deelñee yakitsy sye ni pel kizh xroob low, ni tu pa xkiiñdyo. Lëë Dios ktsiibteew aan lëë kyalo lëëw tsek.

Nii këmbëës no

9 Per nikxe xñee noo lo do sinrii, beetsy, ndonle noo nii lëë do jkaa kyalnsaak nii xkaa meñ nii xtyelaa. 10 Por buen Dios. Xnitylasty xaa kyalnsaak nii beeñtsyey do ni xnitylasty xaa xa pkëstyoo do betsy no nii xniladzy xtiits xaa worñee beeñ do xaa yudar, ni tugak kaa bii chuuñtsyey dow. 11 Per chakladzy noo nii iip kchooxsody

styoo do parñee jkaa do kchë nii këmbës do.
12 Ktsyaabty to, sink kol kak sinak xaa nii
xniladzy ni chap paciensy, por lëë xaa go
xkaa nii psaan Dios tiits.
13 Por worñee psaan Dios tiits lo Abra-
ham, misme por lëë Dios pkon Dios, por
kintre por cho stu xaa jkon xaa. Chëb
xaa: 14 "Naa kuuñlay lii ni naa kuuñ ktyaly
xtiiyoo." 15 Aan kop Abraham paciensy,
kwlës xaa. Por ngo kwaa xaa nii chëb
Dios. 16 Tsiñee xkon meñ, xkon meñ por
tu xaa nii mastre non lo meñ. Por ngo
kchë meñ xniladzyo. 17 Ni por ngo gaa
pkon Dios lëë lo xaa nii psaan xaa xtiits
xaa, parñee nyan meñ nii nli xñee xaa, nii
suñ xaaw cumplir. Ktsëëdy xaaw. 18 Psaan
Dios tiits ni pkon xaa lëë xaa, aan por
chop cos ko chilody jkëëti Dios. Ni ngo
gaa xchoobladzy styoo no kchë no siñee
lëësy xaa xsaladzy no ni këmbëës no kak
cumplir nii kwnee xaa. 19-20 Lëë kyal-
wsaladzy re chakni xkyalmbañ no, sinak
kiib nii xlaady kpische barkw. Lëë Jesús
nak xkyalwsaladzy no aan klo xaa kwsëëb
lidzy Dios kpaa. Por ngo nii lëë xaa byak
pxosy nii mastre non tugak, sinak nii kok
Melquisedec pxosy.

7

Lëë Jesús nak sinak Melquisedec

1 Lëë Melquisedec re kok rey leñ kyedzy
Salem ni lëë xaa kok pxosy lo Tat Tios.
Worñee kwey Abraham lo tily aan beeñ
xaa gan lo kchë rey, lëë Melquisedec kuk-
tsiilnëz xaa ni beeñlay xaa, 2 aan ptee Abra-
ham diesme lo xaa. Lo kchë nii beeñ Abra-
ham gan lo tily kwtob xaaw. (Rey nii buen
nak lë Melquisedec. Lëë Salem laañee kok
xaa rey nak sinak nii xñee ñe laañee kindy
tily ni kwloolë gak meñ xaa rey nii xyubty
tily.) 3 Chak yejty pxosy xaa ni xñaa xaa
ni pxusykoltoo gaa xaa, ni chak yejty pa
wor koly xaa ni pa wor kuty xaa. Nak xaa
sinak Xiñ Dios. Tugak nak xaa pxosy, iip
ktsyëëdy xaa.
4 Kol kuy gaanoo nii tu xaa non nak
Melquisedec, por yuub pxusykoltoo no
Abraham kwseñ nii beeñ gan lo kchë rey
par ktee xaa diesme lo Melquisedec. 5 Lo
xley Moisés xñee nii lëë pxosy nii sëëd lo
xtiiy Leví no ktop diesme lo xaa kyedzy,
nikxe xaa wlidzy xaa ni nikxe lo xtiiyak
Abraham sëëd xaa. 6 Per nikxe lëdy lo
xtiiy Leví sëëd Melquisedec, lëë xaa kwaa
xdiesme Abraham nii kwaa xtiits Dios.
Aan beeñlay Melquisedec Abraham. 7 Ni ni
tu cho chiloody kaa jka nii mastre non xaa
nii chuuñlay, que xaa nii chak lay. 8 Xaa
lo kislyu nii chety xkaa xdiesme no, per
lëë Melquisedec, xñee xkitsy Dios nii bii
mbañ xaa. 9 Ni schiloo gaa kñee no nii wi
Leví ni kchë pxosy nii sëëd lo xtiiy xaa nii
xtop diesme nina kwtiixo lo Melquisedec
worñee kwtiix Abrahamo. 10 Por lady
Abraham bii no Leví worñee kuktsiilnëz
Melquisedec Abraham. Karty kaly xaa.
11 Por pxosy nii sëëd lo xtiiy Aarón
kwaa meñ Israel ley. (Lo xtiiy Leví pkab
Aarón.) Deelñee ley go nyuuñ buen meñ,
penak tsigo nii psody Dios tu pxosy nii
nak sinak xaa nii sëëd lo xtiiy Aarón, sink
precisypee pso xaa tu pxosy nii nak sinak
Melquisedec. 12 Porñee tsiñee xtsyëë pxosy,
wi ley xtsyëë, 13 aan lëë Jesucrist gon, xñee
xkitsy Dios nii stu lo xtiiy meñ Israel sëëd
xaa. Ni tu xaa lidzy xaa karty kak pxosy.
14 Ni ndon gaa no nii lo xtiiy Judá sëëd Jesús,
aan pseejty Moisés tiiy re worñee pseety
xaa pxosy.
15 Ni nyoo gaa xa nak nrii, por lëë pxosy
kub nii xso Dios nak sinak Melquisedec,
16 por nakty xaa pxosy porñee sëëd xaa lo
tiiy nii xñee ley, sink lëëw nak por xkyalwn-
abey xaa ni xkyalmbañ xaa nii nitylody.
17 Sinrii xñee Dios tsiñee xseety Dios xaa:
Lii kak pxosy tugak,
sinak nii kok Melquisedeco.
18 Singo mod lëë ley nii biid klo byaan-
ladzy porñee mbano ni pa xkiiñdyo, 19 por
ni tu pe psolidy xley Moisés. Aan xlugaro
byaan tu xaa nii mastre buen. Por lëë xaa,
lëë no kpig lo Dios.
20 Aan pkon Dios lëë worñee pso Dios
xaa. Lëë worñee pso los demasy pxosy, ni
tu cho pkondy xaa, 21 per tsi lëë Dios pso
Jesús, xñee xkitsy Dios:
Lëë Dios pkon lëë aan ktsëëdy xaa lo tiits nii
xñee xaa:
"Lii kak pxosy tugak."
22 Por ngo lëë Jesús biid kyeeñ cumplir
xtiits Dios aan mastre mbëë nii beeñtsyey

xaa que nii beeñtsyey xley Moisés. 23 Ndaly
pxosy kwyo porñee masyke chety xaa, pti-
iydy xaa tugak. 24 Per lëë Jesús, chejty xaa.
Por ngo, tugak nak xaa pxosy. 25 Ni por
ngo nii tugak xteelaa xaa meñ nii xpig lo
Dios, porñee tugak mbañ xaa par kñab xaa
lo Dios por kchë meñ.
26 Lëë Jesús nak pxosy nii xkiiñ no.
Chuuñtsyey xaa nii xyo styoo Dios, ni nody
xtol xaa. Xtsiil lsady xaa ngoptol, ni mastre
gaa klaa xaa lo kpaa. 27 Nakty xaa sinak
kchë pxosy nii klo xkokon ma lo Dios por
xtol ksatyee tse, ni por xtol meñ. Por tugak
vuelt kwyokon xaa lo Dios yuub xaa. 28 Lëë
xley Moisés xso xaa nii no gak xtol chak
pxosy. Per despuesy re ley biid xtiits Dios
nii kwnee nii lëë xaa pso xiñ xaa nii nody
xtol kak pxosy tugak.

8

Lëë Jesús nak xipxosy no

1 Per mastre precisy kaknan do nii lëë
xaa nii nak xipxosy no sob kwi Dios leñ
kpaa, 2 aan lëë xaa nak pxosy lo pkoog nii
psaa Dios. Psaady chol meño.
3 Kchë pxosy nii mastre non xso par
kokon xaa cos, ni kuty xaa ma nii tsokon.
Por ngo, wi Crist no nii kokon. 4 Deelñee
nsyo xaa lo kislyu, ni nyakty xaa pxosy, por
no pxosy nii xkokon kchë nii xñabey xley
Moisés. 5 Per nak kchë nii chuuñtsyey px-
osy ko sinak xmalë nii chak leñ kpaa. Ndon
no nii nako sinak tu malë, por worñee nsaa
Moisés pkoog, chëb Dios lo xaa: "Buy, aan
psaaw sinak nyaa nii bluyaa lool kik kiy."
6 Per mastre buen tsiiñ nii chuuñtsyey xipx-
osy no, por lëë xaa xtsig meñ lo Dios, aan
lëë Dios chëb nii singo kuuñtsyey xaa.
7 Deelñee nyak tubli tiits nii pxaal Dios
lo Moisés, nguiiñdy nii nxaal Dios xtiits
stub. 8 Per kon Dios nii pchilody nyuñ meñ
cumplir xley Moisés. Por ngo lëë Dios chëb:
Sitsib tse nii lëën kxal tiits kub lo meñ Israel
ni lo meñ Judá.
9 Kaktyo sinak tiits nii psanaa lo px-
osykoltoo meñ go,
tse nii kwlin xaa xtañ meñ Egipto.
Aan como psoobty xaa tiits,
lëë xaa psanaa.
10 Sinrii kak tiits nii ksanaa lo meñ Israel
tsiñee lëë tse go tsitsiñ:
Leñ kik meñ go jkën xtitsaa,
ni leñ styoo meñ go kono.
Tsigo naa kak xDios meñ go,
ni lëë meñ go kak meñ tu kyedzyaa.
11 Jkiiñtre nii kuuñ kseedy lsa meñ xcom-
bañer,
parñee kyuumbey meñ naa,
por kchë meñ kyuumbey naa,
destye xaa wiñ axte xaa kol.
12 Naa ktsily xtol meñ go
aan tsitsibtre tse nii ksaladzyaa xtol
meñ go.
13 Tsiñee xñee Dios nii lëë xaa kxaal
tu tiits kub, nyoo nii lëë nii pxaal xaa
klo kwyox, aan klyëëdre lëë nii kwyox ko
kpichee.

9

Ktoo nii sob kpaa ni ktoo nii sob lo kislyu

1 Lëë xley Moisés kwnabey xa kak lay,
per leñ ktoo nii sob lo kislyu rew. 2 Chop
leñ ktoo kwyo. Laañee ntson pcholë tu
leño. Siko kwsob candilier ni kwso mezh
nii kwtsib kyaxtily nii naklay. 3 Kwë tu
ladx ngol leñ ktoo, aan xitsy ko kwyo stu
laañee pcholë "laañee mastre ntson". 4 Siko
kwsob psiñ kox yaal nii nyaa con or, ni siko
pxoob caj nii ptyëëb or tyub lady. Leñ caj
ko kwyotsey tu candy or. Leñ candy or go
kwyotsey kyaxtily nii lë maná, ni leñ caj ko
kwyotsey xvar Aarón nii pkëpeñ, ni leeñgo
kwyotsey kyo nii kë xley Moisés. 5 Lady
caj ko sob xangly Dios, aan con xikw angly
ntse chu caj ko. Per chilody kñee noo dyon
xa nakpee kchë cos ko nina.
6 Singo nyaa ktoo go, aan kety kety
kwsëëb pxosy leeñgo par kxixkwaa xaa nii
xkiiñ tsiñee kool xaa lay. 7 Per lëë stu
leño xaktyee pxosy nii mastre non xsyëëb
tu vuelt leñ iz, aan choy xaa xcheñ ma
parñee kokon xaaw por xtol xaa ni por tol
nii xyeñdy meñ kyedzy chuuñtsyey. 8 Nu
lëë Kyalbini Ntson xluuy lo no nii kwyo
tu laañee kok lay lo Dios, per pchilody
nsyëëb meñ laañee mastre ntson. 9 Kchë
ngo xluuy lo no natiemp nii kchë cos ni ma
nii chokon lo Dios siko, xkolidyo kik kchë
meñ nii xkokono lo Dios. 10 Nii xtyaawsye
ni nii xtyoowsye nak kchë cos ko. Ladysye

meñ chuuñ nyëw. Lëëw jkiiñ axte nii ktsëë Dios cos. 11 Per lëë Crist biidle, aan lëë xaa nak pxosy nii mastre non. Ña xaa no kchë cos buen nii nare kak. Mastre ngui ktoo nii nak xaa pxosy. Psaady chol meñ lo kislyu rew ni sobtyo lo kislyu. 12 Lëë Crist kwsëëb leñ ktoo go, per kwsëëbty xaa par kokon xaa xcheñ mëkwxiily ni xcheñ becerr, sink lëë xaa kwlookon xcheñ xaa. Tu vueltak kwsëëb xaa, aan lëë xaa pteelaa lëë no kaazhkaa. 13 Nli nii lëë xcheñ chiv, ni xcheñ yosy, ni lëë xkiti nii chek becerr lo pkoog, xchob lady meñ par kuuñ nyëw meñ. 14 Deelñee chuuñ nyë kchë ngo meñ, ¿pe toodyxe xcheñ Crist tsigo? Porque por Kyalbini Ntson lëë xaa kwyokon lo Dios. Kwyody xtol xaa, ni lëë xcheñ xaa chuuñ nyë xkyalcheñ no, parñee kchilo jkiiñ no lo Tat Tios mbañ.

15 Por ngo lëë Jesucrist biidni tiits kub nii pxaal Dios. Lëë xaa kuty parñee kteelaa xaa meñ nii kwtsyetsy Dios. Ptsily xaa tol nii beeñtsyey meñ worñee kwnabey xley Moisés, parñee jkaa meñ nii knee Dios. 16 Aan parñee kak non tu testament, no nii kak ndoon nii lëë xaa nii psaano kutyle. 17 Pa nondy testament deelñee bii mbañ xaa nii psaano. Axte nii chety xaa lëëw chak non. 18 Por ngo nii pxee cheñ worñee pxaal Dios xtiits lo Moisés. 19 Lëë Moisés blab xley Dios lo meñ kyedzy. Loxsye ngo lëë xaa kwseñ tublë kits lady mëkwxiily ni tublë yag nii lë hisopo, lëëw pkadz xaa lo xcheñ becerr ni lo xcheñ chiv nii nots nis, aan lëëw pchoon xaa lady libre nii kë ley ni lady meñ. 20 Aan lëë xaa chëb lo meñ: “Lëë cheñ re xluuy nii no nii ksoob to xtiits Dios.” 21 Lëë gak Moisés pchoon cheñ lady ktoo ni lady kchë cos nii jkiiñ leeñgo. 22 Lëë ley xñabey nii casy kchë cos kak nyë con cheñ ni lëë ley xñee nii kpildy tol deelñee kxeedy cheñ.

Xcheñ Crist nii xtsily tol

23 Kchë cos ko pkiiñ parñee kak nyoo kchë nii chak leñ kpaa. Per nikxe cos nii chak leñ kpaaw, xkiiño nii tsokon cos nii mastre mbëë. 24 Por kwsëëbty Crist leñ ktoo nii psaa chol meñ, por lika tu xmalë ktoo nii sob kpaa nak ktoo go. Sink mer kpaa kwsëëb Crist, par kchoo xaa xfavor no lo Dios. 25 Cad iz xsyëëb xipxosy meñ Israel nii mastre non laañee mastre ntson par kokon xaa xcheñ ma. Per lëë Crist gon kwyokondy xaa ndaly vuelt. 26 Por deelñee nyako singo, no nii nyety xaa ndaly vuelt destye nii kwche kislyu. Per lëë na nii lëë wor kutsiñ, lëë Crist biid tu vueltak, aan lëë xaa kuty parñee kpily xtol meñ. 27 Singo gak kaa tu vueltak kety meñ. Loxsye ngo lëë Dios kuñ kyalxtisy. 28 Singo gak Crist, tu vueltak kuty xaa parñee ktsily xaa xtol meñ. Lëë xaa kiid stub, per ktsildre xaa tol, sink lëë xaa kteelaa meñ nii këmbës xaa.

10

1 Kok xley Moisés sinak xmalë cos buen nii nare kiid. Koktyo sinakpee cos. Por ngo chilody kuuñ buen ley meñ nii xkokon cos lo Dios iz con iz. 2 Deelñee nchilo ley nyuuñ bueno meñ, nyokontre kchë nii chokon. Por tsiñee lox nyak nyë xaa nii xkokon cos ko, nyodre xtol xaa. 3 Per xaktyee parñee ksaladzy meñ xtol cad iz xkiiñ kchë nii chokon go, 4 por chilody xcheñ yosy ni xcheñ chiv ktsily tol.

5 Por ngo, worñee lëë Crist kwlañche lo kislyu, chëb xaa lo Dios:

Chaklastyoo xcheñ ma ni chaklastyoo nii
tsokon cos lool,
sink lëël pxixkwaa xcuerpaa.
6 Xyody styool nii chek ma kuty lool,
ni chety ma par kpily tol.
7 Tsigo chëpaa:
“Lëën syely, Tat Tios, parñee kuuñtsyeyaa
nii chakladzyoo.
Leñ kitsy nii kë xtiitsoo kë nii singo
kuuñtsyeyaa.”

8 Klo xñee xaa nii xyody styoo Dios nii kety ma ni tsek ma par kpily tol, nikxe nii lëë ley xñabey kak kchë ngo. 9 Loxsye ngo xñee xaa: “Lëën syely, Tat Tios, parñee kuñaa nii chakladzyoo.” Singo mod lëë Dios ptichee kchë nii chokon aan lëë xaa psaan nii tsokon Crist. 10 Lëë Dios beeñ nyë lëë no porñee lëë Crist beeñtsyey nii chakladzy Dios worñee tu vueltak kwlookon xaa yuub xcuerp xaa.

11 Kchë pxosy Israel chool lay ksatyee tse ni xkokon xaa ma ndaly vuelt, nikxe nii xtsildy kchë ngo xtol meñ. 12 Lëë Crist, yuub xaa kwyokon parñee ktsily xaa xtol

meñ kaazhkaa, aan loxsye ngo lëë xaa kwsob kwi Dios nëzli. 13 Siko sob mbës xaa
axte nii kñabey xaa lo kchë xaa nii xlëë lo
xaa. 14 Por tu vueltak kwyokon xaa parñee
kyak buen kchë meñ nii kwle Dios. 15 Aan
lëë Kyalbini Ntson xñee nii nli xtiits Dios
tsiñee chëb xaa:
16 Sinrii kak tiits nii ksanaa lo meñ Israel
tsiñee lëë tse go tsitsiñ:
Leñ styoo meñ kon xtitsaa,
ni leñ kik meñ jkëno.
17 Ni tsitsiñtre tse nii ksaladzyaa xtol meñ
ni xkyalntseeb meñ.
18 Singo tsigo busy, tsiñee xpily tol,
xkiiñtre nii tsokon pe stu cos par kpilyo.

No nii kpig no lo Dios

19 Por ngo, beetsy, schilo syëëb no lo
pkoog ntson nder confians por cheñ nii
pxee Jesucrist. 20 No nii syeeñ no nëz kub
nii pxaly xaa worñee pchos xaa ladx nii
kë leñ ktoo. Misme lëë xaa nak nëz ko.
21 Lëë Jesús nak xipxosy no. Lëë xaa xñabey
lidzy Dios kpaa. 22 Por ngo no nii tyub
styoo no kpig no lo Dios ni tyub styoo no
kniladzy no, por lëë xaa beeñ nyë styoo
no parñee tsodre xtol no, ni lëë xcueerp
kaa no kwyadx lo nis nyë. 23 Ksaandy no
nii xniladzy no, ni jkandy no kik no, por
lëë Dios kuñ cumplir tiits nii psaan xaa lo
no. 24 No nii kuuñ lsa no lëë no yudar
parñee tso kyalwkëstyoo leñ styoo no ni
kuuñ no kyalbuen. 25 Kuuñtsyeeydy no si
chuuñtsyey xaa nii xkaal lsady tsiñee xkaal
lsa no, sink kol tsoo kchoobladzy lsa no
styoo xcombañer no, por lëë tse nii kuñ
Dios kyalxtisy mer tsitsiñ.
26 Per deelñee tsiinpee kuuñ no tol, aan
xyuumbey no tiitsli, kintre pe cos tsokon
par kpily xtol no. 27 Xaktyee kyalxtisy ni
ki nii ksaay xaa nii xlëë lo Dios xyaan.
28 Tsiñee xsaldy tu xaa xley Moisés, aan no
chop o tson testigw nii xñee nliw, kintre
pere, lëë xaa go chety. 29 ¿Pe toodyxe tsigo
ntseeb castigw nii tedy xaa nii xsyubniy
Xiñ Dios ni xpixladzy cheñ nii pxee xaa, ni
xko falt lo xKyalbini Dios nii xkëstyoo meñ?
Lëë cheñ go xluuy nii lëë xtiits Dios kok
cumplir ni lëëw chuuñ nyë meñ. 30 Ndon
no nii lëë Dios chëb: “Naa xyal ksaksi,
ni naa kizh.” Ni lëë gak xaa chëb: “Naa
kuñ xkyalxtisy meñ tu kyedzyaa.” 31 ¡Tirak
ntseeb kyab ñe ña Tat Tios nii mbañ!
32 Per kol ksaladzy tiemp worñee kal
byaabini lo do. Pxekw to kchë kyalnë nii
kwteedy to. 33 No lo do kwëntseeb meñ,
ni no do kwtiñ meñ leñ kyedzy, ni no gaa
to kwtee xkyalnë xaa nii mban kwtedy.
34 Pkëstyoo do xaa nii kwyo skiib, ni axte ble
do worñee bla meñ nii chap to porñee nan
do nii mastre mbëë nii jkaa do leñ kpaa,
ni tsitsiñdy tse nii nitylow. 35 Ksaandy
to xkyalwniladzy to, porque por lëëw lëë
do jkaa tu kyalnsaak. 36 No nii nguiedzy
kak to lo kyalnë parñee kuuñtsyey do nii
chakladzy Dios tsiin jkaa do nii kneetsy
xaa. 37 Por leñ xkitsy xaa xñee:
Klyëëdre lëë xaa nii no kiid kiid.
Klyëëdre xaa.
38 Por kyalwniladzy lëë xaa nii buen kpañ,
per deelñee kpikche styoo xaa,
kledyaa lo xaa.
39 Per nakty no xaa nii xpikche styoo ni
xkyëtañ, sink xaa nii xniladzy xtiits Dios ni
xaa nii xteelaa xkyalmbañ nak no.

11

Kyalwniladzy

1 Deelñee xniladzy no xtiits Dios, no nii
kyëmbëës no nii kneetsy xaa. Nikxe nii
xtyondy now, per ndon no nii now. 2 Beeñ
pxusykoltoo no gan porñee bniladzy xaa
xtiits Dios.
3 Porñee xniladzy no xtiits Dios, ngo nii
ndon no nii con xtiits sye Dios psaa xaa
kislyu, ni por ngo nii ni tu cos nii xtyon no
natiemp kwyaady con cos nii nyoo.
4 Porñee bniladzy Abel, ngo nii mastre
mbëë nii kwlookon xaa lo Dios que nii
kwlookon Caín. Por ngo buen xaa lo Dios,
ni por ngo kwnaasy Dios nii kwlookon xaa.
Nikxe kutyle Abel, per lëë xaa bii chakyety,
porñee bniladzy xaa.
5 Porñee bniladzy Enoc, ngo nii kujty xaa,
sink mbañ xaa sey xaa, aan ptsildy meñ
xaa porñee lëë Dios byoy xaa. Ni xñee
gaa leñ xkitsy Dios nii antes nii nyey Enoc,
beeñ ksak xaa Dios. 6 Per chilody gon kuuñ
ksak no Dios deelñee xnilasty no xtiits xaa,
por parñee kpig no lo Dios no nii kniladzy

no nii no xaa ni no nii kniladzy no nii chuuñ ksak xaa meñ nii xpig lo xaa.

7 Porñee bniladzy Noé, ngo nii tsiñee lëë Dios chëb nii lëë cos nii nyoody kak, psoob xaa tiits ni lëë xaa psaa tu barkw parñee telaa meñ lidzy xaa. Porñee bniladzy xaa, ngo nii pkëëkiy xaa meñ nii nche lo kislyu, aan lëë Dios ptee xkyalnsaak lo xaa porñee bniladzy xaa xtiits Dios.

8 Porñee bniladzy Abraham, ngo nii psoob xaa tiits worñee lëë Dios kwtsyetsy xaa, aan lëë xaa pchoo par tsi xaa tañ nii ktee Dios lo xaa. Ni nandy xaa dyon pa si xaa worñee pchoo xaa xtañ xaa. 9 Porñee bniladzy Abraham, ngo nii kwyo xaa tañ nii chëb Dios lo xaa sinak cho meñ sit. Leñ yuladx kwyo xaa. Singo gak kwyo Isaac ni Jacob porñee Dios chëbo lo xaa. 10 Kwëmbës Abraham kyedzy nii nxity ndeeñ xcimient nii ksaa Dios.

11 Porñee bniladzy Sara, ngo nii nikxe kol me par kap me mëëd, lëë me kop tu mëëd, porñee bniladzy me nii suñ Dios cumplir xtiits. 12 Por ngo, nikxe nii lëë xtse Abraham psal, tir ptyaly meñ lidzy xaa sinak nii xtyaly mëly nii no leñ kpaa ni sinak nii xtyaly yuzh nii nche chu nistoo aan chilody jkabo.

13 Kchë xaa go kuty aan kwaady xaa nii chëb Dios, per como bniladzy xaa xtiits Dios, lëëw kon sit xaa. Por ngo chëb xaa nii nak xaa sinak xaa sit nii sitedy lo kislyu re. 14 Kchë xaa nii xñee singo nyoo nii lëë xaa bii no kyub xkyedzy xaa. 15 Deelñee nsaladzy xaa tañ nii pchoo xaa, nchilopee mbikche xaa siko. 16 Per tu tañ nii mastre mbëë kokladzy xaa, tañ nii nche leñ kpaa. Por ngo xtelasty Dios nak xDios xaa, por psaal Dios tu kyedzy laañee ktsiñ xaa.

17 Porñee bniladzy Abraham, ngo nii worñee beeñ Dios xaa preb, kuni xaa Isaac par kety Isaac. Tyub styoo xaa ngookon xaa xiñ tusy xaa lo Dios, nikxe nii Diosak chëb lo xaa: 18 "Por Isaac lëë xiñoo ktyaly." 19 Per byeñ Abraham nii schilo kuuñ kpañ Dios meñ kuty. Por ngo lëë Abraham pkaa xiñgan stub.

20 Porñee bniladzy Isaac, ngo nii lëë xaa chëb nii lëë Jacob ni lëë Esaú jkaa kyalnsaak.

21 Porñee bniladzy Jacob, ngo nii worñee lëë xaa no nëz kyalkuty, beeñlay xaa xiñ José, ni lëë xaa ptee skizh lo Dios kwseñ punt xbaston xaa.

22 Porñee bniladzy José, ngo nii worñee lëë xaa mer kety chëb xaa nii lëë meñ Israel kchoo leñ kyedzy Egipto, ni lëë xaa psaan kazh tiits xa kuñ meñ xtsit xaa.

23 Porñee bniladzy pxosy Moisés, ngo nii worñee koly Moisés kwloolan xaa Moisés tson mëë, porñee kon xaa nii tu mëëd ngui nak Moisés, aan ptsyebty xaa, nikxe kwnabey rey nii no kety kchë mëëdpkiy.

24 Ni porñee bniladzy kaa Moisés, ngo nii kwnëdy xaa ncholë xaa xiñgan xiñtsyaap rey Egipto worñee lëë xaa kwroob, 25 sink lëë xaa kwlokyeñ te xaa kyalnë ksa xaa meñ nii ngab lo Dios, lëjty nii mbëë te xaa xisy wiñ aan kyab xaa lo tol. 26 Kwxaak xaa nii mastre mbëë te xaa kyalto por Crist, que nii kap xaa kchë cos non nii no Egipto, porñee tugak psaladzy xaa nii ktee Dios lo xaa.

27 Porñee bniladzy Moisés, ngo nii ptsyebty xaa rey aan lëë xaa pchoo xtañ meñ Egipto. Tubli kwyo kik xaa, soot na kon xaa Dios nii nyoody. 28 Porñee bniladzy Moisés, ngo nii kwnabey xaa kety mëkwxiily ni kwnabey xaa kchoon xcheñ ma chu puert, parñee jkaaldy xangly kyalkuty ni tu xiñgan klo meñ Israel.

29 Porñee bniladzy meñ Israel, ngo nii kwtekë xaa Nistoo Nixñë sinak nyak tu laa mbidzy, aan tsiñee lëë xaa Egipto kokladzy wi ndyekë, kchë xaa kuty.

30 Porñee bniladzy xaa Israel, ngo nii byab pyedzy nii ntse kyako kyedzy Jericó tse nii kwloxo kadzy kpidz nii no kyoogwni meñ Israelo. 31 Ni porñee bniladzy kwnaa yox nii lë Rahab, kujty me ksa me meñ nii psoobty xtiits Dios, porñee ptee me laa kwlës xaa Israel nii kukleetsy tañ go.

32 ¿Pe cos kniyraa lo do dyon? Kyobty ksetyaa Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, ni profet. 33 Porñee bniladzy kchë xaa go, ngo nii beeñ xaa gan kyedzy, ni beeñ xaa kyalxtisy, ni kwaa xaa nii chëb Dios, ni ptse xaa chuw mëëtsy. 34 Psuuy xaa bëly ngol, ni kwtelaa nyety xaa lo spad. Kwlii xaa kyalndaan lo kyalmban, aan beeñ xaa gan lo meñ sit nii ptilyni

xaa. 35 No kwnaa nii kuty meñ lidzy aan lëë
xaa bikche pañ.
No gaa xaa mban kuty. Kwnëdy xaa
ndyelaa xaa parñee kpañ xaa lo stu kislyu.
36 No gaa xaa kwte kyalto, ni kwaa golp, ni
no xaa kwëtuu con caden, ni kwyo skiib.
37 Kuty xaa lo kyo. Kwchug xaa groltyee.
Kuty xaa lo spad. Nëz re nëz rek kunsë
xaa nakw xaa kidy mëkwxiilysye ni kidy
chivsye. Prob xaa, kwyo xaa kyalnë, ni
mban kwtedy xaa. 38 Kukaldy nii nyiid xaa
go lo kislyu. Kunsë xaa tañ pidzy ni kiy, ni
kwyo xaa cuev ni leñ kyeech nii ndeeñ lo
kislyu.
39 Nikxe beeñ xaa gan porñee bniladzy
xaa xtiits Dios, kwaady xaa nii chëb Dios,
40 por lëë Dios psaladzy lëë no, aan lëë
xaa psaan nii kyak tublidy xaa go deelñee
kindy no.

12

Jesúsye no nii ksaladzy no

1 No nii kniladzy no xtiits Dios sinak
bniladzy kchë xaa gow, ni no nii ktichee
no nii xlyë lo no, ni ksaan no tol nii xlaady
lëë no, aan lyo no corr parñee kyo no par
delanty. 2 Jesúsye kol tsoo ksaladzy no,
porque por lëë xaa xniladzy no xtiits Dios.
Mban kwtedy Jesús lo crusy, per psaldy
xaa kyalto nii kuty xaa singo mod, porñee
nan xaa nii loxsye tedy kyalnë lëë xaa kle,
aan lëë xaa kwsob kwi Dios nëzli laañee
xñabey Dios.
3 Kol ksaladzy kchë kyalnë nii pteedy xaa
ngoptol Jesús, aan ktsagty to ni kchooxsody
styoo do. 4 Por karty kuty meñ do porñee
xyody tol styoo do. 5 Aan lëë do bnityladzy
xtiits Dios nii xñee:
Xiñ, ksyablyudyoo xtiits Dios tsiñee kñee
xaa lool,
ni kchooksody styool tsiñee këntseeb xaa
lool.
6 Por lo xaa nii xkëstyoo Dios xñee xaa,
ni lo xaa nii nak xiñ xaa chak ntseeb xaa.
7 Kol kxekw castigw nii kteedy Dios to
parñee kak nyoo nii xiñ Dios nak to. ¿Pe
no xaa nii xñeedy lo xiñ nayak? 8 Deelñee
chak ntseebty Dios lo do sinak nii chak
ntseeb tu xaa lo xiñ, lëdy mer xiñ Dios nak
to. 9 Worñee kok no xaa wiñ, kok ntseeb
pxosy no lo no aan psal no xaa. ¿Penak
tsigo nii ksaldy no Tat Tios parñee jkaa no
kyalmbañ? 10 Kwëntseeb pxosy no lo no
porñee kwxaak xaa nii bueno, nikxe nii
xtsedy kpañ no lo kislyu re. Per lëë Dios
chak ntseeb xaa lo no parñee kuñ xaa lëë
no yudar kak no sinak xaa. 11 Nli nii xyody
castigw styoo no tsiñee xtyeedy now, por
nëw. Per deelñee kseedy no, mbëë kyo
styoo no.

Ntseeb nii ksaldy no xtiits Dios

12 Por ngo no nii jkaa ña do fuersy, ni
no nii jkyedzy niy do. 13 Ni kol kyub tu
nëz tubli tsiin kyak niy do nii tublidy aan
kpikchedre kyeecho.
14 Kol ktee nii mbëë kpañ do kchë xcom-
bañer do, ni kol ksaan xtol do. Por deelñee
ksaandy tow, kandy to Tat Tios. 15 Kol kap
cuent parñee ni tu do kyaaldy, sink kchë do
jkaa xkyalnsaak Dios. Ni kyubty to tily, por
xkëëtañ xaa nii xyub tily meñ. 16 Tsonidy to
stu mguiy o stuu gaa kwnaa, ni ksyablyudy
to xtiits Dios, por singo beeñtsyey Esaú. Por
tu niskwaansye pto xaa kchë nii chigal xaa
porñee nak xaa mëëd klo. 17 Ni nan gaa to
nii tsiñee kokladzy Esaú nii nyuuñlay pxosy
xaa xaa, pchilodrew. Aan nikxe biiñ Esaú,
pchilodre mbily nii beeñtsyey xaa.
18 Bigty to chex kiy nii noyek, ni laañee
nguey, ni laañee xpi medox, sinak big
meñ Israel. 19 Ni biñdy to xbi trompet, ni
biñdy to tsiy Dios. Kchë xaa nii biñ tsiy
Dios kwnab xaa nii kñeedre Dios lo xaa.
20 Porñee pxekwty xaa nguëtyag xaa nii
kwnabey Dios tsiñee chëb xaa: “No nii kety
ma o meñ gaa nii kso niy chex kiy re con
kyo.” 21 Ntseeb kok kchë nii kon Moisés.
Por ngo chëb xaa: “Xisyaa tseb.”
22 Per lëë do, chex kiy nii lë Sión big to,
ni xkyedzy Tat Tios big to. Lëë kyedzy ko
nak Jerusalén nii nche kpaa. Ni lo kchë
angly nii ncheyool lay lo Dios big to. 23 Ni
lëë do big lo kchë xiñ Dios nii ngab kpaa.
Big to lo Dios nii chuñ kyalxtisy lo kchësy
meñ, ni lëë do big lo xkyalbini xaa nii beeñ
buen Dios. 24 Ni lëë do big lo Jesús nii xchoo
xfavor meñ lo Dios, ni lëë do big lo xcheñ
xaa nii chuuñ nyë lëë no, ni mastre gaa non
xcheñ xaa lo xcheñ Abel.
25 Por ngo kol kap cuent parñee ksal do
xaa nii xñee lo no. Por kwtelaady meñ nii

psaldy Dios worñee kwnee xaa lo kislyu re,
ni lëë gaa no, telaady no deelñee ksaldy no
xtiits xaa nii xñee lo no destye kpaa. 26 Beeñ
kxisy tsiy Dios kislyu tiemp ko. Lëë na lëë
xaa xñee: "Lëën kuuñ kxisy kislyu stub,
ni lëdy kaa nonsy kislyu, sink wi kpaa."
27 Tsiñee xñee xaa "stub", nyoo nii lëë kchë
cos nii xni nii no kpichee parñee kyaan cos
nii chilody kni. 28 Kol tsoo ktee no skizh,
por kpicheedy xkyalwnabey Dios nii jkaa
no. Kol tsoo ksoxib lo xaa, por xsak ngo
styoo xaa. 29 Nak xDios no sinak bëly nii
xsaay kchë cos.

13

Xa kuuñ ksak no Dios

1 Tugak kol jkëstyoo lsa xcombañer do
sinak xkëstyoo do betsy to. 2 Ngui kol nee lo
meñ nii klyañche lidzy to, por singo mod no
meñ ptee lidzy kwlës angly aan ni byeñdy
meñ nii anglyo.

3 Kol ksaladzy meñ nii no skiib. Kol kuñ
cuent nii wi do no skiib. Kol ksaladzy kchë
meñ nii no tedy kyalnë, por neñdy wi do
ktsyool kyalnë.

4 Ngui kol tsoni tsiil do, por lëë Dios
ksaksi mguiy ni kwnaa nii choni stu meñ.

5 Tsokidy to tumi. Kol kleni nii chap
to, porque misme Dios xñee: "Tsitsiñdy tse
ksanaa lii nonsyoo." 6 Por ngo schilo tyeesy
no nder confians:
Lëë Dios kuñ naa yudar,
ktsyeebtyaa nii pe kuñ meñaa.

7 Kol ksaladzy kchë xaa nii bluuy xtiits
Dios lo do. Kol kuy xa si lo xtse xaa, aan
kol kniladzy xtiits Dios sinak nii xniladzy
xaaw.

8 Sinakak Jesús neeg, nak xaa natse. Iip
ktsyëëdy xaa. 9 Knilasty to cualquier lay.
Por masy buen nii sëëb xkyalwkëstyoo Dios
leñ styoo do que nii kon do dyon pe cos
schilo ktyaaw. Por nikxe kon do kchë ngo,
ni tu pa xkiiñdyo.

10 Ngub xiktoo no, aan chilody jkaa
pxosy nii kwlookon cos leñ ktoo kol nii
jkaasy leñ ktoo kub. 11 Lëë xipxosy meñ
Israel nii mastre non xkokon xcheñ ma
kuty lo pkoog parñee singo mod kpily tol,
per tublad chek kchë xcuerp ma kuty ko.
12 Singo gak tublad chu kyedzy kuty Jesús
parñee ktsily xaa xtol meñ con xcheñ xaa.
13 Kol tso tyeedy no kchë kyalnë nii kwtedy
Jesús tsigo busy. 14 Por ni tu kyedzy nii
ktiiy kaazhkaa kindy lo kislyu re, sink lëë
no këmbëës tu kyedzy nii nare kwe. 15 No
nii ktee no skizh lo Dios, por lëë Jesús kuty
por lëë no. ¡Tugak tso ktee no skizh lo xaa!,
por lëë xaa xñabey lëë no. 16 Tugak kol kuñ
kyalbuen ni kol kuñ xcombañer do yudar,
por kchë ngo xyo styoo Dios.

17 Kol ksal xaa nii xluuy xtiits Dios lo
do ni kol ksoob xtiits xaa, por xilasty xaa,
tugak chap cuidad xaa lëë do, por lëë xaa
ktee cuent lo Dios. Kol klaa nii ngui kyë xaa
tsiiñ. Klyëdy to lo xaa, por ni tu pe nandy
nii kuñ do singo.

18 Kol nab lo Dios por lëë noo, por ndon
noo nii tubli no kik noo, per chakladzy noo
nii ngui kak xmood noo laañee xkaatyee.
19 Kol knab lo Dios nii knee xaa tiits kyob
kyely teedyaa lo do.

20-21 Lëë lëësy Dios nii beeñ kpañ Jesús
dyon kakni lëë do. Lëë Jesús xkyënap
meñ nii xniladzy xtiits Dios sinak xyaap
mëkwxiily, ni lëë xaa kuty parñee kyaani
meñ xtiits Dios nii tsitsiñdy tse te. Lëë
xaa jko tubli styoo do parñee kuuñtsyey
do nii chakladzy xaa, ni lëë xaa knee tiits
nii kuuñtsyeey no nii klyaañtyee styoo xaa
porñee xniladzy no xtiits Jesucrist. ¡Skizh
Jesucrist! Amén.

22 Beetsy, kol kap paciensy lo chop tson
lan tiits ndoladzy nii xalaa lo do. 23 Kol
kaknan gaanoo nii lëë betsy no Timoteo
tse kwlaa. Deelñee slañ gaa xaa, lëë xaa
kyelynin tsiñee kyelyaa lo do.

24 Kol jkëëptyux kchë xaa nii xluuy xtiits
Dios lo do ni kchë meñ nii ngab lo Dios.
Xaal xaa Italia tyux lo do.

25 Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do.

Kitsy nii pkëë Santiagw

Lëë Santiagw xaal kitsy re lo meñ nii ncheno tañ

1 Naa nak Santiagw, xaa nii chuñ xtsiiñ
Dios ni xtsiiñ Jesucrist. Lëën xkëëptyux ksa
tsiipchop xtiiy Israel nii ncheno tañ tyub lo
kislyu.

Kyalnyaani nii xnee Dios

2 Beetsy, no nii kle do tsiñee lëë do no
tedy tu lo kyalnë. 3 Por nanle to nii tsiñee
xtyedy to tu kyalnë porñee xniladzy to
Dios, xkiiño. Por singo mod lëë do xseedy
xa kxekw to kyalnë. 4 Per kol ktee nii jkiiñ
kchë kyalnë go lo do, parñee kak to tu xaa
nyaani, tsiin nii ni tu pe kakty falt lo do.
5 Deelñee chak falt kyalnyaani lo do, kol
nabo lo Dios por xkady Dioso, lëëw xteedy
xaa kchë lo meñ nii xñabo. 6 Per no nii kñab
tow tyub styoo do, jkandy kik to, por nak
meñ nii xkan kik sinak nistoo nii choy me
nëz re nëz rek. 7 Pe kteejty Dios lo meñ nii
nak singo, 8 por natse no tu cos kik meñ go,
lëë kxe gaa na stuwo, chilody tsoli kik clasy
meñ go.
9 No nii ktaan tu xaa mban deelñee
klisklaa Dios xaa. 10 Singo gak rikw no
nii ktaan xaa deelñee ksyablyu Dios xaa.
Por nak rikw sinak xkyoo kizh, xtiiydyo.
11 Tsiñee lëë ngbidz xlyañ, lëë kizh xpidzy
aan lëë xkyoow xlyaal. Aan sikootyee lëë
kchë xkyalntsono xyal. Singo gak rikw
nikxe kyënap xaa kchë nii chap xaa, lëëw
nitylo.

Dichos meñ nii xtyedy kyalnë

12 Dichos xaa nii xekw kyalnë, por tsi lëë
xaa lox te lo kyalnë, lëë xaa jkaa kyalm-
bañ nii ktee Dios lo meñ nii xkëstyoo Dios.
13 Tsiñee kakladzy to kuñ do tu cos mal,
këbty to tsaaplaa Dios xchëëp lëë do par
kuñ do cos mal go. Porque nlejty Dios
parñee kuñ xaa cos mal, ni xkiildy xaa
meñ par kuñ meñ cos mal. 14 Sink misme
xtol meñ xchëp meñ parñee kuñ meñ cos
mal. 15 Kchë cos mal nii xsya leñ styoo
meñ xyaklo tol, aan tsiñee lëë tol xroob lëë
kyalkuty sëëd.
16 Kyëtidy to, beetsy, 17 por kchë cos buen
nii chaap no, kpaa sëëdo. Dios nii psaa
kchë mëly nii no leñ kpaa pxaalo. Ktsyëëdy
Dios. Nakty xaa sinak malë nii xtyedy lo
kislyu. 18 Lëë xaa bnee kyalmbañ lo no,
worñee bniladzy no xtiitsli xaa. Por styoo
xaa kwlañ nii lëë no kak xaa nii mastre non
lo kchë nii psaa xaa.

Kol kuuñtsyey nii xñabey Dios

19 Kol ksaladzy gon, beetsy, nii ligier kak
to, par jkëëtyag to, per no nii kwës to par
kñee do ni par klëë do. 20 Por chuuñtsyeydy
meñ nii xlëë nii xyo styoo Dios. 21 Kol ksaan
kchë cos yox ni kchë tol nii no leñ styoo do
aan kol ksal xtiits Dios nii no leñ styoo do,
parñee kteelaa tiits ko lëë do.
22 Per kol kuuñtsyey nii xñabey xtiits
Dios, lëjty xaktyee jkëëtyag tow, por deelñee
kuuñtsyeydy tow misme lëë do no kyëti
xaly. 23 Nak xaa nii xaktyee xkëëtyag xtiits
Dios, aan chuuñtsyeydyo, sinak meñ nii xuy
lo lo kyowan. 24 Xuy xaa lo xaa lo kyowan,
per xaktyee stee xaa vuelt lëë xaa xnity-
ladzy dyon xa chak lo xaa. 25 Per lëë xaa
nii xnitylasty nii xkëëtyag, sink xsoob xaa
xtiits Dios nii xteelaa meñ lo tol, lëë Dios
kuuñlay kchë xtsiiñ xaa.
26 Deel no tu xaa nii xsyak nii xsoob xaa
xtiits Dios, per xyoogwty chuw xaa, misme
lëë xaa xkyëti xaly aan nlidy nii xsoob xaa
xtiits Dios. 27 Deelñee nli nii xniladzy to
xtiits Tat Tios no nii kuñ do yudar psyëb ni
kwnaa viud nii no kyalnë, ni no nii ksaan
do tol nii chuuñtsyey chol meñ nii nche lo
kislyu.

2

Nody nii kwe do meñ

1 Beetsy, lëë do nii xniladzy to xtiits Je-
sucrist nii xñabey, nody nii kwe do meñ.
2 Kol tso tyeesy no nii sëëb tu xaa rikw nii
xixkwaa ni no tu nily or ña laañee xkaal
lsa do, aan sëëbak tu xaa prob nii nakw tu
ladx yox, 3 aan deelñee xñee do lo xaa rikw:
“Kwsob nu, ngui nak”, per lëë lo xaa prob
xñee do: “Lii kwsolisy ske, o kwsob kaa lo
lyu”, 4 lëë do noyuñle kyalxtisy singo mod,
porñee xsee do dyon xa chak meñ aan xsya
tol kik to.

5 Beetsy, kol kon nrii gaanoo: lëë Dios
gon kwle prob lo kislyu re, parñee kyak
prob rikw tsiñee lëë prob kniladzy xtiits
Dios ni tsiñee lëë prob jkaa nii ktee Dios lo
xaa nii xkëstyoo xaa. 6 Per lëë lëë do lëël
xkwii do xkyalto prob. ¿Pe lëdy rikw nawen
xsaksi lëë do ni pe lëdy rikw nawen chikso
lëë do lo xaa xñabey? 7 ¿Ni pe lëdy lëë rikw
nawen xñeenë xaa nii pteelaa lëë do?
8 Buen si do deelñee chuñ do cumplir
xley Dios nii xñee: "Pkëstyoo xcombañeeroo
sinak nii xkëstyool lii." 9 Per deelñee xkwe
do meñ, tu tol le ngo noyuñ do aan chuñdy
to cumplir xley Dios. 10 Deelñee no tu
xaa nii chuuñtsyey kchë nii xñabey ley,
per kyeñdy xaa ksal xaa tugak cos nii
xñabey ley, nontre kchë nii beeñtsyey xaa.
Nako sinak nii ni tu pe nyuuñtsyeydy xaa.
11 Por yuub Dios chëb: "Tsonidyoo stu meñ
deelñee no tsiiloo", lëë gak Dios chëb: "Ku-
jtyoo." Singo tsigo busy, deelñee nonidy to
stu meñ nii nakty tsiil do, per chuty to, lëë
do pchooxsol lo xley Dios. 12 Lëë lëë do kol
nee ni kol kpañ sinak xñabey xley Dios nii
xteelaa meñ lo tol. 13 Por kchësy xaa nii
xkëstyoody xcombañer jkëstyoody Dios xaa
go tse nii lëë kyalxtisy kak. Per lëë xaa nii
xkëstyoo xcombañer, ndaan kchukë xaa tse
nii lëë Dios kuñ kyalxtisy.

Nii kuuñtsyey meñ nii xniladzy

14 Beetsy, ¿pe nan nii këb to nii xniladzy
to Dios, deelñee ni tu pe chuuñtsyeydy to?
¿Pe steelaa kyalwniladzy lëë do nawen?
15 Kol tso tyeesy no nii kan do tu xcombañer
do nii kindy xab ni kindy pe kaw, 16 aan
këb to: "Na ligier, byey, pix xaboo tsiin
ktsyëël ni taw", per xteejty to nii jkiiñ xaa,
¿pe nan nii këb to singo? 17 Singo gak nak
xaa nii xniladzy xtiits Dios deelñee ni tu
pe kuuñtsyeydy xaa. Pe nandy nii xniladzy
xaa.
18 Per so tu xaa nii këb: "Xniladzyoo xtiits
Dios, lëë naa chuuñtsyeyaa cos." Bluuy
dyon nii nli xniladzyoo, aan lëë gaan
kluy nii nli xniladzyaa por kchë cos nii
chuuñtsyeyaa. 19 Xniladzyoo lë nii tugak
Dios no. Buen nii xniladzylo, per wi xaatox
gon xniladzy nii tugak Dios no, ni xtsyeb
xaa chan xaa Dios. 20 Byaabini gaanoo
aan byeñ nii deelñee kuuñtsyeydyoo cos, pe
nandy nii xniladzyoo xtiits Dios. 21 Lëë
Dios gon pkaaxcuent pxusykoltoo no Abra-
ham sinak nii nyak xaa tu xaa buen porñee
kwlookon xaa xiñgan xaa Isaac lo Dios.
22 Buy xcuent Abraham gaanoo aan kon nii
kok nyoo nii bniladzy xaa Dios, por kchë
nii beeñtsyey xaa, ni por kchë ngo lëë xaa
bniladzy re Dios. 23 Singo mod kok cumplir
xtiits Dios nii xñee: "Bniladzy Abraham
Dios, por ngo lëë Dios pkaaxcuent xaa
sinak nii nyak xaa tu xaa buen." Ni singo
mod lëë Abraham byak xamigw Dios.
24 ¿Pe chan dow na, nii lëë Dios xñee nii
buen meñ por kchë nii chuuñtsyey meñ,
lëjty xaktyee porñee xniladzy meñ xaa?
25 Singo ptsyool tu kwnaa yox nii pcholë
Rahab. Stuble stuble mguiy kwnee lo me.
Per lëë Dios pkaaxcuent me sinak nii nyak
me tu kwnaa buen, porñee ptee me lidzy
me kwlës xaa nii kukleetsy dyon xa nak
xkyedzy me ni beeñ me yudar pxooñ xaa
go. 26 Por nan do nii deelñee kindy kyal-
bini leñ styoo no, mbañdy no. Singo gak
deelñee xniladzy no xtiits Dios aan ni tu
pe chuuñtsyeeydy no, pe nandy nii xniladzy
no.

3

Ludzy meñ

1 Beetsy, deelba tsody ndaly xaa nii
chuuñ kseedy lady to, por nan do nii kchëë
noo siñee chuuñ kseedy noo, ndaly re nii
kuuñkiy Dios loo noo tsi lëë kyalxtisy kak.
2 Kchësy no xlyo falt. Deelñee no gaa tu
xaa nii xiñdy tiits na buen xaa, aan axte
xcuerp xaa xsoob xtiits xaa. 3 Tsiñee xlyo
no fren chuw cabay parñee ksoob ma xtiits
no, tyub xcuerp ma xsoob xtiits no. 4 Kol
kuy gaanoo xa nak barkw. Ngolo ni ntseeb
kchë me dox nii xchëëpo. Per con tublësy
yag wiñ nii kë xaan go chuuñ ksëë meño
laañee chakladzy meñ. 5 Singo gak nak
ludzy no. Lal nuw sobo leñ chuw no, per
ntseeb kchë nii chuuñtsyeyo. ¡Tublë gak ki
wiñ xsaay tu kiy ngol! 6 Nak ludzy no sinak
tu bëly nii sob leñ chuw no, aan chuño xtol
no. Misme ki chek linfiern. Xsoob kiw,
aan xkëëtaño lëë no. 7 Chuuñ ndoo mguiy
kchëlo ma tox, ni kchëlo ma nii xoobe,
kchëlo mëël, ni kchëlo ma nii no lo nistoo.
8 Per lëë ludzy meñ ni tu cho karty kuñ

gan low aan chutyo meñ sinak nii nyako tu ngwaan. 9 Con misme ludzy no nii xtee no skizh lo Tat Tios, xtsiibtee no meñ nii chak si chak xaa. 10 Buendy gon, beetsy, nii chuwak no nii xchoo tiits ngui nii xñee no lo Dios kchoo tiits nii ktsiibtee no meñ. 11 Singo gak chilody kchoo nis nex ni nisnla tu chu xlyañ. 12 Ni xkyëdy oliv lo yag yegw, ni xkyëdy yegw lo yag uv. Singo gak nak tu xlyañ. Chilody klyañ̈o nis nex ni nis sety tugak tiemp.

Kyalchak nii xnee Dios

13 Deelñee no tu xaa chak ni nyaani lady to, no nii kak ndoladzy xaa ni no nii ngui kpañ xaa parñee kak nyoo nii nyaani xaa. 14 Per deelñee chakniladzy to meñ ni chuuñtsyey do cos par ksyablyu do meñ, chilody ktaan do por sinaldy to xtiits Dios. 15 Lëdy Dios pxaal kchë cos ko, lo kislyu pchoow, kik meñ ni kik xaatox kwlañ̈o. 16 Por laañee no kyalwniladzy ni no tily no kchë clasy cos mal. 17 Per lëë xaa nii xsaabini Dios leñ kik, si xñabey Dios mbañ xaa, ndoladzy xaa ni buen xaa. Xkëstyoo xaa meñ ni chuuñtsyey xaa cos buen. No xkyalcheñ xaa ni nonsyke tiitsli xñee xaa. 18 Kchësy xaa chaklasty tso tily, ngui xñee xaa lo meñ por sitsiñ tse nii lëë meñ kuñ cos buen.

4

Meñ nii xsoobty xtiits Dios

1 ¿Pa chislo tily na dyon ni pa chislo kyalnë? Misme leñ styoo do gon chislow, por kchë cos mal nii no leñ styoo do lëëw chislo. 2 Chakladzy to tu cos aan como chapty tow, lëë do chuty, ni lëë do choki cos aan como chapty tow, lëë do chuñ tily. Chapty to nii chakladzy to, porñee xñabty tow lo Dios. 3 Nikxe gaa xñab tow, xneesty Dioso, porñee xñab nguidy tow, por xñab tow parñee kxiñ dow laañee xkaatyee. 4 ¡Mal do! ¿Pe nandy to nawen nii deelñee choki do cos nii no lo kislyu re, lëë do xtilyni Dios? Kchë xaa nii choki cos nii no lo kislyu re, xtilyni Dios. 5 Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: "Tir xkëstyoo Dios kyalbini nii kwloo xaa leñ styoo no ni chakladzy kaa xaa nii jkëstyoo no xaa." 6 Lëë Dios kuñ lëë no yudar. Por leñ kitsy nii kë xtiits xaa xñee: "Xsyonlë Dios lo meñ nyaa. Per ngui xñee xaa lo meñ mban." 7 Kol ksoob xtiits Dios, ni kol kxekw lo xaatox, tsiin jkaaldy xaa lëë do. 8 Kol kpig lo Dios tsiin kpig xaa lo do. Kchësy to siñee bii chakladzy to kuuñtsyey do tol, kol ktikche styoo do ni kol nab nii ktsily Dios xtol do, tsiin kak nyë styoo do. 9 Kol ktee në ni kol koon. Deelñee xidzy to kol koon ni deelñee gaa xle do kol kte në. 10 Kol kak ndoladzy lo Dios tsiin klisklaa xaa lëë do.

Meñ nii xsee chan xcombañer

11 Beetsy, kñeenëdy to xcombañer do. Kchësy xaa nii xñeenë xcombañer xñeenë ley. Aan deelñee xsee do ley, lëë do xyak xtisy aan chuuñtsyeydy to nii xñabey ley. 12 Tugak xaa nii bnee ley no, aan misme gak lëë xaa nak xtisy lëësy xaa schilo kteelaa ni ksaksi meñ. Per lëë do, ¿cho nak to parñee ksee do kan do xcombañer do?

Ndoondy pe cos kak kxe

13 Kol kon nrii kchë do siñee xñee do: "Natse o kxe gaa lëë noo kyo kyedzy rek, aan tu iz tsyo noo siko par kyëë noo dilgensy ni ktsiñaa noo tumi", 14 aan ni nandy to dyon pe cos kak kxe. Nak to sinak tu xkey nii xlyañ palsye leñ kpaa, per xlyëëdyo. 15 Këbty to singo, sink masy kol këb: "Deelñee sneetsy Dios kyalmbañ, lëë noo kuuñtsyey nrii o nrek kaa." 16 Per lëë lëë do ndaan xñee do, ndox gon nii kak nyaa do. 17 Tol gon chuñ meñ nii nan xa kak cos buen aan chuuñtsyeydy mew.

5

Nii ktsyool meñ rikw

1 ¡Kol kono na rikw!, aan kol koon ni kol kuptsyë por ntseeb kchë kyalnë dox nii ktsyool do. 2 Kchë nii chap to xiñ, ni lëë kchë xab non do kyëma. 3 Ni lëë kchë xor do ni xtsiiñ do nii nyaa con plat kyoo. Lëë kyalnë go ksaksi lëë do sinak nii nyako ki. Pe nandy nii beeñlo do kchë nii chap to, por lëë tiemp mer kyal. 4 Kchë xaa nii kwë tsiiñ lo xkwaa do singosy xkëëkiy lëë do aan lëë Tat Tios biñ kchë nii chuuñkiy xaa go. 5 Mentre kwche do lo kislyu mbëë pañ do, kop to kchë nii kokladzy to, ni bro do si xro ma. Per lëë xtse kyalkuty sëëd yob.

6 Kwnabey do kuty ni beety kaa to meñ nii
nody xtol aan ni tu cho pe nëdy lo do.

Kol kyëmbës kiid Jesús

7 Lëë lëë do gon, beetsy, kol kwës axte
nii kiid Jesús stub. Kol kak sinak xaa nii
xkyë kon, xkwës xaa xtiemp kyo parñee
kak xkwaa xaa. 8 Kol kwës ni kol kxekw,
por klyëëdy lëë Jesús kiid stub. 9 Jkëëkiydy
to xcombañer do, tsiin ni tu pe kliskiydy
Dios lo do, por klyëëdy lëë xaa kiid kuñ
kyalxtisy. 10 Kol kak si kok kchë profet nii
biid kluuy xtiits Dios. Mban kwte xaa, per
pxekw xaa. 11 Dichos xaa nii xtye lo kyalnë
ni xekwo. Kayonle gaa to kyalnë nii kwte
Job aan pxekw xaa, ni kayonle to xa kontsi
Dios xaa despuesy, por tir buen Tat Tios ni
xkëstyoo xaa meñ nii xsoob xtiits xaa.

12 Beetsy, jkoondy to Dios por kpaa, ni
jkoondy to Dios por kislyu, ni jkoondy to
Dios por cualquier cos. Tsiñee këb to nii
nliw, ktsëëdy to lo xtiits to. Singo gak tsiñee
gaa këb to nii nlidyo, parñee ksaksidy Dios
to.

13 Deelñee no do kyalnë, kol nee lo
Dios. Deelñee xle gaa to kol kool lo Dios.
14 Deelñee xsyaknë do, kol kwetsy xaa kol
nii xniladzy xtiits Dios parñee kñab xaa lo
Dios por lëë do kyëëb xaa lëë do aceit con
xtiitspey Dios. 15 Aan deelñee tyub styoo
do kñab to lo Dios nii kyak xaa xsyaknë, lëë
xaa kyak. Aan deelñee no xtol xaa lëë Dios
ktsilyo. 16 Por ngo, kol kxobtol lsa xtol do lo
xcombañer do, ni misme lëë do kol nab lo
Dios nii kyak xcombañer do. Por chon Dios
xtiits xaa buen. 17 Sinakak no kok profet
Elías, aan tsiñee tyub styoo xaa kwnab xaa
lo Dios nii nyabty kyo, tson iz grol byabty
kyo lo kislyu. 18 Aan tsiñee lëë xaa kwnee
lo Dios stub, parñee kyab kyo, lëë kyo byab
aan lëë kwaa kok.

19-20 Beetsy, deelñee kchoxso tu xcom-
bañer do lo xtiits Dios aan ktikche do xaa,
lëë do kteelaa xaa lo kyalkuty ni lëë Dios
ktsily kchë xtol xaa.

Xkitsy klo San Pedre

1 Pedraa, xapostle Jesucrist nakaa. Lëën xal kitsy re lo meñ nii ncheno tañ nëz Ponto, Galacia, Capadocia, Asia ni Bitinia.
2 Lëë Dios kwle lëë do destye penaadle por Kyalbini Ntson parñee kyak nyë xkyalmbañ do con xcheñ Jesucrist ni parñee ksoob to xtiits xaa. Kakni Dios to tsigo busy ni knee xaa tiits nii ngui kwe do.

Kyalmbañ nii këmbëës no

3 Kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios pxosy Jesucrist, porque por xkyalwkëstyoo xaa lëë xaa bnee tiits kaly no stub porñee lëë Jesucrist pañ lo kyalkuty. Nrii xchoobladzy styoo no 4 aan lëë no jkaa nii kneetsy Dios kpaa. Nitylody ngo ni jkaaypejtyo ni jkooldyo. 5 Porñee xniladzy to xtiits Dios lëë xaa chakni lëë do parñee jkaa do kyalwtelaa nii kneetsy xaa tsiñee lëë tse go tsitsiñ.
6 Por ngo tir xle do, nikxe nii tedy to kyalnë xisy wiñ. 7 Por nak xkyalwniladzy to sinak or. No nii tedyo lo ki parñee kako preb. Deelñee kxekw to preb, mastre kak non xkyalwniladzy to que lo or, por xnitylo or. Por ngo, tsiñee lox kak xkyalwniladzy to preb, mastre kak ntsono ni kak nono tsiñee lëë Jesucrist kiid stub.
8 Xkëstyoo do Jesucrist nikxe nii karty kan do xaa ni xniladzy to xtiits xaa nikxe nii chandy to xaa. Xle do aan chilody kñee do dyon xa nak kyalwle go con tiits, 9 porñee lëë do kwtelaa lo tol, ni por ngo gaa nii xniladzy to xtiits xaa.
10 Destye tiemp byub profet xa nak kyalwtelaa re ni kwnee xaa xa nak kyalnsaak nii kxaal Dios lo do. 11 Lëë xKyalbini Crist kwneel lo profet kchë kyalnë nii ktsyool Crist ni kchë kyalntson nii kiid despuesy, aan lëë profet byub dyon cho nak Crist ni pa wor kak kchë nii xñee Kyalbini go. 12 Per lëë Dios chëb nii lëdy par lëë xaa nak kchë cos ko, sink par lëë dow. Kchë ngo kwnee xaa nii bluuy xtiits Dios lo do. No Kyalbini Ntson nii pchoo kpaa styoo xaa. Axte angly chakladzy kyeñ cos ko.

Chakladzy Dios nii kpichee no lo tol

13 Por ngo, kol kuñ pensar pe cos kuñ do ni list kol kak. Tyub styoo do kol ksaladzy nii kneetsy Dios lo do tsiñee lëë Jesucrist klyañche. 14 Kol kak sinak xaa wiñ nii xsoob tiits. Tsody to si kwyo do worñee karty kniladzy to xtiits Dios, 15 sink kol kpichee lo tol, por nody xtol Dios nii kwtsyetsy lëë do. 16 Por leñ xkitsy Dios xñee: “Kol kpichee lo tol, por nody xtolaa.”
17 Deelñee xñee do nii pxosy to nak Dios nii chuuñtsyey kyalxtisy lo kislyu ni nan do nii xkwedy xaa meñ, no nii ksal do xaa tugak ni ktsyeb to xaa. 18 Por lëë Dios pteelaa lëë do lo cos nii pa xkiiñdy nii psaan pxusykoltoo do, ni nan gaa to nii kozhty xtol do con cos nii xnitylo. Kozhtyo con or o plaat kaa, 19 sink con cheñ nii pxee Crist kozho. Kuty xaa si chety tu mëkwxiily nyë nii chokon lo Dios. 20 Destye worñee karty kwe kislyu byaan tiits nii singo ktsyool Crist, per axte natiemp lëë xaa biid kteelaa lëë do. 21 Por Crist lëë do xniladzy xtiits Dios. Lëë Dios beeñ kpañ xaa ni blisklaa xaa, ni por ngo, Dios sye xsaladzy to ni xniladzy to.
22 Porñee psoob to xtiits Dios, ngo nii lëë xkyalmbañ do kok nyë parñee jkëstyoo do xcombañer do. Kol jkëstyoo xcombañer do tyub tyub styoo do. 23 Por lëë do koly stub, per lëdre xaa nii chety nak pxosy to, sink lëë do koly por xtiits Dios nii nitylody. 24 Ni lëë gaa Xtiits Dios xñee:

Nak kchë meñ sinak kizhyë,
ni nak xkyalndaan meñ sinak xkyoo kizhyë.
Xpidzy kizhyë ni xlyaal kyoo,
25 per lëë xtiits Dios, tsitsiñdy tse nii nitylow.
Lëë tiits nii xteelaa go bluuy noo lo do.

2

1 Por ngo, kol ksaan kchë clasy tol, ni kyalwkëti, ni kyalmbidy ni kchë clasy tiits xuuy. 2 Kol tsoki xtiits Dios sinak nii choki mëëd yeeñ nidzy, parñee kroob to ni telaa do lo tol, 3 por kayanle to nii tir buen Dios.

Lëë Crist nak sinak tu kyo nii mastre xkiiñ

4 Kol kpig lo Crist, por nak xaa sinak tu kyo mbañ nii psëëb meñ, per par Dios tu

kyo nii mastre xkiiñ ni non nak xaa. 5 Singo
gak lëë do nak to sinak kyo mbañ, aan lëë
Dios jkiiñ lëë do parñee por Jesucrist kokon
do cos lo Dios. 6 Por ngo gaa xñee xtiits Dios:
Leñ kyedzy Sión kixaa tu kyo nii mastre
xkiiñ.
Pee kyo go ni nguiw.
Lëë Crist nak kyo go aan buen tsi meñ nii
kniladzy xtiits xaa.
7 Tir non Crist lo do, porñee xniladzy to
xtiits xaa. Per lëë lo xaa nii xnilasty, lëë
xtiits Dios chak cumplir tsiñee xñeew:
Lëë kyo nii psëëb xaa nii xsaa yu byak tu
kyo nii mastre non.
8 Ni chak cumplir tiits nii xñee:
Tu kyo nii kchal niy meñ ni kchon meñ
byak kyo go.
Xchalo niy meñ porñee xsaldy meñ xtiits
Dios ni par ngo gaa byaano.

Meñ nii ngab lo Dios

9 Per lëë do pee do, pxosy nii xkiiñ lo
rey nak to, meñ nii xpichee lo tol nak to,
tu kyedzy nii ngab lo Dios nak to, parñee
kluuy do xkyalntson Dios nii kwlii lëë do lo
nguey ni psëëb lëë do lo bini. 10 Klo kwyody
xkyedzy to, per lëë na lo xkyedzy Dios ngab
to. Klo ni tu cho pkëstyoody lëë do, per lëë
na xkëstyoo Dios to.

Kol kpañ si xñabey Dios

11 Beetsy, xñen lo do sinak nii nyak to xaa
sit nii sitedy lo kislyu re nii kpichee do lo
tol por xtilyniw xkyalmbañ do. 12 Ngui kol
kak lady xaa nii xnilasty Dios, tsiin nikxe
xñeenë xaa lëë do sinak nii nyak to meñ
mal, per tsiñee kan xaa nii buen do, lëë xaa
ktee skizh lo Dios tse nii lëë kyalxtisy kak.
13 Chakladzy Dios nii ksoob to xtiits kchë
xaa xñabey nii no lo kislyu. Kol ksoob xtiits
xtisy, por lëë xaa nak xaa nii mastre xñabey,
14 ni kol ksoob xtiits xaa xñabey nii kxaal
xaa ksaksi meñ mal ni kan meñ nii chuñ
buen.
15 Chakladzy Dios nii kuuñtsyey do kyal-
buen, parñee tsody pe cos jkëëkiy meñ
nguey lëë do.
16 Kol kpañ sinak tu xaa nii kindy cho
kñee lo, per lëdy por ngo nii kuñ do tol.
Kol tso si cho xaa nii ngab lo Dios. 17 Kol
ksal meñ ni kol jkëstyoo xcombañer do nii
xniladzy xtiits Dios, ni kol ktsyeb Dios ni
kol ksoob xtiits xtisy.

Kyalmban nii kwtedy Crist

18 Kchë do siñee no xpixwan do kol ksoob
xtiits xaa nii kwxii lëë do, nikxe buen xaa
nikxe gaa mal xaa. 19 Por buen nii tyeedy
no lo kyalnë nii chigaldy no porñee xsoob
no xtiits Dios. 20 Per deelñee xsaksi meñ
lëë do porñee beeñtsyey do tu cos mal, ¿pe
nan nii kxekw to castigw? Suuñ ksak to
Dios deelñee kuuñtsyey do tu cos buen aan
tedy to castigw. 21 Par ngo kwle Dios to,
por mban kwtedy Crist por lëë do. Kol kak
si kok xaa. 22 Kwloody xaa tol ni pkëëtidy
xaa meñ, 23 kwëbty xaa tsiñee kwlootsyetsy
meñ xaa, ni pe chëbty xaa tsiñee psaksi
meñ xaa, sink Dios nii chuñsye kyalxtisy
psaladzy xaa. 24 Lëë Crist byoy xtol no lo
crusy, parñee ksaan no xtol no aan kpañ no
sinak nonguialo. Biswee meñ Crist parñee
kyak to. 25 Por kwche do si xkwe mëkwxiily
nii këtañ, per lëë na nii lëë do big lo Crist,
lëë xaa chan lëë do si chan meñ mëkwxiily
ni chap cuidad xaa xkyalmbañ do.

3

Xa kpañ meñ nii no tsiil

1 Kwnaa, kol ksoob xtiits tsiil do, parñee
deelñee no xaa xnilasty xtiits Dios, kni-
ladzy xaaw tsiñee kan xaa xa nak xmod
to. Xkiiñdy nii tant tiits. 2 Tsiñee kan xaa
nii ngui nak xmod to, lëë xaa kniladzy.
3 Xixkwaady to nëz fuer, koondy to kik to
parñee kan meño, xixkwaady to con cos
or ni kakwty to ladx non, 4 sink kol kxixk-
waa xkyalmbañ do, por nitylody kyalwx-
ixkwaa go. Nyo kyalwxixkwaa go tsiñee ni
tu pe sidy kik to. Ngo xyo styoo Dios. 5 Por
singo kwxixkwaa kwnaa nii bniladzy xtiits
Dios tiemp. Dios sye psaladzy me ni psoob
me xtiits tsiil me. 6 Singo kok Sara. Psoob
me xtiits tsiil me Abraham ni “xey” kwnee
me lo xaa. Xiñ me kak to deelñee suñ do
kyalbuen ni ktsyebty to.
7 Singo gak lëë do xaapkiy, ngui kol nee
lo tsiil do. Kol ktee xlugar me, lëjty xaktyee
porñee nda me, sink porñee wi me jkaa
kyalnsaak nii kneetsy Dios lo do. Singo
kol kuuñtsyey parñee ni tu pe klyëdy lo do
tsiñee kutiitsni do Dios.

Xaa nii xtyedy kyalnë porñee chuuñtsyey xaa kyalbuen

8 Ngui kol kpañ, kol jkëstyoo xcombañer
do. Kol kuñ kyalbuen ni kol kak ndoladzy.
9 Ktikchedy to mal por mal, ni ktikchedy
to wlotsyetsy por kyalwlotsyetsy, sink kol
nab lo Dios nii kakni xaa meñ por lëë xaa
kwtsyetsy lëë do parñee kuuñlay xaa to.
10 Por deelñee chakladzy to nii mbëë kpañ
do,
no nii kap cuidad to ludzy to.
Kñeedy to tiits mal ni kchoody tiits xuuy
chuw do.
11 Kol kpichee lo kyalmal ni kol kuuñtsyey
cos buen,
ni kol kyub xa ktilynidy to meñ.
12 Por chap cuidad Dios xaa nii chuñ kyal-
buen
ni xkëëtyag xaa xtiits xaa go,
per xlëë xaa lo xaa nii chuñ cos mal.
13 ¿Cho ksaksi lëë do na dyon deelñee
tugak chuñ do kyalbuen? 14 Per nikxe
tedy to kyalnë por xkyalbuen do, dichos
to. Ni tu cho ktsyebty to, 15 sink kol klaa
nii kñabey Crist leñ styoo do. List kol kwe
parñee ktikche do lo xtiits kchë xaa nii
kñabtiits penak nii xniladzy to xtiits Dios,
per con ndoladzy kol nee ni nguudzy kol
kak. 16 Ngui kol kpañ parñee ni tu pe
tsinidy kik to, ni parñee kteladzy kchë xaa
nii xñeenë lëë do porñee xniladzy to Crist.
17 Mbëë tedy to kyalnë porñee chuñ do
kyalbuen, deelñee singo klyaño styoo Dios,
lëdy nii tedy to kyalnë porñee chuuñtsyey
do cos mal.
18 Por yuub Crist kuty por xtol no, ni tu
vueltak kuty xaa. Buen xaa, per lëë xaa
kwte kyalnë por xtol no, parñee kpig no lo
Dios. Kuty xcuerp xaa, per lëë xkyalbini
Dios beeñ kpañ xaa stub. 19 Aan por xKyal-
bini Dios lëë xaa kukluuy xtiits Dios lo
kyalbini nii no nyoogw. 20 Kchë kyalbini go
psoobty tiits xtiemp Noé, worñee kwëmbës
Dios mentre lëë barkw noyaa, aan xak-
tyee xon meñ kwtelaa lo nis. 21 Lëë nis
ko nak sinak kyalwchobnis nii xteelaa lëë
no natiemp. Xkiiñdy kyalwchobnis parñee
kak nyë xcuerp no, sink lëëw xkiiñ parñee
kñab no nii koli Dios kik no, aan lëë xaa
xteelaa lëë no porñee lëë Jesucrist pañ, 22 ni
lëë gaa xaa byëp kpaa aan lëë xaa sob kwi
Dios nëzli aan kchë angly ni kyalbini nii
xñabey xsoob xtiits xaa.

4

Xa no nii kpañ no

1 No nii tsini kik to nii lëë do tedy
kyalnë si kwtedy Cristo. Kchë xaa nii
xtyedy kyalnë xpichee lo tol, 2 parñee tyub
nii kpañ xaa tso xaa sinak xñabey Dios
aan kuuñtsyeytre xaa nii xlyañ styoo xaa.
3 Tyub tsigo beeñtsyey do nii chuuñtsyey
xaa nii xnilasty xtiits Dios. Beeñtsyey do
cos mal, kwë do kunip ni beeñtsyey do lni
yox ni psoxib to lo mdyo. 4 Lëë nana, como
chuuñtsyeytre to kchë cos ko, lëë meñ xsee
ni lëë meñ xñeenë lëë do. 5 Per lëë meñ
go kaktsyetsy lo xaa nii kuñ kyalxtisy lo
meñ mbañ ni lo meñ kuty. 6 Por wi lo
meñ kuty kukluuy Crist xtiits Dios, parñee
kpañ xkyalbini meñ kuty sinak xñabey
Dios, nikxe nii si chetyak chol meñ lo kislyu
re kuty meñ go.
7 Lëë xtse kchë cos mer ksa. Por ngo, kol
ko xkyalcheñ do ni kol kutiitsni Dios. 8 Per
mastre precisy nii jkëstyoo lsa do xcom-
bañer do, por ndaly tol chuñ lsa lëë no per-
don por kyalwkëstyoo. 9 Kol ktee lsa lidzy to
kwës xcombañer do, kyeejty to meñ. 10 Kol
jkiiñ lo xcombañer do según kyalnsaak nii
bneetsy Dios catu lo do. 11 Deelñee no tu
xaa nii xñee, no nii kak xtiits xaa sinak
xtiits Dios. Deelñee no gaa tu xaa nii xkyë
tu tsiiñ no nii kuñ xaaw según fuersy nii
pteedy Dios lo xaa. Kchë nii kuuñtsyey do
no nii kteedy to skizh lo Dios por Jesucrist.
Lo xaa, no nii tugak ktee no skizh. Amén.

No nii tyeedy no kyalnë

12 Beetsy, kseedy to tsiñee tedy to kyalnë,
parñee kak to preb cos nii nonguialdy
kako, 13 sink kol kle nii lëë do no tedy
kyalnë nii kwtedy Crist, tsiin singo gaa kle
do tsiñee lëë xaa kiid. 14 Deelñee xkotsyetsy
meñ do porñee xniladzy to xtiits Crist, di-
chos to, por lëë xKyalbini Ntson Dios tugak
chakni lëë do. 15 Deelba ni tu do tejty
kyalnë por kyalkpaan o porñee gaa beety
to o porñee gaa xsyëëb to lo xtily meñ.
16 Per deelñee xtyedy to kyalnë porñee xni-
ladzy to xtiits Crist, ktelasty to, sink kol
ktee skizh lo Dios nii ngab to lo Crist. 17 Por

lëë tse kutsiñ nii lëë kyalxtisy kislo lady meñ nii ngab lo Dios. Aan deelñee lady no kislo kyalxtisy, ¿xa lë nii kak xaa nii xsoobty xtiits Dios? 18 Aan deelñee pensy xtyelaa xaa buen, ¿xa lë nii ktsyool xaa mal ni xaa ngoptol? 19 Por ngo kchë xaa nii ngab lo Dios nii xtye kyalnë, nody nii ksaan xaa kyalbuen, sink no nii jko xaa xkyalmbañ xaa ña Dios, por lëë Dios psaaw, ni bueen gaa Dios.

5

Lëë Pedre xñee lo xaa kol

1 Lëën kñe lo xaa kol nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, por sinak xaa nakaa. Konaa kyalnë nii kwtedy Crist, ni wi gaan jka nii nare kneetsy Dios. 2 Sinak tu xaa nii chap cuidad mëkwxiily, kol kap cuidad meñ nii ngab lo Crist nii psaan Dios lo do. Kol kan meñ go sinak xñabey Dios. Kyëdy to tsiiñ por tumi, sink tyub styoo do kol kuñ xtsiiñ do. 3 Kakty to sinak nii lëë do nyak xpixwan meñ nii ngab lo Dios, sink kol ktee nii kseedy meñ lo do, 4 parñee tsiñee kiid mer xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, jkaa do tu premio nii nitylody.

5 Singo gak lëë do xaa yeeñ kol ksoob xtiits xaa kol. No nii ksoob lsa do xtiits xcombañer do, por xyody xaa nii chak nyaa styoo Dios, per chuñ xaa yudar xaa ndoladzy.

6 Kol kak ndoladzy lo Dios, parñee klisklaa xaa lëë do tsiñee lëë tiemp tsitsiñ. 7 Kol ksaan kchë kyalnë nii sini kik to lo Dios, por lëë xaa nakni lëë do. 8 Kol kak nyaani ni kol kwena, por lëë xaatox nii xlëë lo do këwhile sinak xkyëwhile tu mëëtsy nii këkyub pe kaw. 9 Fuert kol kak, kchooxsody to lo xtiits Dios, por nan do nii wi kchë xcombañer do nii nche tyub lo kislyu no tedy lo kyalnë nii no tedy to. 10 Per tsiñee lox tedy to kyalnë xisy wiñ, lëë Dios kuñ ktaan lëë do ni lëë xaa kyuñ lëë do segur. Xkëstyoo Dios no ni lëë gaa xaa kwtsyetsy lëë no parñee jkaa no kyalntson nii kteedy xaa lo meñ nii ngab lo Crist, aan iip kyaldy kyalntson go. 11 Kyaldy xkyalwnabey Dios. Tugak kñabey xaa. Amén.

12 Chopaa Sil xkë kitsy re, por tu xaa nii chaapaa confians nak xaa. Lëën xal kitsy re parñee kniyaa nii lëë do kwaa xkyalnsaak Dios, porñee xkëstyoo xaa lëë do. Kchooxsody to lo kyalnsaak ko.

13 Xkëëptyux meñ Babilonia nii xniladzy xtiits Dios lëë do. Wi meñ go kwle Dios sinak kwle Dios lëë do. Ni xkëëptyux Marcos lëë do. Nak xaa sinak xiñaa. 14 Kol jkëëptyux xcombañer do con tu pxit. Tsaap në Dios que nii ngui tso do kchë do siñee ngab to lo Jesucrist. Amén.

Xkitsy pchop San Pedre

1 Naa nak Simoñ Pedre. Xtsiiñ Jesucrist
xkyën, xapostle xaa nakaa. Lëën xal kitsy
re lo do porñee xniladzy to xtiits Dios sinak
nii xniladzy noow, por tir buen Dios ni tir
buen Jesucrist nii xteelaa lëë no lo tol. 2 Lëë
Dios kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë
kpañ do, porñee xniladzy to xtiits xaa ni
xniladzy to xtiits Jesús.

Xa no nii kpañ meñ nii ngab lo Dios

3 Lëë Dios xneetsy kchë cos nii xkiiñ no
parñee kpañ no ni jkiiñ no lo xaa. Lëë xaa
bluuy xkyalntson xaa nii kwtsyetsy lëë no.
4 Por kchë cos re lëë xaa bneetsy xkyal-
ntson xaa nii mastre non lo no, parñee por
kchë cos re kpig to lo Dios tsiin telaa do lo
kchë tol nii no lo kislyu. 5 Ni por ngo no
nii ktsëë do xmod to deelñee xniladzy to,
ni no nii ko do xkyalcheñ do parñee kyeñ
do. 6 Deelñee xyeñ do, no nii kxekw to, aan
deelñee xekw to, no nii kap to paciensy,
aan deelñee chap to paciensy, no nii ksoob
to xtiits Dios. 7 Aan deelñee xsoob to xtiits
Dios, no nii kleni do betsy to, aan deelñee
xleni do betsy to, no nii jkëstyoo do xaa.
8 Deelñee kuuñtsyey do kchë cos re, no
cuent nii mbañ do ni byuumbeydy to Jesu-
crist singosy. 9 Sinak ciegw ni sinak xaa nii
chandy sit nak xaa nii chuuñtsyeydy kchë
cos re, bnityladzy xaa nii ptsily Dios xtol
xaa. 10 Por ngo, beetsy, kchë do siñee kwle
Dios to ni kwtsyetsy Dios to, kol ktee nii
kchosody styoo do, tsiin kyabty to lo tol.
11 Singo mod nëz re nëz rek kyaly laañee
xñabey Jesucrist sëëb to.
12 Ksandyaa, nikle nii nanle to kchë cos
re ni xchosody to lo xtiits Dios. Tugak lëëw
ksetyaa lo do. 13 Por mentre bii mbañaa,
nonguial nii kñen lo do. 14 Lëë Jesucrist nël
nii klyëëdy lëën ksaan kislyu re. 15 Per lëën
kte nii nikxe ketyaa knitylasty to kchë cos
re.

Xaa nii kon xkyalntson Crist

16 Kchë tiits nii bñee noo lo do nii xñee xa
nak xkyalwnabey Jesucrist ni xñee nii lëë
xaa kiid stub, lëdy cuento. Por yuub loo noo
ptyon noo xkyalntson xaa. 17 Ptyon noo
ptee Dios kyalwnabey lo xaa ni ptsyon noo
tiits ntson nii chëb Dios: "Lëë xiñaa nrii.
Xkëstyoon xaa ni xlen lo xaa." 18 Ptsyon
noo nii kpaa pchoo tsiy Dios, por ksa noo
Jesucrist nche chex kiy ntson go.
19 Kchë nrii xluuy nii tiitsli nak nii pkëë
kchë profet. Buen chuñ do nii xsal dow.
Nako sinak bini nii xsaani lo nguey, axte
nii kyaani lyu, ni klyañ mëly nii ksaani leñ
styoo do. 20 Per kol ksaladzy nii chilody
nii cholsye kñee xa nak xtiits Dios. 21 Por
kwneedy profet porñee kwlaño styoo xaa,
sink xcuent Dios kwnee xaa, ni lëë gaa
Kyalbini Ntson psaabini leñ kik xaa.

2

Xaa nii xluuy tiits xuuy (Judas 4-13)

1 Per kwyo profet wnee xuuy leñ
xkyedzy meñ Israel, ni so gaa maestre
wnee xuuy lady to. Tsilaan kluuy xaa xlay
xaa. Ska xaa Jesucrist nii pteelaa xaa, per
klyëëdy lëë xaa kyab lo tol. 2 Ndaly meñ
sëëb xlad xaa, aan por kchë xaa go lëë meñ
kñeenë xtiits Dios nii xteelaa. 3 Aan como
choki maestre go tumi, lëë xaa jkëëti lëë do,
per ktiiydy xaa por lëë xtse xaa kyal.
4 Ptsildy Dios xtol angly nii kwloo falt,
sink lëë Dios pxaal angly ko linfiern. Lo
nguey no angly ko axte nii kak kyalxtisy.
5 Ni ptsildy Dios xtol meñ tiemp, sink lëë
Dios psyaab tu kyotox nii bnitylo meñ mal
go, aan xaktyee Noé ni skadzy meñ pteelaa
xaa, porñee bluuy Noé xtiits xaa. 6 Lëë
gak Dios bnitylo kyedzy nii lë Sodoma ni
kyedzy nii lë Gomorra. Psaay xaaw axte nii
byako nëb xkiti, parñee ktsyeb meñ mal nii
xsoobty xtiits Dios. 7 Per pteelaa xaa Lot,
porñee tu xaa buen kok Lot ni pteenë Lot
kon xaa xa pañ kchë meñ mal go.
8 Sosobsye tse pteenë Lot kon Lot ni biñ
Lot kchë nii beeñtsyey meñ mal go. 9 Nan
Dios xa kteelaa xaa meñ nii xsoob xtiits
xaa lo kyalnë ni lëë xaa ksaksi meñ mal
tugak, axte tse nii lëë kyalxtisy kak. 10 Lëë
Dios ksaksi meñ nii xsaandy tol ni xsaldy
Dios. Chondy meñ go tiits ni xtsyebty meñ
go xkotsyetsy meñ go kyalwnabey nii no
kpaa. 11 Lëë angly, nikxe nii ndaan xaa

ni xñabey xaa, xyaxty xaa këntseeb xaa lo kyalwnabey go xcuent Dios.

12 Nak kchë xaa go sinak ma nii nody xkyalcheñ, singosy mbañ xaa, par kety xaa mbañ xaa. Xñeenë xaa cos nii nandy xaa xa nak, per lëë xaa kety si chety chol ma, 13 lëë xaa ktsyool kyalnë sinak nii psaksi xaa meñ. Xsyak xaa nii xle xaa, chuñ xaa nii xlyaañtyee styoo xaa. Xkwii xaa xkyalto do tsiñee chinal xaa lëë do tu fiest.

14 Chilody kan xaa tu kwnaa por lëë xaa xsya tol gaa, xyeejty xaa lo tol. Xkwiiso xaa styoo meñ mban, choki xaa cos, nguialsi xaa. 15 Këtañ xaa por lëë xaa pchooxso lo xtiits Dios. Nak xaa sinak profet Balaam xiñ Beor, nii kokladzy ntsiñaa tumi con cos mal, 16 aan kwëntseeb tu burr kusy lo xaa por kchë xtol xaa. Kwnee ma si xñee meñ aan blaady ma nii nyuñre xaa cos mal.

17 Nak kchë xaa go sinak kiigw nii nody nis ni xkey nii choy me, lëë xaa kyey lo nguey poo yeesy. 18 Xñee xaa kchë tiits yox nii pa xkiiñdy, aan con kyalwniladzy ni tol xkwiiso xaa styoo xaa nii kal lik kwtelaa lo tol. 19 Xñee xaa nii lëë meñ telaa, per ni lëë xaa kënlaady, por kchë xaa nii xyab lo tol këtuu low. 20 Kchë xaa nii xniladzy xtiits Jesucrist ni kwtelaa lo tol, deelñee kyab xaa lo tol stub, mastre ntseeb xyak xaa. 21 Por masy buen nyi xaa deelñee nyuumbeydy xaa xtiits ntson Dios, lëjty nii psaan xaaw. 22 Per lëë xaa chuñ cumplir tiits nii xñee: “Lëë mëkw xpikche lo xintsib, ni lëë ngutsy nii lox kosy xtuupxto lo peñ.”

3

Lëë Jesús kiid

1 Beetsy, nrii schop kitsy nii xalaa lo do. Leñ chop kitsy re kokladzyaa nii nsaabinin kik to. 2 Kol ksaladzy nii kwnee profet penaadle, ni kol ksaladzy nii kwnabey Jesucrist nii pteelaa lëë no. Lëë apostle bluuyo lo do.

3 Per precisy nii ksaladzy to nii tsiñee lëë tse mer tsitsib, lëë xaa nii kidyni xtiits Dios kiid, lëë xaa go kpañ si xkaatyee, 4 aan lëë xaa go këb: “¿Koo gaa Crist na kiid? Destye nii kuty pxosykoltoo no, sinak kak cos nako destye nii kwche kislyu.” 5 Chaklasty xaa go kyeñ xaa nii destye tiemp no kpaa, aan por xkyalwnabey Dios lëë kislyu pchukë lo nis, lo nis kwyaaw. 6 Aan por xnisak kyotox nii byab lëë kislyu go kwnitylo. 7 Per lëë kpaa ni kislyu nii no natiemp byaanle par ki por lëë Dios kwnabey nii singo kako. Lëë ki ksaayo tse nii lëë kyalxtisy kak, tse nii lëë meñ mal nitylo.

8 Ni knitylasty to, beetsy, nii tu kpidz nak sinak tu mily iz lo Dios, ni nak tu mily iz sinak tu kpidz lo xaa. 9 Lëdy nii xlyëë Dios par kuñ xaa cumplir xtiits xaa, sinak nii xsyak grol meñ, sink chap xaa paciensy, por chaklasty xaa nii kyëtañ ni tu meñ, sink chakladzy xaa nii ktikche meñ styoo lo xaa.

10 Per lëë Jesucrist kyood sinak tsiñee chiid tu ngbaan. Tse go lëë tu bidox tso aan lëë kpaa nitylo, kchë cos tsek con ki, ni lëë kchë cos nii no lo kislyu tsek.

11 Ya ke nii lëë do nan xa nitylo kchë cos, ¿pe toodyxe no nii kpañ do sinak xñabey Dios, ni kniladzy to xtiits xaa tyub styoo do? 12 Kol kyëmbës Dios ni kol ktee nii kyob kyood xaa. Tse go lëë kpaa nitylo lo ki ni lëë kchë cos tsek lo bëly, 13 per lëë no këmbës kpaa kub ni kislyu kub nii kneetsy Dios. Kchësy meñ kpañ lo kislyu go sinak xñabey Dios.

14 Por ngo, beetsy, lëë ka lëë do këmbës kyood xaa, kol ktee nii kpañ do sinak xñabey Dios parñee tsody xtol do. 15 Kol ksaladzy nii chap Jesucrist paciensy lo no parñee tyeelaa no. Singo pkëë betsy no Pable lo kitsy nii pxaal xaa lo do. Lëë Dios psaabini kik xaa. 16 Kchësy leñ kitsy nii pxaal xaa pkëë xaa kchë cos re. No cos nii ngan kyeeñ no, aan xkëëtañ meñ nguey lo tiits ko, sinakak xkëëtañ meñ lo xkitsy Dios, per lëë meñ nii chuuñtsyeyo nitylo.

17 Por ngo, beetsy, kol kap cuent, por nanle to kchë cos re parñee jkëëtidy meñ mal lëë do ni parñee kchosody styoo do. 18 Per kol kyuumbey nyë Dios ni Jesucrist aan kol jkëstyoo xaa leñ styoo do. ¡Tugak kol ktee skizh lo xaa! Amén.

Xkitsy klo San Juan

Tiits nii xnee kyalmbañ

1 Lëë noo xkëë nii nol worñee karty kwe
kislyu. Ptsyon noow ni ptyon noow con
yuub loo noo. Ptyon noow ni psyeeñ noow
con ña noo. Tiits nii xnee kyalmbaño. 2 Lëë
kyalmbañ go biid. Ptyon noow ni lëë noo
xñee xa nako. Lo Dios kwyo kyalmbañ nii
nitylody ko, per lëëw biid loo noo. 3 Lëë na
lëë noo xñee kchë nii ptyon noo ni ptsyon
noo lo do parñee kyak tusy no, por lo Tat
Tios ni lo xiñ xaa Jesucrist ngab no. 4 Lëë
noo xkëë kchë cos re tsiin lox kle noo.

Lëë Dios nak bini

5 Lëë Jesucrist në loo noo nii lëë Dios nak
bini. Ni tu nguey kindy laañee sob xaa, ni
nli gaaw. Por ngo lëëw xniiy noo lo do.
6 Per deelñee xñee no nii lo Dios ngab no,
aan no no lo nguey, wnee xuuy no, por
chuuñtsyeeydy no nii xñee no. 7 Deelñee no
no lo bini sinak nii no Dios lo bini, lëë no
kyak tusy ksa xcombañer no ni lëë xcheñ
xiñ xaa Jesucrist ktsily kchësy xtol no.
8 Deelñee xñee no nii nody xtol no, misme
lëë no xkyëti, aan nody tiitsli leñ styoo no.
9 Per deelñee kxobtol no xtol no, ndon no
nii buen Dios, aan lëë xaa ktsily xtol no ni
lëë xaa kuuñ nyë lëë no. 10 Deelñee xñee no
nii xlyody no tol, tsigo lëë no xñee nii lëë
Dios nak wnee xuuy, aan karty kniladzy no
xtiits xaa tyub styoo no.

2

Lëë Jesús xsoli lëë no lo Dios

1 Xiñ, lëën xkë nrii lo kitsy nii xalaa lo do,
parñee kody to tol. Per deelñee ko tu do tol,
chaap no tu xaa nii ksoli lëë no lo Tat Tios,
lëë xaa go nak Jesucrist. Buen xaa. 2 Lëë
Jesucrist kuty parñee ktsily xaa xtol no, ni
lëdy kaa nonsy xtol no, sink wi xtol kchë
meñ nii nche lo kislyu.

3 Deelñee xsoob no xtiits Dios, schilo ty-
eesy no nii xyuumbey no xaa. 4 Per deelñee
no tu xaa nii xñee: "Naa si xyuumbeyaa
Dios", aan xsoobty xaa xtiits Dios, tu wnee
xuuy xaa aan nlidy nii xñee xaa. 5 Per lëë
xaa nii xsoob xtiits Dios nyoo nii tyub styoo
xaa xkëstyoo xaa Dios, aan singo mod ndon
no nii lo Dios ngab no. 6 Kchë xaa nii xñee
nii lo Dios ngab xaa, no nii kpañ xaa sinak
pañ Jesucrist.

Meñ nii no lo bini

7 Beetsy, ngubty tiits nii xkën lo kitsy nii
xalaa lo do. Biñle tow destye klo. Lëëw
nak tiits nii pkëëtyagle to. 8 Per ngubo ni
tiitsliw porñee beeñtsyey Cristo ni porñee
chuuñtsyey dow. Lëë nguey kwtedy aan lëë
bini nii nli xsaani xpibëly.

9 Deelñee no tu xaa nii xñee: "Lo bini
son", aan xkëstyoody xaa xcombañer xaa, lo
nguey bii so xaa. 10 Lëë xaa nii gaa xkëstyoo
xcombañer lo bini so xaa, aan kindy cos
nii ksyaab xaa lo tol. 11 Per lëë xaa nii
xkëstyoody xcombañer lo nguey no xaa, aan
nandy xaa pa si xaa, porñee xlaady nguey
kan xaa.

12 Beetsy, lëën xkë nrii lo kitsy nii xalaa
lo do parñee kniyaa nii lëë Dios ptsily kchë
xtol do por Jesucrist. 13 Lëën xal kitsy re
lo do kchë do siñee nak to xaa kol, por lëë
do xyuumbey xaa nii nol worñee karty kwe
kislyu. Kchë do siñee nak to xaa yeeñ, lëën
xal kitsy re lo do por lëë do beeñ gan lo
xaatox. 14 Lëën xal kitsy re lo do porñee
xyuumbey do Tat Tios. Lo do siñee nak to
xaa kol xalaa kitsy re, por xyuumbey do
xaa nii nol worñee karty kwe kislyu. Singo
gak lëë do, xaa yeeñ, lëën xal kitsy re lo
do porñee ndaan do ni porñee xniladzy to
xtiits Dios ni porñee beeñ do gan lo xaatox.

15 Jkëstyoody to kislyu ni jkëstyoody to
kchë nii no low. Porque chilody jkëstyoo do
Dios deelñee xkëstyoo do nii no lo kislyu re.
16 Porque ni tu cos nii xnee kislyu ngabty
lo Dios, sink lo kislyu ngabo. Lo kislyu
xlyañ kyalmal, ni xlyañ nii kap meñ kchë
nii chan meñ, ni lo kislyu xlyañ nii lëë meñ
kap cos parñee kak nyaa meñ. 17 Por lëë
kislyu ni lëë kchë cos mal nii no low tedy,
per lëë xaa nii chuuñtsyey nii xyo styoo
Dios tejty xaa, sink lëë xaa kpañ tugak.

Tiitsli ni tiits xuuy

18 Beetsy, lëë wor kutsiñ. Kayonle to
gaanoo nii lëë tu xaa nii xlëë lo Crist kiid.
Lëë na ndaly xaa nii xlëë lo Crist kwlañche.
Por ngo nii ndon no nii lëë wor kutsiñ.
19 Lady no pchoo xaa, per lëdy ksa no xaa

nak, porque deel nyak ksa no xaa, ngwës xaa lo no. Per lëëw kok singo parñee kak nyoo nii lëdy ksa no xaa nak.
20 Lëë Crist bneetsy Kyalbini Ntson lo do. Por ngo kchësy to xyeñ. 21 Xkëdyaa kchë nrii lo kitsy nii xalaa lo do, porñee xyuumbeydy to tiitsli, sink lëëw xkën porñee xyuumbey dow ni porñee nan do nii chilody kchoo tiits xuuy lo tiitsli.
22 ¿Cho nak wnee xuuy dyon? Wnee xuuy gon nak xaa nii xñee nii lëdy Jesús nak xaa nii pxaal Dios. Lëë xaa go xlëë lo Crist, por xka xaa Dios ni xka xaa Xiñ Dios. 23 Nody Dios leñ styoo xaa nii xka Xiñ Dios, per lëë xaa nii xchoo xfavor Xiñ Dios, no Dios leñ styoo xaa.
24 Kol ksoob xtiits Dios nii pkëëtyag to penaadle. Por deelñee tugak tso tiits ko leñ styoo do, lëë do kak ksa Dios ni lëë do kak ksa xiñ xaa. 25 Ni lëë Jesucrist kaa nël nii lëë xaa knee tu kyalmbañ nii nitylody lo no.
26 Lëën xkë kchë nrii parñee jkëëtidy meñ do. 27 Per lëë Kyalbini Ntson nii bneetsy Jesucrist no leñ styoo do, aan xkiiñdy nii cho kuuñ kseedy lëë do, por misme Kyalbini Ntson xluuy kchë cos lo do, ni nonsyke tiitsli xluuyo. Xluuydyo tiits xuuy. Tugak kol kak ksa Jesucrist por singo bluuy Kyalbini Ntson lo do.
28 Beetsy, tugak kol kak ksa Crist parñee ni tu pe tsinidy kik no tsiñee lëë xaa kiid, ni parñee ktelasty no tyon no xaa. 29 Nan do gon nii buen Jesús, per no nii kaknan do nii kchësy xaa nii chuuñtsyey kyalbuen nak xiñ Dios.

3

Xaa nii nak xiñ Dios

1 Kol kuy gaanoo xaatke xkëstyoo Tat Tios lëë no. Por ngo nii nak no xiñ xaa, ni nli gaa nii xiñ xaa nak no. Por ngo xyuumbeydy chol meñ lo kislyu re lëë no, porñee karty kyuumbey meñ Dios. 2 Xiñ Dios gon, beetsy, nak no, aan nikxe nii ndondy no cho kak no o xa kak kaa no despuesy, ndon no nii tsiñee lëë Jesús kiid, lëë no kak sinak xaa, por lëë no tyon xa chak xaa. 3 Aan kchësy xaa nii Jesúsye xsaladzy chak nyë, porñee nan xaa nii nyë Jesús.
4 Kchësy xaa nii chuñ tol chuñ cos mal, por cos mal nak tol. 5 Ni nanle gaa to nii lëë Jesús biid lo kislyu par ktsily xaa tol, ni nan do nii nody xtol xaa. 6 Por ngo nii chuñdy kchë xaa nii nak ksa Jesús tol, per lëë xaa nii chuñ tol karty kan xaa Jesús ni karty kyuumbey xaa xaa. 7 Beetsy, kyëtidy to por buen kchë xaa nii chuñ kyalbuen, sinak nii buen Jesús. 8 Per lëë xaa nii chuñ tol lo xaatox ngab xaa, por wal nii ngoptol xaatox destye penaadle. Por ngoo gaa lëë Xiñ Dios biid knitylo xtsiiñ xaatox.
9 Ni tu xaa nii nak xiñ Dios chuñdy tol, porque lëë xaa kwaa kyalmbañ nii pteedy Dios aan chilody kuñ xaa tol, por xiñ Dios nak xaa. 10 Ndoon cho nak xiñ Dios ni ndoon cho nak xiñ xaatox, porque kchë xaa nii chuñdy kyalbuen ni xkëstyoody xcombañer lëdy xiñ Dios nak xaa.

Kol tso jkëstyoo no xcombañer no

11 Penaadle kayon do nii no nii jkëstyoo no xcombañer no. 12 Kakty no sinak Caín, por lo xaatox ngab xaa. Por ngo nii beety xaa betsy xaa. ¿Penak dyon beety xaa betsy xaa? Porñee gon nonsyke cos mal beeñtsyey xaa. Lëë betsy xaa beeñtsyey nonsyke cos buen. Por ngo nii beety xaa xaa.
13 Beetsy, kseedy to deelñee klëë meñ lo kislyu lo do. 14 Por lëë no kwtelaal lo kyalkuty par jkaa no kyalmbañ aan ndon no nii lëëw kwaa no, por xkëstyoo no xcombañer no. Mbañdy kchë xaa nii xkëstyoody, sink kuty xaa. 15 Nweety bñech nak kchë xaa nii xkëstyoody xcombañer ni nan gaa to nii ni tu nweety bñech jkaady kyalmbañ nii nitylody. 16 Ndon no xa nak kyalwkëstyoo por lëë Jesús ptee xkyalmbañ por lëë no. Singo gak, no nii ktee no xkyalmbañ no por xcombañer no. 17 ¿Per xa tso xkyalwkëstyoo Dios leñ styoo no deelñee rikw no aan chuuñdy no xcombañer no nii no lyaadzy yudar? 18 Beetsy, lëjty xaktyee tiits sye tyeesy no nii xkëstyoo no, sink no nii kuuñ no betsy no yudar.

Mastre ngol Dios lo styoo no

19 Singo mod ndon no nii xiñ Dios nak no, aan ktsyebty no Dios. 20 Deelñee xsyak no nii mal no leñ styoo no, pe tsinidy kik no, por mastre ngol Dios lo styoo no aan lëë xaa nan kchë kchësy cos. 21 Beetsy, deelñee pe sinidy kik no, Dios sye xsaladzy no.

22 Aan lëë xaa kneetsy kchësy nii kñab no,
porñee xsoob no xtiits xaa ni chuuñtsyeey
no nii xyo styoo xaa. 23 Lëë xaa xñabey nii
kniladzy no xiñ xaa Jesucrist, ni jkëstyoo
no xcombañer no sinak kwnabey Jesucrist.
24 Kchë xaa nii xsoob xtiits Dios, no Dios leñ
styoo xaa ni no xaa leñ styoo Dios. Aan por
Kyalbini Ntson nii bneetsy Dios lo no ndon
no nii no Dios leñ styoo no.

4

XKyalbini Dios ni xkyalbini xaa nii xlëë lo Crist

1 Beetsy, knilasty to xtiits kchë xaa nii
xñee nii no xKyalbini Dios leñ styoo, sink
kol kuñ xaa preb, parñee kyeñ do dyon
pe xKyalbini Dios no leñ styoo xaa ote
lëdyo yak. Porque tir ndaly xaa wnee xuuy
ncheno lo kislyu aan xñee xaa nii xtiits Dios
xluuy xaa. 2 Sinrii mod kyeñ do cho no
xKyalbini Dios leñ styoo: kchësy xaa nii
xñee nii lëë Jesucrist biid sinak tu mguiy
no xKyalbini Dios leñ styoo. 3 Per lëë xaa
nii xñeedy singo nody xKyalbini Dios leñ
styoo xaa, sink xkyalbini xaa nii xlëë lo
Crist no leñ styoo xaa. Kayonle gaa to
nii lëë kyalbini go kiid lo kislyu, per lëëw
kwlañchel.
4 Beetsy, lo Dios ngab to ni lëë gaa to
beeñle gan lo kchë xaa wnee xuuy go. Por
mastre ndaan xaa nii no xlad to que xaa
nii no xlad xaa nii nche lo kislyu. 5 Lo
kislyu ngab kchë xaa go. Por ngo nii chak
lo kislyu xñee xaa ni por ngo nii xkëëtyag
meñ xtiits xaa. 6 Lëë lëë no lo Dios ngab no,
aan kchë xaa nii xyuumbey Dios xkëëtyag
nii xñee no, per lëë xaa nii ngabty lo Dios
xkëëtyagty xaa nii xñee no. Sinrii mod tsigo
busy kyeeñ no cho nli no xKyalbini Dios
leñ styoo, ni cho no gaa xkyalbini wnee
xuuy leñ styoo.

Xkyalwkëstyoo Dios

7 Beetsy, no nii jkëstyoo lsa no lëë no, por
xkëstyoo Dios lëë no. Aan kchësy xaa nii
xkëstyoo nak xiñ Dios ni xyuumbey Dios.
8 Per lëë xaa nii xkëstyoody xyuumbeydy
xaa Dios, por tir xkëstyoo Dios kchësy meñ.
9 Nyoo nii xkëstyoo Dios lëë no por lëë xaa
pxaal xiñ tusy xaa lo kislyu parñee kneetsy
xaa kyalmbañ lo no. 10 Ni lëdy kaa lëë
no pkëstyoo Dios, sink lëë xaa pkëstyoo lëë
no, aan lëë xaa pxaal xiñ xaa biid ktsily
xtol no. Singo mod lëë xaa bluuy xa nak
kyalwkëstyoo.
11 Beetsy, deelñee singo pkëstyoo Dios lëë
no, no nii jkëstyoo no xcombañer no. 12 Ni
tu cho karty kan Dios, per deelñee xkëstyoo
lsa no xcombañer no, no Dios leñ styoo
no ni lëë xkyalwkëstyoo xaa no leñ styoo
no. 13 Ndon no nii no no leñ styoo Dios
ni no xaa leñ styoo no por lëë xaa bneetsy
xKyalbini xaa lo no. 14 Ni lëë gaa no ptyon
ni xñee nii lëë Tat Tios pxaal xiñ par kteelaa
xaa meñ nii nche lo kislyu. 15 Kchësy xaa
nii xñee nii Xiñ Dios nak Jesús, no Dios leñ
styoo xaa ni no xaa leñ styoo Dios.
16 Singo mod lëë no ndon ni lëë no xni-
ladzy nii xkëstyoo Dios no. Tir xkëstyoo
Dios, aan leñ styoo xaa nii xkëstyoo xcom-
bañer no Dios ni no gaa xaa leñ styoo
Dios. 17 Sinrii mod xluuy no nii no kyal-
wkëstyoo leñ styoo no, parñee tsiñee lëë
Dios kuñ kyalxtisy ktsyebty no, por sinak
Jesucrist nak no lo kislyu re. 18 Deelñee
no kyalwkëstyoo kindy tseb. Por lëë kyal-
wkëstyoo xkwii tseb, por castigw chiidni
tseb. Deelñee no tu xaa nii xtsyeb, karty
jkëstyoo xaa.
19 Xkëstyoo no porñee klo Dios pkëstyoo
lëë no. 20 Deelñee no tu xaa nii xñee:
“Xkëstyoon Dios”, aan xlëë xaa lo xcom-
bañer xaa, tu wnee xuuy nak xaa, por
deelñee chan xaa xcombañer xaa aan
xkëstyoody xaa xaa, chilody jkëstyoo xaa
Dios nii chandy xaa. 21 Ni lëë gaa Jesús
kwnabey nii kchësy xaa nii xkëstyoo Dios
no nii jkëstyoo xaa xcombañer xaa.

5

Xaa nii chuñ gan lo tol

1 Kchësy xaa nii xniladzy nii lëë Jesús
nak Crist nii pxaal Dios nak xiñ Dios, aan
deelñee xkëstyoo no Tat Tios, no nii jkëstyoo
no xiñ xaa. 2 Tsiñee xkëstyoo no Dios ni
chuuñtsyeey no nii xñabey xaa, ndon no
nii xkëstyoo no kchë xiñ xaa. 3 Deelñee
xkëstyoo no Dios, no nii kuuñtsyeey no nii
xñabey xaa ni ngandy kaa nii xñabey xaa.
4 Por kchë xaa nii nak xiñ Dios chuñ gan lo
tol nii no lo kislyu re, aan porñee xniladzy

kaa no Dios ngo nii chuuñ no gan lo kchë
tol nii no lo kislyu. 5 Nonstyee xaa nii
xniladzy nii lëë Jesús nak Xiñ Dios chuñ
gan lo tol nii no lo kislyu.

Tiits nii xñee cho nak Xiñ Dios

6 Biid Jesucrist lo kislyu re, kwchobnis
xaa ni pxee xaa xcheñ xaa lo crusy, ni
lëjty kaa xaktyee kwchobnis xaa, sink pxee
xaa cheñ lo crusy. Ni lëë gaa Kyalbini
Ntson xñee nii nliw, por lëë Kyalbini xñee
tiitsli. 7-8 Tson nak testigw nii xñee cho
nak Jesucrist: Kyalbini na, nis na ni cheñ
nii pxee xaa lo crusy, ni tugak kaa nak
ksa tson testigw ko. 9 Xniladzy no xtiits
meñ, per mastre non xtiits Dios, porque lëë
xaa xñee cho nak xiñ xaa. 10 Kchë xaa nii
xniladzy xtiits Xiñ Dios no Kyalbini Ntson
leñ styoo xaa, per lëë xaa nii xnilasty xtiits
Dios xsyak xaa nii wnee xuuy Dios, porñee
xnilasty xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Xiñ
Dios. 11 Lëë tiits ko xñee nii lëë Dios bneetsy
tu kyalmbañ nii nitylody lo no, aan lëë xiñ
xaa biidni kyalmbañ go. 12 Kchë xaa nii
xniladzy Xiñ Dios kwaa kyalmbañ go, per
lëë xaa nii xnilasty Xiñ Dios karty jkaa xaa
kyalmbañ go.

Kyalmbañ nii nitylody

13 Kchësy lo do nii xniladzy to xtiits Xiñ
Dios xalaa kitsy re parñee kaknan do nii lëë
do kwaa tu kyalmbañ nii nitylody.

14 Ndon no nii deelñee kñab no tu cos nii
xyo styoo Dios, chon xaa xtiits no. 15 Aan
deelñee ndon no nii chon Dios xtiits no,
ndonak no nii lëë xaa kneetsy nii kñab no
lo xaa.

16 Deelñee kan do nii lëë tu xcombañer do
noyuñ tu tol nii ntseebty, no nii kñab to lo
Dios por lëë xaa tsiin ktsily Dios xtol xaa.
No tu tol nii chilody kpily aan kniydyaa
nii kñab to lo Dios por tol go. 17 Kchësy
cos mal tolo, per no tol nii xnitylody meñ
kaazhkaa.

18 Ndon no nii xkody kchë xaa nii nak xiñ
Dios tol, por lëë Jesús chap cuidad xaa, aan
xkaaldy xaatox xaa.

19 Ndon no nii lo Dios ngab no, ni ndon
gaa no nii kchësy meñ lo kislyu ngab lo
xaatox.

20 Ni ndon no nii lëë Xiñ Dios biid ksaani
lo no parñee kyuumbey no xaa nii nli nak
Dios. Ksa no Jesús nii nli nak Dios nak.
Lëë Dios re xneetsy kyalmbañ nii nitylody.
21 Beetsy, kol kap cuent, ksoxibty to lo
mdyo.

Xkitsy pchop San Juan

Tiitsli ni kyalwkëstyoo

1 Xaa koolaa. Lëën xal kitsy re lo kwnaa
nii kwle Dios ni lo xiñ me nii xkëstyoon tyub
styoon, ni lëdy kaa nonsyaa, sink wi kchë
xaa nii xniladzy xtiitsli Dios. 2 Xkëstyoon
lëë do por xtiitsli Dios nii no leñ styoo no
ni tugak kaa tsow leñ styoo no. 3 Lëë lëësy
Tat Tios dyon ni lëë lëësy xiñ xaa Jesucrist
kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do
ni lëë lëësy xaa kchoobladzy styoo do con
xtiitsli xaa ni con xkyalwkëstyoo xaa.
4 Blen konaa bla xiñoo nii mbañ sinak
xñabey xtiits Tat Tios. 5 Lëë nana xñabaa nii
jkëstyoo lsa no lëë no. Ngubty nii xñabeyaa.
Biñle tow destye worñee bniladzy to xtiits
Jesucrist. 6 Deelñee xkëstyoo no, no nii kpañ
no sinak xñabey Dios. Ni nanle gaa to nii lëë
Dios xñabey nii jkëstyoo lsa do lëë do.

Xaa nii xkëëti

7 No ndaly xaa wnee xuuy nii xñee nii
biijty Jesús lo kislyu sinak chiid tu mguiy.
Wnee xuuy ni xaa nii xlëë lo Crist nak xaa
go. 8 Kol kap cuent tsiin kyëtañdy lo xtsiiñ
do parñee jkaa do kchë nii chakladzy Dios
kneetsy xaa lo do.
9 Kchë xaa nii kchoxso lo xtiits Crist nody
Dios leñ styoo xaa. Per lëë xaa nii xsal xtiits
Crist no Dios ni no Xiñ Dios leñ styoo xaa.
10 Deelñee kiid tedy tu xaa nii xluuydy xtiits
Crist lo do, klaady to sëëb xaa leñ lidzy to
ni jkëëptyuxty to xaa. 11 Porque deelñee
jkëëptyux to xaa, ksa do xaa nak.
12 Ndaly nii no kniyaa lo do, per chak-
lastyaa kniyno lo kitsy re, por xkokyeeñaa
kyely teedyaa lo do, tsiin yuubaa kñe lo do
parñee lox kle no.
13 Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no
nu xkëëptyux lëë do. Lëë Dios kwle meñ re
sinak kwle Dios to.

Xkitsy byon San Juan

Xkyalnsaak Gayo

1 Xaa koolaa. Lëën xal kitsy re lo xamigwaa Gayo. Xkëstyoon xaa tyub styoon.
2 Beetsy, xñabaa lo Dios nii kakni xaa lii ni kneetsy xaa kyalndaan lool porñee mbañoo sinak xñabey xaa. 3 Tir blen tsiñee në bla betsy no nii biid tedy lon nii xchosodyoo lo xtiits Dios. 4 Ni tu cos chuuñ kledy naa sinak nii xlen tsiñee chonaa nii lëë kchë xiñaa mbañ sinak xñabey xtiits Dios.
5 Beetsy, buen nii chuñoo betsy no yudar nikxe xaa sit xaa. 6 Lo kchë xaa nii xniladzy xtiits Dios bitiits xaa nii tir xkëstyool meñ. Beeñ favor beeñ xaa yudar parñee kyal xaa xiviaj xaa sinak xñabey Dios. 7 Por lëë xaa bislo viaj re par kluuy xaa xtiits Jesús, aan nëdy xaa kñaasy xaa nii xkady meñ nii xnilasty Dios. 8 Por ngo no nii kuuñ no xaa yudar parñee kluuy xaa tiitsli.

Diótrefes ni Demetrio

9 Lëën pxal tublë kitsy lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, per chaklasty Diótrefes nii kñabey noo, sink lëë xaa chakladzy kñabey xaa. 10 Per tsi lëën kyely, lëën këntseeb lo xaa por kchë tiits kizh ni tiits xuuy nii nojkots xaa lëë noo. Aan xyaldy xcuent xaa siko, sink xteejty xaa laa kwës betsy no nii chiid, ni xlaady xaa nii ktee meñ laa kwës xaa ni xkwii xaa meñ nii xtee laa xkwës betsy no lady meñ nii xniladzy xtiits Dios.
11 Beetsy, kuñdyoo cos mal, sink beeñ cos buen. Xiñ Dios nak kchë xaa nii chuuñtsyey cos buen, per lëë xaa nii chuuñtsyey cos mal karty kyuumbey xaa Dios.
12 Kchë meñ xñee nii buen Demetrio ni nli gaaw. Wi noo no xfavor xaa ni nan gaal nii nli xtiits noo.
13 Ndaly nii no kniyaa lool, per chaklastyaa kniyno lo kitsy re, 14 por xkokyeeñaa nii klyëëdy lëën kyely teedy lool, aan yuubaa kñe lool.
15 Kakni Dioosoo dyon. Xkëëptyux xamigw no nii no nu lii. Beeñ favor pkëëptyux kchë xamigw no nii no ske.

Kitsy nii pkëë San Judas

1 Naa nak Judas, betsyaa nak Jacob, xtsiiñ Jesucrist xkyën. Lëën xal kitsy re lo xaa nii kwtsyetsy Dios ni xkëstyoo Dios ni kënap Jesucrist. 2 Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do ni jkëstyoo lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xaa nii xsaldy xtiits Dios (2 Pedro 2:1-17)

3 Beetsy, penaadle no styoon jkën xa nak kyalwtelaa nii kwaa no, per lëë na lëën xkë kitsy re parñee kñabaa nii ktily do por xtiits Dios nii kwaa do kchë do siñee ngab to lo Dios. 4 Por lëë bla xaa nii destye penaadle xseety kitsy nii kë xtiits Dios kwsëëbtsilaan lady to. Mal xaa, xsyoni xaa Dios par kuñ xaa cos mal ni xsaldy xaa Jesucrist nii xñabey, per lëë Dios ksaksi xaa. 5 Nikxe nii nanle to nrii lëëw kniyaa lo do stub. Tsiñee gon lëë Dios lox pteelaa meñ Israel lo meñ Egipto, lëë xaa beety meñ Israel nii bnilasty xtiits xaa. 6 Singo gak angly nii ptiiydy laañee psoob Dios xaa, lëë Dios ngo angly ko skiib par tse nii kak kyalxtisy. Lo nguey no angly ko. 7 Singo gak meñ Sodoma, ni meñ Gomorra, ni meñ nii no kyedzy nii nche kexka siko, lëë Dios ngo meñ go lo ki nii tsitsiñdy tse kyuuy, porñee kwyoni meñ go meñ nii nakty tsiil meñ go ni porñee kwyoni meñ go meñ nii xkaatyee. Lëëw beeñtsyey Dios parñee ktsyeb los demasy meñ. 8 Per nikxe kok kchë cos ko, lëë xaa mal nii kwsëëb lady to chuuñtsyey kchë cos mal nii xñeexkaal xaa, ni xsaldy xaa xkyalwnabey Dios, ni xñeenë xaa angly. 9 Per ni angly Miguel byaxty ntsiibtee xaatox worñee ptily xaa xcuerp Moisés. Chëbsye xaa lo xaatox: "Wante Dios dyon ksaksi xaa lii." 10 Per lëë xaa mal nii kwsëëb lady to xñeenë xaa cos nii nandy xaa xa nak. Lëë cos nii xyuumbeysye xaa na, sinak xyuumbey chol ma xyuumbey xaaw. Por ngo lëë Dios ksaksi xaa. 11 ¡Chooksye lëë xaay! Si beeñtsyeyak Caín chuuñtsyey xaa. Por tumi lëë xaa pchooxso lo xtiits Dios sinak pchooxso gak Balaam, ni si kutyak Coré kety xaa porñee xsoobty xaa tiits. 12 Xaktyee kyalto xkwii xaa lo lni ntson nii chuuñtsyey do, por chawcho xaa aan xcuenjty xaa meñ. Lyaadzy lëësy xaa no xaa. Nak xaa sinak xkey nii nëz re nëz rek choy me aan chaktyo kyo. Nak xaa sinak yag nii pidzy nii kindy lu aan xkyëdyo nex xtiempo. 13 Sinak xiptsiiñ nistoo nii choy me nak kchë cos mal nii chuuñtsyey xaa. Sinak mëly nii këtañ nak xaa, lo nguey tugak tso xaa. 14 Kadzyle tiiy meñ no tedy lo kislyu destye nii biid Adán, worñee lëë Dios psaabini leñ kik Enoc parñee këb xaa: "Konaa nii lëë Dios sëëd lo kislyu aan tir ndaly angly sëëdni xaa 15 par kuñ xaa kyalxtisy. Lëë xaa ksaksi kchë meñ ngoptol ni kchë meñ mal nii kwneenë xaa." 16 Ni tu pe xyody styoo xaa mal nii kwsëëb lady to. Kchë cos xñeenë xaa, lyaadzy lëësy xaa no xaa, ndaan chutiits xaa, ni ngui xñee xaa parñee jko xaa styoo meñ.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

17 Per kol ksaladzy kaanoo nii destye tiemp lëë xapostle Jesucrist chëb: 18 "Tsiñee lëë kislyu mer nitylo lëë xaa nii kidyni xtiits Crist kiid aan lëë xaa kpañ si xkaatyee." 19 Lëë xaa go chuñ meñ chop tiiy, nii xlyaañtyee styoo xaa chuuñtsyey xaa, nody xKyalbini Ntson Dios leñ styoo xaa. 20 Per lëë lëë do, beetsy, tsiitsy kol so lo xtiits Dios nii xniladzy to. Kol kutiitsni Dios si xñabey Kyalbini Ntson nii no leñ styoo do. 21 Knitylasty to nii xkëstyoo Dios to ni kol kwës axte tsitsiñ tse nii kneetsy Jesucrist kyalmbañ nii nitylody lo do. 22 Kol jkëstyoo xaa nii xkan kik. 23 Kol kteelaa xaa nii no nëz kyab lo ki, ni kol jkëstyoo kchë meñ ngoptol, per kol kap cuent por axte ladx nii nakw xaa xña tol.

24-25 Lëë Tat Tios nii pteelaa lëë no kan lëë do parñee kchooxsody to, ni parñee kyabty to lo tol, ni parñee nguiool tso styoo do kyey do lo xaa. Kol tsoo ktee no skizh lo xaa ni lo Jesucrist nii xñabey. Tugak kol tsoo ktee no skizh. Amén.

Nii bluuy Dios lo Juan

Tiits nii pxaal Dios

1 Nrii nak nii chëb Dios lo Jesucrist parñee këb xaa lo meñ nii xniladzy xtiits xaa kchë cos nii klyëëdy kak. Lëë Jesucrist pxaal tu angly kukëbo lo Juan, 2 aan lëë Juan pkëë kchë nii kon ni lëë xaa xñee nii nli kwaaxcuent xaa xtiits Dios nii pxaal Jesucrist.

3 Dichos meñ nii xlab ni xkëëtyag tiits nii pxaal Dios ni dichos meñ nii xsal kchë nii kë leñ kitsy re por klyëëdy lëëw kak.

Lëë Juan xaal kitsy re lo meñ Asia

4 Naa nak Juan. Lëën xal kitsy re lo meñ nii xniladzy xtiits Jesús nii no nëz Asia. Kadzy kyedzy xalaa kitsy re. Lëë Dios kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do. Ktsyëëdy xaa, por lëë xaa kok Dios ni lëë xaa nako ni lëë gaa xaa tugak kako. Xkëëptyux ksa kadzy kyalbini nii no laañee xñabey xaa lëë do. 5 Wi Jesucrist xkëëptyux lëë do. Tu xaa nii xñee tiitsli nak xaa. Klootyee Jesucrist pañ parñee kpikchedre kety xaa ni kchësy kaa lo meñ non nii no lo kislyu xñabey xaa. Xkëstyoo Jesucrist lëë no. Por ngo kuty xaa parñee kpily xtol no, 6 ni lëë xaa pso lëë no parñee kak no pxosy laañee xñabey Tat Tios. ¡Ni iip kyaldy kaa xkyalwnabey Dios! ¡Tugak kñabey xaa!

7 ¡Lo xkey kchukë Jesús! Tsiñee lëë xaa kiid, kchësy meñ kan xaa axte wi xaa nii blisy xaa lans. Kchësy meñ nii nche lo kislyu tso kyalnë ni koon por lëë xaa. Nli xñen nii singo kako.

8 Lëë Dios nii xñabey bislo kchë kchësy cos ni lëë xaa kisyaalo. Ktsyëëdy xaa, por lëë xaa kok Dios, ni lëë xaa nako ni lëë gaa xaa tugak kako.

Lëë Juan chan Crist

9 Naa nak betsy to Juan. Porñee xsob no xtiits Jesús ni porñee ngab no laañee xñabey Dios ngo nii xtyeedy no kchë kyalnë re. Lo kislyu wiñ nii lë Patmos nii nche lo nistoo kwyon porñee xluyaa xtiits Dios nii pxaal Jesús. 10 Lëë tu tse tminkw lëë Kyalbini Ntson biy naa, aan lëën biñ nii nguiedzy kwnee tu xaa xitsyaa. Nak tsiy xaa sinak tsiñee xkwetsy tu trompet. 11 Lëë tsiy xaa go në lon:

—Pkëë kchë nii chanoo leñ tu libre aan pxaalo lo meñ nii xniladzy xtiits Jesús nii no Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia ni Laodicea.

12 Tsiñee lëën byoogw par kuyaa dyon cho xñee lon, lëën kon kadzy candilier or, 13 aan lady ksa kadzy candilier go so tu xaa nii chak si chak mguiy nii pxaal Dios. Nakw xaa tu ladx nool. Axte yaañ niy xaa chitso ladx ko, ni no tu cinturón or xpans xaa aan axte chu styoo xaa xyakxoobo. 14 Nguitsy kits kik xaa sinak nguitsy kits lady mëkwxiily o si nguitsy kaa kyeg, ni chak mëlo xaa sootee lo bëly. 15 Xpibëly niy xaa sinak kiib nii cho lo ki parñee kpibëlyo ni nak tsiy xaa sinak xbi nis tsiñee xchingaaw tu chu kyo. 16 No kadzy mëly ñali xaa ni sob tu spad chuw xaa, tyuxlad lo spad ko ndox. Chak lo xaa si chak lo ngbidz tsiñee tir chak naay.

17 Tsiñee konaa xaa, lëën pkyey aan lëën byab lo xaa. Per lëë xaa pxob ñali xaa ladyaa aan lëë xaa në lon:

—Ktsyeebtyoo, por naa bislo kchë cos nii no lo kislyu ni naa gaa kisyaalo. 18 Mbañaa. Kutyaa, per lëën pañ parñee kpikchedre ketyaa. Naa nseeñ lyey nii xyaly laañee no meñ kuty ni schilo gaa kuuñ kpaañaa meñ kuty. 19 Pkëë kchë nii konoo ni pkëë nii chanoo natiemp ni pkëë nii nare kanoo. 20 Lëën kniy penak nii no kadzy mëly ñalin ni penak nii konoo kadzy candilier or. Lëë ksa kadzy mëly nii konoo nak angly nii chakni meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lëë candilier or na nak ksa kadzy kyedzy Asia nii no meñ nii xniladzy xtiits Dios.

2

Tiits nii xaal Dios lo meñ Efeso

1 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Efeso nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Lëë xaa nii no kadzy mëly ñali ni no ktee vuelt lady candilier or xñee: 2 Chanaa kchë tsiiñ nii chuuñtsyeyoo, ni chanaa nii chapoo paciensy, ni chanaa nii xyody meñ mal styool, ni nan gaan nii beeñoo xaa nii kokladzy nyak apostle preb aan kwlookëël

nii wnee xuuy xaa. 3 Pxekwoo kwtedyoo kyalnë por naa ni iip ptsaagtyoo tugak beeñtsyeyoo xtsiñaa. 4 Per xyody styoon nii xkëstyoodroo meñ sinak pkëstyool meñ klo. 5 Psaladzy dyon pa kwëtañoo, aan ptikche styool lo Dios ni beeñtsyey kchë nii beeñtsyeyoo klo. Deelñee kondyoo tiits, lëën ksaksi lii ni lëën kob xcandilieeroo laañee sobo. 6 Buen siil nii xyody meñ nii xniladzy xlay Nicolaítas styool nikle gaa naa xlëën chanaa meñ go. 7 Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Naa kte nex nii xkyë lo yag nii sob laañee xñabey Dios lo meñ nii kuñ gan. Kchë meñ nii kaw nex ko jkaa kyalmbañ."

Tiits nii xaal Dios lo meñ Esmirna

8 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Esmirna nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Naa bislo kchë cos nii no lo kislyu ni naa gaa kisyaalo. Nli kutyaa, per lëën pañ. 9 Lëë na lëën xñe nii chanaa kchë kyalnë nii no tedyoo ni chanaa xkyalprooboo, nikxe nii lëdy prooboo, por ndaly nii chapoo kpaa. Nanaa nii no xaa nii xsyak nii lo Dios ngab xaa, aan xñeenë xaa lii, per lo xaatox ngab xaa. 10 Ktsyeebtyoo kyalnë nii ktsyooloo, por lëë xaatox ko bla xaa nii nak ksal skiib, parñee kak to preb aan mban tedy to tsii kpidz. Per fuert kok axte nii ketyoo, tsiin jkaal kyalmbañ nii nitylody. 11 Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kyeydy xaa linfiern."

Tiits nii xaal Dios lo meñ Pérgamo

12 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Pérgamo nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Lëë xaa nii sob spad nii tyuxlad lo ndox chuw xñee: 13 Nanaa nii laañee xñabey xaatox nol, per xsaandyoo xtitsaa nikxe konoo nii lëë meñ beety Antipas porñee xsoob xaa xtitsaa. 14 Per xyody styoon nii no bla xaa nii chaklasty ksaan xlay Balaam lady to, por lëë Balaam kwlootiits Balac parñee ksyaab Balac meñ Israel lo tol. Byaan xaa meñ Israel kchë cos nii chokon lo mdyo ni blaa xaa kwyoni meñ Israel stu mguiy o stuu gaa kwnaa. 15 Ni xyody styoon nii bii no xaa nii xniladzy xlay Nicolaítas lady to. 16 Kol ktsëë xmod to, por deelñee ktsëëdy tow, lëën kyely aan lëën ktilyni lëë do con spad nii sob chuwaa. 17 Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kyanaa maná nii nolan, ni lëën kte tu kyo nguitsy lo xaa go aan lo kyo go jkën lë kub xaa, xaktyee lëësy xaa kaknan xa lë xaa."

Tiits nii xaal Dios lo meñ Tiatira

18 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Tiatira nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Lëë Xiñ Dios nii chak mëlo si chak lo bëly ni chak niy si chak kiib nii xpibëly xñee: 19 Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo, ni chanaa nii xkëstyool meñ, ni chanaa nii xniladzyoo xtitsaa, ni chanaa nii chuñoo yudar meñ ni xekwoo kyalnë ni chan gaan nii mastre choxkol kuñoo xtsiñaa nina que worñee kal bislool. 20 Per xyody styoon nii xlaal no kwnaa nii lë Jezabel lady to. Xñee me nii xtiits Dios xluuy me, per con kchë xiwseedy me xkëëti me xaa nii chuñ xtsiñaa aan singo mod lëë xaa choni stu kwnaa ni lëë xaa chaw cos nii chokon lo mdyo. 21 Ptedyaa tiits nii ntsëë me xmod me, per kwnëdy me nsaan me xtol me. 22 Lëë na deelñee ksaandy mew, lëën kuuñ ksaknë me, aan wi kchë xaa nii chaani me ksaksin deelñee ktikchedy xaa styoo xaa lo Dios. 23 Lëën kuty xiñ me, parñee kyeñ meñ nii xniladzy xtiits Dios nii nanaa kchë kchësy cos nii xsya styoo meñ ni no kik meñ, aan catu do jkaa nii xyal do según kchë nii beeñtsyey do. 24 Per deelñee nody to xlad kwnaa go ni chuuñtsyeydy to cos ntseeb nii chuuñtsyey xaatox nii xyuumbey meñ go, kintre ni pe kniyaa lo do. 25 Per tugak kol kniladzy xtitsaa axte nii kpikchen. 26 Kchë xaa nii kuñ gan lo tol ni kuuñtsyey nii xñabeyaa axte tse nii lëën kyely stub, lëën kte tiits kñabey xaa go lo kislyu 27 sinak nii bneetsy Tat Tios kyalwnabey lon. Aan lëë xaa go kñabey sinak xñabey tu xaa ntseeb. Lëë xaa knek meñ go sinak tsiñee xlyë kis. 28 Lëën kte mëly nii nyoo leñ kpaa wor silytoo lo xaa go. 29 Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios."

3

Tiits nii xaal Dios lo meñ Sardis

1 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Sardis nii
xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Lëë xaa nii
gon xñabey lo ksa kadzy xkyalbini Dios ni
nseñ kadzy mëly xñee: Chanaa kchë nii
chuuñtsyeyoo ni nanaa nii kutyloo nikxe nii
xsyak meñ nii mbañoo. 2 Ptee mgaal lool
tsiin kchosody styool lo Dios, por ni tu nii
chuuñtsyeyoo xyody styoo Dios. 3 Psaladzy
kchë xtiits Dios nii pkëëtyagoo penaadle
aan ptikche styool. Por mer worñee pe sidy
kikoo lëën kyely ksaksi lii. Ptee mgaal lool
por lëën kyely si chiid ngbaan. 4 Per no bla
xaa Sardis nii karty jkaay tol. Lëën jkaakw
xaa tu ladx rusy aan lëë xaa kiidnal naa
por lëë xaa xyalo. 5 Kchë xaa nii kuñ gan
lo tol kakw ladx rusy ko ni ktsildy gaan lë
xaa go leñ libre nii xoob kpaa, sink lëën
kcho xfavor xaa lo Dios ni lo xangly Dios.
6 Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag
nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy
xtiits Dios."

Tiits nii xaal Dios lo meñ Filadelfia

7 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Filadelfia
nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Nody xto-
laa ni chuuñtsyeyaa nii xñen. Ñan no xlyey
rey David aan tsiñee xalyaa tu puert ni tu
cho chilody ksuugwo ni tsiñee gaa xsuug-
wno ni tu cho chilody kxalyo. 8 Chanaa
kchë nii chuuñtsyeyoo. Lëën pxaly tu puert
tedyoo aan ni tu cho chilody ksuugwo,
por nikxe nodyoo fuersy, xsaloo xtitsaa
ni karty kaa jkaal nii xyuumbeyoo naa.
9 Por ngo lëën kxal xaa nii no xlad xaatox,
ni xaa wnee xuuy nii xsyak nii lo Dios
ngab kiid ksoxib lool parñee kaknan xaa
nii xkëstyoon lii. 10 Tugak psooboo xtitsaa
ni tsiitsy kwsool. Por ngo pe kuñdyaa lii
tsiñee lëën kyely ksaksi kchë meñ nii nche
lo kislyu. 11 Klyëëdy lëën kyely. Ksaandyoo
xtitsaa parñee ni tu cho klaady nii jkadyaa
lool. 12 Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kak sinak
pilar nii so leñ lidzy Dios aan tsitsiñdy tse
nii kchoo xaa siko. Lady xaa jkën lë Dios ni
lë xkyedzy Dios nii sëëd kpaa, ni lady kaa
xaa jkën lë kubaa. 13 Deelñee chakladzy
to kyeñ do, kol jkëëtyag nii xñee Kyalbini
Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios."

Tiits nii xaal Dios lo meñ Laodicea

14 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Laodicea
nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Nli xtiits
Dios xñen, ni naa xñabey kchë lo cos nii psaa
Dios. 15 Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo ni
nanaa nii laal xniladzyoo, na laal xchoox-
sol. ¡Deelba kazh kniladzyoo o kchooxso
gaal kaazhkaa! 16 Per como xnilastyoo naa
ni xchooxsody kaal, lëën ksonëz lii. 17 Por
xñeel nii riikwoo ni xñeel nii tir buen si
lo xtseel. Ni tu pe chakty falt lool. Per
mban xtyedyoo, prooboo ni cieegwoo. Ni
nëb kidyoo. Kindy xaboo. 18 Kwxii or lon
parñee kakoo rikw ni kwxii ladx rusy lon
parñee kandy meñ lady kidyoo ni kwxii
ngwaan ktyëë lool parñee kanoo. 19 Chak
ntseebaa ni xñen lo xaa nii xkëstyoon.
Por ngo, ptee fuersy ktikcheel styool lon.
20 Biño gaanoo lëën gon so kexka lo do.
Deelñee kon do tsiyaa nii xkwetsy lëë do
aan ksal dow, lëën kyely lo do aan lëën
kawni lëë do. 21 Kchë xaa nii kuñ gan
lo tol sob laañee xñabeyaa sinak nii sobaa
kwi Tat Tios porñee beñaa gan. 22 Deelñee
chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag nii xñee
Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits
Dios."

4

Lëë Juan chan Dios

1 Loxsye ngo lëën blis lon aan lëën kon
nii lëë tu puert sinyaly leñ kpaa. Ni lëë tsiy
xaa nii nak sinak tsiy tu trompet kwnee lon
stub. Në xaa:
—Kwyëp nu tsiin kluyaa cos nii nare kak
lool.
2 Wor go kazh lëë Kyalbini Ntson biy naa
aan lëën kon tu yulyey leñ kpaa aan lëë
tu xaa sob leeñgo. 3 Xpibëly xaa sinak nii
xpibëly kyo nii lë jaspe o kyo nii gaa lë
cornalina, ni kë tu kiidla nii xpibëly sinak
nii xpibëly kyo nii lë esmeralda laañee sob
xaa. 4 Aan kyako yulyey go sob skalyptap
yulyey, tuga xaa kol sob leeñgo, nonsyke
ladx nguitsy nakw xaa ni nonsyke coron or
sob kik xaa. 5 Xchoo bëly yë ni xchoo xbi
nkwsiy leñ yulyey go, ni mer chu yulyey
sob kadzy bini, lëë bini go nak ksa kadzy
xkyalbini Dios. 6 Mer chu yulyey go nche tu
cos nii chak si chak nistoo aan ndeebiniw si
ndeebini vidre.

Groltyee chu yulyey ni kyako yulyey sob
tap ma aan tyub lady ma sob mëlo ma. 7 Tu
ma go chak si chak tu mëëtsy, lëë stu ma
chak si chak tu yosy, lëë stu ma chak si chak
meñ, lëë stu ma chak si chak tu msiy nii no
kxoobe. 8 Xoop kaa xikw ksa tap ma go sob
ni xitsy lo ma sob mëlo ma, aan tsel kyool
tugak xñee ma:
Ntson Dios, ntson Dios,
lëë xaa xñabey,
ktsyëëdy xaa, por lëë xaa kok Dios, ni lëë
xaa nako ni lëë gaa xaa tugak kako.
9-10 Aan cad nii xtee ksa tap ma go skizh
ni kyalnsaak lo xaa nii sob leñ yulyey,
lëë ksa kalyptap xaa kol xsoxib ni xsoob
xcoron kik, parñee wi xaa ktee skizh lo xaa
nii tsitsiñdy tse kety, xñee xaa:
11 Tat Tios, lool no nii knee meñ skizh
ni lool no nii ksak styoo meñ
ni lii xyal kñabey.
Por lii psa kchësy cos,
ni styool kwlañ nii tsaa kchësy cos.

5

Libre nii nguiitsy kadzy sey

1 Ñali xaa nii sob leñ yulyey no tu libre.
Xitsy low kë, ni konaa nii nguiitsyo kadzy
sey. 2 Ni konaa tu angly nii xkëë tsyetsy
xñee:
—¿Cho lë nii kxaly libre re ni cho lë nii
kchos sey nii nguitsyo?
Xaa xñabey nak angly ko.
3 Per ni kpaa, ni lo kislyu, ni leñ kislyu
ptsyoldy xaa nii nxaly libre ko, per ni tu
xaa nii nyuy syew ptsyoldy. 4 Aan per nii
nli busy biñaa, porñee ptsyoldy cho nxaly
libre ko, per ni tu xaa nii nyuyo ptsyoldy.
5 Tsigo lëë tu xaa kol në lon:
—Kooñtroo, por lëë xaa nii xñee meñ
xmëëdzy meñ Judá beeñ gan lo kyalkuty.
Lo xtiiy rey David sëëd xaa aan lëë xaa
chigal kxaly libre re ni kchos xaa ksa kadzy
sey nii nguitsyo.
6 Lëën buy chu yulyey ni laañee nche
ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo ni
laañee nche xaa kol aan lëën kon nii lëë
tu mëkwxiily soli, nikxe nii nyoo nii beety
meñ ma. Kadzy xkach ma ni kadzy mëlo
ma sob. Lëë xkach ma ni lëë mëlo ma nak
ksa kadzy xkyalbini Dios nii pkaasy tyub lo
kislyu. 7 Lëë mëkwxiily go kwnaasy libre nii
no ñali xaa nii sob leñ yulyey. 8 Tsiñee lox
kwseñ ma libre ko, lëë ksa tap ma nii tyub
lady sob mëlo ni lëë ksa kalyptap xaa kol
psoxib lo ma. Kchë xaa noy arp ni psiñ kox
yaal nii nyaa con or. Lëë kox yaal go nak
xlay meñ nii ngab lo Dios. 9 Kchësy xaa kol
go chool tu ti kub nii së sinrii:
Lii xyal señ libre ni liisy xyal kchos sey nii
nguitsyoo,
por beety meñoo,
ni lii kwxii meñ tyub lo kislyu con cheñ nii
pxeel
parñee jkab meñ lo Dios.
10 Lii pso meñ go parñee kak meñ go pxosy
lo Tat Tios
ni lii psaan nii kñabey meñ go lo kislyu.
11 Loxsye ngo lëën biñ tsiy tub yox angly
nii nche kyako yulyey, ni kyako ma nii
sob mëlo tyub lady ni kyako kchë xaa kol.
Pchilody ngab angly ko porñee tir ndaly
xaa, 12 aan nguieex xñee kchë angly ko:
Lëë mëkwxiily nii beety meñ
xyal jkaaxcuent kyalwnabey ni kchësy cos
non.
Lëë ma xyal jkaaxcuent kchë kyalchak ni
kyalndaan,
lëë ma xyal jkaa skizh ni kyalnsaak.
13 Ni biñaa nii wi kchësy cos nii psaa
Dios leñ kpaa ni kchësy cos nii psaa xaa lo
kislyu, ni kchësy cos nii no leñ kislyu, ni
kchësy cos nii no lo nistoo xñee:
Lo xaa nii sob leñ yulyey ni lo mëkwxiily
tugak kol tsoo ktee no skizh ni
kyalnsaak, iip kyaldy jkaa xaa kyal-
wnabey ni kyalndaan.
14 Aan lëë ksa tap ma nii sob mëlo tyub
lady xkyëb xñee:
—¡Nliw, singo kako!
Lëë ksa kalyptap kaa xaa kol psoxib lo
xaa nii iip kyaldy xkyalwnabey.

6

Ksa xoop sey

1 Loxsye ngo lëë mëkwxiily pchos tu sey
nii nguiitsy libre ko aan lëë tu ma nii tyub
lady sob mëlo kwnee. Nak tsiy ma sinak xbi
nkwsiy, chëb ma:
—¡Të!
2 Lëën blis lon aan lëën kon tu cabay rusy.
Tu arkw nii xkyë flech kë xikw xaa nii sob

lady ma. Lëë xaa kwaa tu coron aan lëë xaa pchoo par kuñ xaa gan tily.
3 Lëë mëkwxiily pchos stu sey nii nguitsy libre ko aan lëë stu ma nii tyub lady sob mëlo chëb:
—¡Të!
4 Lëë tu cabay nixñë pchoo. Lëë xaa nii sob lady ma kwaa kyalwnabey parñee klaady xaa kwës tily lo kislyu ni lëë xaa kuñ nii kuty lsa meñ, ni lëë xaa kwaa tu spad ngol.
5 Tsiñee lëë mëkwxiily pchos stu sey nii nguitsy libre ko, lëë stu ma nii sob mëlo tyub lady chëb:
—¡Të!
Aan lëën kon tu cabay yeesy. No tu balans ña xaa nii sob lady ma. 6 Lady ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo pchoo tsiy tu xaa nii chëb:
—Tub kilak xobxtily kwtiix meñ por tu kpidz tsiiñ ni tsonak kil xob, per kxiñdyoo viñ ni kxiñdyoo aceit.
7 Lëë mëkwxiily pchos stu sey aan lëë stu ma nii tyub lady sob mëlo chëb:
—¡Të!
8 Lëën kon tu cabay pkitsytoo. Kyalkuty lë xaa nii sob lady ma, xitsy xaa nal xaa nii xñabey laañee no meñ kuty. Lëë xaa kwaa kyalwnabey parñee kuty xaa meñ lo tily, ni kuty xaa meñ lo kpiñ, ni lo kyalkits ni kuty ma tox meñ.
9 Tsiñee lëë mëkwxiily pchos stu sey, lëën kon nii lëë xkyalbini xaa nii beety meñ por xtiits Dios nche tublad lo pkoog. 10 Tsigo nguiedzy chëb kyalbini go:
—Tat Tios, lii nii nody xtoloo ni lii nii chuuñtsyeyoo kchë nii xñeel, ¿pa wor kuñoo kyalxtisy lo kislyu tsiin ksaksil meñ nii beety lëë noo?
11 Loxsye ngo lëë xaa nii kuty ko kwaa tuga ladx rusy ni lëë Dios chëb nii no nii kwës xaa xisy, axte nii ksa xaa nii xniladzy xtiits Dios nii no nii kuty meñ sinak beety meñ xaa.
12 Tsiñee lëë mëkwxiily pchos stu sey, lëë tu xu dox bni aan lëë lo ngbidz pkyey poo yeesy sinak ladx yeesy nii chakw meñ nii no kyalnë, ni lëë mëë byak nixñë sinak nixñë cheñ, 13 ni lëë mëly nii no leñ kpaa blyaal lyu sinak nii xlyaal yegw yë tsiñee xpi me. 14 Lëë kpaa ptyuub si xtyuub ta aan lëëw si ni lëë kiy ni lëë kislyu wiñ nii nche lo nistoo ptsëë xlugar. 15 Ni lëë kchë xaa nii xñabey kutsolan leñ kyoplyoo ni pal lady kyo, ksa xaa xaa non, ni xaa rikw, ni xaa nii xñabey lo soldad, ni kchësy xaa nii no xpixwan ni xaa nii kindy kaa xpixwan.
16 Aan kchë xaa xñee lo kiy ni lo kyo:
—Kol kyab lady noo nikol koolaan lëë noo lo xaa nii sob leñ yulyey ni lo mëkwxiily, por tir xlëë ma.
17 Lëë tse kutsiñ nii lëë Dios ni lëë mëkwxiily ksaksi meñ. ¿Cho lë nii kxekw lo xcastigw xaa?

7

Meñ nii jkiitsy xsey Dios kë

1 Loxsye ngo lëën kon tap angly, tuga xaa so tu skiñ kislyu. Lëë xaa xsyonlë lo me parñee kpidy me lo kislyu, ni lo nistoo, ni lo yag. 2 Ni lëën kon nii lëë stu angly nii sëëd nëz laa xlyañ ngbidz nseñ xsey Tat Tios. Nguiedzy kwnee angly ko lo ksa tap angly nii kwaa tiitspey par knitylo kislyu ni nistoo, 3 chëb xaa:
—Knitylody kaa to kislyu ni nistoo ni yag. Kol kwës axte nii lox jkiitsy noo tu sey kë kchësy meñ nii ngab lo Dios.
4 Aan lëën biñ tu kyoow choowptap mily xaa Israel jkiitsy sey kë. 5-8 Tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Judá, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Rubén, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Gad, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Aser, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Neftalí, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Manasés, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Simeón, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Leví, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Isacar, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Zabulón, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy José, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Benjamín. Kchësy meñ go pkiitsy xsey Dios.

Meñ nii nakw nonsyke ladx rusy

9 Lëën buy aan lëën kon nii lëë tub yox meñ nii sëëd tyub lo kislyu nche chu yulyey ni lo mëkwxiily. Kchëlo tiitsë xñee meñ go ni kchëlo laañee sëëd meñ go. Ladx rusy nakw meñ go ni no tublë gaa siñ ña kchë meñ go.
10 Nguiedzy chëb meñ go:
—Lëë Tat Tios nii sob leñ yulyey ni lëë mëkwxiily pteelaa lëë noo lo tol.

11 Aan kchësy angly nii nche kyako yulyey ni kyako xaa kol ni kyako ksa tap ma
nii tyub lady sob mëlo pkiitsy kë axte lyu
par ktee xaa skizh lo Dios, 12 ni kchësy xaa
chëb:
—¡Amén! Lëë Dios xyal jkaa skizh ni
kyalnsaak ni kyalchak ni kyalwnabey ni
kyalndaan. Tsitsiñdy tse nii kyal xkyalwnabey xaa.
13 Tsigo lëë tu xaa kol në lon:
—¿Cho nak kchë meñ nii nche nakw ladx
rusy ke ni cho meñ me?
14 Lëën chëp:
—Xey, Nandyaa chow.
Tsigo lëë xaa kol go në lon:
—Lëë kchë meñ gue kwte lo kyalnë
dox ni lëë meñ gue kwtiib nyë xab lo
xcheñ mëkwxiily. 15 Por ngo lëë meñ gue
nche laañee xñabey Dios, aan tsel kyool
chuuñtsyey meñ gue xtsiiñ Dios, aan lëë
Dios kap cuidad meñ gue. 16 Kantre meñ
gue kpiñ kyat ni kpiñ nis, ni ksaaytre xbini
ngbidz meñ gue ni pe kuñtre naay meñ gue,
17 porque lëë mëkwxiily nii sob groltyee
leñ yulyey kantsi meñ gue sinak nii xtyoontsi mëkwxiily, ni lëë ma tsini kchë meñ
gue laañee xlyañ nis nii xnee kyalmbañ,
ni lëë gaa Dios kchëë lo meñ gue parñee
kpikchedre koon meñ gue.

8

Psiñ kox yaal nii nyaa con or

1 Tsiñee lëë mëkwxiily lox pchos lultime
sey nii nguitsy libre, tsesy byak leñ kpaa
siik grol wor. 2 Loxsye ngo lëën kon nii lëë
ksa kadzy angly nii nche lo Dios kwaa tuga
trompet. 3 Ni lëën kon tu angly nii noy tu
psiñ kox yaal nii nyaa con or pchoo. Lëë
xaa kwso lo pkoog aan lëë xaa kwaa ndaly
yaal parñee ko xaa kox yaal lo pkoog or
nii nyaa laañee sob Dios. Kchë kox yaal go
xko xaa lo Dios tsiñee chutiitsni meñ Dios.
4 Lëë xkox psiñ kox yaal nii no ña angly ko
ptsiñ axte lo Dios, ksaw lay nii chool meñ
nii xniladzy xtiits Dios. 5 Lëë angly pkaktsë
psiñ kox yaal con ki nii nche lo pkoog. Lëëw
pchon xaa lo kislyu. Aan kwyo bi ni bëly yë
ni bni xu lo kislyu.

Trompet

6 Lëë ksa kadzy angly nii kwaa trompet
kwchetsey par jkwetsy xaaw. 7 Lëë tu
angly pkwetsy xitrompet aan lëë kyokyo ni
lëë ki nii nots cheñ byab lo kislyu, aan lëë
tublë kislyu ni lëë tubtsoon yag ni lëë kchë
kizh nguë kwyek. 8 Lëë stu angly pkwetsy
xitrompet, aan lëë tu cos nii chak si chak
tu kiy ngol nii noyek kukyab lo nistoo, aan
lëë tublë nistoo byak cheñ. 9 Aan lëë kchë
ma ni cos nii no siko kuty ni lëë kchë barkw
nii nche siko kwnitylo. 10 Lëë stu angly
pkwetsy xitrompet, aan lëë tu mëly ngol
pchingaa, xsyo ma bëly, aan lëë ma kukyab
tu laañee xtye kiigwpee ni laañee sob xlyañ.
11 Nla lë mëly go. Por ngo nii tir byak nla
nis nii xtye laañee byab ma aan ndaly meñ
kuty porñee kow meñ nis nla go. 12 Lëë stu
angly pkwetsy xitrompet aan lëë tublë lo
ngbidz ni lëë tublë lo mëë ni lëë tubtsoon
mëly kwnitylo. Por ngo kwyody bini tyub
tsye ni kwyody bini tyub kyool. 13 Ni lëën
kon tu msiy nii no kxoobe leñ kpaa, xñee
ma:
—¡Brobsye meñ nii nche lo kislyu tsiñee
lëë stson angly nii bii chak falt jkwetsy
xitrompet!

9

1 Lëë stu angly pkwetsy xitrompet, aan
lëë tu mëly nii byable lo kislyu kwaa xlyey
tu kyeech nii mastre nxity. 2 Tsiñee lëë chu
kyeech ko byaly, nonsyke kox nii nak sinak
xkox worne pchoo, aan lëë lo ngbidz ni lëë
kpaa pkyey. 3 Lo kox ko pchoo ngwlodz
aan lëë ma pkaasy tyub lo kislyu, ni lëë
ma kwaa xkotsy mëkwkyoow. 4 Ni lëë Dios
kwnabey nii ksaksidy ma kizh nii no lo
kislyu, ni ksaksidy ma yag, ni ksaksidy
ma ni tu cos nguë, sink xaktyee meñ nii
këdy xsey Dios kë ksaksi ma. 5 Per kujty
ma meñ, sink xaktyee yoob ksoob ma meñ
kaay mëë. Nak xyoob ma sinak xyoob
mëkwkyoow. 6 Kchësy meñ kakladzy kety
tse go, per ksaldy kyalkuty meñ.
7 Chak ngwlodz ko si chak cabay nii nche
tsey par tsi lo tily, sinak tu coron or nak tu
cos nii sob kik ma ni si chak lo bñech chak
lo ma. 8 Chak kits kik ma si chak kits kik
kwnaa, ni nyaa lay ma si nyaa lay mëëtsy.
9 Ntse lady ma con kiib, ni nak xbi xikw ma
sinak xbi carret nii xkopxax cabay tsiñee

chak tily. 10 Sinak xkotsy mëkwkyoow nak
ngotsy nii sob xpaan ma. Aan slëb xkotsy
ma ksaksi meñ kaay mëë. 11 No tu angly nii
xñabey lo ngwlodz ko ni xñabey leñ kyeech
nxity nii pchoo ma. Abadón lë xaa con
tiitsë hebreo, lëë con tiitsë griego lë xaa
Apolión. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Xaa
nii xnitylo.)
12 Lëë tu castigw kwtedy, per nare kiid
schopo.
13 Lëë stu angly pkwetsy xitrompet, aan
lëën biñ nii lëë tsiy tu xaa pchoo lady ksa
tap kach nii sob lo pkoog or nii nyaa laañee
sob Dios.
14 Lëë tsiy xaa go chëb lo angly nii nseñ
trompet:
—Blaa ksa tap angly nii nche këtuu chu
kiigwpee ngol nii lë Eufrates.
15 Lëë ksa tap angly ko kwlaa parñee kuty
xaa tubtsoon meñ, por byaanle wor, ni tse,
ni mëë, ni iz kaa nii kuuñtsyey xaa ngo.
16 Biñaa nii chop kyoow millón soldad nii
xsyob cabay nak ksa angly ko.
17 Konaa kchë cabay go worñee biy Kyal-
bini Ntson naa ni konaa nii kë tublë kiib
nixñë, ni azul ni kutsy styoo xaa nii sob
lady ma. Nyaa kik kchë cabay go si nyaa
kik mëëtsy, ni xchoo bëly chuw ma ni kox
ni kyo nii xsaay. 18 Ndaly meñ kuty por
bëly ni kox ni kyo nii xsaay nii xchoo chuw
cabay. Tson clasy kyalnë biidni cabay go.
19 Con chuw ma ni xpaan ma psaksi ma
meñ, por mëël nak xpaan ma aan con kik
mëël pkëëlay ma meñ.
20 Per psaandy meñ nii kujty lo kyalnë go
xtol, ni psaandy meñ go kchë kyalbini mal
ni psaandy meñ go kchë mdyo or, mdyo
plat, mdyo kiib, mdyo kyo ni psaandy meñ
go kchë mdyo yag nii xñady lo, ni chondy
ni xsyëdy. 21 Tugak beety meñ go bñech, ni
psaandy meñ go kyalbruj, ni psaandy meñ
go kyalkpaan ni tugak kaa kwyooni meñ
go stu mguiy o stu kwnaa gaa nikxe no tsiil
meñ go.

10

Angly nii nseñ tu libre

1 Loxsye ngo lëën kon nii lëë tu angly
nii xñabey byety kpaa sonasy xaa xkey ni
kë tu kiitla chex kik xaa, ni xpibëly lo xaa
sinak xpibëly lo ngbidz, lëë niy xaa chak
si chak yaki. 2 No tu libre nii nyaly ña
xaa. Tu niy xaa kwso lo nistoo, lëë stuwo
kwso lo kislyu. Niypeg xaa kwso lo kislyu,
lëë niyli xaa kwso lo nistoo. 3 Kwchuptsyë
xaa si xkobëëtsy mëëtsy. Tsiñee lëë xaa lox
kwchuptsyë lëë kadzy nkwsiy kwëb tsiy
xaa. 4 Kokladzyaa nguën nii kwnee ksa
kadzy nkwsiy go, per lëë tsiy tu xaa nii
pchoo kpaa në lon:
—Kwlootsey nii kwnee ksa kadzy nkwsiy
leñ styool, jkëëdylo.
5 Lëë angly nii konaa blis ñali leñ kpaa,
6 aan lëë xaa pkon Dios nii klyëëdy lëë meñ
kan kchë ni kak por tsitsiñdy tse kety Dios,
por lëë Dios psaa kpaa, kislyu, nistoo ni
kchësy cos nii no.
7 Tsiñee lëë angly lox ksa jkwetsy
xitrompet, lëë kchë nii kwnee Dios lo
profet lox kak cumplir.
8 Lëë tsiy xaa nii sëëd kpaa kwnee lon
stub, në xaa:
—Kwey aan kwnaasy libre nyaly nii no
ña angly nii tu niy so lo nistoo lëë stuwo lo
kislyu.
9 Lëën kwya lo angly ko aan lëën kwnab
libre ko, aan lëë xaa në lon:
—Naa aan tawo. Tsiñee lëëw kol chuwoo,
sakoo nii nexo sinak nex tsiñ, per tsiñee
lëëw ktsiñ leñ styool, lëëw kyak nla.
10 Lëën kwnasy libre ko ña angly aan lëëw
tawaa. Nexo tsiñee lëëw kwyo chuwaa, per
tsiñee lëëw ptsiñ leñ styoon, lëëw byak nla.
11 Loxsye ngo lëë angly në lon:
—No nii kñeel xtiits Dios lo meñ nii xñee
kchëlo tiitsë, ni lo xaa xñabey nii no tyub lo
kislyu stub.

11

Xaa nii kñee xtiits Dios

1 Lëën kwa tublë var nii xkiiñ meñ par
kpix aan lëë Dios në lon:
—Kuso aan kuktiix lidzyaa ni ptiix lo
pkoog, ni blab meñ nii chikool lay lon
siko. 2 Per ktiixtyoo lo tu leeyaa, por
lëëw kyaan par meñ sit nii kyëp kyety leñ
kyedzy Jerusalén choowpchop mëë. 3 Lëën
kxal chop xaa nii kñee xtitsaa lo meñ tu
mily chop kyoow tsongaly kpidz. Ladx nii
chakw meñ nii no kyalnë kakw xaa.

4 Lëë chop xaa go nak sinak chop yag oliv
ni lëë xaa nak sinak chop candilier nii sob
lo Dios. 5 Deelñee cho kakladzy ksaksi xaa,
chilodyo por xchoo bëly chuw xaa aan lëë
xaa kuty meñ nii kakladzy ksaksi xaa. 6 Lëë
xaa kwaa tiitspey nii jkwëës xaa kyo tyub
nii kñee xaa xtiits Dios, ni lëë Dios ptee tiit-
spey nii kyuñ xaa nis cheñ ni lëë xaa ksaksi
meñ nii nche lo kislyu worñee kaklastyee
xaa. 7 Tsiñee lox kñee chop xaa go xtiits
Dios lëë tu ma tox kchoo leñ kyeech nxity,
aan lëë ma kuty chop xaa go. 8 Lëë xcuerp
chop xaa kuty ko kaa leñ kyedzy laañee
kwë Jesús lo crusy. Nak meñ kyedzy ko
sinak meñ Sodoma ni meñ Egipto. 9 Kchë
meñ nii sëëd tyub lo kislyu ni xñee kchë
clasy tiitsë kan xcuerp xaa kuty ko. Tson
kpidz grol kaa xaa kuty ko aan klaady meñ
jkyeetsy xaa. 10 Kchë meñ nii nche lo kislyu
kle kan nii lëë chop xaa go kuty, porñee
mban pteedy xaa meñ, aan axte skady lsa
meñ pel cos lo xcombañer por kyalwle go.
11 Per tse nii loxo tson kpidz grol lëë Dios
kuuñ kpañ chop xaa go aan lëë xaa tsische.
Aan tsiñee kan meñ xaa, lëë meñ ktsyeb.
12 Loxsye ngo lëë chop xaa go kon tsiy tu
xaa nii këb:

—Kol kyëp nu.

Lëë chop xaa go kyëp lo tu xkey aan
kchësy meñ nii klëë lo xaa kan nii lëë xaa
kyëp kpaa. 13 Wor go kazh lëë tu xu kni
aan ndaly yu kyab leñ kyedzy ni sety kadzy
mily meñ. Kchë meñ nii telaa lo xu ktsyeb
aan lëë meñ kool lay lo Dios.

14 Lëë castigw pchop, per klyëëdy lëëw
kyon.

Lëë angly psa

15 Lëë angly kok kadzy no jkwetsy
xitrompet. Lëë gaan biñ tsiy tubtsoon meñ
nii xñee:

Lëë Dios ni lëë Crist chigal kñabey lo kislyu,
tsitsiñdy tse nii kyal xkyalwnabey xaa.

16 Tsigo lëë ksa kalyptap xaa kol nii nche
laañee sob Dios pkiitsy kë axte lyu par ktee
xaa skizh lo Dios, 17 chëb xaa:

Skizhoo, Tat Tios,
    iip ktsyëëdyoo
por lii kok Dios
    ni lii gaa tugak nako.
Lii sob xñabeyoo.
18 Xlëë meñ nii nche lo kislyu lool,
per lëë tse kutsiñ nii lëël kuñ kyalxtisy,
ni lëë wor kutsiñ nii lëël kwetsy meñ kuty,
    ni lëël kuñ ksak kchë profet nii biid
    kluuy xtiitsoo
ni kchë meñ nii xsoob xtiitsoo,
nikxe xaa wiño, nikxe gaa xaa kolo.
Ni lëë wor kutsiñ nii lëël knitylo kchë xaa
    nii xnitylo kislyu.

19 Lëë lidzy Dios nii sob kpaa byaly, aan
lëë caj nii no xtiits Dios xoob leeñgo, aan
kotsyë nkwsiy, ni kwyo bi, ni bni xu ni
byab kyokyo.

12

Mëël ngol ni kwnaa nii kop tu mëëd

1 Lëë tu kwnaa nii xpibëly xab si xpibëly
ngbidz pchoo ktsiib leñ kpaa so niy me lo
mëë ni sob tu coron nii nyaa con tsiipchop
mëly kik me. Ntseeb pseen konaa me. 2 Nak
xiñ me aan lëë me chuptsyë porñee lëë xiñ
me mer kaly. 3 Blyëëdyak lëë tu mëël ngol
pchoo ktsiib leñ kpaa, nixñë ma, kadzy kik
ma sob, ni sob tsii xkach ma, ni sob tuga
coron kik ma. 4 Ndaly mëly nii no leñ kpaa
kwtopxax ma con xpaan ma aan lëë ma
pchon mëly go lo kislyu. Lëë mëël ngol
ptsiñ lo kwnaa nii kap mëëd parñee kaw
ma xiñ kwnaa go. 5 Mëëdpkiy nak mëëd
nii kop kwnaa go, lëë xiñ me kñabey tyub
lo kislyu sinak xñabey tu xaa ntseeb. Lëë
Dios bla xiñ me lo mëël ngol go aan lëë xiñ
me sey laañee xñabey Dios. 6 Lëë kwnaa go
pxooñ, lëë me sey tu tañ pidzy. Lëë Dios
pxixkwaa laañee kwës me ni kaw me tu
mily chop kyoow tsongaly kpidz.

7 Lëë tily kwyo leñ kpaa, aan lëë angly nii
lë Miguel ni lëë angly nii nak ksa xaa ptily
ksa mëël ngol go ni ksa xangly ma, 8 per
beeñdy ma gan. Por ngo pchilodre nyaan
ma kpaa ksa xangly ma. 9 Lëë ma pchoo
kpaa. Xaa tox lë ma aan destye penaadle
xkëëti ma kchë meñ nii nche lo kislyu. Lëë
ma byab lo kislyu ksa xangly ma.

10 Lëën biñ nii nguiedzy kwnee tu xaa
kpaa, chëb xaa:

—Lëë kyalwtelaa kwlañche, lëë wor kut-
siñ nii lëë xDios no ni lëë Crist kñabey,
porque lëë xaa nii tsel kyool xkëëkiy kchë
meñ nii xniladzy xtiits Dios pchoo kpaa.

11 Beeñ kchë betsy no gan lo xaatox ko.
Lëë xcheñ mëkwxiily kokni betsy no ni lëë
xtiits Dios kokni xaa. Ptsyebty betsy no
nyety xaa por xtiits Dios. 12 Kol kle kchë
do siñee no do kpaa. Per ¡kol kteenë kchë
do siñee nche do lo kislyu ni lo nistoo! Por
lëë xaatox byety kpaa aan como xlëë xaa
porñee lëë xtse xaa mer ksa, lëë xaa ksaksi
lëë do.
13 Tsiñee lëë mëël go byab lo kislyu, lëë
ma kunlaag kwnaa nii kop mëëd. 14 Per
lëë Dios ptee chop xikw ngol msiy lo me
parñee kxoobe me ktsiñ me laañee xkwës
me ni laañee kchilody ktsiñ mëël. Siko
kyaan Dios me tson iz grol. 15 Lëë mëël
kwlii nis chuw parñee nyoy nis kwnaa go,
16 per lëë kislyu kwtëëb pidzy nis nii pchoo
chuw ma aan biydyo kwnaa go. 17 Por ngo
mastre blëë mëël go lo kwnaa go aan lëë
ma kuktilyni kchë meñ lidzy me nii xsoob
xtiits Dios nii biidni Jesucrist. 18 Aan lëë
mëël go byaan chu nistoo.

13

Ma tox

1 Lëën kon nii lëë tu ma tox nii sob kadzy
kik ni sob tsii xkach pchukë lo nistoo. Sob
tuga coron punt xkach ma ni kë tublan gaa
tiits nii xko falt lo Dios chex kik ma. 2 Chak
ma tox nii konaa si chak mëëtsy, nyaa niy
ma si nyaa niy tu os, lëë chuw ma nyaa
si nyaa chuw tu mëëtsy ngol. Lëë mëël
ngol ptee kyalwnabey lo ma. 3 Nyoo nii tir
nroob në tu kik ma tox ko. Mer nyety ma,
per lëë ma byak, aan kchë meñ nii nche
lo kislyu psee aan lëë meñ kwsëëb xlad
ma. 4 Lëë meñ psoxib lo mëël ngol nii ptee
kyalwnabey lo ma tox ko, ni wi gaa lo ma
tox ko psoxib meñ, chëb meñ:

—¿Cho chak si chak ma tox re na dyon, ni
cho lë nii kuñ gan lo ma?

5 Kwaa ma tox ko tiitspey nii kñee ndaan
ma ni kxiñ ma tiits lo Dios. Choowpchop
mëë kñabey ma. 6 Aan nli gaa pxiiñ ma tiits
lo Dios, ni kwneenë ma lidzy Dios ni kwnee
në ma kchë meñ nii no kpaa. 7 Ni kwaa
ma tiitspey nii ktilyni ma meñ nii xniladzy
xtiits Dios nii no lo kislyu axte nii kuñ ma
gan ni lëë ma kñabey lo meñ nii nche tyub
lo kislyu. 8 Kchë meñ nii këdy lë leñ xlibre
mëkwxiily nii beety meñ ksoxib lo ma tox
ko. Destye nii kwche kislyu xoob libre ko
kpaa.
9 Deelñee chakladzy to kyeñ do kol
jkëëtyag. 10 Deelñee byaanle nii skiib tso
do, lëë do tso skiib, ni deelñee byaanle gaa
nii lo spad kety to, lëë do kety lo spad. Por
ngo no nii jkaa meñ nii xniladzy xtiits Dios
fuersy ni kap meñ paciensy.
11 Lëë stu ma tox pchukë leñ kislyu.
Chop xkach ma sob. Chako si chak xkach
mëkwxiily, per nak tsiy ma sinak tsiy mëël
ngol. 12 Aan sinak nii kwnabeyak ma
tox nii biid klo xñabey ma, aan chuuñ
ksoxib ma kchë meñ lo ma tox nii byak
ko. 13 Ndaly kyalntseeb nii beeñtsyey ma
aan xña lo meñ psyaab ma ki leñ kpaa.
14 Aan por kchë nii beeñtsyey ma pkëëti ma
meñ nii nche lo kislyu chop ma stu ma
tox ko ni kwnabey ma psaa meñ ximdyo
ma tox ko. Lëë ma tox ko pchug spad
kik, per lëë ma byak. 15 Lëë ma tox nii
pchukë leñ lyu kwaa tiitspey parñee ktee
ma kyalmbañ lo ximdyo ma tox nii psaa
meñ, tsiin kñee mdyo ni kuty mdyo meñ nii
kaklasty ksoxib lo mdyo. 16 Ni xoo kwloo
ma tu bey kë meñ o ñali gaa meñ. Kchësy
meñ kwlobey ma, nikxe xaa wiño, nikxe
gaa xaa kol, nikxe xaa rikwo, nikxe gaa xaa
probo. 17 Aan deelñee nody meñ xbey ma
tox ko, ni deelñee këdy lë ma lady meñ, ni
këdy xnumero ma lady meñ, chilody si meñ
ni chilody kto meñ.
18 Xoop kyoow tsongaly pxoop kë lo xsey
ma tox ko. Lë tu xaa nak número go, per
xkiiñ tu xaa nyaani parñee kyeñ xaa dyon
chow.

14

Ti nii chool xaa nii kwtelaa

1 Lëën buy aan lëën kon nii lëë mëkwxiily
so kik kiy nii lë Sión. Nche tu kyoow choow-
ptap mily xaapkiy (144,000) lo xaa. Kchë
kë xaa go kë lë mëkwxiily ni lë Tat Tios.
2 Ni lëën biñ tu bi nii sëëd kpaa. Nak bi
go sinak xbi nis tsiñee xchingaaw tu chu
kyo ni nako sinak xbi nkwsiy ni nako sinak
tsiñee xseetsy tubtsoon meñ arp. 3 Kchësy
xaa go chool tu ti kub mer laañee sob Dios
ni laañee nche sob ksa tap ma nii tyub

lady sob mëlo ni laañee nche sob xaa kol. Xaktyee tu kyoow choowptapak mily xaa nii kwtelaa lo kislyu chak chool ti go. Ni tu cho chilody koolo. 4 Kwyonidy kchë xaa go kwnaa, tugak kënal xaa mëkwxiily laañee siityee ma. Klootyee kchë xaa go kwtelaa parñee jkiiñ xaa lo Dios ni lo mëkwxiily. 5 Iip kwneedy kchë xaa go tiits xuuy. Nody xtol xaa lo Dios.

Tiits nii biidni angly

6 Lëën buy aan lëën kon nii lëë stu angly no kxoobe leñ kpaa. Lëë xaa tsini xtiits Dios lo kchë meñ nii nche tyub lo kislyu nii xñee kchë clasy tiitsë. 7 Nguiedzy kwnee angly ko, chëb xaa:

—Kol ktsyeb Dios ni kol ktee skizh lo xaa, por lëë wor kutsiñ nii lëë xaa kuñ kyalxtisy. Kol ksoxib lo Dios por lëë xaa psaa kpaa, kislyu, nistoo ni xlyañ nis.

8 Xitsyak angly ko nal stu angly nii xñee:

—Lëë kyedzy ngol nii lë Babilonia kwnitylo, lëëw kwnitylo porñee pkiilyo kchë meñ nii nche lo kislyu parñee kuñ meñ tol. Nak xtolo sinak nip nii chuuñ ksudzy.

9 Blyëëdyak lëë stu angly pchoo, nguiedzy kwnee angly ko, chëb xaa:

—Deelñee ksoxib meñ lo ma tox ni lo ximdyo ma, ni deelñee klaa meñ jkiitsy xsey ma kë meñ o ña gaa meñ, 10 no nii tedy meñ lo kyalnë dox nii kxaal Dios. Lëë meñ go te lo ki ni lo kyolëë. Aan xña lo angly ni lo mëkwxiily lëë Dios ksaksi kchë meñ go porñee tir xlëë xaa. 11 Iip kyuydy ki nii tsek laañee ksaksi Dios meñ go. Tugak ksaksi Dios meñ go porñee xsoxib meñ go lo ma tox ni lo ximdyo ma tox ni porñee noy meñ go xbey ma tox. 12 Por ngo nody nii kchoso styoo meñ nii ngab lo Dios ni xsoob xtiits Dios, ni nody nii ksaanladzy meñ go xtiits Dios nii biidni Jesús, sink no nii jkaa meñ go fuersy.

13 Loxsye ngo lëën biñ tsiy tu xaa nii në lon:

—Pkëë: “Destye nina dichos kchë meñ nii kety por xtiits Dios.”

“Nliw —xñee Kyalbini Ntson—, lëë kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kxiladzy, por ndaly kyalbuen nii beeñtsyey meñ go.”

Lëë kwlaap kak lo kislyu

14 Lëën kon tu xkey nguitsy. Lo xkey go sob tu xaa nii sob tu coron or kik ni no tu hoz ndox ña xaa. 15 Ni lëën kon nii lëë tu angly pchoo leñ lidzy Dios nii sob kpaa, nguiedzy chëb xaa lo xaa nii sob lo xkey:

—Kwseeñ xhoozoo aan bislo kwlaap, por lëë xtiemp kwlaap kutsiñ.

16 Lëë xaa nii sob lo xkey kwseñ xhoz aan lëë xaa bislo kwlaap lo kislyu.

17 Lëë stu angly pchoo leñ lidzy Dios, aan lëë gak tu hoz ndox no ña xaa. 18 Ni lëën kon lëë tu angly nii xñabey lo ki pchoo lo pkoog aan nguiedzy chëb xaa lo angly nii no hoz ndox ña:

—Kwseñ xhoozoo aan blity uv nii kë lo kislyu por lëëw kuy.

19 Lëë angly ko kwseñ xhoz aan lëë xaa blity uv nii kë lo kislyu. Loxsye ngo lëëw kwloo xaa tu laañee kxiiw. Singo nak kyalnë dox nii kxaal Dios. 20 Lëë uv pxii tublad chu kyedzy, aan nonsyke cheñ pchoo laañee pxiiw, byakxoob cheñ go axte chu xpid cabay, siik tson kyoow mily metre nxeñ laañee kutsib cheñ go.

15

Kyalnë dox nii kiidni kadzy angly

1 Lëën buy leñ kpaa aan lëën kon kadzy angly nii sëëdni lultime ksa kadzy kyalnë dox nii kxaal Dios por lëë xaa lox blëë. Pseen konaa kchë kyalntseeb ko.

2 Ni konaa tu cos nii chak si chak nistoo. Ndeebiniw si ndeebini vidre ni notso ki. Ni konaa nii lëë kchë meñ nii beeñ gan lo ma tox ni lo ximdyo ma ni blaady nguië xnumero ma lady nche chu nistoo go. Aan lëë Dios ptee tuga arp lo meñ go. 3 Kchësy meñ go biily ti nii biily Moisés lo Dios ni xti mëkwxiily. Sinrii së ti go:

Tat Tios, ndaly kchë kyalntson ni kyalntseeb nii beeñtsyeyoo.
Lii xñabey, por nonsyke cos buen chuuñtsyeyoo, ni nonsyke tiitsli xñeel.
Lii xñabey lo kchë meñ nii nche tyub lo kislyu.
4 ¿Cho ktsyebty lii na dyon, Tat Tios?
¿Ni cho kneesty skizh lool na dyon?,
con liisy nak xaa nii nody xtol.
Kchësy meñ nii nche tyub lo kislyu kiid ksoxib lool,

por kchë meñ chan nii bueenoo.
5 Loxsye ngo lëën buy leñ kpaa aan lëën
kon nii lëë lidzy Dios byaly, aan nyoo
nii leeñgo notsey xtiits Dios. 6 Leñ lidzy
Dios pchoo kadzy angly nii noy ksa kadzy
kyalnë dox nii kxaal Dios. Nonsyke ladx
nyë nakw xaa. Xpibëly xab xaa ni no tuga
cinturón or xpans xaa. Axte chu styoo
xaa xyakxoobo. 7 Lëë tu ma nii tyub lady
sob mëlo ptee kyalnë dox nii kxaal Dios
lo angly. Leñ tu xig or no kyalnë dox nii
kxaal Dios nii tugak mbañ. 8 Aan lëë kox
nii xchoo laañee xñabey Dios byaktsë lidzy
xaa, aan ni tu cho chilody sëëb siko deelñee
karty kyal kchë kyalnë dox nii noy ksa
kadzy angly ko.

16

Kyalnë nii kxaal Dios

1 Loxsye ngo lëën biñ tsiy tu xaa nii
kwnee leñ lidzy Dios, chëb xaa lo ksa angly:
—Kol tsi aan kol kxee nii no leñ xig ke lo
kislyu por leeñgo no kyalnë dox nii kxaal
Dios.
2 Lëë tu angly kwey aan lëë xaa psichuw
xig xaa lo kislyu, aan kchësy meñ nii noy
xbey ma tox ni xsoxib lo ximdyo ma kwlañ
tu kyedz nii tir në.
3 Lëë stu angly kuksichuw xig lo nistoo,
aan lëë nistoo byak sootee xcheñ meñ kuty,
aan lëë kchësy ma ni cos nii no lo nistoo
kwnitylo.
4 Lëë stu angly kuksichuw xig laañee xtye
kiigwpee ni laañee xlyañ nis, aan pidzy nis
ko byaklo cheñ. 5 Loxsye ngo lëë angly nii
xñabey lo nis chëb:
—Bueenoo, Tat Tios. Por ngo nii chuñoo
kyalxtisy sinrii mod. Nody xtoloo, Tat Tios.
Tugak kakoo Dios. Tsitsiñdy tse nii ktsyëël.
6 Kchë meñ go, Tat Tios, pxee xcheñ xaa nii
no xlaadoo, ni lëë meñ go pxee xcheñ xaa
nii kwnee xtiitsoo. Lëë nana lëël pki kchë
meñ go cheñ. Buen nii psaksil meñ go.
7 Ni biñaa tsiy tu xaa nii kwnee lo pkoog:
—Tat Tios, lii nii nakoo xaa xñabey,
chuuñtsyeyoo kyalxtisy sinak nii no kako.
8 Lëë stu angly psichuw xig lo ngbidz,
aan lëë ngbidz kwaa tiitspey parñee ksaayo
meñ. 9 Aan nikxe ntseeb kwyek meñ,
ptikchedy meñ styoo lo Dios ni psoxibty
meñ lo xaa, sink lëë meñ kwte lo xaa
porñee pxaal xaa kchë kyalnë go.
10 Lëë stu angly kuksichuw xig laañee
xñabey ma tox, aan lëë siko pkyey. Aan
mban taw lay meñ por yoob nii kwlañ
meñ. 11 Per nikxe ptsyool meñ kyalnë go,
psaandy meñ xtol, sink lëë meñ kwte lo
Dios nii xñabey kpaa, porñee pxaal Dios
kchë kyalnë go.
12 Lëë stu angly kuksichuw xig chu kiig-
wpee ngol nii lë Eufrates, aan lëë nis pidzy
kiigwpee go parñee kchilo tedy kchë rey nii
sëëd nëz laa xlyañ ngbidz.
13 Ni konaa nii tuga kyalbini mal pchoo
chuw mëël ngol ni chuw ma tox ni chuw
stu ma tox nii xñee tiits xuuy. Chak
ksa tson kyalbini mal go si chak ngbedzy.
14 Beeñtsyey kyalbini mal go kyalntson
parñee ktopo kchësy xaa xñabey nii no lo
kislyu tsiin ktily xaa ksa xaa Tat Tios.
15 —Lëën kyely si chiid ngbaan —chëb Tat
Tios—. Dichos xaa nii xtee mgaal lo ni
nakw xab, parñee sëdy xaa nëbkidy xaa ni
kandy meñ lady kidy xaa.
16 Laañee lë Armagedón pkaal lsa kchë
xaa nii xñabey lo kislyu.
17 Lëë lultime angly kuksichuw xig lo me,
aan nguiedzy kwnee tu xaa laañee xñabey
Dios, chëb xaa:
—Lëëw nagon.
18 Loxsye ngo lëë nkwsiy kotsyë leñ kpaa
ni lëë tu xutox nii karty kni destye nii
kwche kislyu bni. 19 Lëë kyedzy nii mastre
ngol kok tson lë, ni lëë kchë kyedzy nii
nche lo kislyu kwnitylo ni lëë Dios psal-
adzy nii no nii ksaksi xaa kyedzy ngol nii
lë Babilonia porñee tir xlëë xaa. 20 Kchësy
kislyu wiñ nii nche lo nistoo ni kchësy kiy
kwnitylo. 21 Ni byab kyokyo ngol lady meñ.
No kyokyo go në axte choow kil. Aan kwte
meñ lo Dios porñee tir mban kwtedy meñ
lo kyokyo go.

17

Kyalnë nii ktsyool kwnaa nii kwyoni ndaly mguiy

1 Lëë tu angly nii wi psichuw xig nii no
kyalnë në lon:
—Të gaanoo kuyoo kyalnë nii ktsyool kw-
naa yox nii këngob ndaly mguiy, chu nis

sob me. 2 Kotnil me kchë xaa xñabey nii no
kislyu ni kchësy kaa meñ nii nche lo kislyu
chuñ tol nii chuuñtsyey me.

3 Lëë tu mgaal kwtedy lon aan lo mgaal
go lëë angly kuni naa tu tañ pidzy aan lëën
kon tu kwnaa nii sob lady tu ma tox, nixñë
ma, nonsyke tiits nii xko falt lo Dios kë lady
ma, kadzy kik ma ni tsii xkach ma sob. 4 Tu
ladx morad ni nixñë nakw kwnaa go, kë or
ni kyo ngui ni kyo non nii lë perle laady
ko. No tu xig or ña me, leñ xig ko no tol
ni cos yox nii beeñtsyey me. 5 Kë blalan
tiits kë me, per ni tu cho xyeñdyo. Sinrii
xñeew: "Kyedzy ngol nii lë Babilonia nak
xñaa kchë kwnaa yox nii xkyëngob ndaly
mguiy ni xñaa kchë cos ntseeb nii chak lo
kislyu." 6 Xsyudzy kwnaa go porñee kow
me cheñ nii pxee kchë meñ nii ngab lo Dios
ni kchë meñ nii kuty por xtiits Jesús. Psee
styoon konaa kchë ngo. 7 Per lëë angly në
lon:

—¿Penak nii xsee styool? Kwlës gaanoo
lëën kniy lool cho nak kwnaa go, ni cho
nak ma tox nii sob kadzy kik ni tsii xkach
nii sëëdni me. 8 Kwyol ma tox nii konoo,
per lëë ma kuty. Lëë na lëë ma kchukë
leñ kyeech nxity nii byab ma parñee kety
ma kaazhkaa. Kchë meñ nii nche lo kislyu
nii këdy lë leñ libre nii xoob kpaa destye
nii kwche kislyu, ksee kan kpañ ma tox nii
penaadle kuty.

9 'Par xaa nii xyeñ nak nii kniyaa: Nak
ksa kadzy kik ma tox ko sinak kadzy kiy
nii sob lo kislyu. Laady ko sob kwnaa go.
10 Lëë gak ksa kadzy kik ma tox ko nak
sinak kadzy rey nii xñabey lo kislyu. Kutyle
kaay rey go, lëë stu xaa bii xñabey, lëë stu
xaa nare kiid. Xtsedy kñabey rey go tsiñee
lëë xaa kiid. 11 Con ma tox nii kwyol ni
kutyle lëë rey nak xon, nikxe nii wi ma
ngab lady ksa kadzy nii kokyety klo. Lëë
ma kety kaazhkaa.

12 'Lëë ksa tsii xkach ma tox nii konoo
nak sinak tsii rey nii karty kislo kñabey, per
lëë xaa jkaa kyalwnabey parñee kñabey xaa
xisy wiñ ksa xaa ma tox. 13 Tugak nak xtiits
ksa tsii rey go aan lëë xaa ktee xkyalwn-
abey xaa lo ma tox ko. 14 Lëë xaa ktily ksa
xaa mëkwxiily, per lëë mëkwxiily kuñ gan,
por lëë mëkwxiily nak xaa nii mastre xñabey
ni lëë ma nak rey nii mastre non. Kchë meñ
nii kwle Dios ni xsoob xtiits Dios no xlad
ma.

15 Lëë gak angly në lon:

—Nak chu nis nii sob kwnaa yox nii
këngob ndaly mguiy sinak meñ nii nche
tyub lo kislyu. 16 Lëë ksa tsii rey ni lëë ma
tox ktilyni kwnaa yox ko. Lëë xaa ksaan
me ni lëë xaa kwii xab me, aan lëë xaa
kaw xpëël ni lëë xaa ksaay me. 17 Lëë
Dios pkol styoo kchë rey go parñee ktee xaa
xkyalwnabey xaa lo ma tox ko parñee kak
cumplir kchë xtiits Dios. 18 Lëë kwnaa yox
nii konoo nak sinak kyedzy ngol nii xñabey
lo rey nii no tyub lo kislyu.

18

Lëë kyedzy nii lë Babilonia byab

1 Loxsye ngo lëë stu angly nii xñabey
byety kpaa, aan tyub lo kislyu psaabini xaa
porñee tir xpibëly xaa. 2 Nguiedzy kwnee
xaa, chëb xaa:

—Lëë Babilonia kwnitylo, lëë Babilonia
kwnitylo, aan lëëw byak lidzy kyalbini mal
ni lëëw byak laañee xko mguiñ ntseeb xip-
choos. 3 Kchë kyedzy nii nche lo kislyu
pkaay xtol kyedzy ko, ni kchësy kaa rey nii
xñabey lo kislyu beeñtsyey tol nii beeñtsyey
kyedzy ko. Lëë kchë gaa xaa nii xto cos
byak rikw porñee pxiñ kyedzy ko tumi.

4 Lëën biñ nii lëë stu xaa kwnee leñ kpaa
chëb:

—Kchësy to siñee nak to meñ tu
kyedzyaa, kol kchoo ske parñee jkaaydy
to xtol kyedzy ke ni parñee ktsyooldy to
kyalnë nii ktsyoolo. 5 Lëë xtol kyedzy ke
lox ptyaly aan lëëw byakxoob axte leñ
kpaa, ni tu tol nii beeñtsyey kyedzy ke karty
knityladzy Dios. 6 Kol ksaksi kyedzy ke
sinak nii psaksiw meñ, ni kol ktikche kchë
nii beeñtsyeyo. Mastre fuert kol kxixkwaa
nii jki do kyedzy ke que nii pkiw meñ.
7 Mban kol ktee kyedzy ke ni kol ksaksiw,
por tir kok nyaaw ni tir pxiño tumi, aan
chëbo leñ styoow: "Nakaa sinak tu kwnaa
xñabey. Lëdy viuudaa. Ni tu pe kaktyaa."
8 Por ngo, tu kpidzak lëë kyedzy ke ktsyool
kchëlo kyalnë ni tedy kpiñ, ni kety ni tsek
lo ki. Por tir ntseeb Dios nii ksaksi kyedzy
ke.

9 Kchë rey nii xñabey lo kislyu nii wi
beeñtsyey tol nii beeñtsyey kyedzy ke ni
pxiñ tumi ksa kyedzy ke koon ni kteenë
tsiñee kan xaa nii lëëw noyek. 10 Sit kwe xaa
parñee tejty xaa castigw, aan lëë xaa këb:
—¡Brooboo, Babilonia! Ngoloo ni kwnabe-
yoo, per ketyle kwnitylool.
11 Wi kchë xaa nii xto cos ni xkyë
dilgensy koon ni kteenë por kyedzy ko,
porñee tsodre cho si 12 plat, or, kyo nii tir
ngui, kyo nii lë perle, ladx non, ladx sed,
ladx morad ni nixñë, yag nii xlyaa nex,
ni cos nii nyaa con lay elefant, yag ngui,
brons, kiib, kyo nii lë marmol, 13 canel,
kizh nii xlyaa nex, yaal, kizh nii lë mirra,
ngwaan xlyaa nex, viñ, aceit, riñ lan, xobx-
tily, ma nii choy yow, mëkwxiily, cabay,
carret ni xaa ni xtyo par kyë tsiiñ. 14 Kchësy
meñ këb lo kyedzy ko:
—¡Chaptroo kchë cos nii tir xyo styool,
kpikchedre kapoo kchë cos non nii kopoo!
15 Kchë xaa nii xto cos lo kyedzy ko ni
byak rikw kwe sit, koon ni kteenë parñee
tejty xaa castigw, 16 aan kchë xaa go këb:
—¡Brob kyedzy ngol go! Koko sinak tu
kwnaa nii nakw tu ladx non ni kë or ni
kyo ngui lady, 17 ¡aan tub worak lëë kchë nii
kopo kwnitylo!
Kchësy xaa nii chuuñ ksëë barkw ni xkyë
tsiiñ lo nistoo kwche sit, 18 aan tsiñee kon
xaa nii lëë kyedzy ko noyek, nguiedzy chëb
xaa:
—¿Pe no stu kyedzy nii ngol si ngol
kyedzy re na dyon?
19 Aan lëë xaa biiñ ni lëë xaa pchoob yu
kik xaa porñee tir pteenë xaa, ni nguiedzy
chëb xaa:
—¡Brob kyedzy ngol go! Con kchë nii kopo
byak rikw kchë xaa nii chap barkw, ¡aan
tub worak lëëw kwnitylo!
20 'Kol kle kchësy to siñee no do kpaa,
porñee lëë kyedzy ko kwnitylo ni kol kle
kchë do siñee ngab to lo Dios ni nak to
apostle ni xluuy do xtiits Dios, por lëë Dios
beeñ xkyalxtisy to.
21 Loxsye ngo lëë tu angly nii xñabey blis
tu kyo nii nyaa si nyaa tu kyomoliñ, aan
lëëw pchon xaa lo nistoo, chëb xaa:
—Siñee byabak kyo re kyab kyedzy
Babilonia aan kpikchedre kan meño.
22 Kpikchedre kool meñ arp, ni flaut ni
trompet, ni tsodre meñ nii kyë tsiiñ ni
meñ nii kuuñ tsiiñ moliñ leñ kyedzy ko.
23 Kyëdre bini ni kaktre kyalwtsiilña leñ
kyedzy ko, ni lëëw na kyedzy ko byuñ rikw
kchë xaa nii pto cos ni kwëti kchë meñ lo
kislyu por xkyalbruj kyedzy ko.
24 Lëë Dios bnitylo kyedzy ko porñee por
xtolo kuty profet ni meñ nii ngab lo Dios ni
meñ nii no tyub lo kislyu.

19

1 Loxsye ngo lëën biñ nii nguiedzy xñee
meñ leñ kpaa. Nyoo nii ndaly meñ, xñee
meñ:
¡Skizh Tat Tios!
Lëë xDios no xteelaa ni lëë xaa xñabey ni lëë
xaa jkaa skizh,
2 por chuñ xaa kyalxtisy sinak nii no kako.
Nli nii kyalxtisy chuuñtsyey xaa,
por lëë xaa psaksi kyedzy yox nii tir beeñ
tol, porñee ndaly meñ nii nche lo
kislyu pkaay xtolo.
Singo mod lëë Dios bnab cuent low por
xkyalkuty kchë xaa nii bniladzy xti-
its xaa.
3 Lëë meñ go kwnee stub chëb:
—¡Skizh Tat Tios! Iip kyaldy tsëp kox nii
tsek kyedzy ko kpaa.
4 Leñ yulyey sob Tat Tios tsiñee lëë ksa
kalyptap xaa kol ni lëë ksa tap ma nii tyub
lady sob mëlo kujkiitsy kë axte lyu ni ptee
skizh xñee:
—¡Nliw! ¡Skizh Tat Tios!
5 Tsigo lëë lëë tu xaa kwnee leñ yulyey
chëb:
Kol ktee skizh lo xDios no kchësy to,
nikxe xaa wiñ do, nikxe gaa xaa kol do,
kchësy to siñee xsoob to xtiits xaa ni xsal do
xaa.

Xkyalwtsiilña Mëkwxiily

6 Biñaa gaa tsiy tubtsoon meñ. Nako
sinak xbi nis nii xchingaa tu chu kyo ni
nako sinak xbi nkwsiy aan xñee meñ:
¡Skizh Tat Tios! Por lëë xaa bislo xkyalwn-
abey xaa.
Lëë xDios no nak xaa nii mastre xñabey.
7 Kol tsoo kle no,
ni kol tsoo ko nguiool no styoo no parñee
ktee no skizh lo xaa.
Por lëë wor kutsiñ nii lëë Mëkwxiily ktsiilña.
Lëë tsiil xaa tse so mbës.

8 Lëë Dios ptee tiits nii kakw me ladx nyë ni
xpibëly,
por ladx ko chakw meñ nii mbañ sinak
xñabey Dios.
9 Lëë angly në lon:
—Pkëë: “Dichos meñ nii koktsyetsy tsi lo
xkyalwtsiilña Mëkwxiily.”
Aan lëë gak xaa në lon:
—Nli nii xtiits Dios nrii.
10 Lëën psoxib lo angly ko, per lëë xaa në
lon:
—Ksoxibtyoo lon, por xtiitsak Dios
xsobaa sinakak nii xsooblo, ni nakaa sinak
kchë betsyoo nii xsoob xtiits Jesús. Psoxib
lo Dios.
Lëë tiits nii biidni Jesús xsaabini kchë
meñ nii xluuy xtiits Dios.

Xaa nii sob lady cabay rusy

11 Lëë kpaa byaly, aan lëën kon tu cabay
rusy. Xaa nii chon tiits ni xñee tiitsli lë
xaa nii sob lady ma. Singo lë xaa porñee
ngui chuñ xaa kyalxtisy ni chuñ xaa tily
sinak nii no kako. 12 Xpibëly mëlo xaa sinak
xpibëly bëly ni sob ndaly coron kik xaa ni
kë blalan tiits chex xaa aan xaktyee lëë xaa
nan pe xñeew. 13 Nakw xaa tu ladx nii xña
cheñ aan lë xaa xtiits Dios. 14 Kchë soldad
nii no leñ kpaa nal xitsy xaa. Ladx nguitsy
ni nyë nakw xaa nii nonsyke lady cabay
rusy sob xaa. 15 Sob tu spad ndox chuw
xaa, parñee kiswee xaa meñ nii nche lo
kislyu, ni lëë xaa kñabey sinak xñabey tu
xaa ntseeb. Lëë xaa kuñ kyalxtisy sinak tu
xaa nii xkitsy xkyee uv con niy, ni lëë xaa
ktee meñ castigw nii kxaal Dios nii xñabey
por tir xlëë Dios. 16 Ni kë lo kodx xaa nii
lëë xaa nak rey nii mastre non ni lëë xaa
mastre xñabey.
17 Loxsye ngo lëën kon nii lëë tu angly
so lo ngbidz, xkwetsy xaa kchë mguiñ nii
xoobe leñ kpaa xñee xaa:
—Kol të ni kol ktyop tsiin kiid to lo xixtsee
Dios, 18 parñee kaw do xpëël rey, ni xpëël
kchë xaa nii xñabey lo soldad ni xpëël kchë
xaa ndaan, ni xpëël cabay ni xpëël xaa nii
xsyob lady ma, ni xpëël kchë meñ nii no
xpixwan ni xpëël meñ nii kindy xpixwan.
Kol të kaw do xpëël xaa wiñ ni xpëël xaa
kol.
19 Lëë ma tox ni lëë kchë xaa nii xñabey
lo kislyu pkaal lsa ksa xsoldad parñee ktily
xaa ksa xaa xaa nii sob lady cabay ni xsol-
dad xaa go. 20 Lëë ma tox ni lëë ma wnee
xuuy nii beeñ kyalntson pkaa. Por kchë
kyalntson nii beeñtsyey ma wnee xuuy go
pkëëti ma meñ parñee klaa meñ tsobey
meñ ni ksoxib meñ lo ximdyo ma tox ko.
Mbañ ma tox ko ni ma wnee xuuy go, byab
ma lo ki nii noyek con kyo nii lë azufre.
21 Aan lëë kchë meñ nii ngab lo ma tox ko
kuty conspad nii sob chuw xaa nii sob lady
cabay, aan kchësy mguiñ byëly taw xpëël
kchësy meñ kuty ko.

20

Tu mily iz

1 Lëë tu angly byety kpaa. No xlyey
kyeech nxity ña xaa ni nseñ xaa tu caden
ngol. 2 Lëë angly ko pxituu mëël ngol nii
kwyo penaadle. Xaa tox lë ma, tu mily iz
kyëtuu ma. 3 Lëë xaa pchon ma leñ kyeech
nxity aan ptse tsiitsy xaa chu kyeech ko
parñee jkëëtidy ma meñ tu mily iz. Axte ksa
tse go lëë ma laa xisy wiñ.
4 Konaa laañee xsyob xaa xñabey, aan
lëë xaa nii kwaa tiitspey par kuñ kyalxtisy
nche sob siko. Ni konaa xkyalbini kchë xaa
nii pchug meñ kik por xtiits Jesús ni por
xtiits Dios. Psoxibty kchë xaa go lo ma tox
ni lo ximdyo ma, ni blaady kchë xaa go
nguitsy xbey ma tox ña xaa o kë gaa xaa.
Lëë kchë xaa go pañ parñee kñabey xaa ksa
xaa Crist tu mily iz. 5 Per lëdy kchë meñ
kuty pañ, sink axte ksa tu mily iz lëë meñ
kuty ko kpañ. Klo tub tiiy meñ kuty pañ.
6 ¡Dichos meñ nii ngab lo Dios por klo meñ
go kpañ! Aan tsiñee lëë kyalkuty kiid stub
pe kaktre kchë meñ go, sink lëë meñ go kak
pxosy nii jkiiñ lo Dios ni lo Crist, aan lëë
kchë meñ go kñabey tu mily iz.

Lëë xaa nii xtilyni Dios chek

7 Tsiñee lëë tu mily iz ksa lëë xaatox
laa, 8 aan lëë xaa tsijkëëti meñ nii nche
lo kislyu. Lëë xaa jkëëti meñ Gog ni meñ
Magog parñee ktop meñ go xsoldad. Nak
xsoldad meñ go sinak yuzh nii nche chu
nistoo. Tir ndaly xaa. 9 Lëë xaa kwey tyub
lo kislyu kuksuugw kwraly xaa meñ nii
ngab lo Dios ni kyedzy nii tir xkëstyoo Dios.
Per lëë Dios psyaab ki kpaa aan kchësy xaa
kwyek lo ki go. 10 Aan lëë xaatox nii pkëëti

kchë xaa go byab lo ki nii noyek con kyo nii lë azufre. Siko gak byab ma tox ni stu ma tox nii kwnee xuuy. Siko tugak tedy ma castigw ksa ma xaatox.

Yulyey nguitsy

11 Konaa tu yulyey nguitsy ngol ni konaa xaa nii sob leeñgo. Lëë xaa ptichee kislyu ni kpaa aan bikchedre nyak nyoow. 12 Ni konaa meñ kuty, nikxe xaa wiño nikxe gaa xaa kolo, lëë xaa nche chu yulyey aan lëë libre byaly ni konaa stu libre nii kë lë meñ nii jkaa kyalmbañ. Kchë nii beeñtsyey meñ go kë leñ libre. Por ngo nii libre ko kwseñ Dios worñee kok kyalxtisy. 13 Lëë meñ nii kuty lo nistoo pchoo ni lëë meñ nii no laañee xyey meñ nii chety pchoo, aan lëë kyalxtisy kok según kchë nii beeñtsyey meñ go. 14 Loxsye ngo lëë laañee xyey meñ kuty byab lo ki. Lo ki re kyey meñ nii kety chop vuelt. 15 Ni lo ki re byab meñ nii këdy lë leñ libre ni kë lë meñ nii jkaa kyalmbañ.

21

Kpaa kub ni kislyu kub

1 Loxsye ngo lëën kon tu kpaa kub ni tu kislyu kub, por lëë kpaa kol ni lëë kislyu kol kwnitylo, ni kintre gaa nistoo. 2 Konaa kyedzy ntson nii lë Jerusalén. Ngubo, kpaa byetyo, lo Dios pchoow. Xixkwaaw sinak xixkwaa tu kwnaa nii ktsiilña. 3 Ni biñaa nii nguiedzy kwnee tu xaa leñ yulyey, chëb xaa:

—Lady meñ no Dios nina. Tugak tso xaa lady meñ parñee kak meñ xkyedzy xaa ni parñee kak xaa xDios meñ. 4 Lëë Dios kchëë nis lo meñ nii choon ni tsodre gaa kyalkuty, ni wiiñ ni kyalnë, ni yoob, por tsodre kchë cos nii kwyo klo.

5 Tsigo lëë xaa nii sob leñ yulyey chëb:

—Kchësy cos chuuñ jkubaa.

Lëë gak xaa në:

—Pkëë kchë nrii porque tiitsliw parñee kniladzy meño.

6 Loxsye ngo lëë xaa në lon:

—Lëëw nagon. Naa bislo kchë cos ni naa kisyaalo. Kchë meñ nii klyaa nis ki nis nii xchoo chu xlyañ nii xnee kyalmbañ. Singosy ktedyaa nis ko ki meñ. 7 Kchë xaa nii kuñ gan kyaani kchë cos re, ni lëën kak xDios xaa go ni lëë xaa go kak xiñaa. 8 Per lëë kchë xaa ntseeb, ni xaa nii xnilasty, ni xaa yox, ni xaa nii chuty meñ, ni xaa nii choni stu meñ nikxe no tsiil, ni xaa nii chuuñtsyey kyalbruj, ni xaa nii xsoxib lo mdyo, ni xaa wnee xuuy, kchë xaa go kyey lo ki nii noyek con azufre. Chop vuelt kety kchë xaa go.

Jerusalén kub

9 Lëë tu angly nii kwaa xig or nii no kyalnë nii kxaal Dios në lon:

—Të gaanoo kuyoo kwnaa nii kak tsiil Mëkwxiily.

10 Lëë tu mgaal kwtedy lon aan lo mgaal go lëë angly kuni naa tu kik kiy ngol nii klaa aan lëë xaa bluuy kyedzy ntson nii lë Jerusalén lon. Kpaa sëëd sëëbo, lo Dios pchoow. 11 Xpibëly kyedzy ko con xbini Dios, ni xpibëlyo sinak xpibëly tu kyo ngui nii lë jaspe ni ndeebiniw sinak ndeebini tublë vidre. 12 Kyako kyedzy ko ntse con tu pkyedzy ngol nii klaa. Tsiipchop puert këw, ni so gaa tuga angly chu xpuerto, ni tuga lë xaa nii kwnabey lo xtiiy meñ Israel kë tu chu puert ko. 13 Kë tson gaa puert tyuxlad kwi pyedzy ko nëz kaan, ni kë tsono nëz klaa ni tsono nëz kyety. 14 Tsiipchop kyo ngol nyaa xcimient xipyedzy kyedzy ko, aan tuga lë ksa tsiipchop xapostle Mëkwxiily kë laady ko.

15 No tu var or ña angly nii kwnee lon par ktiix xaa kyedzy, ni ktiix xaa xpuerto ni pyedzy nii ntse kyakow. 16 Cuadrad kyedzy ko lalak nii syoolo nxeño. Lëë angly ptiixo con var aan chop mily chop kyoow kilometro syoolo aan lalak nii klaaw nxeño. 17 Loxsye ngo lëë xaa ptiix pyedzy nii ntse kyako kyedzy, tsongalyptap metre chapo.

18 Con kyo nii lë jaspe nyaa pyedzy, lëë kyedzy nyaa con mer or, ndeebiniw sinak ndeebini tu vidre. 19 Kchë lady kyo nii nyaa xcimient pyedzy kwxixkwaa con kyo ngui, tu kyo kwxixkwaa con kyo nii lë jaspe, lëë stuwo con kyo nii lë zafiro, lëë stuwo con kyo nii lë ágata, lëë stuwo con kyo nii lë esmeralda, 20 lëë stuwo con kyo nii lë ónice, lëë stuwo con kyo nii lë cornalina, lëë stuwo con kyo nii lë crisólito, lëë stuwo con kyo nii lë berilo, lëë stuwo con kyo nii lë topacio, lëë stuwo con kyo nii lë crisoprasa, lëë stuwo con kyo nii lë jacinto,

lëë lultimo kwxixkwaa con kyo nii lë amatista. 21 Lëë ksa tsiipchop puert kwyaa con kyo nii lë perle, tuga perle pkiiñ par tsaa tu puert. Lëë nëz nii xtyee groltyee leñ kyedzy kwyaa con mer or nii ndeebini si ndeebini vidre.

22 Ni tu laañee kutiitsni meñ Dios kindy leñ kyedzy ko, por yuub Dios nii xñabey ni yuub Mëkwxiily no lady meñ. 23 Xkiiñdy kyedzy ko xbini ngbidz ni xbini mëë, por misme bini nii xchoo lady Dios ni xbini Mëkwxiily xsaani leñ kyedzy ko. 24 Kchësy lo meñ nii nche lo kislyu ksaani xbini kyedzy ko, ni lëë rey kiid kni cos non nii chap leñ kyedzy ko. 25 Kyoogwty xpuert kyedzy ko yutsye, por jkyeydy lyu. 26 Siko tsikni meñ nii nche lo kislyu cos non nii chap meñ ni xkyalnsaak meñ. 27 Per sëëbty tol siko, ni sëëbty meñ nii chuuñtsyey cos yox ni meñ nii xkëëti leñ kyedzy ko. Xaktyee meñ nii kë lë leñ xlibre Mëkwxiily sëëb.

22

1 Lëë angly bluuy tu kiigwpee nii xnee kyalmbañ lon. Nyë nis ko sinak nyë vidre. Laañee sob Dios ni laañee sob Mëkwxiily xchoo kiigwpee go. 2 Groltyee leñ kyedzy xtye kiigwpee go aan tyuxlad chuuw go sob yag nii xnee kyalmbañ, tsiipchop vuelt xkyë nex lo yag ko tu iz, aan kchë xiplago xkiiñ parñee kak kchë meñ nii nche lo kislyu rmedy. 3 Tsody cos nii ptsiibteel Dios leñ kyedzy ko. Siko sob Dios chop Mëkwxiily kñabey, aan lëë meñ nii xsoob xtiits xaa ksoxib lo xaa. 4 Lëë meñ kan lo xaa, ni lëë lë xaa kyë kë meñ. 5 Jkyeydy lyu siko ni jkiiñdy kchë meñ nii no siko ni tu clasy bini, per ni xbini ngbidz, por lëë Dios ksaani lo meñ go, aan iip kyaldy xkyalwnabey kchë meñ go.

Klyëëdre lëë Jesucrist kiid

6 Tsigo lëë angly në lon:

—Nli kchë tiits re no nii kniladzy meño. Yuub Dios nii xsaabini profet pxaal xangly biidnee kchë nii klyëëdy kak lo xaa nii xsoob xtiits xaa.

7 —¡Klyëëdy lëën kyely! —xñee Jesús—. ¡Dichos meñ nii xsoob xtitsaa nii kë leñ libre re!

8 Naa nak Juan. Biñaa ni konaa kchë cos re. Aan loxsye biñno ni konno, lëën psoxib lo angly nii bluuyo lon. 9 Per lëë xaa në:

—Ksoxibtyoo lon por xtiitsak Dios xsobaa, sinak nii xsooblo ni xsoob profeto ni kchë meñ nii xsal nii kë leñ libre re. Psoxib lo Dios.

10 Ni lëë gak angly ko në:

—Kolandyoo xtiits Dios nii kë leñ libre re, por lëëw mer kak cumplir. 11 Psaan kuñ xaa mal kyalmal ni psaan kuñ ngoptol tol, per lëë xaa buen no nii tugak kuñ xaa kyalbuen. Singo gak xaa nii beeñ nyë Dios nody nii ksaan xaa Dios.

12 —Nli nii klyëëdre lëën kyely —xñee Jesús—. Lëën kyelyni nii ktedyaa lo meñ, según nii beeñtsyey meñ. 13 Naa bislo kchë cos ni naa kisyaalo.

14 'Dichos meñ nii xkiib xab, parñee kchilo kaw meñ nex nii xkyë lo yag nii xnee kyalmbañ, ni kchilo sëëb meñ chu xpuert kyedzy ko. 15 Per lëë xaa yox kyaan ley ksa xaa nii chuuñ kyalbruj, ni xaa nii choni stu meñ nikxe no tsiil, ni xaa nii chuty meñ, ni xaa nii xsoxib lo mdyo, ni xaa nii xleni kyalwkëti.

16 'Naa nak Jesús. Lëën pxal xanglyaa parñee kiidnee xaa xa nak kchë cos re lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lo xtiiy rey David syelyaa. Nakaa sinak mëly nii xsaabini leñ kpaa wor silytoo.

17 Lëë Kyalbini Ntson ni lëë tsiil Jesús xñee lo xaa:

—Të.

Aan kchë meñ nii kono këb:

—Të.

Lëë kchë gaa meñ nii klyaa nis ni kakladzy kiid ki nis nii xnee kyalmbañ singosy.

18 Lëën xñe kazh lo kchë xaa nii xkëëtyag xtiits Dios nii kë leñ libre re nii deelñee jkëë xaa pe stu cos leñ libre re, lëë Dios ktee xaa kchë kyalnë nii kë leñ libre re. 19 Deelñee no gaa cho ktsily blalan xtiits Dios nii kë leñ libre re, klaady Dios kaw xaa xnex yag nii xnee kyalmbañ ni klaady Dios sëëb xaa leñ kyedzy ntson nii xseety libre re.

20 Lëë xaa nii pxaal tiits re xñee:

—Klyëëdy lëën kyely.

Singo kako. ¡Të Jesús!

21 Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do. Amén.